

2042

URDU QURAN.

YIH WUH TARJUMA HAI JO SAN 1894

PADRI MAULVI IMAD-UD-DIN LAHIZ, D. D.

NE

BA-MUQAM AMRITSAR KIYA THA,

**Pahle Farsi huruf men chhapa tha aur parhnewalon
ne bahut faida uthaya,**

**IS LIYE AB ROMAN-URDU MEN MUTARJIM NE
KHUD CHHAPWAYA**

Be ijāzat kof na chhāpe, Rejisṭrī shuda hai

LUCKNOW :

METHODIST MISSION PRESS MEN TABA HUA

1900.

FEHRIST SURAT HAI TARJUMA QURAN.

'Abbás.296	Hadíd.....268	Momin.....231	Rúm199
Adyát..... 304	Hajj162	Mominun. . .167	Sabá.....211
Ahqáf.....248	Hajr126	Muddassir . .290	Saff.....276
Ahzáb.....205	Hujrát.....255	Mujádlá.....270	Sáffat.....220
Alla... . . .299	Hámíu sijda....235	Múlk.282	Sijda.....204
Alaq.303	Háqqá284	Mumtahainá 274	Shora.....238
Ali 'Imrán. 24	Hashr.. . . .272	Munáfiqun . .277	Shams.....301
Ambiyá.. .157	Homzá305	Mursallát.....293	Shu'ará . . .180
An'ám62	Húd.107	Muzammil . .289	Suád.....224
Anfál.....86	Ibráhím... .123	Nabá.294	Tahá152
'Ankabát. .195	Ikhlás. . . .307	Nahal129	Tagábun.....278
'Asar305	Infitár.....297	Najam261	Takwír.....296
A'aráf73	Inshiqáq . . .298	Namal.....185	Takásur.....305
Balad301	Inshráh.....303	Nás307	Taláq279
Baní Isráel .136	Jasiyáh.....246	Nasr.....307	Táriq299
Baqar.1	Jinn288	Nazeát.....295	Tatffif297
Buruj.....299	Jum'a.....277	Nisa37	Taubá.....91
Bái-ya-na.. .304	Kahf142	Núh287	Tahrím.....280
Dahar.....292	Káfiroñ306	Núr171	Tin303
Dukhán . . .245	Kausar. . . .306	Qadar304	Túr260
Fajr300	Lahab307	Qáf257	Wáqi'a.....266
Falaq.. . . .307	Lail302	Qalam.....283	Ya'sín217
Fath.253	Luqmán . . .202	Qamar263	Yúnus.....100
Fáthiá.1	Muáriñ. . . .286	Qáieah305	Yúsuf.....114
I'átir214	Muhammad. .251	Qasas.....190	Zalzál.....304
Fíl.....306	Máyeda.....51	Quresh306	Zaryat.....258
Furqán.....176	Ma'un.....306	Qayámat . . .291	Zoha.....302
Ğáshiya.....300	Mariyam.....148	Ra'ad120	Zukhraf.....241
		Rahmán.....264	Zúmar.....227

GALAT-NAMA, DARTABA' I TARJUMA I QUR'AN.

Safha.	Satar.	Galat	Sabih.
2	7	hai	haiṇ
2	12	Yih	Yá
3	15	zamíz	zamín
4	26	hoo	ho
8	36	112	111
11	14	Miláegá	Láegá
11	31	wahí	wuh
13	22	wa	wuh
18	24	pahunche	pahunchín
18	35	kar den	den
19	22	muqátílá	muqátílá
21	19	Baráe	Baráh
21	20	Bálí	Bál
21	30	us par jo	us par
28	7	(68)	(58)
32	7	yih	yá
32	30	Is hyc	Is hyc ki
37	37	mál ke mál kháne se	mál kháne se
38	1	ur	aur
39	1	dostí	durust
40	42	sikhlát	sikhláte
45	13	ahl ká	ahl ko
46	31	sanjháyá	sujháyá
49	2	munáñqon bát	bát
52	23	hál huín	halál hai
52	32	chlmá	chhúá
53	26	ya'se	ya'ne
54	2	nab	nabí
54	32	he	ne
60	3	ántá	jántá
61	39	hai meshá	hamesha
69	1	ulan	ulat
69	3	kyút	kyún
70	14	jama'ac	jamá'at
70	16	waste	wasíle
70	17	chahl	cháhe
70	25	bahal	halák
71	27	kain	haiṇ
74	3	sídh	sídhí
77	23	hnn	hún
87	11	dúakho	dozakhi
90	6	ans	aus
93	6	muqábála	muqátala
95	36	knel	khel
96	18	'Adau	'Adan
97	17	h	hí

ĞALAT-NAMA, DAR TABA' I TAİJUMA I QURAN.

Safha.	Satar.	Ğalat.	Sahfih.
99	32	Raib	Ka'ab
102	39	Bâq	Bâqî
107	26	kai	hai
118	37	Bolar	Bole
119	20	karzngá	karúngá
119	22	kahtá	kahá
119	27	dán	dáná
120	5	jah	jah
120	24	kagá	ki áyá
123	14	ha	hai
130	22	barái	burái
134	5	khot	khol
134	6	ummal	ummat
139	33	imán	imám
140	18	bultán	butlán
143	30	Suntí	Suntá
144	21	ko	koí
144	22	kahái	kahá
149	5	Shirk	Sharq
151	33	ka	kai
158	12	daro	dauro
161	17	yá	diyá
162	25	wg.	gair
163	3	ginwái	ganwái
164	26	taqáwí	taqwá
172	8	barí	bari
178	11	deklá	na deklá
183	29	buro	bare
184	40	jilawaton	jiláwatanon
184	4	mánte	mánte
188	9	rasnewálon	rahnewálon
194	28	Qamon	Qarnon
195	12	Aar	Aur
201	42	tum	tum
210	35	koregá	karegá
213	37	huthláyá	jhuthláyá
216	29	kí ká	ká
218	24	jum	tum
223	23	heton	betion
225	37	khtiyár	ikhtiyár
232	21	Qarme	Qárún
236	9	tadqír	taqdír
242	25	ká	ko
257	28	nikalni	nikalná
263	3	She'aru	She'ara
264	18	ko	ká
281	32	Jahid	Jahád

ĞALAT-NAMA, DAĞ TABA' I TARJUMA I QURAN.

Safha.	Satar.	Ğalat.	Sabfh.
282	32	uṭḥáná	utlmá
"	38	wábastá bázú	wuh bastá bázú
285	26	pahro	pakro
296	12	kitábon	kátibon
298	26	sune	sune
300	35	Situmbá	Situnha
301	22	jis se	jise

QURAN.

(—PAHLA SIPARA. —)

(1.) SURA E FATHIA MAKKY HAI.

6.

(1.) Alláh rahmán rahím ke nám se shurú' kartá hún.

(2.) Sab ta'rif Alláh ke liye jo kull jahán ká parwardigár hai. (3.) Rahmán aur rahím hai. (4.) Insáf ke din ká málík. (5.) Ham tujhe pújte haiñ, aur tujh hí se madad cháhate haiñ. (6.) Hamen sídhí ráh díkh-lá. (7.) Un kí ráh jin par tú ne fazl kiyá, na un kí jin par tú gussa húá; aur na un kí jo bhaṭak gaye.

(2.) SURA E BAQAR MADANI HAI.

Ayat 286, Rukú' 40.

Alláh rahmán rahím ke nám se shurú' kartá hún.

(1.) Alm is kitáb men kuchh shakk nahín hai; ahl i khauf ke liye¹ hidáyat hai. (2.) Jo an-dekhe par ímán láte, aur namáz parhte aur jo kuchh un ko ham ne diyá hai, us men se kharch karte haiñ. (3.) Jo tujh par aur jo tujh se pahle utrá hai, wuh use mánte aur un ko ákhirat ká yaqín hai. (4.) Wuhí apne Rabb se hidáyat-yáfta, aur wuhí murád-rasída haiñ. (5.) Wuh jo káfir haiñ, tú un ko dárá, yá na dárá, wuh na mánenge. (6.) Khudá ne un ke dilon par muhr kar di hai, aur un ke kánon aur ánkhoñ par parda pará hai, aur un ke liye bará 'azáb hai.

(7.) Ba'z ádmíon men aise haiñ, jo kahte haiñ, ki ham² par aur ákhirí din par ímán rakhte haiñ, aur wuh hargiz momin nahín haiñ. (8.) Khudá ko aur mominon ko fareb dete haiñ, magar nahín jánte, ki wuh apní jánon ko fareb dete haiñ. (9.) Un ke dilon men marz hai; phir Khudá ne un ko marz men barhá diyá, jhúṭh bolne ke sabab un ke liye dard-nák 'azáb hai. (10.) Jab unhen³ kabhá jae, ki zamín men fasád na karo, to kahte haiñ, ki ham sulh-kár haiñ. (11.) Suntá hai, wuhí muhsid haiñ, lekin samajhte nahín. (12.)

jab unheṅ kahá jáe ki imán láo, jaise aur log imán láe hain, kahte hain, Kyá ham bhí usí tarah imán láen jis tarah ahmaq ádmí imán láe hain? Suntá hai, wuhí ahmaq hain, lekin jánte nahín. (18.) Aur jab mominon se milte hain, kahte hain ki ham bhí imán láe hain; aur jab apne shayátín ke sáth khilwat meṅ hote hain, kahte hain ki ham to (Musalmánon se) ṭhaṭṭhá karte hain. (14.) Kḡudá un se ṭhaṭṭhá kartá hai, aur un kí sharárat meṅ unheṅ khínchtá hai; wuh bahakte hain. (15.) Yihí hain jinheṅ ne hidáyat ke badle gumráhí kḡharídí; phir un kí tijárat ne nafa' na diyá, aur unheṅ ne hidáyat na páí. (16.) Un kí aisí misál hai, ki ek shaḡhs ne ág jalál; jab us ká girdá roshan húá, un kí roshní ko Kḡudá uṭhá le gayá, aur unheṅ táríkon meṅ chhoṛ diyá, ki wuh kuchh nahín dekhte. (17.) Bahre, gúnge, andhe hain, wuh na phirenge (18.) Yih un kí aisí misál hai, ki ásmán se meṅh barse; us meṅ táríkí aur garaj aur bijlí ho, aur kaṛak ke sabab ba-kḡauf i maut wuh apne kánon meṅ unglíán dáleṅ, aur Alláh káfiroṅ ko gher rahá hai. (19.) Qaríb hai, ki bijlí un kí ánkheṅ uchak le; jab chamaktí hai, wuh chalte hain, jab andherá hotá hai, khare rahte; aur agar Kḡudá cháhe, to un ke kánon aur ánkheṅ ko le jáe, ki Kḡudá har shai par qádir hai; ai logo apne Rabb kí, jis ne tumheṅ, aur tum se aglon ko, paidá kiyá, 'ibádat karo, sháyad tum parhezgár ho jáo.

(20.) Jis ne zamín ko tumháre liye bichhauná banáyá, aur ásmán ko 'imárat banáyá, phir ásmán se pání utará, jis se tumháre 3 'a kháne ko mewe nikále, so tum us ke liye kaí ek hamta na ṭah-ráo; aur tum jánte ho. (21.) Jo kalám ham ne apne bande (Muham-mad) par názil kiyá hai; agar tumheṅ us meṅ kuchh shakk ho, to tum us kí mánind ek súrat le áo; aur Kḡudá ke siwá apne gawáhon ko buláo, agar sachche ho. (22.) Phir agar aisá na kar sako, aur hargiz na kar sako-ge, to us ág se daro, jis ká bálán ádmí aur patthar hain, aur wuh káfiroṅ ke liye taiyár kí gaí hai. (23.) Jo imán láe aur nek kám kiye tú unheṅ bashárat de, ki un ke wáste báḡ hain, jin ke níche nahreṅ bahtí hain, jab wahán ká koí phal kháenge, kahenge, Yih to wuhí hai, jo ham ne pah-le kháyá thá; aur un ke pás wuh ham-shakl phal láyá jáegá, aur wahán un ke liye suthrí 'aurateṅ hongí, aur wuh hamesha wahán rahenge. (24.) Kḡudá machchhar kí yá us se chhoṭí shai kí misál dene se nahín sharmátá; phir wuh jo imándár hain, jánte hain, ki ṭhík un ke Rabb se hai, lekin káfir kahte hain, Alláh ko aisí misál se kyá garaz thí? Alláh bahuteron ko is se gumráh kartá, aur bahuteron ko hidáyat kartá hai; aur sirf fásiq ádmí is se gumráh hote hain. (25.) Jo Kḡudá ká 'ahd pakrá bándhne ke ba'd toṛte, aur jis ke wasl ká hukm Alláh ne diyá, us ko qata' karte (ya'ne qata' e rahm) aur zamín meṅ fasád dálte hain; wuhí kḡhisára uṭháenge. (26.) Tum kyúnkar Kḡudá ke munkir hote ho? tum murde the—us ne tumheṅ jiláyá; phir wuh tumheṅ máregá ph

jilāgá, phir tum us kí taraf chale jáoge. (27.) Khudá wuhí hai, jis ne tumháre fáida ke liye zamín kí sab chízon ko paidá kiyá; phir wuh ásmán kí taraf charh gayá, aur sáť ásmán thík kiye, aur wuh har shai se wáqif hai.

(28.) Jab tere Rabb ne firishton se kahá thá, ki main zamín men ek
4 'a. khalífa banána cháhátá hún, unhon ne kahá thá, Kyá tú zamín men us shakhs ko rakhegá jo wahán fasád aur khúnrez kare! Ham terí khúbíán sunáte, aur taqdís karte hai: Farmáyá, main jántá hún jo tum nahín jánte. (29.) Aur us ne Ádam ko sab chízon ke nám sikhláe; phir sab chízon ko firishton ke sámhne pesh kiyá, aur kahá, tum mujhe in chízon ke nám batláo, agar sachche ho. (30.) Unhon ne kahá, tú pák hai; ham usí qadar jánte hai jis qadar tú ne hamen sikhláyá, aur tú dána pukhtakár hai. (31.) Farmáyá ki, Ai Ádam, tú in ko un ke nám batlá de; phir jab Ádam ne in ko unke nám batlá diye, tab farmáyá, kyá main ne ná kahá thá ki main ásmán zamín kí poshída báten jántá hún, aur jo tum zálir karte ho aur chhipáte ho us se ágáh hún? (32.) Aur jab ham ne firishton se kahá ki Ádam ko sijda karo, sab ne sijda kiyá; lekin Iblís ne sijda na kiyá, inkár kiyá, aur takabbur dikhláyá, aur wuh káfiroñ men se thá. (33.) Aur ham ne Ádam se kahá ki tú m'a apní 'aurat kebág men rah, aurtum donon, jahán se cháho mahzúz hoke kháo, lekin tum donon us darakht ke pás na jáná, ki tum donon zálir na ho jáo. (34.) Phir Shaitán ne un donon ko bág se lagzish dí, aur un donon ko wahán se nikálá, aur ham ne kahá ki tum sab niche utro, ek dúsre ke dushman; ek kháss waqt tak zamín men thaharná aur kám chalána hogá. (35.) Phir Ádam ne apne Rabb se chand báten síkhín; tab Khudá us par mihrbán húa, kyúñki wuhí bakhshtá rahím hai. (36.) Ham ne kahá, tum sab yahán se niche utro; merí taraf se tumháre pás hidáyat áegí; jo kí merí hidáyat ketábi hogá, unhen kuchh khauf nahín, aur wuh gamgín na hongé. (37.) Aur jo munkir hongé, aur hamárá áyaton ko jhuthláenge, wuhí dozakhí hongé, aur hamesha us men rahenge.

(38.) Ai baní Isráel, mere us fazl ko yád karo, jo main ne tum par
5 'a. kiyá, tum mere 'ahd ko púra karo, main tumhárá 'ahd púr karúngá; aur mujh se qaró, aur jo kuchh main ne (Muhammad par) názil kiyá hai, us ko mán lo; wuh musaddiq hai tumhárá kitáb ká aur tum us ke pahle káfir na bano, aur merí áyaton par haqir qímat na lo, aur mujh se qaró. (39.) Aur haqq ko bátíl men na miláo, na dánista haqq ko chhipáo. (40.) Namáz parho, zakát do, aur jhuknowálon ke sáth jhuko. (41.) Kyá tum logon ko neki ká hukm dete ho, aur ap ko bhulá diyá! Tum ne to kitáb parhí hai; kyá nahín samajhte. (42.) Sabr se aur namáz se madad lo, hán wuh bhárá hai, magar na ahl i khauf par. (43.) Jinhen Khudá se milne ká khiyál hai, aur yih kí us kí taraf lautná hai

(44.) Ai banī Isrāel mere us fazl ko yād karo, jo main ne tum par kiya, ki sare jahān ke logon par main ne tumhen fazilat bakhshī. (45.) Aur us din se dāro, jis men koī kisī ke kuchh kām na āegā, nakisī kī shafā'at qubūl hogī, na fidya liyā jāegā, aur na un ko madad milegī. (46.) Jab ham ne tumhen Fira'ūn se, ki ba'ī taklīf dete the, chhurāyā thā, ki tumhāre beṭon ko zabh karte, aur tumhārī 'auraton ko zinda rakhte the, aur is men tumhāre Rabb se balā i 'azīm thī. (47.) Aur jab ham ne tumhāre sabab bahr ko chīrā, tumhen bachāyā, aur Fira'ūn ko qubāyā aur tum dekh rahe the. (48.) Aur jab chālīs rāt kā ham ne Mūsā se wa'da kiya, phir tum ne is ke ba'd bachhrā banā liyā, aur tum zālīm ho. (49.) Is ke ba'd ham ne tumhen mu'āf kar diya, shāyad ki tum shukr karo. (50.) Aur jab ham ne kitāb aur Furqān Mūsā ko diya, ki shāyad tum hidāyat pāo. (51.) Aur jab Mūsā ne apnī qaum se kahā ki, Ai qaum, tum ne bachhrā banāke apnī jānon par zulm kiya hai, apne Khāliq kī taraf phiro aur apne āp ko qatl kar dālo; tumhāre Khāliq ke sāmbhne tumhāre liye yihī bāt bihtar hai; wuh tum par phir mutawajjih hūā hai, ki wuh baḥshinda rahīm hai. (52.) Aur jab tum ne Mūsā se kahā ki ham tujh par imān na lāenge, jab tak Khudā ko sāmbhne na dekhen; phir tumhen bijlī kī karak ne pakrā aur tum dekh rahe the. (53.) Phir ham ne tumhārī maut ke ba'd tumhen phir jilā uṭhāyā thā, shāyad ki tum shukr karo. (54.) Aur ham ne tum par bādāl kā sāya kiya, aur man wa salwā utārā, ki tum achchhī chīzen hamārī dī hūī khāo, ham par to kuchh zulm na kiya, magar tum apnī hī jānon par zulm karte rahe. (55.) Aur jab ham ne kahā ki tum is shahr men dākhil ho jāo, aur jahān chāho mahzūz hoke khāte phiro, aur sijde karte aur hittatun bolte hūe darwāza men dākhil hoo, ham tumhāre gunāh baḥsh denge aur nekon ko ham ziyāda dete hain. (56.) Batāo hūe qaul ke siwā aur qaul zālimon ne badal liyā; tab ham ne zālimon par nāfarinānī ko sabab āsmān se 'azāb blejā thā.

(57.) Aur jab Mūsā ne apnī qaum ke liye pānī mārgā ham ne kahā
 7 a. Apnī lāthī patthar komār; tab us patthar men se bārāh chashme jāri hūe aur sab ādmīon ne apnā apnā ghāt palchānā; Khudā kī taraf se rizq khāo pāo aur zamīn men fasād karte na phiro. (58.) Aur jab tum ne Mūsā se kahā ki ham ek khāne par sabr na karonge, tū hamāre liye apne Rabb ko pukār ki wuh hamāre liye zamīn kī paidāwār men se sāg aur kakrī aur gehūn aur masūr aur piyāz nikāle; Mūsā ne kahā, Kyā tum achchhī chīz ko haqīr chīz se badalte ho? Misr men utar jāo; jo māngte ho milegā; aur un par zillat aur muhtāj dāli gaf, aur Khudā kā gazab leke phire; yih isliye ki wuh Khudā kī nishānon kā inkār karte aur nāhaqq nabīon ko qatl kiya karte the; nāfarmān sarkash the,

(59.) Bāt yūn hai ki Musalmān hon yā Yahūdī hon yā Nasāra hon
 8'a. yā Saībīn hon jo koī in men se Allāh par aur ākhīrī din par imān
 lāwe aur nek kām kare in kā badlā un ke Rabb pās hai; un par
 kuchh khauf nahīn, na wuh gangīn hongē. (60.) Jab ham ne tum se
 iqrār liyā thā, aur kohi Tūr ko tumhāre siron ke upar uṭhāyā thā ki jo
 ham ne tum ko diyā hai zor se pakro, aur jo us men likhā hai use yād
 karte raho, shāyad tum ḍaro. (61.) Is ke ba'd tum phir gaye the; agar
 Kḥudā kā rahm aur fazl tum par na hotā to tum ahl-i-kḥisārā men ho
 jāte, aur tum un ādmīon ko zarūr jānte ho jo tum men se the, aur Sabt
 ke din ziyādatī kī thī; phir ham ne kahā thā ki phitkāre hūc bandar ban
 jāo. (62.) Phir ham ne is wāqī'a ko hāzirīn o āyandagān ke liye 'ibrat
 aur ahl-i-khauf ke liye nasīhat ṭaharāyā thā. (63.) Aur jab Mūsā ne
 apnī qaum se kahā ki Kḥudā tumhen ek gāe zabh karne kā hukm detā
 hai, inhon ne kalā, Kyā tū ham se ṭhaṭṭhā kartā hai? Wuh bolā, Kḥudā kī
 panāh ki main jāhilon men hūn; Unhon ne kahā ki apne Rabb ko pukār,
 wuh bayān kare ki kaisī gāe chāhiye? Us ne kahā, Kḥudā kahtā hai, Gāe
 na būrhi ho na bin biyāf, is ke bīch bīch men ho, jo tumhen hukm hotā
 hai tum karo. (64.) Wuh bole, apne Rabb ko pukār, bayān kare ki us
 kā rang kaisā ho. Wuh bolā Kḥudā kahtā hai, Gāe zard gahre rang kī ho,
 us kā rang nāzīrīn ko khush āe. (65.) Unhon ne kahā, apne Rabb ko
 pukār; bayān kare ki yih kaisī hai; hamen gāe men shubha par gayā, aur
 inshā Allāh ham hidāyat pāenge. (66.) Us ne kalā, wuh farmatā hai;
 ki wuh gāe na mīlmat-kash hai na khet men pānī detī hai, (āyūb se)
 salāmat hai, us men koī dāg nahīn; wuh bole, ab tū ṭhīk bāt lāyā; phir
 unhon ne us ko zabh kiyā, aur ma'lūm na hote the ki zabh karenge.

(67.) Aur jab tum ek shakhs ko qatl karke ek dūsre par jurm
 9'a. jamāte the, aur Kḥudā tumhārī poshīda bāt zāhir karnā chāhtā
 thā. (68.) Phir ham ne kahā ki is gāe kā ek ṭukrā us maqtūl
 ke māro; isī tarah Allāh murdon ko jilātā hai, aur tumhen apnī nishānīyān
 dikhātā hai ki tum samjho. (69.) Is ke ba'd phir tumhāre dil sakht ho
 gaye; so wuh to aise hain jaise patthar, yā ziyādatar sakht; pattharon
 men bhī ba'z wuh patthar hain jin se nahren nikaltī, aur ba'z wuh jo
 phat jāte aur un se pānī jāri hotā, aur ba'z wuh jo Kḥudā ke khauf se
 gir parṭe hain, aur Kḥudā tumhāre kāmōn se gāfil nahīn hai. (70.) (Ai
 Musalmāno) kyā tum tawaqu' rakhte ho ki wuh, (yū'ne Yahūdī) tumhārī
 bāt mānenge? Un men ek firqa thā ki Kḥudā kā kulām sun ke samajhne
 ke ba'd us ko badal dālte the aur wuh jānte hain. (71.) Jab mominon
 se milte hain, kahte hain, ham bhī mānte hain; aur jab ek dūsre se ukelā
 miltā hai to kahte hain, tum kyūn Musalmānon ko wuh bāten sunāte ho
 jo Kḥudā ne tum par kholī hain, (Tauret men) tāki wuh un se tum par
 tumhāre Kḥudā ke sāmne kujjat lāen? Kyā tum ko 'aql nahīn? (72.)
 Kyā un ke ma'lūm nahīn ki jo wuh ebhīnāte wā-zāhir karte hain, Kḥudā

jāntā hai? (73.) Ba'ze un men anparh ādmī haiṁ jo kitāb ko nahīn jānte, sirf ummeden bāndh rakhī haiṁ, aur kuchh nahīn magar gumān; kharābī hai un kī jo apne hāthoṁ se kitāb likhte, phir kahte haiṁ kī yih Kḥudā se hai; tākī us se haqīr qīmat len; kharābī hai un ke liye apne hāthoṁ ke likhne par; kharābī hai un ke liye un kī kamāī par. (74.) Aur kahte haiṁ kī hamen āg na chhūegī; magar chand roz, tū kah, Kyā tum ne Kḥudā se 'ahd bāndh liyā hai kī Kḥudā apne 'ahd ke kḥilāf na karegā—yā tum Kḥudā kī nisbat wuh bāteṁ bolte ho jo tum nahīn jānte? (75.) Hāṁ jis ne badī kamāī aur us ke gunāhoṁ ne use'gher liyā, wuhī dozakhī haiṁ, aur wahān hamesha rahenge. (76.) Aur jo imān lāe aur nek kām kiye wuh bihishtī haiṁ, aur wahān hamesha rahenge.

(77.) Jab ham ne banī Isrāel se iqrār karāyā kī wuh sirf Kḥudā kī 'ibādat karenge aur wālidain wa ahl qarābat aur yatimōṁ aur muhtājōṁ se nek sulūk rakhenge, aur logōṁ se achchhī bāt bolenge, aurnamāz parhenge aur zakāt denge phir tum (is iqrār se) phir gaye the, lekin kuchh ādmī tum men se na phire the, aur tum to phir-jānewāle ho. (78.) Aur jab ham ne tum se iqrār liyā thā kī āpas men kḥúnreží na karnā, aur apne logōṁ ko apne shahron se na nikálnā, aur tum ne is iqrār ko qabūl kiyā thā aur tum kḥud gawāh ho. (79.) Phir tum āpas men kḥúnreží karte ho, aur apne men se ek firqe ko un ke watan se nikāl dete ho, gunāh aur zulm se un par galba karte ho. Phir wuh qaidī hoke agar tumhāre pás áte haiṁ, to un ká fidya deke unhen chhuráte ho; un ká to ikhrāj hī tum par harām thā; kitāb kī ba'z bāt mánte aur ba'z bāt ká inkār karte ho ! Jo koī tum men aisā kartā hai us kī yihī sazá hai, kī dunyā men ruswā hoṁ aur qiyāmat ke din sakht 'azāb kī taraf bheje jāen, aur Kḥudā tumhāre kāmōṁ se gāfil nahīn hai. (80.) Yih wuh haiṁ jinhoṁ ne dunyāwī zindagī ba-muqábale ákhirat kharidī hai, inke 'azāb men takḥff na hogī, na un ko kuchh madad pahunchegī.

(81.) Ham ne Músá ko kitāb dí; aur us ke ba'd pai dar pai rasūl bheje aur 'Tsábin Mariyam ko khule nishān diye, aur ham ne us ko Rūh ul Quds se madad dí; jab koī rasūl tumbhārī nafsání kḥwāhish ke kḥilāf koī hidāyat tum pás láyā tum ne ghamand dikhlayā, ba'z ko tum ne jhuṭhláyā, aur ba'z ko tum qatl karte ho. (82.) Aur kahte haiṁ, kī hamāre dilon par parda parā hai, (parda nahīn) balki Kḥudā ne un par la'nat kī hai; in ke kufr ke sabab se, pas thore haiṁ jo imān lāte haiṁ. (83.) Jab in ke pás Kḥudā kī taraf se, kitāb áí, (ya'ne Qurán) jo un kī kitāb kī musaddiq hai aur wuh pahle se káfiroṁ par fath mángte the, jab wuh áyā jise pahchān rakhá thā, to us ke munkir ho gaye pas Allāh kī la'nat pare káfiroṁ par. (84.) Wuh burī chíz hai jis ke 'iwaz unhoṁ ne apnī jānen bechī haiṁ, kī Kḥudā kī nāzil karda shai se munkir hūe; is zidd men kī Kḥudā apne bandōṁ men se ba-fazl i kḥud jis par cháhtā hai nāzil kartā hai, so'gazab par gazab kamāyā aur káfiroṁ

ke liye zillat ká 'azáb hai. (85.) Aur jab unhen kahá jáe, ki jo K̤hudá ne (Muhammad par,) utará hai, tum use máno, kahte hain, ham usí ko mánte hain, jo ham par názil húa hai, aur jouske siwá hai, ham use nahín mánte, hálánki wuh haqq hai, aur un kí kitáb ká musaddiq hai; tú kah, agar tum ímándár the, to K̤hudá ke pahle nabíon ko kyún qatl kiyá kar-te the? (86.) Músá tumháre pás khule nishán leke áyá, phir tum ne us ke píchhe bachhrá baná liyá; tum zálím ho. (87.) Aur jab ham ne tum se iqrár liyá thá, aur tumháre úpar Koh i Túr únchá kiyá thá, kí qúwat se pakro, jo ham ne tum ko diyá hai, aur suno; wuh bole the, ham ne suná, aur na máná; kufr ke sabab dilon men to bachhrá samáyá húa thá; tú kah, agar tum momin ho to tumhárá ímán tumhen burí bát síkhlá rahá hai. (88.) Tú kah, k̤hána i ákhirat aur logon ke siwá agar k̤hális-tan tumháre hí wáste hai, to tum apní maut mángo agar tum sachche ho. (89.) Aur wuh maut kí tamanná hargiz na karenge, apne guzash-ta a'amál ke sabab; aur Alláh zálímon ko jántá hai. (90.) Tú unhen aur sab ádmíon kí nisbat dunyáwí zindagí par ziyáda harís páegá, aur mush-rikín ('Arab) men bhí har ek hazár baras kí 'umr cháhtá hai, aur itná jíná kuchh use 'azáb se na bachháegá; K̤hudá dekhtá hai jo wuh karte hain.

(91.) Tú kah jo koí Jabráíl ká dushman hai—us ne tere dil par ba izn
 12 'a i K̤hudá Qurán názil-kiyá, jo kutub sábiqa ká musaddiq aur hidáyat aur ímándáron ke liye bashárat hai. (92.) Jo koí Alláh ká aur us ke frishton ká aur us ke rasúlon ká aur Jabráíl aur Míkál ká dushman hogá, to K̤hudá un káfiron ká dushman hogá. (93.) Ham ne terí taraf khulí áyaten názil kí hain; fásiqon ke siwá koí un ká munkir na hogá. (94.) Bhalá kyá jab wuh K̤hudá se koí 'ahd bándhenge, to ek firqa in men se us 'ahd ko phenk degá? Nahín. Balki wuh aksar ímán nahín láte. (95.) Jab K̤hudá kí taraf se in ke pás rasúl áyá, jo in kí kitáb ká musaddiq hai, tab ahl i kitáb men se ek faríq ne K̤hudá kí kitáb ko píchhe dálá, goyá wuh jánte na the. (96.) Aur us 'ilm ke wuh darpai ho gaye, jo Sulaimán kí saltanat ke waqt shayátín parhá karte the; Sulaimán to káfir na thá magar shayátín káfir the, logon ko jádú síkhláte the, aur us ke darpai húa, jo shahr Bábul men Hárút Márút (nám do frishton) par názil húa thá, wuh donon yún kahke síkhláte the, kí ham fitne hain, tú káfir na ho; phir log un se wuh 'amal síkhte the, jis se kisé mard aur us kí 'aurat men judái dále, aur wuh is 'amal se bagair hukm i K̤hudá kisé ko zarar na pahunchá sakte the; wuh un bátón ko síkhte the, jin se un ká nuqsán ho na nafa', aur ján chuke the ki us 'ilm ke k̤harídár ká ákhirat men kuchh hissa nahín hai; burí chíz ke liye apní jánon ko bechá, agar un ko samajh hotí. (97.) Agar ímán láte, aur parhezgári karte, to K̤hudá ke pás 'achchhá badlá thá, agar un ko samajh hotí.

(98.) Ai Musalmānon tum (Muhammad ko) rá 'aná na kahá karo, unzurná kahá karo, aur sunte raho, káfiron ke liye dukh ká
 13 'a 'azáb hai. (99.) Ahl i kitáb aur mushrikín men se jo káfir hain nahín cháhate, ki tum (Musalmānon) par tumháre Khudá se koi bhalí bát názil ho, lekin Khudá jise cháhe apní rahmat se makhshús kartá hai, aur Khudá bare fazl wálá hai. (100.) Jo áyat (Quránf) ham mansúkh kar dete, yá (Muhammad ko) bhulá dete hain, to us se bihtar yá usí kí mánind aur áyat pahunchá dete hain; kyá tú nahín jántá, ki Alláh har shai par qádir hai? (101.) Kyá tujhe ma'lúm nahín, ki ásmán aur zamín men Alláh kí saltanat hai, aur Alláh ke siwá koi tumhárá himáyati aur madadgár nahín hai? (102.) Kyá tum Musalmán bhí apne rasúl se suwálát kiyá cháhate ho, jaise pahle zamána men Músá se suwál húa—aur jis ne ímán ko kufr se badlá, wuh ráh i rást se gumráh húa. (103.) Ahl i kitáb men bahut log hain, jin par haqq záhir ho chuká; wuh andarúní hasad se cháhate hain, ki tum ko tumháre ímán ke ba'd pher kar káfir banáen, so tum darguzar karo, aur khiyál men na láo, yahán tak ki Khudá ká hukm (ya'ne jahád ká waqt) áwe, Khudá har shai par qádir hai. (104.) Namáz parho, zakát do, aur jo jo bhalí tum apní jánon ke liye kar chuke ho, us ko Khudá ke pás páoge; Khudá tumháre kámon ko dekhtá hai. (105.) Wuh kahte hain, ki jannat men koi na jáegá, jab tak ki Yahúdí yá Nasrání na ho jáe; yihunkí ummeden hain, tú kah, apní dalíl láo, agar sachche ho. (106.) Albatta jo khá-lis Musalmán húa, aur nekí kartá rahá, us ko Khudá se ajr milogá, na un par khauf hai, na wuh gamgín hongé.

(107.) Yahúd ne kahá, Nasrání kuchh ráh par nahín; Nasráníon ne kahá Yahúd kuchh ráh par nahín; aur in sab ne kitáb parhí
 14 'a hai; isí tarah be-'ilm logon (ya'ne 'Arab ne) kahá hai, qiyámat ke din in kí iktihláfi báton men Khudá insáf karegá. (108.) Us se bará zálím kaun hai, jis ne Khudá kí masjidon men us ke nám ká zikr karne se mana' kiyá, aur masjidon ke ujárne men koshish kí? Aison ká haqq nahín kí masjidon men áwen, magar darté húa, aur un ke liye dunyá men ruswáí aur ákhirat men bará 'azáb hai. (109.) Mashriq aur magrib Khudá ká hai, jidhar tum munh karo udhar Khudá ká munh hai, Khudá farákh dáninda hai. (110.) Kahte hain kí Khudá ne koi batá rakh ehhorá hai; wuh pák hai, balki ásmán o zamín men jo kuchh hai, us ká hai, aur har shai is ke tábi' hai. (112.) Wuh zamín ásmán ká nau mujid hai, jab kisi kám ká hukm detá hai, to sirf kahtá hai, ki ho já, aur wuh ho játá hai. (112.) Be-'ilmon (ya'ne ahl i 'Arab) ne kahá, Alláh ham se kyún nahín boltá, yá ham ko koi nishán de; in ke aglon ne bhí inhín kí sí bát kahí thí; in ke un ke dil yaksán hain; ham ne ahl i yaqín ke liye (Qurán kí) áyaten bayán kar dí hain. (113.) Ham ne tujhe haqq bát deke khush-khabarí aur dar sunáne ko bhejá hai,

aur dozakhīon kī bābat-tujh se suwāl na hogā. (114.) Ai Muḡammad, Yahūdī aur Nasrānī tujh se kabhī rāzī na hongē, jab tak tū un ke dīn ke tābī' na ho; tū kah, Kḡudā kī jo hidāyat hai wuhī haqq hidāyat hai, aur agar tū 'ilm pāne ke ba'd un kī kḡwāhishon ke tābī' hogā, to Allāh terā hāmī aur maḡladgār na rahegā. (115.) Jin ko ham ne kitāb dī, aur wuh us ko jāise paḡhnā chāhiye paḡhte haiṅ, wuhī us ke momin haiṅ, aur jo us kā munkir hai, wuhī kḡhisāra meṅ haiṅ.

(116.) Ai baufī Isrāel mere fazl ko yād karo, jo main ne tum par
 15 'a kiyā hai, aur main ne tumheṅ sāre jahān ke ādmīon par fazilat dī hai (117.) Us dīn se ḡaro, ki koī kisī ke kuchh kām na āegā, na us kā fidya qubūl hogā, na koī shafā'at mufīd hogī, aur na madad pahunchegī. (118.) Aur jab Ibrāhīm ko us ke Rabb ne kāf bāton meṅ āzmāyā thā, aur Ibrāhīm ne wuh bāteṅ pūrī kī thīṅ, tab Kḡudā ne kahā thā, ki main ne tujhe sāre ādmīon kā imām (ya'ne pesh-wā) banāyā. Ibrāhīm ne kahā, aur merī aulād meṅ se bhī (kisī ko banā,) farmāyā, ki merā 'ahd zālīmon ko nahīṅ pahunchtā. (119.) Aur jab ham ne Khāna Ka'ba ko ijtimā' i mardum kī jagah, aur panāh-gāh banāyā thā, aur (kahā thā) kī maqām Ibrāhīm ko namāz kī jagah banāo aur ham ne Ibrāhīm o Isma'el se 'ahd kiyā thā, ki wuh donon mere ghar ko ahl i tawāf aur ahl i a'tīkāf aur ahl rukū' o sujūd ke liye (buton se) pāk karen. (120.) Aur jab Ibrāhīm ne kahā, ki ai Rabb is shahr Makka ko amn-gāh banā, aur is ke bāshindon meṅ se un logon ko jo Allāh par, aur ākhirī dīn par imān lāe haiṅ, mewe khilā, tab Kḡudā ne farmāyā thā, ki wahāṅ ke kāfir ko bhī main thore dinon tak fāida pahunchāūṅgā, phir use 'azāb dozakh kī taraf khīnchūṅgā, aur wuh burā ṡhikanā hai. (121.) Aur jab Ibrāhīm wa Isma'el Kḡhāna i Ka'ba kī bun-yāden uthā rahe the, (to kahte the) Ai Rabb, hamārī taraf se yih 'imārat qubūl kar, aur tū suntā aur jāntā hai. (122.) Aur ai hamāre Rabb, tū ham donon ko apne liye do Musalmān banā aur hamārī aulād meṅ se ek Musalmān ummat nikāl aur hamen hajj ke dastūr sikhlā aur hamen baḡhsh de, kyūṅki tū baḡhshinda mīhrbān hai. (123.) Ai hamāre Rabb, in Makkawālon meṅ ek rasūl uthā jo Terī āyaten un par paḡhe aur unheṅ kitāb aur hikmat sikhlāe aur unheṅ sanwāre, tū zabardast puḡhta-kār hai.

(124.) Dilī bewaqūf ke siwā Ibrāhīm ke mazhab se kaun munh mo-regā? ham ne us ko dunyā meṅ barguzīda kiyā, aur ākhirat ke
 16 a darmiyān wuh nekon meṅ hai. (125.) Jab Ibrāhīm ko us ke Rabb ne kahā thā, ki tū Musalmān ho jā, wuh yūṅ bolā thā, ki main Rabb ul 'ālamīn ke liye Musalmān hūā. (126.) Aur Ibrāhīm ne apne beṡe ko aur Ya'qūb ko yihī wasīyat kī thī ki Ai mere beṡe, Allāh ne tumhāre liye ek dīn chun liyā hai tum zurūr Musalmānī meṅ mariyo. (127.) Kyā tum hāzir the jab Ya'qūb kī maut āī thī, jab wuh apne laḡkon se kah

rahá thá ki tum mere ba'd kis kí 'ibádat karoge? Unhon ne kahá thá ki ham tere K̲hudá aur tere báp̲dāde Ibráhm wa Ismá'el wa Izháq ke wáhid K̲hudá kí 'ibádat karenge aur ham us kí mánenge. (128) Wuh ek ummat thí jo guzar gaí, un ká húa jo wuh kamá le gaye, tumhárá hai, jo tum kamáte ho; tum unke a'amál se na púchhe jáoge. (129) Wuh kahte haiñ, Yahúdí yá Nasrání bano tab hidáyat páoge; tú kah, nahín, balki ham ne Ibráhm kí ráh pakrí hai, jo haníf thá, aur mushrikon men se na thá. (130) Ai Musalmáno, tum bolo ki ham Alláh par ímán rakhte haiñ aur us kalám par jo hamári taraf názil húa hai, aur us par jo Ibráhm wa Ismá'el wa Izháq wa Ya'qúb aur us ke bárah beṭon par názil húa thá, aur jo Músá aur 'Tsá ko milá thá, aur jo kuchh tamám nabíon ko un ke Rabb se diyá gayá thá, ham in ke darmyán kisí men bhí farq nahín karte, aur ham us ke liye Musalmán haiñ. (131.) Pas agar wuh bhí tumhárí mánind ímán láe to unhon ne hidáyat páí, aur agar munh moreñ to wuhí zidd par haiñ aur un kí nisbat tujhe Alláh káfi hai, aur wuh suntá aur jántá hai. (132) Rang Alláh ká hai aur kis ká rang Alláh se bihtar hai? aur ham us ke 'ábid haiñ. (133.) Tú kah, kyá tum ham logon se K̲hudá men jhagaṛte ho? wuh hamára tumhárá Rabb hai, hamáre a'amál hamáre liye, tumháre a'amál tumháre liye, aur ham us ke mukhlis haiñ. (134.) Ibráhm aur Isma'el aur Izháq aur Ya'qúb aur us ke bárah beṭon ko kyá tum Yahúdí yá Nasrání batláte ho? tú kah, tum ziyáda jánte ho, yá Alláh ziyáda jántá hai? aur us se baṛá zálím kaun hai jis ne us gawáhi ko jo K̲hudá kí taraf se us ke pás thí, chhipáyá hai? aur K̲hudá tumháre kámon se gáfil nahín hai. (135.) Wuh ek ummat thí, jo guzar gaí, un ká húa jo wuh kamá le gaye aur tumhárá hai jo tum kamáte ho; tum un ke kámon se ná púchhe jáoge

(—DUSRA SIPARA.—)

(136.) Bewuqúf ádmí kahenge, ki kis ne Musalmánon ko un ke us qibla se jis par wuh (Madína men jáke) húa the phiráyá hai? 17 'a. tú kah, Alláh kí mashriq o magrib hai; jis ko cháhe sídhí ráh batáwe. (137.) Isí tarah ham ne tum ko mu'tadíl ummat banáyá hai táki tum sab logon par aur rasúl tum par gawáh ho. (138) Aur wuhí qibla jis par tú shurú' men (ba-maqám Makka hujrat se pahle) thá, sirf is liye ham ne phir muqarrar kiyá hai, táki ham ko ma'lúm ho jáe, ki kaun kaun rasúl ke tábi' rahegá, aur kaun ultá phiregá; aur yih bát agarchi bhárí hai, lekin un par nahín jin ko K̲hudá ne hidáyat kí hai; aur K̲hudá tumhárá ímán záya' na karegá; wuh ádmíon par shaffiq aur mihrbán hai. (139.) Ham ne tere munh ká phirná ásmán men dekhá; ham tujhe zarúr us qibla kí taraf pher denge, jis se tú rázi hai; pas pher le apná munh Masjid Harám kí taraf; aur jahán tum ho, apne munh us

kí taraf phero; aur ahl i kitáb jánte hain, ki (Ka'ba kí taraf munh pher-ná) haqq hai; in ke Rabb kí taraf se hai, aur Khudá in ke kámon se gáál nahín. (140.) Aur agar tú ahl i kitáb ke sámhne har qism kí áyat láwe, wuh tere qibla ke tábi' na hongé, aur tú un ke qibla ká tábi' na hogá; aur un men se ba'z shaḡhs ba'z ke qibla ká tábi' nahín hai, aur agar tú un kí ḡhwáhishon ke tábi' hogá, ba'd is ke ki tujhe 'ilm hásil ho chuká hai, to tú zál:mon men se hogá. (141.) Jinhen ham ne kitáb dí, wuh us ko (ya'ne Muhammad ko) aisá pahchánte hain, jaise wuh apne beṭon ko pahchánte hain; aur in men se ek firqa dánista haqq ko chhipá-tá hai. (142.) Haqq tere Rabb se hai; phir tú mutashakkí logon men se na ho.

(143.) Har kisi ke liye ek qibla hai, jis kí taraf wuh munh kartá hai; so tum neḡion men sabqat le jáo; jahán tum hoge, Alláh tum sab ko miláegá; Khudá har shai par qádír hai. (144.) Jahán se tú nikle Masjid Harám kí taraf munh pher; yihí haqq hai tere Rabb se, aur Khudá tumháre kámon se gáál nahín. (145.) Jahán se tú nikle Masjid Harám kí taraf munh pher; aur jahán tum ho apne munh us kí taraf phero, táki logon ko tum par hujjat báqí na rahe, siwá un ke jo un men zálím hain; tum un se nadaro, mujhsedaro; aur siye ki main apná fazl tum par púrú karún sháyad tum hidáyat páo. (146.) Jaise ki ham ne apná rasúl tumháre hí darmiyán se tum men bhejá, wuh hamárá áyaten tum par parhtá hai, aur tumhen sudhártá hai, aur kitáb o hik-mat aur wuh báten batláta hai jo tum na jánte the. (147.) Phir tum mujhe yád karo, main tumhen yád karúngá aur mere shukrguzár ho, aur ná-shukrí na karo.

(148.) Aí ímándáro, sabr aur namáz se qúwat hásil karo; Khudá sábiron ke sáth hai. (149.) Aur jo log Khudá kí ráh men qatl kye játe hain, un ko murde na kaho, balki wuh zinda hain, magar tum un se wáqif nahín. (150.) Kuchh ḡhauf aur bhúkh aur jánon aur málon aur mewon men nuqsán karke, ham tum ko ázmáwenge, aur tú bashárat de ahl i sabr ko. (151.) Kí jab un par musíbat áe, wuhí kahte hain ki ham Khudá ká mál hain, aur usí kí taraf jáne par hain. (152.) Aise hí logon par salwát aur rahmat un ke Rabb se áyá kartí hai, aur wuh hidáyat-yáfta hain. (153.) Safá aur Marwá (pahár) Khudá ke nishán-on men se hain; phir jo koí ḡhána e Ka'ba ká hajj yá 'umrá kare, us ko un donon paháron men tawáf karná gunáh nahín; aur jo koí ba ragbat neḡí kare, Khudá us ká shukrguzár aur dáná hai. (154.) Jo log hamárá názil kí húi hidáyat aur sáf báton ko chhipáte hain, ba'd is ke ki ham un logon ke liye kitáb men bayán kar chuke hain, to aison par Alláh la'nat bhejtá hai aur sab la'nat karnewále bhí la'nat karte hain. (155.) Magar jin logon ne tauba kí aur saláhiyat-pizír hue, aur un báton ko khol diyá wuhí hain jin ko main mu'áf kartá hún, aur main mu'áf-

kuninda mihrbán hún. (156.) Jo log káfir hús aur káfir hí mar gaye, un par Alláh kí aur firishton kí aur sab ádmíon kí la'nat hai. (157.) Wuh hamesha la'nat men rahenge, na 'azáb halká hogá na kuchh fursat milegi. (158.) Tumhárá Khudá ek Khudá hai aur koí ma'búd nahín, magar wuhí rahmán rahím hai.

(159.) Ásmán aur zamín kí paidáish men, aur din rát kí tabdíl men aur kishatí men jo bahr men chaltí hai bamurád nafa'mardum, 20 'a aur is men jo Alláh ne ásmán se pání utará hai, jis se zamín ko ba'd maut zinda kartá hai, aur is men har qism ke haiwán bakhare hain, aur hawáon ke phernemen, aur bádal men jo zamín ásmán ke darmiyán qábú kiyá huá hai, ahl i 'aql ke liye nishán hain. (160.) Logon men se ba'z hain jo Khudá ke siwá andád (ya'ne hamata) tharáte hain; unhen aisá piyár karte hain jaise Alláh ko piyár karná cháhiye, aur wuh jo ímándár hain, Khudá ko ziyáda piyár karte hain : agar tú dekhe, in zálimon ko jab kí wuh 'azáb dekhenge, kí kull qúwat Khudá kí hai, aur kí Alláh saht 'azáb-dihinda hai. (161.) Jab wuh bezár hongé jin kí itá'at kí thí un se jo tábí' hús the, aur wuh 'azáb ko dekhenge, aur sab tarah ke ta'alluqát kat jáenge. (162.) Aur yih tábí'in kahenge, agar ham do-bára dunyá men jáen, to in se bezár hongé, jaise yih yahán ham se bezár ho gaye hain; isí tarah Alláh un ke 'amál kí hasraten un par záhír karegá aur wuh ág se nikalne na páenge.

(163.) Ai logo, jo kuchh zamín men halál aur pák hai, tum kháo, aur shaitán ke qadmon par na chalo, wuh tumhárá saríh dushman hai. 21. 'a (164.) Wuh tumhen sirf badí karne ká, aur fuhsh kámon ká, aur Khudá kí nisbat wuh báten jo tumhen ma'lúm nahín, bolne ká hukm detá hai. (165.) Aur jab unhen kahá jae kí jo Khudá ne (Muhammad par) názil kiyá hai, tum is ke tábí' ho jáo, wuh kahte hain, kijin báton par ham ne apne bápádáon ko páyá hai, unhín par challenge: bhalá kyá us hálat men bhí kí in ke bápádáde na kuchh 'aql rakhte the, aur na hidáyat-yáfta the. (166.) In káfiron kí aisí misál hai, kí ek shakhs ná-samajh jánwaron ko pukártá hai; sirf chilláná aur áwaza sunte hain; bahre gúnge andhe hain; wuh na samjhenge. (167.) Ai ímándáro, pák chízon men se jo ham ne tumhen díne, kháo, aur Alláh ká shukr karo; agar tum us ke sachche parastár ho. (168.) Murda aur lahú aur súar ká gosht aur jo gair Alláh ke nám se zabh huá, tum par harám hai; lekin jo shakhs bági aur náfarmán na hoke náchár ho jae, us par un ká kháná kuchh gunáh nahín; Alláh bakhshinda mihrbán hai. (169.) Wuh jo kitáb men se Khudá kí názil-karda bát chhipáte aur us par haqír qímat lete hain, wuh apne peñon men ág kháte hain; Khudá un se qiyámat ke din kalám na karegá, aur na unhen sudháregá; aur in ke liye dukh ká 'azáb hai. (170.) Unhon ne ba-muqábala hidáyat gumráhí aur ba-muqábala magfirat 'azáb kharida hai; kis chíz ne un ko ág

par sábir kiyá? (171.) Yih is sabab se hai ki Khudá ne sachchí kitáb názil kí hai jinhon ne is kitáb men ikhtiláf dálá, wuh dúr kí zidd men hain.

(172.) Neki sirf yihí nahín ki tum apne múngh mashriq yá magrib kí taraf phero, lekin neki yih hai ki ádmí Khudá par aur ákhiri 22 'a. din par aur firishton par aur kitábon aur nabíon par ímán láe aur mál báwujúd mahbúb honeke, qarábatíon aur yatímon aur muhtájon aur musáfiron aur mangeton ko de, aur gardanen chhuráne men kharch kare, aur namáz parhe aur zakát de, aur qaul qarár karke apná 'ahd púra karnewále, aur wuh jo sakhtíon aur taklífon men aur ba waqt jang sábir hain, wuhí sachche aur parhezgár hain (173.) Ai ímándáro, maqtúlon ká qisás tum par farz ho gayá hai; shakhs ázád ke badle shakhs ázád; gul ám ke badle gulám; 'aurat ke badle 'aurat, phir jis ko us ke bháí kí taraf se kuchh mu'áf huá ho to, cháhiye kí dastúr ke muwátiq mutába'at ho, aur us kí taraf neki se adá kiyá jáo. (174.) Yih tumháre Rabb kí taraf se takhfíf o rahmat hai, is ke ba'd bhí agar koí ziyádatí kare, to us ko dukh ká 'azáb hogá. (175.) Ai 'aqlmando, qisás men tumháre liye zindagí hai; sháyad tum parhezgár ho jáo. (176) Tum par wasíyat farz kí gai hai; ki jab kisí kí maut házir ho, to wuh apne wálidán aur nátédáron ke liye hasb dastúr wasíyat karke mare; yih muttaqíon par haqq hai. (177.) Phir jo koí sunne ke ba'd us wasíyat ko badlegá, us ká gunáh badalnewále par hogá; aur Khudá jántá wa suntá hai. (178.) Phir jo koí músí kí tarafdári yá gunáh se dará, aur us ne un ke darmiyán sulh karáí, us par kuchh gunáh nahín, Khudá bakhshinda mihrbán hai.

(179.) Ai ímándáro, tum par roza farz huá hai, jaise tum se pahle logon par farz huá thá; sháyad tum parhezgár ho jáo. (180.) 23 'a. Chand roz hain shumár kiye húe; phir jo koí tum men bímár ho, yá musáfir, wuh dústre dinon men shumár kar le, aur jinhen roza rakhne kí táqat nahín, wuh fidya den, ek faqír kí khúrák; aur jo koí shauq se neki kartá hai, us ke liye bihtar hai; aur jo tum roza rakho, tumháre liye achchhá hai, agar samajh rakhte ho. (181.) Ramzán ká mahína hai, jis men Qurán názil huá, ki wuh logon ke liye hidáyat, aur hidáyat kí khulí áyaten, aur Furqán (ya'ne farq karne kí chíz) hai; phir jo koí tum men se is mahíne ko páye, cháhiye ki us men roza rakhe; aur jo maríz yá musáfir ho, use dústre dinon men shumár cháhiye; Khudá tum par ásání cháhtá hai, aur mushkil dálná nahín cháhtá; aur munásib hai ki tum shumár púra karo; aur is liye ki us ne tumhen hidáyat kí hai, Khudá kí baráí karo, ki tum shukrguzár ho. (182.) Jab mere bande merí bábat tujh se suwál karen, (tú kah,) ki main nazdíkhún; dá'í kí du'á ká jawáb diyá kartá hún, jab wuh mujh se du'á kartá hai; pas cháhiye ki wuh mujhe máne, aur mujh par ímán láen; sháyad wuh nek ráh par

á jāen. (183.) Roza kí rát men apní 'auraton se hāmbistar honá tumhen halál húa hai; 'auraten tumhári poshák hai, aur tum un kí poshák ho; Alláh ko tumhári chorí ma'lúm ho gai hai; so us ne tum ko ma'áf kiyá, aur tum se darguzar kí; phir ab 'auraton se mubásharat kiyá karo, aur jo kuchh Khudá ne tumháre liye likh diyá hai, us ko dhúnḡho; aur jab tak fajr ko sufed dhágá kále dháge se sáf judá nazar na áwe, kháyá karo, aur piyá karo; phir rát tak roza tamám kiyá karo; aur jab tum masjid on men a'itikáf keliye baiṭhe ho, tab 'auraton se mubásharat na kiyá karo yih Alláh kí bāndhí húi hadden hai; in ke nazḡk na jáná, Alláh ádmion ke liye apní áyaten yún bayán kartá hai; sháyad wuh parhezgár ho jāen. (184.) Aur ápas men ek dúsre ká mál ná-haqq na khá jáo, aur na us ko hukkáam tak pahunḡcháo, ki gunáh ke sáth amwáli mardum men se kuchh káṭ-kút ke khá jáo, aur tum ko ma'lúm hai.

(185.) Tujh se naye chāndon kí bábat suwál karte hai; tú kah, ki yih logon ke aur hajj ke liye thahre húa waqt hai, aur yih nekí nahín, ki tum gharon men cihaton par se áo, nekí yih hai kí ádmí dare aur gharon men darwāzon se áe, aur tum Khudá se ḡaro sháyad ki tum murád ko pahunḡcho. (186.) Aur Khudá kí ráh men un se laṡo jo tum selaṡte hai; aur ziyádatí na karo, kyúnki Khudá ziyádatí karne, wálon ko pasand nahín kartá. (187.) Jahán kahín páo, un ko qatl karo-aur wahán se un ko níkálo jahán se unhon ne tum ko níkála hai (ya'ne Makka se) aur fitná qatl se ziyáda saḡht hai; aur Masjid Harám ke pás un se na laṡo, jab tak ki us men wuh tum se na laren; phir agar wuh tum ko máren to tum un ko máro; yihí káfiron ká badlá hai. (188.) Phir agar wuh báz áen, to Khudá baḡhshinda mihrbán hai. (189.) Un ko yahán tak máro kí fasád báqí na rahe, aur dín Khudá ká ho jáe; phir agar wuh báz áen to ziyádatí ká wabál zálimon par hogá. (190.) Hurmat ká mahína hurmat ke mahíne ke muqábala men hai, aur adab rakhne men qasás hai; jo tum par ziyádatí kare tum us par ziyádatí karo, jaise us ne tum par ziyádatí kí aur tum Khudá se ḡaro; aur jáno kí Alláh parhezgáron ke sáth hai. (191.) Aur Khudá kí ráh men ḡharch karo, aur apní jánon ko halákat men na ḡálo, aur nekí karo; Alláh nekon ko piyár kartá hai. (192.) Alláh ke liye hajj aur 'umrá púra karo; phir agar tum roke jáo to jo kuchh mayassar ho, qurbání bhejdo; aur apne sir na munḡáná jab tak qurbání apní jagah men na pahunḡche; phir jo koí tum men bímár ho yá us ke sir men koí dukh ho, cháhiye kí wuh fidya de, roza yá sadqa yá zabíha; phir jab tum amn páo, to jis ne hajj ke sáth 'umrá milá ke tamattu' kí hai, jo kuchh mayassar ho, qurbání de; aur jis ko qurbání mayassar na ho, to hajj ke dinon men tén roze rakhe aur jab tum wápas chale jáo, to sáṭ dín roza rakhe; yih púra das dín ho gaye; yih hukm uske liye hai jis ke ḡharwále Masjid Harám ke pás na hon; aur Khudá se ḡarte-rahó, aur jáno kí Khudá saḡht 'azáb-dihinda hai.

(193.) Hajj ke chand mahíne haiñ, ma'lúm; jis ne un men apne par
 25ª hajj farz kiyá wuh Jiménez aur gunáh aur jhagrá hajj men nahín
 kar saktá; aur jo nekí tum karoge, Alláh jántá hai; aur ráh ká
 kharch leke áyá karo; achchhá ráh kharch parhezgári hai; ai 'aqlmando,
 mujh se darte raho. (194.) Khudá ká fazl talásh karná (ya'ne hajj men
 tijárat se rozí paidá karná) tum par kuchh gunáh nahín; phir jab tum
 maidán i 'Arfát se tawáf ke liye chalo, to Mashir-ul-Harám ke pás Khudá
 ko yád karo, aur us ko yád karo, jaise ki usne tumhen hidáyat kí hai; aur
 tum pahle gumráh the. (195.) Phir tum tawáf ko chalo, jahán se
 sab log chalte haiñ; aur Khudá se gunáh bañshwáo Alláh bañshinda
 mihrbán hai. (196.) Phir jab tum apne hajj ke kám púre kar chuko, to
 Alláh ko yád karo, jaise tum apne bápdádon ko yád kiyá karte
 the; balki is se bhí ziyáda; phir koí kahtá hai ki, ai hamáre Rabb, hamen
 dunyá men hissa de, aur us ke liye ákhirat men kuchh hissa nahín hai.
 (197.) Aur koí in men kahtá hai, ai hamáre Rabb, hamen dunyá men
 khúbí, aur ákhirat men khúbí de, aur hamen ág ke 'azáb se bachá.
 (198.) Aison hí ke liye un kí kamáí ká hissa hai, aur Alláh zúð hisáb
 hai. (199.) Chand gintí ke dinon men Alláh ko yád karo; jo koí jaldí
 karke do din men chalá gayá, us par gunáh nahín; aur jo koí píchhe
 rah gayá, us par gunáh nahín; us ke liye jo dartá hai; aur tum daro
 Alláh se, aur jáno ki tum usí ke pás jama' kiye jáoge. (200.) Koí ádmí
 hai ki dunyá kí zindagí men us kí bát tujhe khush átí hai, aur wuh Al-
 láh ko apne dil kí bát par gawáh thahrátá hai, hálánki wuh sañht jhag-
 rálú hai. (201.) Aur jab chalá játá hai, zamín par daurtá phirtá hai,
 ki us men fasád kare; aur kheton ko aur naslon ko halák kare, aur
 Khudá fasád nahín cháhtá. (202.) Aur jab us se kahá jáe, ki Khudá
 se dar to takabbur us ko gunáh men khínch látá hai; use jahannam
 káfi hai aur yih burá bistara hai. (203.) Aur koí shañhs hai, ki apní
 ján bechke, Khudá kí marziyát talásh kartá hai, aur Khudá bandon par
 shaffiq hai. (204.) Ai ímándáro, tum sab ke sab Musalmání mazhab
 men dákhil ho jáo, aur shaitán ke qadmon par na chalo; wuh tumhárá
 sarfí dushman hai. (205.) Phir agar tum sáf hukm páne ke ba'd bhí
 dagmagá gaye, to jáno ki Alláh zabardast pukhtakár hai. (206.) Kyá
 log yihí intizár rakhte haiñ ki Alláh bádalon ke sáyá men un ke pás áegá?
 yá firishte áenge aur bát ká faisala ho jáegá? hálánki Alláh kí taraf sab
 amúr rujú' karenge.

(207.) Baní Isráel se púchh ki, kisqadar ham ne un kokhule nishán
 diye the, aur jis ne Khudá kí ní'mat ko páke badal dálá, use
 26ª Alláh sañht 'azáb-dihinda hai. (208.) Dunyá kí zindagí par káfir
 rijháe gaye haiñ, aur ímándáron par hanste haiñ; qayámat ke din par-
 hezgár un ke úpar hongé; aur Khudá jis ko cháhe be-hisáb rizq de. (209.)
 Pahle ádmíon ká ek hí dín thá; phir Khudá ne nabíon ko mubashshir aur

munazir banáke bhejá, aur sachchí kitáb un ke sáth názil kí, táki un ke ihtiláfi amúr meñ wuh faisala kare, aur kitáb meñ sáf ahkám pahunchne ke ba'd unhíñ logon ne jin ko wuh dí gai thí, jhagrá dálá ; aur yih ápas kí zidd se húa ; ab Khudá ne (Muhammadi) imándaron ko us sachchí bát kí, jis meñ we jhagar rahe the, apne izn se hidáyat kí hai, aur Alláh jis ko cháhe, sídhí ráh batáe. (210.) Kyá tum (Musalmán) kbiyál karte ho ki tum jannat meñ dákhil ho jáoge, aur abhí tak tumhári wuhí hálat nahíñ húi jo tum se pablon kí ho chukí hai? ki unhen sakhtíon aur taklífon ne pakrá thá, aur wuh hiláe gaye the, yahán tak ki un ká rasúl aur us ke imándár sáthí bol uthe the, ki Khudá kí madad kab áegí? suno, Alláh kí madad nazdík hai. (211.) Log tujh se púchhte hain ki ham kyá chíz kharch karen? tú kah, jo mál kharch karo wálidain aur nátedáron aur yatímon aur muhtájon aur musáfiroñ ke liye hai; aur jo nekí tum karoge Alláh ko ma'lúm hai. (212.) Qítál tum par farz húa hai, aur wuh tumhen burá ma'lúm hotá hai. (213.) Sháyad tum kisi chíz ko burá samjho, aur wuh tumháre liye bihtar ho, aur sháyad tum kisi chíz ko pasand karo, aur wuh tumháre haqq meñ burí ho ; Khudá jántá hai, tum nahíñ jánte.

(214.) Tujh se púchhte hain ki máh i Harám meñ qítál kaisá hai? tú kah, us meñ qítál bará gunáh, aur Khudá kí ráh se phir
 27 'a jáná, aur us ke sáth kufr hai; aur Masjd i Harám aur us ke ahl ká wahán se nikálná Khudá ke nazdík us se bará gunáh hai, aur fitná qatl se bará gunáh hai; aur wuh to tum se larne ko lage hí rahte hain, tá áñ ki agar un se ho sake, wuh tum ko tumháre dín se pheren; aur jo koí tum meñ se az-dín i khud murtadd húa aur kufr hí meñ mar gayá, aison hí ke a'amál dunyá aur ákhirat meñ záya' ho játe hain, aur wuhí dozakhí hain; us meñ hamesha rahenge. (215.) Jo imán láe, aur jinhon ne hijratkí, aur Khudá kí ráh meñ jihád kiyá, wuhí Alláh kí rahmat ke ummedwár hain aur Alláh bakshshinda mihrbán hai. (216.) Qimár-bází aur sharáb kí bábat, tujh se suwál karte hain; tú kah in donon chízon meñ bará gunáh hai aur logon ke liye fáide bhí hain; lekin fawáid kí nisbat gunáh ziyáda hai; aur púchhte hain, ki kyá chíz kharch karen? (217.) Tú kah, jis qadar hájat se ziyáda ho, yún Alláh tumháre liye áyaten bayán kartá hai, sháyad tum fikr karo. (218.) Dunyá meñ aur ákhirat meñ bhí, yatímon kí bábat tujh se púchhte hain; tú kah, un ká sudhárná bihtar hai. (219.) Aur agar tum un ko apne meñ milá rakho to wuh tumháre bhái hain, aur Khudá mufsid aur sulhkrár ko jántá hai; aur agar Alláh cháhe tum par mushkil dál de, Alláh zabardast pukhtakár hai. (220.) Mushrika 'auraton ko nikáh meñ na láo, jab tak wuh imán na laen; Musalmán bándí mushrika (bíbí) se bihtar hai, agarchi wuh tumhen khush áti ho; aur mushrik mardon se nikáh na karo jab tak imán na laen; Musalmán gulám

mushrik ádmí se bihtar hai, agarchi wuh tumhen khush áe. (221.) Mushrik log doza^{kh} kí taraf buláte haiñ, aur Alláh tum ko magfirat aur jannat kí taraf apne izn se bulátá hai, aur logon ke liye apní áyaten bayán kartá hai, sháyad wuh ágáh ho jáen.

(222.) Tujh se haiz kí bábat púchhte haiñ; tú kah, wuh gandagí

28 'a hai; 'auraton se haiz ke waqt alag raho aur jab tak wuh pák na

hon un ke qaríb na jáo; phir jab wuh pák ho jáen un ke pás udhar se jáo jidhar se Khudá ne tum ko hukm diyá hai; Khudá ko tau-bakár aur pák log pasand áte haiñ. (223.) Tumhárí 'auraten tumhárá khet haiñ; tum apne khet men jidhar se cháho jáo, aur apní jánon ke liye pahle se tadbír karo, aur Khudá se ðaro, aur jáno ki tumhen us se muláqát karná hai, aur khush-khabarí imándáron ko de. (224.) Aur tum apní qasamon ke liye Khudá ko 'urza (ya'ne pesh karke kám níkal-ne kí chíz) na banáo, goyá tum sulúk karoge aur parhezgár banoge, aur ádmíon men sulhkár hoge; Khudá suntá aur jántá hai. (225.) Tumhárí behúda qasamon men Khudá tumhen na pakregá, lekin jo kuchh tumháre dil kamáte haiñ, un men tumhen pakregá, aur Khudá ba^{kh}-shinda burdbár hai. (226.) Un ke liye jo apní 'auraton se (ná-hambis-tar hone par qasamen khá bathe haiñ, chár mahíne kí intizárí hai, phir agar wuh mil gaye hon to Khudá ba^{kh}shinda mihrbán hai. (227.) Aur agar unhon ne taláq ká pukhta iráda kar liyá, to Alláh suntá jántá hai. 228.) Taláq-yáfta 'auraten apne áp ko tín haiz tak (nikáh dígar se) roken aur un ko us ká chhipáná jo Khudá ne un ke rihmon men paidá kiyá hai halál nahín hai; agar wuh Alláh par aur ákhirí dín par imán rakhte haiñ, aur is 'áise men agar wuh sulh ká iráda karen to un ke kháwindon ká haqq hai, ki unhen pher len; aur 'auraton ká bhí haqq hai jaise mardon ká un par haqq hai, dastúr ke muwáfíq, aur mardon ká 'auraton ke úpar darja hai; Alláh zabardast mudabbir hai.

(229.) Taláq do bár hai, phir badastúr rok lená, yá nekí se rukhsat

29 'a dená cháhiye; aur tumhen halál nahín kí apne diye húe men

se kuchh un se wápas lo magar jab kí wuh donon ðaren kí Khudá ke qá'idé qáim na rakh sakenge, pas agar tum ðaroki wuh donon Khudá ke qá'idé qáim na rakh sakenge, to un donon par kuchh gunáh nahín kí 'aurat badlá deke chhút jáe; yih Khudá ke bándhe húe qawá'id haiñ; un se áge na jáo; aur jo koi Khudá ke qá'idon se áge barhá so wuhí zálím log haiñ. (230.) Agar wuh us ko taláq de chuká, is ke ba'd wuh 'aurat is mard ke liye halál nahín hai jab tak kí दूसरे kháwind se nikáh (ma'jima) na ho jáe; phir agar wuh us ko taláq de, to in donon ká phir mil jáná gunáh nahín hai, agar wuh khiyál karen kí Khudá ke qawá'id thík rakh sakenge; yih Alláh ke qawá'id haiñ, jinhen wuh samajhdár qaum ke liye bayán kartá hai. (231.) Aur jab tum ne 'auraton ko taláq dí, phir wuh apní iddat ko pahunchín, pas ab un ko

hasb dastūr rok jo yā hasb dastūr rukhsat do, aur ziyādatī karke satāne keliye na roko; aur jis ne yih kiya, us ne apnī jān par zulm kiya; aur Khudā kī āyatōn ko thātthā na bāndō; aur Khudā kā faiz jo tum par hai yād karo, aur is bāt ko ki us ne tum par kitāb aur hikmat nāzil kī hai, jis se wuh tum ko samjhātā hai; aur Allāh se dāro, aur jāno ki Allāh sab kuchh jāntā hai.

(232.) Aur jab tum ne 'auratōn ko talāq dī, phir wuh apnī iddat ko 30 'a pahunchīn, to un ko apne khāwind karne se na roko, jab ki wuh hasb dastūr āpas men rāzī ho jāen; yih nasīhat tum men se us ke liye hai, jo Khudā par aur ākhīrī din par imān rakhtā hai; is men tumhāre liye pākizagī aur suthrāī ziyāda hai, aur Khudā jāntā hai, aur tum nahīn jānte. (233) Aur larkewālī 'auratēn apne larkōn ko pūre do baras dūdh pilāen; jo kōī dūdh kī muddat pūrī karnā chāhe, aur larkewāle mardon par un 'auratōn kā khānā kaprā hogā, dastūr ke muwāfiq; kisī ko us kī gunjāish se ziyāda taklīf nahīn dī jātī, aur wālida apne betē kā aur wālid apne betē kā zarar na chāhen; aur wārīs par bhī aisā hī hukm hai; phir agar wuh donōn apnī marzī aur mashwara se dūdh chhurāne kā irāda karen, to un par kuchh gunāh nahīn; aur agar tum (aī mardo) yih chāho, ki apnī aulād ko (gair 'aurat kā) dūdh pilwāo, to tum par kuchh gunāh nahīn, jab ki tum ba-dastūr i muqarrara ujrāt de do, aur Khudā se dāro, aur jāno ki jo kuchh tum kartē ho, Khudā dekhtā hai. (234.) Jo log tum men se 'auratōn chhorke mar jāte hain, chāhiye ki chār mahīne dūs dīn tak un se intizār karāen; phir jab wuh apnī 'iddat ko pahunchē, to tum par kuchh gunāh nahīn hai, jo wuh apne haqq men hasb dastūr kartī hain; aur Khudā tumhāre kāmōn se khabardār hai. (235.) Aur tum par kuchh gunāh nahīn, ki 'aurat ko nikāh kā paigām khufiya do, yā apne dīl men chhipā rakho, Khudā jāntā hai, ki tum in se kahogē; magar tum khufiya wa'da na kar baithō; hasb dastūr kōī bāt bol do. (236.) Aur nikāh kā irāda na karo, jab tak Khudā kā nawishta apnī muddat ko pahunchē; aur jāno ki jo tumhāre dīl men hai, Allāh ko ma'lūm hai; us se dāro, aur jāno ki Allāh bakhsinda burdbār hai.

(237.) 'Auratōn se ham-bistārī aur un kā mahr muqarrar karne se pahle, agar tum un ko talāq de do, to tum par kuchh gunāh 31 'a nahīn hai; aur chāhiye ki ganī aur tang-dast ādmī apnī apnī hai-siyat ke muwāfiq un ko kharch kar den, jaisā kharch kā dastūr ho, aur bhale ādmīōn par haqq hai. (238.) Aur agar ham-bistar hone se pahle aur mahr thahrāne ke ba'd, tum un ko talāq do, to thahrāe hūe mahr kā nisf denā chāhiye; magar jab ki wuh 'auratēn yā wuh shakhs jis ke hāth 'aqd i nikāh thā, darguzar karen, aur tum mard agar darguzar karo, to parhezgārī ke qarīb hai, aur apne darmiyān faiz rakhnā na bhūlāo; jo tum kartē ho, Khudā dekhtā hai. (239.) Namāzōn se aur

Uch wāñ namāz se khabardār rahō, aur Allāh kē āge ādab se khare hūā Hērō. (240.) Agar tum khauf men ho, to piyāda yā sawār hī namāz parhō; jab amn men ā jāō, to Khudā ko yād karo, jaisā ki us ne tum ko wuh bāten sikhlaī jo tum na jānte the. (241.) Jo log tum men 'auraton chhorke mar jāte hain, ek sāl ke liye un ko kharch dene kī wasiyat kar jāen, na yih kī nikāl dī jāen; agar wuh āp nikal jāen, to tum par gunāh nahīn, kī unhon ne apne haqq men hasb dastūr kām kiya hai. Khudā zabardast pukhta-kār hai. (242.) Aur talāq-yāfta 'auraton ko hasb dastūr kharch denā parhezgāron par lāzim hai. (243) Khudā yūn āyaten tumhāre liye bayān kartā hai, shāyad tum samjho.

(244.) Kyā tū ne (ai Muhammad) wuh log nahīn dekhe jo hazāron the, aur ba-khauf maut apne gharon se nikle the, Khudā ne un ko kahā thā ki mar jāō; phir un ko jilā diyā thā; Khudā ādmīon par sāhib i fazl hai, lekin aksar log shukr nahīn karte. (245) Aur tum Khudā kī rāh men larāī karo, aur jāno kī Allāh suntā aur jāntā hai. (246.) Kaun hai kī jo Khudā ko qarz hasnā de, kī wuh us ko ba-chand martaba do-chand kar de; Khudā hī tangī aur kushādagi kartā hai, aur tum sab us kī taraf jāoge (247.) Kyā tū ne Mūsā ke ba'd banī Isrāel kī us jamā'at ko nahīn dekhā, jinhon ne apne nabī ko kahā thā, kī hamārē liye ek bādshāh qāim kar, kī ham Khudā kī rāh men larāī karenge; nabī ne kahā thā, kī tum se yih bhī tawaquq hai, kī agar tum par muqāfila farz ho jāegā, to tum jang na karoge; wuh bole the kī ham kyūn nā karenge? ham to apne gharon se aur beton se nikāle gaye hain; jab un par qitāl farz hūā, to siwāe thoron ke bahut se phir gaye; aur Allāh ko zālīm ādmī ma'lūm hain. (248.) Aur un ke nabī ne un se kahā, kī Khudā ne Tālūt ko tumhāre liye bādshāh muqarrar kiya hai; wuh bole, wuh ham par kyūnkar saltanat karenge? ham us se saltanat men ziyāda haqqdār hain; use to māl men bhī gunjāish nahīn milī; kahā, kī Khudā ne us ko tum par barguzida kiya, aur us ko 'ilm o jism men ziyāda wus'at dī hai; aur Khudā apnā mulk jis ko chāhe de, aur Allāh kē 'ilm farākh hai. (249) Aur un ke nabī ne un ko kahā, kī us kī saltanat kānishān-yih hogā, kī tumhāre pās sandūq jāegā; is men tumhāre Rābb kī taraf se Sakīna hai; aur Mūsā wa Hārūn kī aulād ke tārke se kuchh baqiya hai; firishte is sandūq ko uthā lāenge; is men tumhāre liye nīstrānī hogī, agar tum imāndār ho.

(250.) Phir jab fauj leke Tālūt alag hūā, to bolā, Khudā tumhen ek nahar par āzmāegā; jo us se piyegā wuh merā nahīn, aur jis ne us ko na chakkhā, sirf chullū bharke piyā, wuh merā hai: phir thoron ke siwā sab ne us kā pānī piyā; jab Tālūt aur us ke imāndār sāthī pār utre, tab wuh kahne lage, ājham men Jālūt aur us kī fauj se muqābala kī tāqat nahīn hai; jinhen Khudā kī mulāqāt kā khyāl thā, yūn bole; aise bahut hūā hai, kī chhotī jamā'at ba'iz hī Khudā banī jamā'at par

gálib áí hai, aur Khudá sábiroṅ ke sáth hai. (251.) Aur jab wuh Jálút aur us kí fauj ke muqábalá meṅ áe, tab bole, ai Khudá, hamen púra sabr de, aur hamen sábit-qadam rakh, aur káfiroṅ kí qaum par hamen madad de. (252.) Tab unhoṅ ne kuffár ko ba-izn i Khudá shikast dí, aur Dáúd ne Jálút ko qatl kiyá, aur Khudá ne Dáúd ko saltanat aur hikmat baḥshí; aur jo cháhá us ko sikhláyá; aur agar Alláh logon ko dafa' na karáye, ba'z ko ba'z ke wasíle se, to zamín kharáb ho jáe; lekin Khudá ahl i jahán par sáhib i fazl hai. (253.) Yih Khudá kí áyaten hain, jo ham sacháí se parḥke tujhe sunáte hain, aur be-shakk tú rasúlon meṅ se hai.

TTSRA SIPARA.

(254.) In rasúlon meṅ ba'z ko ham ne ba'z par fazílat baḥshí hai; koí in meṅ hai jis se Khudá ne kalám kiyá, aur kísi ke in meṅ darje buland kiye; 'Tsá bin Maryam ko ham ne khule nishán diye, aur Rúh ul Quds se us kí madad kí aur Khudá cháhtá to píchhle log sáf hukm páne ke ba'd hargiz na larṭe; lekin unhoṅ ne báham iḥtiláf dálá; koí imán láyá, koí káfir húa aur Khudá cháhtá to wuh na larṭe, lekin Alláh jo cháhtá so kartá hai.

(255.) Ai imándáro, jo kuchh ham ne tumhen diyá hai, us meṅ se

34 'a kḥarch karo, us dín ke áne se pahle jis meṅ bai' aur dostí aur shafá'at nahín chaltí, aur wuh jo káfir hain, wuhí zálím hain.

(256.) Sirf Alláh hai; siwá us ke koí Alláh nahín hai; wuh zinda aur qáim dárinda hai; use úṅgh aur nínđ nahín áti; jo kuchh ásmán aur zamín meṅ hai us ká hai; aisá kaun hai kí bagair us kí ijázat ke us ke pás shafá'at kare? jo kuchh un ke áge aur píchhe hai wuh jántá hai; aur yih log us ke 'ilm meṅ se kuchh nahín samajh sakte, magar jitná kí wuh cháhe; us kí kursí zamín ásmán meṅ samái húi hai; aur in donoṅ kí nigahbání us ko thakátí nahín, aur wuh úṅchá aur baṛá hai. (257) Dín kí bát meṅ zor zabardastí nahín hai; hidáyat aur gumráhí záhir ho chukín jis ne tágút (ya'ne buton yá shayátín) ká inkár kiyá, aur Alláh par imán láyá, us ne pakkí dastáwez pakrí hai, jo na tútégí; aur Alláh suntá jántá hai. (258.) Khudá imándáron ká dost hai; un ko táríkion se núr meṅ látá hai (259.) Aur jo káfir hain, un ke dost shayátín hain, o un ko núr se táríkion meṅ le játe hain; wuhí dozaḥhí hain; wahán hamesha rahenge.

(260.) Kyá tú ne us kí taraf nahín dekhá jis ne Ibráhím se us ke

35 'a Rabb ke báre meṅ jhagrá kiyá thá (ya'ne Namrúd ne) is liye kí

Khudá ne use saltanat dí thí; jab Ibráhím ne kahá kí merá Rabb jilátá aur mártá hai, wuh bolá main jilátá aur mártá hún. Ibrá-

hīm ne kahá, *Khudá mashriq se sūraj nikáltá hai, tú use magrib se nikál, pas káfir hairán rah gayá, aur Alláh zálīm qaum ko hidáyat nahín kartá.* (261.) Yá jaise ki wuh shaḵhs (ya'ne 'Azrákáhīn) ḡhae phúṭe shahr (Yarúsalam) par guzrá to us ne kahá ki is shahr ko ba'd maut, Alláh kyúnkar jiláegá? pas *Khudá ne sau baras tak is shaḵhs (ya'ne 'Azrá) ko már ke dál rakhá, phir use jiláke uṭháya, aur púchhá ki tú kitníder tak murda parárahá; us ne kahá ek dīn yá dīn se bhí kuchh kam; farmáyá nahín tú sau baras murda rahá; terá kháná píná nahín bigrá, aur dekh apná gadhá; aur ham tujhe ádmīon ke liye ek nishán banáenge, aur tú haḡḡīon kí taraf dekh, ki ham kyúnkar un ko jumbish dete hain; phir gosht pahínáte hain; phir jab 'Azrá par yih bhed khulá us ne kahá main jántá hún Khudá har shai par qádir hai.* (262.) Aur jab Ibráhīm ne kahá, ai Rabb tú kyúnkar murde jilátá hai? mujhe dikhlá; farmáyá kyá tú ímán nahín láyá? us ne kahá ímán to láyá hún, lekin dilí itmínán cháhtá hún; farmáyá chár parinde le, aur un ko apne sáth hilá (yá un kí sūrat pahchán le) phir har pabhár par un ke gosht ká ek ek ṭukrá dál de; phir un ko pukár; wuh tere pás daurṭe áenge; aur ján le ki Alláh zabardast puḡhtakár hai.

(263.) Un kí misál jo baráe Khudá apne mál ḡharch karte, us dáná

36 'a kí misál hai jis men sāt bālen lagí, har bālí men sau dāne hon aur Khudá jis ke liye cháhe barhátá hai; aur Khudá faráḡh dáninda hai. (264.) Wuh jo *Khudá kí ráh men apne mál ḡharch karte hain, phir ḡharch ke ba'd na íhsán jatáte, na ízá dete, unhín ke liye un ke Rabb se badlá hai; un ko kuchh ḡhauf nahín, na wuh ga'ngín hongé* (265.) Bhalí bát bolná aur darguzar karná us sadqa se bihtar hai jis ke ba'd ízá ho, aur Alláh máldár burdbár hai. (266) Ai ímándáro, íhsán jatáne aur ízá dene se apní ḡhairát ko bátíl na karo, jaise wuh jo apná mál logon ke dikhláne ko ḡharch kartá hai, aur Khudá par aur áḡhírí dīn par ímán nahín rakhtá; us kí misál us sáf patthar kí mánind hai, jis par kuchh miṭṭí parí ho, phir us par jo músládhár pání barse, aur us ko sáf záhir kare; (ahl i riyá) apní kamái par kuchh íḡhtiyár nahín rakhte, aur *Khudá káfir qaum ko kuchh hidáyat nahín kartá.* (267.) Un kí misál jo ba-talásh marzíe Khudá, aur apne dil sábit karne ko apne mál ḡharch kiyá karte hain, aisí hai jaise kisi bulandí par ek bág ho, aur us par músládhár men barse; phir wuh apne phal do-chand láe; agar músládhár men us par na barse, to os hí pare; aur *Khudá tumháre kámon ko dekhá hai.* (268.) Tum men se koi cháhtá hai, ki us ke pás khajúr aur angúr ká ek bág ho, jis ke níche nahren bahtí hon, aur wahán us ke liye har tarah ká mewa ho, aur wuh shaḵhs buḡḡhá ho jae, aur us kí aulád sagír ho; phir us bág par bagúla áwe, jis men ág ho, aur us bág ko jalá de; yún Alláh tumháre liye áyaten bayán kartá hai; sháyad tum fikr karo.

(269.) Ai imándáro, apní kamál kí achchhí chízon men se, aur us
 37 'a men se jo ham ne tumháre liye zamín se nikálá hai, ~~kharch karo;~~
 jo ~~kharch~~ karte ho us men ná-pák niyat na rakho. (270.) Aur
 tum ap use le nahín sakte, magar jab kí us men chashm-poshí karo; aur
 jáno, kí Alláh ganí hai, aur sitúda. (271.) Shaitán tum se tang-dastí ká
 wá'da kartá, aur tumhen behayáí ká hukm detá hai; aur Khudá tumhen
 apní taraf se magfírat aur fazl ká wá'da detá hai, aur Khudá farákh dá-
 ninda hai. (272.) Jise cháhe hukmat detá hai, aur jise hikmat dí gáí,
 use barí khúbí milí, aur sáhibán 'aql hí samajhte hain. (273.) Aur
 tum jo khairát dete ho, yá nazr mánte ho, Alláh use jántá hai, aur zá-
 limon ke liye koí madadgár nahín hai; agar tum khairát ko záhir karke
 do, achchhí bát hai; aur jo chhipáo aur faqíron ko do, wuh bhí achchhí
 bát hai, tumháre liye, aur tum se kuchh tumhári badíon ká kafára ho
 játá hai; aur Khudá tumháre kámon se wáqif hai. (274.) Un kí hidá-
 yat terá zimma nahín, lekin jis ko Alláh cháhtá, hidáyat kartá hai, aur
 jo mál tum kharch karte ho, tumháre fáida ke liye hai; aur cháhiye kí
 sirf Khudá ká chihra talásh karne ke liye kharch karo; aur jo mál tum
 kharch karoge, tum ko púra milegá, aur tum par zulm na hogá; un
 muhtájon ko dená cháhiye, jo Khudá kí ráh men ruke páre hain; zamín
 par chal phir nahín sakte; be-khabar ádmí un kí 'adam-suwálí ke sabab
 un ko ganí ashkháss samajhtá hai; tú un ko un ke chihra se pahchánegá;
 wuh ádmíon se lipatke suwál nahín karte; aur jo mál tum kharch karo-
 ge, Khudá ko ma'lúm hai.

(275.) Jo log rát ko aur dín ko apne amwál poshída aur 'akániya
 38 'a kharch karte hain, un ko un ke Rabb se badlá milegá; na unhen
 kuchh khauf hai, na wuh gamgín hongé. (276.) Súd-khor ádmí
 qiyámat ke dín aise áenge jaise wuh uhtá hai jise shaitán ne chima-
 ke khabtí banáyá ho; yih is liye kí unhon ne bai' ko misl súd ke batláyá
 hálán kí Khudá ne bai' ko halál, aur súd ko harám thahráyá hai; pas
 jis ke pás us ke Rabb kí nasíhat pahunch gáí, aur wuh súd kháne
 se báz áyá, to jo kuchh wuh pahle le chuká hai, us ká húa; aur
 hukm us ká Khudá kí taraf hai; aur jo koí phir wuhí kám karogá,
 wuhí dozañhí hain; wahán hamesha rahenge. (277.) Khudá súd
 ko ghatátá, khairát ko barhátá hai; aur Khudá kí náshukr gunahgár
 ko pasand nahín kartá: jo log imán láe, aur kám nek kiye, aur namáas
 parhí, aur zakát dí, un ke Rabb se unhen badlá milegá; na un ko
 kuchh khauf hai, na wuh gamgín hongé. (278.) Ai imándáro, Alláh
 se daro, aur jo (súd kí ke pás) báqí rahí gayá hai, chhor do; agar
 tum momín ho. (279.) Phir agar tum aisá na karo, to khabardár
 ho jáo, (ya'ne taiyár ho jáo) Alláh aur us ke rasúl se lapne ko; aur
 jo tauba karo to tum ko tumháre asl mál milenge; tum zulm na karo,
 tum par bhí zulm na hogá. (280.) Aur agar koí shakhs tang

men hai, us ko fursat milnā chāhiye āsānī tak, aur jo tum khairāt kardoto tumharā bhalā hai, agar samajhdār ho. (281.) Aur us din se darte raho jis men tum Khudā ki taraf wāpas jāoge; phir har kisī ko us ki kamāī kā pūrā badlā milegā, aur un par zulm na hogā.

(282.) Ai imāndāro, jab tum wa'da muqarrara tak āpas men qarz

39 'a -kā mu'āmala karo, to likh liyā karo; aur chāhiye ki tumhare dar-

miyān koī kātīb ba insāf likhe, aur kātīb likhne se inkār na kare, jaise use Khudā ne sikhlāyā hai chāhiye ki likhe, aur 'ibarat wuh batāwe jis par dene kā haqq hai; aur apne Rabb Allāh se dāre aur us men se kuchh na ghatāwe; jis par dene kā haqq hai agar wuh bewaqūf yā ze'if ho, aur 'ibarat batāne ki tāqat na rakhtā ho, to us kā walī ba insāf iske batāwe; aur apne mardon men se do gawāh kar liyā karo, aur jo mard na hon, to ek mard aur do 'auraton hon, jin ko tum gawāhon men pasand karo; agar ek 'aurat bhūl jāegī to dūsri yād dilāegī; jab gawāh bulāe jāen, to inkār na karen; (us ke) likhne men sustī na kariyo qhhotā mu'āmala ho yā barā, iske wa'da tak, us men Khudā ke nazdīk ziyāda insāf aur gawāhī ke liye khūb pukhtagī aur ziyāda qarīb hai ki tum shakk men na paro; hān agar rū bar-ū ki tijārat ho, ki tum men dast-gardān mu'āmala ho; agar us ko na likho, to tum par kuchh gunāh nahīn; aur jab āpas men len den kiyā karo, to gawāh banā liyā karo; aur chāhiye ki kātīb aur gawāh nuqsān na karen; agar aisā karo, to yih tum men qusūr hai; aur Khudā se dāro, aur Khudā tum ko sikhlātā hai, aur Khudā har bāt se wāqif hai. (283.) Aur agar tum safar men ho, aur kātīb na pāo to rihn par qabza kar liyā karo; phir agar ek dūsre kā i'tibār kare, to chāhiye ki wuh us ki amānat jis par i'tibār hūā adā kare, aur Allāh se dāre, jo us kā Rabb hai; aur tum gawāhī ko na chhipāo, aur jis ne gawāhī ko chhipāyā us kā dil gunahgār hai; aur Khudā tumhare kām jāntā hai.

(284.) Jo kuchh āsmān zamīn men hai, Allāh kā hai; agar tum

40 'a -apne dil ki bāt kholo yā chhipāo, us kā hisāb Allāh tum se

legā; phir jise chāhe bakhshegā, aur jise chāhe 'azāb karegā aur Khudā har shai par qādir hai. (285.) Rasūl ne aur Musalmānon ne us bāt ko mān liyā jo Khudā se us par nāzil hūā hai; aur sab Musalmān Allāh aur firishton aur kitābon aur rasūlon par imān lāe hain; ham us ke rasūlon men farq nahīn karte; wuh bole ham ne sunā aur ham ne ite'at ki; ai hamāre Rabb terī bakhshish chāhiye, aur terī taraf jānā hai. (286.) Khudā kisī ko us ki gunjāish se ziyāda taklīf nahīn detā; us ki kamāī kā fā'idā yā nuqsān usī par hai; ai hamāre Rabb agar ham bhūl gaye, yā ham ne khatā ki, tū hamārā muwākhiza na kar, ai hamāre Rabb ham par bojh na rakh, jaise aglon par tū ne bojh rakhtā; aur wuh jis ki tāqat ham men nahīn ham se na uthwā aur ham se darguzar kar,

aur hamen baḥsh de, aur ham par rahm kar; tú hamará áqá hai hamen káfir qaum par madad de.

— o —

(3) SURA AL I 'IMRA'N MADDINT HAI.

Ayát 200 Rukú' 20.

Alláh rahmán rahím ke nám se shurú' kartá hún. 1

(1.) Alm. Sirf Alláh hai aur koí Alláh nahín magar wuh, zinda, qáim dárinda hai. (2.) Us ne tujh par bahaqq kitáb názil kí, 1 'a. ki aglí kitábon kí musaddiq hai; aur is se pahle Taurát wa Injíl ko názil kiyá thá jo logon ke liye hidáyat hai; aur Furqán názil kiyá hai. (3.) Jo log Ḳhudá kí áyaton ke munkir hain, unhen saḥt 'azáb hogá aur Alláh zabardast sáhib-i-intiqám hai. (4.) Zamín ásmán men koí chíz Alláh se poshída nahín; wuhí jis tarah cháhtá tumhárá naqsha arhám men banátá hai; koí Alláh nahín magar wuh zabardast, puḡhtákár. (5.) Us ne tujh par kitáb názil kí; us men ba'z áyaten pakkí hain; aur wuhí kitáb kí jar hain; aur dúsrí muḡhtalíf ma'áuí hain jin ke dilon men khoṡ hai, wuh ba talásh fitná wa táwíl muḡhtalíf ma'áuí ke píchhe játe aur un kí táwíl Alláh ke siwá koí nahín jántá; aur jo 'ilm men puḡhtákár hain, kahte hain, ham un par ímán láe; sab kuchh hamáre Rabb se hai; aur siwá ahl-i-'aql ke, aur log nasíhat-pazír nahín hote. (6.) Ai hamáre Rabb, jab kí tú hamen hidáyat kar chuká, to hamáre dilon ko gumráh na kar, aur apní taraf se hamen ráhat de; tú baḥshinda hai. (7.) Ai hamáre Rabb, tú sab ádmíon ko us beshubha din men jama' karegá; Alláh wa'da-ḡhiláf nahín hai.

(8.) Jo káfir hain, Ḳhudá ke sámhne un ke amwál aur bálbachche kuchh kám na áenge, aur wuhí dozaḡh ká bálan hain. (9.)

2 'a. Jaise Fírá'únion aur un se pahlon kí 'ádat thí jinhon ne hamárí nishánion ko jhuṡhláyá; phir Ḳhudá ne un ko un ke gunáhon men paktá; aur Alláh saḥt 'azáb-dihinda hai. (10.) Káfiyon se kah de, kí tum maglúb ho jáoge aur ba simt i dozaḡh hánke jáoge; wuh burá bistar hai. (11.) Tumháre liye un do faujon men jo ápas men bhiṡi thín, ek nishán thá; ek fauj Ḳhudá kí ráh men laṡ rahí thí; dúsrí fauj káfiyon kí thí, aur wuh in Musalmánon ko apní misl ke ashḡhás saríh áḡkhon se dekh rahe the, aur Alláh jis ko cháhe apní madad ká zor de; is men ahl-i-basárat ke liye 'ibrat hai. (12.) 'Auraton aur aulád aur sone chándí ke bare bare ḡher aur pálú ḡhoron aur chaupáon wa khet kí ragbaton kí muhabbat par ádmí ríjháe húe hain; yih hayát dunyá ká sarmáyá hai; aur achchhá ṡhikáná Ḳhudá ke pás hai. (13.) Tú kah, kyá main tumhen is se bihtar bát batáún? parhezḡaron ke liye un ke Rabb ke pás báḡ hain, jin ke níche nahren baṡtí hain; wuh wahán hamesha rahenge, aur suthrí 'auraten hain; aur Ḳhudá kí razámándí hai; aur

Alláh bandon ko dekhtá hai. (14.) Jo kahte hain, ai hamáre Rabb, ham ímán láe; tú hamen hamáre gunáh bakhsh de, aur hamen ág ke 'azáb se bachá. (15.) Jo sábir aur sachche aur farmánbardár hain, aur mál kharch karte, aur pichhlí rát men magfírat mángte hain. (16.) K̤hudá ne gawáhi dí, ki aur koí K̤hudá nahín magar wuh; aur firishton ne aur zí-'ilm logon ne gawáhi dí, ki wuhí ba-insáf hákím hai; koí K̤hudá nahín magar wuh zabardast pukhtá-kár. (17.) K̤hudá ke nazdík yihí Musalmání dín hai; aur ahl i kitáb ne jo ikhtiláf qálá hai ba'd 'ilm hásil karne ke qálá hai; ápas kí zidd ke sabab se; aur jo koí Alláh kí áyatón ká munkir húa, K̤hudá zú'd hisáb hai. (18.) Agar wuh tujh se hujjat karen, tú kah, ki main ne aur mere tábi'in ne apná munh K̤hudá ke tábi' kiyá hai. (19.) Aur ahl i kitáb aur ('arabí) ummíon se kah, kyá tum bhí mánte ho? phir agar wuh mánen, to hidáyat pái, aur jo munh moren, to terá zimma sirf pahuncháná thá; aur Alláh bandon ko jántá hai.

(20.) Jo K̤hudá kí áyatón se káfir húa, aur nabíon ko náhaqq qatl

kiyá, aur logon men se un ko qatl karte hain jo insáf karne ko

3. a kahte hain, un ko tú dukh ke 'azáb kí khush-khabarí suná de.

(21.) Un ke a'amál dunyá aur ákhirat men záya' ho gaye, aur koí un ká madadgár nahín. (22.) Kyá tú ne un kí taraf nahín dekhá, jin ko kitáb men se kuchh hissa milá hai? wuh K̤hudá kí kitáb kí taraf buláe játe hain, táki wuh kitáb in men hukm kare; phir ek firqa in men se ba-tagáful hat játá hai. (23.) Yih is liye hai ki wuh kahte hain, hamen ág na lagegi; magar gintí ke chand roz tak un kí iftirápardází ne un ko un ke dín men fareb diyá hai. (24.) Phir kyá hogá, jab ham be-shubha dín men un ko jama' karenge, aur har shakhs apne a'amál ká purá badlá páegá aur un par zulm na hogá. (25.) Tú kah, Alláh saltanat ká málík hai; jise cháhe saltanat de, aur jis se cháhe chhín le; aur tú jis ko cháhtá, 'izzat detá, aur jis ko cháhtá zillat detá hai; bhalái tere háth men hai; tú har shai par qádir hai. (26.) Tú hí rát ko dín men, aur dín ko rát men dákhil kartá, aur tú hí murda men se zinda, aur zinda men se murda nikáltá hai, aur jise tú cháhe be hisáb rizq detá hai. (27.) Cháhiye ki Musalmán log siwáe Musalmánon ke káfíron ko dost na rakhen; aur jo Musalmán aisá karegá, wuh K̤hudá kí kisí shai men nahín; magar tum un se bacháo karke bachná cháho, to jáiz hai; (ya'ne taqiya kí zubání dostí ho na qalbí) Alláh tum ko apní zát se qarátá hai, aur Alláh kí taraf lauhná hai; tú kah, jo tumháre dilon men hai chhipáo yá záhir karo; Alláh use jántá hai; aur jo kuchh zamín ásmán men hai, wuh use jántá hai; aur Alláh har shai par qádir hai. (28.) Jis dín har koí apní kí húi neki aur badí ko sámhne dekhegá, árzu karegá ki mujh men aur us men ba'id masáfat ho jáe; aur tum ko Alláh apní zát se qarátá hai, aur Alláh bandon par shafiq hai,

(29) Tú kah, agar tum Ḳhudá ko piyár karte ho to mujh (Muham-
 4 'a mad) ke tábi' ho jáo; Alláh tumhen piyár karegá, aur tumháre
 gunáh baḳhsh degá; aur Alláh baḳhshinda mihrbān hai; tú
 kah, Alláh aur rasúl kí itá'at karo; agar wuh haṭ jáen to Alláh káfiroṇ
 ko nahīn cháhtá. (30.) Alláh ne Ádam ko aur Núh ko aur Ibráhīm
 kí aulád ko aur Imrān kí aulád ko sáre jahán ke úpar barguzída kiyá
 hai; aulád haiṇ ek dúsre kí, aur Alláh suntá jántá hai. (31.) Jab
 Imrān kí 'aurat ne kahá thá ki ai Rabb jo kuchh mere peṭ meṇ hai
 ḳhális ázád maiṇ ne tere nazr kiyá; tú merí taraf se qabúl kar; tú
 suntá jántá hai; jab wuh laṛkí janí tab bolí, ai Rabb maiṇ ne to laṛkí janí;
 aur Alláh ḳhúb jántá hai jo wuh janí; aur beṭá aisá nahīn ho saktá
 jaisí wuh beṭí thí; aur maiṇ ne us ká nám Mariyam rakhá; aur maiṇ
 is ko m'a us kí zuryat ke shaitán mardúd se terí panáh meṇ detí
 hún. (32.) Phir us ke Rabb ne use achchhí tarah qabúl kiyá, aur
 achchhí tarah baṛháyá, aur Mariyam ká kafil Ḳhudá ne Zakariyáh
 ko banáyá; jab kabhí Mariyam ke pás mihráb meṇ Zakariyáh áyá
 kartá thá, to us ke pás kuchh kháná (rakhá húa) pátá thá; (Zakariyáh
 ne) kahá, ai Mariyam, yih kháná kahāṇ se tere pás áttá hai; wuh bolí,
 Alláh ke pás se áyá kartá hai; Alláh jis ko cháhe be-hisáb rizq de. (33.)
 Isí mauqa' par Zakariyáh ne apne Rabb se du'á kí, ki ai Rabb apní
 taraf se mujhe pák aulád baḳhsh de, ki tú du'ásuntá hai; aur Zakariyáh
 ḳhaṛá húa mihráb meṇ namáz paṛh rahá thá; firishton ne use áwáz deke
 kahá. (34.) Alláh tujhe Yahíyá kí bábat ḳhush-ḳhabarí detá hai; jo
Ḳhudá ke kalma (ya'ne 'Tsá) ká musaddiq aureksaiyyád hai; aur 'auraton
 kí taraf se pák, aur ek nabí hogá pekon meṇ se. (35.) Zakariyáh ne
 kahá, ai Rabb kyúnkar mere liye laṛká hogá? maiṇ buḍḍhá hún, aur
 merí 'aurat bānjh hai; farmáyá, isí tarah Alláh jo cháhe so kare. (36.)
 Kahá, ai Rabb mujhe nishání de; farmáyá, terí nishání yih hai, ki tú
 tín din logon se bol na sakegá; sirf ishára karegá; aur apne Rabb
 ko bahut yád kartá rah, aur subh o shám tasbīh kar.

(37.) Aur jab firishton ne kahá, ai Mariyam Alláh ne tujhe pasand
 5 'a kiyá, aur pák rakhá, aur sáre jahán kí 'auraton par tujhe bar-
 guzída kiyá. (38.) Ai Mariyam, apne Rabb kí itá'at kar,
 aur sijda kar, aur jhukne-wálon ke sáth jhuk. (39.) Yih gaib kí
 ḳhabaren haiṇ; ham terí taraf ilhám se pahuncháte haiṇ, tú un ke
 pás házir na thá jab wuh qalam ḍál rahe the ki Mariyam ká kaffí
 kaun hogá? aur tú un ke pás na thá jab wuh jhaḡrá kar rahe the. (40.)
 Aur jab firiston ne kahá, ai Mariyam Alláh tujhe ḳhush-ḳhabarí sunátá
 hai Kalma ki jo Alláh meṇ se hai; us ká nám Masíh 'Tsá bin Mariyam
 hai, dunyá aur áḳhírat meṇ 'izzatwálá aur muqarrabín meṇ se hai.
 (41.) Wuh logon se gahwára meṇ aur púrí 'umr ká hoḳe kalám karegá
 aur wuh nek-baḳhton meṇ hai. (42.) Mariyam bolí, ai Rabb mere

kyūnkar larká hogá ? aur mujhe to kisi bashar ne nahín chhuá; farmáyá, isi tarah Alláh jo cháhe so kartá hai; jab koí kám thahrátá hai to farmátá hai ki ho já; aur wuh ho játá hai. (43.) Kḥudá 'Tsá ko kitáb aur hikmat aur Taurát wa Injl sikhlaégá; aur baní Isráel kí taraf rasúl banáégá (wuh kahegá) kí main tumháre pás tumháre Rabb se ek nishán leke áyá hún; main miṭṭí se tumháre liye parinda kí súrat paidá karke us men phúnktá hún; phir wuh ba-hukm i Kḥudá ek parinda ho játá hai; aur mádarzád andhe aur koḥí ko changá kartá hún; aur ba-izn-i-Kḥudá murdon ko jilátá hún; aur jo kuchh tum kháke áo, aur jo kuchh gharon men rakhke áo, tumhen batlá detá hún; is men tumháre liye nishán hai, agar tum momin ho. (44.) Aur mujh se áge 'Taurát hai; us ká main musaddiq hún; aur ba'z chízen jo tum par harám húi thín, main un ko tumháre liye halál kartá hún; aur tum pás tumháre Rabb se nishán leke áyá hún, so tum Alláh se ḍaro, aur meri itá'at karo; Alláh merá aur tumhárá Rabb hai; us kí 'ibádat karo; yahí sídhí ráh hai. (45.) Jab 'Tsá ne un ká kufr ma'lúm kiyá, to kahá ki Kḥudá kí taraf merá kaun madadgár hai, hawáríon ne kahá ki ham Alláh ke madadgár hain; ham Alláh par ímán láe, aur tú gawáh ho ki ham mánnewále hain. (46.) Ai hamáre Rabb, jo kuchh tú ne názil kiyá hai, ham ne us ko máná, aur ham ('Tsá) rasúl ke tábí' húe; tú hamen gawáhor men likh le. (47.) Aur unhon ne (ya'ne baní Isráel ke káfiyon ne) makr kiyá aur Alláh ne bhí makr kiyá aur Alláh makkáron men achchhá makkár hai.

(48) Jab Alláh ne kahá ai 'Tsá main tujhe wafát dúngá, aur 6 'a tujhe apní taraf uthá lúngá, aur káfiyon se tujhe pák karúngá (ya'ne dúr rakhúngá); aur tere tábí'dáron ko qiyámat ke din tak káfiyon ke úpar rakhúngá, (ya'ne wuh gálib ráhenge) phir meri taraf tumhen lautná hogá; phir jis men tum ikhtiláf rakhte ho, main tumháre darmiyán faisala dúngá. (49.) Wuh jo káfir ho gaye, un ko dunyá aur ákhirat men sakht 'azáb karúngá, aur un ká koí madadgár na hogá. (50.) Aur wuh jo ímán láe, aur nek kám kiye, un ko wuh un ká púra haqq degá; aur zálím log Kḥudá ko khush nahín áte. (51.) Yih ham tujhe pukhta bayán aur áyát parhke suná dete hain. (52.) 'Tsá kí misál Kḥudá ke nazdík Ádam kí sí misál hai; us ko Kḥudá ne miṭṭí se banáyá, aur kahá ki ho já, aur wuh ho gayá. (53.) Yih haqq bát hai, tere Kḥudá kí taraf se, (ai Muhammad) tú shakk karnewálon men na rahná. (54.) Phir jo koí ba'd is ke ki yih báten tujhe ma'lúm ho chukín, is báre men tujh se hujjat kare, tú kah; áo ham apne bete, aur tumháre bete aur apní 'auraten aur tumhári 'auraten, aur apní jánen aur tumhári jánen, ek jagah jama' karen; phir báham mubáhila karen, aur jhúthon par la'nat bhejen. (55.) Albatta yihí sachchá qissa hai, aur koí Kḥudá nahín magar Alláh, aur Alláh zabardast pukhtakár hai. (56.)

Phir agar wuh qabūl na karen, to Kḥudā ko mufsid ādmī ma'lūm hai.

(57) Tū kah, ai ahl i kitāb tum us bāt kī taraf āo jo ham men aur tum men musāwī hai (ya'ne musallam) ki ham Kḥudā ke siwā kisī kī 'ibādat na karen, aur kisī ko us kā sharīk na banāen, aur ham men se koī kisī ko Kḥudā ke siwā arbāb na ṭaharrāe; phir agar wuh qubūl na karen, to tum yūn kaho ki tum gawāh raho; ham Musalmān hai. (68) Ai ahl i kitāb tum Ibrāhīm ke bāre men kyūn jhagarte ho? Taurāt aur Injīl to us ke ba'd nāzil hūī hai; kyā tum 'aql nahīn rakhte? (59.) Suno ki jis bāt kī tumhen khabar thī, us men tum jhagrā kar chuke; phir jis bāt kī tumhen khabar nahīn hai, us men kyūn jhagarte ho? Kḥudā jāntā hai tum nahīn jānte. (60.) Ibrāhīm na Yahūdī thā na Nasrānī, lekin wuh hanīf muslim thā; aur mushrikon men se na thā. (61.) Ibrāhīm ke sāth ziyāda munāsibat un ko hai jo us ke tābi' hūe, aur is nabī (ya'ne Muhammad ko) aur mominon ko hai, aur Allāh mominon kā dost hai. (62.) Ahl i kitāb men se ek guroh chāhtī hai ki kisī tarah tumhen gumrah karen; aur wuh apnī hī jānon ko gumrah karte hai, aur nahīn samajhte. (63.) Ai ahl i kitāb, tum kyūn Kḥudā kī āyaton kā inkār karte ho? hālānki tum gawāh ho. (64.) Ai ahl i kitāb tum kyūn haqq men bātil milāte ho, aur haqq ko chhipāte ho, aur tum jānte ho.

(65.) Ahl i kitāb men se ek guroh ne yūn kahā, ki jo kuchh Musalmānon par nāzil hūā hai, subh ke waqt us par imān lāo, aur shām ko us kā inkār karo; shāyad wuh bhī phir jāen. (66.) Aur bāt usī shakhs kī mānnā chāhiye jo tumhāre dīn ke tābi' hai; tū kah, hidāyat wuhī hai jo Allāh hidāyat kare; is liye ki jaisā tum ko milā hai waisā kisī ko nahīn diyā gayā; yā yih ki tumhāre Rabb ke pās wuh tum se jhagrā karen; tū kah, fazl Kḥudā ke hāth men hai; jise chāhe de; Kḥudā farākh dāninda hai. (67.) Jis ko chāhe apnī rahmat se maḥsūs kare, aur Allāh bāre fazlwālā hai. (68.) Ahl i kitāb men koī to aisā hai ki agar tū us ke pās ek qintār māl amānat rakhe, wuh tujhe wāpas dewegā; aur koī in men aisā hai ki tū ek dīnār us ke pās amānat rakhe, tujhe wāpas na degā jab tak ki tū us ke sir par kharā na rahe. (69.) Yih is liye hai ki unhon ne kahā, ham par ummīon (ya'ne 'Arabīon) ke haqq kā gunāh nahīn hai; Kḥudā par jhūṭh bolte hai, hālānki we jānte hai. (70.) Hān jis ne apnā wa'da pūrā kiyā, aur parhezgārī kī, to Kḥudā parhezgāron ko piyār kartā hai. (71.) Jo log Kḥudā ke 'ahd par aur apnī qasmon par haqīr qīmat (ya'ne dunyā) kharīd karte hai, ākhirat men un kā kuchh hissa nahīn, aur Kḥudā un se qiyāmat ke dīn na kalām karegā, na un kī taraf dekhegā, aur na un ko sudhāregā, aur un ke liye dukh kā 'azāb hai. (72.) Aur un men ek farīq hai jo kitāb parhne men apnī zubān maṛote hai; tāki tum us bāt ko kitāb men samjho, aur wuh kitāb men nahīn hai; aur kahte hai wuh,

Allāh se hai, aur wuh Allāh se nahīn; dīda wa 'dānista Khudā par jhūṭh bolte haiṅ. (73.) Kisī ko yih lāīq nahīn, ki Khudā us ko kitāb aur hukm aur nubūwat de, phir wuh logon ko kahe, ki tum mere bande ho jāo, Khudā ke siwā; lekin tum Rabbī log ho jāo, jaise ki tum kitāb kī ta'līm dete ho, aur jaise ki tum parṭhte ho. (74.) Aur lāīq nahīn hai ki wuh tumhen kahe, ki tum firishton ko aur nabīon ko arbāb ṭhahrāo; kyā wuh tumhen kufr sikhlāegā ba'd is ke ki tum Musalmān ho chuke?

(75) Aur jab Khudā ne sab nabīon se yih iqrār liyā thā, ki main^{9 'a.} ne tum ko kitāb aur hikmat dī hai, phir tumhāre pās ek rasūl (ya'ne Muḥammad) āegā; wuh tumhārī kitābon kā musaddiq hogā; zurūr tum us par imān lāō, aur us kī madad bhī zurūr kījiyo; aur farmāyā thā ki kyā tum is bāt kā iqrār karte ho? aur is shart par merā 'ahd thāmtē ho? sab nabī bole the, ki ham iqrār karte haiṅ; Khudā ne kahā thā, pas tum gawāh raho; main tumhāre sāth gawāh-on men hūn. (76.) Phir is ke ba'd jab koī phir jāe, wuhī fāsiq log haiṅ. (77.) Kyā wuh Khudā ke dīn ke siwā koī aur dīn talāsh karte haiṅ? Jo kuchh āsmān aur zamīn men hai, khwāh khushī se, khwāh nāchārī se, usī ke hukm men hai, aur usī kī taraf wuh phir jāenge. (78.) Tū kah, ki ham Khudā par imān lāe, aur us par jo ham par nāzil hūā hai, aur jo Ibrāhīm par aur Ismā'il aur Izhāq aur Ya'qūb aur us ke bārah beṭon par nāzil hūā thā; aur jo Mūsā aur 'Tsā aur sab nabīon ko un ke Rabb se milā thā, ham un men kisī ko judā nahīn karte, aur ham us ke liye Musalmān haiṅ. (79.) Aur jo koī Islām ke siwā kisī aur dīn ko chāhe, us se hargīz qabūl na hogā aur wuh ākhirat men ahli khīsāra se hogā. (80.) Khudā aīsī qaum ko kyūnkar hidāyat karegā jo imān ke ba'd kāfir ho gaye; aur wuh pahle gawāhī de chuke the, ki rasūl sachchā hai; aur un ke pās khulī bāṭen pahunch chukī thīn, aur Allāh zālīm qaum ko hidāyat nahīn kartā. (81.) Aise logon kā badlā yih hai, ki un par Khudā kī la'nat aur firishton kī aur sab ādmīon kī taraf se ho. (82.) Us men wuh hamesha rahenge, na un ke 'azāb men takhffīf hogī, na un ko fursat milegī. (83.) Magar jinhon ne us ke ba'd tauba kī, aur salāhiyat pakrī, to Allāh baḥshinda mihrbān hai. (84.) Jo log imān ke ba'd kāfir ho gaye, phir kufr hī men baṭhte rahe; un kī tauba qubūl na hogī, aur wuhī gumrah haiṅ. (85.) Wuh jo kāfir hūe, aur kāfir hī mare, un men se kisī ke liye agarchi tamām zamīn bhar ke sonā fidya men diyā jāe; to qubūl na hogā; un ke liye dukh kā 'azāb hai, aur koī un kā madadgār na hogā.

(—CHAUTHA SĪPARA.—)

(86.) Jab tak tum apnī piyārī chizon men se kharch na karo, bhalāī^{10 'a.} hāsīl na karoge; aur jo tum kharch karte ho, Allāh ko ma'lūm hai. (87.) Taurāt nāzil hone se pahle banī Isrāel ko sab khāne halāl the, siwā un ke jo Ya'qūb ne apnī jān par ap harām kar liye

the; tú kah, Taurāt lāo, aur us ko parho, agar sachche ho. (88.) Is ke ba'd jo koī Allāh par jhūṭh bāndhe, wuh zālīm haiṁ. (89.) 'Tú kah, Allāh ne sach kahā hai, ab tum Ibrāhīm hanīf kī millat ke tābī' ho jāo; aur wuh mushrikon meṁ se na thā. (90.) Pahlā ghar jo ādmīon ke liye banāyā gayā wuhī hai jo Makka meṁ hai, sāre jāhān ke liye bā-barakat o hidāyat. (91.) Us meṁ sáf nishān haiṁ Ibrāhīm ke kbare hone kī jagah, aur jo wahān dākhil hotā amn pātā hai; aur us ghar kā hajj us shakhs ke liye jo us tak rāh páwe Kḥudā kā ādmīon par haqq hai. (92.) Aur jis ne na mánā, to Kḥudā jāhān ke logon se be-parwāh hai. (93.) Tú kah, ai ahl i kitāb tum Kḥudā kī nishānīon se kyūṁ munkir hote ho? aur Allāh dekhtā hai jo tum karte ho. (94.) Tú kah, ai ahl i kitāb tum imān lānewāle ko Kḥudā kī rāh se kyūṁ rokhte ho? Tum us (Islām) meṁ 'aib dhūndhte ho hālāṁki tum us ke gawāh ho; aur Kḥudā tumhāre kāmōn se gāfil nahīṁ. (95.) Ai Musalmāno, agar tum ahl i kitāb ke logon kī itā'at karoge, wuh tumhen imān ke ba'd káfir banā denge. (96.) Aur tum kyūṁkar káfir banoge, hālāṁki Kḥudā kī áyaten tumhāre úpar parhī jātī haiṁ, aur us kā rasúl tum meṁ maujūd hai; jo koī Allāh ko mazbút pakre usī ne rāh i rást kī hidāyat pāi.

(97.) Ai imāndāro, Kḥudā se aisā daro jaise us se ḍarne kā haqq hai; aur zarúr tum Musalmān hī marío. (98.) Aur tum sab

11 'a

Allāh kī rassī mazbút pakro, aurāpas meṁ phút na ḍālo; Kḥudā kā ihsān jo tum par húa hai yād karo, jab ki tum āpas meṁ dushman the (ya'ne ahl i Makkawa Madína báham sakht dushman the); usne tumbāre dilon meṁ ulfat dālī; ab tum us ke faẓl se bhāī ho gaye ('aqd i muwākhāt ke sabab se). (99.) Aur tum gār i átish ke kināra par the; Kḥudā ne wahān se tumhen bachāyā; yūṁ Allāh apnī áyaten tum par kholtā hai; shāyad tum hidāyat páo. (100.) Chāhiye ki tum meṁ se ek aisī jamā'at ho jo 'bataraf i kḥair bulāwe, aur pasandida bát kā hukm de, aur nápasand báton se mana' kare; wuhī murād ko pahunchenge. (101.) Aur tum un logon kī tarah na honā jinhon ne sáf hukm páne ke ba'd tafaṛqa ḍālā, aur ikhtilāf meṁ paṛe; un ke liye baṛā 'azāb hai. (102.) Jis din muḥḥ sufed aur kále hongē, jin ke muḥḥ kále hongē (un se kahā jāegā) ki tum imān ke ba'd káfir ho gaye the; ab kufr ke badle meṁ 'azāb chakho. (103.) Aur jin ke muḥḥ sufed hongē, so Allāh kī rahmat meṁ haiṁ; wahān hamesha rahenge. (104.) Yih Allāh kī áyaten haiṁ; ham tujhe sachāī se parh sunāte haiṁ; aur Allāh ahl i jāhān ke liye irāda i zulm nahīṁ kartā. (105.) Jo kuchh zamān āsmān meṁ hai, Allāh kā hai, aur sab kām us kī taraf rujú' karte haiṁ.

(106. Tum achchhī ummat ho, jo sab logon ke fáida ke liye nikālī

12 'a

gaī hai; tum bhalī bát kā hukm do; burī bát se mana' karo, aur Allāh par imān lāo, aur agar ahl i kitāb bhī imān láte, to un ke liye bihtar thā, ba'z un meṁ mōmin haiṁ, lekin aksar un meṁ fāsiq

hain. (107.) Wuh tum ko kuchh zarar na pahunchāenge, sirf dukh denge, aur jo tum se laenge bhāg jāenge; phir un kī madad na āegī. (108.) Jahān dekho un par zillat parī hūī hai; siwā Allāh kī rassī (ya'ne Muhammadī imān) ke aur ādmīon kī rassī (ya'ne jizya) ke unhon ne Khudā kā gazab hāsīl kiyā hai, aur un par muhtājī dālī gai hai, is liye ki Khudā kī āyaton kā inkār karte, aur nabīon ko nāhaqq qatl kiyā karte the, aur yih kām 'isyān wa sarkashī se thā. (109.) Wuh sab barābar nahīn hain; ahl i kitāb men ek firqa sīdhī rāh par hai; wuh rāt ke waqt Khudā kī āyaton parhte, aur sijda karte hain. (110.) Allāh par aur ākhīrī din par imān rakhte aur pasandīda bāt kā hukm dete, aur nāpasand bāton se mana' karte aur nek kāmōn men daurte hain; wuh bhale logon men hain. (111.) Aur jo kuchh wuh bhalī bāt karenge, nā maqbūl na hogī; Allāh parhezgāron ko jāntā hai. (112.) Wuh jo kāfir hain, un kī daulat wa aulād Allāh ke sāmhne kuchh kām na āegī; wuh dozaḥ ke log hain; us men hamesha rahenge. (113.) Un kī misāl jo is dunyāwī zindagī par ḡharch karte hain, us hawā kī misāl hai, jis men pālā ho; aur jinhon ne bahaqq-i-ḡhud zulm kiye hain, un ke khet men pahunchē, aur use barbād kare; aur Khudā ne un par zulm nahīn kiyā, lekin wuh apne haqq men zulm karte hain. (114.) Ai imāndāro, apne agyār ko bhedī na banāo; wuh tumhārī ḡharābī men kotāhī nahīn karte, aur tumhārī musibat se ḡhush hote hain; unke munhon se dushmanī zābir hai, aur jo un ke dilon men chhipā hai, wuh ziyāda hai; ham ne tum ko āyatē sunā dīn agar kuchh 'aql rakhte ho. (115.) Sunte ho, wuh tum se muhabbat nahīn rakhte, aur tum un ke dost ho, aur tum pūrī kitāb par imān rakhte ho; jab wuh tum se milte, kahte hain, ki ham bhī mānte hain, aur jab akele hote gussa se tum par unglīān kātte hain; tū kah apne gussa men maro; Allāh dilon kī bāten jāntā hai. (116.) Agar tumhārī kuchh bhalī ho jāe un ko burī ma'lūm hotī hai, aur agar tumhen kuchh burī pahunchē, us se wuh ḡhush hote hain; agar tum sabr karo, aur baḡhte raho, to un kā fareb tumhārā kuchh zarar na karegā; in ke kām Khudā ke qābū men hain.

(117.) Ai Muhammad, fajr ko, jab tū apne ahl i ḡhāna ke pās se bāhar niklā, aur mominon ko larāī ke ṡhikānon par biṡhlāne lagā, aur Khudā suntā jāntā hai. (118.) Jab tum men se do jamā'aton ne nā-mardī karnā chāhā, hālānki Allāh un kā dost thā, aur chāhiye ki imāndār Khudā par bharosa karen. (119.) Aur Khudā Badr kī larāī men ki tum zalīl the, tumhārī madad kar chukā hai; so Allāh se ḡaro, shāyad ki tum shukrguzār ho. (120.) Ai Muhammad, jab tū mominon se kah rahā thā, kyā tum ko yih kāfī nahīn, ki Khudā tīn hazār frīshte nāzil karke tumhārī madad kare? (121.) Albatta agar tum aḡe raho, aur (ḡa'ul rasūl kī mukhālifāt se) ḡaro, aur dushman fauran tum par ā paḡen, to tumhārā Khudā pānch hazār frīshte pale

hūe (yā dāgdār) ghoron par sawār bhejke tumhārī madad karegā. (122.) Aur Kḥudā ne yih wa'da imdād is liye kiya hai, ki tum ko kḥushī ho, aur tumhāre dil 'is wa'da se tasallī pāen, aur fath to sirf Allāh zabardast puḡhtakār kī taraf se hūā kartī hai; aur (yih wa'da) is liye kiya hai, tāki ba'z kāfiron ko halāk kare, yā zalīl kare, ki wuh nāmurād phir jāen. (123.) Ai Muhammad, is amr men terā kuchh ta'alluq nahīn; Kḥudā unhen tauba baḡhshe, yih 'azāb kare, kyūnki wuh zālīm log hai. (124.) Jo kuchh āsmān zamīn men hai, Allāh kā māl hai; jise chāhe baḡhshe, jise chāhe 'azāb kare; aur Allāh baḡhshinda mihrbān hai.

(125.) Aīmāndāro, do-chand par do-chand sūd na khāo; aur Allāh se dāro; shāyad tum murād ko pahuncho. (126.) Aur us āg se bacho jo kāfiron ke liyetaiyār hūī hai; aur Allāh o rasūl kī tābī'dārīkaro; shāyad tum par rahm ho. (127.) Aur Kḥudā kī magfirat. aur jannat kī taraf dāro; ki us jannat kā 'arz āsmān aur zamīn kī mānind hai; parhezgāron ke liye taiyār hai. (128.) Jo āsāish wa tangī men kḥarch karte, aur gussa ko nigal jāte, aur logon ko mu'āf karte hai, aur Allāh nekon ko piyār kartā hai; (129.) Wuh log jo khulā gunāh karen, yā apne haqq men kuchh sitam karen, chāhiye ki Kḥudā ko yād karen, aur apne gunāhon kī magfirat māngen, aur Allāh ke siwā gunāhon ko kaun baḡhsh saktā hai? aur jokuchh dānista kiya hai, us par aṛe na rahen. (130.) Aison kā badlā un ke Rabb se magfirat aur jannat hai, jis ke niche nahren bahtī hai; wuh wahān hamesha rahenge, aur achchhā badlā hai, ahl i 'amal ke liye. (131.) 'Tum se pahle bahut wāqī'āt guzar chuke hai, so tum zamīn kī sair karke dekho, ki mukazzibon kā anjām kyā hūā hai. (132.) Yih logon ke liye bayān hai, aur parhezgāron ke liye hidāyat wanasīhat. (133.) Sust na ho, aur gam na khāo; tumhīn (mush rikīn 'Arab par) gālīb rahoge, agar momin ho. (134.) Agar tum ne (ba-maqām Ohad) zaḡhm khāyā, to wuh qaum (ya'ne kuffār Makka) bhī aisā hī zaḡhm khā chukī hai; (ba-maqām Badr;) aur yih aiyām hai jin ko ham ādmion ke darmiyān ghumāte rahte hai; is liye Kḥudā ko imāndār log ma'lūm ho jāen, aur is liye ki ba'z tum men se darja i shahādāt hāsīl karen; aur Allāh zālīmon ko pasand nahīn kartā. (135.) Aur is liye ki imāndāron ko Allāh āg men tāwe, aur kāfiron ko ghaṭāwe. (136.) Kyā tumhen kḥiyāl hai, ki jannat men chale jāoge? abhī to Kḥudā ne ma'lūm bhī nahīn kiya, ki tum men kitne log jihād karnewāle aur sābit-qadam hai.

(137.) Tum to is maut (Ohad) kī mulāqāt se pahle maut ke ārzū mand the; so ab tum ne maut ko apnī ānkhon ke sāmne dekhā.

(138.) Aur Muhammad to aur kuchh nahīn, sirf ek rasūl hai, us se pahle bahut rasūl guzar gaye; phir kyā agar wuh mar jātā, yā qatl ho jātā (usī jang i Ohad men) totum ulte phir jāte, aur jo koī ultā phiregā,

wuh Khudā ká kuchh nahín bigár saktá, aur Khudā shukrguzáron ko badlá detá hai. (139.) Koi nafs bagair izn i Khudā mar nahín saktá; waqt likhá húa hai, aur jo koi dunyá men badlá cháhtá hai, ham us men se use denge; aur jo koi ákhirat ká badlá cháhtá hai, ham us men se use denge; aur ham shukrguzáron ko badlá denge. (140.) Bahut nabí hain, jin ke sáth bahut Khudā-paraston ne milke jihád kiyá hai; aur wuh us musibat ke ba'd jo unhen Khudā se pahunchí, na sust húa, na thake, na dabe; aur Khudā sábit-qadamon ko pasand kartá hai. (141.) Unhon ne yihí kahá; ai hamáre Rabb, hamáre gunáh aur jo ziyádatí hamáre kámon men ham se húi, tú mu'áf kar de, aur hamáre qadam sábit rakh, aur hamen káfir qaum par madad de; phir Khudā ne bhí un ko dunyá ká sawáb aur ákhirat ká achchhá sawáb diyá; aur Khudā nekon ko pasand kartá hai.

(142.) Ai imándáro, agar tum káfiyon kí mánoge, to wuh tumhen ulte pherenge; phir tum ahl i k̤hisára men já paṛoge. (143.)

16 'a Tumhárá to Alláh áqá hai, aur wuh achchhá madadgár hai.

(144.) Ab ham káfiyon ke dilon men k̤hauf dālenge; is liye ki unhon ne us ko jis ke sáth qudrat názil nahín húi, Khudā ká sharík ṭhahráyá hai; un ká ṭhikáná ág hai, aur zálimon ká árám-gáh burá hai. (145.) Khudā apná wa'da tum se sachchá kar chuká; jab tum us ke hukm se káfiyon ko káṭte the, tá an ki tum ne ná-mardí kí, aur ná-farmání karke kám men jhagrá dālá, is ke ba'd ki wuh tumhen tumhári mahbúb shai (ya'ne fath kí súrat) dikhlá chuká thá. (146.) Tum men koi dunyá cháhne lagá, aur koi ákhirat cháhne lagá; phir Khudā ne tum ko un káfiyon kí taraf se pher diyá, táki tumhen ázmáe; tau bhí Khudā ne tum se darguzar kí (ki tum sáb na máre gaye) aur Alláh imándáron par sáhib i fazl hai. (147.) Jab tum (shikast kháke pahár par) charhe játe the, aur píchhe kisi ko na dekhte the, aur rasúl tum ko píchhe se pukár rahá thá, phir Khudā ne tumhen gam par gam ká badlá diyá (auwal shikasti 'azím ká gam, doyum hazrat ke maqtúl hone kí k̤habar pahunchí;) yih is liye húa táki tum háth se gaí húi chíz (ya'ne fatah, aur pahunchí húi musibat par gam na kháo, aur Alláh ko tumháre kámon kí k̤habar hai. (148.) Phir Alláh ne gam ke ba'd tum par árám ke liye úngh názil kí, ki tum men se ba'z ko us ne pakrá, aur ba'z ko un kí jánon ne aise gam men dālá, kí jábiliyat ke bátíl k̤hiyál tum Khudā kí nisbat sochne lage; kahte the is laráí kí koi bát hamáre háth men na thí (ya'ne ham hazrat ko is jang se mana' karte the, aur hamári na mání; ákhir yih sákhṭ musibat áf;) tú kah, kull kám Alláh ká hai; wuh apne dilon men chhipáte, aur tujh par záhir nahín karte; kahte hain, ki agar is laráí men kuchh bhí hamárá daṭhl hotá, to ham (ya'ne hamáre sáthi) is jagáh qatl na hote; tú kah, agar tum apne gharon men hote to jin kí taqdir men qatl honá likhá thá, wuh apní qatl-gáh kí taraf zarúr nikal

āte; aur Allāh tumhāre dilon kī bāteñ āzmāyā chāhtā thā; aur jo tumhāre dilon meñ hai, use āg meñ tāyā chāhtā thā; aur Allāh dilī bāteñ se khabardār hai. (149.) Do faujon ke bhiṛne ke din, jo log tum meñ se haṭ gaye the, un ke gunāhon kī shāmat se unheñ shaitān ne ḍigāyā thā; Kḥudā ne unheñ baḥsh diyā hai; Allāh baḥshinda burdbār hai.

(150.) Ai imāndāro, tum un kāfiron kī mānind na ho, jo apne bhāi-
 17 'a on se, jab wuh safar meñ yā jihād meñ hon, kahā karte hain,
 ki agar tum hamāre sāth rahte, to na marte, na qatl hote; ki Allāh un ke dilon meñ is bāt se hasrat paidā kare; hālānki Allāh jilātā aur mātā hai, aur Kḥudā tumhāre kām dekhtā hai. (151.) Kḥudā kī rāh meñ agar tum māre jāo, yā mar jāo, to Kḥudā kī magfirat wa rahmat us se bihtar hai, jo tum dunyā meñ jama' karte ho. (152.) Agar tum mar gaye, yā qatl hue, to Allāh hī kī taraf jama' hoge. (153.) Kḥudā kī mihr bānī hai, ki tū ne (ai Muhammad) un ke liye narmī kī, aur agar tū saḥt go aur saḥt-dil hotā, (to) tere gird se wuh bhāg jāte; so tū un ko mu'āf kar aur un ke liye magfirat māng, aur kām meñ un se mashwara le; phir jab tū bāt thahrā chuke, to Kḥudā par tawakkul kar, Allāh ahli tawakkul ko piyār kartā hai. (154.) Agar Kḥudā tumhārī madad karegā, to koī tum par gālīb na hogā; aur agar wuh tumheñ chhoṛ degā, to is ke ba'd kaun hai ki tumhārī madad kare? munāsib hai ki imāndār Kḥudā par bharosa rakheñ. (155.) Aur nabī ko lāiq nahīn ki chorī kare; aur jo koī chorī karegā, qiyāmat ke din churāī hūī chīz lāegā; phir har kisī ko us kī kamāī kā pūrā badlā milegā, aur un par zulm na hogā. (156.) Jo koī Kḥudā kī marzī ke tābī' hai, us kī mānind nahīn hai jo Kḥudā kā gussa kamā lāyā; un kā ṭhikānā dozakh hai, aur kaisī burī jagah hai. (157.) Kḥudā ke nazdīk logon ke darje hain; aur jo wuh karte hain, Kḥudā dekhtā hai. (158.) Kḥudā ne imāndaron par ihsān kiya, ki un meñ unheñ ke darmiyān se ek rasūl uṭhāyā, ki us kī āyateñ un par parhtā hai, aur unheñ sudhārtā hai, aur kitāb wa hikmat sikhātā hai; agarchi wuh pahle sarīh gumrahī meñ the. (159.) Kyā jab tum ko ek musibat (ba-maqām i Ohad) pahunchī, aur tum un ko (ya'ne kuffār Makka ko) do musibateñ (ya'ne qatlo qaid) pahunchā chuke the (ba-maqām Badr) to kyā kahte ho, ki yih musibat kahān se āī? tū kah ki tumhārī jānon kī taraf se āī; Kḥudā har shai par qādir hai. (160.) Do faujon ke muqābala ke din jo musibat tum par āī, Kḥudā ke hukm se āī thī; aur is liye ki Kḥudā ko imāndār ma'lūm ho jāeñ, aur is liye ki Kḥudā ko munāfiq ma'lūm ho jāeñ (jab wuh haṭ chale the) unheñ kahā gayā thā, ki āo, Kḥudā kī rāh meñ laṛo (yā dushmanon ko kisī tarah) dafa' karo; tab bole the, ki agar hamen ma'lūm hogā, ki laṛāī hotī hai, to ham pichhe ā jāenge; us din wuh log imān kī nisbat kufr ke ziyāda qarīb the. (161.) Apne munhon se wuh bāteñ bolte hain, jo un ke dilon meñ nahīn; aur Kḥudā jāntā hai jo wuh chhipāte hain. (162.) Wuh log

jo āp baiṭh rahe the, aur apne bhāṭon se kahte hain, ki agar tum hamārī mānte, to māre na jāte; tū kah ab tum apnī jānon par se maut ko haṭā denā, agar sachche ho. (163.) Jo log Allāh kī rāh men qatl hūe hain, un ko murda na samjho, balki wuh zinda hain; apne Rabb ke pās rizq khāte hain. (164.) Jo chīz Allāh ne apne fazl se unhen dī hai, us par khush hain; aur un kī nisbat jo pīchhe hain, aur ab tak un men nahīn jā mile, wuh khushī karte hain, is liye ki un par kuchh khauf nahīn, aur wuh gamgīn na honge; (165.) Khudā kī ni'mat se, aur fazl se khush hain, aur Allāh imāndāron kā badlā záya' nahīn kartā.

(166.) Zakhm uthāne ke ba'd jin logon ne Allāh aur rasūl kā hukm
18 'a mānā khusūsan unke liye jo un men nekokār aur parhezgār
hain, barā badlā hai. (167.) Jinhon logon ne kahā thā ki tum hārī barbādī ke liye (Makka ke kāfiron ne) lashkar jama' kiyā hai—tum uu se daro; is bāt ne un kā imān hī barhāyā, aur unhon ne jawāb diyā, ki hamen Allāh kāfī hai, aur wuh achchhā kārsāz hai. (168.) Wuh Khudā ke fazl aur ni'mat ke sāth wāpas āe, aur un ko kisī tarah kī burāī na pahunchī, aur wuh (ba waqtī khurūj) Allāh kī marzī par chale the, aur Allāh barā sāhib i fazl hai (169.) Yih shaitān hai ki tumhen apne doston se darātā hai; tum un se na daro mujh se daro agar imāndār ho. (170.) Aur tū un kī taraf se jo kufr men daurte hain gamgīn na ho; wuh Khudā ko kuchh zarar na pahunchā sakege; Khudā chāhtā hai ki unhen ākhirat men kuchh hissā na de, aur unke liye barā 'azāb hai. (171.) Jinhon ne ba muqābala imān kufr kharīda, wuh Khudā ko kuchh zarar na pahunchā sakege; unhen dukh kā 'azāb hogā. (172.) Kāfir gumān na karen ki ham unhen kuchh bhalāī ke liye muhlat dete hain; ham to unhen is liye muhlat dete hain, ki wuh gunāh men barhte jāen, aur un ke liye ruswāī kā 'azāb hai. (173.) Khudā imāndāron ko jis (khilt milt kī) hālat men kitum ab ho, na rahne degā; yahān tak ki bad aur nek (ya'nī momin aur munāfiq men farq kar dikhlaegā. (174.) Aur Khudā tumhen gaib kī khabar bhī na degā; lekin Allāh apne rasūlon men se jise chāhe (gaib kī khabar ke liye) chun liyā kartā hai; so tum Allāh par aur us ke rasūlon par imān lāo; agar tum imānlāo aur perhezgārī karo to tumhāre liye barā badlā hai. (175.) Jinhon Khudā ne kuchh apne fazl se diyā hai, aur wuh bukhhl karte hain, na samjhen ki yih un ke haqq men bihtar hai, balki yih un ke haqq men burāī hai. (176.) Jis par we bukhhl karte hain, wuh qiyāmat ke din un ke gale kā tauq hogā, zamīn āsmān kī mīrás Allāh kī hai, aur Allāh tumhāre kāmōn se khabardār hai.

(177.) Khudā ne un kī bāt jo kahte hain ki Allāh faqīr hai aur ham
19 'a maldār hain, sun lī hai; ab ham jo unhon ne kahā hai likh
rakhenge, aur nabīon kā nā-haqq qatl karnā bhī; aur ham kahenge jalan kā 'azāb chakkho. (178.) Yih un a'amāl kā badlā hai jo

tumhāre hāthon ne āge bheje; aur Allāh bandon par zālīm nahīn. (179.) Wuh log jo kahte haiñ ki Khudā ne ham se 'ahd kar rakha hai ki ham kisī rasūl ko qabūl na karen, jab tak wuh hamāre sāmhnē aisi qurbānī (Allāh ko) chahāwe ki us ko āg khā jāe. (180.) Tū kah; mujh se pahle kitne rasūl khule nishān aur yabī chīz (y'ane qurbānī mazkūra) jo tum kahte ho leke tum pās ā chuke haiñ; phir tum ne un ko qatl kyun kiyā thā agar sachche ho? (181.) Ab wuh agar tujhe jhuthlāen to tujh se pahle kitne rasūl kī nishānīān wa sahāyaf aur chamaktī kitāb leke āe the, jhūthlāe gaye haiñ. (182.) Har kisī ko marnā hai; qiyāmat hī ke din tum sab ko pūrā badlā milegā; jo do-zaḥh se haṭāyā aur bihisht men dāḥhil kiyā gayā wuhī murād ko pahunchā; aur dunyā kī zindagī sirf garūr kī pūñjī hai. (183.) Tum apne amwāl men aur apnī jānon men āzmāe jāoge, aur tum zarūr ahl i kitāb se aur mushrakīn ('Arab se) izā kī bahut bāten sunoge, aur agar tum sabr karoge aur parhezgār raho, to yih himmat ke kāmōn men se hai. (184.) Aur jab Khudā ne ahl i kitāb se 'ahd liyā thā ki tum is kitāb kā bayān logon se karoge, aur use na chhipāoge, phir unhon ne is 'ahd ko pas i pusht phenk diyā, aur us ke muqābala men haqīr qīmat kharidī; unhon ne kaisī burī kharid kī. (185.) Wuh jo apne kiye par khush hote, aur jo nahīn kiyā us par apnī ta'rīf chāhte haiñ, un ko 'azāb se chhūṭe hūe na jānō; aur un ko dukh kā 'azāb hai. (186.) Asmān zamīn kī saltanat Khudā kī hai, aur Allāh har shai par qādir hai.

(187.) Asmān zamīn kī paidāish aur rāt din ke ikhtilāf men 'aql-mandon ke liye nishān haiñ. (188.) Un ke liye jo khare aur 20 'a baithe aur karwat par leṭe hūe Khudā ko yād kiyā karte haiñ, aur Asmān zamīn kī paidāish men fikr kiyā karte haiñ, ki ai hamāre Rabb, tū ne yih 'abas paidā nahīn kiyā; tū pāk hai; hamen dozaḥh ke azāb se bachā. (189.) Ai hamāre Rabb, jise tū ne dozaḥh men dālā us ko tū ne ruswā kiyā, aur zālīmōn kā koī madadgār na hogā. (190.) Ai hamāre Rabb, ham ne ek pukārnewāle ko sunā, jo imān ke liye manādī kartā thā, ki apne Rabb par imān lāo; pas ham imān lāe. (191.) Ai hamāre Rabb, hamāre gunāh bakhsh de, aur hamārī taraf se hamārī badīon kā kafāra de, aur hamen nek kirdāron ke sāth maut de. (192.) Ai hamāre Rabb, jo tū ne sab rasūlon kī ma'rīfat wa'dā kiyā hai, hamen 'ināyat kar, aur qiyāmat ke din hamen ruswā na kar; tū wa'dā khilāfī nahīn kartā hai. (193.) Phir un ke Rabb ne un kī du'ā qubūl kī, ki main tum men se kisī 'āmil kā 'amal zāya' na hīn kartā mard ho yā 'aurat kī ba'z se ba'z ho. (194.) Phir wuh jinhon ne hijrat kī, yā apne gharon se nikāle gae, yā merī rāh men satāe gaye aur kāfirōn ko qatl kiyā, yā khud qatl hūe, main zarūr unki badīon kā kafāra karūngā, aur un ko un bāgon men jin ke nīche nahren baṭhī haiñ

dākhil karūngā. (195.) Yih Allāh kī taraf se badlā hai; aur Allāh ke pās achchhā badlā hai. (196.) Ai Muhammad tú is bāt se dhokā na khā, ki kāfir log shahron men (tijārat ke liye) āte jāte hain; yih un ke liye thorā sā fāida hai; phir un kā ṭhikānā dozakh hai aur burā bichhaunā hai. (197.) Lekin jo log apne Rabb se ḍarte, un ke liye aise bāg hain jin ke niche nahren bahtī hain; wahān hamesha rahenge; mihmānī hai Ḳhudā kī taraf se, aur nekon ke liye jo kuchh Allāh ke pās maujūd hai khūb hai. (198.) Aur Ahl-i-kitāb men se ba'z hain, jo Allāh par imān rakhte aur jo tum Musalmānon par nāzil hūā, aur jo un par nāzil hūā, mānte hain; Ḳhudā se ḍarte hain, aur Ḳhudā kī āyaton par haqīr qīmat nahīn lete. (199.) Unhīn ko un ke Rabb se badlā milegā; Ḳhudā zūd hisāb hai. (200.) Ai imāndāro, sābit-qadam raho, aur mazbūtī pakro, aur (jihād men) lage raho, aur Allāh se ḍarte raho; shāyad tum apnī murād ko pahuncho.

—o:—

(4) SURĀ NISĀ MADNĪ HAI.

Āyāt 175, Rukū' 24.

Allāh rahmān rahīm ke nām se shurū' kartā hūn.

Ai logo, apne us Rabb se ḍaro jis ne tumhen ek shakhs (ya'ne

1 'a Adam) se paidā kiya hai, aur us men se us kī 'aurat ko paidā

kiyā; aur un do se bakasrat 'aurat mard phailāe; us Allāh se ḍaro jis ke nām se tum sawāl karte ho, qat-i-rahām se ḍaro; Ḳhudā tum par nigahbān hai. (2.) Aur Yatīmon ko un ke māl de do aur harām ko halāl se na badlo aur un ke māl apne māl men milā kena khāo; yih barā gunāh hai. (3.) Aur agar tumhen khauf ho ki tum yatīm larcon men 'adl na kar sakoge, to 'auraton men se jo tumhen pasand āen do do tīn tīn chār chār nikāh men lāo, aur agar khauf ho ki barā bar na rakh sakoge to ek hī nikāh karo; yā wuh jo tumhāre hāthon kā māl hūā (ya'ne bāndī) is dastūr se qarīb hai ki tum zulm na karoge aur 'auraton ke mahar khushī se de diyā karo; aur jo wuh 'auraten barazā i khud kuchh mahar chhor diyā karen, to tum lazzat aur maze se khā liyā karo. (4.) Aur apne amwāl jo Allāh ne tumhārī ma'īshat ṭhahrāe hain, ahmaqon ko na diyā karo; hān us men se unhen khilāo, pahnāo, aur un se munāsib bāt bolo. (5.) Aur yatīmon ko āzmāo; jab tak wuh nikāh kī hadd ko pahunchen, agar tumhen us men bhalāī nāzar āwe, to un ke māl unhen de do, aur tum Ḳhud un ke māl jald jald urā ke na khā jāo, ba in khauf ki wuh bare hote jāte hain (wāpas le lenge). (6.) Agar koī kafil ganī ho, lāzim hai ki māl ke māl khāne se parhez karen; aur jo muhtāj ho, munāsib taur se khāe. (7.) Aur jab tum yatīmon ke māl unhen do, gawāh muqarrar kar liyā karo,

ur Khudá muhásib káfi hai. (8.) Jo kuchh wálidain aur qarábatí tarka chhorē, us men mardon ká hissa hai; aur jo kuchh wálidain o qarábatí tarka chhorē, us men 'auraton ká hissa hai; mál thorá ho yá bahut, hissa Khudá se muqarrar hai. (9.) Aur taqsím mirás ke waqt jab qarábatí aur yatím aur muhtáj házir hon, to us mál men se unhen kuchh khiláyá karo, aur achchhí bát bolo. (10.) Aur cháhiye ki we daren; sháyad wuh bhí apne píchhe nátawán aulád chhorē; un par daren, cháhiye ki Khudá se daren, aur pukhta bát bolē. (11.) Jo log ba zulm yatímon ká mál khá játe hain, apne peṭon men ág kháte hain, aur wuh dozaḥh men jalenge.

(12.) Tumhári aulád ke báre men Khudá tumhen wasíyat kartá hai ki larke ko do larḳion ke barábar hissa milegá; agar do² 'a se ziyáda larḳián hon to kull tarka se do suls milenge, aur jo sirf ek larḳí ho, to ádhá milegá; aur maiyit ke wálidain men se har ek ko chhaṭá hissa milegá, basharte ki maiyit ká koí larḳá ho, aur agar larḳá na ho, aur wálidain wáris i tarka rahe hon, to wárida ko tísrá hissa milegá; aur jo maiyit ke bhái hon, to wárida ko chhaṭá hissa milegá, ba'd adáe qarza; aur wasíyat ke jo maiyit kargayá ho, tum nahín jánte ki ábá wa abná men se kaun tumháre nafa' ke liye nazḍik-tar hai; Alláh ne hissa muqarrar kiyá; Alláh dáná pukhta-kár hai. (13.) Jo kuchh tumhári 'auraton chhor maren; us ká nisf tumhárá hai, agar un ke larḳá na ho; agar larḳá ho, to tumhen un ke tarka se chauthá hissa milegá, ba'd adáe qarza yá wasíyat jo kar gai hon. (14.) Aur jo kuchh tum chhor, us men se 'auraton ko chauthá hissa milegá, agar tumhárelarḳá na ho; jo larḳá ho, to tumháre tarka men se 'auraton ko áthwán hissa milegá, ba'd adáe qarza yá wasíyat jo tum kar jáoge. (15.) Aur jo muris mard yá 'aurat kalálá ho (ba-ma'ne khundí chhurí, ya'ne út na pút, jis ke na báp hai na betá aur) us ká koí bhái yá bahin ho, to donon men se har ek ko chhaṭá hissa milegá; phir agar us se ziyáda hon, to wuh sab tihái men sharík hongē, ba'd adáe qarza, yá wasíyat, jo wuh kar jáe. (16.) Bagair nuqsán Alláh ká hukm hai, aur Alláh dáná burdbár hai. (17.) Yih Alláh kí hadden hain, aur jo koí Alláh aur us ke rasúl ká tábi'dár húa, Alláh use bágon men dáḳhil karegá, jin ke níche nahren bahtí hain; wahán hamesha rahenge, aur yihí barí murád-yabí hai. (18.) Aur jis (ne Alláh aur us ke rasúl kí ná-farmání kí, aur Khudá kí haddon se barḥ gayá, use Khudá ág men dálegá, aur wahán hamesha rahégá, aur us ke liye ruswái ká 'azáb hai.

(19.) Aur tumhári 'auraton men se jo 'auraton ziná karen, to tum apne Musalmánon men se chár gawáh talab karo; phir agar³ 'a wuh gawáhi den, to un 'auraton ko apne gharon men (bataur jail-ḳhána) qaid rakho, yahán tak ki un kí maut áwe, yá Alláh un ke liye koí ráh níkále. (20.) Aur jo tum men se do mard ápas men badí

karen, to un donon ko dukh diyá karo; agar wuh tauba karen, aur dosti ho jáen, to un ká khiyál chhoṛ do; Alláh baḡhshinda mihrbán hai. (21.) Jo log nádání se gunáh karte, aur jald tauba kar lete, un kí tauba Ḳhudá par hai; wuh un par mutawajjih hotá hai, aur Alláh dáná puḡhta-kár hai. (22.) Un kí tauba kuchh nahín, jo badián karte rahte hain; jab maut sámhne á jáe, kahte hain, ab main ne tauba kí; aur un kí tauba bhí kuchh nahín, jo káfir hí mar játe hain; un ke liye ham ne dukh ká 'azáb taiyár kar rakhá hai. (23.) Ai ímándáro, tumhen zabardastí 'auraton ká wáris banná halál nahín; na yih kí unhen band kar rakho, táki apná diyá húá kuchh un se chhín lo, hán jab wuh áshkárá ziná karen; aur 'auraton ke sáth achchhí tarah rahá karo, agarchi wuh tumhen burí ma'lúm hon, ho saktá hai kí tum kisí shai ko burá sam-jho, aur Ḳhudá us men se bahut bhalái nikále. (24.) Aur agar tum bajáe ek 'aurat ke, dúsrí 'aurat badalná cháho, aur un men se kisí ko bahut mál de baiṭhe ho, to us se kuchh na lená. (25.) Kyá tum buhtán se aur saríh gunáh se kuchh lete ho? aur tum kyúnkar lete ho? jab kí tum ápas men mil chuke ho, aur wuh 'auraten tum se puḡhta wa'da kar chukí thín. (26.) Aur jin 'auraton se tumháre báp nikáh kar chuke the, tum un se nikáh na karo; magar jo áge ho gayá so ho gayá; yih be-hayái aur gazab aur burá ráh thá.

(27.) Tumhári máen tum par harám kí gaín; aur beṭián aur bahinen aur phupíán aur ḡháláen aur bhatíjían aur bhánjían aur tum-
 4 'a hári dúdh pilái máen, aur dúdh kí bahinen, aur tumhárisáseñ aur tumhári 'auraton kí beṭián, jo tumhári parwarish men hain; tumhári un 'auraton se jin ke sáth tum ham-bistar ho chuke ho, hán agar tum ham-bistar nahín húe, to tum par kuchh gunáh nahín; aur tumháre sulbí beṭon kí 'auraten aur do sagí bahinon ká jama' karná bhí (tum par harám hai;) magar jo áge ho chuká so ho chuká; Alláh baḡhshinda mihrbán hai.

—o—

(—PANCHWAN SIPARA —)

(28.) Aur ḡhasamwálion ká lená bhí harám hai; magar jo tumháre háth kí milk ho jáen; (ya'ne qaid se bándí ho ke) yih Alláh ká tumhen hukm húá hai; aur in ke siwá wuh sab 'auraten tumhen halál hain, jin ko tum mál deke talab karo, ba-hále kí tum pársá ho, na mastí nikálnewále; pas jitne mál ke badle tum ne un se mut'a kiyá, un ká muḡarrara haqq de do; aur ba'd taqarrur haqq ke, agar tum ba-razá i jánibain kuchh aur bandobast ṭhahrá lo, to tum par gunáh nahín; Alláh dáná puḡhta-kár hai. (29.) Aur jo koí tum men se kisí Musalmán pársá 'aurat ke sáth nikáh ká maqdúr na rakhtá ho, wuh tumhári momina mamlúka

(bāndīon) men se le ; aur Khudā tumhāre imān ko jāntā hai, ki tum āpas men ek ho ; bāndīon se nikāh un ke mālīkon kī ijāzat se karo, aur un ke mahar bhī ba dastūr de do ; jab ki bāndīān nek hon, na zinākār, aur poshīda yār na rakhtī hon. (130.) Jab wuh qaid-i-nikāh men ā jāen, phir zinā karen, to jis qadar 'azāb azād 'aurat ke liye muqarrar hai, us kī nisf unpar hogā ; yih hukm us ke liye hai, jo tum men taklīf uṭhāne se ḍare ; aur agar tum sabr karo, to bihtar hai ; aur Khudā baḥshīnda mīhrbān hai.

(31.) Khudā kī irāda hai ki tumhen yih bayān sunāo ; aur aglon kī rāhon partumhārī rahnumāī kare, aur tumhen mu'āf kare ; aur 5 'a Allāh dānā puḫta-kār hai. (32.) Khudā tum par mutawajjih hotā hai, aur jo log apnī shahwaton kī talāsh men hain, wuh tum se barī kajrawī karānā chāhte hain ; Khudā tumhārā bojh halkā kartā hai ; aur insān kamzor paidā kiyā gayā hai. (33.) Aī imāndāro, āpas men ek dūsre kī māl nā-haqq na khāo ; lekin āpas men razāmandī se tijārat karo ; aur bāham ḡhūprezī na karo. Khudā tum par mīhrbān hai. (34.) Aur jo koī zor zabardastī se aisā karegā, ham use āg men bhūnenge ; aur yih kām Khudā ke liye āsān hai. (35.) Agar tum mamnū'āt men se kabīra gunāhon se bachte rahoge, to ham tumhārī badīon kī kafāra karenge, aur tumhen buzurgī ke maqām men dākhil karenge. (36.) Khudā ne tum men se ba'z ko ba'z par jo fazīlat baḥshī hai tum us kī tamannā na karo ; mardon ke liye un kī kamāī se hissa hai, aur auraton ke liye un kī kamāī se hissa hai ; tum Allāh se us kī fazl māngo ; Allāh ko sab kuchh ma'lūm hai. (37.) Jo kuchh wālidain aur qarābatī chhoṛte hain, us men se har kisī ke wāris ham ne muqarrar kar diye hain ; aur jin se tum ne iqrār bāndhā hai, un kī hissa unhen do ; Khudā har shai par gawāh hai.

(38.) Mard 'auraton par hākīm hain, kyūnki Allāh ne ek ko ek par fazīlat baḥshī hai ; aur is liye bhī ki wuh apne māl men se 6 'a kharch karte hain ; pas nek 'auraten farmān-bardār aur Allāh kī hifāzat se apnī sharm-gāh kī muhāfiz hain ; aur wuh 'auraten jin kī bad-ḡhoī se tum ḍarte ho, unhen samjhāo, aur ḡhwāb-gāhon men judā chhoṛ do ; aur unhen māro ; phir agar wuh tumhārā kahnā mānen, to un par ilzām kī rāh talāsh na karo, kyūnki Allāh bahut buland hai. (39.) Aur agar tum un kī muḡhālifat darmiyānī se ḍarte ho, to mard kī taraf se ek munsif aur 'aurat kī taraf se ek munsif uṭhāo ; agar yih do in men sulh kī irāda karenge, to Khudā un men taufiq degā, Allāh dānā ḡhabardār hai. (40.) Allāh kī 'ibādat karo, aur kisī ko us kī sharīk na ṭhāhrāo ; wālidain aur qarābatīon se yatīmon aur muḡtājōn se aur qarībī hamsāya aur ajnabī hamsāya se musāfir aur laundī, gulām se neki karo ; Khudā kisī maṭkū ḡhamandī ko pasand nahīn kartā. (41.) Wuh jo buḡhl karte, aur logon ko buḡhl sīkhāt,

hain, aur jo kuchh Allāh ne apne fazl se unhen diyā hai, chhipāte hain, ham ne kāfiron ke liye ruswāī kā 'azāb taiyār kar rakhā hai. (42.) Jo apne amwāl dikhāne ke liye kharch karte hain, aur wuh Allāh par aur ākhiri din par imān nahīn rakhte, aur jin kā sāthī shaitān hūā, un kā burā sāthī ho gayā. (43.) Agar wuh Allāh par aur ākhiri din par imān lāte, aur jo ham ne unhen diyā hai, kharch karte, to un kā kyā nuqsān ho jātā? aur Allāh un ko jāntā hai. (44.) Allāh ek zarra ke barābar zulm nahīn kartā, aur jo nekī ho us ko do-chand kar detā hai; aur apnī taraf se barā hī badlā detā hai. (45.) Us waqt kiyā hogā, jab ham har ummat men se ek gawāh bulāenge, aur tujhe (ai Muhammad) in par gawāh talab karenge; us din kāfir aur rasūl ke nāfarmān yūn ārzū karenge, ki zamīn ke paīwand ho jāen, aur Khudā se koī bāt chhipā na sake.

(46.) Aī Musalmāno, ba-hālat i nasha namāz na paṛhā karo; jab tak ki na samjho ki kyā bolte ho; aur na ba-hālat jānābat jab tak gusl na kar lo; agar musāfirat men ho, to khair, agar tum bīmār ho, yā musāfir ho, yā koī tum men paikhāna se āyā ho yā 'auraton se suhbat kī ho aur tumhen pānī na mile, to sāf miṭṭī se tayammum karo; phir apne munhon aur hāthon par masah kar liyā karo, Khudā darguzar kuninda o baḥshinda hai. (47.) Kyā tū ne un kī taraf na dekhā jinhen kitāb men se ek hissa milā hai? wuh gumrahī kharid karte hain, aur chāhte hain ki tum Musalmān rāh se bahko; Allāh tumhāre dushmanon ko khūb jāntā hai; aur Khudā kāfī madadgār, kāfī dost hai. (48.) Yahūdion men se ba'z aise hain, ki bāton ko un ke ṭhikānon se be taur kar dete hain; aur (Muhammad ko) kahte hain, ki ham ne (terā qaul) sunā, aur (terā hukm) na mānā; aur sun ki na sunā jāe tū (ya'ne Khudā kare koī terī na sune;) aur apnī zubānen maror ke, aur din men ta'n karke rā'inā kahte hain. (49.) Agar wuh kahte ki ham ne sunā aur mānā, aur tū sun aur ham par nazar kar, tā un ke liye bihtar hotā; aur munāsib thā, lekin Khudā ne un ke kufr ke sabab un par la'nat kī hai; pas wuh imān nahīn lāte, magar thore. (50.) Aī kitāb wālo, jo kuchh ham ne (Muhammad par) tumhāri kitāb kā musaddiq nāzil kiyā hai, tum us par imān lāo, peshtar is se ki ham bahut munhon ko meṭ den, aur ham un ko un kī pusht par pherden, yā ham un par la'nat karen, jaise ham ne ahl i sabt par la'nat kī thī (ki wuh bandar ban gaye the;) aur Allāh kā kām fauran ho jātā hai. (51.) Khudā shirk ko nahīn baḥshitā; is ke nīche jise chāhe baḥsh detā hai; aur jis ne Khudā kā sharīk thahrāyā, us ne gunāh i 'azīm iftirā kiyā. (52.) Kyā tū ne un kī taraf na dekhā, jo āp ko pāk thahrāte hain (ya'ne Yahūd;) balki Allāh jis ko chāhtā hai pāk kartā hai, aur ek dhāge kī barābar un par zulm na hogā. (53.) Dekh Allāh par kaise jhūṭh bāndhte hain, aur yihī sarīh gunāh kāfī hai.

(54.) Kyá tú ne un kí taraf na dekhá jinhen kitáb men se hissa milá hai ki wuh (ya'ne ba'z Yahúd) Jibit aur Tágút par imán lée hain; (yih Quresh ke do but the;) aur wuh kuffár i (Quresh) ke haqq men kahte hain ki wuh Musalmánon kí nishat siyáda rah hidáyat men hain. (55.) Yih wuh hain jin par Kḥudá ne la'nat kí thí; aur jise Kḥudá ne malu'ún kiya, us ke liye tú koí madadgar na páegá (56.) Kyá in Yahúdiyon ká hissa saltanat men hogá? agar ho, to logon ko khajúr ká shigáf bhí na denge. (57.) jo kuchh Kḥudá ne logon ko apne fazl se diya hai, kyá Yahúdí un par hásid hain? ham ne Ibrá-hím kí aulád ko kitáb aur hikmat dí, aur barí saltanat bakhshí thí. (58.) Un men se koí us (kitáb) par imán láya, aur kisí ne munh morá; jaltá jahannam káfi hai. (59.) Jo hamárá áyaton kemunkir hae hain, ham unhen ág men bhúnenge; jab un ká chamrá gal jáegá, ham dúsrá chamrá badal denge, táki kḥúb 'azáb chakhen; Alláh galib pukhta-kár hai. (60.) Aur wuh jo imán lée, aur nek kám kiye, ham unhen bágon men dákhil karenge, jin ke niche nahren bahtí hain; wuh us men hame-sha rahenge; un ke liye wahán suthrí 'auraten hongí, aur ham unhen sáyadár chháon men dákhil karenge. (61.) Kḥudá tumhen hukm detá hai ki tum amánaton ko un ke ahl kí taraf pahunchá diya karo; aur jab tum ádmíon men munsif bano, to ba-'adl insáf karo; Alláh tumhen achchhí nasíhat detá hai, aur Alláh suntá dekhtá hai. (62.) Ai Musal-máno, Alláh kí, aur rasúl kí, aur un iḥtiyár-wálon kí jo tum men se hain, itá'at karo; phir agar kisí shai men tumhárá jhagrá ho jáe, to us ko Kḥudá aur rasúl kí taraf le jáo; agar tum Alláh par aur ákhiri din par imán rakhte ho, yih bihtar hai, aur achchhí táwíl hai.

(63.) Kyá tú ne un kí taraf na dekhá jo da'wá karte hain ki ham wuh kalám jo tujh par názil húa, aur jo tujh se pahle názil húa, mánte hain; un ká iráda hai, ki Tágút (ya'ne shaitán murád ka'b-bin-ashraf Yahúdí) kí taraf faisala ke liye muqaddama le jáen; aur unhen hukm ho chuká hai, ki us ká inkár karen; shaitán unhen gumrahí men dúr le jáná cháhtá hai. (64.) Aur jab unhen kahá gaya, ki rasúl kí taraf, aur jo Kḥudá ne názil kiya hai, us kí taraf áo, to tú ne munáfiqon ko dekhá, ki terí taraf se 'irás karke ruk rahe. (65.) Phir kyá hogá jab un kí kardaní ke sabab musíhat áegí? píchhe terí taraf Alláh kí qasmen kháte áenge, ki ham ne aur kuchh nahín magar bhaláí aur miláp ká iráda kiya thá. (66.) Yih wuh hain jin ke dilon ká hál Alláh jántá hai; so tú un se chashm-poshí kar, aur unhen nasíhat de, aur un ke haqq men muassir bát bol. (67.) Aur ham ne har rasúl isí murád se bhejá hai, ki Kḥudá ke hukm se wuh maná jáe; aur yih log agar apní jánon par sitam karke terí taraf áte, aur Kḥudá se magfirat mángte, aur rasúl bhí un ke liye magfirat cháhtá, to wuh Kḥudá ko mu'áf-kuninda mihrbán páte. (68.) Ai

(Muhammad) tere Rabb kí qasam yih log imándár ho nahín sakte, jab tak apne jhagre men tujhe munsif na banáen; phir jo tú faisala de, us par apne dilon men tang na hon; tábi'dá'ri se taslím karen. (69.) Aur agar ham unhen hukm dete, ki apne taín qatl kar dálo, yá apne gharon se nikal jáo, to wuh (munáfiq) nakarte, lekin thore; aur agar wuh nasíhat mánte, to un ke liye bihtar; aur díní ustuwári men ziyáda mufid thá. (70.) Aur is súrat men ham unhen apní taraf se bará badlá dete, aur ráhi rást dikhláte. (71.) Jo koí Alláh ká aur rasúl ká tábi'dár húa, wuhí log hain jo Alláh se fazl-yáfta aur nabíon aur sadíqon aur shahídon aur nekokáron ke sáth hongé; aur yih 'umda rafiq hain. (72.) Alláh ká fazl hai, aur Alláh dáná káfi hai.

(73.) Ai imándáro, apní hifázat ke hathyár utháo; phir judí judí 10 'a fauj bankè kúch karo, yá ikatthe niklo. (74.) Aur tum men koí koí aisá hai, ki nikalne men der karegá; phir agar koí musíbat (shikast yá qatl kí) tum par á gaí, to kahegá, mujh par Kḥudá ne fazl kiyá, ki main un ke sáth házir na thá. (75.) Aur jo Kḥudá se tumhen kuchh fazl milá (ya'ne fath húi, yá lút háth áí,) to aisí báten karegá, goyá tum men aur us men kuchh dostí na thí, ab wuh tumhá'ri khúbíon se ágáh hoke ba-dil o ján dost húa hai; kahegá kásh ki main bhi un ke sáth hotá, to barí murád hásil kartá (ya'ne lút ká mál látá.) (76.) Jo log hayátí dunyá ko ba ákhirat farokht karte hain, cháhiye ki Kḥudá kí ráh men jihád karen, aur jo koí Alláh kí ráh men laregá, yá mára jáegá, yá gálib hogá, phir ham use bará badlá denge. (77.) Aur tumhen kyá ho gayá, ki tum Kḥudá kí ráh men aur un 'ájizon ke liye jo mard aur 'auraten aur bachche hain, jang nahín karte; wuh ('ájiz) kahte hain, ai hamáre Rabb, hamen is shahr (Makka) se nikál, jis ke ahl sitamgár hain (jo Madína men jáne se rokthe aur Musalmán hone se mana' karte hain) aur apní taraf se hamáre liye koí himáyatí paidá kar, aur madadgár bhej. (78.) Imándár Kḥudá kí ráh men larthe hain; káfir shaitán kí ráh men larthe hain; pas tum shaitán ke doston ko qatl karo; shaitán ká makr za'íf hai.

(79.) Kyá tú ne un kí taraf na dekhá, jinhen (qabl az-hijrat) kahá 11 'a gayá thá ki (kuffár Makka kí larái se) apne háth roko, aur na máz parho, aur zakát do; phir jab (Madína men áke) un par jihád farz húa, to un ká ek fariq logon se aisá dará jaise Kḥudá se dárná cháhiye, yá us se bhi ziyáda; aur kahne lage, ai hamáre Rabb, tú ne ham par jihád kyún farz kar diyá? kyún hamen is thorí sí 'umr men jáne nahín detá? tú kah ai (Muhammad) ki dunyá ká fáida thorá hai, aur parhezgáron ke liye ákhirat bihtar hai, aur ek dháge ke bará-bar tum par zulm na hogá. (80.) Jahán kahín tum hoge, tumhen mant legí, agarchi tum pakke burjon men ho; aur hál yih hai, ki jab unhen koí khúbí miltí hai, kahte hain ki yih Kḥudá se hai; aur jab koí

burái áti hai, kahte haiñ yih Muhammad kí taraf se hai; tú kah sab kuchh Khudá se hai; is qaum ko kyá ho gayá? bát nahín samajhte. (81.) Jo bhalái tujhe miltí hai, Khudá se hai, aur jo burái tujhe pahunchtí hai tere nafs kí taraf se hai; aur ham ne tujhe ádmíon ke liye rasúl banáke bhejá hai, aur Alláh gawáh káfi hai. (82.) Jis ne rasúl ko máná, us ne Khudá ko máná; aur jo ultá bhágá, to ham ne tujhe un par nigahbán nahín ṭhahráya. (83.) Kahte haiñ, ki hamári taraf se itá'at hai; aur jab tere pás se báhar játe haiñ, to un men se ek faríq tere ḵhiláf rát ko maslahat kartá hai; aur Khudá un kí rát kí maslahat likh letá hai; tú un se tagáful kar, aur Alláh par bharosá rakh; Alláh kár-sáz káfi hai. (84.) Kyá wuh Qurán men gaur nahín karte? agar wuh Alláh ke gair se hotá, to us men wuh bahut íkhtiláf páte. (85.) Aur jab un ke pás koí ḵhabar amn yá ḵhauf kí á játí hai, (to hazrat ko sunáne se pahle) use mashhúr kar dete haiñ; agar us ḵhabar ko rasúl ke yá ahl i íkhtiyár kí taraf pahle láte, to un ke muhaqqiq us ká maqsad ma'lúm kar lete; agar tum par Khudá ká rahm aur fazl na hotá, to tum shaitán ke tábi' ho játe, magar thore. (86.) Ai Muhammad, tú Khudá kí ráh men larái kar; terí hí ján ko taklíf dí játí hai; aur tú ímándáron ko (larái par) ubhár; qaríb hai ki káfiron se jang karná mauqúf ho jáe; aur Khudá larái men aur sazá dene men bahut saḵht hai. (87.) Jo koí bhalí bát men sífárish karegá, us ko us men se hissa milegá; aur jo koí bad bát men sífárish karegá, us ke liye us se ek bojh niklegá; aur Alláh har shai par tawáná hai. (88.) Aur jab tum du'á salám kiye jáo, to us se bihtar lafz men ba-du'á jawáb do, yá wuhí lafz wápas karo; Khudá har shai ká muhásib hai. (89.) Koí Alláh nahín, magar wuh hai; ba roz i qiyámat ki bilá shubha hai, wuh tum sab ko jama' karegá; aur qaul men Khudá se ziyáda sachchá kaun hai?

(90.) Munáfiqon ke báre men (jo ba-híla i tabdíl áb o hawá Madína se nikalke ahl i Makka se já mile the) tumhen kyá hásil hai, ki tum do firqe ban gae ho? (koí unhen Musalmán kahtá, koí káfir batlátá hai.) Aur Khudá ne un ke kámon ke sabab unhen ulaṭ diyá hai; jise Khudá ne gumráh kiyá, tum use ráh par láná cháhte ho? jis ko Khudá ne gumráh kiyá, tú us ke liye koí ráh na páegá. (91.) Wuh cháhte haiñ ki tum bhí káfir ho jáo, jaise wuh káfir haiñ, táki tum sab barábar ho jáo; pas tum un men se kisé ko dost na banáo, jab tak wuh Khudá kí ráh men hijrat na karen; phir agar wuh (hijrat) qabúl na karen, to inhen pakro, aur qatl karo, jahán kahín milen; aur un men se kisé ko rafíq aur madadgár na ṭhahráo. (92.) Sirf un ko jo tumhárf ham-'ahd qaum (ya'ne baní Ḵhaza'a, yá baní Bikt, yá baní Aslam) men já milen, yá un logon se jo tumhárf aur apní qaum kí larái se dil tang hoke tum pás áe the, (ya'ne baní Madlaj;) aur agar Alláh cháhtá, unhen tum par musallit kar detá, aur wuh tum se laṭe; phir agar yih muná-

fiqīn tum se yaksú hon, aur jang na karen, aur tumhári taraf sulh ká paigám dālen (to samajh lo) ki Kḥudá ne un par tumhen ráh nahín dī ki unhen lúto yá máro.) (93.) Tum ek dúsrí qaum (ya'ne baní ʿĀṭfán, yá baní Asad) ko páoge, ki wuh tumhári taraf se aur apní qaum kí taraf se bhí amn men rahná cháhte hain, un ká yih hál hai, ki jab wuh (ahl i Makka se) fitná-angezī ke liye buláe játe hain; to us hangáme men ulá játe hain; pas agar wuh tum se kinára-kash na hon, aur sulh ká paigám na dālen, aur apne háth tumhári taraf se na roken, to tum un ko pakar lená, aur jahán kahín milen, qatl kar dálná, yihí log hain ki ham ne un par tumhen záhiran galba diyá hai.

(94.) Aur kisi momin ko láiq nahín ki wuh kisi momin ko qatl kare, magar bhúl chūk se; aur jo koí kisi momin ko bhúl se qatl kare, 13 'a us ko ek momin gulám ázád karná hogá, aur us ke ahl ká kḥún bahá dená paregá; magar án ki us ke wáris kḥairát karen; phir agar wuh maqtúl momin tumháre dushman qaum se ho, to sirf ek momin gulám ázád karná hogá, (na kḥún bahá;) aur jo maqtúl us qaum men se ho, jis ke sáth tumhárá 'ahd hai, tab us ke ahl ko kḥún bahá dená hogá, aur momin gulám bhí ázád karná hogá; phir agar qátíl yih maqdúr na rakhtá ho, to Kḥudá kí taraf se tauba men barábar do mahíne roze rakhe, aur Alláh dáná puḡhtakár hai. (95.) Aur jis ne momin ko 'amadan qatl kiyá, us ká badlá dozaḡh hai, us men hamesha rahegá; aur qátíl par Kḥudá ká gazab aur us kí la'nat hai, aur us ke liye bará 'azáb taiyár hai. (96.) Aí ímándáro, jab tum Kḥudá kí ráh men (ya'ne jihád men) safar karo to kḥúb daryáft karo, jo koí tumhen salám kahe, use na kaho ki tú momin nahín hai; (amn ke liye salám kartá kai;) kyá tum dunyá kí zindagí ke liye sámán kí tálásh men ho? (ki use lúto.) Kḥudá ke pás lút ke mál bahut hain; tum bhí pahle aise hí the ya'ne ján mál bacháne ko tum ne kalama parh liyá thá; phir Alláh ne tum par fazl kiyá, (ki Islám men puḡhta ho gaye;) pas kḥúb tahqíq karo; Kḥudá tumháre kámon se kḥabardár hai. (97.) Ma'zúron ke siwá aur log jang se baith rahnewále, aur Kḥudá kí ráh men ján mál se jihád karnewále momin barábar nahín hain; ján mál se mujáhidín ko baith rahne-wálon par Kḥudá ne martaba men buzurgí dī hai; aur Alláh ne sab ko kḥúbí ká wa'da diyá hai; baith rahne-wálon kí nisbat mujáhidín ke liye Alláh ne ajr 'ázím ziyáda kiyá hai (98.) Us kí taraf se madárij hain, aur magfírat aur rahmat hai; aur Alláh baḡhshinda mihr bán hai.

(99.) Wuh log jo apní jánon par sitam kar rahe hain, (ki Makke se hijrat nahín karte) firishte unhen faut karke un se púchht 14 'a hain, ki tum kis hál men the? (ya'ne dunyá men tumhárá dín kyá thá)? Wuh kahte hain, ki ham zamín (Makka) men 'ájiz pare the, (ya'ne ahl i Makka hamen Musalmán na hone dete the); firishte kahte

haiñ, kyā Khudā kī zamīn kushādā na thī, kī tum bhī us meñ hijrat karte? Aison ká thikānā dozakh hai, aur wuh buri jagah hai. - (100.) Magar wuh nātawān mard wa 'auraten aur bachche kī na ^{hī} kar sakte na rāh pā sakte haiñ, aison ko ummed hai kī Allāh mau'af kare; aur Allāh dar-guzar kuninda baḥshinda hai. (101.) Aur jo koī Allāh kī rāh meñ hijrat karegā, wuh zamīn meñ bahut sī ^{āramgāh} aur farākh rozī pāegā, aur jo koī apne ghar se Allāh aur rasūl kī taraf hijrat karke niklegā, phir (rāh meñ) us kī mau'af jāe, to Allāh par us ká ajr sábit ho chukā, aur Allāh baḥshinda mihrbān hai.

(102.) Aur jab tum zamīn meñ safar karo, aur káfiroñ kī taraf se fitna meñ parne ká tumhen khauf ho to namāz meñ se kuchh
 15 'a kam kar denā gunāh nahīñ hai, kyūñki káfir tumhare sarīh dushman haiñ. (103.) Aur jab tú ai Muhammad un meñ ho, aur un ke liye namāz qáim kare, chāhiye kī ek jamā'at Musalmānoñ kī, hathiyār. band hoke. tere pās kharī rahe; jab sijda kar chukē, to wuh pusht par hifāzat ke liye jāē, aur dūsri jamā'at á jāe, jis ne namāz nahīñ parhī; ab wuh tere sáth parhen, aur chāhiye kī hifāzat ke aur mārne ke hathiyār sáth rahen; káfiroñ kī árzú hai kī agar wuh tumhen hathiyāroñ aur asbāb se gáfil pāen, to tum par yak-bārgī dhāwa karen; agar tum bārish kī taklīf yā bīmārī ke sabab mārne ke hathiyār rakh do, to tum par kuchh gunāh nahīñ hai; albatta hifāzat ke hathiyār ba-mauqa' thām rakhnā; Allāh ne káfiroñ ke liye ruswāi ká 'azāb taiyār kar rakhā hai. (104.) Jab tum namāz parh chuko, to kharē aur baiṭhe aur leṭe Khudā ko yād karo; aur jab itmīnān ho, to pūri namāz parho, kyūñki Musalmānoñ par auqāt mu'ayyana meñ namāz farz kī gāi hai. (105.) Aur us qaum kī justojú se sust na honā; agar tum bechain rahte ho, to wuh bhī be-chain rahte haiñ, jaise kī tum be-chain ho; aur tumhen Khudā se wuh ummed hai jo unhen nahīñ hai; aur Allāh dānā pukhta-kār hai.

(106.) Ham ne terī taraf yih kitāb ba-rástī nāzil kī hai, táki jo kuchh ham ne tujhe samjháyā, tú us se logon meñ insáf kare,
 16 'a aur tú khiyānaton ká himāyatī na ho, aur Khudā se magfirat máng; Allāh baḥshinda mihrbān hai. (107.) Jo log apne ham-jīnon se apne dilon meñ dagā rakhte haiñ, un kī taraf hoke tú jhagrā na kar; Khudā dagābāz gunahgār ko pasand nahīñ kartā. (108.) Logon se bāteñ chhipāte haiñ, Khudā se nahīñ chhipā sakte; jab rát ko Khudā ke ná-pasand mashware karte haiñ, Khudā un ke sáth hotā hai. aur jo salāh wuh karte haiñ, Khudā ke qábul meñ hai. (109.) sunte ho, dun-yāwī zindagī meñ tum ne un kī taraf hoke jhagrā kar liyā; lekin qayá-mat ke din un kī taraf se kaun jhagregā? Aur kaun un ká wahān wakīl hogā? (110.) Jo koī bad kām kare, yā apnī jān par sitam kare, phir Khudā se magfirat mángē, to wuh Allāh ko baḥshinda mihrbān

pāegā (111.) Aur jo koī badī kamātā hai, apnī jān par kamātā hai, aur Allāh dānā pukhtākār hai. (112.) Aur jo koī khata yā gunāh kartā hai, phir be-qusūr shakhs par tuḥmat rakh detā hai, to us ne sarīh gunāh aur buḥtān ko ap ūḥāyā hai.

(113.) Ai Muḥammad, agar Khudā kā fazl aur rahm tujh par na hotā, to un men kā ek farīq (ya'ne Ta'ma ke log) tujhe gumrah karne kā qasd hī kar chuke the; aur wuh apnī hī jānon ko gumrah karte hain; terā kuchh nahīn bigār sakte. Khudā ne tujh par kitāb aur hikmat nāzil kī hai, aur tujhe wuh bāt sikhlaī hai jo tū na jāntā thā, aur tujh par Khudā kā barā fazl hūā hai. (114.) Un ke pinḥānī mashwara men aksar khair nahīn hai, magar is bāt men kī koī khairāt kā yā kisī bhālī bāt kā, yā āpas men islāh kā hukm de; aur jo koī ba-talab marzī i Khudā aisā karegā, ham use barā ajr denge. (115.) Aur jo koī zahūr-hidāyat ke ba'd rasūl kī muḥālifāt karegā, aur mominīn kī rāh ke siwā kisī aur rāh kā pairau hogā, to ham use jis rāh par wuh gayā hai, usī rāh ke hawāla kar denge, aur dozaḥh men bhū-nenge; aur wuh burī jagah hai.

(116.) Allāh yih nahīn baḥshatā ki us kā sharīk ṭṭahrayā jāe, aur is ke niche jo gunāh hai, wuh jise chāhe baḥsh detā hai, aur jis ne Khudā kā sharīk ṭṭahrayā, wuh baṛī dūr kī gumrahī men jā parā. (117.) Mushrik log Khudā ke siwā 'auraton (ya'ne de-wīon) ko pukarte hain; dar-haqīqat shaitān sarkash ko pukarte hain. (118.) Jis par Khudā ne la'nat kī hai, us ne kahā thā ki main tere bandon men se ek muqarrara hissa le lūngā; unhen zarūr gumrah karūngā, aur bātil ummedon men dālūngā, aur un men hukmrānī karūngā; pas wuh chārpāyon ke kān katrā karenge; main unhen hukm dūngā; wuh Khudā kī paidāish men tabdīl karenge; aur jis ne Khudā ke siwā shaitān ko dost banāyā, wuh sarīh nuqsān men jā parā (119.) Shaitān unhen wa'de detā aur ārzūen bandhwatā hai, lekin us ke wa'de sirf fareb ke hain. (120.) Aison kā ṭṭhikāna dozaḥh hai, aur wuh us se maḥlasī na pāegā. (121.) Aur wuh jo imān lāe aur nek kām kiye, ham unhen bāgon men dāḥhil karenge, jin ke niche nahren bahtī hain; wuh hamesha wahān rahenge, Khudā ne sachchā wa'da kiya hai; aur qaul men Khudā se ziyāda sachchā kaun hai? (122.) Mu'āmala na to tum Musalmānon kī ārzū ke muwāfiq hogā, na ahl i kitāb kī ārzū ke muwāfiq; magar jo koī badī karegā us kā badlā pāegā; aur Khudā ke siwā koī dost aur madadgār na milegā. (123.) 'Aurat ho yā mard jis ne nek kām kiye, aur wuh momin hai, wuhī bihisht men jāenge; aur shigāf i khajūr kī barābar kisī par sitam na hogā. (124.) Aur dīn ke mu'āmala men us se bihtar kaun hai jo neki kartā aur apnā munḥ itā'at Khudā men diyā hai, aur Ibrāhīm ḥanīf kī millat ke tābi' hūā hai; aur hāl yih hai ki Allāh ne Ibrāhīm ko apnā dost ṭṭahrayā hai. (125.) Aur jo

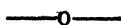
kuchh ásmán aur zamín men hai Alláh ká hai; aur Kḥudá har shai par muhít hai.

(126.) Wuh tujh se 'auraton ke báre men fatwá mángte hain; tú kah, un ke báre men Kḥudá tumhen fatwá detá hai; aur wuh
 19 'a jo tum Qurán men se sunte ho, un yatím 'auraton kí bábat jin ke huqúq mafrúza tum nahín dete, aur un se nikáh karne par rágib ho, aur ná-tawán laḥkon ke báre men, aur yih kí tum yatímon ke liye insáf men qáim raho; aur jo bhalái tum karoge Alláh jántá hai. (127.) Aur agar koí 'aurat apne shauhar kí taraf se sarkashí aur rúgardání ma'lúm kare, to un par kuchh gunáh nahín hai, kí ápas men kisé tarah sulh karen; aur sulh bihtar hai, nafús insániya men buḥhl rakhá gayá hai; agar tum nekokárí aur parhezgárí karo, to Kḥudá tumháre kámon se kḥabardár hai. (128.) Tum hargiz 'auraton men 'adl kí táqat nahín rakhte, agarchi tum bahut cháho, pas bilkull kají bhí na karo, kí unhen adhar men laṭaktí chhoṛo; aur jo isláh o parhezgárí karo, to Kḥudá baḥshinda mihrbán hai. (129.) Aur agar donon men judái ho jáe, to Alláh har ek ko apní tawangáří se ganí kar degá; aur Alláh farákh ustuwár hai. (130.) Jo kuchh zamín ásmán men hai, Alláh ká hai: tum se pahle ham ne ahl i kitáb ko wasíyat kí thí, aur ab tumhen wasíyat hai, kí Alláh se ḍaro aur jo káfir ho jáo, to jo kuchh ásmán aur zamín men hai, Kḥudá ká hai, aur Kḥudá sitúda ganí hai. (131.) Aur Alláh ká hai jo kuchh ásmán aur zamín men hai; aur Alláh kár-sáz káfi hai. (132.) Ai logo, agar Alláh cháhe, tumhen nábud kar de, aur dúsre log paidá kar le, aur Alláh is par qádir hai. (133.) Jo koí dunyá ká sawáb cháhtá hai, Alláh ke pás dunyá ká aur ákḥirat ká sawáb maujúd hai; aur Kḥudá suntá dekhtá hai.

(134.) Ai imándáro, Kḥudá ke liye gawáh hoke insáf par qáim raho; agarchi apní ján parho, yá wálidain o qarábation par, wuh
 20 'a shaḥs ganí ho yá faqír, Alláh har do koláiq hai; hirs ke tábi' na ho jáo, kí insáf se 'udúl karo; aur agar tum pech mároge, yá tarah de jáoge, to Kḥudá tumháre kámon se kḥabardár hai. (135.) Ai imándáro, tum Alláh par, aur us ke rasúl par, aur us kitáb par jo Kḥudá ne apne rasúl par názil kí hai, aur us kitáb par jo is se pahle us ne názil kí thí, imán láo; aur jo koí Alláh ká, aur us ke firishton ká, aur kitábon aur rasúlon ká, aur ákḥirí dín ká munkir húa, wuh dúr gumráhí men já pará (136.) Jo log imán láe, phir káfir húa, phir imán láe, phir káfir húa, phir kufr men barhte gae Kḥudá unhen hargiz na baḥshsegá aur hargiz ráb kí hidáyat na karegá. (137.) Munáfiqon ko tú kḥush-khabarí suná de, kí un ke liye dukh ká 'azáb hai. (138.) Wuh log jo siwáe mominín ke káfiyon ko dost rakhte hain kyá wuh un ke pás 'izzat talásh karte hain? Sárí 'izzat Kḥudá ke pás hai. (139.) Aur Kḥudá Qurán men yih bát názil kar chuká hai, kí jab tum Kḥudá kí áyaton kí

nisbat inkār aur ikatthā suno, to un ke pās na baiṭho, jab tak wuh dūsrī munāfiqon bāt meṅ khaṭṭ na karen; warna tum bhī un kī mānind hoge; Khudā munāfiqon aur kāfiron ko jahannam meṅ ikatthā karegā. (140.) Wuh munāfiq tumheṅ tākte haiṅ; agar tumheṅ Khudā se fath mile, to kahē kyā ham tumhāre sāth na the; aur jo kāfiron kī qismat yāwar ho to ēn se kahē, kyā ham ne tumheṅ na gher liyā? Aur mominīn se na baḥā liyā thā? Khudā tumhāre darmiyān qiyāmat ke din insāf karegā, aur Khudā kāfiron ko mominīn par hargiz rāh na degā.

(141.) Munāfiq Khudā ko fareb dete haiṅ, aur Khudā unheṅ fareb detā hai; jab wuh namāz ke liye khaṭe hote haiṅ, sustī se khaṭe hotehaiṅ; logon ko (apnā Islām) dikhāte haiṅ, aur Khudā koyād nāhiṅ karte, magar thoṛe. (142.) Iqrār o inkār ke darmiyān taraddud meṅ haiṅ; na idhar ke haiṅ na udhar ke; jise Allāh gumrāh kare, us ke liye tū koī rāh na pāegā. (143.) Ai imāndāro, siwā mominīn ke, kāfiron ko dost na banāo; kyā tum Allāh kā sarīh ilzām āp par liyā chāhte ho? (144.) Munāfiqīn āg ke tabqa-i-zer-īn meṅ rahenge, aur tū un ke liye koī madadgār na pāegā. (145.) Magar jo tauba karen, aur durust hon, aur Khudā ko mazbūt pakren, aur apnā dīn Khudā ke liye khālis karen, wuh mominīn ke sāth ho jāenge; aur mominīn ko Khudā baṛā ajr degā. (146.) Agar tum shukr-guzār bano, aur imān lāo, to Khudā ko tumheṅ 'azāb dene se kyā fāida hogā? Aur Khudā qadr-dāṅ aur dānā hai.

(—CHHATĀ SĪPARĀ.—)

(147.) Burāī se pukārke bāt bolnā Khudā ko pasand nahiṅ, lekin jis par zulm hūā; aur Allāh suntā jāntā hai. (148.) Agar tum bhalāī ko zāhir karo, yā chhipāo, yā koī badī mu'āf karo, Khudā Qādir baḥshinda hai. (149.) Jo log Khudā kā aur us ke rasūlon kā inkār karte, aur Khudā meṅ aur us ke rasūlon meṅ farq nikālte haiṅ, aur kahte haiṅ ki ham ba'z par imān lāte aur ba'z kā inkār karte haiṅ, aur us ke darmiyān ek aur rāh nikālnā chāhte haiṅ. (150.) Haqiqatan wuhī kāfir haiṅ; aur kāfiron ke liye ham ne ruswāī kā 'azāb taiyār kiya hai. (151.) Aur wuh jo Allāh aur us ke rasūlon par imān lāe, aur un ke darmiyān se kisī ko alag na kiya, un ko Allāh un kā badlā degā; aur Allāh baḥshinda mihrbān hai.

(152.) Ahl i kitāb tūjh se yūn suwāl karte haiṅ, ki tū āsmān se un par (yā'ne un kī ānkhon ke sāmhne) ek kitāb nāzil kare, is se ziyāda sāḡht suwāl Mūsā se kar chuke haiṅ, ki tū hamē Khudā ko āshkāṛā dīkhlā; phir un ke zūlm ke sabab, unheṅ bijī ne pakṛā thā; phir unheṅ ne bāḥbhṛā banā liyā thā; is ke ba'd ki unheṅ khule nishān mil chuke the; phir ham ne wuh bhī mu'āf kar diya thā, aur Mūsā ko sarīh galbā

diyá thá. (153.) Aur un se iqrár lene men ham ne un ke úpar koh i Túr uṭháyá thá, aur kahá thá, ki darwáza men sijda karte húe dákhil ho; aur kahá thá ki sabt men ziyádatí na karo; aur ham ne in se puṭhta wa'da liyá thá. (154.) Pas in kí 'ahd-shikní ke sabab, aur Alláh kí áyaton ke inkár ke bá'is, aur náhaqq qatl ambiyá ke sabab, aur us qaul ke sabab ki hamáre dilon par parda pará húa hai, parda nahín, balki kufr ke sabab Kḥudá ne muhr lagáí hai; wuh ímán nahín láte magar thoṛe. (155.) Aur un ke kufr ke sabab aur Mariyam par buhtán 'azím lagáne ke sabab. (156.) Aur is qaul ke sabab ki ham ne Masíh 'Tsá ibn-i-Maryam rasúl Alláh ko qatl kiyá hai, hálánki na use qatl kiyá na use salíb dí, lekin wuh un ke liye shubha men dálá gayá aur wuh jo us ke báre men iḡhtiláf rakhte hain, us kí nisbat mutshak-kí hain; unhen 'ilm hásil nahín; lekin wuh gumán kí pairaui karte hain, aur ba-yaqín us ko qatl nahín kiyá, balki use Kḥudá ne apní taraf uṭhá liyá, aur Alláh gálib puṭhtakár hai. (157.) Aur ahl i kitáb men se koí nahín hai; ki apní maut se pahle Masíh par ímán láke na mare; aur qiyámat ke dín 'Tsá un sab par gawáh hogá. (158.) Zulm i Yahúd ke sabab se ba'z pák chízen jo unhen halál thín, (ab Qurán men) ham ne un par harám kar dí hain; aur is sabab se ki unhon ne Kḥudá kí ráh (ya'ne Islám se) bahuton ko roká hai. (159.) Aur súd lene ke sabab se, hálánki wuh us se mana' kiye gaye the; aur is sabab se ki logon ke mál ná-haqq khá játe hain; aur in men se káfiyon ke liye ham ne dukh ká 'azáb taiyár kiyá hai. (160.) Lekin ahl i kitáb men se jo 'ilm men mazbút aur momin hain, jo kuchh ki tujh par názil húa, aur jo tujh se pahle názil húa, mánte hain; aur namáz parṛhte, aur zakát dete, aur Kḥudá par aur ákhirí dín par ímán rakhte hain; ham unhín ko bará badlá denge.

(161.) Ai Muhammad, ham ne terí taraf aisá ilhám bhejá hai, jaisá ham ne Núh aur us ke ba'd nabíon kí taraf bhejá thá; aur jaisá
 23 'a ilhám Ibráhím o Ismá'íl aur Izháq o Ya'qúb aur us ke bárah beṭon ko aur 'Tsá wa Aiyúb o Yúnas o Hárún o Sulaimán ko diyá thá; aur Dáúd ko ham ne Zabúr diyá. (162.) Aur kaí rasúl hain, jin ká ahwál ham ne tujhe pahle sunáyá; aur kaí rasúl hain jin ká hál ham ne tujhe nahín sunáyá; aur Kḥudá ne Músá se báten kí thín. (163.) Bashárat dene ko aur ḍaráne ko bahut rasúl á chuke hain, táki rasúlon ke ba'd logon ko Kḥudá par ilzám ká mauqa' na rahe; aur Alláh gálib puṭhtakár hai. (164.) Lekin jo kuchh tujh par názil kiyá hai, us ke báre men Kḥudá gawáhi detá hai, ki us ne wuh ba-'ilm i kḥud (ya'ne dánista na saho se) názil kiyá hai; aur frishte bhí gawáh hain, aur Alláh gawáh káfi hai. (165.) Jo káfir húe, aur Alláh kí ráh se ruke rahe, wuh sachái se dúr gumráhi men já päre. (166.) Jo káfir húa, aur zulm kiye, Kḥudá unhen na bakḥshegá, aur na ráh dikhásegá. (167.)

Lekin jahannam kī rāh, jis men wuh hamesha rahenge, aur yih kām Ḳhudā ke liye āsān hai. (168.) Ailogo, tumhāre Rabb kī taraf se haqq bāt ke liye rasūl āyā hai; imān lāo, tumhārā bhalā hogā; aur jo kāfir ho jāoge, to jo kuchh āsmān o zamīn men hai Allāh kā hai; aur Allāh dānā pukhta-kār hai. (169.) Ai ahl i kitāb, apne dīn men mubālīga na karo, aur Ḳhudā kī nisbat sirf haqq bāt bolo; Masīh 'Tsā ibn Mariyam Allāh kā rasūl, aur us kā kalama hai, jise us ne Mariyam kī taraf dālā thā; aur rūh hai us men se (ya'ne Ḳhudā men se) Pas tum Allāh par, aur us ke rasūlon par imān lāo, aur tīn na kaho; bāz āo; tumhārā bhalā hogā; Allāh ek hai; is bāt se pāk hai, ki us ke koī beṭā ho; jo kuchh āsmān aur zamīn men hai, us kā hai; aur Allāh kārsāz kāfī hai.

(170.) Masīh Allāh kā banda hone se hargiz burā na mānegā, aur na muqarrab firishte. (171.) Aur jo koī us kā banda hone se
 24 'a burā manāe, aur takabbur kare, Ḳhudā un sab ko apnī taraf jama' karegā. (172.) Jo imān lāe, aur nek kām kiye, wuh un ke pūre badle degā, aur apne faẓl se kuchh ziyāda bhī degā; aur jo kanyāte aur takabbur karte rahe, unhen dukh kā 'azāb karegā. (173.) Aur wuh apne liye koī dost o madadgār na pāenge. (174.) Ai ādmīon, tumhāre Rabb se tumhāre pās hujjat ā chukī hai; aur ham ne tumhārī taraf wāzih nūr (ya'ne Qurān) nāzil kiya hai; (yihī hujjat hai;) jo log Allāh par imān lāe, aur use mazbūt pakrā, wuh unhen apnī rahmat aur faẓl men dākhil karegā, aur unhen rāh rāst apnī taraf dikhāegā. (175.) Tujh se fatwā māngte hain; tū kah; Allāh tumhen út nāpūt ke bāre men fatwā detā hai; agar koī mard mar jāe, us kā beṭā na ho, koī bahin ho, to nisf tarka bahin kā hogā; agar is bahin kī koī larkā na hotā, to us kā wāris wuhī bhāī hotā; agar us kī do bahin hotīn, to us ke tarka se in dono bahinon ko do suls milte; agar us ke wāris kā bahin bhāī hon, to do 'auraton ko jitnā milegā, utnā ek mard ko milegā; Allāh tumhāre liye bayān kartā hai, tāki tum na bahko; aur Allāh har shai se wāqif hai.

(5) SURĀ MAYEDA MADDANĪ HAI.

Āyāt 120, Rukū' 16.

Allāh rahmān rahīm ke nām se shurū' kartā hūn.

(1.) Ai imāndāro, apne wa'don ko purā karo; maweshī chār pāe tumhen halāl hūe, magar wuh jo batāe jāenge; aur ihrām men shikār halāl na jāno; Allāh jo chāhe hukm de. (2.) Ai imāndāro, Allāh ke dastūrāt i hajj, aur māk i Harām, aur qurbānī, aur gale men hār pahne hūe jānwaron kī, (jo qurbānī ke liye maḵsūs hote hain,) aur Bait ul Harām (ya'ne Ka'ba) kemusāfiron kī be-hurmatī na kiya karo, ki wuh apne Rabb kī marzi aur khushī kī talāsh men jāte hain. (3.) Aur jab tum ihrām se niklo, shikār karo, aur qaum kī dushmanī, ki tumhen Masjid

Harám se rokthe the, tum men sarkashí ká bá'is na ho; nekí aur parhez-garí men báham madad karo, aur gunáh wa ziyádatí men mu'áwín na ho; aur Alláh se ñaro, ki wuh sañht 'azáb-kuninda hai. Murda aur lañtú aur súar ká gosht aur Alláh ke siwá kisi gair ke nám ká zabha tum par harám húa hai; aur gala ghoñtá, aur patthar se mará húa aur úpar se gir ke mará húa, aur singon se mará húa, aur darindon ká kháyá húa, tum par harám hai; magar jab ki tum zabh kar lo, aur khare pattharon par (ki Ka'ba ke atráf men 360 but-paraston ke patthar qurbáníon aur pújá ke liye khare the) jo zabh ho harám hai; aur fái ke tíron se qismat ázmái karná bhí harám hai; yih gunáh hai; áj kuffár (Makka) tumháre dín se ná-ummed ho gaye; so tum un se na ñaro, mujh se ñaro. (5.) Áj main tumhárá dín tumhen púra de chuká, aur main ne apní ni'mat áj tum par púrí kar dí, (ki Makka bilkul maglúb ho gayá;) aur main tumháre dín Islám se rází húa; pas jo koí bhúk se ná-ohár ho, na mail ba-gunáh wuh guzashta harám chízon men se khá saktá hai,) Alláh bakhshinda mihrbán hai. (6.) Tujhsepúchhte hain, ki hamen kyá halál hai? tú kah, suthrí chízen halál hain, aur sadháe húa shikárí jánwaron ká shikár halál hai, ki jo kuchh Khudá ne tumhen síkhláyá, tum un ko (ya'ne jánwaron ko) síkhláthe ho; pas jo kuchh wuh tumháre liye pakren, is men se kháo; aur us par Alláh ká nám liyá karo, aur Alláh se ñaro; Alláh zúð hisáb hai. (7.) Áj sab suthrí chízen tumhen halál hún, aur ahl i kitáb ká kháná tumhen halál hai, aur tumhárá khána un ko hál huñ, aur Músalmán pák-dáman 'auraten aur ahl i kitáb kí pák-dáman 'auraten bhí tumhen halál hain, jab ki tum un ke mahr de do, aur ki tum affi raho, na mastí níkalnewále, na poshída áshnáí rakhnewále; aur jo koí imán ká munkir húa, us ke a'amál barbád gaye, aur wuh ba-ákhírat ziyáñkár hai.

(8.) Ai Musalmáno, jab tum namáz pañho, apne munh aur háth kuhníon tak dho liyá karo, aur siron ko aur pairon ko takñnon tak masah kar liyá karo. (9.) Aur jo nápák ho, to gusl kar liyá karo; aur jo bímár ho, yá musáfir, yá paekhána se áe ho, yá 'auraton ko chhná ho, aur pání na mile, to suthrí miñtí se tayammum kiyá karo; us miñtí se apne munh aur háth mal liyá karo; Khudá tum par mushkil rakhná nahín cháhtá; lekin tumhen pák karná, aur tum par apná ihsán púra karná cháhtá hai; sháyad tum shukrguzár ho. (10.) Khudá ká ihsán jo tum par hai, aur us ká 'ahd, jo us ne tum se kiyá, yád karo, jab tum ne kahá thá, ki ham ne suná aur máná; aur Alláh se ñaro Alláh dílon kí jántá hai. (11.) Ai imándáro, Alláh ke liye ba-insáf gawáñí dene par musta'idd raho; aur kisi qaum kí 'adawat ke sabab insáf na' chhořo; insáf karo yihí bát taqwe ke qaríb hai; aur Alláh se ñaro, Khudá tumháre kámon se khabardár hai. (12.) Imándár aur nek a'amál logon ko Khudá ne wa'da diyá hai, ki un ke liye magfirat o

ajr 'azím hai. (13.) Jo káfir hain, jinhon ne hamári áyaten jhuthláin, wuhí dozakhí hain. (14.) Ai ímándáro, K̲hudá ká íhsán jo tum par húa, yád karo, jab kí qaum (Quresh) ne tumhári taraf dast-darází ká qasd kiyá thá, phir us ne un ke háth tum se rok diye the; aur Alláh se qaro, aur mominín ko K̲hudá par bharosa cháhiye.

15.) Alláh baní Isráel se 'ahd le chuká hai, aur ham ne un men
3 'a bárah sardár uṭhāe the; aur Alláh ne kahá thá, kí main
tumháre sáth hún, agar tum namáz parho, aur zakát do, aur
mere rastílon ko máno, aur un kí madad karo, aur K̲hudá ko qarz
hasna do; to ham tumhári taraf se tumhári badílon ká kafára denge,
aur tumhen bágon men dákhil karenge, jin ke niche nahren bahtí hain;
is ke ba'd jo koi tum men káfir hogá, wuh beshakk sídhí ráh se bahak
gayá. (16.) So un kí 'ahd shikání ke sabab, ham ne un par la'nat kí,
aur un ke dil siyáh kar diye, kí wuh báton ko un ke ṭhikánon se badalte
hain; aur jo nasíhat unhen milí thí, us se hazz uṭháná bhúl gaye; tú
un kí taraf se hamesha k̲hiyánat kí k̲habar suntá hai; magar thore
un men aise nahín; un se darguzar kar, aur unhen mu'áf rakh;
K̲hudá nekon ko cháhtá hai (17) Wuh jo kahte hain, kí ham
Nasára hain, un se bhí ham ne 'ahd liyá thá; wuh bhí us nasíhat se
jo unhen milí thí hazz uṭháná bhúl gaye; isí sabab se ham ne un ke
firqon ke darmiyán 'adáwat aur kína uṭhá diyá hai; qiyámat tak ákhir
K̲hudá unhen ágáh karenge, kí wuh kyá karte the. (18.) Ai ahli
kitáb, hamára rasúl tumháre pás áyá hai; kitáb kí bahut báton jo tum
chhipáte the tumháre sámhne kholá hai, aur bahut báton se darguzar
kartá hai; aur K̲hudá se tumháre pás roshní aur khulí kitáb áí hai;
(ya'se Qurán,) jo us kí marzí ke tábi' hai, wuh use us kitáb se salámatí
kí ráhen dikhlátá hai, aur ba hukm k̲hud unhen táríkiyon se roshní men
látá hai, aur ráh i rást dikhlátá hai. (19) Wuh káfir hain jo Masíh ibn
Mariyam ko Alláh kahte hain; tú kah kí agar Alláh Masíh bin Mariyam
ko aur us kí má ko aur sab ko jo zamín men hain halák karná cháhe, to
kaun us ke iráde ko rok sakegá? (20.) Jo kuchh ásmán aur zamín aur
un ke darmiyán hai, Alláh ká hai; jo cháhtá hai paidá kartá hai; aur
Alláh har shai par qádir hai. (21.) Yahúd aur Nasára kahte hain, kí
ham Alláh ke piyáre, aur us ke bete hain; tú kah, phir wuh tumháre
gunáhon ke sabab tumhen 'azáb kyún kartá hai? nahín, tum insán ho,
us kí k̲hilqat men se; jise cháhe bakhshtá, aur jise cháhe 'azáb kartá
hai. Ásmán aur zamín aur un ke darmiyán Alláh kí saltanat hai, aur
us kí taraf jáná hai. (22.) Ai ahli kitáb, hamára rasúl (Muhammad)
bayán sunáne ko tumhári taraf us waqt áyá hai, jab kí rasúlon men
gháṭá par gayá thá, táki tum na kaho kí hamáre pás koi bashír o nazír
nahín áyá; pas bashír o nasír á gayá; aur Alláh har shai par qádir
hai.

(23.) Jab Músá ne apní qaum se kahá, ki ai qaum tum Ḳhudá kí wuh ni'mat jo tum par hai yád karo; us ne tum men nab paidá kiye, aur tumhen bádsháh banáyá aur tumhen wuh kuchh diyá, ki jahán men kisí ko na diyá thá. (24.) Ai qaum pák zamín (ya'ne Kan'án) men dákhil ho jáo; Ḳhudá ne wuh zamín tumhen likh dí hai, aur tum ulte na haṭo, ki ziyánkáron men ho. (25.) Bole, ai Músá wahán zabardast log rahte hain; jab tak wuh wahán se na niklen, ham hargiz wahán dákhil na honge; phir agar wuh niklen, to ham dákhil honge. (26.) Ḳhauf-zadon men se do shaḵhson (ya'ne Yúshá Yúsha' o Kálib) ne jin par Ḳhudá ne fazl kiyá thá kahá, ki tum yak-bárgí un par hamla karke (Yaríhú) ke darwáze se ghus jáo; jab tum darwáze men ghusoge, tumhín gálib rahoge, agar momin ho; to Ḳhudá par bharosa rakho. (27.) Bole, ai Músá ham hargiz wahán na jáenge, jab tak wuh wahán hain; tú aur terá Ḳhudá wahán jáke laṛo; ham yahán baithe hain. (28.) Músá ne kahá, ai mere Rabb, main apní ján ká, aur apne bháí ká mukhtár hún. Tú ham men aur is fásiq qaum men judái kar de. (29.) Ḳhudá ne farmáyá wuh zamín un par chálís baras tak harám húi, ki zamín men bhatakte phiren, tú fásiq qaum par afsos na kar.

(30.) Ai Muhammad, tú Ádam ke do beton ká sachchá ahwál apní qaum ko suná; jab wuh donon qurbáníán láe, ek kí qurbání qabúl húi; दूसरे kí qubúl na húi; wuh bolá ki main tujhe zurúr már dálóngá; us ne kahá Alláh ahl i ḳhauf kí qurbání qubúl kiyá kartá hai. (31.) Agar tú apná háth mujhe márne ko chaláegá, main apná háth tere márne ko na chaláúngá; main Alláh Rabb ul 'álamín se ḍartá hún. (32.) Main cháhtá hún ki tú apná gunáh aur merá gunáh hásil karke le jáe; táki tú dozakhíon men ho jáe; aur zálimon ká yihí badlá hai. (33.) Phir us ke nafs ne use bháí ke márne par ubhárá; tabus ne us ko qatl kiyá, aur ziyánkáron men húa. (34.) Phir Alláh ne ek kauwa uṭháýá ki zamín khod rahá thá, táki use dikháe ki wuh apne bháí kí láš kyúnkar chhipáe; tab wuh bolá, afsos main is kauwe kí barábar bhí na húa, ki bháí kí láš chhipátá; pas sharminda húa. (35.) Isí sabab se, ham he baní Isráel par hukm diyá, ki jo koi kisí ko bagair mu'áwiza yá bagair mulkí fasád ke máregá, to aisá hai goyá us ne sáre ádmíon ko mára; aur jis ne ek ko jiláyá, us ne goyá sab ko jiláyá. (36.) Aur un ke pás hamáre rasúl sáf hukm lá chuke; phirí bhí un men aksar hain ki is ke ba'd zamín men dast-darází karte hain. (37.) Wuh jo Alláh se aur us ke rasúl se laṛte hain, aur zamín men muf. sidá ke liye daurte hain, un ká badlá yihí hai, ki qatl kiye jáen, yá súlí par chaṛháe jáen, yá muqábala ke háth páon káṭe jáen, yá zamín se jilá-watan kiye jáen; yih un kí dunyáwí ruswái hai; aur ákhírat men bará 'azáb hai. (38.) Magar jo tumhárá háth paṛne se pahle tauba karen, to jáno ki Alláh bakhshinda mihrbán hai.

(39.) Ai ímándáro, Alláh se ðaro, aur us kí taraf koí wasíla dhún-
 6 'a dhó, aur us kí ráh men̄ jihád karo ; sháyad tumhárá bhalá ho.

(40.) Jo káfir hainagarchi un kepás jo zamín men̄ hai, sab kuchh
 ho aur us ke sáth utná hí aur kuchh ho, táki qiyámat ke din ba muqá-
 bale 'azáb un ke fidiya men̄ wuh sab diyá jáe, taubhí un kí taraf se
 qabúl na hogá, un ke liye dukh ká 'azáb muqarrar hai. (41.) Wuh ág
 se nikalná cháhenge aur nikal na sakenge, un ká 'azáb dáimí hai. (42.)
 Chor mard aur chor 'aurat un donon ke háth káṭ ḍálo, un ke kám ká
 badlá aur Alláh ká 'azáb hai, aur Alláh zabardast puḡhta-kár hai. (43.)
 Jis ne ba'd chorí (aur háth káṭne ke) tauba kí aur durust ho gayá, to
 us ko Alláh mu'áf kartá hai. Alláh baḡhshinda mihrbán hai. (44.)
 Kyátú nahín jántá ki ásmán aur zamín kí saltanat Alláh kí hai jisecháhe
 'azáb kare, jise cháhe baḡhsh de aur Alláh har shai par qádir hai. (45.)
 Ai rasúl, tú un kí taraf se jo kufr kí taraf daurte aur munhon se kahte
 hain ki ímán lée hain (ya'ne munáfiq) aur un ke dil (Islám ko) qabúl
 nahín karte, gam na khá, aur un se jo (Madíne ke) Yahúdí hain, jhúṭh
 bolne ko jásusí karte aur qaumen̄ dígar ke liye jo ab tak tere pás nahín
 áen (ya'ne Yahúdí khaibar) jásusí karte hain, báton ko be-ṭhíkáne kar
 dete ; kahte hain ki agar (Muhammad kí taraf se) tumhen̄ yún
 hukm mile to qabúl karná, aur agar yún na mile, to mánne se
 bachná ; Kḡudá ne jis kí gumráhí ká iráda kiyá tú us ke liye Al-
 láh se kuchh nahín kar kastá ; yih wuh hain kí Alláh un ke dil pák
 karná nahín cháhtá; un ke liye dunyá men̄ zillat aur ákhirat
 men̄ bará 'azáb hai. (46.) Jhúṭh ke liye bare jásus bare harám-
 khor hain; agar tere pás áen, tú un men̄ faisalade, yá unse munh
 pher le (ya'ne tujhe ikhtiyár hai ;) aur agar tú un se munh pher legá,
 to wuh terá kuchh nuqsán nahín kar sakte; aur jo tú faisala de, to insáf
 se un men̄ faisala de; Alláh munsifon ko pasand kartá hai. (47.) Aur
 wuh tujhe kyún munsif ṭhahráte hain, jab kí un ke pás Taurát hai? us
 men̄ Kḡudá ká hukm likhá hai; ba'd is ke wuh us se phir játe hain ;
 wuh apní kitáb ke bhí momin nahín hain.

(48.) Ham ne Tauret názil kí; us men̄ hidáyat aur núr hai ; usí

7 'a Tauretkemuwáfíq farmán-bardár nabí log Yahúd ko hukm diyá
 karte the, aur rabbí log bhí usí ke muwáfíq hukm dete the, aur
 Ahbár (ya'ne káhin log) log bhí usí ke muwáfíq hukm dete the, kyúnki
 wuh sab log Kḡudá kí kitáb ke muháfiz, aur gawáh ṭhahráe gaye the ;
 pas ai Yahúdí, tum ádmíon se na ðaro, mujh se ðaro, aur haqír qímat
 (ya'ne dunyá) merí áyaton ke muqábil na lo; aur jo koí názil-karda-i
 Kḡudá ke muwáfíq hukm na kare wuhí káfir hain. (49.) Ham ne Tauret
 men̄ un ke iye yún likhá hai, kí ján ke badle ján, áñkh ke badle áñkh ;
 náḡ ke badle náḡ, kán ke badle kán, dánt ke badle dánt aur zaḡhmon ká
 badlá barábar hai ; phir jis ne zaḡhm ká badlá tasadduq kar diyá, us ke

liye kafāra ho gayā ; aur jo koī ba-nāzil kardā i Khudā hukm na degā, wuhī zālīm haiṅ. (50.) Aur un nabīon ke pīchhe unḥīn ke naqsh i qadam par ham ne 'Tsā bin Mariyam ko Tauret kā musaddiq banā ke bhejā thā ; aur ham ne use Injil dī thī ; us men hidāyat aur nūr hai ; aur wuh Tauret kī musaddiq hai, aur hidāyat hai, aur nasihat hai, parhezgārī ke liye. (51.) Chāhiye ki ahl i Injil us ke muwāfiq jo Allāh ne Injil men nāzil kiya kukm karen ; aur jo koī ba-nāzil kardā i Khudā hukm na de, wuhī fāsiq haiṅ. (52.) Aur terī taraf (ai Muhammad) ham ne sachchāī se kitāb nāzil kī hai (ya'ne Qurān) jo kutub sābiqa kā musaddiq, aur un par pankh phailāe hūe hai, pas tū Yahūdīon kī nisbat ba-nāzil kardā i Khudā hukm kar ; aur jo haqq bāt tere pās ā chukī, use chhorke un kī khwāhishon kā mutī' na ho. (53.) Aur ai logo, tum men se har kisī ko ham ne ek sharī'at aur ek rāh diyā hai ; aur agar Allāh chāhtā, to tum sab ko ek hī dīn par kar detā ; lekin wuh tumhen badādāye khud āzmātā hai ; so tum khūbīon men sabqat le jāo ; Allāh kī taraf sab ko jānā hai ; wuh tumhārī ikhtilāfī bāton men tumhen āgāhī bakhshegā. (54.) Tū un men ba-nāzil kardā i Khudā hukm kar aur un kī khwāhishon par na chal, aur un se dārtā rah, nā ho ki wuh kisī bāt se jo Khudā ne tujh par nāzil kī, tujhe babkāwen ; phir jo wuh na mānen, to samajh le ki Allāh un ke ba'z gunāhon ke sabab koī musibat un par lāyā chāhtā hai ; aur logon men aksar fāsiq haiṅ. (55.) Kyā wuh aiyām i jāhiliyat ke hukm dhūndhte haiṅ ? ahl i yaqīn ke liye Khudā se bihtar hākīm kaun hai ?

(56.) Ai Musalmāno, tum Yahūd o Nasāra ko dost na banāo ; wuh sab āpas men mile haiṅ ; tum men se jo koī un kā dost hūā, s 'a wuh un men ho gayā ; Allāh zālīm qaum ko hidāyat nahīn kartā. (57.) Ab tū unhen jin ke dilon men marz (nifāq) hai dekhtā hai, ki Yahūd se kahte phirte haiṅ, ki hamen khauf hai (Islām ke sabab) ; ham par koī āfat nā ā jāe, so qarīb hai ki Allāh jald fath (Makka) bheje, yā apnī taraf se koī hukm (ya'ne Yahūdīon ke qatl kā yā jilā-watnī kā ;) pas munāfiqīn apne dilon kī poshida bāt par sharminā ho jāen. (58.) Aur momin log āpas men kahen, yih wuhī haiṅ ki Khudā kī tākidī qasmen khāke kahā karte the, ki ham tumhāre sāth haiṅ ; un ke a'amāl barbād gaye, aur wuh ziyān-kāron men hūe. (59.) Ai imāndāro, tum men se jo koī apne dīn se phir jāegā, to Khudā aur log lāegā, jinhen wuh chāhegā ; aur wuh us ko chāhenge ; wuh mominon par narm dīl, aur kāfiron par sakht hongē ; Khudā kī rāh men jihād karenge ; aur kisī ke ilzām se na darenge ; yih Allāh kā fazl hai ; jise chāhe de ; aur Allāh farākh-dāninda hai. (60.) Tumhārā dost Allāh hai, aur us kā rasūl, aur wuh imāndār jo namāz parhte, aur zakāt dete, aur jhakte haiṅ. (61.) Aur jo koī Allāh se aur us ke rasūl aur mominīn se dostī rakhtā hai, wuhī gālīb log, Allāh kī jamā'at haiṅ.

(62.) Ai imándáro, ahl-i-kitáb men se jo log tumháre dín ko thaṭṭhá aur khel samajhte hain, aur káfiroṇ men se bhí kisi ko raffiq 9 'a na banáo; aur Kḥudá se ḍaro, agar momin ho. (63.) Aur jab tum bāṅg deke namáz ke liye pukárte ho, wuh is ko thaṭṭhá aur khel ṭhahráte hain; yih is liye ki wuh be-'aql log hain. (64.) Tú kah, ai ahl-i-kitáb (ya'ne Yahúd) kyá tum ham se is liye dushmaní rakhte ho, ki ham Kḥudá par imán láe hain? aur jo kuchh ham par aur ham se pahle názil húa mánte hain; tum men aksar fásiq hain. (65.) 'Tú kah, main tum-hen batáúṇ ki Alláh ke nazdík kis ko burá badlá milegá; us ko jis par Kḥudá ne la'nat kí, aur gussa húa aur jin men ba'z ko bandar aur súar baná diyá thá, jinhon ne Tágút pújá thá; wuhí darja men badtar hain aur ráh i rást se gumráh. (66.) Jab tumháre pás áte, kahte hain, ham imán láe; dil men kufr leke áte, aur kufr hí leke níkal játe hain; aur Kḥudá kḥúb jántá hai jo wuh chhipáte hain. (67.) 'Tú un men bahuton ko dekhegá kigunáh aur ziyádatí aur harám-khorí men dauṛte hain; kyá bure kám hain jo wuh karte hain. (68.) Un ke rabbí aur káhun un ko gunáh kí bát bolne aur harám kháne se kyúṇ mana' nahín karte? kyá bure kám hain jo wuh kar rahe hain? (69.) Yahúd kahte hain, Kḥudá ká háth band ho gayá hai; (ya'ne hamen rizq kam detá hai;) unhin ke háth band ho gaye, aur is bát ke sabab la'nat par gai, Kḥudá ke to donon háth khule hús hain; jaise cháhe kḥarch kartá hai; wuh jo terí taraf tere Rabb se názil húa (ya'ne Qurán) aksaron ko Yahúd men sharárat aur kufr hí ziyáda karegá; aur ham ne un men tá qayámat dushmaní aur bugz hí dál rakhá hai; jab wuh larái ke liye ág jaláte hain, Kḥudá bujhá detá hai; aur wuh zamín men fasád ke liye dauṛte hain; aur Kḥudá mufsidon ko nahín cháhtá. (70.) Agar ahl-i kitáb imán láte, aur ḍarte, to ham un kí badíon ká kafára kar dete, aur unhen ni'mat ke bágon men dákhil karte; agar wuh Tauret aur Injíl ko aur jo un par názil húa mánte, to apne úpar (ya'ne ásmán se) aur apne pairon ke niche se (ya'ne zamín se) barakát kháte; tau bhí un men ek jamá'at miyána-rau hai; aur bahut hain jo bure kám karte.

(71.) Ai rasúl, jo tere Rabb se tujh par názil húa, un tak pahunchá de; agar tú yih na kare, to tú ne us ká paigám na pahuncháyá 10 'a Kḥudá tujhe ádmíon se bacháegá; Kḥudá káfir qaum ko hidá yat nahín kartá. (72.) Tú kah, ai ahl-i-kitáb, tum kuchh ráh par nahín ho jab tak ki tum Tauret o Injíl par, aur jo tumhári taraf názil húa us par qáim na ho jáo; aur ai Muhammad jo kuchh terí taraf utrá hai, yih to un men bahuton ke darmiyán sharárat aur kufr hí baṛháegá so tú káfir qaum par afsos na kar. (73.) Momínin aur Yahúdíon aur sáye-bín o Nasára men se, jo koí Alláh par aur ákhirí dín par imán láwe, aur nek kám kare, unhen kuchh kḥauf nahín, aur na wuh gamgín hongé. (74.) Ham ne baní Isráel se 'ahd liyá, aur un kí taraf rasúl

bheje; jab koí rasúl aísí bát láyá jo unhen ná-pasand thí, ba'z ne jhuth-láyá, ba'z ne kitnon ko qatl kiyá. (75.) Aur k̄hiyál kiyá ki kuchh k̄harábí na hogí; so andhe aur bahre ho gaye; phir K̄hudá un par muta-wajjih húa; phir un men bahut log andhe aur bahre ho gaye, aur Alláh un ke kám dhekhtá hai. (76.) Wuh káfir húa jo kahte hain ki Alláh jo hai wuh Masíh bin Mariyam hí hai; aur Masíh ne kaháthá, ai baní Isráel, Alláh kí 'ibádat karo, jo merá aur tumhárá Rabb hai; jis ne K̄hudá ká sharík thahráyá, jannat us par harám ho gai; us ká thikáná dozakh hai; aur zálimon ká koí madadgár na hogá. (77.) Wuh káfir hain jo kahte hain ki Alláh tén men se ek hai; aur koí Alláh nahín hai, magar ek Alláh hai; agar wuh is bát ko jo kahte hain, na chhorenge to un men jo káfir hain dukh ká 'azáb hásil karenge. (78.) Wuh kyún nahín Alláh kí taraf tauba karke gunáh bakhshwáte? aur Alláh bakhshinda mihrbán hai. (79.) Masíh aur kuchh nahín magar ek Rasúl; us se pahle bahut rasúl guzar chuke; aur us kí má aur kuchh nahín magar sadíqa; wuh donon kháná kháyá karte the; dekh, ham un ke liye kaise nishánáin bayán karte hain; phir dekh wuh kahán ulte játe hain. (80.) Tú kah, kyá tum K̄hudá ke siwá use pújte ho, ki tumhen nafa' nuqsán nahín pahunchá saktá? aur Alláh suntá jántá hai. (81.) Ai ahl-i-kitáb, tum apne dín men náhaqq mubálaga na karo; aur us qaum ke k̄hiyálát na máno jo pahle gumráh ho gaye, aur bahuton ko bahká gaye, aur ap sídhí ráh se bháñak gaye. (Yahán Masíhí asláf kí taraf ishára hai jo hawárfon tak pahunchtá hai.)

(82.) Baní Isráel ke káfiron par ba-zubán Dáúd o 'Tsá ibn i Mariyam la'nat húi hai; ta'addí aur gunáh ke sabab kí ápas men bure

11'a

kámon se mana' na karte the; kyá burá kám thá jo karte the? (83.) Tú un (Yahúd Madína men) bahuton ko dekhtá hai ki kuffár (Makka) ke dost hain; apní jánon ke liye burí taiyárí kí hai, ki un par Alláh kágussa ho; wuh hamesha 'azáb men rahenge. (84.) Agar wuh Alláh paraurnabíparaaur jo us par utará hai ímán láte to un káfiron ko dost na banáte; magar in men bahut fásiq hain. (85.) Musalmánon kí nisbat dushmaní ke báre men Yahúd ko aur mushrikín (Makka) ko tú sab ádmíon se ziyáda sañht páegá; aur dostí ke báre men Musalmánon ke liye tú un ko ziyáda qaríb páegá jo kahte hain ki ham Nasará hain; is liye ki un men Qasís aur Ruhbán hain, aur yih log takkabur nahín karte.

—o—

(—SATWAN SIPARA.—)

(86.) Aur jab wuh rasúl par názil-shuda kalám sunte hain, tú dekhtá hai ki un kí ánkhon se ánsú tapakte hain; ki unhen ne us ke kalám men jo jo haqq hai wuh pahcháná hai; kahte hain, ai Rabb, ham

ímán láe hamen; gawáhon men likh. (87.) Hamen kyá húá ki ham Alláh ko na mánen? aur jis qadar sach bát hamen milí, us par ímán na láen; hamen ummed hai ki Kḥudá nek logon men hamen dákhil karegá. (88.) Pas Kḥudá ne bhí is qaul ke sabab unhen badlá de diyá; bág jin ke niche nahren bahtí hain, wahán hamesha rahenge; yih nekon ká badlá hai, aur jo káfir húe aur hamári áyaton ko jhuthláyá, wuhí dozakḥí hain.

(89.) Ai ímándáro, suthrí chízen jo Kḥudá ne tum par halál kīn, harám na ṭhahráo; aur ta'addí na karo; Alláh mutajáwazon ko

12 'a pasand nahin kartá. (90.) Suthrí aur halál chízen jo Alláh ne

tumhen dīn, kháo, aur Alláh se ḍaro, jis par ímán láe ho. (91.) Kḥudá be-fáida qasmon men tumhen na pakregá; magar pakki qasmon men pakregá, pas pakki qasmon ke kafára men das muhtájon ko khiláná hai, ausat ká kháná jo apne ghar-wálon ko khiláte ho; yá us ká kafára un ko kaprá dená hai; yá gulám ázád karná; jo koí na páwe, wuh tīn din roza rakhe; yih tumhári qasmon ká kafára hai, jab tum qasm khá batḥo; aur apní qasmon ko tháme raho; Alláh yún tumhen apní áyaten sunátá hai; sháyad tum shukr karo. (92.) Ai ímándáro, sharáb aur qimár aur (but-parastí ke) unche nishán, aur qismat-ázmái ke tīr chaláná, yih shaitání gande kám hain; un se bacho, sháyad tumhára bhalá ho. (93.) Shaitán cháhtá hai ki ba-wasíla sharáb aur qimár ke tumháre darmiyán 'adáwat aur gussa ḍále, aur tumhen Kḥudá ke zikr aur namáz se roke; pas kyá tum báz áná cháhte ho? Alláh kí aur rasúl kí itá'at karo, aur bachte raho; aur jo tum itá'at se phir jáoge, to jáno ki hamáre rasúl ká zimma sirf khulí bát sunáná thá. (94.) Jo ímán láe, aur nek kám kiye, un par ab pable kháne píne ká kuchh gunáh nahin rahá; jab parhezgár aur ímán men pukṭha húe, aur harám chízon se darne aur nek 'amal karne lage, aur Alláh nekon ko pasand kartá hai.

(95.) Ai ímándáro (ba maqám Hudaibiya jabki tum ba-hálat i ahrám ho) Kḥudá tumhen kuchh shikár men ki tumháre háth aur neze

13 'a use pahunche ázmáegá, táki Alláh ko ma'lúm ho jáe ki kaun us andekhe se ḍartá hai; phir jis ne is ke ba'd sarkashí kí, use dukh ká 'azáb hogá. (96.) Ai ímándáro, jab ihrám men ho, shikár na máro; aur jis ne 'amadan shikár mára, us ká badlá barábar ká maweshí dená hogá, jo tum men do mu'tabar sh akhs tajwíz karenge; qurbání Ka'ba men bhejná, yá us ká kafára chand muhtájon ko kháná dená, yá us ke barábar roze rakhná, táki wuh apne kám ká wabál chakhe; pable jo ho gayá, Kḥudá ne mu'áf kar diyá; aur jo koí phir karegá Alláh us se intiqám legá, aur Alláh zabardast dushmaní nikálnewálá hai. (97.) Daryái shikár aur us ká kháná tumháre aur musáfiiron ke fáida ke liye halál húá hai; aur jangalí shikár harám hai, jab tak ihrám men ho; aur Kḥudá se ḍaro, jis ke pás jáoge. (98.) Alláh ne Ka'ba ko, ki Bait-ul-harám hai, ádmion ke liye sabab i intizám ṭhahráyá hai, aur máh i Harám, aur

qurbání, aur latkan-wálí qurbánín; yih is liye ki tum jáno jo kuchh ásmán aur zamín men hai; Alláh ko ma'lúm hai, aur Alláh har shai ko ántá hai; jáno ki Alláh 'azáb karne men saht hai, aur ki Alláh bakh. shinda mihrbán hai (99.) Rasúl ká aur kuchh zimma nahín sirf paigám pahuncháná; aur jo kuchh tum záhír karo, yá chhipáo, Alláh jántá hai. (100.) Tú kah, pák aur ná-pák barábar nahín, agarchi ná-pák kí bahutáyat tujhe pasand áí; ai 'aqlmándo, Kḥudá se ḍaro; sháyad nek ho jáo.

(101.) Ai ímándáro, aísí báten jin kí haqíqat agar tumhen batáí
 14 'a jáe, to tumhen burí ma'lúm ho, rasúl se na púchhá karo; aur
 jab ki tum un kí haqíqat aise waqt men púchhoge kí Qurán
 utar rahá hai, to un ká bhed tumháre liye kholá jáegá; Kḥudá ne un se
 darguzar kí, aur Kḥudá bakhshinda burdbár hai; waisí báten tum se
 pable logon ne púchhí thín; phir un ke munkir ho gaye the. (102.) Kḥudá
 ne Bahíra o Sáýeba wasíla-o Hám (kí but-paraston ke shagúní jánwar
 laín) muqarrar nahín kiye; káfiroṇ ne Kḥudá par jhúth bándhá hai, aur
 un men bahuton ko samajh nahín. (103.) Jab unhen kaho kí názil karda
 i Kḥudá kí taraf aur rasúl kí taraf áo; kahte haiṇ, jis bát par ham ne
 apne ábá ko páyá, hamen káfi hai; áyá kyá un ke ábá na kuchh 'ilm
 rakht e hon? aur na ráh jánte hon? tau bhí? (104.) Ai ímándáro, apní
 jánon ká fikr karo; jab tum ne hidáyat páí, to gumráh shaḵhs tumhárá
 kuchh nahín bigártá; aur Kḥudá kí taraf tum sab ko jáná hai; wuh
 tumhen jatáegá jo tum karte the. (105.) Ai ímándáro, jab tum men
 kisé kí maut házir ho, to ba-waqte wasíyat tum men se do mu'tabar
 gawáh ho jáen, yá gaur mazhab ke do shaḵhs hon; agar tum safar men
 ho, aur maut kí musibat á jáe, agar tumhen un gawáhon kí nisbat
 shak ho, to ba'd namáz un do gawáhon ko khará karo, kí wuh donon
 Alláh kí qasam kháen, aur kahen, kí ham mál par qasam farokht nahín
 karte; agarchi koí hamárá qarábatí kyún na ho; aur ham Alláh kí
 gawáhí nahín chhipáte, warna ham gunahgáron men hongé. (106.)
 Agar tumhen ma'lúm ho kí wuh donon haqq dabá gaye, to un kí jagah
 aur do shaḵhs khare hon, jin ká haqq dabá hai; un men se jo qaríb ke
 hon, phir wuh Alláh kí qasam kháen kí hamárá gawáhí un donon kí gawá-
 hí se ziyáda sachchí hai; aur ham ne ziyádatí nahín kí; warna ham
 zálimon men hongé. (107.) Yih taur púrí gawáhí ke ziyáda qaríb hai;
 wuh is bát se ḍarenge, kí pahlon kí qasam ke ba'd in kí qasam ultí
 na pare; aur Alláh se ḍaro, kí Alláh qaum i fásiq ko hidáyat nahín
 kartá.

(108.) Jis din Kḥudá sab rasúlon ko jama' karegá, un se yún
 15 'a púchhegá (kí ahl i dunyá ne) tumhen kyá jawáb diyá thá? wuh
 kahenge, ham nahín jánte; tú poshída báten jántá hai. (109.)
 Aur jab Alláh kahegá, ai 'Isá bín Maryam, merá ihsán yád kar, jo

main ne tujh par aur terí má par kiyá thá, jab main ne Rúh i Quds se terí madad kí; tú logon se wálida kí god men, aur bará hoke bhí, boltá thá. (110.) Aur jab main ne tujhe kitáb aur hikmat aur Tauret o Injíl sikhlaíthí; aur jab tú miṭṭí se parinda kí súrat mere hukm se paidá kartá thá; phir tú us men phúnk mártá thá, aur wuh parinda ban játá thá, mere hukm se; aur tú mádar-zád andhe aur koṛhí ko mere hukm se changá kar detá thá; aur jab tú mere hukm se (qabron se) murde nikál. kar khare kartá thá; aur jab ki main ne baní Isráel ko tujh se roká thá (ki qatl na karen) jab ki tú ne unhen nishániyán dikhlái thín; phir un men káfir kahne lage the, ki yih to saríh jádú hai. (111.) Aur jab main ne hawáríon ko ilhám diyá thá, ki mujh par aur mere rasúl par ímán láen; tab hawárí bole the, ki ham ímán láe, aur tú gawáh rah, ki ham Musalmán hain. (112.) Jab hawáríon ne kahá thá, ki ai 'Tsá Mariyam ke beṭe, kyá tere Rabb men aísí qudrat hai ki ásmán se ham par ek kḥwán (ya'ne síní jis men pakke húe kháne bhare hon) názil kare; 'Tsá ne kahá, Alláh se ḍaro, agar momin ho. (113.) Wuh bole, ham us men se kháná cháhte hain, ki hamáre dilon men itmínán ho, aur ham jánen ki tú ham se nubúwat men sach bolá hai; aur ham is par gawáh rahen. (114.) 'Tsá bin Mariyam ne káhá, ai Alláh hamáre Rabb, ásmán se ham par ek kḥwán názil kar, ki hamáre liye 'íd ho; hamáre pahle aur pichhlon ke liye; aur terí taraf se ek nishán ho, aur hamen rizq de; tú achchhá ráziq ha'. (115.) Kḥudá ne kahá, wuh kḥwán main tum par názil karúngá; magar jo koí us ke ba'd tum men se káfir ho jáegá, use aísá dukh dúngá ki waisá dukh jahán men kisí ko na dúngá.

(116.) Aur jab Kḥudá ne kahá, ai 'Tsá Mariyam ke beṭe, kyá tú ne logon se kabá thá ki mujhe aur merí mán ko Alláh se alag
 16 'a do Kḥudá máno? 'Tsá bolá, tú pák hai; mujh se kyúnkar ho ki wuh bát kahún jo merá haqq nahín? agar main kahtá, to tujhe ma'lúm hotá; tú mere dil kí jántá hai, aur main tere dil kí nahín jántá, tú to chhipí báten jántá hai. (117.) Main ne unhen wuhí bát kahí hai, jis ká tú ne mujhe hukm diyá thá, ki tum Alláh kí 'ibádat karo, jo merá aur tum-hará Rabb hai; aur jab tak main un men rahá, un ká nigabhán rahá; aur jab tú ne mujhe wafát dí, tú un ká nigabhán ho gayá; aur tú har shai par gawáh hai. (118.) Agar tú unhen 'azáb kare, to wuh tere bande hain; aur agar tú unhen baḳhsh de, to tú zabardast puḳhtakár hai. (119.) Kḥudá ne kahá, yih wuh din hai, ki sachchon ko sach nafa' degá; un ke liye bág hain, jin ke niche nahren bahtí hain; wahan hai mesha rahenge; wuh Kḥudá se rází honge; Kḥudá un se rází hogá; yih barí kámyábí hai. (120.) Ásmán aur zamín aur us ke darmiyán Alláh kí saltanat hai, aur wuh har shai par qádir hai,

(6) SÚRA AN'AM MAKKE HAI.

Ayát 165, Ruká' 20.

Alláh rahmán rahím ke nám se shurú' kartá hún.

(1.) Alláh kí hamd ho, jis ne ásmán o zamín aur táríkí o roshní ko paidá kiyá; phir bhí káfir us ká sharík ṭhahráte haiṅ. (2.)

1'a Us ne tumhen miṭṭí se banáyá, aur ek waqt (maut) ṭhahráyá; aur ek waqt us ke pás muqarrar hai; phir bhí tum shak men ho. (3.)

Ásmán o zamín men wuhí Alláh hai; tumhárá ḡhufiya o áshkárá hál, aur jo tum kamáte ho, wuh jántá hai. (4.) Aur jo koí áyat i (Qurán) ahl i Makka pás un ke Rabb kí áyaton men se áti hai, us se muḡh moṭ-te haiṅ. (5.) Wuh haqq ko, jab un pás áyá, jhuṭlá chuke; ab us ká anjám jis par hanste the, un par áegá. (6.) Kyá nahín dekhthe, ki un se pahle ham ne kis qadar ummaton ko halák kiyá hai? unhen ham ne tum se ziyáda zamín men jamáyá thá; ham ne un par pai dar pai menḡ barsáyá, aur un ke niche nahren járí kíṅ; ham ne un ke gunáhon ke sabab unhen halák kar diyá, aur un ke ba'd aur ummat kharí kí. (7.) Aur agar ham tujh par kágaz men likhí húi kitáb názil karen, (jaise ki wuh mángte haiṅ) aur wuh apne háthon se use ṭaṭolen, tau bhí káfir kahenge, ki yih saríh jádú hai. (8.) Aur wuh kahte haiṅ, ki (Muhammad) par koí firishta kyún na utrá? agar ham firishta utraren, to bát hí faisal ho játi hai; phir un ko muhlat bhí na milegi. (9.) Aur agar ham kisí firishta ko rasúl banáte, to use ádmí banáke bhejte; aur ham un par wuhí shubha dálte jo wuh áp shubhát dál rahe haiṅ. (10.) Tujh se pahle rasúlon par hansá karte the; jis bát par hanste the, unhin par ultí parí.

(11.) Tú kah, zamín men phiro, aur Mukazzibon ke anjám par gaur karo. (12.) Un se púchh, jo kuchh ásmán o zamín men

2'a hai, kis ká hai? tú kah, Alláh ká hai. Alláh ne apní zát par

rahmat farz kar lí hai; qiyámat ke din, jis men kuchh shubha nahín, wuh tum sab ko jama' karega; jo apní jánon ká nuqsán karte haiṅ, wuhí imán nahín láte. (13.) Rát aur din men jo kuchh bastá hai, Alláh ká hai; aur wuh suntá jántá hai. (14.) Tú kah, kyá main Alláh zamín ásmán ke ḡhálíq ke síwá kisí aur ko dost banáún? wuh sab ko khilátá, aur use koí nahín khilátá; tú kah, mujhe hukm milá hai, ki main pahlá Musalmán banún, aur mushrikon men na rahún. (15.) Tú kah, agar main apne Rabb kí ná-farmání karún, to main roz i 'azím ke 'azáb se ḡartá hún. (16.) Us din jis kisí se wuh 'azáb haṭáyá gayá, usí par rahm húa; aur yih saríh kámyábí hai. (17.) Aur agar Alláh tujhe koí zarar pahuncháe, to us ká dáfa' us ke síwá koí nahín; aur jo wuh tujhe koí bhalái pahuncháe, to wuh har shai par qádir hai. (18.) Wuh apne bandon par gálib hai; wuh puḡhtakár ḡhabardár hai. (19.) Tú kah, gawáhi kis chíz kí barí hotí hai? tú kah mere aur tumháre darmiyan

Alláh gawáh hai, ki yih Qurán merí taraf ílhám húa hai, táki main us se tum ko (ai ahl i Makka) aur jis kane yih pahunchhe, use daráun; kyá tum gawáhi dete ho, ki Alláh ke sáth aur bhí ma'búd hain? tú kah, main gawáhi na dúngá; tú kah Alláh to ek hí hai, aur jin ko tum sharík phahráte ho, main nahín mántá. (20.) Ahl-i-kitáb Muhammad ko aisá pahchánte hain, jaise wuh apne beton ko pahchánte hain; jinhon ne apní jánen khisára men dáln, wuhí ímán nahín láte.

(21.) Aur us se zálím-tar kaun hai, ki Khudá par jhúth bándhe yá

3 'a us kí áyaton ko jhuthláe; zálím log chhutkára na páerge. (22.)

Jis din ham sabkojama' karenge, phir mushrikon se púchhenge, tumháre sharík jin ká tum da'wa karte the kahán hain? (23.) Phir 'uzr na rahegá, magar yún bolenge ki hamen Alláh apne Rabb kí qasam ham mushrik hí na the. (24.) Dekh apní jánon par kaisá jhúth bole, aur iftiráí báten un se gum ho gáin. (25.) Aur un men ba'z hain ki terí taraf (Qurán) sunne ko kán lagáte hain; aur ham ne un ke dilon par parde dál rakhe hain, ki na samjhén; aur un ke kán bhárí hain; agar wuh sab mu'ajize dekhén, taubhí na mánenge; wuh tere pás áke bhí jhagrá karte hain; káfir kahte hain ki yih (Qurán) aglon kí kaháníán hain. (26.) Us ke mánne se mana' karte, aur us se bhágte hain; apní jánon hí ko halák karte, aur nahín samajhte. (27.) Jab ág ke sámhne khare kiye jáenge, to us waqt un kí kaifiyat dekhke kahenge, kásh ki ham phir dunyá men bheje jáen, to apne Rabb kí áyaton ko na jhuthláenge aur momin hongé. (28.) Nahín, balki jo kuchh wuh pahle chhipáte the, us ká badlá ab un par khulá hai; agar wuh phir dunyá men bheje jáen, wuhí karenge, jo mana' húa thá; wuh jhúth bolte hain. (29.) Aur kahte hain, ki hamárá yihí duniawí zindagi hai; ham phir jí uthne-wále nahín. (30.) Jab Rabb ke sámhne khare kiye jáenge, tú un kí kaifiyat dekhke; Alláh kahégá, kyá yih ('azáb) sach na thá? kahenge, hamen apne Rabb kí qasm zurúr sach thá; kahégá ab apne kufr ke badle men 'azáb chakho.

(31.) Jinhon ne Alláh kí muláqát ká inkár kiyá, nuqsán hí kiyá,

4 'a tá ánki wuh gharí nágáh un par áegí; kahenge afsos; ham ne

dunyá men qusúr kiyá, hálánki apne bojh bar-pusht utháe hús hongé; suntá hai, wuh bojh burá hai, jo utháte hain. (32.) Dunyá kí zindagi khel o tamásha hai, aur ahl i khauf ke liye khána i ákhirat bhalá hai; kyá tum nahín samajhte? (33.) Ham jánte hain (ai Muhammad) tujhe un kí báton se gam hotá hai; wuh tujhe nahín jhuthláte, lekin zálím Alláh kí áyaton ká inkár karte hain. (34.) Tujh se pahle bahut rasúl jhuthlé gaye; wuh un kí takzíb o ízá par sábir rahe, jab tak hamá-rí madad á; aur Khudá kí báton kaun badal saktá? aur tujhe rasúlon kí kuchh khabaren mil chuki hain. (35.) Aur agar ahl i Makka kí rá-gardáni tujh par garán guzartí hai, to tú agar kar saktá hai, to za-

mín men koí suranḡ lagá, yá ásmán men koí páurí talásh karke unhen koí mu'jiza lá de; aur agar Alláh cháhtá, to unhen hidáyat par jama' kar letá; tú nádánon men na ho. (36.) Wuhí mánte hain jo sunte hain; aur murdon ko Ḳhudá hí uṭháegá; phir us kí taraf jáenge. (37.) Kah-te hain, ki Muhammad par koí mu'jiza názil kyún na húá? tú kah, Alláh men qudrat hai, ki mu'jiza názil kare; lekin un men bahuton ko samajh nahín. (38.) Koí rengnewálá jánwar, yá do bázú se urnewálá parinda, zamín men nahín hai, ki tum ádmíon kí mánind un kí jamá'at-en na hon; koí chíz nahín, ki ham ne kitáb men na likh rakhí ho; phir wuh apne Rabb kí taraf jáenge. (39.) Jinhon ne hamáří áyaton ko jhuṭhláyá, táríkíon men bahre o gúnge hain; jise cháhe, Alláh gumráh kare, aur jise cháhe ráh i rást par láwe. (40.) Tú kah, bhalá dekho to, agar Alláh ká 'azáb tum par á jáe, yá qiyámat á jáe, to kyá tum Alláh ke siwá kisé aur ko pukároge? agar sachche ho. (41.) Balki usí kopukároge; aur wuh is kám ko jis ke liye use pukará hai, agar cháhe rafa' kare; aur jin ko tum sharík ṭhahráte the, unhen bhúl jáoge.

(42.) Tujh se pahle bahut ummaton kí taraf ham ne rasúl bheje the; phir ham ne unhen saḡhtí aur taklífon men ḡalá thá, ki
 5 'a sháyad 'ájizí karen. (43.) Jab hamará 'azáb un par áyá, wuh 'ájiz kyún na húe? magar un ke dil saḡht ho gaye the, aur shaitán ne un ke kám un kí nazaron men árásta kiye the. (44.) Phir jab wuh us nasíhat ko jo unhen dí gai thí bhúl gaye, phir har shai ke darwáze ham ne un par khol diye; jab wuh pái húi chízon se ḡhush húe, ham ne achá-nak unhen pakrá; pas wuh ná-ummed ho gaye. (45.) Zálimon kí jar káṭí gai; Alláh kí hamd ho; wuh jahán ká Rabb hai. (46.) Tú kah, dekho to agar Alláh tumháre kán aur ánkhen chhín le, aur tumháre dílon par muhr lagá de, to Alláh ke siwá wuh kaunsá Alláh hai, ki tumhen yih chízen lá de? dekh ham kyúnkar áyaton kí gardán karte hain; phir bhí wuh múnḡ more hain. (47.) Tú kah, dekho to agar Alláh ká 'azáb tum par náḡáh yá áshkára á jáe, to wuh zálimon hí ko halák karegá. (48.) Rasúlon ko ham isí murád se bhejte hain, ki wuh ḡhushí aur ḡhauf sunáen; jis ne máná, aur durust húá, un par kuchḡ ḡhauf nahín, na wuh gamḡín hongé. (49.) Jinhon ne hamáří áyaton ko jhuṭhláyá unhen ná-farmání ke sabab 'azáb hogá. (50.) Tú kah, main nahín kahtá, ki mere pás Ḳhudá ke ḡhazáne hain, aur nahín kahtá, ki main ḡaib-dán hún, aur nahín kahtá ki main firishta hún; main to usí ilhám ke tábi' hún, jo mujhe hotá hai; tú kah, kyá andhá aur bíná barábar hain? tum fikr nahín karte.

(51.) Ahi i ḡhauf ko Qurán se ḡará, ki wuh apne Rabb pás jama' hongé; Alláh ke siwá un ká koí himáyatí aur sháfi' na hogá;
 6 'a sháyad wuh ḡaren. (52.) Aur wuh faqír jo apne Rabb ko subḡ o-shám pukárete, aur us ká chihra talásh karte hain, unhen mat níktí;

un ho hisāb men terā kuchh dakhī nahīn; na tere hisāb men kuchh un kā dakhī hai; tū unhen (apne pās se) nikālke zālīmon men ho jāgā. (53.) Isī tarāf ham ne ba'z ko ba'z se āzmāyā hai, tāki wuh yūn kahen, ki kyā hamāre darmiyān se Allāh na inhen (gurbā) par farz kiyā hai? kyā Allāh shākiron ko nahīn jāntā? (54.) Aur jab hamārī āyatōn ko mānawāle tere pās āen, to tū un se kah, salāmu 'alaikum; tumhāre Rabb ne apnī zāt par rahmat farz kar lī hai; agar koī tum men se ba-jahālat badī karke tauba kare, aur durust ho jāe, to wuh baqshishde, mīhrbān hai. (55.) Ham āyatōn kī yūn tafsīl karte hain, tāki mujrimen kī rāh zāhir ho jāe.

(56.) Tū kah, Allāh ke siwā jinhen tum pukārtē ho, mujhe un kā pūjā māna' hūā hai; tū kah, main tumhārī marzī par nahīn, chāltā; agar chālūn to main bahak chukā, aur hidāyat-yāftōn men nā rahā. (57.) Tū kah, mujhe mere Rabb se shahādāt pahunchī hai, aur tum ne us ko jhūthlāyā hai; mere pās wuh chīz nahīn, jo tum jald māngte ho; wuh kahte the, ki agar mu'jiza nahīn hai, to 'azāb hī nāzil karā de, jis se tū dārātā hai. Allāh ke siwā kisī kā hukm nahīn; wuh haqq zāhir kartā, aur achchhā faisala detā hai. (58.) Tū kah, agar mere pās wuh chīz hotī, jo tum jald māngte ho, to merā tumhārā faisala hī ho jātā, aur Allāh zālīmon ko jāntā hai. (59.) Gaib kī kunjī-ān Allāh ke pās hain; gaib kī bātōn ko sirf wuhī jāntā hai; use ma'lūm hai, jo jangal aur daryā men hai, koī pattā yā dāna zamīn kī tārīkion men nahīn girtā, nā harā, nā sūkhā, ki wuh na jāntā ho; sab kuchh kitāb i Mubīn men likhā hai. (60.) Wuh tumhen rāt ko mār dāltā hai, aur jo tum ne din men kiya hai jāntā hai; phir tumhen zinda kartā hai, tāki waqt muqarrara pūrā kare; phir tumhen us kī taraf jānā hai; phir tumhen jatāwegā jo tum karte the.

(61.) Wuh apne bandōn par gālīb hai, aur tum par nigāhbān (firāste) bhejtā hai, yahān tak ki jab tum men kisī kī maut ātī hai, to hamāre bheje hūe use mār dālte hain, aur wuh qusūr nahīn karte. (62.) Phir wuh sab apne sachche mālīk kī taraf pahunchāe jāenge; aunte ho; hukm usī kā hai, aur wuh muhāsibōn men zūj-hisāb hai. (63.) Tū kah, jangal aur daryā kī tārīkion se tumhen kaun bachātā hai? wuhī jise tum ba-'ājiz o khusfiya pukārā karte ho, ki agar wuh hamen is balā se bachā le, to ham shukrguzārōn men hongē. (64.) Tū kah, yih Allāh hai, jo tumhen us se aur har sakhtī se bachā letā; phir hī tum sharīk shahrāte ho. (65.) Tū kah, wuh tum par tumhāre āper se yā tumhāre pairōn ke nīche se 'azāb bhejne par qādir hai; aur is par ki tum men kāī farīq kar de, aur ba'z ko ba'z kī larāī kā (maṣā) chāhāre; dekh ham kyūnkar āyatōn kī gardān karte hain, ki shāyad wuh samjhen. (66.) Aī Muḥammad, terī qaṣm ne Qurān ko jhūthlāyā, aur wuh to haqq hai; tū zāb, main tumhāre āper wakīl nahīn; har bāt kā ch-

waqt hai, aur tumhen ma'lúm ho jáegá. (67.) Aur jab tú, ai Muham-mad yih dekhe, ki wuh hamárí áyatón men gaur kar rahe haiñ, tú un se yaksú ho jáyá kar, jab tak ki wuh kisi aur bát men gaur karen; warna shaitán tujhe bhułáwa degá; pas tú ba'd nasihat zálimon ke sáth na baiñh. (68.) Kuchh zimma un ke hisáb ká parhez-gáron par nabñ; lekin yád diláná hai; sháyad daren. (69.) Jinhon ne apne dín ko khel tamásha thahráyá, aur hayát i duniyá ne unhen fareb diyá, tú unhen chhor de; aur Qurán se nasihat de, ki koi shakhs apne a'amál se halák na ho; Alláh ke siwá kisi ke liye koi walí aur shafi' nahín hai; aur kisi se koi fidya qabúl na hogá; wuhí apne a'amál men giriftár hongé; un ke liye kufr ke badle men khaultá pání aur dukh ká 'azáb hai.

(70.) Tú kah, kyá ham use pukáren, jo hamará bhalá o burá kuchh na kar sake? aur Alláh se hidáyat páke kyá ham ulte phirjáen?
 9 'a us kí mánind jise shaitánon ne jangal men bahká ke hairán kar diyá hai, us ke dost ráh i rást par buláte haiñ, ki hamáří taraf á; tú kah, jo Khudá kí hidáyat hai wuhí hidáyat hai; aur hamen hukm millá hai ki ham Rabb ul 'álamín kí mánen. (71.) Aur yih kí namáz parho aur us se daro; wuh wuhí hai jis kí taraf jama' hoge. (72.) Wuh wuhí hai jis ne ásmán aur zamín ko thík taur se banáyá; aur jis din wuh (qiyámat ko) kahegá kí ho já, aur wuh ho jáegí. (73.) Us kí bát sachchí hai, aur usí kí saltanat hogí; jis din narsingá phúnká jáegá; wuh khulí aur chhipí bát jántá hai; wuh pukhtá-kár khabardár hai. (74.) Aur jab Ibráhím ne apne báp Azr ko kahá thá, kyá tú butón ko ma'búd thahrátá hai? Main tujhe aur terí qaum ko saríh gumráhí men dekhtá hún. (75.) Yún ham Ibráhím ko ásmán o zamín kí saltanat dikháne lage the, táki wuh ahl yaqín men ho jáe. (76.) Jab us par rát ne andhe-rákiyá, us neek tará dekhá; kahá yih merá Rabb hai; jab wuh chhip gayá, kahá chhipnewále mujhe pasand nahín áte. (77.) Phir jab cha-maktá chánd dekhá, kahá yih merá Rabb hai, jab wuh chhip gayá bolá, agar merá Rabb mujhe hidáyat na kare, main gumráhon men húngá. (78.) Jab chamaktá súra dekhá, kahá, yih merá Rabb hai; yih bará hai; jab wuh chhip gayá, to kahá, ai qaum, main un se jinhen tum sharík thahráte ho bezár hún. (79.) Main ne ásmán o zamín ke Kháliq kí taraf yaktarfa hoke apná munh pherá hai, aur main mushrikón men nahín. (80.) Us kí qaum ne us se jhagrá kiyá; wuh bolá, kyá tum Khudá ke báre men mujh se jhagarte ho? hálánki us ne mujhe hidáyat kí; main tumháre ma'búdon se nahín darta, magar Rabbání khwáhish ke khiláf se darta hún; Rabb ke 'ilm men har shai ko samáí hai; kyá tum nahín sochte? (81.) Aur main kyúnkar tumháre ma'búdon se darún? tum be-dalíl Alláh ke sharík mánte hús nahín darte; phir ham donón men ámin ká kaun ziyáda haqqdár hai? agar samajh rakhte ho

(82.) Jo imán lée, aur apne imán men zulm na miláyá, un ke liye amn hai, aur wuhí ráh-yáfta hain.

(83.) Yih hamáarí-dalíl hai, jo ham ne use us kí qaum par dí thí; ham jis ke cháheñ darje buland karen; terá Rabb puḡhta-kár

10 'a

dáná hai. (84.) Aur ham ne Ibráhím ko Izháq o Ya'qúb bakhsh diyá; sab ko ham ne hidáyat kí; aur pahle Núh ko hidáyat kí thí; aur us kí aulád men se Dáúd o Sulaimán o Aiyúb o Yúsuf o Hárún ko hidáyat kí thí, ham yún nekon ko badlá dete hain. (85.) Aur Zakariyá o Yahiyá, aur 'Isá o Iliyás, sab nekon men the (86.) Aur Isma'íl o Elisha', aur Yúnas o Lút, aur sab ko ham ne ahl i jahán par fazílat dí hai. (87.) Aur un ke ábá o aulád aur bháíon men se ba'z ko, ham ne unhen barguzida kiyá, aur ráh i rást kí hidáyat kí. (88.) Yih Alláh kí hidáyat hai; apne bandon men jise cháhe hidáyat kare; agar wuh shirk karte. to un ke a'amál záya' ho játe. (89.) Yih wuhí the jinhen ham ne kitáb o hikmat o nabúwat dí; agar ahl i Makka in (tínon) chízon ká inkár karen, to ham ne ek qaum (Muhájirín o Ansár kí) muqarrar kí hai; wuh in chízon ke munkir nahín. (90.) Unhen Alláh ne hidáyat kí; tú un kí hidáyat par chal; tú kah, main tum se Qurán par kuchh maz-dúrfi nahín mángtá; wuh to ahl i jahán ke liye nasíhat hai.

(91.) Unhon ne Alláh kí qadr na jání, jaise ki us kí qadr thí; jab

11 'a

kí unhon ne kahá, kí Alláh ne kisé bashar par kuchh názil nahín kiyá, tú kah jo kitáb Músá láyá thá, wuh kís ne názil kí thí. Wuh mardum ke liye roshní o hidáyat hai; tum ne use waḡḡ karke zahir kiyá, aur us men se bahut chhipá rakhá; aur is Taureet men tumhen wuh báten síkhláí gaín thín jo tum aur tumháre ábá na jánte the; tú kah, Alláh hai; phir unhen chhoḡ de, kí apní fíqron men khelen. (92.) Aur yih (Qurán) ek mubáarak kitáb hai; ham ne názil kí; pahlí kitábon kí musaddiq hai, kí tú us se aslí shahr (Makka) aur us kí nawáhí ko ḡaráwe; jo ákhirat ko mánte, wuh Qurán ko mánte hain, aur apní namáz se khabardár hain. (93.) Aur us se ziyáda zálím kaun hai, jo Alláh par jhúṡh bándhe, yá kahe ki mujhe ilhám húa, aur us kí taraf kuchh ilhám na húa ho; (chunáñchi Musáílma) aur jo kahe, kí jaise Alláh (Muhammad par Qurán) názil kartá hai main bhí wáísá (Qurán) názil karúngá; chunáñchi (ba'z ahl i 'Arab kahte the) jab zálím mauf kí gaílat men hongé, aur firishte apne háth phailáke kahenge, apní jáñen níkálo; áj tumhen zillat ke 'azáb ká badlá Khudá par jhúṡh bándhíne aur us kí áyaton se sarkashí ke sabab mílegá; us waḡḡ (ai Muhammad) tú un kí kaifiyat dekhe. (94.) Tum hamáre pás ek-ek karke áe, jaise ham ne pahlí daf'a tumhen paidá kiyá thá; aur jo ham ne tumhen diyá thá, pas i pusht chhoḡ áe ho; aur ham tumháre sátríon tumháre sífárishton ko jinhen tum ne sharík ṡahráyá thá, nahín dekhe.

ਤੇ; ਸੁਰ ਤੁਮਹਾਰੇ ਦਰਮਿਆਂ ਕਾ ਪਾਇਆਂ ਤੁਹੰ ਗਏ, 'ਸੁਰ' ਦਾ 'ਵੇ' ਜੋ ਰਾਹੇ.

(95.) Allāh dāne aur guṭhī ko phorke ugātā hai, aur mūrdaṁ meṁ se zīndā aur zīndā meṁ se mūrda nikālta hai; yih tumharā

12 'a

Allāh hai; phir kahān ulte jāte ho? (96.) Pāu phārtewālā, aur jis ne rāt ko āsām, aur sūraj o chānd ko hisāb banāyā hai, yih gāib-e-darā ki taqdīr hai. (97.) Wuh jis ne tāre banāe; tāki tum-jangal o dar-yā ki tarīkion meṁ un se hidāyat pāo, ham ne ahl-i 'ilm ko yih āyaten khol sunāin. (98.) Wuh jis ne tumheṁ ek shākhs (Adam) se paidā kiya, kahān qarār-gāh hai, aur kahān supurdaḡi kā maqām hai; samāijh-dārōn ko ham ne āyaten khol sunāin. (99.) Wuh hai jis ne āsmān se pānī barsāyā; phir us se ham ne har tarah ki sabzi ugāi phir us meṁ se ham ne sabza nikālā, jis se ham paivasta dhāne nikālve, aur khajūr ki shākhoṁ meṁ guchchhe laṭkāte haiṁ; aur angūr o zaitūn aur anār ke bāg nikālta haiṁ; ham-shakl aur jude jude phal ki taraf dekho; jab nikālta aur paktā hai, 'is meṁ mōminōn ke liye mu'jize haiṁ. (100.) Jinnāt ko Allāh kī sharīf thahrāte haiṁ; us ne to unheṁ paidā kiya hai; aur be-samjhe us ke hīe beṭe aur beṭān tarāshṭe haiṁ; wuh pāk hai, aur in bātoṁ se bahut dūr hai.

(101.) Wuh āsmānōn aur zamīn kā mūjīd hai; us ke beṭe kyānkar ho'gaya; us ke to koī jorū nahīn hai; us ne har shai ko paidā kiya,

13 'a

aur wuh har shai se wāqif hai. (102.) Yih hai Allāh, tūmharā Rabb; koī ma'būd nahīn, magar wuh; har shai kā Khāliq; us kī 'ibādat karō; wuh har shai kā hāfiz hai. (103.) Ankheṁ use nahīn pā saktīṁ aur wuh ānkhōṁ ko pā saktā hai, aur wuh bārīk khabardār hai. (104.) Tumhāre Rabb se tum pās soch kī bāteṁ ā chukīṁ; phir jis ne sochā, apnā bhalā kiya; aur jo andhā rahā, apnī burāi hai; aur main tumharā nigahbān nahīn hūṁ. (105.) Yūn ham āyatoṁ ko gardānṭe haiṁ; aur is hīe kī tum Muḥammad ko kaho, kī tū to parhā hūā hai; aur is liye kī ham ahl-samāij ke liye Qurān bayān karen. (106.) Tū usi par chāl, jo tere Rabb se tujhe ilhām hūā hai, kī koī Allāh nahīn magar Allāh, aur mushrikōṁ se muṁh mor. (107.) Agar Allāh chāhṭā, to wuh sharīf na thahrāte, aur tujhe ham ne un par nigahbān nahīn banāyā, aur na tū un par wakīl hai. (108.) Aur tum (Musalmān) aur ke ma'būdōṁ ko galī na do, warna wuh be-samjhe sarkasht se Allāh ko gāllī denge; isī tarah ham ne har ummat ke liye un ke 'amāl pasandīda kiye haiṁ; phir unheṁ apne Rabb kī taraf jānā hai; wah unheṁ jānāegā, jo wuh karte the. (109.) Aur (ahl-Makka) batāīd Allāh kī, qasmeṁ khāte haiṁ, kī agar un ke pās ek mu'jiza bhī-āwe, to wuh zurūr us par imān lāenge; tū kah, mu'jize Khudā ke pās haiṁ, aur tum (Musalmān) kyā samajhte ho? agar mu'jiza āwe, to bhī

wah na mánenge. (110.) Aur ham un ke dil aur un ki áqídeh áqan
denge, is liye ki wuh pahilí bér (jab da'wá nabúwat krá áthá) Qudús
par imán áyúna hie the, (ya'ne tekrár kyá kiya aur mu'jise kya;
mánga) ham ushen chhor denge, ki apni gumráhi men bahen.

—ATHWAN SIPARA.—

(111.) Agar ham in ki taraf firishte názil karen, aur in se murda;
gan boleg, aur ham har shai ko un ke sámhne jílá ke Khará
karen, wuh hargiz imán na láenge, jab tak ki KHUDÁ na cháhe
un men aksar log nádán hain. (112.) Isi tarah ham ne har ahlí ke
liye ádmón aur jinnón men se shayátín paidá kiye hain, ki mulamma'
ki farebí báten ek shaitán दूसरे shaitán ki taraf wahí (ya'ne ilhám)
bhejá hai; agar KHUDÁ cháhtá, to wuh aisá na karte; tú inhen un ke
firás men chhor de. (113.) Aur (wuh shaitáni ilhám) is liye hai, ki
jo log ákhirat par imán nahín rakhte, un ke dil mulamma' ki farebí bát
ki taraf máilhon, téki wuh us se rázi hon; aur jo bure kám kar rahe
hain, karte rahen. (114.) Kyá main Alláh ke síwá kisi gair ko
jámibain men, jaise ki wuh kahte hain m)unsif muqarrar karú? us ne
tumhári taraf mufassal kitáb názil ki, aur ahl-i-kitáb jánte hain, ki
wah sachchí KHUDÁ se bhej gáí hai; pas tú (ai Muhammad) ahl-i-shakk
men na ho. (115.) Aur tere Rabb ki bát-sachchí aur insáf ki hai; us
ki bát ko koí badal nahín saktá, aur wuh suntá o jántá hai. (116.) Aur
agar tú un ki mánegá jo ki dunyá men ba-kasrat hain (ya'ne káfir,) to
wuh tujhe Alláh ki ráh se bahkáenge, kyúнки wuh sab gumán hí ke
tábi' aur jhúth hí bolte hain. (117.) KHUDÁ use khúb jántá hai, jo us
ki ráh se bahká, aur unhen jo hidáyat par hain. (118.) Agar tum us
ki áyatón par imán rakhte ho, to wuh chíz kháo jis par Alláh ká nám
liyá gayá. (119.) Aur kyá sabab hai ki tum us men se na kháo, jis
par Alláh ká nám liyá gayá? hálánki Alláh hamáre liye harám chízon
khol ke bayán kar chuká hai; magar jab tum un ki taraf náchár ho,
bahut log be-'ilmí ke sabab apni khwábishen ke murwáfiq tumhen
bahkáté hain; terá Rabb sarkashon ko khúb jántá hai. (120.) Gunáh
ká áshir o bátín bhí chhor do; jo gunáh karte hain apne kiye ki jazá
páenge. (121.) Aur jis par Alláh ká nám nahín liyá gayá, us men se
na kháo, ki us ká kháná fisq hai; aur shayátín apne rafiqon ki taraf
wahí (ya'ne ilhám) bhejá karte hain, téki wuh tum se jhagren, aur tum
jo un ki itá'at karoge mashrik ho jáoge.

(122.) Ek shakhs murda thá, ham ne use jíláyá, aur us ke liye
roshní paidá ki; wuh use leke logon men phirtá hai; kyá wuh
us shakhs ki mánind ho jáogá ki andheron men hai? wahá se
áiká nahín saktá? isi tarah káfiyon ke liye un ke á'mál musájar hain

(122.) Aur isí tarah ham ne har bastí men bare bare mujrim paidá kar rakhe hain, táki wahán fasád karte rahen; aur jo fasád wuh karte hain apní jánon se karte hain aur nahín samajhte. (124.) Aur jab un (ahl-i-Makka) ke pás koí áyat i Qurání áti hai, kahte hain ki ham na máneng^e jab tak ki K̤hudá ke rasúlon kí mánind hamen bhí ilhám na diyá jae; Alláh apní risálat kí jagah khúb jántá hai; ab mujrimon ko K̤hudá se zillat áwegí, aur makkáron ká sakht 'azáb hogá. (125.) Jise Alláh hidáyat karná cháhtá us ká sína Islám ke liye khol detá hai; aur jise gumráh karná cháhtá, us ká sína niháyat tang kar detá hai, goyá wuh zor se ásmán par chahtá hai; isí tarah Alláh be-ímánon par nápáki dā-legá. (126.) Aur yih ráh tere Rabb kí sídhí hai; ahl i-fikr ke liye ham ne áyát khol sunáí hain. (127.) Un ke liye tere Rabb ke pás salámatí ká ghar hai; aur wuh un ke a'amál ke badle men un ká dost hai. (128.) Jis din Alláh in sab ko jama' karegá (kahá jáegá) ai jinnát kí jamá'ae (ya'ne shayátín) tum ne bahut ádmí liye; aur wuh ádmí jo shayátín kí dost hain kahenge, ki ai hamáre Rabb, ham men ek ne dúsre ke waste se kám nikálá thá, aur ham apne muqarrara waqt ko pahunché; K̤hudá kahégá ág tumhárá thikáná hai; wahán hamesha rahoge; magar jo chāhl Alláh; terá Rabb dāná pukhtákár hai. (129.) Isí tarah ham ba'z zálimon ko ba'z par muqarrar karte hain; un ke kámon ká badlá hai.

(130.) Ai jinnát aur ádmíon kí guroh, kyá tumhárá jins men se tum-

16 'a háre pás rasúl nahín áe? hamárá áyát sunáte, aur is din kí mu-

lqát se tumhen dāraté the? kahenge, ham ne apní jánon par gawáhi dí; inhen duniyáwí zindagí ne fareb diyá thá; ab apní jánon par gawáhi dí ki wuh káfir the. (131.) Yih (irsál i rusul) is liye hai ki K̤hudá bastíon ko zulm ke sabab us hál men bahál nahín kartá, ki wahán ke log be-khabar hon. (132.) Aur sab ke liye hasb a'amál darje hain; aur terá Rabb in ke a'amál se be-khabar nahín. (133.) Aur terá Rabb beparwáh sáhib rahmat hai; agar cháhe tumhen (ai ahl i Makka) dūr kare, aur tumháre ba'd jise cháhe tumhárá já-nashín kare, jaise qaum i dígar kí nasl se tumhen paidá kar diyá. (134.) Jis ká tum se wa'da hotá hai (ya'ne 'azáb) ánewálá hai; aur tum hamen thaká na sakoge. (135.) Tú kah, ai merí qaum, tum apní hálát men kám karte raho; main apní hálát men kám kartá rahúngá; áyanda ko jánoge. (136.) Ki khána i 'áqibat kis ke liye hai; beshakk zálím naját nahín páte. (137.) Kheton aur chárpeon kí paidáwár men se Alláh ke liye ahl-i-Makka ne) ek hissá muqarrar kar rakhá hai; phir ba-gumán i khud kahte hain, yih hissá Alláh ká hai, aur yih hamáre sharíkon ká hai; jo hissá in ke sharíkon ká hai, wuh K̤hudá ko nahín pahunchtá; aur jo K̤hudá ká hai, hamáre sharíkon ko pahunchtá hai; burá insáf karte hain. (138.) Aur isí tarah aksar mushríkin kí nāhar men un ke sharíkon ne wulá (ya'ne sharíkon) ká qatl karná pasandida kiya húa hai, táki wuh inhen

halāl karen, aur un kā dīn un par mushtaba karen; aur agar Kḥudā chāhtā to mushrik aisā kām na karte; so tūnhen in ke jhūṭh men chhor de. (139.) Aur kahte hain, ki chaupāe aur yih khetī harām hai, ise kof na khāe, magar jise ham chāhen ba-gumān i kḥud; aur ba'z chat-pāe hain jin par sawārī harām hai, aur ba'z chaupāe hain ki un par (ba-waqt i zabh) Allāh kā nām nahīn lete (buton kā lete hain) Kḥudā par jhūṭh bāndh ke (ki us ne aisā kahā hai) wuh inhen is jhūṭh kī jazā degā. (140.) Aur kahte hain, ki jo kuchh in chārpāon (Bahirā o Sayeba) ke peṭ men hai, us kā khānā hamāre mardon ko halāl, aur 'auraton ko harām hai; aur jo murda ho to 'aurat mard us men sharīk hain; in taqrīron kī inhen jazā degā, kyūnki dānā pukhtakār hai. (141.) Kḥarāb hūe wuh jinhen ne be-waḡfī se be-samjhe apnī aulād ko qatl kiya; aur jo rizq Allāh ne inhen diyā thā Kḥudā par jhūṭh bāndh ke use harām samajh liya; bahak gaye aur rāh na pāi.

(142.) Allāh wuh hai jis ne beldār aur gair beldār bāg, aur khajūren o khet paidā kiye, jin ke phal tarah tarah ke hain, 17 'a aur zaitūn o anār ham-shakl (patton men) aur gair ham-shakl (maza men); us ke phal men se khāo, jab ki phal lagen; aur us kā haqq adā karo jis dīn khetī kaṭe, aur bejā na urāo, ki wuh musrifon ko pasand nahīn kartā. (143.) Aur chaupāon men ba'z bārbardār hain, aur ba'z farsh i zamīn hain (jo zabh ke liye girāe jāte) jo Allāh ne tumhen rizq diyā khāo, aur shaitān ke naqshe qadam par na chalo; wuh sarīh tum hārā dushman hai. (144.) Allāh ne āṭh joṛe paidā kiye hain; bher men se do, bakrī men se do; tū ahl i Makka se pūchh ki donon nar harām hain, yā donon māda, yā jo in do māda ke bachchedān men hai; mujhe ba-'ilm khabar do, agar sachche ho. (145.) Uṇṭ men se do, aur gāen men se do; tū pūchh ki donon nar harām hain, yā donon māda, yā jo in do māda ke bachchedān men hai; tum hāzir the jab Kḥudā ne tumhen yih hukm diyā thā? us se zālīm-tar kaun hai jo Allāh par jhūṭh bāndhe tāki be-'ilmī se logon ko gumrah kare; Allāh zālīm qaum ko rāh nahīn dikhlatā.

(146.) Tū kah, jo ilhām mujhe hūā, main us men kḥurinda ke khāne ke liye kuchh harām nahīn pātā, magar murdār yā phenkā 18 'a hūā kḥūn, yā sūar kā gosht, kyūnki wuh nā-pāk hai; yā kof fisq ho ki ba-waqt zabh gair Allāh kā nām us par pukārā jāe; phir jo kof 'ājiz hūā bāgī aur sarkash na ho (wuh khā saktā hai); terā Rabb bakhshinda mihrbān hai. (147.) Yahūd par ham ne nākhūndār jānwar harām kiye the; aur gāen o bakrī men se charbī harām thī, magar jis qadar un kī pusht par ho, yā anṭion men, yā haḡḡī men lagī ho; aur yih hurmat un kī bagāwat ke badle men thī, aur ham sachche hain. (148.) Agar Yahūd tujhe jhūṭhlāen, tū kah, tumhāre Rabb kī rahmat men zarī samāī hai; us kā 'azāb mujrimon men se nahīn hat jātā. (149.)

Alb musahhiḥ kahenge, ki agar Khudā chāhtā, to ham aur hamāre shā-mushrik na hote; aur ham koī shai harām na thahrātē; is tarah us ke aglon ne jhuthlāyā hai, yahān tak ki hamārā 'azāb chāhā; tū kah, tumhen kuchh 'ilm bhī hai? agar hai, to hamāre sāmhne nikālō; tum to sirf gumān hī ke tābī' ho, aur jhūth hī bolte ho. (150.) Tū kah, Allāh kī hujjat pūrī hū; agar wuh chāhtā, to tum sab ko hidāyat karētē. (151.) Tū kah, apne gawāhon ko bulāo, ki gawāhī den, ki Khudā ne yih shai harām kī hai; agar gawāhī bhī den to tū (i. Muhammad) us ke sāth gawāhī na dījiyo; aur jinhen ne hamārī āyāt jhuthlāī, aur āhīnat kōna mānā, aur apne Rabb kī barābarī kī, tū un kī khwāhishon par na chaliyo.

(152.) Tū kah, āo main tumhen parhke sunāūn, jo tumhāre Rabb ne tum par harām kiya hai; yih ki us ke sāth kisī chiz ke sharīk

19 'a

na karo, aur wālidain se nekī karo, aur ba-khauf i infās awāḍ ko na māro; ham tumhen aur unhen rizq dete hain, aur behayāt ke nazdīk na jāo; zāhīran o bātīnan, aur jis kā qatl harām hai, use qatl na karo, magar ba-insāf; yih bāten hain jin kā tumhen hukm milā hai; shāyad tum samjho. (153.) Aur māl i yatīm ke nazdīk na jāo, magar bastar ahsan, jab tak yatīm bālig na ho; aur paimāna o tarāzū ba-ināfī pūrā rakho; ham kisī nafs ko us kī wus'at se ziyāda taklīf nahīn dete; aur jab bolo ba-insāf bolo, agarchi qarābatī kyūn na ho; aur Allāh kā 'ahd pūrā karo; yih bāten hain jin kā us ne tumhen hukm diya hai; shāyad tum socho. (154.) Aur yih merī sīdhī rāh hai; is par chalo; aur kī rāhon men na chalo; wuh rāhen tumhen us kī rāh se alag karengī; yih hain jo us ne tumhen hukm diye; shāyad tum qarō. (155.) Phir ham ne Māsā ko kitāb dī thī; nekokār ke liye pūrī ni'mat aur bar shai kī pūrī tafsil; aur hidāyat aur rahmat; shāyad ki wuh apne Rabb kī mulāqāt kā yaqīn karen.

(156.) Aur yih kitāb (ya'ne Qurān) barakat kī hai; hamne nāsīl kī; is par chalo, aur qarō; shāyad tum par rahm ho. (157.) Yih

20 'a

na kahnā ki ham se pahle sirf do hī firqon (Yahūd o Nāsāra) par kitāb nāzil hūī hai; aur ham un ke parhne se gāfil the. (158.) Aur yih bhī na kahnā, ki agar hamārī taraf kitāb nāzil hotī, to ham Yahūd o Nāsāra se ziyāda hidāyat-yāfta hote; ab Khudā se tumhāre pās hujjat ā gāī hai (Qurān) hidāyat o rahmat; us se ziyāda zālim kaun hai, jis ne Allāh kī āyāt ko jhuthlāyā, aur un se munh morā; apnī āyāt se munh morne wālē ko ba-'iwaz munh morne ke ham bare 'azāb kī jāsā denge. (159.) Munkir kis intizārī men hain? kyā un ke pās firishte āenge? yā terā Rabb un ke pās āegā? yā koī mu'jiza tere Rabb kī sāhr hogā? jis dīn tere Rabb kī koī mu'jiza āegā, kisī ko us kī imān merīd na hogā, kyūnki wuh us mu'jise se pahle imān na lāyā thā, yā apne imān kī pahle se kuchh bhī na kī thī; tū kah, rāh tēko rāh; ham tēko

rāh tākṛte haiṅ. (160.) Jinhon ne apne dīn meṅ rāheṅ nikālīṅ, aur tafriq dālī, tujhe un se kyā kām? un kā mu'āmalā Kḥudā kī taraf hai; wuh unheṅ jītāegā; jo wuh karte the. (161.) Jis ne nekī kī, us ke liye das-gunā hai; aur jis ne badī kī, sirf badī ke barābar jazā pāegā; aur un par zulm na hogā. (162.) Tū kah, mere Rabb ne mujhe sīdhī rāh batāī hai; Ibrāhīm yak tarafe kā dīn; aur wuh mushrikon meṅ na thā. (163.) Tū kah, merī namāz, merī qurbānī, merā jīnā, merā marnā, Allāh Rabb ul 'ālamīn ke liye hai; us kā koī sharīk nahīṅ; mujhe yihī hukm milā hai, aur main sab se pahlā Musalmān hūṅ. (164.) Tū kah, kyā main Allāh ke siwā koī aur Rabb talāsh karūṅ? aur wuh har shai kā Rabb hai, aur har shakhs apne liye 'amal kartā hai, aur koī kisī kā bojh na uṭhāegā; phir Rabb kī taraf tumheṅ jānā hai; wuh tumheṅ jītāegā, jis meṅ tum ikhtilāf karte the. (165.) Us ne tumheṅ zamīn meṅ khalīfa banāyā, aur ba'z ke darje ba'z par buland kiye, tākī apne diye hūe meṅ tumheṅ āzmāe; terā Rabb zūd 'azāb hai, aur wuh baḥsh-shiḍa mihrbān hai.

(7) SŪRA A'ARAF MAKKI HAI

Āyāt 205, Rukū' 24.

Allāh rahmān rahīm ke nām se shurū' kartā hūṅ.

(1.) Alams. Yih kitāb terī taraf nāzil kī gāī hai; us se terā dil tang na ho, tākī tū is kitāb se logon ko ḍarāwe, aur mominīn^{1's} ke liye nasīhat ho. (2.) Jo tumhāre Rabb se tum par utrā' usī par chalo, aur us ke siwā doston kī pairauī na karo, tum thorā dhiyān karte ho. (3.) Aur ham ne kāī bastīāṅ halāk kīṅ; wuh sote yā qailūla karte the, ki un par 'azāb ā gayā. (4.) Jab hamārā 'azāb un par āyā, wuh kuchh aur na bol sake; yihī kahā, ki ham zālīn the. (5.) Jin kī taraf rasūl bheje gaye, ham un se pūchhenge, aur rasūlon se bhī pūchhenge (ki kyā guzrī thī.) (6.) Phir ham apne 'ilm se sab qisse sunāenge, ki ham gāib na the. (7.) Us dīn tol ṭhīk hogā, jin ke tol bhārī rahe, wuh najāt pāenge. (8.) Jin kī tol halke rahe, unhon ne apnī jāneṅ kḥisāra meṅ dālīṅ, ki hamārī āyāt par zulm karte the. (9.) Ham ne tumheṅ zamīn meṅ jagah dī, aur us meṅ tumhāre liye ma-'īshaten paidā kīṅ; tum thorā shukr karte ho.

(10.) Ham ne tumheṅ paidā kiya, phir sūrat dī; phir ham ne firishton ko kahā, ki Adam ko sijda karo; un sab ne sijda^{2's} kiya; lekin Iblīs sijda karnewālon meṅ na thā. (11.) Farmāyā ki kis chīz ne tujhe sijda se rokā? jab ki main ne tujhe hukm diya thā; bolā main Adam se bihtar hūṅ; tū ne mujhe āg se aur use miṭṭī se banāyā hai. (12.) Farmāyā yahāṅ se nīche utar; tujhe lāīq nahīṅ ki

tá yahn̄ takabbur kare; nikal; tú zalil̄on̄ men̄ hai. (13.) Bolá, j̄ uṭṭue ke dīn tak mujhe muhlat de. (14.) Farmáyá, tujhe muhlat mil̄. (15.) Tab bolá, is sabab se ki tú ne mujhe gumráh̄ kiyá, main̄ terí sídh̄ ráh̄ ke úpar ádm̄on̄ kí ghát men̄ já baith̄ungá (16.) Aur un par áge aur pichhe, aur dahne o báen̄ se áungá, aur tú un men̄ bahut shukr-guzár na páegá. (17.) Farmáyá yahn̄ se nikal 'aib-dár mardúd; un̄ men̄ jo tere tábi' hogá main̄ tum sab se dozaḥ bhar dúngá. (18.) Aur, ai Ádam, tú aur terí zauja jannat men̄ raho, aur jahán̄ se chāho khāo, magar is daraḥt ke pás na jáiyo, warná tum zalim̄on̄ men̄ ho jáoge. (19.) Phir shaitán ne unhen̄ waswasa diyá, táki un kí poshida barahnagí un par zāhir kare; aur kahá tumháre Rabb ne jo tumhen̄ is daraḥt se mana' kiyá hai, is men̄ yihí bát hai ki tum donon̄ firishte na ho jáo, yá tum donon̄ maut se na chhút jáo. (20.) Aur us ne qasm khái ki main̄ tumhárá ḡhairḡhwáh̄ hún̄. (21.) Fareb se unhen̄ pastí men̄ dālá; jab donon̄ ne daraḥt chakkhá, un kí barahnagí un par zāhir ho gai, aur wuh donon̄ bág ke patte apne úpar joṛne lage; aur un ká Rabb pukará, kyá main̄ ne tumhen̄ is daraḥt se mana' na kiyá thá aur na kahá thá? kí shaitán tumhárá saríh̄ dushman hai? (22.) Donon̄ bole, ai hamáre Rabb, ham ne apní jánon̄ par zulm kiyá; agar tú na baḡhshe aur ham par rahm na kare, to ham ziyāṅkár̄on̄ men̄ hongē. (23.) Farmáyá, niche utro; tum ápas men̄ dushman hūe; zamín men̄ ek waqt tak ṭhaharná, aur fáida uṭháná hogá. (24.) Farmáyá, usí men̄ j̄oge; us, men̄ maroge; usí men̄ se nikloge.

(25.) Ai baní Ádam, ham ne tumhári barahnagí chhipāne ko aur zínat ke liye tum par libás nāz̄il kiyá hai; aur parhezgári ká libás bihtar hai, yih Alláh kí nishán̄ián̄ haiṅ; sháyad tum dhiyán̄ karo. (26.) Ai baní Ádam, tumhen̄ shaitán fitna men̄ na dāle, jaise tumháre mán̄ báp ko jannat se nikálá; un ke kapre un par se khīnchtá thá, ki un ko un kí barahnagí dikhlāwe; shaitán aur us kí qaum tumhen̄aisí jagah se dekhte haiṅ ki tum unhen̄ nahín̄ dekh sakte; ham ne shaitán̄on̄ ko be-ímán̄on̄ ke auliyá baná diyá hai. (27.) Jab bad kám karte to kahte haiṅ, ham ne apne ábá ko aise kám karte páyá hai; aur Ḳhudá ne hamen̄ aisá hukm diyá hai; tú kah, Ḳhudá badí ká hukm nahín̄ diyá kartá; kyá tum Ḳhudá kí nisbat wuh báten̄ bolte ho jo nahín̄í jánte? (28.) Tú kah, mere Rabb ne 'adl ká aur har masjid men̄ sídhá muḡh rakhne ká hukm diyá hai; aur tum use ba-ḡhulúsí i dīn pukáro; jaise us ne tumhen̄ auwalan paidá kiyá, waise tum phir áoge; ek guroh ko hidáyat kí, aur ek guroh par gumráhí sábit kar dí; unhon̄ ne Alláh ke siwá shaitán̄on̄ ko auliyá máná thá, aur samjhe the ki ham ráh̄ par haiṅ. (29.) Ai baní Ádam, har masjid men̄ ba zínat (libás) áyá karo; khāo pío aur fazúl ḡharch na karo; wuh fazúl ḡharchon̄ ko pasand nahín̄ kartá.

(30.) Tú kah, Alláh kí zinat jo us ne bandon ke liye nikálí, aur kháne kí pák ohízen kis ne harám kí hain? Tú kah, yih chízen
 4 'a hayát-i dunyá men mominon ke liye hain, (agarchi káfir bhí páen;) aur qayámat ko khális unhín ke liye ho jáengi (gair ko kuchh na milegá;); yún ham samajhdáron ko mufassal áyát sunáte hain. (31.) Tú kah, mere Rabb ne sab bad kám, záhír o poshída, aur gunáh aur náhaqq, bagáwat harám kí hai aur yih harám hai ki tum us shai ko jis ke bára men Kḥudá ne dalíl názil nahín kí Kḥudá ká sharík ṭhahráo; aur ki tum Kḥudá par wuh báten bolo jo tum nahín jánte. (32.) Har firqe ke liye 'ek waqt hai; jab un ká waqt áegá, ek sá'at derí yá jaldí na kar sakenge (33.) Ai baní Ádam, agar tumháre hí darmiyán se tum pás rasúl áwen, aur merí áyát tumhen sunáwen, to jo koí ḍará aur durust húa, unhen kuchh khauf nahín, na wuh gamgín hongé. (34.) Jinhon ne hamáří áyát ko jhuthláyá, aur un kí taraf se takabbur kiyá, wuhí dozakhí hain, aur us men hamesha rahenge. (35.) Us se ziyáda zálím kaun hai jis ne Kḥudá par jhúth bándhá? yá us kí áyát ko jhuthláyá? wuh apná hissa taqdírí kitáb men se páenge; jab hamáre rasúl (firishte) un pás un kí jánen nikálne áenge, púchhenge, wuh kahán hain jinhen tum Kḥudá ke síwá pukárte the? yih kahenge wuh hamáří taraf se gum ho gaye hain; pas inhon ne apní jánon par gawáhí dí ki wuh káfir hain. (36.) Alláh kahegá, jinnon aur ádmíon kí us jamá'at men jo tum se pahle the; tum bhí ág men chale jáo; jab dákhil hongé, to ek guroh dúsrí guroh par la'nat karegá, tá ánkí jab dozakh men ral mil chukenge, to pichhle pahlon ke haqq men kahenge, ai hamáre Rabb, hamen inhon ne bahkáyá thá; inhen ág ká 'azáb dúná de; wuh kahegá, sab ke liye dúná hai, magar tum nahín jánte (37.) Aur pahle pichhlon se kahenge, tumhen ham par kuchh fazílat nahín hai; tum bhí apne a'amál ke sabab 'azáb chakho

(38.) Jinhon ne hamáří áyát jhuthláín, aur un se takabbur kiyá, un
 5 'a ke liye ásmán ke darwáze na khulenge, aur wuh jannat men dákhil na hongé; yahán tak kí únt súí ke náke men dákhil ho; mujrimon ko ham yún jazá dete hain. (39.) Dozakh un ká bichhauná hai aur wuhí un ká bálá-posh hai; yún ham zálímon ko badlá dete hain (40.) Jo ímán láe, aur nekr 'amal kiye; hálánki ham kisí par maqdúr se ziyáda bojh nahín dálte, wuhí jannat men jáenge, aur wahán hamesha rahenge. (41.) Aur un ke dílon ke bugz bhí ham khínchke nikál dálenge jannat ke níche nahren bahtí hain aur kahenge Alláh ká shukr ho jis ne hamen is jannat kí ráh batáí thí aur ham hargiz ráh 'na páte agar Alláh hamen na batátá hamáre Rabb ke rasúl zurúr sachchí bát láe the us waqt awáz dí jáegi yihí jannat hai, jis ke tum ba-a'amál í khud wáris hne ho. (42.) Aur ahl í jannat dozakhíon ko pukárke kahenge, jo wa'da hamáre Rabb ne kiyá thá, ham ne sach páyá kyá tum ne bhí

apne Rabb kā wa'da sach páyá? (yá nahín?) kahenge, hān; phir ek muazzin un ke darmiyān yūn bāng degá, ki zālīmōn par Khudá kí la'nat ho. (43.) Jo logon ko Khudá kí rāh se rokthe aur us men qají talāsh karte, aur ákhirat ke munkir hain (44.) Aur un ke darmiyān ek hijāb hai (ya'ne par-gatarí kí díwār ba-simt i dozaḵh) aur a'arāf par (ya'ne par-gatarí kí khirkiōn men) ádmí hain jo dozaḵhiōn aur bihishtiōn ko un kí peshānī se pahchānte hain; wuh ahl-i-jannat ko pukárke kahenge, salām-'alaikum; yih ahl-i-a'arāf hain jo abhí jannat men nahin gaye, magar ummed men hain. (45.) Aur jab un kí ánkhen ahl-i-dozaḵh kí taraf pherí jáenge, kahenge ai hamāre Rabb hamen zālīm qaum men shāmil na kar.

(46.) Ahl-i-'arāf un dozaḵhiōn ko pukárke kahenge, mál jama'

6 'a karná, aur takkabur karná tumháre kuchh kám áyá yá nahín?

(47.) Kyá yih bihishtí wuhí ashḵhás nahín jin ke bára men tum ne qasm kháke kahá thá ki Alláh in par rahm na karegá? jáo jannat men; tum par kuchh ḵhauf nahín, na tum gamgín hoge. (48.) Aur dozaḵhí ahl-i-jannat ko pukár ke kahenge ki hamāre úpar kuchh pání dālo, yá jo rizq Alláh ne tumhen diyá, us men se hamen bhí kuchh do; wuh kahenge yih donon chizen Alláh ne káfiōn par harám kí hain. (49.) Jinhon ne apne dín ko khel o tamásha ṭhahráyá thá, aur unhen hayát-i-dunyá ne fareb diyá thá, áj ham unhen bhuláenge, jaise wuh is dín kí muláqát ko bhúle the, aur hamárá áyát ká inkár kiyá thá. (50.) Aur jo ham ne ahl-i-Makka ko kitáb pahuncháí hai, ba dānish us ko mufasssál kiyá hai; wuh momínin ke liye hidáyat o rahmat hai. (51.) Ahl-i-Makka isí intizár men hain ki Qurán ká anjám-kár dekhen ki kyá hotá hai; aur jis dín us ká anjám kár áegá, wuh jo us se pahle bhúl rahe the, yūn kahenge beshakk Rabb ke rasúl hamāre pás ba-rástí áte the; ab agar koí hamāre shaffí' hain to shafá'at karen, yá ham dunyá men wápas kiye jáen, ki jo kuchh ham karke áe hain, us ke ḵhiláf jáke karen; apne haqq men nuqsán kiyá, aur jo jhúṭh bāndhte the, un se gum ho gaye.

(52.) Tumhárá Rabb Alláh hai, jis ne ásmán aur zamín chha dín men banáye; phir 'arsh par sídhá ho gayá; wuh rát ko dín

7 'a banátá; rát dín ko jald jald dhúndhtí hai; sūraj aur chānd aur

sitāre us ke mutí' farmán hain Sun lo—páida karná aur hukm chaláná usí ká haqq hai; Alláh jahán ká Rabb mubáarak hai. (53.) Apne Rabb ko ba-'ájizí o ḵhufiya pukáro; mutajáwiz use pasand nahín áte. (54.) Aur zamín men ba'd isláh fasád na karo; aur ba ḵhauf o ummed use pukáro. Alláh kí rahmat bhale logon ke qaríb hai. (55.) Wuhí hai ki apní rahmat ke áge ḵhushḵhabarí dene ko hawāen bhejá kartá hai, yahán tak ki jab wuh pání ke bhárá bádāl uṭhá láti hain ham us bádaḵ ko mūrda shāhṛ kí taraf rawána karte hain, aur us se pání barsáte

haiṁ, aur us se har qism kā mewa nikālṁte haiṁ isī tarah ham murdoṁ ko nikālṁge shāyad tum nasīhat pakro. (56.) Achchhā shahr ba-izn-i-Rabb apnī sabzī ugātā hai; burā shahr nākārā shai ugātā hai; yūṁ ham Ahl-i-shukr ke liye āyāt kī gardān karte haiṁ.

(57.) Ham ne Nūh ko us kī qaum kī taraf bhejā thā; us ne kahā, ai

8 'a qaum Allāh kī 'ibādat karo us ke siwā koī tumhārā Allāh nahīṁ.

hai, main tumhārī nisbat yaum i 'aīzm ke 'azāb se ḍartā hūṁ (58.) Us kī qaum ke ashrafōṁ ne kahā, ham tujhe sarīh gumrahī meṁ dekhte haiṁ. (59.) Wuh bolā, ai qaum main gumrah nahīṁ; lekin jahān ke Rabb kā rasūl hūṁ. (60.) Apne Rabb kā paigām tumheṁ pahunchātā, aur nasīhat detā hūṁ) aur Khudā se main wuh bāteṁ jāntā hūṁ jo tum nahīṁ jānte. (61.) Kyā tumheṁ ta'ajjub hūā kī Khudā se ba-wasīla ek ādmī ke jo tum meṁ se hai, tumheṁ nasīhat āe? tāki tumheṁ ḍarāwe, aur ki tum bacho, aur ki shāyad tum par rahm ho. (62.) Unhon ne use jhuthlāyā tab ham ne Nūh ko aur us ke sāthiōṁ ko kishtī meṁ bachā liyā aur jo hamārī āyāt ko jhuthlāte the, unheṁ ḍubā diyā, kī wuh andhe log the.

(63.) Aur qaum i 'Ad kī taraf us ke bhāī Hūd ko bhejā thā; us ne

9 'a kahā ai qaum, Allāh kī 'ibādat karo; us ke siwā tumhārā koī

Allāh nahīṁ; kyā tum nahīṁ ḍarte? (64.) Us kī qaum ke kāfir ashrafōṁ ne kahā, hamen ma'lūm hotā hai ki tū bewaqūf hai, aur ham khiyāl karte haiṁ ki tū jhūthā hai. (65.) Kahā, ai qaum, main bewaqūf nahīṁ, lekin jahān ke Rabb kā rasūl hūṁ. (66.) Apne Rabb kā paigām tumheṁ pahunchātā hūṁ, aur tumhāre liye amānat-dār nāsīh hūṁ. (67.) Kyā tumheṁ ta'ajjub hūā kī Khudā se ba-wasīla ek ādmī ke jo tum meṁ se hai, tumheṁ nasīhat āī, tāki tumheṁ ḍarāwe? aur yād karo ki qaum i Nūh ke ba'd Khudā ne tumheṁ bādshāh banāyā, aur paidāish meṁ tumheṁ lambā qadd diyā; (ki wuh 60 se sau gaz tak lambe ādmī the;) Allāh kā ihsān māno; shāyad tumhārā bhalā ho. (68.) Kahne lage, kyā tū is liye āyā ki ham akele Khudā kī parasthish karen, aur jin ko hamāre ābā pūjte the chhor den; jis 'azāb se tū darātā hai, agar sachchā hai, to le ā. (69.) Hūd ne kahā, Allāh kā 'azāb aur gussa tum par qāim ho gayā hai; kyā tum mujh se chand nāmōṁ meṁ jhagarte ho; jo (Sāqiyā, Hāfiza, Rāziqa, wagaira butōṁ ke nām the) tum ne aur tumhāre ābā ne rakh liye haiṁ, Khudā ne un kī nisbat koī dalīl nāzil nahīṁ kī; so tum 'azāb ke muntazir raho; main bhī muntazir hūṁ. (70.) Pas ham ne Hūd ko aur us ke sāthiōṁ ko bachāyā; aur jo hamāre āyāt ko jhuthlāte aur na mānte the, un kī jareṁ kāṭ ḍālīṁ.

(71.) Aur qablā i Samūd kī taraf ham ne un ke bhāī Sāleh ko bhejā

10 'a thā; Sāleh ne kahā, ai qaum Allāh kī 'ibādat karo; us ke siwā

tumhāre liye koī Allāh nahīṁ; aur yih Allāh kī ūṇṭnī tumhāre liye us se ek dalīl aur mu'jiza hai; ise chhor do ki Allāh kī zamīn meṁ

chartī rahe; aur use burāī se hāth na lagānā, warna dukh kā 'azāb tumhen pakregā. (72) Aur yād karo ki us ne qaum i 'Ad ke ba'd tumhen bādshāh banāyā, aur zamīn men basāyā, ki narm zamīn men mahl banāte, aur pahārōn men ghar tārash-te ho; Allāh ke ihsān yād karo, aur zamīn men fasād machāte na phiro. (73.) Us kī qaum ke mutakabbir ashrafōn ne garībōn se jo imān lāe the kahā, kyā tum jānte ho ki Sāleh Allāh kā rasūl hai? wuh bole, ki jo kuchh wuh Allāh se lāyā hai, ham mānte hain. (74.) Un mutakabbirōn ne kahā, jis par tum imān lāye ho, ham us ke munkir hain. (75.) Pas unhoṅ ne ūṭṭnī ko kātā, aur apne Rabb ke hukm se phir gaye; aur kahā ai Sālih agar tū rasūlōn men se hai, to ham par wuh 'azāb le ā, jis se tū darātā hai. (76.) Phir un par zalzala āyā, subh ko apne gharōn men mare hūe aundhe parē the (77) Phir Sālih yūn kahtā hūā un se ultā chalā gayā, ki ai qaum main ne apne Rabb kā paigām tumhen pahunchāyā, aur nasīhat kī; lekin tum wā'izīn ko pasand nahīn karte. (78.) Aur ham ne Lūt ko bhejā, jis ne apnī qaum se kahā, kyā tum aisī be-hayāī karte ho, ki tum se pahle jahān men kisī ne na kī? (79.) Tum 'auratōn ke siwā mardōn par shahwat se daurte ho, tum hadd se barhī hūī qaum ho. (80) Us kī qaum kā yihī jawāb thā, ki Lūt ko m'a gharānā apne shahr se nikālo; yih log suthrāī talab hain (81.) Phir ham ne Lūt ko aur us ke gharwālōn ko bachāyā magar us kī 'aurat rah gai; (us kā nām Dājlah thā) wuh bāqī rahnewālōn men thī. (82) Phir ham ne un par barā menh barsāyā; dekh gunahgārōn kā anjām kyā hūā.

(83.) Aur Madīan kī taraf ham ne un kā bhāī Shu'aib bhejā; us ne kahā, ai qaum, Allāh kī 'ibādat karo; us ke siwā koī Allāh nahīn; aur tumhāre Rabb se tumhārī taraf dalīl ā chukī hai; (ki ba-qaul ahl i Islām Shu'aib ke sāmhnē pahār jhuk jāte the, aur Shu'aib nām hai Yatro khusar i Mūsā kā) tum paimāna o tarāzū pūrī rakho, aur logōn ko un kī chīzen ghaṭ na do, aur durustī ke ba'd zamīn men fasād na karo; yih tumhāre liye bihtar hai, agar momin ho. (84.) Aur har rāsta par darāne aur rokne ko na batō; aur Allāh kī rāh men 'aib na dhūndho; aur yād karo ki tum thōre the, phir Khudā ne tumhen bahut kiyā; aur dekho ki mufsidōn kā anjām kyā hotā hai. (85.) Aur agar tum men se ek guroh ne merī risālat ko qabūl kar liyā hai; aur ek guroh imān nahīn lāī; chāhiye ki tum sabr karo, tā ān ki Allāh hamāre darmi-yān faisla kare; aur wuh achchhā hākīm hai.

(—NAWAN SIPARA.—)

(86.) Us kī qaum ke mutakabbir ashraf bole, yā to tum hamāre dīn men laut do, warna ham tujhe ai Shu'aib m'a tere sathīōn ke apne shahr se nikāl denge; Shu'aib ne kahā, ki kyā us sūrat men bhī laut

āen, jab ki ham us se bezār hain? (87.) Jab ki Khudā ne tumhāre mazhab se hamen najāt dī, phir bhī ham us men lauṭ āen; to ham ne Khudā par jhūṭh bāndhā hogā, aur hamārā iḳhtiyār nahīn ki ham us men lauṭen; lekin agar hamārā Rabb chāhe, to ho saktā hai; har shai kī ba-‘ilm Rabb men samāī hai; ham ne Allāh par tawakkul kiyā; ai Khudā ham men aur hamārī qaum men tū sachchā faisla kar de; tū bihtar munsif hai. (88.) Us kī qaum ke kāfiron ne kahā (ai logo) agar tum Shu‘aib ke tābi’ hoge, nuqsān uṭhāoge. (89.) Phir unhen zalzala ne pakrā; subh ko apne gharon men aundhe munh mare pape the. (90.) Jinhon ne Shu‘aib ko jhūṭhlāyā (aise ho gaye, ki) goyā wahān kabhī na the; jinhon ne Shu‘aib ko jhūṭhlāyā, wuhī ziyānkār hūe. (91.) Shu‘aib un se haṭ gayā, aur kahā, ai qaum, main ne Rabb kā paigām tumhen pahūnchāyā, aur nasīhat kī; phir main kāfiron par kyā afsos karūn?

(92.) Ham ne jis bastī men nabī bhejā yihī hūā, ki us ke ahl ko

12 'a ham ne saḳhtī aur tangī men dālā hai; shāyad wuh ‘ājiz hon.

(93.) Phir ham burāī kī jagah bhalāī lāe, yahān tak ki log ziyāda ho gaye, aur kahne lage ki hamāre ābā ko isī tarah dukh sukh pahūnchtā rahā hai; tab ham ne unhen achānak pakrā, aur wuh be-ḳhabar the. (94.) Agar un bastion ke log mānte, aur darte, to ham āsmān aur zamīn se un par barkaten khol dete; lekin unhon ne jhūṭhlāyā; tab ham ne un ke kāmōn ke sabab unhen pakrā. (95.) Ab kyā (ahli Makka wagaira) bastion-wāle is bāt se amn-yāfta hain, ki jab wuh rāt ko sote hon hamārā ‘azāb un par ājāe? (96.) Yā wuh is se amn men hain ki hamārā ‘azāb pahar dīn charhe āwe, jab wuh khelte hon. (97.) Kyā tum Khudā ke makr se amn-yāfta ho? Khudā ke makr se ziyānkār hī niḍar rahte hain.

(98.) Kyā Khudā ne in logon ko jo guzashta munkirīn ke ba’d

13 'a zamīn ke wāris hain yūn nahīn sikhlayā ki agar ham chāhen in ke gunāhon men unhen dukh den, aur in ke dilon par muhr lagāen? so wuh na sunen. (99.) Yih bastiān jin kī ḳhabaren ham ne tujhe sunāin, un ke rasūl un ke pās ba-mu‘jizāt ā chuke the; magar jis bāt kī wuh auwalan takzīb kar chuke, us par imān hī na lāe; yūn Allāh kāfiron ke dilon par muhr lagā detā hai. (100.) Un ke aksaron men ham ne wa‘da-wafāī na pāī; hān, yih pāyā, ki aksar un men badḳār the. (101.) Phir in ke ba’d Fira‘ūn aur us ke sharifon kī taraf ham ne Mūsā ko nishānīn deke bhejā; unhon ne un nishānion kā inkār kiyā; dekḳ, mufsidon kā anjām kyā hūā. (102.) Mūsā ne kahā, ai Fira‘ūn, main jabān ke Rabb kī taraf se rasūl hūn. (103.) Lāiq hai ki Allāh kī nisbat sach hī bolēn; main tumhāre Rabb se nishān leke tumhāre pās āyā hūn; par tū banī Isrāel ko mere sāth bhej de; kahā, agar koī mu‘jiza lagā hai, to dikhā, agar tū sachchā hai. (104.) Phir us ne

apná 'asá dāl diyá, aur wuh saríh azdahá·ban gayá. (105.) Aur apná háth nikálá; názirín ke liye sufed thá.

(106.) Fira'ún ke sharífon ne kahá, yih koí dāná jádúgar hai.

(107.) Is ká iráda hai ki tumhen tumhári zamín se nikále; ab

14 'a. kyá saláh hai? (108.) Kahne lage, ki use aur us ke bhái ko muhlat dená cháhiye, aur parganon men naqíb bheje jáen. (109.) Ki tere pás sab dāná jádúgar á jáen. (110.) Aur Fira'ún pás jádúgar áe, aur kahá, agar nam gálib áen, to hamáre liye kuchh in'am hai? (111.) Kahá, hán aur tum muqarrab bhí hoge. (112.) Wuh bole, ai Músá, yá tú pahle apná 'asá dāl, yá ham dálte hain. (113.) Músá ne kahá, tum dālo; jab unhon ne dālá, to logon kí, ánkhon par jádú kar diyá (nazar-bandí) aur unhen dará diyá, aur bará jádú dikhláyá. (114.) Aur ham ne Músá ko ilhám diyá, ki tú apná 'asá dāl; pas fauran 'asá us ká un kí banáwaṭ ko nigalne lagá. (115.) Tab haqq sábit ho gayá, aur jo wuh karte the bátíl ṭhahrá. (116.) Tab wuh us jagah maglúb aur zalíl ho gaye. (117.) Aur jádúgar sijda men dále gaye. (118.) Bole ki ham jahán ke Rabb par ímán lée. (119.) Jo Músá aur Hárún ká Rabb hai, (120.) Fira'ún ne kahá abhí main ne hukm bhí nahín diyá, aur tum ímán le áe; zurúr yih fareb hai, jo tum ne shahr men bándhá hai, ki us ke báshindon ko wahán se nikálo; so ab tumhen ma'lúm ho jáegá. (121.) Main tumháre gair muqábil ke háth aur pánw kátúngá, phir main tum sab ko súlí par charháúngá. (122.) Bole, hamen Rabb kí taraf jáná hai. (123.) Aur tú ham se is liye dushmaní kartá hai, ki ham ne apne Rabb ke mu'jize jab pahunché mán liye hain; ai hamáre Rabb hamen sabr de, aur hamen Musalmán már.

(124.) Qaum Fira'ún ke sharíf bole, kyá tú Músá aur us kí qaum

15 'a. ko chhor detá hai, táki zamín men fasád karen, aur tujhe aur tere ma'búdon ko chhor den, us ne kahá ab ham un ke larakon ko márenge, aur larakion ko jítá rakhenge, aur ham un par gálib rahenge. (125.) Músá ne apní qaum se kahá, Alláh se madad mángo, aur sábit-qadam raho; zamín Alláh kí hai; apne bandon men jise cháhe wáris kare; aur ákhir ahl i khauf ká bhalá hogá. (126.) Bole tere áne se pahle bhí hamen dukh milá, aur tere áne ke ba'd bhí, Músá ne kahá, qaríb hai ki Alláh tumháre dushman ko máre, aur tumhen zamín men bádsháh kare; phir dekhiye ki tum kaise kám karte ho.

(127.) Aur ham ne Fira'ún ke logon ko qabt-sáli men aur mewon ke nuqsán men giriftár kiya; sháyad wuh sochen. (128.) Phir

16 'a. jab un pás koí bhalái áti thí, kahte the, yih hamáre fáida ke liye hai; aur jab burái áti, to Músá aur us ke sáthi kí bad-shugúní batláte the; sun le; un kí bad-shugúní Alláh ke pás hai; magar aksar shakhs nahín jánte. (129.) Aur unhon ne kahá (ai Músá) jab tú hamen ko nishán dikhláegá, ki us se ham par jádú kare, ham tujh par ímán na

láenge. (130.) Phir ham ne un par tífán bhejá, aur tiddí o júen aur menđhak aur lahtí, chand juda juda mu'jize ; phir takabbur kiyá ; wuh mujrim log the. (131.) Aur jab un par 'azáb á pará, bole, ai Músá, apne Rabb ko hamáre liye pukár, jaisá ki us ne tujh se 'ahd kar rakhá hai ; agar tú ham se yih 'azáb dúr karde, to ham tujh par ímán láenge ; aur baní Isráel ko tere sáth thej denge ; jab ham ne wuh 'azáb jis men unhen ek waqt tak rahná thá haťá diyá, fauran wa'da-ķhiláf ho gae. (132.) Tab ham ne un se badlá lyá ; unhen daryá men đubáyá, ki hamári áyát jhuthláen, aur un se gáfil rahe the. (133.) Aur us qaum ko jo kamzor ho rahí thí, " us sarzamín ke masháriq o magárib ká wáris kiyá, jis men ham ne barkat dí hai (mulk Kan'án) aur tere Rabb ká achchhá wa'da baní Isráel ke haqq men púrá ho gayá ; un ke sabr ke sabab ; aur jo kuchh Fíra'ún aur us ke logon ne banáyá thá, aur angúr taťťion par chařhée the, ham ne sab kuchh barbád kar diyá. (134.) Aur baní Isráel ko ham ne samundar pár utár diyá ; phir wuh ek qaum ke pás áe, jo buton ke i'tikáf men the ; baní Isráel bole, ai Músá tú hamáre liye bhíaise ma'búd muqarrar kar de, jaise in ke but hain ; kahá kyá tum jáhil log ho. (135.) In but-paraston ká hál nafratí hai, aur in ke a'amál bátíl hain. (136.) Kahá, kyá main Alláh ke siwá aur koí ma'búd tumhen lá dún ? us ne to tumhen kull jahán par fazílat dí hai. (137.) Aur jab ham ne tumhen Fíra'ún ke logon se bacháyá, ki tumhen saķht dukh dete the, tumháre lařkon ko qatl karte, aur lařķion ko zinda rakhte the ; aur is men tumháre liye Rabb se barí ázmáish thí.

(138.) Aur ham ne Músá se tís rát ká wa'da kiyá ; aur un tís men
 17 a'. das rát aur ham ne miláín ; phir tere Rabb ká muqarrara
 waqt chálís rát hún, aur Músá apne bhái Hárún ko kah gayá thá, ki tú qaum men merá ķhalífa rahío, aur durustí rakhío, aur mufsidon kí ráh par na chalío. (139.) Jab Músá hamáre muqarrara waqt ko pahúnchá, aur Rabb ne us se kalám kiyá, Músá ne kahá, ai Rabb tú apne taín mujhe dikhlá, ki main terí taraf nigáh karún ; farmáyá, tú mujhe na deķhegá, lekin pahár kí taraf deķh ; agar pahár apní jagah qáim rahe, to tú bhí mujhe deķh sakegá ; phir jab us ká Rabb pahár par záhír húa, pahár ko pára pára kar diyá, aur Músá behosh hoke gir pará. (140.) Jab hosh men áyá, kahá tú pák hai ; main terí taraf tauba kartá hún, aur main pahlá momin hún. (141.) Farmáyá a-Músá, main ne tujhe logon men se apne paigám aur kalám ke liye bar guzída kiyá ; jo kuchh main ne tujhe diyá le, aur shukrguzár ho. (142.) Aur ham ne Músá ke liye taķťion par har shai likhí ; nasíhat aur har shai ká mufassal bayán, aur kahá is ko ba-qúwat thám, aur apní qaum ko hukm de, ki bihtarín báten jo is men hain tháme rahen ; aur main tumhen badkáron ká ghar dikháúngá. (143.) Wuh jo zamín

men ná-haqq takabbur karte, main unhen apní nishānion se pherungá, ki wuh jab koi nishān dekhte hain, us par imān nahīn lāte; aur agar rástí ki ráh dekhte hain, use ráh nahīn thahráte; gumráhí ki ráh dekhte hain, to use ráh batlāte hain. (144.) Yih is liye ki hamárá áyát ko jhuth láyá, aur un se gāfil rahe. (145.) Jinhon ne hamárá áyát aur ákhirí din ki mūlāqát ko jhuthláyá; un ke a'amál záya' hūe; jo karte the is ká badlá páenge.

(146.) Aur Músá kí qaum ne is ke píchhe apne zewarát se ek bachh-

18 'a rá banáyá wuh ek jism thá gae kí tarah; áwáz detá thá; yih bhí na sochá ki wuh na un se boltá na hidáyat kar saktá hai. (147.)

Use qabúl kar líyá, aur zálím ho gaye. (148.) Jab pachhtáe, aur samjhe kí ham gumráh hūe, tab bole, agar hamárá Rabb ham par rahm na kare aur hamen na bakhshhe to ham ziyánkár hūe. (149.) Jab Músá apní qaum kí taraf gussa aur afsos se bhará húa phir áyá, to bolá, mere ba'd tum ne kyá burí khiláfat kí? áyá tum amr i Rabb se jaldí kar gaye? aur Músá ne wuh takhtíán girá dín, aur apne bhái ká sir pakarké apní taraf khínchá; wuh bolá, ai mádar-zád bhái, in logon ne mujhe nátawán samjhá, aur mujhe qatl karne par the; so tú (merí ihánat kar ke) dushmanon ko mujh par na hansá, aur mujhe zálímon men shámil na kar. (150.) Músá ne kahá, ai Rabb mujhe aur mere bhái ko bakhsh de, aur hamen apní rahmat men dákhil kar; tú bará rahím hai.

(151.) Jinhon ne bachhrá banáyá, un ke liye hayát i dunyá men

19 'a Rabb kí taraf se zillat aur gazab áegá, aur yún ham jhúthon ko sazá dete hain. (152.) Aur jinhon ne bad kám kiye, ba'd iske tau-

ba kí, au rímán láe, terá Rabb is ke ba'd bakhshinda mihrbán hai. (153.) Jab Músá ká gussa faro húa, takhtíán utháin; un takhtíon men hidáyatí báten marqúm thín aur jo Khudá se ǧarte hain, un ke liye rahmat likhí thí. (154.) Aur Músá ne apní qaum men se sattar ádmí hamáre muqarrara waqt ke liye chune; (ki Khudá ke sámhne lejáe;) jab unhen zalzala ne pakrá, tab Músá ne kahá, ai Rabb agar tú cháhtá to unhen aur mujhe pahle hí már dáltá? kyá tú hamáre chand ahmaqon ke kám se ab hamen halák kartá hai? yih mu'ámala to terá hí ǧalá húa fitná thá jise tú cháhe, is fitna se gumráh kare, aur jise cháhe, hidáyat kare tú hamárá málik hai hamen bakhsh de, aur ham par rahm kar tú bakhshindon men bihtar hai. (155.) Aur hamáre liye dunyá aur ákhirat men bhalái likh de ham ne terí taraf hidáyat páí hai; farmáyá merá 'azáb usí par átá hai jise main 'azáb diyá chahtá hún; aur merí rahmat har shai par 'ámm hai; so ab main apní rahmat 'ámma ko kháss un ke haqq men likh dúngá jo ǧarte, aur zakát dete, aur hamárá áyát par imān lāte hain. (156.) Jo is nabí ummí ke tábí' hote hain, jis ko wuh apne pás Tauret aur Injíl men likhá húa páte hain, wuh in ko nek kám ká hukm detá; aur badí se mana kartá, aur suthrí chizen un ke liye halál thahrá-

tā, aur burī chīzen harām kartā hai; aur un se un ke bojh aur tauq utartā hai, jo un par pare the; so jo us par imān lāe, aur us kī ta'zīm o madad kī, aur us nūr (Qurānī) ke jo us par utrā hai tābī' hūe, wuh najāt-pāenge.

(157.) Tū kah, ai logo main tum sab kī taraf rasūl hoke āyā hūn;

20 'a wuh Khudā hai jis kī saltanat āsmān zamīn men hai; koī Allāh nahīn magar wuh; jilātā aur märtā hai. (158.) Tum Allāh par aur us ke ummī nabī par imān lāo; wuh āp Allāh par aur us ke kalmāt par imān rakhtā hai; aur tum us ke tābī' ho jāo; shāyad tum hidāyat pāo.

(159) Aur Mūsā kī qaum men ek jamā'at hai; wuh ba-haqq hidāyat aur 'adl karte hain (160) Aur ham ne unhen bārah sibṭ mutafarriq

kiyā hai; jab qaum Mūsā ne pānī māngā thā, ham ne Mūsā ko ilhām diyā, ki apnī lāṭhī us patthar men mār; phir us men se bārah chashme phūṭ nikle the, aur sab ne apnā apnā ghāṭ pahchān liyā thā; aur ham ne un par bādāl kā sāya kiyā, aur un par mann o salwa nāzil kiyā khāo suthrī chīzen jo Rabb ne tumhen dīn, aur unhon ne hamārā, kuchh nahīn bigāra, magar apnī jānon par zulm karte rahe. (161.) Jab unhen kahā gayā, kī is shahr (Uṭiḥa) men baso, aur us men jāhān se chāho khāo, aur bolo hitta-tun; (gunāh gir gaye.) aur darwāza men sijda karte hūe dākhil ho ham tumhāre gunāh baḳhsh denge, aur nekon ko ziyāda denge. (162.) Zālimon ne batāe hūe lafz ke siwā aur hī lafz badal liyā; tab ham ne āsmān se un ke zulm ke sabab 'azāb bhejā.

(163) Yahūd se us bastī kā hāl pūchh, jo samundar kināra thī; jis

21 'a kā nām Ailah thā; wahān ke log sabt ke dīn ziyādatī karne lage

the; jab un kā sabt hotā un kī machhlīān pānī par āke tairtīthīn, aur jab sabt na hotā tab na ātīn; yūn ham ne unhen āzmāyā is liye kī fāsiq the. (164) Jab un men ek jamā'at ne kahā, tum kyūn aise logon ko nasīhat karte ho, jinhen Allāh halāk karnā yā 'azāb shadīd pahunchānā chāhtā hai? kahā, tumhāre Rabb ke sāmhnē ilzām utārne ke liye nasīhat karte hain; aur shāyad kī wuh daren. (165.) Jo unhen sam-jhāyā gayā thā jab unhon ne bhulā diyā, tab ham ne badī se mana' karnewālon ko bachā liyā, aur zālimon ko bare 'azāb men giriftār kiyā is liye kī fāsiq the. (166) Jab mumānī'at ke kāmon men barh gaye tab ham ne kahā, kī phitkāre hūe bandar ban jāo; aur yād kar jo tere Rabb ne pukār diyā hai, kī wuh in Yahūdīon par qayāmat tak us shakhs ko kharā rakhegā, jo unhen saḳht 'azāb pahunchātā rahegā terā Rabb zūd-uqūbat hai, aur wuh baḳhshinda mihrbān hai. (167.) Aur ham ne Yahūd ko zamīn men guroh guroh karke mutafarriq kar diyā hai; in men ba'z shakhs lāiq hain, aur ba'z aur tarah ke hain; aur ham ne unhen mī'maton aur mashaqqaton men āzmāyā hai; shāyad wuh phiren. (168.) Phir in ke ba'd nā-khalaf log kitāb ke wāris ho gaye, kī khasīs dūnyā kī chīzen ikhtiyār kīn; aur kahte hain kī hamen mu'āf ho jāegā;

aur agar waisá hî aur asbáb un pás á jáe, use le lete hain; kyá wuh 'ahd jo kitáb men hai un se nahîn húa ki Alláh kí nisbat siwáe haqq ke aur kuchh na boenge? aur jo kitáb men hai parh chuke hain; ákhirat ká ghar ahl i khauf ke liye bihtar hai; kiyá tum samajhte nahîn? (169.) Jo log kitáb pakre húa hain, aur namáz parhte hain, ham nekon ká badlá záya' na karenge. (170.) Aur jab ham ne jar se ukhárke pahár un par utháya thá, jaise ki sayabán hotá hai, aur wuh samajhte the ki wuh unpar giregá (ham ne kahá thá) ki jo ham ne diyá hai zor se pakro; (ya'ne Tauret ko) aur jo is men likhá hai yád karte raho; sháyad tumðaro.

(171.) Aur jab tere Rabb ne baní Adam kí pushton men se un kí aulád ko nikálá thá (ya'ne ba roz Mísáq) aur un kí jánon par unhen gawáh kiyá thá ki kyá main tumhárá Rabb nahîn hún? wuh bole the hán, hai, yih gawáhi is liye ham ne lí, ki wuh ba-roz i qayámat na kahen ki ham us se be khabar the. (172.) Yá kahen ki shirk hamáre ábá ne ham se pahle nikálá hai; ham in ke ba'd kí aulád hain; kyá tú jhúthon ke kám par hamen halák kartá hai? (173.) Yún ham áyát kholte hain; sháyad wuh phiren. (174.) Aur tú unhen us shakhs kí khabar parh suná jise ham ne apní áyát dín thin; aur wuh áyaton men se nikal gayá; phir is ke píchhe shaitán ho liyá, aur gumráhon men húa. (Ábú 'ámir Masíhí ká zikr hai, jo Madína se Rúm men bhág gayá thá). (175) Aur agar ham cháhte, ba-wasíla un áyát ke us ká darja buland karte; lekin wuh zamín kí taraf jhuká, aur apní khwáhish ká pairo húa, us kí misál misl kutte ke hai; agar tú kutte par bojh láde, to wuh hámpatá hai; aur jo use chhor de, taubhí hámpatá hai; yihí misál un sab kí hai jo hamárá áyát ko jhuthláte hain; so tú qissa sunáe chalá já; sháyad fikr karen. (176.) Jinhon ne hamárá áyát jhuthláin, un kí misál burí hai; aur wuh apní jánon ká nuqsán karte hain. (177.) Jise Alláh ráh dikháwe, wuhí ráh pátá; aur jise Alláh gumráh kare, wuhí ziyán kár hain. (178.) Aur ham ne ádmíon aur jinnon men se aksaron ko dozaikh ke liye paidá kiyá hai; un ke dil to hain, magar un se samajhte nahîn; in kí ánkhen hain, un se dekhte nahîn, un ke kán hain, un se sunte nahîn; wuh misl chárpaon ke hain; balki ur se ziyáda gumráh; wuhí gáfil log hain. (179.) Aur Alláh ke sab nám achchhe hain; so tum un se use pukáro, aur unhen chhor do jo us ke námon men nisbaten nikalte hain; (ahl i Makka kahte the ki Alláh se Lát 'Azíz se Uzzá, Manán se Manát, but nikle hain); wuh apne kámon ká badlá páenge. (180.) Aur hamárá khlíqat men ek giroh hai jo hidáyat o 'adálat ba-rástí karte hain.

(181.) Jinhon ne hamárá áyát jhuthláin, ham áhista áhista unhen

(maut men khlínchenge) aisá ki unhen ma'lúm na hogá. (182.)

23 'a Aur main unhen muhlat dúngá; merá fareb pakká hai. (183.) Kyá fikr nahîn karte ki un ká sáhib (Muhammad) majnún nahîn hai?

wuh sarf dāro hai. (184.) Kyā wuh zamīn āsmān kī saltanat men, aur jo Allāh ne paidā kiyā us men fikr nahīn karte? na is bāra men kī shāyad ajal nazdīk ho? phir Qurān ke ba'd wuh kaun sī hadīs par imān lāenge. (185.) Jise Allāh ne bahkāyā, use kaun hidāyat kare? wuh unhen un kī gumrahī men sargardān chhoṛ detā hai. (186.) Tujh se puchhte hai ki wuh gharī (qayāmat) kab hogī, tū kah us kā 'ilm mere Rabb ko hai; wuhī us ke waqt par use khol dikhāegā; wuh gharī āsmān o zamīn men bhārī bāt hai; tum par achānak āegī. (187.) Tujh se aise pūchhte hai, goyā tū us kā khojī hai; tū kah, us kā 'ilm Khudā ko hai, lekin aksar log nahīn samajhte. (188.) Tū kah, main apnī jān ke bhale yā bure kā mālīk nahīn hūn; lekin jo kuchh Allāh chāhe; agar main gaib kī bāt jāntā to bahut khūbīān jam'a kar letā, aur mujhe koī burāī na pahunchtī; main to mominon ko sirf dārāne aur khushī sunāne-wālā hūn.

(189.) Allāh wuh hai jis ne tumhen ek shakhs se paidā kiyā; aur us se us kī zauja ko nikālā, tāki wuh us pās ārām pakre; jab 24 'a wuh us se ham-bistar huā wuh hamīla hūī (auwalan) hamal kā bojh halkā thā; use liye phirī, jab bojhal ho gāī, to donon ne Allāh se du'ā kī, ki agar wuh unhen nek (farzand) bakhshē, wuh shukrguzār hongē. (190.) Phir jab us ne unhen nek farzand bakhshā, (ya'ne Qain) to donon ne is diye hūe men Allāh ke liye sharīk thahrāyā (ya'ne donon mushrik hue; kyūnki Hawwa ne kahā thā, ki main ne Allāh ko ek ādmī pāyā; ya'ne Allāh ādmī ban ke āyā hai.) (191.) Kyā un ko sharīk thahrāte ho jo paidā nahīn kar sakte? aur ap mākhluq hai; aur wuh na in kī madad kar sakte, na apnī madad kar sakte hai. (192.) Aur jo tum unhen hidāyat kī taraf pukāro, wuh tumhārī pairawī nahīn karte; un kā pukārnā aur na pukārnā barābar hai. (193.) Khudā ke siwā jinhen tum pukārtē ho, wuh tumhārī mānind bande hai; agar tum sachche ho, to unhen us hāl men pukāro, jab wuh tumhen jawāb de saken. (194.) Kyā buton ke pair hai, ki wuh un se chalen? yā hāth hai jin se pakren? yā ānkhen hai jin se dekhē? yā kān hai jin se wuh sunē? tū kah, ki tum apne sharīkon ko bulāo; phir mere haqq men un se burāī karāo, aur mujhe kuchh fursat na do. (195.) Merā kārsāz Allāh hai, jis ne kitāb nāzil kī; wuh nekon ke liye kārsāzī kartā hai. (196.) Jo Allāh ke siwā kisī ko pukārtē hai, wuh na tumhārī madad kar sakte, na apnī. (197.) Agar tum unhen rāh kī taraf pukāro, wuh sunte nahīn; ai Muhammad un buton ko dekh; goyā wuh terī taraf tāk rahe hai; hālānki kuchh nahīn dekhte. (198.) Darguzar kar; bhalī bāt bol; nādānon se munh moṛ. (199.) Aur agar shaitān kī taraf se koī waswasa tujhe dīgāwe to Allāh se panāh māng; wuh suntā jāntā hai. (200.) Jo darte hai, jab unhen shaitān se koī waswasa pahunchē, wuh chaṅk uṭhte hai; phir fauran samajh ā jātī hai. (201.) Aur

un ke bhāī unhen gumrahī men khinchte hai; aur kotāhī nahīn kartē. (202.) Aur jab tū un ke pās koī āyat nahīn lātā, kahte hai, kyūn koī āyat nahīn banāī? tū kah main usī ke tābī' hūn jo mujhe Rabb se ilhām hotā hai; yih Rabb se hidāyat o rahmat aur samajh kī bāten hai mominīn ke liye. (203.) Aur jab Qurān parhā jāe, chup hoke use suno; shāyad tum par rahm ho. (204.) Aur apne Rabb ko apne dil men subh o shām ba-'ājizī o khauf bagair buland āwāz ke yād kar aur gūllon men na ho. (205.) Wuh jo tere Rabb ke nazdīk hai; (firishte) Allāh kī 'ibādat se sar-kashī nahīn karte, us kī tasbīh karte, aur usē sījda karte hai.

(8) SŪRA ANFAL MADNY HAI.

Āyāt 76, Rukū' 10.

Allāh rahmān rahīm ke nām se shurū' kartā hūn.

(1.) Lūt ke māl kī bābat jo (jang i Badar se hāth āyā) tujh se pūchhte hai; (ki kis kā hogā; us kī bābat un men bahut jhagrā thā) tū kah, lūt kā māl Allāh aur rasūl kā hai; tum Allāh se dāro, aur āpas men sulh karo, aur Allāh o rasūl kī itā'at karo, agar momin ho. (2.) Wuhī momin hai ki jab Allāh kā nām āwe un ke dil dār jāen, aur jab un ke sāmhne us kī āyāt parhī jāen un kā imān barhe, aur wuh apne Rabb par bharosā rakhen. (3.) Jo namāz parhte, aur hamārā diyā hūā kharch karte hai. (4.) Wuhī sachche momin hai; un ke liye Rabb ke pās darje hai, aur magfirat o 'izzat kā rizq. (5.) Chunānchi tujhe, ai Muhammad, tere Rabb ne sachāī ke sāth tere ghar se nikālā (ki tū Madīna se nikalke jang i Badar men gayā) aur Musalmānon kī ek jamā'at rāzī na thī. (6.) Haqq bāt men tere sāth jhagarte hai, aur zāhir ho chukā thā ki goyā wuh log maut kī taraf hānke jāte hai, aur unhen maut sāmhne nazar ātī thī. (7.) Aur jab Allāh tumhen do jamā'aton men se ek kā wa'da detā thā, ki wuh tumhāre qabza men āegi (ya'ne yā qāfila lūtoge yā Makka-wālī bhīr ko mārōge) aur tum chāhte the ki jamā'at be shaukat (ya'ne qāfila) hamen mile, aur Allāh kā irāda thā ki haqq ko ba-kalmāt i khud sābit kare, aur kuffār Makka kī jār kāṭ dāle. (8.) Tā ki haqq sābit ho, aur bātil dūr ho jāe, agarchi mujrim pasand na karen. (9.) Jab tum ne Rabb se faryād kī, us ne tumhāri du'ā qabūl farmāī, ki main hazār firishte pīchhe se bhejke tumhāri madad karūngā. (10.) Aur yih wa'da madad jo Allāh ne kiyā, sirf khush-khabrī thī, tāki us ke wasīla tumhāre dil jang par qāim ho jāen; aur fath to sirf Allāh kī taraf se hūā kartī hai; Allāh galīb hākīm hai.

(11.) Jab us ne ba murād i aman tum par ūngh dālī, aur āsmān se ba-zor men barsāyā, tāki us panī se tumhen pāk kare, aur shaitānī najāsāt tum se dafa' kare, aur tumhāre dilon par girāh lagāwe aur tumhāre qadam sābit kare. (12.) Aur us ne firishton

ko ilhām diyā (ki tum madaḍ ko chalo) main bhī tumhāre sāth hūn; tum mominīn ko mazbūt karo, main kāfiron ke dil meṁ khauf dālūngā; pas tum gardanon par (talwāren) māro aur unhen pāra pāra karke kāt dālo. (13.) Yih is liye ki Allāh aur rasūl se mukhālifat kī thī; aur jo koī Allāh aur rasūl se mukhālifat karegā, Allāh saḥt 'azāb-dihinda hai. (14.) Yih 'azāb tum ab chakh lo, aur kāfiron ke liye āg kā 'azāb āge hai. (15.) Ai imāndāro, jab tum maidān i jang meṁ kāfiron ke sāmhe ho jāo. to hargiz pusht na do. (16.) Aur jo koī us din pusht degā, siwā us ke jo hunar kartā, yā apnī fauj meṁ jā miltā hai, wuh Allāh kā gazab le phiregā, aur us kā ṭhikānā dūakhō hogā, aur wuh burī jagah hai. (17.) Pas tum ne unhen nahīn mārā, lekin Allāh ne mārā aur tū ne (ru'b) nahīn phenkā, magar Allāh ne phenka, aur wuh mominīn par apnī taraf se ihsān kiyā chāhtā thā, aur Allāh suntā jāntā hai. (18.) Is se tum yih samjho, ki Allāh kāfiron kī tadbīr ko sust karegā. (19.) (Ai ahl i Makka) agar tum fath māṅte the, to fath tum pas āgā; ab agar tum bāz āo, tumhāre liye bihtar hai; aur jo tum murke āoge, ham bhī murke āenge; aur tumhāri jamāiyat tumhen mufid na hogī, agarchi bahut ho, jāno ki Allāh mominīn ke sāth hai.

(20.) Ai imāndāro, Allāh aur rasūl kī itā'at karo, aur us se muṅh na moṛo, hālān ki tum sunte ho. (21.) Aur un kī mā'ind na ho, jo 3 'a kahte haiṁ, ki ham ne sunā, aur wuh nahīn sunte. (22.) Kḥudā ke nazdīk bahāim meṁ badtar bahre gūnge haiṁ, jo nahīn samajhte, (23.) Agar Kḥudā un meṁ bhalāī jāntā, to unhen sunwātā, aur ab agar unhen sunwāe, wuh mūṅh moṛke ulte bhā genge. (24.) Ai imāndāro, Allāh aur rasūl kī māno, jab wuh tumhen us kām ke liye bulāe, jis meṁ tumhāri zindagī hai, aur jāno ki ādmī aur us ke dil ke darmiyān Kḥudā hāil ho jātā hai, aur yih ki tum us kī taraf jāoge. (25.) Aur tum us fitna se ḍarte raho, jo tum meṁ se bil kḥusūs zālimon hī ke liye nahīn, (balki 'āmm hai,) aur jāno ki Allāh saḥt 'azāb kuninda hai. (26.) Aur (ai muhājārīn) yād karo ki tum zamīn meṁ kamzor aur thōre the; ḍarte the ki tumhen log uchak lenge; us ne tumhen (Madīna meṁ) jagah dī aur fath (Badar) se qūwat pahunchāī, aur suthrī chīzen khilāī; shāyad tum shukr karo. (27.) Ai imāndāro, Allāh aur rasūl se, aur āpas kī amānaton meṁ, kḥiyānat na karo; aur tum jānte ho. (28.) Aur jāno ki tumhāre māl o aulād fitna haiṁ, aur barā ajr Allāh ke pās hai.

(29.) Ai imāndāro, agar Allāh se ḍarte rahoge, to wuh tumhāre liye (mukhāliffīn kī nisbat) faisla kar degā, aur tumhāri badlon kā 4 'a kafāra degā, aur tumhen bakhshegā; aur Allāh faiz i 'azīm, kā sāhib hai. (30.) Aur jab kāfir (Makka) terī nisbat (hijrat i Madīna se pahle) makr karte the, ki tujhe qaid yā qatl yā jilāwatan karen, wuh makr karte the, aur Allāh bhī makr kartā thā; aur Allāh achchhā makkār

hai. (31.) Aur jab hamárí áyát un ke sámhne paṛhí játí thín, kahte the, ham sunchuke; agar ham cháhen to aisí báten ham bhí bol sakte hain; yih to aglon kí kaháníán hain. (32.) Aur yún bhí kahte the, ki ai Kḥudá, agar yih Qurán terí taraf se haqq hai, to ásmán se ham par patthar barsá de, yá dukh ká 'azáb názil kar (táki jánen ki ham ne haqq ko nahín máná). (33.) Aur Alláh unhen 'azáb na karegá, jab tak tú un men hai; aur Alláh un ká mu'azzab na hogá, jab ki wuh istigfár kiyá karte hain. (34.) Aur kyúnkar Alláh unhen 'azáb na karegá, jab ki wuh masjid i Harám se logon ko rokthe hain? (ki Musalmánon ko tawáf se band kar diyá thá) aur wuh us makán ke wálí nahín; us ke wálí sirf muttaqí hain; lekin in men aksar nahín jánte. (35.) Aur un kí namáz kḥána-ka'ba men sirf síntí aur tálián bajána hai; so ab apne kufr ke badle men 'azáb chakho. (36.) Káfir apne mál kḥarch karte hain, k' logon ko Kḥudá kí ráh se roken, kḥarch to karenge; phir wuh kḥarch un par hasrat hogá; ákḥur maglúb hongé (37) Aur káfir ba-simti dozaḥ hánke jáenge. (38.) Táki Alláh nápák aur pák men farq kare, aur nápák (ya'ne káfir) ko ek ko ek par rakhke dher lagáwe; phir us dher ko dozaḥ men dále (yih maqtúlán i Quresh ke khatta ká zikr hai) yihí log ziyáñkár hain.

(39.) Káfiron se kah de, agar báz áen, to jo kuchh ho chuká hai, mu'áf ho jáegá, aur jo (larne ko) phir áenge, to aglon kí 'ádat
 5'a wáqa' ho chukí (40) Aur tum (ai Musalmánon) inhen yahán tak qatl karo, ki fitná (ya'ne galba i kufr) na rahe; aur sar ba sar Kḥudá ká dín ho jáe, agar wuh báz áen, to Kḥudá un ke kám dekhtá hai. (41.) Aur jo wuh (Islám se) munh moren, to jáno ki Kḥudá tumhárá himáyatí hai; achchhá·himáyatí, achchhá madadgár.

—o—

(—DASWAN SÍPARA.—)

(42.) Aur jáno ki jo shai tum lútke láe ho, us ká páñchwán hissa Alláh aur rasúl aur rasúl ke qarábation aur yatímon o muh-
 5'a tájon aur musáfiyon ke hie hai; agar tum Alláh par aur us bát par jo faisla ke dín jis dín do faujen bhir gaí thín ímán láe ho; aur Alláh har shai par qádir hai (43.) Jab tum maidán ke warle kinára aur Quresh parle kinára the, aur (qáfila ke) sawár tum men se niche daryá kí taraf utar gae the, agar tum ápas men kuchh wa'da kar lete to tumhen wa'da-khiláfi karná partá, lekin Kḥudá ko muqarrara kám karná thá. (44.) Táki wuh mar jáe, jo dalíl Qurání kí taraf se mar gayá thá; aur wuh jíwe jo dalíl Qurání kí taraf se jítá thá; aur Alláh suntá aur jántá hai. (45.) Aur jab tujhe (ai Muhammad) Alláh ne kḥwáb men dikhláya thá, ki Qureshí thore hain; agar wuh tujhe un kí kasrat dikhlátá, to tum ná-mardí karte, aur kám men jhagrá dálte;

lekin Allāh ne (tumhen ná-mardí se) bachá liyá; wuh dílon ko jántá hai. (46.) Aur jab tum áge barhe the, tumhári nazaron men unhen thorá kar dikhláyá; aur un kí ághon men tumhen thorá kar dikhláyá, táki jo karná thá kare; aur sab amúr Allāh kí taraf phirte hain.

(47.) Ai ímándáro, jab tum kisi fauj se bhiro, sábit-qadam rahá karo, aur Allāh ko bahut yád karo; sháyad murád páo. (48.)

8 'a Aur Allāh o rasúl kí itá'at karo, aur jhagrá na karo; warna buz-dil ho jáoge, aur tumhári hawá játi rahegi; Allāh sábit qadamon ke sáth hai. (49.) Aur tum un kí mánind na ho, jo apne gharon se itráte, aur shán dikhláte nikalte hain (ya'ne Quresh) aur Allāh kí ráh se rokthe the, aur Allāh ke qábú men un ke kám the. (50.) Jis dín shaitán un ke kám unhen achchhe dikhláne lagá, (yih shaitán ba-shakl Suráqá bin Málík raís i Kan'ána áyá thá) kahtá thá áj logon men se koi tum par gálib na hogá; main tumhárá rafiq tumháre sáth hún, jab do faujen mu-qábil hún, shaitán ulte pairon batá, aur kahá, main tum se bezár hún; main kuchh dekhtá hún, jo tum nahín dekhte; (ya'ne mujhe Musalmán-on men firishte nazar áte hain) main Allāh se darta hún; us ká 'azáb sakht hai.

(51.) Munáfiq jin ke dílon men marz hai kahte the, kí Musalmán 7 'a apne dín men magrúr hain, hálán kí jis ne Allāh par bharosá rakhá; Allāh zabardast hakím hai. (52.) Agar tú dekh; jab firishte káfiyon kí ján nikálte hain, to un kí kamron men aur munhon par (ág ke hathaure) márté hain, kí jaltá 'azáb chakho. (53.) Yih tumháre kámon ká badlá hai, Allāh bandon par zulm nahín kartá. (54.) Qaum Fira'un aur un ke aglon kí 'ádat hai, jinhon ne Rabb kí áyát jhutlái; phir Allāh ne un ke gunáhon men unhen pakrá, Allāh qawí sakht 'azáb-dihanda hai. (55.) Yih is hýe kí Allāh kisi qaum ko koi ní'mat deke badlá nahín kartá; jab tak wuh khud na badlen, jo un ke pás hai; aur Allāh suntá jántá hai. (56.) Fira'un aur us ke pablon kí 'ádat hai, jinhon ne áyát Rabb ko jhutláyá; phir ham ne un ke gunáhon men unhen halák kiyá, aur qaum i Fira'un ko dubá diyá, aur wuh zálím the. (57.) Khudá ke nazdík bahám men badtar káfir hain, jo ímán nahín láte. (58.) Jin se tú ne 'ahd kiyá thá, wuh har oár apná 'ahd torthe rahte hain, aur nahín darte. (59.) So agar tú kabhi un ko larái men páwe, to aisi sazá de, kí un ke pichele dekhkar bhágen; sháyad wuh 'ibrat pakren. (60.) Aur jo tú kisi qaum kí dagá se dare, to un ká 'ahd un kí taraf barábari ke taur se phenk de; Khudá dagábazon ko pasand nahín kartá.

(61.) Káfir na samjhen kí wuh bhág nikle hain; wuh (hamen) tha. 8 'a ká na sakege. (62.) Aur ai Mussalmáno, jang i kuffár ke liye jis qadar ho sake qúwat aur ghore bándhne kí taiyári karo, táki tum apne aur Khudá ke dushmanon ko daráo; in ke siwá aur logon

ko bhí (ḍaráo) jinhen tum nahín jánte; (ya'ne Munáfiqín o Yahúd ko); aur jo kuchh tum Alláh kí ráh men k̄harch karoge, tumhen púrā milegá, aur zulm na hogá. (63.) Agar wuh sulh kí taraf jhukē, tú bhí jhukh, aur K̄hadá par bharosá rakh; wuh suntá jántá hai. (64.) Agar wuh tujhe fareb den, to tujhe Alláh káfi hai, jis ne tujhe aur Musalmánon ko apní madad se (Badr men) qúwat dí; aur (baní Ans o baní K̄hirzaj) ke dilon men ulfat dālí; agar tú sárí zamín ká mál k̄harch kartá, un ke dilon men ulfat na dāl saktá (ki ek sau bís baras se in men dushmaní aur jang chalá átá thá); lekin Alláh ne in men ulfat dālí; wuh ḡalib hakím hai. (65.) Ai nabí, tujhe Alláh káfi hai; aur jo kof momín men se tere tábi' ho bas hai.

(66.) Ai nabí, Musalmánon ko laráí par ubhár; agar tum men bís ádmí sábit-qadam hon, sau par ḡalib á sakte hain; aur jo tum 9 'a men sau hon hazár káfiyon par ḡalib hongē; kyúñki káfiyon ko samajh nahín hai. (67.) Ab Alláh ne tumhárá bojh halká kiyá; aur ma'lúm kar liyá ki tum za'if ho; pas agar tum men sau sábir hon, do sau par ḡalib hongē; aur agar hazár hon, do hazár par ḡalib hongē; Alláh ke hukm se; Aur Alláh sábit-qadamon ke sáth hai. (68.) Nabí ko láiq nahín ki us ke pás qaidí áwen (ki wuh fidya leke chhor de) jab tak ki nabí zamín par achchhí tarah k̄hún-rezí na kare; tum dunyá ká mál cháhte ho, aur Alláh ákhirat cháhtá hai; aur Alláh zabardast hakím hai. (69.) Agar pahle se Khudá ká nawishta (dar bára fidya kutub sábiqa men) na hotá, to tumbáre is (fidya) lene men bará 'azáb hotá. (70.) Pas jo lút tum lée ho, halál pák hai; tum k̄háó, Alláh se daro; Alláh baḅshinda mihrbán hai. (71.) Ai nabí, un ko jo qaidíon men se tumháre háth men hain, yún kah, ki agar Alláh tumháre dilon men kuchh nekí ma'lúm karegá, to jo mál tum se chhíná gayá hai, us se bihtar tumhen degá; aur tumhen baḅshhegá; Alláh baḅshinda mihrbán hai. (72.) Aur jo wuh tere sáth dagá ká iráda karenge, to wuh pahle Alláh se dagá kar chuke hain; aur us ne un men tujhe tawánáí dí hai; aur Alláh dáná pukhta-kár hai. (73.) Jo ímán lée aur hijrat kí, aur Alláh kí ráh men ján o mál se jihád kiyá, aur jinhon ne (Madína men) jagah dí, aur madad kí, wuh sab ek dústre ke rafíq hain; aur jo ímán lée, magar hijrat na kí, tum ko un kí rifáqat se kyá kám hai? jab tak wuh hijrat na karen; agar wuh dín men tum se madad cháhen, to tumhen madad dená cháhiye; na us qaum par jin se tum ham-'ahd ho; aur Alláh tumháre kám dekhtá hai. (74.) Káfir bhí ápas men dost hain; agar tum ápas men dostí na karoge, to mulk men bará fitna o fasád hogá. (75.) Jo ímán lée, aur hijrat kí, aur Alláh kí ráh men jihád kiyá, aur jinhon ne jagah dí, aur madad kí, wuhí sachche momin hain; un ke liye magfirat aur 'izzat kí rozí hai. (76.) Aur jo p̄ochhe ímán lée, aur hijrat kí, aur tumháre sáth jihád kiyá, wuh tum

men hain; aur ba Kitáb i K̲hudá rishtedár ápas men ziyáda haqqdár hain; Alláh sab kuchh jántá hai.

(9) SURÁ TAUBA MADANT HAI.

Áyát 130, Rukú' 16.

(1.) Ai Musalmáno, jin mushrikon se tum ne 'ahd bándhá thá, un ko Alláh aur rasúl kí taraf se qatí' jawáb hai. (2.) Pas 1 'a ai mushriko, chár mahína tak is mulk men phir lo, aur jáno ki tum K̲hudá ko 'ájiz na kar sakoge, aur yih kí Alláh káfiron ko ruswá karegá. (3.) Aur bare hajj (yaúm ul nahr) ke din, logon kí taraf Alláh aur us ke rasúl se yih 'alániya ishtihár hai, kí Alláh mushrikon se bezár hai, aur us ká rasúl bhí; agar tum tauba karo, tumháre liye bihtar hai; aur jo na máno, to jáno kí K̲hudá ko tum na thaká sakoge, aur káfiron ko dukh ke 'azáb kí khush-khabarí suná. (4.) Magar jin mushrikon se tum ne 'ahd kiyá thá, phir unhon ne tumháre 'ahd men kuchh qusúr nahín kiyá, aur kisi ko tumháre muqábala men madad nahín dí, un ká 'ahd un kí muddat tak tum púrú kar do; Alláh parhez-gáron ko pasand kartá hai. (5.) Phir jab Hurmat ke mahíne guzar jáen, to mushrikon ko jahán páo qatl karo, aur pakro, aur ghero, aur har ghát kí jagah men un ke liye baitho; phir agar wuh tauba karen (ya'ne Musalmán hon) aur namáz parhen, aur zakát den, to tum un kí ráh chhor do (jahán cháhen phiren,) Alláh bakhshinda mihrbán hai. (6.) Agar mushrikon men se koi tujh se panáh mánge, use panáh de; jab tak kí wuh Kalám Alláh sune; phir use aman kí jagah men pahunchá de; yih is liye hai kí wuh 'ilm nahín rakhte.

(7.) Alláh aur us ke rasúl pás mushrikon ke liye kyúnkar 'ahd ho saktá hai, magar yún kí tum ne un se (Hudaibiya ke din) masjid 2 'a Harám ke pás 'ahd kiyá thá; phir jab tak wuh sídhe rahen, tum un se sídhe raho; K̲hudá muttaqíon ko pasand kartá hai. (8.) Kyúnkar 'ahd rah saktá hai? agar wuh tum par gálib áen, to tumháre haqq men kheshí aur 'ahd kí riy'áat na karenge; munh kí bát se tumhen rází karte hain, aur un ke dil qabúl nahín karte, aur un men aksar badkár hain. (9.) Alláh kí áyát ba-muqábala dunyá unhon ne bechín, aur us kí ráh se logon ko roká; bure kám hain, jo wuh karte hain. (10.) Kisi Musalmán ke haqq men kheshí aur 'ahd ká kuchh liház nahín karte, aur wuhí ziyádatí par hain. (11.) Agar tauba karen, aur namáz parhen, aur zakát den, to wuh dín men tumháre bhái hain; aur ham ahl i'ilm ke liye áyát kholte hain. (12.) Aur jo wuh ba'd 'ahd apní qasmen toren, aur tumháre dín men ta'na-zaní karen, to tum in kufr ke imámon se laṛo; un kí qasmen kuchh nahín; sháyad wuh báz á jáen. (13.) Kyá tum un se na laṛoge, jinhon ne apní qasmen torín, aur rasúl

ko (Makka) se jilāwatan karne ká qasd kiyá thá, aur unhon ne auwālan tum se chher kí hai; kyá tum un se darte ho, agar momin ho? to tumhen Alláh se ziyáda darná cháhiye. (14.) Un se laṛo, Alláh tumháre háth se unhen dukh pahuncháegá, aur ruswá karegá, aur un par tumhen madad degá, aur mominín ke dilon ko shifá baḡhshegá. (15.) Aur Musalmānon ke dilon ká gussa dúr hogá, aur jise cháhe Alláh tauba degá, Alláh dáná hakím hai. (16.) Kyá samajhte ho, ki tum (Musalmán jihád kárne se) chhore jáoge? abhí to Ḳhudá ne ma'lúm bhí nahín kiyá, kí kaun kaun tum men sē jihád karte, aur kaun kaun hain jinhon ne Alláh aur rasúl aur mominín ke siwá kisi ko bhedí dost nahín rakhá; aur Alláh ko tumháre sab kámon kí khabar hai.

(17.) Mushrikon ko láiq nahín, ki apní jánon par kufr kí gawáhi dete hūe Alláh kí masjidēn ábád karen; un ke a'amál zai' hūe; 3'a wuh hamesha ág men rahenge. (18.) Ḳhudá kí masjidēn wuh ábád karen jo Alláh par aur ákhirí din par ímán rakhtá, aur namáz parhtá, aur zakát detá ho, aur Alláh ke siwá kisi se na ḡare; pas tawaqu'hai ki wuh hidáyat váfta hon. (19.) Kyá tum ne hájiyon ko pání piláná, aur Masjid Harám ká ábád rakhná us shaḡhs ke barábar samajh liyá, jo Alláh par aur ákhirí din par ímán láyá, aur Alláh kí ráh men jihád kiyá? wuh do Ḳhudá ke nazdík barábar nahín, aur Alláh zálimon ko hidáyat nahín kartá. (20.) Jo ímán láe, aur hijrat kí, aur Alláh kí ráh men ján mál se jihád kiyá, Alláh ke nazdík un ká darja bará hai; aur wuhí kámyáb hain. (21.) Rabb unhen apní rahmat o razámandí kí, aur un bágon kí jahán un ke liye dáimí ni'mat hai, bashárat detá hai (22.) Wuh wahán hamesha rahenge; Alláh ke pás bará badlá hai. (23.) Ai ímándáro, agar tumháre báp aur bhái ímán kí nisbat kufr ko piyár karen, to tum un ko apná rafíq na banáo; aur jo un kí rifáqat karegá, wuhí zálim hain. (24.) Tú kah, tumháre báp aur beṭe aur bhái aur 'auraten aur rishtedár, aur wuh mál jo tum ne kamáe, aur wuh tijárat jis ke khisára se darte ho, aur wuh makánát jin se khush ho, agar tumhen Alláh aur us ke rasúl aur us kí ráh men jihád se ziyáda 'azíz hon, to zará thahro, ki Alláh apná 'azáb (tum par) bheje; aur Alláh fásiqon ko hidáyat nahín kartá.

(25.) Bahut jagahon men Ḳhudá tumhen madad de chuká hai; aur jang i Honain ke din. jab tum apní kasrat par itráe the; 4'a aur wuh kasrat tumháre kuchh kám na áí thí, aur yih kusháda zamín tum par tang ho gai thí, phir tum pusht deke bháge the. (26.) Phir Alláh ne apne rasúl aur mominín par taskín názil kí thí, aur aisi faujen bhejí thín, jo tum ne nahín dekhín, aur káfiyon ko 'azáb diyá thá; aur káfiyon ká badlá yihí thá. (27.) Phir is ke ba'd Alláh jis par cháhe rahm kare; aur Alláh baḡhshinda mihrbán hai. (28.) Ai ímándáro, mushrik log palid hain; is sál ke ba'd Masjid i Harám ke pás áne

na pāen; aur agar tum muhtājī se daro (ki un ke sāth tijārat band hogī) to Khudā agar chāhegā apne fazl se tumhen ganī kar degā; Allāh dānā hakīm hai. (29) Aur ahl i kitāb men se jo log Allāh par aur ākhīrī dīn par imān nahīn lāte, aur Allāh aur rasūl kī harām-kardā ashya ko harām nahīn jānte, aur dīn haqq (Islām) qabūl nahīn karte, tum Musal-mān aison se muqābala karo; yahān tak ki wuh apne hāthon se jizya den, aur zalīl hoke rahen.

(30.) Yahūd ne kahā ki 'Uzāir (ya'ne 'Azrā kāhin) Khudā kā betā hai, aur Nasāra ne kahā ki Masīh Khudā kā betā hai; yih un ke munh kī bāten hain; agle kāfiron kī bāt ke mushābih; inhen Khudā kī mār, kahān ulte jāte hain (31) Masīh ibn i Mariyam ko aur apne ahhār o rahbān ko Khudā ke siwā aur chand Khudā banā liye hain; aur hukm yihī hūā thā, ki wāhid Khudā kī 'ibādat karen; us ke siwā koī Allāh nahīn hai; in ke shirk se wuh pāk hai (32) Wuh chāhte hain ki Allāh ke nūr (ya'ne Qurān o nabūwat Mohammadiya ko) apne munh kī bāton se bujhāwen; aur Allāh yih chāhtā hai ki apne nūr ko pūrā kare, agarchi kāfir nā-khush hon. (33) Usī ne apnā rasūl hidāyat o dīn i haqq deke bhejā hai, tāki wuh us dīn i haqq ko tamām dunyā ke dīnon par gālib kare, agarchi mushrik burā mānen. (34) Ai imāndāro, ahhār o rahbān men se aksar logon ke māl nā-haqq khā jāte hain, aur logon ko us kī rāh se rokhte hain; aur wuh jo sonā chāndī jama' karte, aur Allāh kī rāh men use kharch nahīn karte, tū unhen dukh ke 'azāb kī bashārat sunā. (35) Jis dīn wuh khazāna dozaḥh kī āg men dhaunknī se dahkāyā jāegā, phir un kī peshānī aur karwaton aur kamaron men us se dāg diye jāenge, aur kahā jāegā, yih tumhārā khazāna hai, jo tum ne apnī jānon ke liye jama' kiyā thā; pas apne khazāne kā mazā chakho. (36) Khudā ke nazdīk mahīnon kā shumār Khudā kī kitāb men jis dīn us ne āsmān o zamīn ko paidā kiyā bārah mahīne hain; in men chār mahīne adab ke hain; yihī sīdhā dīn hai; pas un men apne ūpar zulm nā karo; aur mushrikon ko sab mahīnon men māro, jaise wuh tumhen sab mahīnon men mārte hain; aur jāno ki Allāh muttaqīon ke sāth hai. (37) Tākhīrī mahīna zamāna i kufr kī ziyādatī hai; kāfir us se gumrahī men parṭe hain; ek sāl use halāl samajhte, aur dūsre sāl use harām thahrāte hain, tāki Allāh ke harām mahīnon kī shumār pūre karen; so unhon ne harām-kardā Khudā ko halāl thahrāyā, yih un ke bure a'amāl un ke liye ārāsta kiye gae hain; aur Allāh kāfiron ko hidāyat nahīn kartā.

(38.) Ai imāndāro, tumhen kyā hūā, jab tumhen kahā jātā hai ki jihād ke liye bāhar niklo; tum zamīn kī taraf gire parṭe ho; kyā tum ākhirat ko chhorke hayāt i dunyā par rāzī hūe ho? hayāt i dunyā kī pūnjī ākhirat ke muqābala men haqīr hai. (39) Agar na nikloge Khudā tumhen dukh kā 'azāb karegā, aur tumhāre siwā aur

log badal lāegā, aur tum us kā kuchh bigār na sakoge; aur Allāh har shai par qādir hai. (40.) Agar tum Muhammad kī madad na karoge (to k̄hair) jab kāfiron ne use Makka se nikālā thā K̄hudā ne us kī madad kī thī; jab wuh donon (Abū Bakar o Muhammad) gāri Saur men chhipe the, donon men kā ek apne sāthī se kahne lagā thā mat dar; Allāh hamāre sāth hai; pas Allāh ne apnī taraf se us par tasallī nāzil kī, aur faujon se jinhen tum ne nahīn dekhā, Allāh ne un kī madad kī hai; aur kāfiron kī bāt nichī rahī; aur K̄hudā kī bāt, 'wuhī buland hai; aur Allāh 'azīz hakīm hai. (41.) Bāhar niklo, ba-k̄hushī yā ba nāchārī, aur jān o māl se Allāh kī rāh men jihād karo, yih tumhāre haqq men bihtar hai, agar samajhte ho. (42.) Agar kuchh māl nazdīk hotā, aur safar halkā, to zarūr teresāth chalte, lekin (ab dūr Gazwa Tabūk men jānā hai) masāfat ba'id nazar ātī hai; (aur jab tum wāpas āoge) Allāh kī qasmen khāenge; ki agar ham chal sakte, to zurūr tumhāre sāth nikalte; (jhūthī qasmon se) apnī jānen halāk karenge, aur K̄hudā jāntā hai ki wuh jhūthe hain.

(43.) K̄hudā tujhe mu'āf kare, aī Muhammad; tū ne kyūn un ko is

7 'a jang men na jāne kī ijāzat dī? is se pahleki tujhe 'uzr men sachche aur jhūthe ma'lūm hon. (44.) Wuh jo Allāh aur ākhīrī dīn

par imān rakhte hain jān o māl se jihād karne ke liye ruḵsat nahīn māngte, aur Allāh ahl i k̄hauf ko jāntā hai. (45.) Ruḵsat wuhī māngte hain, jo K̄hudā par aur ākhīrī dīn par imān nahīn rakhte, aur un ke dīl Islām kī nisbat shakk men hain; aur wuh apne shakk men mutaradid hain. (46.) Agar nikalnā chāhte, to jihād ke liye pahle se asbāb taiyār karte, (ya'ne bathyār o rāh i kharch) lekin Allāh ko un kā uṭhnā pasand na āyā; so us ne unhen sust kar diyā, aur unhen hukm hūā, baithne-wālon ke sāth baithne raho. (47.) Agar tum men hoke nikalte, to fasād hī barhāte, aur tumhāre darmiyān ba-talāsh fitna ghore kudāte; ab un ke jāsūs tum men maujūd hain, aur Allāh zālimon ko jāntā hai. (48.) Wuh to pahle hī se fitna kī talāsh karte, aur tere kām ulaṭte rahe hain, yahān tak kī haqq ā gayā aur Allāh kā amr zāhir hūā, aur wuh nā pasand hī karte rahe. (49.) Aur un men wuh shakhs hai, (ya'ne Jund bin Qāis) jo kahtā hai, ki mujhe (Gazwa i Tabūk se) ruḵsat de, aur mujhe fitna men na dāl; suntā hai, wuh āp hī fitnā men parē hain; aur dozakh kāfiron ko gher rahā hai. (50.) Agar tujhe bhalāī, pahunchē, unhen burī ma'lūm hotī hai; aur jo tujh par musibat āwe kahte hain, ham ne to apnā kām pahle se sambhāl liyā thā, aur k̄hushī-ān karte chale jāte hain. (51.) Tū kah, hamen wuhī pahunchegā jo Allāh ne hamāre liye likhā hai; wuh hamārā kār-sāz hai, aur chāhiye ki momin Allāh par bharosā rakhen. (52.) Tū kah, hamāre haqq men tum kyā tawaquq karoge? magar do k̄húbion men se ek (fath yā shahādāt); aur ham tumhāre haqq men is bāt ke ummedwār hain, ki K̄hudā apnī taraf se tum par 'azāb nāzil kare, yā hamāre hāth se (tumhen qatl

karáe); so tum muntazir raho; ham bhí tumháre sáth muntazir hain. (53.) Tú kah, tum apne amwál ba-khushí do, yá ná-khushí se, (jaise, Jund mál detá, aur áp nahín játá. Khudá tum se qabúl na karegá, ki tum fásiq ho. (54.) Aur un ká diyá is liye qabúl nahín hotá, ki wuh Alláh aur us ke rasúl ke munkir hain, aur sustí se namáz parhne áte hain, aur bure dil se kharch karte hain. (55.) Tú un kí daulat aur aulád se ta'ajjub na kar; Alláh in chízon se unhen hayát i dunyá men 'azáb dená cháh tá hai; aur wuh káfir hí marenge. (56.) Aur qasmen kháte hain, ki ham tum men hain; aur wuh tum men nahín; lekin ðarte hain (ki tum se dukh na páen). (57.) Agar wuh koí bacháo kí jagah, yá gár yá koí sir ghusáne kí jagah páwen, zarúr us taraf lagám turáte bháenge (ya'ne sa⁸kh⁸t náchári se Musalmán húe hain). (58.) Aur un men koí hai jo taqsim zakát kí bábat tujhe 'aib lagátá hai, ki agar us men se unhen mile, to rází hong⁸e, aur jo na mile naráz hain. (59.) Jo Alláh aur us ke rasúl ne unhen diyá, agar wuh us par rází hote aur kahte ki hamen Alláh káfi hai, apní mīhr se Alláh aur us ká rasúl phir kabhí kuchh de rahegá; ham to Alláh kí taraf rágib hain; to bihtar thá.

(60.) Zakát ká mál faqíron, muhtájon ke liye hai; aur un ke jo us par kárinde hain; aur un ke liye hai jin ke dil Islám kí ⁸'a taraf rágib karne manzúr hain; aur gulámon kí ázádí, aur qarzdáron, aur kharch i jihád, aur musáfiron ke liye hai; Khudá se farz húa hai, aur Alláh dáná-pu⁸htakár hai. (61.) Un men ba'z hain jo nabí ko ízá dete hain aur kahte hain ki wuh nirákán hai; (jo suntá bilá daryáft mán letá hai) tú kah, wuh tumháre liye bhaláí ká sunne wálá hai; Khudá par ímán látá, aur mominín kí bát mántá hai. (62.) Wuh tum men se ahl i ímán ke liye rahmat hai; aur jo rasúl ko ízá dete hain, unhen dukh ká 'azáb hogá. (63.) Tumhen rází karne ko tumháre sámhne Alláh kí qasmen kháte hain, aur Alláh o rasúl ziyáda haqqdár hain, ki rází kiye jáen, agar tum momin ho. (64.) Kyá nahín jánte ki jo koí Alláh o rasúl kí mukhálfat kartá hai, us ke liye jahannam kí ág hai? wahán hamesha rahegá; yih barí ruswái hai. (65.) Munáfiq is bát se ðarte hain, ki tum par koí aisí súrat utre, jis men un ke dil kí khábar tumhen dí jáe; tú kah, tum thathá karte raho; Khudá wuhí bát nikálegá, jis se tum ðarte ho. (66.) Aur jo tú un se púchhe, (ki Tabúk kí ráh men Qurán par hanste kyún chalte the) kahte hain ki ham to bataur knel mubáhisa karte, jí bahláte chalte the; tú kah kyá tum Alláh aur us kíáyátaur us ke rasúl se thathte karte ho? (67.) Baháne na banáo; tum ímán láke káfir hogae ho; agar ham tum men se ek jam.á'at ko mu'áf karenge, to dúsrí jamá'at ko un ke jurm men zarúr 'azáb denge.

(68.) Munáfiq mard aur munáfiq 'auraten sab kí eksán chál hai, ⁹'a burí bát karne ko aur bhalí bát na karne ko kahte aur apní mut⁸thí kharch se band rakhte hain, Khudá ko bhúl gae, wuh

unhen bhūlegá; munáfiq fásiq hain. (69.) Munáfiq mard aur munáfiq 'aurat aur sab káfiroñ se K̤hudá ne jahannam kí ág ká w'ada kiyá hai; wahán hamesha rahenge; yihí unhen bas hai; Alláh ne un par la'nat kí; un ká 'azáb dáimí hai. (70.) Jis tarah tum se agle the wuh qúwat o mál o aulád men tum se ziyáda the; apne nasíb ká fáida (dunyá men) uṭhá gae; tum bhí apne nasíb ká fáida uṭhá lo, jaise tum se agle apne nasíb ká fáida uṭhá gae; aur tum ne waisí bahs kí jaise wuh kar gae; un ke a'amál dunyá aur ákhirat men záya' húe, aur wuhí ziyánkár rabe. (71.) Kyá inhen aglon kí k̤habar nahín pahunchí? qaum Núh o 'Ad o Samúd kí, aur qaum Ibráhím aur ahl i Madiyan aur ahl i Muta'fikát (Lút ki bastión) kí, un ke rasúl un pás nishán leke áe the; K̤hudá ne un par zulm nahín kiyá, lekin unhon ne apní jánon par áp zulm kiyá. (72.) Momin mard aur momina 'auraten ápas men dost hain; bhalí bát ko kahte, aur burí bát se mana' karte hain, namáz parhte, aur zakát dete, aur Alláh o rasúl kí itá'at karte hain; Alláh un par rahm karegá; Alláh gálib hakím hai. (73.) Alláh ne imándár mardon o 'auraton se bágon ká wa'da kiyá hai, jin ke niche nahren bahtí hain; us men hamesha rahenge; aur 'Adau ke bágon men achche makán hain; aur Alláh kí barí razámandí hai; aur yihí barí murád-yábí hai.

(74.) Aí nabí, káfiroñ aur munáfiqon se laráí kar, aur un par saḥh-tí dikhlá; un ká ṭhikáná jahannam hai; burí jagah. (75.) Alláh 10 'a kí qasmen kháte hain, kí ham ne nahín kahá (Jalás bin Sued ne kahá thá kí agar Muhammad ká kalám haqq hai, to ham gadhon se badtar hair) aur unhon ne beshakk kalma kufr kahá hai, aur Musalmán hoke káfir húe (M'asab ne áke batlá diyá thá) aur unhon ne iráda kiyá thá (kí hazrat ko Madína se nikálen, aur ibn i Ubái ko bádsháh karen); jo wuh na kar sake; aur yihí is bát ká badlá dete hain, kí Alláh o rasúl ne unhen apne fazl se ásúda kar diyá hai, (kí hazrat ke sabab se Madína men mál bahut áne lagá; agar tauba karen, un ke liye bihtar hai; aur jo na mánen, Alláh unhen dunyá aur ákhirat men dukh ká 'azáb degá; aur mulk men koí un ká himáyatí aur madadgár na hogá; (ya'ne hazrat idhar udhar se fauj jama' karke un kí sarkobí karenge.) (76.) Aur ba'z un men wuh hain jinhon ne Alláh se 'ahd kiyá, kí agar Alláh unhen apne fazl se (mál) degá wuh k̤hairát karenge, aur neko-kár hongé. (77.) Jab us ne unhen apne fazl se diyá, baḥhíl ban batthe, aur munh morke haṭ gae. (78.) Phir Alláh ne is ká anjám in ke dilon men nifáq rakh diyá qayámat tak; un kí wa'da-k̤hiláfi aur jhúṭh ke bá'is. (79.) Kyá nahín jánte kí Alláh in ke bhed aur mashware jántá hai, aur kí wuh bará gaib-dán hai? (80.) Wuh jo dil kholke mutak̤haiyar Musalmánon ko (riyá) ká 'aib lagáte; aur un par jo mazdúrí se kuchh paidá karke dete ṭhaṭṭhá karte hain, Alláh un se ṭhaṭṭhá kartá hai, aur unhen dukh ká 'azáb hogá. (81.) Un ke liye mu'áfi máng, yá ne máng,

agar tú sattu daf'a un ke liye mu'áfí mánge, Alláh unhen na bakhsegá, kyúñki wuh log Alláh aur us ke rasúl se munkir húa, aur Alláh fásiqon ko hidáyat nahín kartá.

(82.) Rasúl Alláh ke k̄hiláf (Guzwa Tabúk se) píchhe rahke
 11 'a (Madína men) baith rahnewále khush húa hain; unhon ne
 Alláh kí ráh men ján o mál se jihád karná makrúh jáná, aur
 kahá ki garmí men na niklo; tú kah jahannam kí ág sakht garm hai,
 agar wuh samjhen. (83) Wahán thorá hansenge, aur bahut roenge;
 apní kamáí ká badlá hai. (84) Un men se kisi firqa kí taraf agar tujhe
 Alláh phír le jáe aur wuh tujh se laráí men níkalne ke liye izan cháhen,
 tú kah, tum mere sáth kabhí na níkloge, aur kisi dushman se mere
 hamráh hoke kabhí na laroge; tum pihlí bár baith rahne par ráz
 the; ab pichhlon ke sáth bathe raho. (85) Agar un ká koí shaḡhs
 mar jáe, to us par kabhí namáz na parhiyo, na us kí qabr par khare
 honá; wuh Alláh aur rasúl ke munkir húa, aur fásiq hí mar gae. (86.)
 Tú un ke amwál o aulád par ta'ajjub na kar; Alláh in chizon se unhen
 dunyá men 'azáb dená cháhtá hai, aur jab un kí ján níklegí, káfir h,
 marenge. (87.) Jab koí súrat názil hotí hai, ki Alláh par ímán láo.
 aur us ke rasúl ke sáth chalke jihád karo, in men se ahl i daulat tujh
 se ruḡhsat mángte, aur kahte hain, kí hamen baith rahnewálon men
 chhor. (88.) Pichhlí 'auraton ke sáth rahná pasand karte hain, aur
 un ke dílon par muhr lagí hai, wuh nahín samajhte. (89.) Lekin
 rasúl aur us ke ímándár sáthí apní ján aur málon se jihád karte hain;
 unhín ke liye k̄hubián hain, aur wuhí murád ko pahunchenge. (90.)
 In ke liye Alláh ne bág taiyár kiye hain, jin ke níche nahren bahtín
 hain; wahán wuh hamesha rahenge; yihí barí murád-yabí hai

(91.) Dihátí Musalmán baháne karte áe hain, kí unhen ruḡhsat
 mile; aur jinhon ne Alláh aur rasúl ko jhuṭhláyá, wuh k̄hud hí
 12 'a baith rahe; in men se káfiron ko dukh ká 'azáb pahunchegáí
 (92.) Za'if aur bímár aur be-k̄harch log (agar na níklen) to un par
 gunáh nahín, ba-shartekí Alláh aur rasúl ke k̄hairk̄hwáh rahen; nekon
 par ilzám kí ráh nahín hai; aur Alláh bakhshinda mihrbán hai. (93)
 Na un par gunáh hai, jo tere pás áke sawárí mángte, aur tú de nahín
 saktá, aur wuh gam se ánsú baháte wápas chale játe hain, kí un ko
 k̄harch nahín miltá. (94.) Ilzám un par hai, jo ganí hain, aur ruḡhsat
 mángte, aur pichhlí 'auraton ke sáth rahná pasand karte, aur Alláh ne
 un ke dílon par muhr kí hai; wuh nahín jánte.

————:o.————

(—GYARAHWÁN SIPARA.—)

(95.) Jab tum (Tabúk se) wápas jáoge tum pás 'uzr karenge, tú
 kah. 'uzr na karo ham tumhári bát nahín mánte, hamen Alláh tumhári

ḡhabaren de chuká hai, ab Alláh aur us ká rasúl tumháre kám dekhegá, phir tum us kí taraf jáoge jo záhír obátin se khabardár hai, wuh tumhen tumháre kám batáwegá. (96.) Jab tum phirke jáoge tum pás Alláh kí qasmen ('uzrát par) kháenge táki tum unhen mu'áf karo, pas tum unhen mu'áf kar dená wuh palíd hain un ká thikaná dozaḡh hai, un kí kamáí ká badlá (97.) Tum se qasmen kháenge táki tum un se rází ho jáo, pas agar tum un se rází húe to Khudá fásiqon kí qaum se rází na hogá. (98.) Dihátí log kufr aur nifáq men ziyáda saḡht hain aur jo Alláh ne apne rasúl par názíl kiyá us ke hadúd na síkhe ke ziyáda láiq hain aur Alláh 'azíz hakím hai. (99.) Ba'z dihátí (Islám ke liye) jo ḡharch karte use chatṡí samajhte hain aur tumhári nisbat gardish zamána kí intizárí karte hain, burí gardish unhín par pare, Alláh suntá jántá hai. (100.) Dihátion men koi koi hai jo Alláh aur áḡhírí dín par ímán rakhtá aur jo ḡharch kartá us ko qurbat Iláhí aur rasúl se du'á lene ká wasíla ṡhahrátá hai, suntá hai, wuh un ke liye qurbat hai Alláh unhen apní rahmat men dáḡhíl karegá, Alláh bakhshinda mihrbán hai.

(101.) Muhájarín aur Ansár men se agle log aur jo log ba-nekí un ke ba'd áe Alláh un se rází húa aur wuh Alláh se rází húe aur 13 'a un ke liye báḡ taiyár kiye jin ke niche nahren bahtí hamesha wahán rahenge, yihí ba'í murád-yábí hai. (102.) Aur dihátí jo tumháre girda gird hain munáfiq hain aur ba'z Madínewále nifáq par aṡ rahe hain, tú unhen nahín jántá ham jánte hain ham unhen (dunyá men) do 'azáb denge (Musalmánon men ruswáí aur mál o aulád men áfaten kí unhen lóṡenge aur bachchon ko gulám karenge) phir 'azáb 'azím (áḡhírat) men hogá. (103.) Aur dúsre log hain jinhon ne apne gunáhon ko mán liyá aur apne bhale o bure kám ko milá diyá, sháyad Alláh unhen mu'áf kare Alláh bakhshinda mihrbán hai. (104.) Un ke mál men se zakát le, táki tú unhen pák sáf kare aur un ke liye du'á 1 ḡhair kar kí terí du'á un kí tasallí hai aur Alláh suntá jántá hai. (105.) Kyá wuh nahín jánte kí Alláh apne bandon kí tauba qubúl kartá hai aur un kí zakát letá aur kí wuhí rujú'-kuninda mihrbán hai. (106.) Aur tú kah kí 'amal karo Alláh aur us ká rasúl aur momín tumháre kám dekhenge phir tum us kí taraf jo záhír o bátín se wáqíf hai jáoge wuh tumháre kám tumhen batáwegá. (107.) Aur ba'z aur log hain jo Alláh ke hukm kí ummed men pare hain kí wuh yá unhen 'azáb karegá yá un par mutawajjḡ hogá aur Alláh dáná puḡhta-kár hai. (108.) Aur jinhon ne (Madína men) ba-niyat zarar o kufr aur momínon men tafarqa dálne ko aur us kí ḡhát men jo Alláh aur rasúl se pahle lar ke chalá gayá hai ek masjid banáí hai (ya'ne Abu A'mír Masíhí darwesh ke liye ek girjá banáyá aur nám masjid rakhá hai) aur wuh zurúr qasmen kháenge kí ham ne sirf bhaláí ká iráda kiyá thá Alláh gawáhí detá hai kí wuh jḡṡhe hain (aur yih bárah shakḡs the). (109.) Tú kabhí us masjid

men namáz na parhío, wuh masjid jis kí bunyád pahle din se parhezgárf par dáfí gáf hai (ya'ne hazrat kí masjid qúba) ziyáda láiq hai kí tú us men namáz parhe us men wuh log hain jo pák honá pasand karte aur Alláh pákíza honewálon ko pasand kartá hai (110.) Jis ne apní 'imárat kí bunyád khaufí Khudá aur razámandí par rakhí wuh biltar hai yá jis ne apní 'imárat kí bunyád girtí kháí ke kináre rakhí, phir use leke dozakí kí ág men girá aur Alláh zálmon ko hidáyat nahín kartá. (111.) Yih 'imárat jo unhon ne banáí hamesha un ke dilon men shubha ká bá'is hogí jab tak kí un ke dil párá párá na hon aur Alláh dáná hakím hai pas hazrat ne use giráke mazbalá baná díyá

(112.) Mominon kí jánen aur mál Alláh ne ba-'iwaz bihushí kharid kí hain kí wuh Alláh kí ráh men laren qatl karen aur qatl hon, 14 'a yih lázimí wa'da hai Alláh par Tauret men aur Injíl o Qurán men aur Alláh se ziyáda wa'da-wafá kaun hai, so us ba par jo tum ne us se kí khushí karo aur yih barí murád-yábí hai (113.) Tauba-kár 'ábid, shákir sayáhi jhukte aur síjda karte nek bát ká hukm dete aur badí se mana' karte aur hadúd Iláhi, ke muháfiz hon aur tú aise ímán-dáron ko bashárat de (114) Nabí ko aur ímándáron ko munásib nahín kí mushrikon ke liye magfírat mánge jabki unhen ma'lúm ho gayá kí wuh dozakhí hain, agarchi qarábatí kyún na hon (115) Aur Ibráhím ne jo apne báp ke liye magfírat cháhí thí wuh ek wa'da ke sabab se thí jo wuh apne báp se kar chuká thá, phir jab use ma'lúm húá kí wuh Khudá ká dushman hai wuh us se bezár ho gayá, Ibráhím narm-dil burdbár thá. (116) Khudá ba'd hidáyat kisí qaum ko gum-ráh nahín kartá jab tak un chízon ko jin se bachná hai un par záhir na kare, Alláh har shai se wáqif hai (117) Alláh hai jis kí saltanat zamín ásmán men hai, wuhí jilátá aur mártá hai aur Alláh ke síwá koí tumhárá himáyatí aur madadgár nahín. (118) Alláh ne nabí kí aur muhájirín o Ansár kí tauba qabúl kí hai kí wuh tangí ke waqt us ke sáth rahe the, is ke ba'd kí un men se ek faríq ke dil dagmagáne ke nazdík á gae the phir Alláh un par mutawajih húá kí wuh un par shaffiq mihrbán thá. (119.) Aur in tín shakhson (Raib bin Málik o Hillál bin Umaiya o Marára bin Rabbí) par bhí mihrbán ho gayá kí wuh (Gazwah Tabúk se) píchhe rahe the (aur hukm húá thá kí un se koí na bole aur wuh apní zauját se alag rahen,) yahán tak kí kusháda zamín un par tang ho gáf thí aur wuh apní ján se bezár hue aur samjhe kí Khudá se hatke kahín thikáná nahín, magar usí kí taraf phir wuh un par mihrbán húá kí wuh tauba karen, kyúnki Alláh mihrbán rahím hai

(120.) Ai ímándáro Khudá se daro aur sádíqon ke sáth raho.

(121.) Ahl i Madína aur u'n kí nawáhi ke dihátion ko munásib 5 'a nahín kí rasúl ke sáth jáne se píchhe rahen aur na yih munásib hai kí nabí kí ján chhorke apní jánon kí hifázat par rágib hon, is liye kí

Allāh kī rāh men jo piyās aur ranj o bhúkh un par áwe aur jahān un ke qadam jāen ki káfir khafá hon aur jokuchh wuh apne dushman se chhín len un ke liye nek 'amal likhá jātá hai, Allāh nekon kī mazdúrí záya' nahín kartá. (122.) Jo wuh kharch karte haiñ thořá ho yá bahut, aur jis maidán ká safar wuh tai karte un ke liye likhá jātá hai táki Allāh un ke nek 'amal kī jazá unhen de. (123.) Aur yih toláiq nahín ki sab momin laráí men niklen phir un ke har firqa men se ek hissa kyún na niklá táki unhen dín men samajh paidá hotí aur wuh wápas áke apne logon ko đaráte, sháyad wuh đarte.

(124.) Aí ímándáro, apne nazdík ke káfiroñ se larne ko jáo aur zurúr hai ki wuh tum men sakhtí dekhen aur jáno ki Allāh ahl
16 'a 1 khauf ke sáth hai. (125.) Aur jab koí sūrat (Qurání) názil hotí hai un men koí hai jo kahtá hai ki is sūrat ne tum men se kis ká ímán barháyá, wuh jo ímándár haiñ unhín ká ímán barháyá aur wuhí khush hote haiñ. (126.) Aur jin ke dilon men marz hai un kī ná-pákí men aur ná-pákí ziyáda húi aur wuh káfir hí mareñge. (127.) Kyá wuh nahín dekhte ki har sál ek daf'a yá do daf'a ázmáe játe ho (qaht yá bímáří áttí hai) phir blí na tauba karte na nasíhat-pazír hote haiñ. (128.) Jab koí sūrat názil hotí hai ek dúsre kī taraf dekhtá hai (ba nazar inkár o tamaskhur) ki koí tumhen dekhtá hai yá nahín phir chale játe haiñ, Allāh ne un ke dil hidáyat se hatá diye ki wuh be-samajh log haiñ. (129.) Tumháre qabíla men se tum pás rasúl áyá tumhárá dukh us par sháq hai wuh tum par harís hai ímándároñ par shaffiq mihrbán hai. (130.) Phir agar wuh na mánen to kah, mujhe Allāh káfi hai, koí Allāh nahín, magar wuh, main ne us par bharosá kiyá aur wuh 'arsh 'azím ká málík hai.

(10) SURĀ YUNUS MAKKĪ HAI

Áyát 109, Rukú' 11.

Allāh rahmán rahím ke nám se shurú' kartá hún.

(1.) Ahf, lám, re. Yih pakki kitáb kī áyát haiñ. (2.) Kyá ahl i
1 'a Makka ko ta'ajjub húa ki h - u - u e u - u men ek ádmí kī taraf ilhám h - o - a - u - u ko đaráe aur ímándároñ ko bashárat de, u - u - u ke pás un ke liye rutba i sadáqat hai, káfiroñ ne kahá ki yih shakhs (Muhammad) saríh farebí hai. (3.) Tumhárá Khudá wuh hai jis ne ásmán o zamín chha dín men banáe, phir takht par baiñh gayá, sab kámon ká bandobast kartá hai, koí shaffí' nahín, magar ba'd us ke izn ke, yih tumhárá Rabb hai, us kī 'ibádat karo, kyá tum dhiyán nahín karte. (4.) Tum sab us kī taraf jáoge, Allāh ká wa'da sachchá hai, wuh auwalan paidá kartá phir use duhrátá, táki ímándároñ o nek-kirdároñ ko ba-insáf badlá de, aur káfiroñ ko khaultá pání píná paregá, aur kufr ke sabab dukh ká 'azáb hogá. (5.) Wuhí hai, jis ne sūraj ko roshní aur chánd ko ujálá banáyá, aur us kī manzilen muqarrar kíñ.

14ki tum barson ká shumár aur hisáb jáno, Kḥudá neyih sab 'abas nahín banáyá, wuh ahl i 'ilm ke liye áyát kholtá hai. (6) Rát aur din ke ikhtiláf men aur' ásmán o zamín kí paidáish men ahl i kḥauf ke liye nishán hain. (7.) Jin ko ham se milne kí ummed nahín aur wuh hayát dunyá par rázī o tasallí-yáfta hain, aur jo hamáří áyaton se gáfil hain. (8.) Un ká ṭhikáná ág hai, un ke kámon ke sabab. (9.) Jo imán láe aur nek kám kiye, un ká Rabb un ke imán ke bá'is un kí rahnumái (bágon kí taraf) karegá, jin ke niche nahren bahtí hain, n'maton ke bág hain. (10) Wahán un kí du'á Subhánna Alláh hummá aur báham muláqát kí du'á i kḥair salám hai. (11.) Aur ákḥirí du'á un kí Al-hamd-u-lilláh Rabb-il-'Almín hai.

(12.) Agar Kḥudá ádmíon ko jald burái pahuncháe jaise ki wuh jald bhalái cháhte hain, to un kí ajal púrí kí jágí, so ham un ko 2 'a jo hamáří muláqát se ná-ummed hain, gumráhí men sargardág chhoṛte hain. (13.) Aur jab ádmí par taklíf áttí to karwat par pará húa, yá baiṭhá yá khará, hamen pukártá hai, phir jab ham us ká ranj dúr kar dete hain, chalá játá, goyá us ne pahunche húa dukh men hamen pukará hí na thá, isí tarah mutjáwizon ke a'amál muzaiyan kiye gae hain. (14.) Isí tarah ham ne tum se pahle ummaton ko halák kiya, jab wuh zálím húa, aur hamáre rasúl un pás nishán leke áe, aur wuh imán na láte the, mujrimon ko ham yún sazá dete hain. (15) Phir ham ne un ke ba'd tumhen zamín men náib kiya, tá dekhen kí tum kyá karte ho. (16.) Aur jab hamáří sáf áyát un ke sámhne parhí játí hain, jo hamáří muláqát se ná-ummed hain, yún kahte hain kí us Qurán ke siwá koí aur Qurán lá, yá isí ko badal dál, tú kah, merá yih kám nahín kí apní taraf se use badlún, main usí ke tábí' hún jo mujhe ilhám hotá hai, agar main Rabb ká gunáh karún to mujhe yom i 'azím ke 'azáb ká kḥauf hai. (17.) Tú kah, agar Kḥudá cháhtá to main tum par Qurán na parhtá, na wuh tumhen us kí kḥabar detá, main to is se pable tum men ek 'umr tak (40 baras) rah chuká hún, (aur kabhí kuchh nabúwat o ilhám ká zikr na thá,) kyá tum nahín samajhte. (18) Us se ziyáda zálím kaun hai, jo Kḥudá par jhúṭh bándhe yá us kí áyát ko jhúṭhláe, mujrimon ká bhalá nahín hotá. (19.) Wuh log Alláh ke siwá un kí 'parastish karte hain, jo un ká nafa' nuqsán nahín kar sakte aur kahte hain, kí yih Alláh ke pás hamáre shafí' hain, tú kah kyá tum Kḥudá ko wuh báten batáte ho, jo wuh ásmán o zamín men nahín jántá, wuh tumháre shirk se pák aur buland hai. (20) Sab log pahle ek hí dín par the, pichhe ikhtiláf dále, agar tere Rabb kí taraf se bát qarár-yáfta na hotí (kí qayámat men sazá o jazá hai) to un kí ikhtiláfi báton ká (dunyá men) faisala ho játá. (21.) Ahl Makka kah rahe hain, kí Muhammad par koí mu'jiza kyún, názil na húa, tú kah gaib kí bát Alláh jáne tum mu'jiza ke muntazir rahe main bhí tumháre sáth muntazir hún.

(22.) Aur jab ham pahunchī hūī musibat ke ba'd mardumān
 3 'a (Makka) ko kuchh rahmat kā zāiqā chakhāte hai, fauran wuh
 hamārī (Qurānī) āyāt men hīla nikālte hai, tū kah Allāh makr
 men tez-rau hai, hamāre rasūl (ya'ne firishte) tumhāre makr likhte hai,
 (23.) Wuhī hai jo tumhen jangal aur daryā men phirātā hai, yahān tak
 kī jab tum kishtīon men ho aur wuh tumhen achchhī hawā se le chalen,
 aur tum usī hawā se khush ho nāgāh kishtīon par tūfānī hawā āwe aur
 har taraf se mauj māre aur wuh samjhen kī ab ham ghir gae to sáf-dilī
 se Allāh ko yūn pukārte hai, agar tū hamen is āfat se bachā le, ham
 tere shukr-guzār hongē (24.) Jab us ne bachā diyā, usī waqt zamīn
 men ná-haqq sharārat shurū' karte hai, ai logo tumhārī sharārat jo
 tumhārī jānon par hai, hayāt dunyā kī pūnjī hai, phir tumhen hamārī
 taraf ānā hai, ham tumhen tumhāre kāmōn se āgāh karenge. (25.)
 Hayāt i dunyā kī misāl us pānī kī hai jo ham ne āsmān se barsāyā, phir
 us men zamīn kā sabza mil niklā jise ādmī aur jānwar khāte hai,
 yahān tak kī jab zamīn ne apnī khūbsūrati aur zīnat hāsīl kī aur zamīn-
 dār samjhe kī ham munāfa' par qādir hūe, rát ko yā dīn ko hamārā
 hukm āyā, jis ne use katā hūā dher kar diyā goyā kal wahān kuchh na
 thā, yūn ham ahl i fikr ke live āyāt kholte hai (26.) Aur Allāh khā-
 na i salāmātī kī taraf bulātā hai, aur jise chāhe sīdhī rāh dikhātā hai.
 (27.) Jo nekī karte un kī hālat achchhī aur ziyāda achchhī hogī, aur
 un ke chihron par siyāhī yā zillat na chhāegī wuh bihishtī hai, wahān
 hamesha rahenge. (28.) Aur jinhon ne badī kamāfī, badī kā badlā barā-
 bar hai, aur un par zillat chhā jāegī, aur Allāh ke pās se bachānewālā
 unhen koī nahīn, goyā kālī rát kā ek tukrā un ke munhon par rakhā
 gayā, wuh dozaḥī hai, wahān hamesha rahenge. (29.) Jis dīn ham
 un sab ko jama' karenge mushrikon se kahenge, tum aur tumhāre sharīk,
 (but) apnī apnī jagah khare raho, phir ham un men aur un ke buton
 men farq karenge, aur un ke sharīk (but) unhen kahenge kī tum hamā-
 rī to 'ibādat na karte the (balki nafs-parastī thī) (30.) Ham men aur
 tum men Khudā gawāh kāfī hai, kī hain tumhārī 'ibādat se be-khabar
 the. (31.) Isī mauqa' se har koī apne guzashta kirdār ma'lūm kar
 legā, aur wuh sab apne sachche mālīk Allāh kī taraf phere jāenge, aur
 un ke sab butlān un se gum ho jāenge.

(32.) Tū pūchh, kaun tumhen āsmān o zamīn se rizq pahunchātā
 4 'a hai, kaun kāmōn aur ānkhon kā mālīk hai, kaun murda men se
 zinda aur zinda men se murda nikāltā hai, aur kaun hai, jo kām
 kī tadbīrkartā hai, wuh jawāb denge kī Allāh, phir tū kah kyā tum nahīn
 ḍarte. (33.) Yihī Allāh tumhārā sachchā Rabb hai, sach ke Ba'd kyā bāq
 rahā, sirf gumrahī, phir kidhar jāte ho. (34.) Yūn tere Rabb kī bāt in
 fāsiqon par durust āī kī wuh imān nahīn lāte. (35.) Un se pūchh tum-
 hāre sharīkon men koī hai, kī pahle paidā kare, phir lauṭāwe, tū kah Allāh

nai, jo pahle paidā kare, phir lautāwe so kahān ulte jāte ho. (36.) Tú pūchh tumhāre sharīkon men koī hai, jo sachchī rāh batāwe, kah Allāh rāh haqq batātā hai, jo rāh haqq batāwe wuh pairaui ke lāī hai, yā wuh jo rāh na batāwe balki rāh batāyā jāwe tumhen kyā hūā, kyūnkar insāf karte ho. (37.) Aksar un men gumān ke pairau hain, aur haqq men gumān kuchh kām nahīn ātā, Khudā jāntā hai jo wuh karte hain. (38.) Aur yih Qurān Allāh ke siwā kisī kā jhūth banāyā hūā nahīn hai, lekin wuh kutub ī sābiqa kā musaddiq aur jahān ke Rabb se be-shubha kitāb kī tafsīl hai. (39.) Kyā wuh kahte hain, ki (Muhammad ne) jhūth banā liyā, tú kah tum us kī mánind ek sūrat le āo, aur Allāh ke siwā jise bulā sakte ho, bulāo, agar sachche ho. (40.) Balki unhon ne is (Qurān) ko jis kā 'ilm unhen hāsīl nahīn hūā, na us kī tasdīq pahunchī, jhuthlāyā hai, isī tarah in se aglon ne jhuthlāyā thā, dekh zālimon kā anjām kyā hūā. (41.) Aur ahl i Makka men koī to Qurān ko mánegā, aur koī na mánegā, aur Allāh mufsidon ko jāntā hai.

(42.) Aur wuh (ahl i Makka) agar tujhe jhuthlāen, tú kah merā
 5 'a 'amal mere liye aur tumhārā 'amal tumhāre liye, tum mere
 'amal se be-ta'alluq ho, main tumhāre a'amāl se be-ta'alluq
 hūn. (43.) Aur un men koī aisā hai, ki terī taraf kán lagātā hai, (kī terā parhnā sune) kyā tú bahre ko sunātā hai, agarchi wuh 'aql bhī rakhte hon. (44.) Koī in men hai, jo terī taraf dekhtā hai, kyā tú andhe ko rāh dikhātā hai, aur agarchi wuh dekhen. (45.) Khudā ādmīon par kuchh zulm nahīn kartā, lekin ādmī apne par āp zulm karte hain. (46.) Jis dīn Allāh un kā hashr karegā, (aise honge) goyā dīn kā ek ghanṭa, (dunyā men) rahe the, āpas men ek dūsre ko pahchānegā, kharāb hūe wuh junhon ne hamārī mulāqāt ko jhuthlāyā, aur wuh rāh-yāfta na the. (47.) Jo wa'da, ('azāb) ham ne ahl Makka se kiyā hai, yā to ham, (terī hayāt men) tujhe dikhlaenge, yā ham terī maut bhejenge, phir unhen hamārī taraf ānā hai, aur Allāh un ke kāmōn kā gawāh hai. (48.) Har ummat ke liye ek rasūl hai jab un kā rasūl ātā hai ba-insāf un men faisala hotā hai, aur un par zulm nahīn hotā. (49.) Aur kahte hain, ki kab 'azāb kā wa'da pūrā hogā, agar sachche ho. (50.) Tú kah main (Muhammad) apnī jān ke bhale yā bure kā mālīk nahīn, magar jo Allāh chāhe, har ummat kā ek waqt hai, jab un kā waqt ātā to ek ghanṭa taqaddum taakhur nahīn hotā. (51.) Tú un se pūchh ki agar us kā 'azāb rāt ko yā dīn ko tum par ā jāe, batlāo ki tum mujrim us dīn se pahle kyā kar loge. (52.) Kyā jab wuh ā chukeyā, tab imān lāoge, (kahā jāegā) kyā ab imān lāye, aur tum us ko jald talab karte the. (53.) Phir zālimon se kahā jāegā, dāimī 'azāb chakho, tumhārī kamāī kā badlā hai. (54.) Aur tujh se pūchhte hain, ki kyā yih (qayāmat o 'azāb) sach hai, tú kah hān mujhe apne Rabb kī qasam yih sach hai, aur tum Allāh ko na thakā sakoge.

(55.) Agar har zalim ke pās kull zamīn kā māl ho, wuh fīdya denē ko musta'idd ho jāgē, jab 'azāb dekhegā, khufiyya pachhtāenge, aur in men ba-'adl faisala hogā, aur un par zulm na hogā. (56.) Suntā hai, jo kuchh āsmān o zamīn men hai, Allāh kā hai, suntā hai, Allāh kā wa'da sachchā hai, lekin aksar nahīn jānte. (57.) Aur wuh jilātā aur mārta hai, aur usī ki taraf jāenge. (58.) Ai logo tumhāre Rabb ki taraf se tum pās nasīhat aur jo kuchh dilon men hai, us ki sihat sī hai, momīnīn ke liye hidāyat o rahmat. (59.) Tū kah ba-faiz aur ba-rahmat Khudā, chāhiye ki wuh isī se khush hon, yih jam'iyat i dunyawī se bihtar hai. (60.) Tū kah, tum ne kyā dekā ki Allāh ne jo tumhen rizq diyā thā, tum ne ap is men se kuchh halāl aur kuchh harām thahrā liyā, (chunānchi Bahira o Sayeba jānwar) tū kah Allāh ne tumhen aisā hukm diyā hai, yā tum ne Allāh par jhūth bāndhā hai. (61.) Aur jinhen ne Allāh par jhūth bāndhā, ya'ne yaumi qiyāmat ke bāre men un kā kyā gumān hai, Khudā ādmīon par mīhrbān hai, magar wuh aksar nā-shukr hain.

(62.) Ai Muhammad, tū jis hāl men ho aur Qurān men se koī āyat parhe, aur tum koī kām karo jab ki tum us men ho ham tum pās hāzir hain aur koī chīz ba-wazn zarra yā us se chhotī barī zamīn āsmān men aisī nahīn ki tere Rabb se poshīda ho sab kuchh kitāb mubīn men hai. (63.) Suntā hai jo Khudā ke dost hain unhen kuchh khauf nahīn na wuh gamgīn hongē. (64.) Jo imān lāe aur darte rahe. (65.) Unhen hayāt dunyā men aur ākhirat men bashārat hai aur Khudā ki bāten be-tabdīl hain yih barī murād-yābī hai. (66.) Aur tū un ki bāt se gam na kar (ki terī risālat kā inkār hai) tamām zor Khudā kā hai wuh suntā jāntā hai. (67.) Suntā hai, jo shakhs āsmān men hai aur zamīn men hai Allāh kā hai aur wuh jo Allāh ke siwā sharīkon ko pukarte hain sirf wahm ke pairau aur jhūthe hain. (68.) Wuh hai jis ne rāt banāī ki us men ārām pāo aur din banāyā bashārat-dihinda josunte hain un ke liye yahan nishān hain. (69.) Kahte hain ki Allāh ne koī beṭā pakrā hai, wuh pāk hai, wuh ganī hai jo āsmān o zamīn men hai us kā hai, is da'wa men tum pās koī dalīl nahīn, kyā Khudā par wuh bāten kahte ho jo tum nahīn jānte. (70.) Tū kah jo Allāh par jhūth bāndhe murād nahīn pāte. (71.) Dunyā men kuchh fāida to hai phir unhen hamārī taraf ānā hai phir ham ba-i'waz kufr unhen sahit 'azāb chakhāenge.

(72.) Nūh kā hāl unhen parh sunā jab us ne apnī qaum se kahā ai qaum, agar merā qiyām aur ba āyāt i Khudā nasīhat denā tum par girān hai to lo main Khudā par tawakkul kartā hūn tum sab aur tumhāre sharīk milke apnā kām muqarrar karo aur tum hārā maqsad tum par poshīda na rahe, phir mujhe fursat na do aur apne us maqsad ko merī nisbat purā karo (ya'ne mārā chāhte ho to

māro.) (73.) Phir agar tum haṭ jāo to main ne tum se kuchh mazdūrī nahīn māngī merī mazdūrī Allāh par hai aur mujhe hukm hūā kī main Musalmānon meṇ se hūn. (74.) Unhon ne use jhuthlāyā tab ham ne use aur us ke sāthīon ko kishtī meṇ bachā liyā aur unheṇ jā-nashīn kiyā aur apnī āyāt jhuthlānewālon ko garq kar diyā, dekh ḍarāye hūon kā kyā anjām hūā. (75.) Phir Nūh ke ba'd un kī qaum kī taraf ham ne kaī-rasūl bheje wuh khule nishān leke āe jo bāt wuh pahle jhuthlā chuke the use unhon ne phir bargiz na mānā nā-farmānon ke ḍilon par ham iṣ tarah muhr kar diyā karte haiṇ. (76.) Phir ham ne us ke ba'd apnī nishānīān de ke Fira'ūn aur us kī qaum kī taraf Mūsā o Hārūn ko bhejā unhon ne takabbur kiyā aur wuh mujrim log the. (77.) Jab sachchī bāt hamārī taraf se un pās āī unhon ne kahā yih sarīh jādū hai. (78.) Mūsā ne kahā tum sachāī ko jo tum pās āī jādū batlāte ho, jādūgaron kā bhalā nahīn hotā. (79.) Bole kyā tū is liye āyā kī hamāre ābā kī rāh se hamen hatāwe aur zamīn meṇ tum donon kī sardārī ho jāe ham tumheṇ na mānenge. (80.) Aur Fira'ūn ne kahā har dānā jādūgar ko mere pās bulāo, jab jādūgar āe Mūsā ne kahā ḍālo jo tum ḍālānā chāhte ho. (81.) Jab unhon ne ḍālā Mūsā ne kahā jo tum lāe ho yih to jādū hai, Allāh ise bātīl karegā Allāh mufsidon kā kām durust nahīn rakhtā. (82.) Aur Allāh apne hukm se haqq ko haqq kartā hai agarchi mujrim burā māneṇ.

(83.) Phir Mūsā par koī imān na lāyā magar us kī qaum kī kuchh zurriyat imān lāī so bhī apne sardāron aur Fira'ūn se ḍarte
 9 'a hūe kī unheṇ fitna meṇ na ḍāleṇ kyūnki Fira'ūn zamīn meṇ 'alī thā aur musrifon meṇ thā. (84.) Aur Mūsā ne kahā ai qaum agar tum Allāh par imān lāe ho to usī par bharosa rakho agar tum Musal-mān ho. (85.) Bole ham ne Allāh par tawakkul kiyā ai hamāre Rabb hamen is zālīm qaum kā fitna (ya'ne mahal 'azāb) na kar. (86.) Aur hamen ba-rahmat khud kāfir qaum se chhurā. (87.) Aur ham ne Mūsā aur us ke bhāī ko ilhām diyā kī wuh donon apnī qaum ke liye Misr meṇ qibla-rū ghar banāweṇ (ya'ne Ka'ba-rū kyūnki Mūsā ba-gumān Muham-mad ba simt Ka'ba namāz parhā kartā thā Baizāwī) aur namāz parheṇ aurmominīn ko bashārat de. (88.) Aur Mūsā bolā ai Rabb tū ne dunyā kī zindagī meṇ Fira'ūn aur us kī qaum ko zīnat aur bahut māl diyā hai ai Rabb kyā is liye kī wuh terī rāh se (logon ko) gumrah karen ai Rabb un ke māl meṭ de aur un ke dīl saḥīṭ kar de kī imān na lāeṇ tākī dukh kā 'azāb dekheṇ. (89.) Farmāyā tum donon kī du'ā qubūl hūī so tum sābit-qadam raho aur be-'ilmon kī rāh par na chalo. (90.) Aur ham ne banī Isrāel ko daryā pār utārā Fira'ūn aur us kā lashkar bhī bagāwat o ziyādatī se un ke pīchhe ho liyā tā ānki jab Fira'ūn dūbne lagā to bolā main imān lāyā koī Allāh nahīn magar wuh hai jis par banī Isrāel imān lāe haiṇ aur main Musalmānon meṇ hūn. (91.) Ab yūn bolā

pahle ná-farmán rahá aur tú mufsidon men thá (92.) So áj ham terí lāsh ko bachāenge táki tú pichhlon ke liye nishán ho (Makka men) bahut log hamáří áyát se gáfil hain.

(93.) Aur ham ne baní Isráel ko jáe sidq (mulk Kan'án) men jagah dí aur suthrí chízen kháne ko bakhshín aur un men ikhtiláf nahín húa jab tak 'ilm na áyá (ya'ne Qurán) un kí ikhtiláfi bátón ká faisala qayámat ke din terá Rabb karegá. (94.) Ai Muham-mad jo kuchh ham ne terí taraf názil kiyá agar tujhe us men shakk hai to un se púchh jo tujh se pahle kitáb parh rahe hain (Yahúd o Nasará se) tere Rabb se terí taraf haqq bát áí to hargíz ahl i shakk men na ho. (95.) Aur un men na ho jo Alláh kí áyát jhuthláte hain warna tú ziyán-káron men hogá. (96.) Jin par tere Rabb kí bát thík áí wuh imán na láenge. (97.) Agarchi un ke pás sáre mu'jizát ayún na áen yahan tak kí wuh dukh ká 'azáb dekhen. (98.) Phir kyún na húi koí aur bastí (jo 'azáb dekhke) imán láí ho aur un ke imán ne unhen nafa' diyá ho magar qaum Yúnas ká (yih hál húa) kí jab wuh imán láe ham ne hayát dunyá kí ruswái ká 'azáb un se hatáyá aur ek waqt tak unhen fáida pahuncháyá. (99.) Aur agar terá Rabb cháhtá to sab log jo zamín men hain ikatthe imán le áte, pas kyá tú ádmíon par jabr kartá hai kí wuh momín ho jáen (100.) Aur kísi se ho nahín saktá kí bagair izn K̲hudá ke imán láwe, wuh un par nápakí dáltá hai jo nahín samajhte. (101.) Tú kah dekho zamín ásmán men kis qadar mu'jize hain taubhí jo nahín mánte unhen yih nishánát aur daráo log káfi nahín. (102.) Wuh aur kyá intizáří karte hain magar yihí kí pahle mar miton ke se din áwen tú kah tum intizáří karo main bhí tumháre sáth muntazír hún. (103.) Phir ham apne rasúl-on aur momínon ko bachá líyá karte hain, yún momínín ká bacháná hamará zimma hai.

(104.) Ai logo agar tum mere dín kí nisbat shakk men ho to main un ko jinhen tum K̲hudá ke siwá pújte ho hargíz na pújúngá (105.) Aur yih hukm milá hai kí main imándáron men hún. (106.) Aur Alláh ke siwá unhen jo terá bhalá burá na karen mat pukár agar tú aisá karegá zálimon men hogá. (107.) Aur jo Alláh tujhe musíbat pahúncháe wuhí use dafa' kar saktá hai aur jo wuh tere sáth bhaláí karná cháhe to us ke fazl ká radd-kuninda koí nahín apne bandon men jis par cháhe fazl kare wuh bakhshinda mihr-bán hai. (108.) Tú kah ai logo tumháre pás tumháre Rabb se Kalám haqq áyá ab jo koí ráh par áwe apní ján ke liye ráh par átá hai aur jo gum-ráh ho apní ján par gumráh hotá hai aur main (Muhammad) tumhárá wakíl nahín hún. (109.) Usí par chal jo tujhe ilhám húa aur sábit-qadam rah ~~áta~~ ^{áti} ~~áti~~ ^{áti} Alláh (jihád ká) hukm bheje aur wuh hákimon men bihtar hai.

(11.) SURA HUD MAKKHAH.

Ayát 123, Rukú' 10.

Alláh rahmán rahím ke nám se shurú' kartá hún.

(1.) Alif, Lám, Re. Yih kitáb puḡhtakár ḡhabardár kí taraf se hai, is kí áyát muḡkam o mufassal hai. (2.) Kí tum Alláb ke siwá kíśí ko na pújo aur main tumháre liye us kí taraf se bashír o nazír hún (3.) Aur kí tum apne Rabb se magfírat cháho phir us kí taraf tauba karo kí muḡarrara waḡt tak wuh tumhen achchhá fáida degá aur har sáhib fazl ko apná fazl baḡhshegá, aur jo tum phir jáoge to main tumhári nisbat Yaum 'azím ke 'azáb se ḡartá hún. (4.) Tumhen Alláh kí taraf jáná hai aur wuh har shai par qádir hai. (5.) Suntá hai, yih káfir Ḳhudá se chhipne ke liye apne síne lapette hai, suntá hai. (6.) Jab wuh apne kapre oḡhte hai Ḳhudá un kí ḡhufiya o záhíri bátón se ḡhabardár hai (7.) Wuh dilón kí bát jántá hai.

(—BARAHWAN SÍPARA.—)

(8.) Zamín men koí chárpáya nahín hai, kí us ká ríẓq Ḳhudá ke zimma na ho, wuh us ká maskan aur thúkáná jántá hai, sab ḡhulí kitáb men hai. (9.) Wuh hai jis ne ásmán aur zamín chha dín men banáí, aur us ká taḡht pání par thá, táki tumhen ázmáwe, kí kaun 'amal men achchá hai. (10.) Aur jo tú kahe, kí tum marne ke ba'd phir uḡhoge, to káfir kahenge kí yih bát sáf jádú (ya'ne fareb hai.) (11.) Aur agar ham ek muddat mádúda tak unse 'azáb rokte hai to (thaṡṡhá se) kahte hai kis ne 'azáb roká, jo nahín átá, suntá hai jis dín un par 'azáb áegá, un kí taraf se moḡá na jáegá, aur jis chíẓ par thaṡṡhá karte hai wuh unhen gher legi.

(12.) Aur agar ham insán ko apní taraf se rahmat chakháte hai phir rahmat ko us kí taraf se ḡhínch lete hai, wuh ná-ummed aur ná-shukr hotá hai. (13.) Aur agar ham áí húi musíbatón ke ba'd ní'maten chakháte hai, to kahtá kai, merí taraf se saḡhtíán chálí gáín, ḡhushí aur faḡhr kartá hai. (14.) Magar jo sábit-qadam o nek a'amál hai, un hí ke liye magfírat aur bará badlá hai. (15.) Áí Muhammad sháyad tú ba'z ilhámi bátén jo tujh par názil hún chhor baíṡhe aur terá díl un se tang ho jáe (is ḡhíyál se) kí wuh kahte hai us par ḡhazána kyún na názil húa, yá us ke ilhám ke sáth koí firishta átá, tú to ḡaráu hai, aur Alláh har shai par wakíl hai. (16.) Yá kahte hai, kí us ne ḡhúṡṡ bándhá hai, tú kah aísí ḡhúṡṡ bándhí húi tum das hí áyát le áo aur Ḳhudá ke siwá jise pukár sakte ho pukáro agar sachche ho. (17.) Phir agar káfir tumhári bát na mánen, to jáno kí ba-'ilm Ḳhudá Qurán názil kiyá gayá hai, aur kí koí Alláh nahín, ma-

gar wuh, pas kyá tum Musalmán ho. (18.) Jo koí hayát i dunyá aur us kí zínat ká tálib hai, ham use dunyá men us ke a'amál ká badlá púrā denge, aur is men unhen nuqsán na hogá. (19.) Wuhí hai jin ká hissa ákhirat men nahín, magar ág aur un ke kirdár aur a'amál ákhirat men záya' o bátil hai. (20.) Bhalá ek shaḡhs apne Rabb kí nazar áti ráh par hai, aur us ke píchhe Rabb se ek gawáh hai (Jabrál) aur us ke áge Músá kí kitáb peshwá hai aur rahmat hai wuh us par ímán láte (ya'ne Yahúd) aur firqon men se jo Qurán ká munkir hai us ká wa'da-gáh ág hai, pas tú ai Muhammad Qurán kí nisbat shakk men na rah, wuh tere Rabb se haqq hai, lekin bahut log ímán nahín láte. (21.) Aur us se ziyáda zálím kaun hai, jo Alláh par jhúth bándhe, wuh log Rabb ke sámbhne pesh hongé aur gawáh kahenge, yihí hai jinhon ne Rabb par jhúth bándhá thá; suntá hai, zálímon par Alláh kí la'nat hai. (22.) Jo Alláh kí ráh se logon ko rokthe aur us men kají talásh karte wuhí ákbi-rat ke munkir hai, wuh mulk men bhágkar thaká na sakege, aur Alláh ke síwá un ká koí dost na hogá, un ko dúná 'azáb milegá, wuh sunthe dekhte na the. (23.) Apní jánon ko nuqsán men dálá aur jhúth jo bándhá thá, gum ho gayá. (24.) Zarúr wuh ákhirat men ziyáda ziyán-kár hai. (25.) Jo ímán láe, aur nek kám kiye, aur Rabb ke sámbhne 'ájizí kí, wuhí biḡishtí hai, wahán hamesha rahenge. (26.) Do firqon (momin o káfir) kí aisí misál hai jaise andhá o bahrá aur dekhtá o suntá kyá misál men donon barábar hai, kyá tum dhiyán nahín karte.

(27.) Ham ne Núh ko us kí qaum kí taraf bhejá, ki main tumháre liye saríh ḡaráu hún. (28.) Alláh ke síwá kisí ko ná pújo, 3 'a main tumhári nisbat dukhí din ke 'azáb se ḡartá hún. (29.) Us kí qaum ke sharíf káfiroṇ ne kahá, ham tujhe apní mánind ek ádmí dekhte hai, aur tere tábi' hamáre kamíne log záhirí samajhke ádmí hai, aur ham tum men apní nisbat kuchh fazílat nahín dekhte, balki hamará ḡhiyál hai ki tum jhúthe ho. (30.) Wuh bolá, ai qaum bhalá dekho to agar main apne Rabb kí taraf se hujjat par hún, aur us ne mujh par apní taraf se rahmat kí hai, aur yih kaifiyat tumhári ánkhoṇ se poshída kí gai, to kyá ham wuh rahmat jabran tumhen chímṡá sakte hai, hálánki tum use ná-pasand karte ho. (31.) Aur ai qaum main is bát par tum se kuchh mál nahín mángṡá, merá badlá Alláh par hai, aur main ímándáron ko níkalnewálá bhí nahín, unhen apne Rabb se milná hai, lekin tum mujhe jáhil nazar áte ho. (32.) Aur ai qaum agar main unhen níkal dún, to 'azáb Iláhí se (bacháne men) kaun merí madad karegá, tum dhiyán nahín karte. (33.) Aur main nahín kahtá, ki Ḳhudá ke ḡhazáne mere pás hai, aur nahín kahtá ki main gaib-dán hún aur nahín kahtá ki main firishta hún, aur main un ke haqq men jinhen tumhári ánkhen ba-hiqárat dekhtí hai nahín kahtá ki Ḳhudá

unhen kuchh bhalái na degá, jo un ke dilon men hai Khudá khúb jántá hai, agar aisá kahún to main zálimon men húngá. (34.) Bole ai Núh tú ne ham se jhagrá kiyá, aur bahut jhagrá kiyá ab le á jo wa'da kartá hai, agar tú sachchá hai. (35.) Bolá Alláh láegá agar wuh cháhegá aur tum thaká na sakoge. (36.) Aur jo Alláh tumhen gumráh karná cháhegá to merí nasihat tumhen mufíd na hogí agar main nasihat karún wuh tumhárá Rabb hai aur tum us kí taraf jáoge. (37.) Kyá wuh kahte hain ki main ne Qurán jhúth banáyá hai agar main ne jhúth banáyá hai to merá gunáh mujh par hai aur jo gunáh tum karte ho merá kuchh zimma nahín.

(38.) Aur Núh kí taraf ilhám áyá ki jo wuh karte hain tú us par afsos na kar ab un men se koí imán na láegá jise imán láná⁴ thá wuh lá chuká. (39.) Aur tú hamáre ilhám ke muwáfíq hamárá ánkhoñ ke sámhne kishtí baná aur ham se zálimon kí nisbat na bol ki wuh garq hongé. (40.) Aur wuh kishtí banátá thá aur us kí qaum ke sardár jab us par se guzarte hanste the, Núh ne kahá agar ham par hanste ho to ham tum par hansenge jaise tum hanste ho aur tumhen ma'lúm ho jáegá (41.) Kí wuh kaun hai jis par ruswái ká 'azáb áegá aur us par dáimí 'azáb utregá. (42.) Tá áñ kí hamárá hukm á gayá aur tanúr ne josh mára aur ham ne kahá kí us ke siwá jis par hukm chal gayá hai tú har jns ke do 'adad jo'rá aur apne ahl ko aur jo imán láyá ho kishtí men chaphá aur imándár thore the. (43.) Bolá kishtí ká chalná aur thaharná Alláh ke nám se hai tum us men chapho merá Rabb bañshinda mihrbán hai. (44.) Aur kishtí in ko aisí maujon men kí pahár kí mánind thín le gaí tab Núh ne apne beṭe (Kan'án) ko kí kinára par thá (kishtí men na áyá thá) kahá ai beṭe hamáre sáth sawár ho aur káfiron ke sáth na rah. (45.) Bolá main pahár par panáh lúngá wuh mujhe pání se bacháegá, kahá Alláh ke 'azáb se áj koí bachá nahín saktá wuhí bachegá jis par rahm húá aur donon ke darmiyán ek mauj á gaí Kan'án dúbnewálon men dúb gayá. (46.) Aur kahá gayá ai zamín apná pání nīgal já aur ai ásmán thahar já aur pání súkh gayá aur kám ho gayá aur kishtí Koh Júdí par thahar gaí aur kahá gayá zálím dúr hon. (47.) Aur Núh ne apne Rabb ko pukára aur kahá ai Rabb merá beṭá (Kan'án) mere ahl men thá (aur mere ahl ke bacháne ká wa'da thá) terá wa'da haqq hai aur tú achchhá hákim hai. (48.) Farmáyá ai Núh wuh tere ahl men na thá us ke kám bad the jo tú nahín jántá wuh bát na púchh main tujhe nasihat detá hún kí jáhilon men na ho. (49.) Kahá ai Rabb main tujh se panáh mángtá hún kí jo main nahín jántá us kí bábat tujh se púchhún agar tú mujhe na bañshe aur rahm na kare main ziyáñkaron men húngá. (50.) Farmáyá ai Núh hamárá taraf se ba-salámatí kishtí se utar tujh par aur un ummaton par jo tere sáthion se paidá hongí barakaten hain, aur ba'z ummaten hain jinhen

ham baromand karenge phir hamārī taraf se unhen dukh kī mār hogī. (51.) Yih gaib kī khabaren hain (ai Muhammad) ham terī taraf ilhām karte hain tū aur terī qaum pahle in báton ko na jānte the pas sabr kar ákhirkār ahl i khauf ká bhalá hai.

(52.) Aur 'Ad kī taraf us ke bháí Húd ko ham ne bhejá, kahá ai qaum Alláh kī 'ibádat karo tumháre hīe us ke siwá koí Alláh nahīn magar tum jhúth bándhnewále ho. (53.) Aí qaum main is par tum se ujrát nahīn mángtá merí ujrát us par hai jis ne mujhe paidá kiyá, kyá tum nahīn samajhte. (54.) Aí qaum apne Rabb se magfirat mángo aur us kī taraf phiro wuh tum par jharí lagáke menh barsáegá. (55.) Aur tumhen qúwat par qúwat degá aur tum gunahgár hoke na bhágo. (56.) Bole ai Húd tū hamáre pás kuchh sanad leke nahīn áyá aur ham apne kḥudáon ko, tere kahne se na chhoṛenge aur tujh par ímán na láenge. (57.) Ham yihí kahte hain kī hamáre kḥudáon men se kisí ne tujhe buráí se jhapṭ liyá hai, kahá main Khudá ko gawáh látá hún aur tum gawáh raho kī main Alláh ke siwá tumháre sharíkon se bezár hún. (58.) Aur tum sab milke mere haqq men badí karo aur muhlat na do. (59.) Main ne apne aur tumháre Rabb par bharosá kiyá koí haiwán nahīn hai jis kī choṭí Alláh ke háth men na ho zurúr merá Rabb ráh rást par hai. (60.) Agar tum máno (bihtar hai) main jo chíz leke bhejá gayá thá tum pás pahunchá chuká merá Rabb dústre ádmí (dunyá men) tumháre já-nishín karegá aur tum us ká kuchh bigár na sakoge merá Rabb har shai par nigabhán hai. (61.) Aur jab hamará hukm áyá ham ne Húd ko aur us ke ímándár sáthíon ko apní rahmat se bachá liyá aur sakht 'azáb se unhen ham ne bacháiyá. (62.) Yih sarguzasht qaum 'Ad kī hai unhon ne apne Rabb kī áyát ká inkár aur us ke rasúlon kī ná-farmání kī aur har kisí sarkash mukhálf ká hukm máná thá. (63.) Un ke píchhe dunyá aur ákhirat men la'nat lagáí gayí, suntá hai 'Ad ne apne Rabb ká inkár kiyá, suntá hai phitkár ho 'Ad par jo Húd kī qaum thí.

(64.) Aur Samúd kī taraf us ká bháí Sálīh bhejá, kahá ai qaum Alláh kī 'ibádat karo us ke siwá tumhárá koí Alláh nahīn us ne tumhen zamín se paidá kiyá aur us men tumhen basáiyá us se magfirat mángo phir us kī taraf tauba karo merá Rabb qarīb o mujīb hai. (65.) Kahá ai Sálīh tū ham men (da'wá nabúwat se pahle) ummed ká shakhs thá kyá tū hamen un kī 'ibádat se jinhen hamáre ábá ne pújá mana' kartá hai jis kī taraf tū bulátá hai us men hamen shakk aur púrá shubha hai. (66.) Kahá ai qaum dekhte ho agar main Rabb kī taraf se hujjat par hún aur us ne mujhe apní taraf se rahmat baḳhshí, aur agar us ká ná-farmán hún to us ke sámhne kaun merí madad-garí karegá, tum siwá kḥisará ke kuchh merá na-barháoge. (67.) Aur ai qaum yih Alláh kī unṭnī tumháre liye nishán hai ise chhoṛ do kī Alláh kī zamín men kḥatí phire, aur use buráí se na chhúo kī tumhen 'azáb i

qarib pakregā. (68.) Phir unhon ne us ke pair kāt dāle, tab Sālih ne kahā tīn din apne gharon men fāida uthā lo; yih wa'da jhūthā nahīn. (69.) Phir jab hamārā hukm āyā ham ne Sālih aur us ke imāndār sāthion ko ba-rahmat khud us din kī ruswāī se bachā liyā terā Rabb zor-āwar gālib hai. (70.) Aur zālimon ko ek khāss chinghār ne liyā fajr ko apne gharon men murda pare the. (71.) Goyā wahān kabhī na the, suntā hai, Samūd ne apne Rabb kā inkār kiyā suntā hai, la'nat ho Samūd par. (72.) Aur hamāre rasūl (firishte) Ibrāhīm pās bashārat dene āe bole salām, jawāb diyā salām, phir der na kī talā hūā bachhṛā le āyā. (73.) Jab dekhā un ke hāth us taraf nahīn āte (nahīn khāte) to unhen burā jānā aur un se dil men darā (samjhā kī chor hain) wuh bole mat dar ham to qaum Lūt kī taraf bheje gae hain. (74.) Aur us kī 'aurat kharī thī, wuh hanṣī, phir ham ne us 'aurat ko Izhāq kī bashārat dī, aur us ke ba'd Ya'qūb kī (75.) Bolī kharābī merī kyā main janūngī; jo buddhī hūn, aur yih merā shauhar pīr mard hai, yih ta'ajjub kī bāt hai. (76.) Kahā kyā tū Khudā ke hukm se ta'ajjub kartī hai, ai ahl i bait tum par Allāh kī rahmat aur barkat ho Khudā sitūda buzurg hai. (77.) Jab Ibrāhīm kā khauf dūr hūā aur bashārat pahunchī to ham se qaum Lūt ke bāre men jhagarne lāgā Ibrāhīm burd-bār dard-mand tāib thā. (78.) Ai Ibrāhīm yih jhagrā chhor de tere Rabb kā hukm ā gayā un par 'azāb āegā na hategā. (79.) Aur jab hamāre rasūl Lūt pās āe wuh un se nā khush aur tang-dil hūā aur kahā yih din saḡht hai. (80.) Aur us kī qaum ke log us pās daure āe kī pahle hī se wuh bure kām kiyā karte the Lūt bolā ai qaum yih merī betiān hāzir hain wuh tumhāre liye ziyāda pāk hain Allāh se daro mujhe mere mihmānon men ruswā na karo, kyā tum men koī shāista nahīn. (81.) Bole tujhe ma'lūm hai kī terī betiōn men hamārā kuchh haqq nahīn jo ham chāhte hain tū jāntā hai. (82.) Bolā kāsh' ke tumhāre muqābala men mujhe qūwaḡ hotī yā main kisī muhkam āsre men jā bastā. (83.) Firishte bole ai Lūt ham tere Rabb ke rasūl hain yih tujh tak pahunch na sakeṅge, kuchh rāt gae tū apne ahl leke nikal jā aur tum men se koī pīchhe muṛ ke na dekhe magar terī 'aurat dekhe kī us par wuhī musibat ānī hai jo in par āegī un ke wa'da kā waqt subh hai, kyā subh nazdīk nahīn. (84.) Jab hamārā hukm āyā ham ne wuh bastī ulaṭ dī aur un par khingar kī patariyān tah ba-tah barsāin jo kī tere Rabb ke pās (nām ba-nām ashkhās) nishāndār thin, aur Lūt kī bastī (ahl Makka) zālimon se kuchh dūr nahīn hai.

(85.) Aur Madiyan kī taraf un kā bhāī Shu'aib bhejā (ya'ne Yatros^{8a} khussar Mūsā ko) bolā ai qaum Allāh kī 'ibādat karo us ke siwā tumhārā koī Allāh nahīn, tum nāp taul men kāmīn na karo main tumben āsūda hāl dekhtā hūn aur mujhe tumbārī nisbat yaum muhīt ke 'azāb kā khauf hai. (86.) Aur ai qaum nāp taul ko purā rakho

aur logon ko un kí chízen kam na do aur zamín men fasád karte na phiro. (87.) Alláh ká bāqiya' (mu'ámala durust ká nafa') bihtar hai agar momin ho. (88) Aur main tumhárá nighabán nahín. (89) Bole ai Shu'aib kyá terí namáz ne tujhe yih síkhláyá ki ham apne Abá ke ma'búdon ko chhoren yá áñ kí ham apne amwál men jo cháhen na karen tú bará burdbár nek nklá hai. (90.) Kahá ai qaum dekho to agar main apne Rabb se hujjat par hún aur us ne mujhe apní taraf se achchhí rozí dí hai aur main nahín cháhtá ki jin báton se tumhen mana' kartá hún wuh main ép karún, merá iráda sírf isláh ká hai jahán tak mujh se ho sake aur merí taufiq Alláh se hai main ne usí par bharosá kiyá aur us kí taraf rujú' hún. (91.) Aur ai qaum merí mukhálifat tumhare haqq men aisá bá'is na ho ki tum par waisí musíbat áwe jaisí qaum Núh yá qaum Húd yá qaum Sálíh par áí thí aur qaum Lút tum se bahut dúr nahín. (92.) Alláh se mu'áfi mángo phir us kí taraf tauba karo merá Rabb mihrbán dost hai. (93.) Bolá ai Shu'aib ham terí bahut báten nahín samajhte aur tujhe ham apne darmiyán ná-tawán dekhte hain agar terí birádarí na hotí to ham tujhe sangsár karte aur tú hamárá sardár nahín hai (94.) Bolá ai qaum kyá merí birádarí Kḥudá kí nisbat tumháre sámhne ziyáda 'azíz hai aur Kḥudá ko tum ne pusht ke píchhe phenk diyá tumáre kám mere Rabb ke qábú men hain. (95.) Aur ai qaum tum apní jagah men kám kiye jáo main apní jagah men kartá hún áyanda ko tumhen ma'lúm ho jáegá. (96.) Ki ruswá' ká 'azáb kis par átá hai aur kaun jhúthá hai tákte raho, main bhí táktá hún. (97.) Aur jab hamárá hukm áyá ham ne ba-rahmat kḥud Shu'aib aur us ke sáthí ímándáron ko bachá liyá aur ek chinghár zálímon par áí subh ko apne gharon men mare pare the. (98) Goyá wahán kabhí na the, suntá hai, phitkár pare Madyan par jaise Samúd par phitkár parí thí.

(99.) Aur ham ne Músá ko apní nisháñon aur wázih sanad ke sáth

9'a Fira'ún aur us kí jamá'at kí taraf bhejá thá wuh log Fira'ún ke hukm par chale aur Fira'ún ká hukm achchhá na thá. (100.)

Fira'ún qayámat ke din apní qaum ke áge hogá aur unhen ág par já utáregá aur burá ghát hai jahán já utre. (101.) Aur is dunyá men aur qayámat ke din un ke píchhe la'nat lagí burá in'ám hai jo páyá. (102.) Yih bastíon kí ba'z khabaren hain jo ham tujhe sunáte hain ba'z bastíán qáim hain aur ba'z ujar gaín. (103.) Aur ham ne un par zulm nahín kiyá lekin wuh apní jánon par zulm kar gae jab tere Rabb ká amar áyá un ke ma'búd jinhen wuh Alláh ke siwá pukárte the un ke kuchh kám na áe aur siwáe halákat ke kuchh na barháyá. (104.) Tere Rabb kí aisí hí pakaḥ hai jab wuh zálím bastíon ko pakartá hai beshakk us kí girift sakht dukh kí hai. (105.) Jo koí 'azáb ákhirat se dartá us ke liye is bát men nishán hai, wuh ek din hai jis men sab ádmí jama' hongé

aur yih din (kutúb samáwí men) mashúð hai. (106.) Aur ham ne us men der lagáí hai sirf ek mu'áyan waqt ke liye. (107.) Jab wuh din áegá koi be-izn i Kḥudá na bolegá un men bad-bakht aur nek-bakht hongē. (108.) Jo bad-bakht hain ág men jáenge aur wahán gadhe kí únchí níchí áwáz nikálenge. (109.) Aur jab tak ásmán aur zamín qáim hai usí áwáz men rahenge magar jo cháhe terá Rabb, kyúnki jo chahtá hai kartá hai. (110.) Aur wuh jo nek-bakht thahre jannat men hongē jab tak zamín ásmán hai wahán rahenge magar jo cháhe terá Rabb, gair-munqata bakḥshish hai. (111.) Tú ai Muhammad un chízon kí nisbat jin ko wuh pújte hain shakk men na rah (ki wuh fil-huqíqat ma'búd hain yá nahín) jaise un ke ábá pújte the yih bhí pújte hain aur ham in ká hissa be-nuqsán in ko púra denge.

(112.) Ham ne Músá ko kitáb dí thí phir us men ikhtiláf húa aur agar tere Rabb ká lafz pahle níkal na gayá hotá (ki sazá qayá-
 10 'a mat ko hai) to in ke darmián abhí faisla ho játá, aur in logon ko is men (ya'ne Qurán men) pakká shubha hai. (113.) Aur jab waqt áyá terá Rabb sab ko un ke a'amál ká púra badlá degá kí wuh un ke kámon se khabardár hai (114) Pas tú ai Muhammad m'a apne táib sáthí ke jaisá tujhe hukm húa sídhá rah aur sarkashí na karo wuh tum-háre kám dekhtá hai. (115.) Aur tum zálimon kí taraf na jhuko ki tumhen ág na pakre aur síwá Alláh ke koi tumbhárá dost nahín hai phir tum madad na páoge. (116.) Aur tú din kí donon tarfon men aur kuchh rát gaye namáz parhá kar kí nekián badión ko dúr kartí káin, yih yádgáí hai ahl i zikr ke liye (117.) Aur thahrá rah Alláh nekon ká ajr záya' nahín kartá. (118.) Tum se pahle ummaton men sahebán baqiya kyún na húa ki zamín men fasád se mardum ko mana' karte magar thore húa jinhen ham ne un men se bachá liyá aur zálimon ne usí kí pairaui kí jis men ásúdagí páí aur wuh gunahgár the. (119.) Aur terá Rabb bastíon ko jab kí un ke ahl nek hon ba-zulm halák nahín kartá. (120.) Aur agar terá Rabb cháhtá to sab logon ko ek hí ummat kar dáltá, aur wuh hamesha ikhtiláf karte rahenge magar jis par tere Rabb ká rahm húa, Kḥudá ne unhen isí liye paidá kiyá hai (ki ikhtiláf karen) aur tere Rabb kí bát púrí ho kí main jinnát aur ádmíon ko jama' karke dozaḥ bhar dúngá. (121.) Aurrasúlon kí khabaron men se wuh sab báten jin se tere dil ko qáim karen ham tujhe sunáte hain aur is (Súra Húð) men mominín ke liye tere Rabb se haqq bát aur nasíhat aur yádgáí áí hai. (122.) Aur ná mánnawálon se kah de kí apní jagah men kám karte raho ham bhí karte hain aur ráh takte raho ham bhí tákte hain. (123.) Zamín ásmán kí poshtá bát Kḥudá ke pás hai aur sára kám us kí taraf játá hai tú us kí 'ibádat kar aur us par bharosa rakh terá Rabb un ke kámon se gáfil nahín.

(12.) SURA YUSUF MAKKY HAI.

Āyāt 111, Rukū' 12.

Allāh rahmān rahīm ke nām se shurū' kartā hūn.

(1.) Alif, Lām, Re. Yih kitāb wazīh kī āyāt haiṁ.

(2.) Ham ne us ko Qurān (ya'ne majmū'a) ba-zubān 'Arabī nāzil kiyā hai shāyad tum samjho. (3.) Ham tujhe achchhā qissa sunāte haiṁ is liye ki ham ne yih Qurān terī taraf ilhām kiyā hai aur agarchi tū pahle gāfilon men thā. (4.) Jab Yūsuf ne apne bāp se kahā ai bāp main ne gyārah sitāron ko aur sūraj o chānd ko dekhkā ki mujhe sijda karte the. (5.) Kahā ai beṭe apnā royā apne bhāion ko na sunānā ki wuh tere liye koī fareb banāenge shaitān insān kā sarīh dushman hai. (6.) Aur yūn terā Rabb tujhe barguzida karegā aur tujhe hadīson kī ta'bīr sikhāegā aur apnī rahmat tujh par aur aulād Ya'qūb par pūrī karegā jaise us ne tere do ābā Ibrāhīm o Izhāq par pahle use pūrā kiyā hai terā Rabb dānā hakīm hai.

(7.) Albatta Yūsuf aur us ke bhāion men sālīn ke liye nishān haiṁ.

(8.) Jab bole kī Yūsuf aur us kā bhāī (Binyamīn) hamāre bāp ko hamārī nisbat ziyāda piyāre haiṁ hālānki ham ba-qúwat jamā'at haiṁ hamārā bāp sarīh gumrahī men hai. (9.) Yūsuf ko qatl karo yā kisī zamīn men phenk do tab bāp kī khāss tawajjuh tumhārī taraf hogī, aur tum ba'd Yūsuf bhale log hoge. (10.) Ek qāil ne kahā Yūsuf ko qatl na karo agar kuchh karnā chāhte ho to use tārīk kúe men dāl do koī rāhgīr uṭhā le jāegā. (11.) Bole ai bāp terā kyā hāl hai kī Yūsuf kī nisbat tū hamārā i'tibār nahīn kartā aur ham us ke khair-khwāh haiṁ. (12.) Use kal hamāre sāth bhej kī khāe aur khele aur ham us ke muhāfiz haiṁ. (13.) Bolā mujhe fikr hotī hai kī tum use le jāo aur ḍartā hūn kī use bheṛiyā na khā jāe aur tum us kī taraf se gāfil raho. (14.) Bole agar use bheṛiyā khā jāe aur ham qawī jamā'at haiṁ to ham ziyānkār hūe. (15.) Jab use le gaye aur chāh tārīk men dālne kā ittifāq kar liyā, ham ne Yūsuf ko ilhām diyā kī tū un ke is kām se (āyanda ko) unhen khabardār karegā aur wuh nahīn jānte. (16.) Aur shām ko bāp pás rote āe. (17.) Aur kahā ai bāp ham musābiqqat karne lage the aur asbāb pás Yūsuf ko biṭhāyā thā use bheṛiyā khā gayā aur tū to hamārī bát bāwar na karegā agarchi ham sachche hon. (18.) Aur us ke kurte par jhūṭhā laḥú lagā lāe, Ya'qūb bolā hargiz nahīn yih tumhāre nafs ne hīla banāyā hai khair sabr bihtar hai jo kuchh tum kahte ho us par Allāh mu'āwān hai. (19.) Aur ek qāfila ā gayā unhon ne apnā saqqa (māshkī) bhejā jis ne ḍol dālā, bolā wāh! wāh! yih to larḳā hai aur ahl qāfila ne bataur-púnjī chhipā liyā aur Allāh jāntā thā jo wuh karte the. (20.) Aur unhon ne use ba-qímat náqis chand gine dirhamon par bech diyā aur us se bezār the.

(21.) Aur jis Misrī ne use kharidā apnī 'aurat se kahā is ko ba-
 3 'a hurmat rakh shāyad hamāre liye mufid ho yā ham use betā
 banāwen, yūn ham ne Yūsuf ko us zamīn men jagah dī aur
 tāki ham use bāton kī tāwīl sikhlāen Allāh apne amar par gālīb hai le-
 kinaksar ādmī nahīn jānte. (22.) Aur jab jawān hūā ham ne use hukmaur
 'ilm diyā aur yūn ham nekon kō jazā diyā karte hai. (23.) Aur jis
 'aurat ke ghar men thā us ne us se badkārī kā irāda kiyā aur dar-
 wāze band kar liye aur kahā jald ā, Yūsuf bolā Allāh kī panāh wuh merā
 āqā hai us ne merā achchhā thikānā kiyā zālīm log bhalāī nahīn pāte.
 (24.) Agar Yūsuf apne Rabb kī taraf se burhān na dekhtā to 'aurat
 Yūsuf kā aur Yūsuf 'aurat kā irāda to kar hī chukā thā, yūn hī hūā tāki
 ham us se badī aur behayāī ko hatāen kī wuh hamāre khalīs bandon
 men thā. (25.) Aur donon darwāze kī taraf bhāge aur 'aurat ne Yūsuf
 kā kurtā pīchhe se phār liyā aur 'aurat kā shauhar darwāza ke pās do-
 non ko mil gayā 'aurat bolī jis ne terī 'aurat ke sāth badī kā irāda kiyā
 us ko aur kyā sazā hai magar yih kī qaid ho yā dukh kā 'azāb. (26.)
 Bolā isī ne merā irāda kiyā thā 'aurat ke logon men se ek gawāh ne
 yūn gawāhī dī, agar us kā kurtā āge se phatā hai to 'aurat sachchī aur
 wuh jhūthā hai. (27.) Aur jo kurtā us kā pīchhe se phatā hai 'aurat
 jhūthī wuh sachchā hai. (28.) Jab us kā kurtā dekhā kī pīchhe
 se phatā hai to bolā yih tum 'auraton kā fareb hai aur tumhārā fareb
 barā hotā hai. (29.) Ai Yūsuf darguzar kar, aur ai 'aurat apne gunāh
 kī mu'āfi mang tū hī khatā-kāron men hai.

(30.) Aur shahr kī 'auraton ne āpas men kahā 'Azīz kī 'aurat apne
 4 'a gulām ko badī par phuslātī hai aur us kī muhabbat men farefta
 hogā hai ham use sarīh gumrahī men dekhte hai. (31.) Jab
 zan 'Azīz ne 'auraton ke makr (ya'ne gībat) kosunā un kī taraf bulāwā
 bhejā aur un ke liye mahfil jamāī aur un men se har ek ke hāth men ek
 chhurī dī aur Yūsuf se kahā un ke sāmne ā jab 'auraton ne use dekhā to
 use barā jānā aur apne hāth kāt liye aur kahā hāshā lillāh yih insān nahīn
 koī buzurg frishta hai. (32.) Zan 'Azīz ne kahā yihī hai jis kī bābat tum
 ne mujhe malāmat kī main ne use phuslāyā thā us ne āp ko bachāyā,
 phir bhī agar merā kahā na mānegā to qaid men jāegā aur zalīl hogā.
 (33.) Bolā ai Rabb jis bāt kī taraf mujhe bulātī hai us se qaid-khāna
 mujhe ziyāda pasand hai aur agar tū un kā fareb mujh se dafa' na kare
 to main un se mil jāūngā aur jāhilon men hūngā. (34.) Khudā ne us kī
 sunī aur us se un kā fareb hatāyā wuh suntā jāntā hai. (35.) Phir logon
 ko nishān dekhone ke ba'd yūn sūjhā, kī use ek waqt tak qaid rakhen.

(36.) Aur us ke sāth qaid-khāna men do jawān dākhil hūe un men
 se ek bolā main dekhtā hūn kī sharāb nichortā hūn, aur dūsre
 5 'a ne kahā main dekhtā hūn kī apne sir par rotī uṭhāe hūn us men
 se parinde khāte hai, ham tujhe bhalā ādmī dekhte hai tū hamen is

kí ta'bir batlá. (37.) Bolá jo kháná har roz hamen miltá hai áj wuh áne na páegá ki us ke áne se pahle main us ká bayán tumhen batáungá (ya'ne pahle yih batátá hún ki áj kyá kháná áegá) yih wuh 'ilm hai jo Khudá ne mujhe síkhláyá main ne un ká dín chhor diyá jo Alláh par ímán nahín láte aur munkir ákhirat hain. (38.) Aur main apne ábá Ibrá-hím o Isháq o Ya'qúb ke dín ká mutí' ho gayá hún, hamárá kám nahín ki kisi ko Alláh ká sharík thahráen yih ham par aur sab logon par Alláh ká fazl hai lekin aksar log ná-shukr hain (39.) Ai qaid-khána ke mere do rafíqo bhalá kyá chand judá judá Rabb bihtar hain yá akelá zabardast Alláh bihtar hai. (40.) Us ke siwá jis chíz ko tum pújte ho sirf chand nám hain jo tum ne aur tumháre Ábá ne rakh liye hain Alláh ne un ke bára men koi dalíl názil nahín kí hukm Alláh hí ká hai, us ne farmá diyá ki sirf usí kí 'ibádat ho yihí sídhá dín hai, lekin aksar log nahín jánte. (41.) Ai qaid-khána ke mere do rafíqo ek tum men se apne málík ko sharáb piláegá aur dúsrá maslúb hogá us ke sir men se parinde kháenge, wuh kám faisal ho gayá jis men tum fatwá cháhte ho. (42.) jis kí nisbat gumán thá kí wuh bachegá us se kahá apne málík pás merá zikr kíjiyo shaitán ne málík pás us ká zikr use bhúlá diyá, phir wuh qaid-kháne men káí baras rahá

(43.) Aur bádsháh ne kahá main sát motí gáen dekhtá hún un ko sát dublián khá rahí hain aur sát harí bálen hain aur dúsrí
6 'a súdehí, ai darbárió mere khwáb men mujhe fatwá do agar tum khwáb kí ta'bir karte ho. (44.) Bole yih to khwábón ke hare súdehe ghás ká mutthá hai aur ham urte khuyálon kí ta'bir nahín jánte. (45.) Un men jo bach gayá thá yún bolá aur muddat ba'd yád kiyá mujhe jáne do main tumhen us kí ta'bir batáungá. (46.) Yūsuf ai sachche ádmí sát motí gáen hain jinhen sát dublián khátí hain aur sát sabz bálen hain aur dúsrí súdehí, is bára men mujhe fatwá de ki main logon pás jáun sháyad wuh samjhen. (47.) Kahá tum sát baras pai-dar-pai booge so jis qadar tum káto bálon men rahne do magar jitná kháná ho nikálo. (48.) Phir is ke ba'd sát baras sakhtí ke áenge jo tum ne un barason ke liye rakhá hai kháná magar thorá sá (bíg ke liye) bachá rakhná. (49.) Phir is ke ba'd ek sál áegá jis men log bārish páenge aur (angúr) nichorenge.

(50.) Aur bádsháh ne kahá mere pás use le áo jab Yūsuf pás qásid áyá Yūsuf ne kahá apne málík pás chalá já aur us se púchh ki
7 'a un 'auraton ká kyá hál hai jinhon ne apne háth kápte the merá Rabb un ke fareb jántá hai. (51.) Bádsháh ne kahá ai 'aurato tumhárá kyá hál hai jab tum ne Yūsuf ko phusláyá thá, bolín háshá-lilláh hamen us kí koi burái ma'lúm nahín, 'Azíz kí 'aurat ne kahá ab haqq záhir ho gayá main ne use us ke nafs se phusláyá thá aur wuh sachchon men hai. (52.) Yih is hye táki wuh ma'lúm kare ki main ne us kí khufiya khuyánat nahín kí aur Alláh khuyánatíon ká fareb chalne nahín detá.

(—TERAHWAN SIPARA—)

(53.) Aur main (Yúsuf) apne nafs ko barí nahín ṭhahrátá, nafs to burái par ubhártá hai magar jab merá Rabb rahm kare be-shakk merá Rabb baḡhshinda mihrbán hai. (54.) Aur bádsháh ne kahá Yúsuf ko mere pás láo kí main use apní ḡhidmat men rakhún, jab Yúsuf se bádsháh ne kalám kiyá to kahá áj ke din tú hamáre pás ba-rutba o amánatdár húa. (55.) Yúsuf bolá mujhe sárí sar-zamín ke khazánon par muqarrar kar de mujhe hifázat ká 'ilm ḡhúb átá hai. (56.) Aur yún ham ne Yúsuf ko mulk men jagah dí zamín men jabán cháhtá rahtá thá, ham apní rahmat jise cháhte pahuncháte aur nekon ká ajr záya' nahín karte hain. (57.) Aur ímándáron parhezgáron ká ajr ákhirat bihtar hai.

(58.) Aur Yúsuf ke bhái us pás áe us ne unhen pahchán liyá aur unhon ne use na pahchána. (59.) Aur jab un ká asbáb unhen^{8 a} tayyár kar diyá unhen kahá apne us bhái ko jo báp kí taraf se hai mere pás le áná kyá na dekhá kí main púra paimána detá aur achchhá mihmándár hún. (60.) Agar use mere pás na láoge to tumhá-re liye mere pás paimána na hogá aur mere nazdík na áná. (61.) Bole us kí bábat ham báp ko phusláenge aur ham aisá karenge. (62.) Aur apne jawánon se kahá un ká sarmáya un ke shalíton men rakh den sháyad jab wuh apne logon men pahunchen use pahchánenge sháyad phir áenge. (63.) Jab báp kí taraf pahunchे bole ai báp paimána ham se roká gayá hamáre bhái ko hamáre sáth bhej tab hamen paimána milegá aur ham us ke muháfiz hain. (64.) Us ne kahá kyá main is par tumhárá i'tibár karún jaise pahle main ne is ke bhái par tumhárá i'tibár kiyá thá Alláh achchhá háfiz hai aur wuh mihrbánon men bará mihrbán hai. (65.) Aur jab apná asbáb kholá apní púnjí pherí húi pái, bole ai báp aur ham kyá cháhen yih hamárá púnjí maujúd hai hamen pher dí gaí ham aur ḡhúrák apne ahl ko liye láenge, aur apne bhái kí hifázat karenge aur ek úñṭ ke bojھ se ziyáda láenge aur yih bojھ ásán hai. (66.) Bolá main use tumháre sáth na bhejúngá jab tak Alláh ko darmiyán láke mujھ se 'ahd na karo kí tum use mujھ pás láoge agar tum qaid na ho jáo, phir jab unhon ne us se 'ahd kar liyá tab bolá jo báten ham ne kí hain un par Alláh kár-sáz hai. (67.) Aur kahá ai beṭo Misr men tum sab ek darwáza se dákhil na honá mutafarriq darwázon se jáná(kí tumhen kisi kí nazar na lage kí ek shakhs ke is qadar beṭe hain) aur main Ḳhudá kí kisi bát se bachá nahín saktá hukm Alláh hí ká hai main ne us par bharosa kiyá aur ahl tawakkul ko usí par bharosa cháhiye. (68.) Jab wuh jaise báp ne kahá thá (ba-tafríq) Misr men dákhil húa, Ḳhudá kí taqdír se is dhang ne unhen kuchھ na bacháyá magar yih Ya'qúb ke dil men ek ḡhwábisht hí jo us ne púrí kí aur Ya'qúb albatta sáhib-'ilm thá hamárá ta'lím se magar aksar dog nahín jánte.

(69.) Aur jab ba-ḵhāna Yūsuf dāḵhil hūe us ne apne bhāī (Binyamīn) ko pās baiṭhāke kahā main terā bhāī hūn tū gamgīn na honā un 9 'a kāmōn se jo wuh karte rahe hain. (70.) Phir jab un kā sāmān taiyār kar diyā to apnā piyāla apne bhāī ke shalīte men rakh diyā, phir ek pukārū ne pukārā ai qafila-wālo tum chor ho. (71.) Wuh un par muta-wajjih hoke bole tumhārā kyā jātā rahā (72.) Kahā bādshāh kā piyāla nahīn miltā aur jo koī piyāla lāe use (ba-in 'ām) ek ūṇṭ kā bojh (galla) milegā aur main zāmīn hūn. (73.) Bole Allāh kī qasam tum jānte ho ki ham zamīn men fasād karne nahīn āe aur ham kabhī chor na the. (74.) Wuh bole agar tum jhūthe nikle to chor kī kyā sazā hai. (75.) Kahā jis ke shalīte se nikle wuhī us kā badlā hai ham zālīmōn ko yūn sazā dete hain (76.) Phir us ne apne bhāī ke shalīte se pahle, un ke shalīte dekhne shurū kiye, phir apne bhāī ke shalīte se piyāla nikālā, yūn ham ne Yūsuf ke fāide ke liye makr kiya; Aur Yūsuf apne bhāī ko qānūn shāhī men pakarnā na chāhtā thā magar jo chāhe Allāh, jis ke ham chāhte darje barhāte hain aur har dānā ke ūpar ek dānā hai. (77.) Bhāī bole agar is ne chorī kī (kyā ta'ajjub) is ke bhāī (Yūsuf) ne pahle chorī kī thī, Yūsuf ne yīh bāt apne dil men rakhī aur un par zāhir na kī aur kahā tum darja men badtar ho aur jo kahte ho Allāh ḵhūb jāntā hai. (78) Wuh bole ai 'azīz is kā bāp bahut buddhā hai is ke badle ham men se ek ko pakar le, ham tujhe nek shakhs dekhte hain (79.) Kahā Allāh kī panāh ki ham kisī ko pakaren usī ko pakarnā hai jis pās hamārī pūñjī niklī warna ham zālīm hōnge

(80.) Jab nā-ummed hūe akele salāh karne baiṭhe, barā bolā kyā tum nahīn jānte is ke bāre men bāp ne tum se Allāh kā 'ahd 10 'a liyā hai aur pahle tum Yūsuf ke bāre men qusūr kar chuke ho, main is mulk se na sarkūngā jab tak bāp mujhe hukm na de yā Allāh merā fāisala kare wuh hukmān men achchhā hākim hai. (81.) Tum bāp pās chale jāo aur kaho ai bāp tere bete ne chorī kī aur ham ne wuhī kahā thā jo ham jānte the aur ham poshīda bāt ke nigahbān na the. (82.) Us shahr se pūchh jis men ham the aur qāfila se (pūchh) jin men ham āe hain aur ham zurūr sachche hain. (83.) Ya'qūb bolā hargiz nahīn tumhāre dilon ne ek bāt garhī hai ab sabr bihtar hai, ummed hai ki Allāh un sab ko mere pās lāegā wuh dānā hākim hai. (84.) Aur Ya'qūb ne un kī taraf se munh mor liyā aur kahā hāe afsos Yūsuf par aur us kī āṅkhen gam se sufed ho gāin thīn aur wuh āp ko ghōṇṭ rahā thā. (85.) Bolar Allāh kī qasam tū Yūsuf kā tazkira na chhōregā jab tak tū gal jāe yā mar jāegā (86.) Bolā main apnī be-qarārī aur gam kī shikāyat Allāh hī kī taraf kartā hūn aur main Allāh se wuh bāten jāntā hūn jo tum nahīn jānte. (87.) Ai beṭo jāo Yūsuf kī aur us ke bhāī kī talāsh karo aur rahmat Ilāhī se nā-ummed nā ho Allāh kī rahmat se sirf kāfir nā-ummed hote hain. (88.) Phir jab Yūsuf pās āe bole ai

'azíz ham par aur hamáre gharáne par sakhtí á paří hai aur ham náqis púnjí láe hai_n tú hamen púra paimána de aur hamen kхай-rát de Alláh kхайrát-dihindon ko badlá detá hai. (89.) Yúsuf ne kahá kuchh kхайbár hai tum ne Yúsuf se aur us ke bhái se kyá kiyá jab ki tum jáhil the. (90.) Wuh bole kyá sach tú Yúsuf hai, kahá hán main Yúsuf hún aur yih merá bhái hai Alláh ne ham par fazl kiyá, jo dartá aur sabr kartá, Alláh nekon ká ajr záya' nahín kartá. (91.) Bole Alláh kí qasam Kхудá ne tujhe ham par barguzída kiyá aur ki ham kхайtákar hai_n. (92.) Kahá áj tum par kuchh ilzáam nahín Kхудá tumhen mu'áf kare wuh mihrbáno men bará mihrbán hai. (93.) Merá yih kurtá le jáo aur use mere báp ke munh par dál do ki bíná ho jáe aur apná sárá gharáná mujh pás le áo.

(94.) Aur jab qáfila niklá un ke báp ne kahá mujhe Yúsuf kí bú áti hai agar tum mujhe bahká húa batláo. (95.) Wuh bole Alláh kí 11 'a qasam tú apní qadímí gumráhí men hai. (96.) Jab bashír á gayá aur kurtá us ke munh par dálá wuh bíná ho gayá. (97.) Kahá kyá main ne tum se na kahá thá ki main Kхудá se wuh kuchh jántá hún jo tum nahín jánte. (98.) Bole ai báp hamáre gunáhon ke liye Alláh se magfirat máng ham kхайtákar the. (99.) Kahá main ab se tumháre liye istigfár karzngá wuh bakhshinda mihrbán hai. (100.) Jab Yúsuf pás áe to us ne apne má báp ko gale lagáyá (yá apne kхайme men utará) aur kahtá Inshá-Alláh ba-amn Misr men dákhil ho. (101.) Aur apne wáli-dain ko takht par charháyá aur (bhái) sab síjda men gre, aur kahá ai báp yih mere pahle kхайwáb kí ta'bír hai mere Rabb ne use sach kiyá aur us ne mujh par ihsán kiyá jab mujhe qaid-kхайne se nikálá aur tumhen jangal se yahán le áyá, us ke ba'd kí shaitáu ne mujh men aur mere bháíon men jhagráu_nthwáyá thá Kхудá jo cháhe ba-latáfat kartá wuh dán hakím hai. (102.) Ai Rabb tú ne mujhe kuchh bádsháhí dí aur hadíson kí táwíl síkhái tú ásmán zamín ká Kхайlíq hai tú dunyá aur ákhirat men merá dost hai mujhe Musalmán máriyo aur nekon men milá díjiyo. (103.) Ai Muhammad yih qissa gaib kí kхайbaron men se hai ham terí taraf ilhám karte hai_n tú un ke pás na thá jab wuh apne mashwara par muttáfíq hue aur wuh makr kar rahethe aur agarchi tú hirs kare taubhí aksar log hai_n jo is (qissa) ko na mánenge. (104.) Tú is par un se kuchh ajr nahín mángtá yih to ek yádgári hai ahl dunyá ke liye.

(105.) Aur bahuterí nisháníán ásmán o zamín men hai_n jin par yih log guzarte aur kuchh dhyán nahín karte. (106.) Aur aksar 12 'a log Alláh par ímán nahín láte mushrik hí rahte hai_n. (107.) Kyá wuh amn men hai_n ki Alláh ká 'azáb áke un par chhá na jáegá yá achának be-kхайbarí men un ke liye wuh gharí na á jáegí. (108.) Tú kah yih merí ráh hai main Alláh kí taraf bínái par bulátá hún main aur jo merá sáthí hai, aur Alláh pák hai main mushrikon men nahín. (109.)

Aur jo tujh se pahle ham ne theje wuh bhí ádmí the bastíon ke báshinde un kí taraf ham ne ilhám bhejá thá, kyá yih (ahl Makka) zamín men nahín phire ki apne se pahlon ke anjám par fikr karte, ákhirat ká ghar ahl i khauf ke liye bihtar hai kyá tum nahín samajhte. (110.) Yahan tak ki jah rasúl ná-ummed ho gaye aur gumán kiyá ki un se jhúthe wa'da hús bain, tab hamárá madad á pahunchí phir jise ham ne cháhá bachá liyá aur hamárá 'azáb mujrimon kí taraf se lautáyá nahín játá. (111.) Un ke qisson men ahl i 'aql ke liye 'ibrat hai, banáwañí bát nahín lekin us kalám kí tasdíq hai jo sámhne maujúd hai aur mominín ke liye har shái kí tafsíl hai hidáyat o rahmat

(13.) SU'RA RA'AD MAKKI HAI

Á'yát 43 Rukú' 6

Alláh rahmán rahím ke nám se shurú' kartá hún.

(1.) Alif, Lám, Mím, Re. Yih kitáb kí áyát hai, aur jo kuchh tere Rabb se terí taraf utrá wuh haqq hai lekin aksar ádmí ímán nahín láte. (2.) Alláh wuh hai jis ne be-sutún ásmán únche kiye jinhen tum dekhte ho phir wuh 'arsh par sídhá ho gaya aur súraj o chánd ko musakhhar kiyá har ek waqt mu'aiyantak chaltá hai kám kí tadbír aur áyaton kí tafsíl kartá hai sháyad tum Rabb kí muláqát ká yaqín karo (3.) Aur wuh hai jis ne zamín ko phailáyá aur us men pahár aur nahren banáín aur har mewe ke dohre jore banáye, rát ko din se dhánpá hai ahl fikr ke liye is men nishán hai. (4.) Aur zamín men kitne khet hai pás pás aur angúr ke bág hai aur khetían aur khajúr ke daraqht hai ba'z kí jar pás pás ba'z kí alag alag aur ek hí pání se seráb hai aur ham ba'z ko ba'z par mewe ke maza men fazílat dete hai is men 'aqlmandon ke liye nishán hai. (5.) Aur agar tú ta'ajub kare to un ká qaul 'ajíb hai k ágá jab ham mití ho jáenge kyá ham naí paidáish men áenge. (6.) Yihí log Rabb ke munkir hai unhín kí gardanon men tauq parenge yihí dozaqhi hai wahán hamesha rahenge. (7.) Bhalái se pahle burái tujh se jald mángte hai aur in se pahle kaháwaten ho guzrín aur terá Rabb ba-wujúd sitam-gárá ke ádmíon ke liye sáhib magfirat hai aur terá Rabb saqht dukh denewálá hai. (8.) Káfir kahte hai ki Muhammad par us ke Rabb se koí mu'jiza kyún na utrá, tú to daráú hai aur har qaum men ek hádí hotá hai.

(9.) Alláh har 'aurat ke hamal ko aur un ke peñ sukarne aur barhne ko jántá hai aur har shái us ke sámhne ba-andáza hai. (10.) Wuh ² 'a buzurg o buland poshida o zahir se ágáh hai. (11.) Tum men se koí bát ko chhipáe ya zahir kare barábar hai aur jo shaqhs rát ko chhip rahtá aur din ko galíon men phirtá use ma'lúm hai. (12.) Us ke liye mu'aqqibat hai (frishte) áge aur piche ba-hukm Khudá us kí hifázet kar-

te hai, Khudá kisi qaum kī hālat tabdīl nahīn kartá jab tak wuh khud apne dilon ke khiyāl na badlen aur jab kisi qaum se Khudá burái karná chāhtá hai wuh haṭ nahīn saktī aur us ke siwá un ká koī madadgar nahīn hotá. (13.) Wuhí hai kī ba-murád khauf o tama'tumhen bijlī dikh-láyá kartá hai aur bhárfí bádál uṭhátá hai. (14.) Aur Ra'ad (nám firishtayá karak) us kī ba-hamd tasbīh kartá hai aur sab firishte uske khauf se aur wuh bijlī ke karáke bhejtá hai phir jis par chāhe girátá aur wuh (ahl Makka) Khudá ke báre men jhagarte hai aur wuh hīla men sakht hai. (15.) Use pukárná haqq hai aur us ke siwá jin ko wuh pukárte hai un ke liye kuchh qubúl nahīn kar sakte, magar jaise koī pání kī taraf donon háth phailátá hai ki us ke munh men á jae wuh kabhí na áegá ká-firon kī du'á sirf gumráhí men hai. (16.) Jo koī ásmán yá zamín men hai ba-razá yá ba-jabr Alláh hī ko sijda kartá hai aur un ke sáye bhí subh o shám Alláh ko sijda karte hai. (17.) Tú kah ásmán aur zamín ká Rabb kaun hai, tú kah Alláh hai, tú kah kyá tum ne us ke siwá aur himáyatí ṭhahráe hai jo apne nafa' o nuqsán ke málik nahīn, tú kah kyá andhá aur bíná barábar hai, yá táríkiyán aur roshní barábar hai yá tum ne un ko Alláh ká sharík ṭhahráyá, jinhon ne Alláh kī paidáish kī mánind kuchh paidáish kī hai aur un kī nazar men paidáish ral mil gáí hai, tú kah Alláh har shai ká Kháliq aur wuh akelá gálib hai. (18.) Us ne ásmán se pání utará aur apne andáza par nále bah gaye aur bahte pání se phúlṭ húa jhág uṭháyá aur us men se jo wuh zewar yá bartan banáne ko ág men galáte hai (ya'ne dhát ko) pání kī mánind jhág níkalatá hai yún Alláh haqq o bátíl kī misál detá hai, jhág náchíz ho játá aur wuh jo logon ko muḥfid hai zamín men rah játá hai Alláh yún bayán kartá hai un ke liye jinhon ne apne Rabb kī bát mání un ke liye bhaláí hai aur jinhon ne na mání agarchi un ke pás tamám zamín ká mál ho aur utná aur bhí ho táki wuh us se fidya den, un ke liye burá hisáb aur un ká thikáná jahannam hai burí jagah.

(19) Kyá wuh shaḥs jo jántá hai kī jo kuchh tere Rabb se terí taraf názil húa haqq hai us kī mánind ho jáegá jo andhá hai, 3 'a wuhí samajhte hai jinhon 'aql hai. (20.) Jo Alláh ká púrā iqrār karte aur 'ahd-shikaní nahīn karte. (21.) Aur jo Alláh ne joṛne ko kahá (siláe rahm) wuh jo joṛte hai aur Rabb se ḍarte aur bure hisáb se andesha karte hai. (22.) Jo ba-talásh tawajjuh Iláhí sábir hai aur namáz paṛhte aur jo ham ne unhen diyá us se khufiya aur 'alániya kharch karte aur badíon ko nekíán karke dafa' karte hai pichhlá ghar unhīn ke liye hai. (23.) 'Adan ke bág hai jin men dákhil hongé aur un ke ábá o azwá o aulád men se bhí jo nekokár hai, aur har darwáza se un pás firishte áenge. (24.) Salám-'alaikum tumháre sabr ke sabab se pichhlá ghar achchhá hai. (25.) Jinhon ne ba'd puḡhtagí Khudá ká 'ahd torá aur jo Alláh ne joṛne ko kahá wuh káṭte aur zamín men fasád karte

haiñ aur aison ke liye la'nat hai aur burá ghar. (26.) Alláh jiske liye cháhe rozí farákh kartá hai aur tang kartá hai aur wuh hayát i dunyá se khush haiñ aur hayát i dunyá ákhirat men kuchh nahín magar thorá fáida.

(27.) Káfir kahte haiñ ki Muhammad par us ke Rabb se koí

4 'a mu'jiza kyún názil na húa, tú kah jise cháhe Alláh gumráh kare aur jo rujú' ho usí ko wuh apní taraf ráh dikhátá hai. (28.)

Jo ímán láe aur jin ke dílon ne ba-zíkr Khudá itmínán páyá, suntá hai; Alláh ke zikr se dílon men itmínán átá hai, jo ímán láe aur nek kám kiye un kí khush-hálí aur achchhá thikáná hai. (29) Yún ham ne tujhe ek ummat (ahl Makka) men bhej diyá hai in ke pahle bahut ummaten guzar chukín, táki tú unhen wuh sunáwe jo terí taraf ham ne ilhám kiyá hai aur wuh (ahl Makka) rahmán ko nahín mánte (yih lafz un men mashhúr na thá) tú kah wuh merá Rabb hai koí Alláh nahín magar wuh, main ne us par bharosa kiyá aur us kí taraf merí tauba hai (30.) Qurán aisá nahín (ya'ne us men yih táqatnahín) kí us se pahár chaláe jáen yá zamín qata' ho sake yá us ke sabab se murde jí uñke boley balki sab kám Alláh ke haiñ kyá ímándáron ko is men tasallí nahín kí agar Alláh cháhe sab ádmíon ko hidáyut kare. (31.) Aur kuffár (Makka) par un kí kardání se hamesha ek áfat utarí rahegi (kyúnki mujáhidín har roz lúí már rakhte the) yá to ai Muhammad un ke ghar ke pás utregá (yih bhí un par áfat hai) yahán tak kí Khudá ká wa'da pahunché (fath ho yá maut áwe) Khudá wa'da khiláfi nahín kartá.

(32.) Tujh se pahle rasúlon se thatthe kar chuke haiñ so main ne

5 'a auwalan káfiyon ko muhlat dí phir muwákhiza kiyá hai phir kaisá badlá húa. (33) Jo shakhs (ya'ne Alláh) har nafs par us

ke a'amál ká badlá dene ko qáim hai (wuh achchhá hai) aur unhon ne Alláh ke sharík thahráye haiñ tú kah un ke nám rakho, yá tum Alláh ko wuh bát batáte ho jo zamín men nahín jántá yá záhírí bát hai, nahín balki káfiyon ke fareb un ke liye sajáe gaye haiñ aur Alláh kí ráh se wuh roke gaye aur jise Alláh ne gumráh kiyá us ká koí hádí nahín. (34.) Un ke liye hayát i dunyá men 'azáb hai aur ákhirat ká 'azáb ziyáda sakht hai aur Alláh se unhen koí bachá nahín saktá. (35.) Jannat ká bayán jis ká wa'da ahl i khauf se hai yún hai, us ke niche nahren bah-tí haiñ, us ká mewa aur sáya dáimí hai, yih anjám ahl i khauf ká hai, aur káfiyon ká anjám ág hai. (36.) Aur jinhen ham ne kitáb dí hai (ya'ne ahl i kitáb) jo tujh par utrá us se khush haiñ; aur un kí ba'í jamá'at men koí hai jo ba'z báton ko nahín mántá, tú kah mujhe hukm húa hai kí Alláh kí 'ibádat karún aur us ká sharík na thahráún, main us kí taraf bú-látáhún aur merá thikáná udhar hai. (37.) Aur yún ham ne Qurán hukm 'Arabí názil kiyá hai aur agar tú ba'd husúl is 'ilm ke un kí khwahís-hon par chalá to Alláh se bacháne ko koí himáyati aur máni' ne páegá.

(38.) Aur tujh se pahle ham ne kitne rasúl bheje jin ko ham ne 'auraten aur aulád dí, aur koí rasúl bagair izn Alláh ke mu'jiza nahín dikhlá saká har waqt ke liye ek nawishta hai. (39.) Alláh jo cháhe us men se mitá de aur jo cháhe likh de aur us ke pás kitáb kí mán hai (ya'ne Lauh i Mahfúz). (40.) Jo wa'da 'azáb ham ne (Ahl i Makka se) kiyá hai yá to ham tujhe dikhlá denge yá tujhe már dáleuge terá zimma sirf paigám pahuncháná hai aur hamará zimma hisáb lená. (41.) Kyá wuh nahín dekhte kí ham zamín ('Arab) ko atráf se ghatáte áte hain (ya'ne atráf men qabza Islám hotá chalá átá hai) Alláh hukm kartá hai aur koí us ke hukm ká mání' nahín aur wuh zúd hisáb hai. (42.) In se agle bhí makr kar gae hain sab makr Alláh ke háth men hain, wuh jántá hai jo har nafs kamátá hai, aur ab káfiyon ko ma'lúm ho jáogá kí pichlá ghar kiske liye hai (43.) Káfir kahate hain kí tú rasúl nahín hai, tú kah tum men aur mujh men Alláh gawáh káfi hai aur wuh shakhs bhí gawáh hai jise kitáb (sábiq) ká 'ilm hai.

(14) SURA IBRAHÍM MAKKI HAI

Ayát 52, Rukú' 7.

Alláh rahmán rahím ke nám se shurú' kartá hún

(1.) Ahí, Lám, Re. Yih kitáb hai jo ham ne terí taraf názil kí táki logon ko andhere se roshní men láwe un ke Rabb ke izn se ^{1 'a} lib sitúda ráh kí taraf. (2.) Alláh wuh hai jo ásmán o zamín kí chízon ká málík hai aur sakht 'azáb ke sabab káfiyon par áisos. (3.) Jo ákhirat par dunyá kí zindagí pasand karte aur Alláh kí ráh se rukte aur us men 'aib talásh karte hain wuh dúr kí gumráhí men hain. (4.) Aur ham ne har rasúl us kí hí qaum kí zubán men bhejá hai táki un ke liye bayán kar sake, phir jise cháhe Alláh gumráh kare aur jise cháhe hidáyat kare wuh gálib hakím hai (5.) Ham ne Músá ko mu'jizát deke bhejá thá ki apní qaum ko andhere se roshní men láwe aur unhen Alláh ke din yád diláwe is bayán men har sábir shákir ke liye nishán hain. (6.) Jab Músá ne apní qaum se kahá kí Alláh ká ihsán jo tum par húa yád karo kí us ne qaum Fíra'ún se tumhen naját dí wuh tumhen bará 'azáb de rahá thá tumháre larkon ko zabh kartá aur larkíon ko jítá rakhte the aur is men tumháre Rabb se tumhári barí ázmáish thí.

(7.) Aur jab tumháre Rabb ne suná diyá thá kí agar shukr karoge to ziyáda dúngá aur jo ná-shukrí karoge merá 'azáb sakht hai.

^{2 'a} (8.) Aur Músá ne kahá thá kí agar tum aur sab ahl zamín káfir ho jáo Alláh sitúda be-parwáh hai. (9.) Kyá qaum Núh o 'Ád o Samúd kí khabaren kí tum se pahle the tum pás nahín áchukín aur un se picchlón kí. (10.) Unhen koí nahín jántá magar Alláh. Un ke pás

kareṅge aur dil ur jāeṅge, túlogon ko us dīn se jis meṅ 'azāb āegā qarā. (45.) Tab zālīm kahēge ai hamāre Rabb hamēṅ thorī muhlat de. (46.) Kī terī dā'wat ko māneṅ aur rasūlon ke tābi' hon (kahā jāegā) kyā tum pahle qasmeṅ na khāte the kī hamēṅ zawāl na hogā (47.) Aur jin kuffār i sābiq ne apnī jānon par sitam kiyā tum un ke gharon meṅ rahte the aur tum jān chuke the kī ham ne un se kaise sulūk kiye haiṅ aur ham un kī kahāwatēṅ tumheṅ sunā chuke the, aur wuh (ahl i Makka) apnā makr (Muhammad ke bāra meṅ) kar chuke haiṅ (kī qaid yā qatl yā jilāwatan karen) aur un kā makr Allāh ke sāmhnē hai aur un kā makr aīsā nahīṅ kī us se pahār ṭal jāeṅ. (48) Mat kḥiyāl kar kī Allāh apnā wa'da jo sab rasūlon se hūā kḥilāf karegā, Allāh gālīb badlā lenewālā hai. (49) Jis dīn yih zamīn, ek aur zamīn āsmān se, badal jāeṅgī aur Allāh wāhid zabardast ke sāmhnē sab (qabron se) niklēge. (50.) Aur tú us dīn gunahgāron ko zanjīron meṅ jukrā hūā dekhegā. (51.) In ke kurte gandhak (yā rāl) ke hongē aur un ke chihre āg chhipā legī, kī Kḥudā har kisī ko us kī kamāī kā badlā de Allāh zūd hisāb hai. (52.) Yih ādmīon ke liye paigām-rasānī hai tākī in bāton se qarāe jāeṅ aur jāneṅ kī wuh Allāh ek hai chāhiye kī ahl i 'aql dhīyān karen.

(15) SURĀ HAJR MAKKY HAI

Āyāt 99, Rukū' 6.

Allāh rahmān rahīm ke nām se shurū' kartā hūṅ.

(1.) Alif, Lām, Re. Yih kitāb kī āyāt aur khulā Qurān hai.

(—CHAUDAHWĀN SĪPARA.—)

(2.) Kāfir aksar auqāt ārzū kareṅge kī ham Musalmān hote. (3.) Unheṅ chhor, kī khāeṅ aur fāida uthāeṅ aur ummedon meṅ bhūle rahēṅ pīchhe ma'lūm hogā. (4) Aur jo bastī ham ne halāk kī hai us ke liye ek ma'lūm nawishta thā. (5) Koī guroh apne waqt se āge nahīṅ jā saktī aur na pīchhe rah saktī. (6.) Unhon ne kahā, kī ai wuh shakhs jis par yih zikr (Qurān) utrā hai, tú pāgal hai. (7.) Tú hamāre pās firishte kyūṅ nahīṅ bulātā agar sachchā hai. (8.) Ham firishton ko nahīṅ utārā karte magar haqq ke sāth, aur us waqt un ko muhlat na milegī. (9.) Yih zikr (Qurān) ham ne utārā hai aur ham us ke hāfiz haiṅ. (10.) Agle firqon meṅ tujh se pahle ham ne rasūl bheje the. (11.) Aur jo rasūl āyā unhon ne us se ṭhatṭhe kiye. (12.) Yūṅ ham ne in mujrimon ke dilon meṅ ṭhatṭhā-bāzī dālī hai. (13.) Pas wuh (Muhammad par) imān na lāeṅge, pahlon kī 'ādat yahāṅ bhī wāqī' ho gāī hai. (14) Agar ham un ke liye āsmān meṅ ek darwāza kholeṅ aur yih ūs meṅ charheṅ. (15.) Tau bhī kahēge kī nazar-bandī hūī hai aur ham par jādū kiā gayā.

(16.) Ham ne ásmán men burj banáe aur ásmán ko názirín ke liye zinat dí. (17.) Aur mardúd shaitán se us kí hifázat kí. (18.)
 2 'a Magar jo shaitán koí bát chorí se sun gayá us ke píchhe shaháb lagáyá. (19.) Aur ham ne zamín ko phailá diyá aur us men pahár dāl diye aur us men har mauzún shai ham ne ugáí. (20.) Aur tumhá-re liye wahán ma'íshaten muqarrar kíñ aur wuh jin ke tum ráziq nahín. (21.) Koí chíz nahín ki jis ke khazáne ham pás na hon aur ham use bá-andáza ma'lúm názil karte hain. (22.) Aur ham ne bárdár hawáen chalaín aur ásmán se pání utará aur tumhen piláyá aur tum us ke jama' kuninda nahín. (23.) Aur ham jiláte o márte aur ham wáris hain. (24.) Aur ham tumháre aglon aur pichhlon ko jánte hain. (25.) Aur terá Rabb unhen uṭháegá wuh dáná hakím hai.

(26.) Ham ne insán ko sarí kíchar kí khankhanátí mittí se banáyá hai. (27.) Aur pahle ham junnát ko átish-sozán se baná chuke
 3 'a the. (28.) Aur jab tere Rabb ne firishton se kahá thá ki main ek bashar sarí kíchar kí khankhanátí mittí se badáúngá. (29.) Jab main use durust kar lún aur apní rúh us men phúnk dún tum sab us ke sámhne síjda men gir paṛná. (30.) Phir sab firishton ne use síjda kiyá. (31.) Lekin Iblís ne (na kiyá) sájdín men hone se inkár kiyá. (32.) Farmáyá ai Iblís tujhe kyá húa ki tú sájdín men shámil na húa. (33.) Kahá main hargiz bashar ko síjda na karúngá tú ne use sarí kíchar kí khankhanátí mittí se banáyá. (34.) Farmáyá nikal já, tú mardúd hai. (35.) Tá roz í insáf tujh par la'nat hai. (36.) Bolá ai mere Rabb jis dín tak murde uṭhen mujhe muhlat de. (37.) Farmáyá tujhe muhlat milí. (38.) Tá yaum waqtí ma'lúm. (39.) Bolá ai Rabb is liye ki tú ne mujhe gumráh kar diyá main bhí un sab ádmíon ko zamín men gumráh karúngá aur baháren dikháúngá. (40.) Síwáe un ke jo tere barguzída bande hain. (41.) Farmáyá yihí (barguzídagí) mere pás áne kí sídhí ráh hai. (42.) Mere bandon par terá galba na hogá magar un par jo gumráhon men se terá pairau ho. (43.) Aur un sab ká wa'da-gáh dozaḥ hai. (44.) Jis ke sát darwáze hain har firqe ke liye ek darwáza muqarrar hai.

(45.) Ahl í khauf bágon aur chashmon men hongé. (46.) Salámatí
 4 'a se ba-amn us men dákhil ho jáo. (47.) Jo un ke dilon men khoṭ hai ham nikál dáleñge, bháí hoke ámne sámhne ke takhton par baitho. (48.) Unhen wahán kuchh taklíf na pahunchegí aur wahán se kabhí na nikleñge. (49.) Mere bandon se kah de ki main baḥshinda mihrbán hún. (50.) Aur ki merá 'azáb dukh ká hai. (51.) Aur unhen Ibráhím ke mihmánon ká hál suná. (52.) Jab us pás áe bole salám; wuh bolá ham tum se ɗarte hain. (53.) Bole mat ɗar ham tujhe ek dáná larke kí bashárat dete hain. (54.) Kahá tum mujhe khushí suná-te ho jab ki burhápá á chuká kis bát kí khushí sunáte ho. (55.) Kahá

ham ba-rástí tujhe bashárat dete haiñ tú ná-ummedon men na ho. (56.) Bolá Rabb kí rahmat se ná-ummed kaun hotá hai magar gumráh log. (57.) Phir bolá ai rasúlo tumhárá matlab kyá hai. (58.) Bole ham gunahgár logon kí taraf bheje gae haiñ. (59.) Ham tamám áli Lút ko naját denge. (60.) Na us kí 'aurat ko ki ham ne muqarrar kar diyá hai ki wuh píchhe rahnewálon men ho.

(61.) Jab rasúl áli Lút ke pás áe. (62.) Bolá tum opre log ma'-lúm hote ho. (63.) Bole nahín ham tere pás wuh chíz leke áe haiñ jis men ahl i shahr shakk karte the, (ya'ne 'azáb.) (64.) Aur ham tujh pás haqq bát láe aur ham sachche haiñ. (65.) T ú apnon ko kuchh rát gae le nikal aur khud un ke píchhe chal aur tum men koí murke na dekhe aur chale jáo jáhán hukm húá. (66.) Aur Lút ke dil men ham ne yih bát qáim kar dí thí kí ba-waqt subh in logon kí jar káfi jáegi. (67.) Aur ahl i shahr khushían karte áe. (68.) Bolá yih mere mihmán haiñ in ko ruswá na karo. (69.) Khudá se daro mujhe badnám na karo. (70.) Bole kyá ham ne tujhe jáhán kí himáyat se na roká thá. (71.) Bolá yih merí betían házir haiñ agar karná cháho. (72.) Terí ján kí qasam wuh apní mastíon men mad-hosh haiñ. (73.) Súraj nikalte waqt unhen chinghár ne liyá. (74.) Ham ne us bastí ko úpar niche kar diyá aur un par khingar ke qism se patthar barsáe. (75.) Is qissa men chihra shináson ke liye nishán haiñ. (76.) Aur wuh bastí qadímí saqak par hai. (77.) Is men mominín ke liye nishán haiñ. (78.) Aikewále bhí zálím the (Aika jungle Madiyan ke pás hai.) (79.) Ham ne un se badlá liyá aur yih donon shahr ráh par nazr áte haiñ (Makka se Shám ke musáfir ko.)

(80.) Hijrwálon ne (ki Madína o Shám ke mábain maidáu hai) rasúlon ko jhuthláyá thá. (81.) Aur ham ne unhen mu'jze pahuncháe the unhon ne un se munh morá. (82.) Paháron men khátir-jama'í se ghar taráshte the. (83.) Subh ko unhen chinghár ne liyá. (84.) Jo kamáte the un ke kuchh kám na áyá. (85.) Jo kuchh ásmáu aur zamín aur un ke darmiyán hai ham ne ba-rástí paidá kiyá aur wuh gharí áne par hai so tú achchhi tarah darguzar kar. (86.) Terá Rabb bará Kháliq aur dáná hai. (87.) Ham ne tujhe saba' masá ní (súra Fátíha) aur Qurán 'azím diyá hai. (88.) Aqsám i mardum ko jin ni'maton ke sáth ham ne bahramand kiyá hai tú (ai Muhammad) apní ánkhen un ni'maton kí taraf na pasár aur un par gam na kar aur apne bázu mominín ke liye jhuká (narmí dikhlá.) (89.) Aur kah main to sáf daráu hún. (90.) Goyá ham ne Qurán muqtasamín par názil kiyá hai (ya'ne un par jo ba-taur thaṭṭhá súraton ko ápas men taqsim karte haiñ kí fulán súrat terí fulán merí fulán fulán kí hai aur hanste haiñ.) (91.) Unhon ne Qurán kí botían noch lí haiñ. (92.) Tere Rabb kí qasam ham in sab se púchhenge. (93.) Jo kám wuh karte the. (94.)

Jo tujhe hukm húá kholke suná de aur mushrikon se munh moṛ le. (95.) Thaṭṭhá-bázon ko ham terí taraf se káfi hai. (96.) Wuh jo Alláh ke sáth दूसरे Alláh muqarrar karte hai unhen ma'lúm ho jáegá. (97.) Aur ham jánte hai ki un kí báton se terá dil tang hotá hai. (98.) Aur apne Rabb kí hamd kar aur sájidín men ho. (99.) Aur apne Rabb kí 'ibádat kar yahán tak ki tujhe yaqín á jáe.

(16) SURÁ NAHAL MAKKÍ HAI.

Ayát 128, Rukú' 16.

Alláh rahmán rahím ke nám se shurú' kartá hún.

(1.) Hukm Iláhí áyá cháhtá hai (ba talab 'azáb) jaldí na karo, tumháre shirk se wuh pák o buland hai (2) Wuh ba-hukm khud Ar-rúh firish-te ke wasile apne bandon men jis par cháhtá frishton ko bhejtá hai ki unhen dáraen ba-in mazmún kí koí Alláh nahín hai magar main hún mujh se dāro. (3.) Ásmán aur zamín ko ba-rástí paidá kiya tumháre sharikon se buland hai. (4.) Ádmí ko nutfá se paidá kiya aur wuh saríh jhagrálú ho gayá. (5) Aur chār-páe paidá kiye, un men tumhá-re hie járe ke kapre aur kai fáide hai aur ba'z ko un men se khá lete ho. (6.) Aur tumháre hie un men zínat hai jab shám ko láte aur cha-ráne játe ho. (7.) Wuh tumhárá bojh us bastí tak uthá le játe hai jahán tum pahunch na sakte magar ba-mashaqqat ján beshakk tumhárá Rabb baḥshinda mihrbán hai. (8) Us ne ghore aur ḡhachchar aur gadhe tumhári sawári aur zínat ke hie paidá kiye aur ab paidá kartá rahtá hai jo tum nahín jánte (9) Aur sídhí ráh jo hai Ḳhudá par pahunchti hai aur koí ṭerhí ráh hai aur agar wih cháhtá un sab ko hidáyat kartá.

(10.) Wuh hai jis ne tumháre hie ásmán se pání utará use tum píte ho aur us se daraḡht hote jahán tum jánwar charáto ho. (11.)

2 'a Us se tumháre hie zirá'at aur zaitún aur khajúren aur angúr aur har qism ke mewe ugátá hai ahl fikr ke hie is men mu'jza hai. (12.) Aur tumháre hie rát aur dín aur súraj o chánd ko us ne musa-ḡhar kiya aur sitáre us ke hukm ke tábi' hai, ahl i 'aql ke hie is men mu'jizát hai. (13.) Aur jo us ne tumháre hie zamín men mukhtalíf rangon kí chízen phailáí hai us men ahl i fikr ke hie mu'jza hai. (14.) Wuh hai jis ne daryá ko qábú kiya táki tum us se tázagosht (machhlí) kháo aur us men se zewar (motí yá mirján) níkal ke pahino, aur tú dekhtá hai daryá men kishtíán chaltí hai táki tum us ke fazl se (ba-tijárat) ma'ishat talab karo aur ki tum shukrguzár ho. (15.) Us ne zamín men paháron ko is liye dālá ki wuh tumhen leke híl na jáe aur nahren aur saraken hai sháyad tum ráh páo. (16.) Aur 'alámát hai aur wuh sitáron se ráh páte hai. (17.) Kyá Ḳháliq gair ḡháliq kí barábar ho

jáegá tum soch nahín karte. (18) Agar tum Alláh kí nia'maten shu-már karo unhen gher na sakoge beshakk Alláh baqshinda mihrbán hai. (19.) Aur jo tum chhipáte aur záhir karte ho Alláh jántá hai. (20.) Aur jin ko wuh log Alláh ke siwá pukárte han wuh kuchh paidá nahín kar sakte aur áp paidá-shuda han. (21.) Zinda nahín murdá han unhen ma'lúm nahín. (22.) Kí kab utháe jáenge.

(23) Tumhárá Alláh ek Alláh hai, jo ákhirat ko nahín mánte un ke dil inkárfí han aur wuh sarkash han (24.) Bilá-shakk K̲hudá ko un 3 'a ká záhírfí o̲khufiya hál ma'lúm hai. (25.) Aur wuh sarkashon ko pasand nahín kartá. (26.) Aur jab unhen kahá játá hai. ki wuh jo tumháre Rabb ne (Mohammad par) názil kiyá hai kyá shai hai, kahte han aglon kí kaháníán han. (27.) Táki qiyámat ke din apne púre bojh aur jinhen be-'ilmí se gumráh kiyá un ke bojhon men se bhí kuchh utháen, suntá hai burá hai jo utháte han.

(28.) In ke aglon ne makr kiyá thá (ya'ne Namrúd ne) so un kí 'imáratí bunyádon kí taraf se Alláh áyá aur un par chhat gir 4 'a parí aur gair ma'lúm taraf se 'azáb á gayá (29.) Phir Alláh unhen qiyámat ke din ruswá karegá aur kahegá wuh mere sharík kahán han jin ke báre men tum zidd karte the, wuh junhen 'ilm milá hai kahenge á ruswái aur burái káhton par hai (30) Apní jánon par sitam karte hie jo log kí firishton ne máre han wuh sulh ká paigám dálenge kí ham kuchh baráfi na karte the, hán Alláh jántá hai jo tum karte the. (31) Jahannam ke darwázon men dákhil ho hamesha wahán raho, sarkashon ká burá thikáná hai. (32.) Aur ahl í khauf se kahá gayá kí wuh kyá hai jo tumháre Rabb ne (Mohammad par) názil kiyá hai bole bhaláfi hai nek kirdáron ke liye isí dunyá men bhaláfi hai (ya'ne hifázat ján o mál o 'izzat) aur ákhirat ká ghar achchhá hai aur muttaqion ká ghar kyá khúb hai (33.) 'Adan ke bágon men dákhil honge un ke níche nahren bahtí han jo cháhen wahán un ke liye hai Alláh aisá badlá muttaqion ko detá hai. (34.) Jin kí jánen ba-hálat pákízagí firishte nikálte han kahte han salám 'alaikum ba-jazá a'amál bihisht men jáo. (35.) Káfir kis intizárfí men han yih kí un ke pás firishte áenge yá Alláh apná hukm ('azáb) bhegegá aise hí in se aglon ne kiyá, Alláh ne un par zulm nahín kiyá lekin unhon ne apní jánon par áp zulm kiyá. (36.) Phir un ke a'amál kí buráfi un par áfi aur un kí thaṭṭhe bázi ne unhen gher liyá.

(37.) Mushrikon ne kahá agar K̲hudá cháhtá to ham aur hamáre 5 'a ábá us ke siwá kisi ko na pújte aur ham bagair hukm us ke kisi shai ko harám na ṭbahráte, aise hí in se aglon ne kahá thá, rasúlon par sírf khulá paigám pahuncháuá hai. (38.) Aur har ummat men ham ne ek rasúl bhejá hai kí Alláh kí 'ibádat karo aur Táḡút se bache raho phir un men kisi ko Alláh ne hidáyat kí aur kisi par gum-

rāhī qāim ho gāī, zamīn men sair karo aur socho kī Mukazzibon kā anjām kyā hūā hai. (39.) Agar tū un kī hidāyat kā harīs hai (to kyā kar saktā hai) jise Allāh gumrah kare use wuh hidāyat nahīn kartā aur un kā madaḡ-gār koī nahīn. (40.) Unhon ne apnī pakki qasmon se Khudā kī qasam khāī hai kī jo mar gayā Khudā use na uthāegā, hān is par sachchā wa'da hai lekin aksar ādmī nahīn jānte. (41.) Wuh is liye uthāegā kī jis bāt men wuh jhagarte the un ke liye zāhir kare aur tākī kāfiron ko ma'lūm ho kī wuh jhūthe the. (42.) Jab ham kisī shai kā irāda karte hain us ke liye hamārā yihī qaul hai kī ham kalite hain ho jā pas ho jātā hai.

(43.) Jinhon ne zulm uthāke Allāh ke liye hīrat kī un kā thikānā duniyā men ham achchhā karenge aur ākhīrat kā badlā barā hai agar wuh jānen. (44.) Jinhon ne sabr kiyā aur apne Ra'b par bharosa rakhā. (45.) Aur tuḡ se pahle bhī jo ham ne bheje wuh ādmī the un kī taraf ham ilhām karte the agar tum nahīn jānte to ahl-i-zikr (ya'ne ahl-i kitāb) se pūchh lo. (46.) Unhen ham ne ba-dalāl aur ba-kutub bhejā aur ham ne terī taraf zikr (Qurān) utārā tākī logon ke liye jo un kī taraf nāzil hūā bayān kare aur tākī wuh fikr karen. (47.) Jo log badī ke mausūbe (Muhammad kī nisbat) karte hain kyā wuh is se amn-yāfta hain kī Allāh unhen zamīn men dhansā de yā gair ma'lūm taraf se un par 'azāb āwe. (48.) Yā Allāh unhen chalte phirte (ba-maut) pakar le wuh na thakā sakenge. (49.) Yā un ko ba'd darāne ke pakre, tumhārā Rabb barā mīhrbān hai. (50.) Kyā unhon ne na dekhā kī jo shai Allāh ne paidā kī un ke sāye dāhne aur bāen se Allāh ko sijda karte hūe dhalte hain aur wuh 'ājizī karte hain. (51.) Jo āsmān o zamīn men hai az qism jāndār aur firishte Allāh ko sijda karte hain aur takabbur nahīn karte. (52.) Upar se apne Rabb kā khauf rakhte aur jo hukm pāte so karte hain.

(53.) Aur Allāh ne kahā hai kī do Allāh na thahrāo (Fārsī firqa Sānwīyyah kī taraf ishāra hai) wuh to ek hī Allāh hai us se daro. (54.) Jo āsmān o zamīn men hai us kā hai aur insāf hamesha us ko lāzim hai kyā tum gair Khudā se darte ho. (55.) Aur jo m'mat tum pās hai Allāh se hai phir jo saḡhtī tum par ājātī hai tum usī kī taraf chālāte ho. (56.) Phir jab wuh tum se saḡhtī dūr kar detā hai tum men se ek firqa fauran Rabb ke sāth sharīk thahrātā hai. (57.) Tāki hamāre diye hūe par nā-shukrī karen tum fāida uthā lo āḡhir ko ma'lūm karoge. (58.) Aur hamārī dī hūī rozī men se un ke liye jnhen nahīn jānte hissa tajwīz karte hain, Allāh kī qasam tumhārī iftrāī bāton kī bābat tum se pūchhā jāegā. (59.) Aur Khudā ke liye (firishton ko) beḡiān thahrāte hain wuh pāk hai, aur apne liye jo chāhe muqarrar karte hain (ya'ne beḡe.) (60.) Aur jab un men kisī ko (tawallud) laḡkī kī khabar dī jātī hai us kā munh siyāh ho jātā hai aur dil men gamgīn

hai. (61.) Ná-khush khabar ke sabab logon se chhiptá phirtá hai, is taraddud men ki be-'izzatí qubúl karke us ko (dunyá men) rahne dún yá use mittí men dabá dún, suntá hai burá faisala karte hai. (62.) Jo ákhirat par ímán nahín rakhte un kí sífat burí hai aur Alláh kí sífat buland hai aur wuh gálib puḡhtakár hai.

(63.) Aur agar Alláh ádmíon ko un ke sitam par pakre to zamín par
8 'a koí jumbish kuninda báqí na rahegá (kull baní Ádam o Ádam gunahgár gair ma'súm niklengé) magar wuh unhen waqt mu'aiyan tak muhlat de rahá hai jab un ká waqt áegá ek gharí taqad- dum o taakhkhur na karengé (64.) Jinhen makrúh samajhte (ya'ne larḡián) unhen Alláh ke liye tajwíz karte aur un kí zubánen jhúṡh bolí hai ki hamáre liye khúbí hai be-shakk un ke liye ág hai wuh ifrát men ḡále gaye. (65.) Alláh kí qasam tujh se pahle ham ne bahut ummaton men rasúl bheje the shaitán ne un ke a'amal unhen bhale kar dikhláe the so wuhí áj un ká dost hai aur in ke liye dukh ká 'azáb hai. (66.) Aur ham ne isí liye tujh par kitáb názil kí hai ki tú un ke liye un kí ikhtiláfi báton ká bayán kare aur hidáyat o rahmat ímándáron ke liye hai. (67.) Aur Alláh ne ásmán se pání utára jus se ba'd maut zamín ko jiláya is men sáma'in ke liye nishán hai.

(68.) Tumháre liye chárpáon men 'ibrat hai jo un ke peṡ men hai
9 'a gobar aur khún ke darimíyán khális dúdh ham tumhen piláte hai jo pínewálon ko khush-gawár hai. (69.) Aur khajúr o angúr ke phalon men se tum shaiáb aur achchhá rízq nikálte ho ahl 'aql ke liye is men nishán hai. (70.) Aur tere Rabb ne shahd kí makkbí ko ilhám diyá ki paháron aur daraḡhton o belon kí tatṡfon men ghar baná. (71.) Aur har jus ká mewa khá aur apne Rabb kí musakhkhá ráhon men chal, in makkhlíon ke peṡ men se píne kí chíz (shahd) rang ba rang nikaltá hai us men ádmíon ke liye shifá hai ahl fíkr ke liye is men nishán hai. (72.) Aur Alláh ne tumhen paidá kiyá phir tumhen maut detá aur koí tum men aisá hai ki nikammi 'umr tak pahuncháya játá hai ki jánne ke ba'd kuchh na jáne (buddhá be-'aql ho jáe) Alláh dáná tawáná hai.

(73.) Aur Alláh ne tumháre ba'z ko ba'z par rízq men fazílat dí,
10 'a jinhen fazílat milí wuh apná rízq gulámon ko nahín dete ki wuh sab (ya'ne málik o gulám) rízq men barábar ho jáen pas kyá wuh Alláh kí ni'mat ke munkir hai. (74.) Aur Alláh ne tumháre nafson men se tumháre liye 'auraten paidá kín aur tumhári 'auraton men se tumháre liye bete aur pote paidá kiye aur tumhen suthrí chízen kháne ko dín, so kyá wuh bátíl par ímán láte aur ni'mat Iláhi ke munkir hai. (75.) Aur Alláh ke siwá un ko pújte jo ásmán zamín men un kí rozí ke kuchh muḡhtár nahín hai aur na maḡdúr rakhte. (76.) So tum Alláh ke liye masaleṡ na sunáo Khudá jántá hai aur tum

nahīn jānte. (77.) Allāh ne masal sunāī ki ek mamlūk gulām hai jo kisī shai par iḥtiyār nahīn rakhtā aur ek wuh shakhs hai jise ham ne achchhī rozī dī wuh us men se ba-zāhir o ḵhufiya ḵharch kartā hai kyā yih donon barābar hai, Allāh kī hamd ho, phir un men aksar nahīn jānte. (78.) Aur Allāh ne masal sunāī do ādmī hai ek un men gūngā hai kuchh kām nahīn kar saktā aur wuh apne mālīk par boj hai ki jidhar use bhejtā hai kuchh bhalāī nahīn lātā kyā wuh us ke barābar hai jo ba-'adl hukm kartā aur āp rāh-rāst par hai.

(79.) Zamīn āsmān kā 'ilm i gaib Allāh ko hai ḵhāss gharī (qiyā-
 11 'a mat) kā mu'āmala palak kī jhapak kī māmūd yā isse bhī qarīb hai
 Allāh har shai par qādir hai. (80.) Allāh ne tumhen tumhārī māon ke peton men se nikālā tum kuchh na jānte the aur tumhen kām aur āṅkhen aur dil diye shāyad tum shukr karo. (81.) Kyā tum parind-on ko āsmān kī fazā men nahīn dekhte un ko Allāh thām rakhtā hai imāndāron ke liye is men nishān hai. (82.) Khudā ne tumhāre ghar sukūnat kī jagah aur chār-pāon kī khāl se dere banā diye safar men aur iqāmat men wuh tumhen halke ma'lūm hote hai aur un kī ūn aur babrion aur bālon se kitnī chīzen aur fawāid ek waqt tak hai. (83.) Aur Allāh ne apnī ḵhilqat se tumhāre liye sāye paidā kiye aur pahāron men gār banāe aur kurte banā diye ki tumhen garmī se bachāen aur aise kurte bhī jo larāī men bachāen (zirah) yūn wuh apnī ni'mat tum par pūrī kartā hai ki shāyad tum Musalmān ho jāo (84.) Phir agar wuh na mānen to terā zimma sāf sunānā thā (85.) Allāh kī ni'mat pahchānte phir munkir hote aur un men bahut kāfir hai

(86.) Jis dīn ham har ummat men ek gawāh kharā karenge phir
 12 'a kāfiron ko ('uzr kā) izn na hogā aur na un se ruju' matlūb hogā.
 (87.) Aur jab zālm 'azāb dekhenge na un se takhfiif hogī na unhen muhlat milegī. (88.) Aur jab mushrik apne sharikon ko dekhenge, bolenge ai Rabb yih hamāre sharik hai jinhen ham tere siwā pukārte the, phir sharikon se kahenge tum jhūthe ho (89.) Aur Allāh se sulh kā paigām dālenge aur un ke jhūth un se gum ho jāenge. (90.) Jo kāfir hai aur Allāh kī rāh se rokhte hai ham unhen 'azāb par 'azāb denge fasād ke badle men (91.) Aur jab har ummat men un par ek gawāh unhīn men kā kharā karenge aur tujhe (ai Muhammad) un (ahl Makka) par gawāh lāenge, aur ham ne tujh par kitāb utārī jis men har shai kā bayān hai aur hidāyat o rahmat aur bashārat Musalmānon ke liye.

(92.) Allāh 'adl o nekī aur ahl qarābat ko kuchh dene kā hukm
 13 'a kartā, aur be-hayāī o nā-pasand shai aur sarkashī se mana' kartā hai, tumhen wa'z kartā hai shāyad tum yād rakho. (93.) Aur jab 'ahd bāndho to Ḵhudā kā 'ahd pūrā karo aur pakkī qasmen khāke na toṛo ki tum ne Allāh ko qasmon men apne ūpar nigahbān ṭhahrāyā

hai, Alláh jantá hai jo tum karte ho. (94.) Aur tum us 'aurat kí mánind na ho jis ne apná sút ba'd mihnat tukre tukre kar diyá, tum apní qasmon ko apne darmiyán hila i dakhl ṭhahráte ho ki tum dúsri guroh se (amwál men) ek barhiyá guroh ban jáo, Alláh tumhen wafádári men ázmátá hai, aur Alláh qiyámat ke din tumhári iḡhtiláfi báton ko khot ke bayán karegá. (95.) Aur agar Alláh cháhtá tum sab ek hí ummal ho játe lekin wuh jise cháhe gumráh kare aur jise cháhe hidáyat kare tumháre kámon kí tum se púchh hogí (96) Aur apní qasmon ko apne darmiyán hila dakhl na-banáo ki ba'd ustuwári koí qadam ḡig na jáe aur tum Alláh kí ráh se rokne ke bá'is hoke 'azáb chakkho aur tumhen bará 'azáb ho (97.) Aur 'ahd i Khudá ke muqábala men haqír qímat na lo, jo Alláh ke pás hai wuh tumháre liye achchá hai agar tum jáno. (98.) Jo tumháre pás hai játá rahegá aur jo Alláh ke pás hai báqí hai, aur ham sábit-qadamon ko un ke kámon ká badlá achchhá denge. (99.) Mard ho yá 'aurat jo mómín hoke nek kám kare ham use achchhí zindagí se zinda karenge aur un ke achchhe kámon ká jo karte the badlá denge. (100) So jab tú Qurán parhe mardúd shaitán se Alláh kí panáh máng. (101) Ahl i tawkkul aur ímándáron par us ká galba nahín chaltá. (102) Us ká galba unhín par chaltá hai jo shaitán ke dost aur mushrik hain.

(103.) Aur jab ham ek áyat kí jagah dúsri áyat badalte hain, aur
 14 'a Alláh khúbb jántá hai jo utár rahá hai wuh kahte hain Muham-
 mad to muftarí hai balki aksar un men nahín jánte. (104) Tú kah Rúh ul Quds ne tere Rabb kí taraf se ba-rástí Qurán názil kiyá hai táki ímándáron ko mustaqím kare aur Musalmánon ko hidáyat o bashá-rat ho. (105) Aur hamen ma'lúm hai ki wuh (ahl Makka) kahte hain ki Muhammad ko ek ádmí síkhlátá hai (ya'ne Jabr yá Abú Fíkha o Yesár o Aesh wg ki Nasrání saiqalgar Makka men the aur aksar ráton ko jama' hoke hazrat ko kutub muqaddasa sunáte the) jis kí taraf nisbat karte hain (ki fulán shakhs síkhlátá hai) us kí zubán 'Ajmí hai (ki wuh Rúmí thá bázári 'Arabí síkhí thí ahl zubán kí mánind na bol sáktá thá Kalám Muqaddas ká 'Arabí tarjuma likhá húa parhke sunátá thá aur shikasta 'Arabí men báten kartá thá) aur yih Qurán sáf 'Arabí zubán hai. (106) Jo Alláh kí bát par ímán nahín láte Alláh unhen hidáyat na karegá unhen dukh ká 'azáb hogá. (107.) Jo Alláh kí áyát ko nahín mánte wuhí jhúthí báten banáte aur jhúthe hain. (108.) Jo koí ba'd ímán Alláh ká munkir húa na wuh jis par zabardastí húi aur us ká dil ba-ímán itmínán men hai magar wuh jo dil kholke munkir húa un par Alláh ká gazab aur un ke liye bará 'azáb hai. (109.) Yih is liye ki ákhirat par hayát i dunyá ko pasand kiyá aur Khudá káfir logon ko hidáyat nahín kartá. (110.) Yih wuh hain jin ke dilon aur kánon aur áñkhon par Alláh ne muhr lagáí aur yihí gáfil hain, be-shakk ákhirat men nuqsán

uṭhāenge. (111.) Phir terā Rabb un ke liye jinhon ne fitna men paṛne ke ba'd hijrat kī phir jihād kiyā aur sābit qadam rahe in bāton ke ba'd terā Rabb baḵshinda mihrbān hai.

(112.) Jis din har koī apne dil men utār chaṛhāo kartā āegā aur har kisī ko us ke a'ānāl kā pūrā badlā milegā aur un par zulm na hogā. (113.) Aur Allāh ne misāl sunāī, kī ek shahr (ya'ne Makka) ārām aur amn men thā us kā rīzq ba kushādagī har jagah se chalā ātā thā (kī har taraf se hājī āte mandī lagtī tijārat hotī thī) shahr ne Allāh ke ihsānon kī nā-shukrī kī, Khudā ne bhūkh o khauf kā libās use pahnāyā (kī mujāhidīn ne rāh tijārat band kī hai) un kī karnī ke sabab. (114.) Un ke pās unhīn men se ek rasūl āyā use jhuthlāyā is liye unhen 'azāb ne pakṛā aur wuh zālīm han. (115.) Aī Musalmānon tum Allāh kā diyā hūā halāl aur pāk rīzq khāo (jo jihād se hāsīl hotā hai) aur Allāh kī ni'mat kā shukr karo agar tum us ke parastār ho (116.) Allāh ne jo tum par harām kiyā hai sirf murdār aur khūn aur sūar kā gosht aur jis zabīha par gair Allāh kā nām pukārā gayā phir jo bāgī aur sarkash na hoke 'ājiz ho gayā (wuh in harām ashiyā ko bhī khā saktā hai) Allāh baḵshinda mihrbān hai. (117.) Tum apnī zubānon kī darog-goī se yūn na kaho kī yih halāl aur wuh harām hai kī Allāh par jhūth bāndho, jo Allāh par jhūth bāndhte un kā chhutkārā na hogā. (118.) Thorā paidā hai aur unhen dukh kā 'azāb hogā (119.) Aur Yahūd par ham ne wuhī harām kiyā thā jo pahle ham tujhe sunā chuke, un par ham ne kuchh sitam nahīn kiyā, wuh apnī jānon par āp sitam karte the. (120.) Jinhon ne ba-nādānī badī kī phir ba'd us ke tāib hūe aur shāista ho gae is tauba ke ba'd, terā Rabb baḵshinda mihrbān hai.

(121.) Ibrāhīm peshwā 'ābid i Khudā ek-tarfa shakhsthā aur mush-rikon men se na thā. (122.) Allāh kī ni'maton kā shākīr thā, Khudā ne use pasand kiyā aur rāh rāst dīkhlayā. (123.) Aur ham ne use dunyā men khūbī baḵshī aur wuh ba-ākhīrat nekon men hai. (124.) Phir ham ne terī taraf ilhām bhejā, kī tū Ibrāhīm ek-tarfa ke mazhab par chal aur wuh mushrikon men na thā. (125.) Sabt un logon par muqarrar hūā thā jo āpas men ikhtilāf kar rahe the ; aur terā Rabb qiyāmat ke din un kī ikhtilāfī bāton men faisala karegā. (126.) Tū hikmataur 'umda nasīhat se apne Rabb kī rāh par bulā aur ba-taur ihsan un se munāzara kar, terā Rabb use khūb jāntā hai jo us kī rāh se gumrah hūā hai ; aur wuh hidāyat-yāfton se khūb āgāh hai. (127.) Aur jo tum badlā do to utnā hī badlā do jis qadar tumhen taklīf pahunchī hai: aur jo tum sabr karo to sabr sābiron ke liye khūb hai. (128.) Tū sabr kar aur tū Allāh kī madad se sabr kar sakegā aur un par gam na khā aur un ke farebon se tang dil na ho Allāh ahl i khauf aur nekon ke sāth hai.

(—PANDRAHWAN SIPARA.—)

(17.) SURA BANI ISRAEL MAKKI HAI

Ayát 111, Rukú' 12.

Alláh rahmán rahím ke nám se shurú' kartá hún.

(1) Wuh pák hai, jo apne banda (Muhammad) ko masjid harám
 1 'a (Ka'ba) se masjid 'Aqsá (Haikal Yarúsalam) tak jis kegirda gird
 ham ne barakat dí hai, rát ko (khwáb men) le gayá, táki use
 ba'z apne nishán dikháwe, wuh suntá dekhtá hai. (2) Aur ham ne
 Músá ko kitáb dí, aur us kitáb ko Baní Isráel ke liye hidáyat thahráyá,
 ki mere siwá tum kisi ko kár-sáz na jáno (3) Aí us shakhs (Sám) kí
 aulád, jise ham ne Núh ke sáth kishtí men charháyá thá; Núh banda
 shukrguzár thá. (4.) Aur ham ne Baní Isráel kí nisbat kitáb men
 taqdíri hukm kiyá thá, kí tum zamín men do bár fasád karoge aur
 niháyat magrúr aur sarkash hoge. (5.) Phir jab in do fasádon men
 se un ká pahlá wa'da áyá ham ne sakht jung-áwar bande (Kasdí) tum
 par bheje, phir wuh gharon men á ghuse (lút már ke liye) aur Kхудá
 ká wa'da honá thá (6.) Phir ham ne un par tumhen galba diyá aur
 tumhen ba-amwál o aulád madad dí aur bahut barháyá (7.) Agar
 tum bhalái karo yá burái apní jánon ke liye hai : phir jab hamará
 dúsrá taqdíri wa'da áyá, (ham ne Rúmí bheje) kí wuh tumháre chihre
 udás karen aur masjid (Haikal) men dákhil hon, jaise wuh pahle log
 (Kasdí) dákhil hue the, táki wuh har shai maqbúza ko barbád karen.
 (8.) Sháyad (ya'ne, ab ba-'ahd Islám) tumhárá Rabb tum par rahm
 kare; aur jo tum ná-farmání men lautoge ham bhí sazá men lautenge
 aur ham ne káhron ke liye jahannum ko jail-khána banáyá hai. (9.)
 Yih Qurán, wuh ráh dikhlatí hai jo bahut sídhí hai; nek a'amál Momi-
 nín ko bare ajr kí bashárat detá hai. (10.) Jo nek a'amál karte hain
 un ke liye bará ajr hai. (11.) Aur jo ákhirat ko nahín mánte un ke liye
 dukh ká 'azáb ham ne tayár kiyá hai.

(12.) Aur ádmí jaise du'á 1 kхайr kartá hai waise bad du'á bhí kartá
 2 'a hai aur insán jald-báz hai. (13.) Aur ham ne rát aur din do
 nishán muqarrar kiye hain phir ham ne rát ká nishán mitáyá
 aur din ká nishán roshan kiyá, táki tum apne Rabb se rozí talásh karo,
 aur barson ká shumár hisáb jáno, aur ham ne har shai ká ba-tafsíl bayán
 kiyá. (14.) Aur har ádmí ká parínda ham ne us kí gardan men chimtá
 diyá hai (ya'ne taqdír) aur qiyámat ke din ham us ke liye kitáb nikálen-
 ge wuh use khulá páegá. (15.) Parh apní kitáb tú áj bar kхуд káfi
 muháshib hai. (16.) Jo hidáyat pátá apne liye hai aur jo gumráh hotá
 apne nafs par hotá hai aur koí bojhí kisi ká bojh na utháegá; aur ham
 'azáb nahín karte, jab tak rasúl na bhejen. (17.) Aur jab ham kisi bastí
 ke halák karne ká iráda karte hain wahán ke daulatmandon ko hukm

dete hain, pas wuh náfarmání karte, aur mustahaqq 'azáb ho játe, tab ham unhen ukhár phenkte hain. (18.) Aur Núh ke ba'd ham ne bahut ummaten halák kîn, aur Khudá apne bandon ke gunáhon ká dāná biná káfi hai. (19.) Jo dunyá ká tálib hai fauran ham us ko usí dunyá men jo cháhen dete hain, jis ko ham dená cháhen; phir ham ne us ke liye dōzakḥ muqarrar kiyá hai, malámatí mardúd wahān pahunchegá. (20.) Aur jo ákhirat ká tálib hai, aur momin hoke munásib koshish kartá hai, un kí koshish maqbúl hai. (21.) In ko aur un ko har kisi ko ham madad dete hain, tere Rabb kí baḥshish men se; aur tere Rabb kí baḥshish rokí nahín gai. (22.) Dekh ham ne ba'z ko ba'z par kaisí fazilat dí hai aur ákhirat men bare darje aur barí fazilat hai. (23.) Alláh ke sáth दूसrá Alláh na ṭhahrá, kí tú malámatí mahrúm na ho baiṭhe.

(24.) Aur tere Rabb ne hukm diyá hai, kí tum us ke siwá kisi kí 'ibádat na karo aur wálidain se nekí karo; agar un men se ek 3 'a yá do tere sámhne buddhe ho jáwen un ko uff na bol aur na jhírak un ke sámhne adab se bát kar. (25.) Aur rahm se 'ájizí ke bázú un ke liye jhuká aur bol, kí ai Rabb in donon par rahm farmá, jaisá kí in donon ne jab main chhoṭá thá mujhe pálá hai. (26.) Jo tumháre dilon men hai tumhárá Rabb ḵhúb jántá hai, agar tum nek ho. (27.) Wuh táib-in ke liye baḥshinda hai. (28.) Aur rishtedár muhtáj aur musáfir ká haqq adá kar aur fuzúl ḵharch na ho. (29.) Fuzúl ḵharch shaitánon ke bhái hain, aur shaitán apne Rabb ká ná shukr hai. (30.) Aur jo tú apne Rabb se ba-talásh rizq ummedwár hoke kabhí un se muḥ phere to unhen narm kalám se jawáb de. (31.) Aur apní gardan kí taraf apná háth na bāndh rakh, aur bilkull use khol bhí na de, kí malámatí dar-mánda ho baiṭhe. (32.) Alláh jis ke liye cháhe rozí khole yá tang kare; wuh apne bandon ká dāná biná hai.

(33.) Aur apní aulád ko ba-ḵhauf muflasí mārna dálo, unhen aur. 4 'a tumhen ham rizq dete hain, un ká qatl karná bará gunáh hain (34.) Aur tum ziná ke nazdík na jáo yih behayáí bad-ráhi hai. (35.) Aur jis ká márná Alláh ne harám kiyá us ko na máro magar haqq par aur jo mazlúm mārā gayá us ke wáris ko ham ne galba diyá hai, cháhiye, kí wuh qatl men ziyádatí na kare; wuh madad-yáfta hogá. (36.) Aur mál yatím ke nazdík na jáo magar ba-taríq munásib, jab tak wuh jawán ho; aur 'ahd ko púrā kiyá karo 'ahd kí bábat pursish hogí. (37.) Aur jab nápo paimána púrā bharo aur sídhí tarázú men tolo; yih bihtar hai is ká anjám 'umda hai. (38.) Aur jis bát ká tujhe 'ilm nahín us ke darpai na ho, kán aur ápkh aur dil in sab se us amr kí pursish hogí. (39.) Aur zamín par mataktá na chal; na tú zamín phár saktá hai, na paharon kí bulandí ko pahunch saktá hai. (40.) In sab báton kí buráí Khudá ko ná-pasand hai. (41.) Yih ta'lim us hikmat se hai jo tere Rabb ne tujhe ilham diyá hai aur Alláh ke sáth दूसरे Alláh na milá

warna tú malámatí mardúd hoke jahannam men dálá jáegá. (42.) Kyá tumhen Khudá ne beton ke liye chun liyá, aur áp firishton men se betíán le baiṭhá hai, tum barí bát bolte ho.

(43.) Aur ham ne is Qurán men gardán kí hai, ki wuh nasíhat pakren taubhí yih un men nafrat hí barḥatá hai. (44.) Tú kah 5 'a agar Alláh ke sáth aur Alláh hote jaise wuh kahte hain to wuh sab sáhib 'arsh kí taraf (munazáat kí) ráh níkalte (45.) Wuh pák aur buland un ke aqwál se bahut únchá hai. (46.) Asmán aur zamín aur jo un men hai us kí tasbíb kartá hai aur koí shai nahín hai jo us kí tasbíb na kartí ho lekin tum un kí tasbíb nahín samajhte wuh burdbár baḥshinda hai. (47.) Jab tú Qurán parḥtá hai to ham munkirín ákhirat aur tere darmiyán ek poshída parda dál dete hain. (48.) Aur un ke dilon par ek dhakná rakhte hain, ki Qurán ko na samjhen aur un ke kánon men girání dálte hain. (49.) Aur jab tú Qurán men wáhid Khudá ká zikr kartá hai nafrat karke ulte bhágte hain. (50.) Ham jánte hain, ki wuh kís murád se Qurán sunte hain (ya'ne hamsne ko) jab terí taraf kán lagáte aur jab ápas men maslahat karte tab zálím kahte hain, ki tum to ek mas-hur (diwáná) ke pairau ho. (51.) Dekh tere haqq men kaisí misálen sunáte hain bahík gaye; ráh nahín páte. (52.) Aur kahte hain, ki jab ham haḍḍíán aur chúr-chár ho gaye kyá ham naf paidáish men uṭhenge. (53.) 'Tú kah tum patthar ho jáo yá lohá ban jáo yá koí aur maḥlúq jo tumhen bará ma'lúm ho : phir wuh kahenge, ki hamen kaun pher láegá : tú kah jis ne tumhen pahle paidá kiyá thá : phir terí taraf apne sir hilaenge aur (bataur ṭhaṭṭhá) kahenge wuh qiyámat kab hogí, tú kah sháyad wuh nazdík hai. (54.) Jab wuh tumhen pukáregá aur tum ba-sitáish use jawáb doge aur gumán karoge, ki ham thorí der (dunyá men) rahe the.

(55.) Aur mere bandon se kah ki wuh bát bolen jo bihtar hai 6 'a kyúnki shaitán un men laráí kartá hai shaitán ádmí ká saríh dushman hai. (56.) Tumhárá Rabb tumhen khúb jántá hai cháhe tum par rahm kare yá cháhe tumhen 'azáb kare ; aur ham ne tuihe ai (Muhammad) un par wakíl karke nahín bhejá. (57.) Jo ásmán aur zamín men hai un ko terá Rabb khúb jántá hai ; aur ba'z nabíon ko ham ne ba'z par buzurgí dí ; aur Dáúd ko ham ne Zabúr dí. (58.) Tú kah Alláh ke siwá jinhen tum Alláh samajhte ho pukáro un se tumhári mushkil-kushái aur tabdíl nahín ho saktí. (59.) Wuh jinhen pukáarte hain wuh khud apne Rabb kí taraf wasíla kí talásh men hain, ki koí un men aqrab ho aur us kí rahmat ke ummedwár aur 'azáb se kháif hain tere Rabb ká 'azáb dar kí bát hai. (60.) Aur qiyámat se pahle koí bastí báqí na rahegí, ki ham use halák na karen, yá saḥt 'azáb men na dálen yih kitáb men likhá húa hai. (61.) Aur ham ne mu'jize bhejne is liye mauqúf kar diye hain, ki agle logon ne unhen ṭaṭhláyá

thá : aur ham ne Samúd ko bataur dalfi (ya'ne mu'jiza) uthní dí th phir unhon ne us par zulm kiyá aur mujize ham isí murád se bhejte hain, ki khauf ho. (62.) Aur ham tujhe kah chuke, ki tere Rabb ne ádmíon ko (ba-qabza khud bil-jabr) gher rakhá hai : aur wuh royá (ya'ne khwáb Mi'ráj) jo ham ne tujhe dikhláyá thá aur wuh daraht jis par Qurán men la'nat húi hai ham ne ádmíon ke liye fitna thahráyá hai aur ham unhen daráte hain (ya'ne qissa Mi'ráj o daraht i ma'lún ke zikr se murád daráná hai) magar yih daráná sirf sarkashí barhátá hai.

(63.) Aur jab ham ne firishton se kahá, ki Ádam ko síjda karo, sab ne síjda kiyá magar Iblís ne (na kiyá) bolá kyá main use síjda karún jise tú ne mittí se banáyá. (64.) Phir bolá tú dekhiyo jise tú ne mujh par fazílat dí hai agar tú mujhe qiyámat tak muhlat degá, to main us kí aulád ko jar se ukhár dálúngá, siwáe thoron ke. (65.) Farmáyá chalá já, un men se jo tere tábi' hogá, tum sab ká: jahannam púra badlá hogá. (66.) Jise tú ba-áwáz khud un men bahká sake bahká, aur apne sawár aur piyáde un par charhá lá aur amwál o aulád men un ká sharík ho aur unhen wa'da de aur shaitán unhen sirf fareb ke wa'de detá hai. (67.) Mere bandon par terá galba na hogá terá Rabb kársáz káfi hai. (68.) Tumhárá Rabb wuh hai, jo daryá men kishtián chalátá hai, táki tum us ká fazl (rozgár) talásh karo wuh tum par mihrbán hai. (69.) Aur jab daryá men tum par sahtí áti hai to Khudá ke siwá un sab ko unhen pukará karte the bhúl játe ho; jab wuh khushkí par bachá látá hai, munh morte ho; aur insán ná-shukr hai. (70.) Kyá tum is se amn-yáfta ho, ki wuh tumhen khushkí men dhasá de yá tum par patthar barsáwe; phir apne liye koi wakíl na páo. (71.) Yá is se amn-yáfta ho, ki phir tumhen dúsrí bár daryá men láwe aur tum par ándhí ká jhoká bheje aur tumháre kufar ke sabab tumhen garq kare par tum apne liye ham par koi da'wá-dár na páo. (72.) Ham ne baní Ádam ko buzurgí dí aur khushkí o daryá men sawárí bakhsí aur pákiza rizq diyá aur apní khilqat men bahuton par unhen afzal thahráyá.

(73.) Jis din ham sab ádmíon ko un ke ímán ke sáth buláenge, phir jis ke dabne háth men kitáb (a'amál-náma) diyá jáegá wuh apní kitáb parhenge aur un par ba-miqdár dhágá zulm na hogá.

(74.) Aur jo is dunyá men andhá hai wuh ákhirat men andhá hai aur ziyáda gumráh hogá. (75.) Qaríb thá ki (Baní Saqif) hamáre diye hús ilhám se tujhe ba-fareb rokthe, ki tú us ilhám ke siwá aur kuchh ham par iftirá kartá aur us waqt wuh tujhe dost samajhte (kahte the, ki ham ba-in shart Musalmán ho sakte hain, ki hamen ek sál aur but-parastí kí ijázat de aur hamárá zamín Táef ko harám Makka kí barábar hurmat de aur namáz men síjda o rukú' hamen mu'áf kar de aur jo koi

(18) SURA KAHF MAKKÍ HAI.

Áyát 110, Rukú' 12.

Alláh rahmán rahím ke nám se shurú' kartá hún.

(1.) Alláh kí hamd ho jis ne apne bande par kitáb názil kí aur us men kuchh 'aib na rakhá. (2.) Sídhí kitáb hai táki wuh apní 1 'a taraf se ba-sakht áfat daráwe aur nek á'amál mominín ko bashárat suná, ki un ke liye achchhá ajr hai jis men hamesha rahenge. (3.) Aur unhen bhí daráwe jo kahte hain, ki Alláh ne betá liyá hai. (4.) Unhen is qaul ká kuchh 'ilm hásil nahín aur na un ke ábá ko is ká kuchh 'ilm thá; bará bol hai jo un ke munhon se nikaltá hai jhúth hai jo wuh kahte hain. (5.) Phir sháyad tú ba-ráh-i-afsos un ke píchhe apní ján ghonṭ ke maregá, ke wuh is Muhammadí hadís par ímán nahín láte (barábar betá batláo játe hain). (6.) Jo kuchh zamín par hai ham ne zamín kí raunaq ke hye banáyá, táki ahl-i-dunyá ko azmáen, ki kaun nek kám kartá hai. (7.) Jo kuchh zamín par hai ham use nábúḍ karke zamín be-zará'at kar denge. (8.) Tú kyá samajhtá hai ki Asháb i-kaḥf o Raqím hamáří nisháníon men kuchhachambhá the (yih wuh ba'z 'Tsáí hain jo ba-'ahd Daqyánús pahár ke gár men chhipe the jab Masíhí máre játe the). (9.) Jab wuh jawán gár men já baiṭhe phir bole ai Rabb ham par apní taraf se rahm kar aur hamáre mu'ámala men hamáre liye ráh-yábí nikál. (10.) Phir ham ne gár men chand baras un ke kán thapak diye (ya'ne, sulá diyá). (11.) Phir ham ne unhen jagáyá táki ham ma'lúm karen kí donon (Yahúd o Nasará) firqon men se kis ne un ke (gár men) rahne kí muddat yád rakhí hai.

(12.) Ham ba-rástí tujhe un ká qissa sunáte hain, wuh chand jawán the Rabb par ímán láe aur ham ne un kí ziyáda hidáyat 2 'a kí. (13.) Aur un ke díl ham ne lagáe the, jab wuh uṭhe bole ai hamáre Rabb ásmán zamín ke Rabb ham us ke siwá kisé aur Alláh ko na pukárenge (warna) hamará qaul kufr men ifráṭ ká hogá. (14.) Yih hamáří qaum hai jis ne us ke siwá káí Alláh ṭhahráe hain; un ke sabút par dalíl wázih kyún nahín láte jo Alláh par jhúth bándhe us se bará zálím kaun hai. (15.) Aur jab ham un se aur un ke ma'búḍon se jo Alláh ke siwá hain alag ho gae to us gár men chal baiṭho tumhárá Rabb apní rahmat se tumhen farákhí degá aur tumháre kám men tumhen manfa'at bakhshegá. (16.) Aur (ai Muhammad) tú Súraj ko dekhegá, jab nikaltá hai un kí gár se bach ke dahní taraf ko játá hai aur jab gurúb hotá hai báín taraf ko katrá játá hai aur wuh kushádagí men wahán hain yih bát Alláh kí áyát (mu'jizát) men se hai jise Alláh ne ráh dikháí wuhí ráh-yáb húá aur jise wuh gumráh kare tú us ke liye koí rahnumá dost na páegá,

(17.) Aur tú samjhegá ki wuh jág rahe haiñ háláñki wuh sote
 3 'a haiñ, aur ham un kí dabní o báñ karwañ badalte rahte haiñ
 aur un ká kuttá ástána par bázú pasáre húa hai: agar tú unhen
 jhánkke dekhe to un se khauf kháe aur piñh pher ke bhágegá. (18.)
 Isí tarah ham ne unhen (ek dá'á) jagá diyá thá, kí ápas men baten karen;
 un men se ek ne kahá tum kitní der yahán rahe; wuh bole ek din yá
 din ká kuchh hissa rahe haiñ phir bole Alláh jántá hai, kí kis qadr rahe;
 ab tum apne men se ek ko apná rupiya deke is shahr men (ki Afsus thá
 phir Tartus nám ho gayá) bhej do táki daryáft kare, kí pákíza kháná kis
 kí dúkán par hai, us se tumháre pás láwe aur narmí se bole aur kisi ko
 tumháre hál kí khabar na de. (19.) Agar ahl-i-shahr tum par qábú
 páenge tumhen sangsár karenge yá apne dín men tumhen lautáenge
 aur ba-in súrat tum kabhí naját na páoge. (20.) Aur yún ham ne un
 ke hál se logon ko khabardár kiyá táki wuh jánen, kí Alláh ká wa'da
 sachchá hai aur us gharí (qayámat) men shakk nahín; jab wuh un ke
 báre men jhagre the unhon ne kahá, kí un ke úpar 'imárat banáo un ká hál
 Alláh hí jáne jo un ke muqaddama men gálib the; unhon ne kahá, kí ham
 un parek masjid (ya'ne, Gırjá) banáenge. (21) Wuh kahenge, kí wuh tén
 shaḡhs haiñ chauthá un ká kuttá hai aur ba'z kahenge wuh páñch haiñ
 chhaṡá un ká kuttá hai, be-tukí bát hai aur kahenge wuh sát haiñ, áṡhwán
 un ká kuttá hai; tú kah Alláh un ká shumár jántá hai aur log unhen
 nahín jánte, magar thoře. (22.) Un ke báre men jhagrá na kar magar
 sarsarí bát aur un ke báre men kisi ahl-i-kitáb se fatwá na máng

(23.) Aur kisi shai kí bábat yún na bol, kí main kal ke roz yih
 4 'a karúngá magar Inshá Alláh ke sáth aur jab tú Inshá-Alláh
 kahná bhúl jáe jab yádáwe us waqt Rabb ko yád kar; aur kah
 sháyad merá Rabb mujhe us (qissa mazkúra) se ziyáda qaríb hídáyat kare.
 (24.) Aur (wuh asháb i Kaif) apne gár men tén sau baras rahe, aur nau
 barasaur ziyáda húa. (25) Tú kah Alláh jántá hai jis qadar rahe ásmán o
 zamín ká 'ilm i gaib us ko hai kyá ḡhúb dekhtá aur kyá ḡhúb suntí
 hai us ke siwá un ke liye koí dost nahín aur wuh apne hukm men kiso
 ko sharík nahín kartá. (26.) Aur tere Rabb kí kitáb men se jo tujhe
 ilhám húa parh us kí baten koí badal nahín saktá tú us ke siwá jáe
 panáh na páegá. (27.) Aur jo log subh o shám apne Rabb ko pukárte
 us kí razámandí cháhte haiñ (ya'ne, faqráe Makka) tú un ke sáth milá
 rah aur terí áñkhen un kí taraf se phir na jáen kyá tú hayát i dunyá kí
 zínat ḡhúñḡhtá hai, aur us shaḡhs ká mutí' na ho jis ke dıl par ham ne
 apní yád-gáří kí taraf se parda ḡál diyá hai aur wuh apní ḡhwáhish ká
 pairau hai us ká kám az hadd guzashta hai (wuh Umayá bin Ḳhalíf
 yá Anís bin Hazz thá) (ki suhbat fuqráí se hazrat ko mana' kartá thá.)
 (28.) Aur kah yih sachchí bát tumháre Rabb se hai, jo koí cháhe
 isen láwe aur jo cháhe káfir rahe, ham ne zálimon ke liye ág. taiyár kí

hái, ki us kí qanátõn ne unhen gher liyá hai; aur agar faryád karenge to un kí fáryád-rasí usí pání se kí jáegí jo gale hús támba (yá garm píp) kí mánind hai wuh munh bhún dálegá burá píná aur burí áram-gáh hai. (29.) Jo ímán láe aur nek kám kiye ham nekon ká ajr nahín khote (30.) Un ke liye 'Adan ke bág haiñ jin ke níche nahren bahtí haiñ wahán zewar pahnáyá jáegá sone ke karẽ aur wuh mahín o dabíz reshámí sabz kapre pahinenge: wahán takye lagáke takhton par baiṭhenge achchhá sawáb aur achchhí áram-gáh hai.

(31.) Tú inhen do ádmíõn kí misál suná un men se ek ko ham ne do angúr ke bág diye the donon ke gird khajúr ke darakht the
5 'a aur bích men ham ne zará'at kí, donon bág apná phal dete aur kúchh kam na karte the. (32.) Aur ham ne un ke darmiyán nahr járí kí; us shaḡhs ko mewe milte the, phir us ne apne dost se asnáí guftogú men kahá main tujh se mál aur mardumán men ziyáda hún. (33.) Aur apne bág ke andar áyá aur wuh apní ján par zulm kartá thá, bolá main kḡhiyál nahín kartá, ki yih bág kabhí barbád ho. (34.) Aur main nahín samajhtá ki, qiyámat kí ghaṛí qáim hogí aur agar main apne Rabb kí taraf phir pahuncháyá jáún to in bágon se bihtar jagah páúngá. (35.) Us ke dost ne báton men us se kahá, ki kyá tú us ká munkir húa jis ne tujhe miṭṭí se banáyá; phir nutfẽ se; phir tujhe púrá mard baná diyá. (36.) Lekin (main kahtá hún) kí Alláh merá Rabb hai aur main us ke sáth ko sharíknahín ṭhahrátá. (37.) Aur jab tú bág men áyá tú ne kyún na kahái ki jo Alláh cháhe so hotá hai, qudrat usí kí hai, agar tú mujhe amwál o aulád men apne se kam dekhtá hai. (38.) Sháyad merá Rabb mujhe tere bág se bihtar (bág) de, aur tere bág par ásmán se bijlián giráe aur wuh subh ko chaṭṭal maidán rah jáe. (39.) Yá us ká pání súkh jáe, phirtú ba-talásh bhí ná lásake. (40.) Aur us ká phal gherá jáe phir subh ko us kí lágat par háth maltá uṭhe aur wuh apní chhatríõn par girá pará mile: aur kahe kásh! ki main apne Rabb ke sáth kisé ko sharík na kartá. (41.) Aur Alláh ke siwá us ká koí madadgár na ho aur na wuh badlá le sake. (42.) Isí maqám se Alláh kí sachchí milkiyat sábit hai wuhí badlá aur sawáb dene men bihtar hai.

(43.) Aur hayát i dunyá kí misál tú unhen suná wuh pání kí má-
6 'a nind hai jo ham ne ásmán se názil kiya jis men roídagí mil gáí, phir wuh roídagí chúr-chár húi use hawá ne uráyá: aur Alláh har shai par qádir hai. (44.) Mál aur aulád hayát i dunyá kí zínat hai aur nekián baqí rahnewálíán tere Rabb ke pás sawáb men aur ummed men bihtar aur kḡúb haiñ. (45.) Aur jis din ham paháron ko chalaenge aur tú zamín ko khulí dekhegá ham un sab ko uṭháenge aur ham un men kisé ko na chhorenge. (46.) Aur wuh sab saff-basta tere Rabb ke sámhne pesh kiye jáenge; tum hamáre pás áe jao ham ne tumhen pahle paidá kiya thá: balki tum ne gumán kiya thá, ki ham tumhare Hye

wa'da na ṭhahráenge. (47) Aur kitáb rakhí jáegí us waqt tú mujrim-on ko kitáb ke nawishta se khauf-zada dekhegá; aur wuh kahenge, ki afsos ham par is kitáb ká kyá hál hai, ki koi chhoṭí yá barí bát nahín jo us men marqúm na ho aur jo 'amal kiye the wah sib sámhne maujúd honge aur Rabb kisi par zulm na karegá.

(48.) Aur jab ham ne firishton se kahá, ki Ádam ko sijda karo 7'a sab ne sijda kiyá magar Iblís ne na kiyá wuh jinnon men se thá apne Rabb ke farmán se níkal bhágá; pas kyá tum mere siwá us iblís ko aur us kí aulád ko dost ṭhahráte ho wuh tumháre dushman haiñ aur sitamgáron ká badlá bará hai. (49) Ásman aur zamín kí paidáish main ne iblís aur us kí aulád ko nuhín dikhai aur na un kí paidáish unhen dikhlaí aur main apná qúwat i bázu gumráh-kunindon ko nahín banáyá kartá (50) Aur jis din wuh kahégá, ki mere sharík on ko jo tumháre gumán men the ab pakáro wuh pukárengé phir wuh unhen jawáb na denge aur ham un ke darmiyán ek wadí qáim karenge. (51.) Aur mujrim ág ko dekhke samajh jáenge, ki hamen us men gurná hai us se haṭ rahne ká mauqa' na páenge

(52.) Aur ham ne is Qurán men ádmion ke liye har ek kaháwat kí 8'a gardán kí hai, aur ádmí tará jhagrálú hai. (53.) Jab ki un ke pás hidáyat (Qurán) áí to ádmion ko ímán láne aur istigfár se sirf isí bát ne roká hai ki aglon kí ras'm (ya'ne, qahr Iláhi) un par áwe yá un ke sámhne 'azáb (jahád) á khará ho (54) Aur ham rasúlon ko bashárat sunáú aur daráú banáke bhejá karte haiñ aur káfir bátíl taqrír láke jhagrá karte haiñ, ki haqq ko bátíl se giráwen aur unhon ne hamári áyat ko aur un báton ko jin se daráe gaye ṭhatthá ṭhahrá liyá hai. (55.) Aur jo koi apne Rabb kí áyat se samjháyá gayá aur us se us ne munh morá aur apne guzashta a'amál ko bhúl gayá us se ziyáda zálím kaun hai. ham ne un ke dilon par parda dálá aur kánon men girání; táki Qurán ko na samjhen. (56) Ab agar tú unhen hidáyat kí, taraf buláe wuh kabhí hidáyat par na áenge. (57.) Aur terá Rabb bakhs'hinda rahmat-wálá hai; agar wuh un ke kiye par un ká muwákka-za kare to fauran 'azáb bhej degá balki un ke liye ek mi'ád hai (ya'ne jahád ká waqt) us se idhar panáh-gáh na páenge. (58.) Yih bas-tíán (Sadúm wg. kí) haiñ jinhen ham ne halák kiyá jab wuh zálím ho gai thín aur ham ne un kí halákat ká waqt muqarrar kiyá thá.

(59.) Aur jab Músá ne apne jawán (Yashú' bin Nún) se kahá, ki 9'a main barábar chalúngá jab tak majma' bahren par pahunchún (jahán bahr Rúm o bahr Fáras milte haiñ) yá main Qarnún tak chalá hí 'jáúngá. (60.) Jab donon majma' Bahren par pahunch gae to donon apní machhli bhúl gae, phir machhli ne daryá men surang baná ke apní ráh níkalí. (61.) Jab donon ágo níkal gae Músá ne apne jawán se kahá, ki hamára subh ká kháná lá ham ne apne is safar men taklíf utháí

hai. (62.) Bolá tú ne dekhá, ki jab ham ne patthar ke pás árám kiyá thá main machhlí bhúl gayá aur us kí yád mujhe shaitán hí ne bhuláí aur us ne (jo bhuní machhlí thí, zinda hoke) 'ajab taur se daryá men apní ráh lí. (63.) Músá ne kahá yihí bát ham cháhte the phir donon apne naqsh i qadam talásh karte hañe. (64.) Phir donon ne hamáre bandon men se ek banda páyá jis par ham ne apní taraf se rahmat kí thí aur apne pás se ham ne use 'ilm síkhláyá thá (wuh bábá K̤hizar the). (65.) Músá ne use kahá, kyá, main is shart par terí pairaui karún, ki jo bhaláí tujhe síkhláí gáí hai tú mujhe síkhláe. (66.) Kahá, ki tú mere sáth sabr kí táqat na rakhegá. (67.) Aur tú kyúnkar us bát par sabr karegá jo badánish tere qábú men nahín. (68.) Kahá Inshá-Alláh tú mujhe sábir páegá, aur main tere kisi hukm kí ná-farmání na karúngá. (69.) Kahá agar tú merí pairaui kartá hai kisi bát ká suwál mujh se na kíjó jab tak, ki main us ká áp hí zikr na karún

(70.) Ab donon chale (sháyad Yashú' ko chhor diyá) tá áñki ek kishtí men donon sawár húe; Khizar ne kishtí men chhed kar
 10ª diyá, Músá ne kahá kyá tú ne is hñe chhed kyá, ki ahl kishtí ko qubáwe, tú ne anokhá kám kiyá. (71.) Bolá kyá main ne na kahá thá, ki tú mere sáth sabr na kar sakegá. (72.) Kahá merí bhúl par merá muwákhaza na kar aur mere kám ke sabab mere sir par sañhtí na dál. (73.) Phir donon chale, tá áñki ek larke se donon mile K̤hizar ne use qatl kiyá Músá ne kahá áyá tú ne ek pák ján ko bagair qisás ke mará tú ne ná-pasand kám kiyá.

(—SOLAHWAN SĪPARA—)

(74.) Bolá kyá main ne tujhe na kahá thá, ki tú mere sáth sabr na kar sakegá. (75.) Músá bolá agar is ke ba'd koí bát púchhún to mujhe apne sáth na rakhná tú merí taraf se ma'zúr hogá. (76.) Phir donon chale aur ek gánw ke logon pás donon áe, aur un se kháná mángá unhon ne un kí mihmání se inkár kiyá wahán unhon ne ek díwár dekhí jo girá cháhtí thí, K̤hizar ne us díwár ko durust kiyá, Músá bolá is mihnat par tú un se mazdúrí le saktá thá. (77.) Us ne kahá ab mujh men aur tujh men judáí hai main tujhe us ká bhed jis par tú sabr na kar saká batáúngá. (78.) Wuh kishtí chand muhtájon kí thí jo daryá men kám karte the, main ne cháhá, ki use 'aib-dár karún, aur un ke pare ek bád-sháh hai jo har kishtí zabardastí pakartá hai. (79.) Aur wuh larhá jo thá us ke wálidain momin the; ham dar gae, ki yih larká un ke siron par sarkashí aur kufr na dále. (80.) Phir ham ne iráda kiyá, ki un ká Rabb un ke liye suthráí aur muhabbat men bihtar o aqarab larhá badal degá. (81.) Aur wuh díwár jo thí shahr ke do yatím larhon kí thí aur us ke niche un ke liye khazána thá aur un ká báp nek shañsh

thá tere Rabb ne cháhá, ki wuh donon jawán hoke wuh khazána tere Rabb kí rahmat se nikálen : aur main ne yih kám apní taraf se nahín kiyá, yih us ká bhed hai jis par tú sabr na kar saká.

(82.) Aur wuh (Yahúd) tujh se (al Muhimmad) Zú-l-Qarnain (do singwále bádsháh, ká hál púchhte hai) tú kah ab us ká zikr
 11 'a main tumháre sámhne parhtá hún. (83.) Ham ne use zamín men bá-qudrat kiyá aur har shai ká sabab use diyá aur wuh sabab ke darpai húa. (84.) Yahán tak, ki jab wuh súraj dúbne kí jagah par já pahunchá us ne Súraj ko kichar ke chashme men dúbta húa páyá aur wahán us ne ek qaum ko dekhá. (85.) Ham ne kahá ai Zu-l-Qarnain yá to tú unhen 'azáb de (qatl kar) yá un men khúbí rakh de (unhen díní hidáyat kar.) (86.) Bolá jo koí zálím hai main use 'azáb karúngá phir wuh apne Rabb kí taraf jáegá aur wuh use sukht 'azáb karegá (87.) Aur jo koí ímán láyá aur nek kám kiye us ke liye achchhá badlá hai aur ham use apne kám men ásán bát kahenge (ya'ne, halkí sharah denge.) (88.) Phir wuh sabab ke pichhe pará. (89.) Yahán tak, ki jab wuh súraj nikalne kí jagah já pahunchá wahán us ne ek qaum ko páyá, jin ke liye ham ne súraj ke ware, kuchh parda hí na rakhá thá (ya'ne súraj ke aur un ke darmiyán koí shai hál na thí na kaprá, na makán, na sáya.) (90.) Yún hí hai (ya'ne haqíqí bát isí tarah hai jo ham ne suná) aur us ke pás kí khabar khúb hamáre qábú men ágai hai. (91.) Phir wuh sabab ke pichhe pará. (92.) Yahán tak, ki Saddáin ke darmiyán já pahunchá (Saddáin do pahar hai) un ke darmiyán sadd i-Sikandarí hai Armiyá aur Ázr beján ke pás yá Turkistán kí shimálfí hadd par wahán Yájúj o Májúj rahte hai) Saddáin se is taraf us ne ek qaum ko páyá, jo bát nahín samajhte the. (93.) Wuh bole ai Zú-l-Qarnain Yájúj o Májúj zamín par muftid hai pas kyá ham tujhe is shart par khiráj den, ki tú hamáre aur un ke darmiyán ek díwár banáwe (94.) Bolá jo mere Rabb ne mujhe is men maqdúr diyá hai wuh bihtar hai tum ba-qúwat merí madad karo main un ke aur tumháre darmiyán motí díwár banáúngá. (95.) Tum lohe ke tukre mere pás láo yahán tak ki donon paháron ke darmiyán ká maidán lohe se bhar ke barábar kar diyá : Phir kahá tum sab dhaunko jab wuh sab (lohá) ág ho gayá, kahá pighlá húa tánbá mere pás láo, ki us ke úpar dálún (96.) Phir un (Yájúj o Májúj) kí táqat na húi, ki us par charh áen aur us men súdeh bhí na kar sake. (97.) Kahá yih merí Rabb kí rahmat se hai. (98.) Jab mere Rabb ká wa'da áegá (ya'ne qiyámat) wuh us díwár ko dhá degá aur mere Rabb ká wa'da sachchá hai. (99.) Aur us din ham ba'z ko ba'z men mauj karne ke liye chhor denge aur narsingá phúnká jáwegá, phir ham un sab ko ikatthá karenge. (100.) Aur us din ham káfiroñ ke sámhne jahannam pesh karenge. (101.) Jin kí ánkhen hamári yádgári se parde men thín aur wuh sun na sakte the.

(102.) Káfir kyá samajhte haiñ, ki mere siwá mere bandon ko
 12 'a himáyatí thahráenge, ham ne káfiron ke liye dozañh mihmán-
 khána banáyá hai. (103.) Tú kah main tumhen batáúñ a'amál
 men ziyáda ziyánkár kaun hai. (104.) Jin kí koshish hayát i dunyá
 men bhatak rabí hai, aur wuh samajhte haiñ, ki ham 'amal men nekí
 kar rahe haiñ. (105.) Wuhí apne Rabb kí áyato muláqát ke munkir haiñ
 un ke a'amál nest húe, phir ham un ke liye qiyámat ke din taul qáim
 na karenge. (106.) Un ká badlá jahannam hai, is sabab se, ki káfir hñe
 aur merí áyát ko aur mere rasúlon ko thatthá thahráyá. (107.) Jo ímán
 láe aur nek kám kiye un ke liye firdaus ke bág mihmán-khána haiñ.
 (108.) Us men hamesha rahenge us jagah se maqám badlí na karenge.
 (109.) Tú kah agar mere Rabb kí báten (likhne ke liye) samundar siyáhi
 ban jae to mere Rabb kí báten tamam hone se pahle samundar kharch
 ho jáegá, agarchi ham waisá hí ek aur samundar madad men láen. (110.)
 Tú kah main to ádmí hún tumhári má'and, mujhe ilhám hotá hai, ki
 tumhárá Alláh ek Alláh hai pas jo koí muláqát Rabb ká ummedwár hai
 chahiye, ki 'amál nek kare aur apne Rabb kí 'ibádat men kisi ko
 sharík na banáwe.

(19) SURA MARIYAM MAKKÍ HAI.

Áyát 98, Rukú' 6.

Alláh rahmán rahím ke nám se shurú' kartá hún.

(1.) K. H. Y. A. S. Tere Rabb kí rahmat ká bayán us ke bande
 Zakariyáh kí nisbat. (2.) Jab us ne apne Rabb ko khutiya áwáz se
 pukará. (3.) Bolá ai Rabb mere badan kí haddíñ sust ho gaín aur
 burhápe se sir roshan ho gayá. (4.) Aur main kabhí tujh se ai Rabb
 du'á karke mahrúm nahín rahá. (5.) Aur main apne ba'd wárison se
 dartá hún aur merí 'aurat bánjh hai phir tú apní taraf se mujhe ek
 wáris bakhsh de. (6.) Kí merá wáris ho aur aulád Ya'qúb men se
 wáris thahre aur ai Rabb use pasandída kar. (7.) Ai Zakariyáh ham
 tujhe ek larke kí bashárat dete haiñ us ká nám Yahíá hogá. (8.) Is
 waqt se pahle ham ne koí ádmí us ká ham-nám nahín kiyá. (9.) Bolá ai
 Rabb mereliye larká kyúnkar ho jáegá merí 'aurat bánjh hai aur main
 burhápe se za'ífi men á gayá. (10.) Farmáyá hál to yihí hai; tere Rabb
 ne kahá hai, ki yih kám mujh par ásán hai, main ne tujhe pahle banáyá
 jab ki tú kuchh shai na thá. (11.) Bolá ai Rabb mere liye koí nishán
 muqarrar kar, kahá, terá nishán yih hai, ki barábar tín rát tú bol na
 ságegá. (12.) Phir wuh mihráb se nikal ke apní qaum ke sámhne áyá,
 aur un kí taraf ishára kiyá, ki subh o shám tasbíh karte raheñ. (13.)
 Ai Yahíá zor se kitáb thám le, aur ham ne tiffi meñ use hukm diyá
 (ya'ne nabúwat.) (14.) Aur rahmat o suthráí, aur wuh parhezgár thá :

aur wálidain se nekí kartá thá aur be hukm mutkabbir na thá. (15.) Aur salám hai us par jis din wuh paidá húa, aur jis din wuh maregá aur jis din jí ke uth khará hogá.

(16.) Aur kitáb Qurán men Mariyam ká zikr kar jab wuh apne logon se shirk royá makán men alag ho baithí. (17.) Un kí taraf se ek pardá dál liyá pas ham ne us kí taraf apní rúh ko bhej diyá, phir wuh hamári rúh púrá insán banke us ke sámhne áí. (18) Mariyam ne kahá, main tujh se rahmán kí panáh mángtí hún, agarchi tú parhezgáron men kyún na ho. (19.) Kahá main tere Rabb ká rasúl hún, táki tujhe ek pákíza larke, baikhsh jáún. (20) Wuh bolí mere kyúnkar larke ho jáegá aur kisi ádmí ne mujhe nahín chhúa aur main hargiz badkár nahín. (21.) Bolá be-shakk yihí bát hai, tere Rabb ne kahá hai, ki yih mu'ámala mujh par ásán hai aur ham is larke ko ádmíon ke liye apní taraf se mu'jiza aur rahmat banáenge aur is paidá-ish ká mu'ámala azal se muqarrar hai, (ki be-pidar paidá ho) (22.) Phir Mariyam ne us larke ko peṭ men liyá ; phir use haml men leke kisi dūr ke makán men kinára ho baithí. (23.) Phir janne ká dard use ek khajúr kí jar ke pás le áyá ; bolí kásh ! kí main is se pahle mar játí aur bhúlí bisrí hotí. (24.) Phir us ke niche se (us ke larke ne us ko áwáz dí ki gam na khá tere Rabb ne tere niche (ya'ne qadmon ke tale) ek pání ká chash ma jári kiyá hai. (25.) Aur tú apní taraf khajúr ká tanná hila tujh par pakki khajúren girengí. (26.) Khá aur pí aur ánkḥ ṭhandí rakh ; aur jo tú kisi ádmí ko dekhe ; (27.) To kahíyo kí main ne rahmán ká roza rakhá hai so áj main kisi ádmí se na bolúngí. (28.) Phir Mariyam larke ko apne logon pás uthá láí, bole ai Mariyam tú 'ajíb chíz láí. (29.) Ai Hárún kí bahín terá báp bad ádmí na thá aur terí má bhí badkár na thí. (30) Mariyam ne larke kí taraf ishára kiyá wuh bole ham us se jo gahwára men bachcha hai kyúnkar kalám karen. (31.) Bachcha bolá main Alláh ká banda hún us ne mujhe kitáb (Injíl) dí aur nabí banáyá hai. (32.) Aur mujhe mubáarak kiyá jahán kahín main hún ; aur mujhe namáz aur zakát ká hukm diyá jab tak zinda hún. (33.) Aur mujhe má ke sáth nek-sulúk ṭhahráyá aur mujhezálím bad-baḳht nahín banáyá. (34.) Mujh par salám jis din main paidá húa, aur jis din main marúngá aur jis din main jí uthúngá (35) Yih saḥíḥ qissa 'Isá bin Mariyam ká hai, jis men wuh (Nasára shakk kar rahe hai.) (36.) Khudá ko láíq nahín, kí koí betá rakhe wuh pák hai, jab koí bát ṭhahrátá hai kahtá hai, ho já, aur wuh ho játí hai. (37.) Aur kí Alláh merá aur tumhárá Rabb hai us kí 'ibádat karo : yih ráh rást hai. (38.) Phir firqon ne un ke darmiyán iḳhtiláf dálá Ya'um 'azím kí huzúrí ke waqt káfiron ke liye wáwailá hai. (39.) Jis din hamáre sámhne áenge kyá kuchh sunenge aur kyá kuchh dekhenge lekin zálím áj ke din saríḥ gumráhí men hai (40.) Ai Muhammad tú unhen hasrat ke din se qará jab muqáddama

faisal ho aur wuh gafilat hī men honge aur wuh ab imān nahīn lāte. (41.) Ham zamīn ke aur har kisī shakhs ke jo zamīn par hai wāris honge aur wuh sab hamārī taraf āenge.

(42.) Aur kitāb men Ibrāhīm kā zikr kar wuh sachchā nabī thā.

3 'a (43.) Jab us ne apne bāp se kahā ai bāp jo koī na sune na dekhe na tere kuchh kām āwe; tū use na pūj. (44.) Ai bāp mujhe wuh 'ilm milā hai jo tujhe nahīn milā tū mere tābi' ho main tujhe sīdhā rāh dikhāūngā. (45.) Ai bāp shaitān kī 'ibādat na kar shaitān rahmān kā nāfarmān hai. (46.) Ai bāp main darta hūn, ki rahmān kī taraf se tuih par 'azab na ājāe phir tū shaitān kā sāthī ho jāegā. (47.) Bolā ai Ibrāhīm kyā tū mere khudāon se phirā hūā hai agār ba'z na āegā to main tujhe pattharon se mārūngā, aur chalā jā muddat tak mujh se dūr rah. (48.) Ibrāhīm bolā salām 'alaik (ya'ne, main chalā) apne Rabb se tere liye magīrat māngūngā wuh mujh par mīhrbān hai. (49.) Main tum se aur Khudā ke siwā tumhāre ma'būdōn se yaksū hotā hūn aur apne Rabb ko pukārūngā aur ummed hai, ki Rabb se du'ā karke be nasīb na hūngā. (50.) Jab wuh un se aur Allāh ke siwā un ke ma'būdōn se kināra hūā, ham ne use Izhāq aur Ya'qūb baḥsh diyā aur har ek ko ham ne nabī banāyā. (51.) Aur un tīnōn ko ham ne apnī rahmat se (sab kuchh) diyā aur ham ne un ke liye sachāī kī buland zubān muqarrar kī (ki har koī un buzurgōn kā zikr khair kartā hai.)

(52.) Aur kitāb men Mūsā kā zikr kar, wuh barguzīda aur rasūl nabī

4 'a thā. (53.) Ham ne use koh Tūr kī dahnī jānīb se pukārā aur bhed batāne ko nazdīk bulāyā thā. (54.) Aur ham ne apnī rahmat se use us kā bhāī Hārūn nabī banā ke baḥsh diyā thā. (55.) Aur kitāb men Ismā'il kā zikr kar wuh wa'da kā sachchā aur rasūl nabī thā. (56.) Apne ghar wālon ko namāz aur zakāt kā hukm detā aur Khudā ko pasandīda thā. (57.) Aur kitāb men Idrīs (Hanūk) kā zikr kar wuh sachchā nabī thā. (58.) Aur ham ne use ūnche makān men uṭhā liyā. (59.) Yih wuh hai jo aulād Ādam men se nabīon men hai jin par Allāh ne fazl kiyā aur un kī nasl hai jinhen ham ne Nūh ke sāth (kishtī men) chaphā liyā thā aur aulād men Ibrāhīm o Isrāel kī jinhen ham ne hidāyat kī aur barguzīda kiyā. jab rahmān kī āyāt un ke sāmne parhī jāti thin rote hūe sīda men gir jāte the. (60.) Phir un kī jagah nā-khalī paidā ho gaye, namāz chhoṛ dī aur shahwatōn ke tābi' hūe, pas in logōn ko āge chalke Gayāla milēgi (jo dozakh men ek maidān hai.) (61.) Magar jo tauba kare aur Muhammad par, imān lāwe aur nek kām kare wuhī bāgōn men dākhil honge aur un par kuchh zulm na hogā. (62.) 'Adan ke bāg andekhe, jin kā apne bandōn se rahmān ne wa'da kiyā hai aur us kā wa'da ane wālā hai. (63.) Wahān behūda bāt na sunenge, magar salām aur un kā rizq subh o shām wahān unhen milā karegā. (64.) Yihī jannat hai jis se ham apne b'az muttaqī bandōn

ko mífás men denge. (65) Aur ham bagair hukm tere Rabb ke utrā nahín karte (Jabrāíl kahtā hai) jo hamāre áge píchhe aur darmiyān men hai, usí Alláh ká hai aur terā Rabb bhúlnewálá nahín. (66.) Wuh ásmán aur zamín aur un ke darmiyān ashíyá ká Rabb hai us kí 'ibádat kar aur us kí 'ibádat par qáim rah, kyá tú us ke kisí ham-nám ko pahchántá hai.

(67.) Aur insán kahtá hai, ki kyá main ba'd maut phir jí uthúngá.

5 'a (68.) Kyá insán yád nahín kartá, ki ham ne use pahle banáyá

aur wuh kuchh shai na thá. (69.) Tere Rabb kí qasam ham unhen shaitánon ke sáth ikatthá karenge phir ham un se jahannam ke girda-gird ghutne tikwáenge. (70.) Phir ham har firqa men se use jo rahmán par akar-báz thá khínchkar alag karenge. (71.) Aur ham unhen khúb pahchánte hain jo dozakh men bhunne ke láiq hain. (72) Aur tum men se (ai Musalmánon) ek bhí nahín hai jo dozakh men wárid (dákhl) na ho yih wa'da tere Rabb par bataur farz muqarrar ho chuká hai. (73.) Phir ham muttaqíon ko (wahán se) naját denge aur zálimon ko usí men pará chhor denge. (74) Aur jab hamárá khulí áyat un ke sámhne parhí játi hain káfir log Musalmánon se kahte hain, ki ham donon firqon men se martaba aur majlis (ya'ne society) men kaun bihtar aur achchhá hai (ya'ne, ham bihtar hain) (75) Aur ham ne in se pahle bahut ummaton ko, jo sámán aur namúdarí men achchhí thín halák kiyá hai (76) 'Tú kah jo gumráhí men hai cháhiye kí rahmán use (gumráhí men) lambá khínche. (77) Jab tak, kí wa'da ko dekhén yá 'azáb (jahád) ká wa'da yá qiyámat ká wa'da, tab jánenge, kí kaun rutba men bad aur fauj men kamzor thá. (78.) Aur hidáyat-yáfton ko Alláh ziyáda hidáyat kartá hai (79.) Aur báqí rahnewálí nekían tere Rabb ke pás sawáb aur bázgasht men ziyáda bihtar hain. (80.) Aur tú ne (ai Muhammad As bín Wáil ko) dekhá jo hamárá áyat ko nahín mántá aur (thatthá se) kahtá hai kí (qiyámat men) mujhe bahut daulat aur aulád mílegí (81.) Kyá wuh gaib ko jhánk áyá hai yá rahmán se iqrár le baithá hai (82.) Hargiz nahín jo wuh kahtá hai ham likh rakhenge aur us ke liye lambá 'azáb barháenge. (83.) Aur jo us ke pás hai ham wápas lenge aur hamāre pás akelá áegá. (84.) Aur Alláh ke siwá ka ek Alláh thahráte hain, táki wuh un ke madadgár hon. (85.) Hargiz nahín un kí 'ibádat ká (qiyámat men) inkár karenge aur un ke mukhálif honge.

(86.) Kyá tú ne na-dekhá, kí ham ne káfiyon par shayátín irsál kar

6 'a rakhe hain jo unhen khúb uchhálte hain. (87.) Tú un par ('azáb men) jaldí na kar; ham un ke liye shumár púrú karte hain

(88.) Jis din ham muttaqíon ko rahmán ke pás ba-sawárá jama' karenge:

(89.) Aur mujrimon ko jahannam kí taraf piyásá háńkenge. (90.) Unhen shafá'at ká ikhtiyár na hogá, magar us ko jis ne rahmán se iqrár le liyá

hai. (91.) Aur kahte hain, ki rahmán beṭá rakhtá hai burí bát bolte ho. (92.) Qaríb hai kí is bát se ásmán chir jáen aur zamín phat jáe aur pahár kánpke gir paren. (93.) Is liye, kí wuh rahmán ke liye beṭá sábit karte hain, aur Alláh ko láiq nahín, ki beṭá rakhe. (94.) Ásmán aur zamín men koí nahín hai, ki rahmán pás banda hoke na áwe : usne unhen gher liyá ; aur shumár kar rakhá hai . (95.) Aur wuh sab qiyámat ke dín us pás akele áenge. (96.) Jo ímán láe aur nek kám kiye un ke liye rahmán dost paidá karegá. (97.) Ham ne yih Qurán terí zubán par ásan kar diyá tú us se muttaqíon ko bashárat de aur jhagrálú logon ko daráwe (98) Aur un se pahle ham bahut ummaton ko halák kar chuke hain kyá un men se tú kisi ko dekhtá hai yá kisi kí áwáz suntá hai

(20) SURA TAHA MAKKI HAI

Áyát 135, Rukú 8.

Alláh rahmán rahím ke nám se shurú' kartá hún.

(1.) Tahá Qurán ham ne tujh par is liye názil nahín kiyá, kí tú mashaqqat khínche (2) Magar jo ḍare us ke liye nasíhat hai. (3.) Jis ne zamín aur buland ásmán ko paidá kiyá us kí taraf se ba-tadríj utr á hai (4) Wuh rahmán 'arsh par qáim hai. (5.) Jo ásmán aur zamín men hai aur jo kuchh un men hai aur zamín ke níche hai us ká hai. (6.) Agar tú pukárke bole to wuh bhed aur ziyáda khufiya amr ko bhí jántá hai. (7) Koí Alláh nahín magar wuh, sab achchhe nám usí ke hain. (8) Aur kyá tú ne Músá kí hadís suní hai. (9.) Jab ág dekhí apne ghar wálon se kahá, tum thahro main ne ág dekhí hai. (10.) Sháyad us men se tumháre pás koí angará láún yá ág ke pás kuchh rahnumái páún. (11) Jab us pás áyá pukará gayá, kí ai Músá. (12.) Main terá Rabb hún apní donon jútíán utár, kí tú muqaddas wádí Tuwá men hai (Tuwá mulk Shám men ek maidán hai use wádí Aiman bhí kahte hain.) (13) Main ne tujhe chun liyá, pas jo tujhe ilhám hotá hai sun. (14) Main hún Alláh; koí Alláh nahín, magar main hún merí bandagí kar aur merí yádgárí ke liye namáz parhá kar. (15.) Wuh gharí (qiyámat) ánewálí hai main us ká waqt poshída rakhtá hún. (16.) Táki, har koí apní koshish ká badlá páwe. (17) Tujhe yaqín qiyámat se us ká munkir aur mutí' khwáhish rokne na páwe warna tú phiṭkára jáegá (18.) Aur ai Músá yih tere dahne háth men kyá hai. (19) Bolá merí láthí hai is par ṭek lagátá hún aur apní bakríon par is se patte jhára kartá hún, aur is men mujhe aur bhí fáide hain. (20.) Farmáyá ai Músá is phenk de. (21.) Us ne phenk dí wuh fauran daurtá sánp ban gai.

(22.) Farmáyá use pakar le aur mat dar ham us kí pahlí súrat (nature) badal denge. (23.) Aur apná háth apne bázú se lagá wuh bagair buráí sufed niklegá yih dúsrá mu'jza hai. (24.) Táki ham apne bare mu'jizon men se tujhe kuchh dikhláen. (25.) Tú Fíra'ún kí taraf chalá já, kí wuh sarkash ho gayá hai.

(26.) Bolá ai Rabb merá sína kusháda kar. (27.) Aur merá kám 2 'a ásán kar. (28.) Aur merí zubán kí girah khol de, (29.) Kí wuh merí bát samjhen. (30.) Aur mereahl men se mere liye ek wazír baná. (31.) Merá bháí Hárún. (32.) Us se merí kamar mazbút kar. (33.) Aur mere kám men use sharik baná (34.) Táki, ham terí bahut tasbíh aur bahut yádgárí karen. (35.) Tú hamará hál dekhtá hai. (36.) Farmáyá ai Músá terá suwál tujhe milá. (37.) Aur ham ne ek aur daf'a bhí tujh par ihsán kiyá thá. (38.) Jab kí ham ne terí mán ko ilhám diyá thá, jo ilhám, kí diyá thá. (39.) Yih, kí larke ko sandúq men dálke daryá men dál de, phir daryá us ko kináre par dál degá; Músá ká aur merá dushman use uthá legá aur main ne apní tūraf se tujh par muhabbat dālī. (40.) Aur táki tú merí ánkhe ke sámhne parwarish páwe. (41.) Jab terí bahin phir rahí thí phir kahtí thí main tumhen ek shaḡhs batáún jo is larke ko pále phir ham tujhe terí mán kí taraf le áe, táki us kí ánkhen thandí hon aur wuh gam na kháe aur tú ne ek shaḡhs ko qatl kiyá aur ham ne tujhe gam se naját dí aur ham ne tujhe kuchh ázmáish men dālá. (42.) Phir tú ahl Madiyan men kaí baras rahá; ab tú (is wádí men) taqdír ke muwáfq á pahunchá, ai Músá. (43.) Aur main ne tujhe apne liye barguzída kiyá. (44.) Tú aur terá bháí mere mu'jize leke jáo aur merí yádgárí men tum donon sustí na karo. (45.) Fíra'ún ke pás chale jáo, kí wuh sarkash ho gayá hai. (46.) Tum donon us se ba-narmí bát karo sháyad wuh soche aur dare. (47.) Donon bole ai Rabb ham darté hai, kí wuh ham par ta'addí aur zulm na kare. (48.) Farmáyá tum donon na daro main tum donon ke sáth hún suntá hún aur dekhtá hún. (49.) Us pás jáo aur kaho, kí ham donon tere Rabbke do rasúl hai hamáre sáth baní Isráel ko bhej de aur unhen na satá, ham tere Rabb se mu'jize leke áe hai aur salámatí us kí hai jo hidáyat ká pairau ho (50.) Hamen ilhám húa hai, kí jo koí jhúthláo aur munh more usí ko 'azáb hogá. (51.) Bolá tum donon ká Rabb kaun hai. (52.) Kahá hamará Rabb wuh hai jis ne har shai ko paidá kiyá aur hidáyat farmái. (53.) Bolá aglí ummaton ká kyá hál hai. (54.) Kahá un ká 'ilm Rabb ke pás kitáb men hai merá Rabb bhaḡaktá bhúltá nahín. (55.) Jis ne tumháre liye zamín ko bichhauná banáyá aur us men tumháre liye sarken cháláín, aur ásmán se pání utára aur us se ham ne mukhtalíf aqsám kí nabátát nikálí. (56.) Kháo aur apne chárpáo charáo us men sáhibán 'aql ke liye nishán hai.

(57.) Zamín se ham ne tumhen paidá kiyá aur usí men tumhen
 3 'a phir le jáenge aur usí men se dúsrí bár níkalenge. (58.) Aur
 ham ne Fira'ún ko apne kull mu'jize dikhláe, us ne jhuthláyá
 aur na máná. (59.) Bolá, ai Músá tú is liye áyá, ki apne jádú se hamen
 hamárá zamín se níkalé. (60.) Ham tere sámhne tere jádú kí mánind
 jádú pesh karenge tú hamáre aur apne darmiyán miyána shahr men
 ek jagah wa'da-gáh muqarrar kar, ki ham donon us ke khláf na karen.
 (61.) Kahá tumhárá wa'da-gáh jashn ká din hai, aur yih ki sab log pahar
 din charhe jama' hon. (62.) Phir Fira'ún chalá gayá aur apná fareb
 jama' kiyá, phir báhar áyá. (63.) Músá ne kahá tum par wáwailá tum
 Kḥudá par jhúth bándhte ho, wuh tumhen ba'azáb faná karegá. (64.)
 Aur jis ne jhúth bándhá wuh ná murád húa. (65.) Phir wuh apne mu'á-
 mala men báham jhagre aur poshída maslahat kí. (66.) Bole yih do
 jádúgar hain in ká iráda hai, ki tumhen apne jádú ke wasíla des níkalá
 den aur tumhárá dín jo ashráf hai dúr karen. (67.) Tum apná fareb jama'
 karo, phir saff bándh ke áo, aur áj jo gálib áyá, usí ne murád páí. (68.)
 Bole ai Músá yá tú dál yá ham pahle dáleñ. (69.) Kahá tum dáló, aur
 wuh to un kí rassíán aur láthíán thín, ki un ke jádú se Músá ke kḥiyál
 men daurtí záhir húín. (70.) Phir Músá apne díl men qar gayá. (71.)
 Ham ne kahá mat dar tú hí gálib rahégá. (72.) Aur jo tere dahne háth
 men hai dál de, ki in kí san'at ko nígal jáe jo unhon ne banáyá, jádúgar
 ká fareb hai, aur jahán jádúgar átá hai ná-murád rahtá hai. (73.) Phir
 jádúgar sijda men giráe gaye bole Músá aur Hárún ke Rabb par ham
 ímán láe. (74.) Bolá tum mere hukm se pahle us par ímán láe; yih (Músá)
 tumhárá buzurg ma'lúm hotá hai jis ne tumhen jádú síkhláyá, main
 tumháre muqábil ke háth pánw kátúngá, aur tum sab ko khajúr ke shai-
 tíron par súlí dúngá, táki tumhen ma'lúm ho ki ham men kaun sakht o
 páedár 'azáb detá hai. (75.) Bole dalál pesh ámadá par ham tujhe tarjíl
 nahín de sakte, na us par jis ne hamen paidá kiyá, pas jo cháhtá hai so
 hukm de: tú isí dunyá kí zindagí par hukm degá; ham apne Rabb par
 ímán láe, ki wuh hamáre gunáh baḥshe aur yih gunáh bhí, ki tú ne
 ham se jabran jádú karáyá aur Alláh bihtar o páyinda hai. (76.) Jo
 Kḥudá ke pás mujrim hoke gayá us ke liye jahannam hai, na us men
 maregá na jíegá. (77.) Aur jo us pás momin o neka'amál hoke gayá
 unhín ke liye buland darje hain. (78.) 'Adan ke bág jin ke níche nahren
 bahtí, wabán hamesha rahenge yih us ká badlá hai, jo pák húa.

(79.) Aur ham ne Músá ko ilhám diyá, ki mere bandon ko rát men
 4 'a le níkal aur unhen daryá kí súkhí ráh men dál de. (80.) Aur
 tú un ke á pakañe ká kḥauf o kḥatrá na kar. (81.) Phir Fira'ún
 fauj leke un ke píchhe ho líyá, phir unhen daryá men jis ne qḥánpá
 qḥánp líyá Fira'ún ne apní qaum ko gumráh kiyá ráh na batái. (82.) Ai
 baní Isráel tumháre dushman se main ne tumhen naját dí aur koh Túr

kí dahní taraf tum se wa'da kiyá aur tum par mann o salwa názil kiyá. (83.) Achchhí chízen kháo jo ham ne tumhen dín aur us men sarkashí na karo, ki tum par merá gazab na áwe, aur jis par merá gazab utrá wuhí gir gayá. (84.) Aur jo tauba kare aur imán láe aur nek 'amál kare phir hidáyat páwe main us ke liye bakhshinda hún. (85.) Aur ai Músá tú ne apní qaum se, aisí jaldí kyún kí, (ki pahár par waqt mu'aiyan se pahle á gayá.) (86.) Bolá wuh mere píchhe hain aur main tere pás jald á gayá, ki tú rází ho jáe. (87.) Farmáyá ham ne tere ba'd terí qaum ko ázmáyá aur Sámri ne unhen gumráh kar diyá hai. (88.) Phir Músá ba-afsos gussa men bhará húá apní qaum kí taraf áyá. (89.) Kahá ai qaum kyá Rabb ne tum se achchhá wa'da na kiyá thá; kyá tum par mud-dat barh gai thí, yá tum ne apne úpar gazab Iláhí utárne ká qasd kiyá thá, ki tum ne mere wa'da ke khláf kiyá. (90.) Bole ham ne ba-ikhtiyár khud khláf wa'da na kiyá magar ham par (Misrí) qaum ke zewarát se bojh láde gaye the, ham ne wuh phenk diye isí tarah Sámri ne (jo us pás thá) phenk diyá Phir us ne un ke liye ek bachhrá nikálá wuh jism thá gáe kí áwáz detá thá. phir wuh bole yih tumhárá aur Músá ká Alláh hai (Músá apná Alláh yahán) bhúl ke chalá gayá hai. (91.) Kyá wuh nahín dekhte, ki wuh unhen kisi bát ká jawáb nahín detá aur un ke nafa' nuqsán par kuchh ikhtiyár nahín rakhtá.

(92.) Aur pahle unhen Hárún kah chuká thá, ki ai qaum is bachhre
 5 'a ke sabab tum fitne men dále gaye ho, aur ki tumhárá Rabb
 rahmán hai tum mere tábí' raho aur merí máno. (93.) Bole, ki ham usí bachhre ke mutakíf (mujáwir) rahenge, jab tak ham pás Músá áwe. (94.) Kahá ai Hárún jab tú ne dekhá, ki wuh gumráh hue, to merí pairaui se tujhe kis ne roká, kyá tú ne mere hukm kí náfarmání kí. (95.) Bolá ai merí má ke beṭe merí dárhí aur sir na pakar main dará, ki tú kahegá, tú ne baní Isráel men phúṭ dálí aur merí bát yád na rakhí. (96.) Bolá, ai Sámri terá kyá matlab hai (ki tú ne yih kiyá) wuh bolá main ne wuh kuchh dekhá jo in Isráelíon ne na dekhá ki jab Fira'un garq húá main ne Jibraíl ko ghoṛe par sawár dekhá thá phir main ne us rasúl (Jibraíl ke) naqsh-qadam men se ek mutthí khák uthá lí thí wuh main ne (bachhre ke pet men) dál dí thí (is liye bachhrá gáe kí bolí bolne lagá) aur yihí bát mujhe achchhí ma'lúm húi. (97.) Músá bolá chalá já, terí sazá isí zindagí men yih hai, ki tú (har kisi ko,) kahe mujhe na chhúo, (isí liye ab tak Sámarión ke háth kí chíz Yahúdí nahín kháte) aur tere liye ek wa'da hai jo khláf na hogá, (ya'ne, 'azáb qiyá-mat) aur dekh apná Alláh jis par tú mujáwir ho baiṭhá thá: main use jaláúngá phir daryá men us kí khák bikher dúngá. (98.) Tumhárá ma'búḍ wuh Alláh hai, koí Alláh nahín magar wuh hai, har shai us ke 'ilm men samá rabí hai. (99.) Guzashta khabaron men se ham tujhe (ai Muhammad) yún qissa sunáte hain: aur ham ne tujhe apne pás se ek

tazkira diyá. (100.) Jo us se mūṇh moṛe wuh qiyámat ke din bojh uṭháegá. (101.) Aur us bojh men hamesha rahegá aur qiyámat ke din un ke liye bará bojh hai. (102.) Jis dīn narsingá phūṅkenge ham us dīn mujrimon ko nīlī āṅkhen karke uṭháenge. (103.) Wuh āpas men khufiya kahenge, ki ham to sirf das roz (dunyá men) rahe the. (104.) Ham khúb jānte haiṅ jo wuh kahenge, jab un men achchhī rāhwālā shakhs bolegá, ki tum ek hī dīn rahe the.

(105.) Aur pahāron kī bābat tujh se pūchhte haiṅ tú kah merá
 6 'a Rabb unhen urá degá. (106.) Aur zamīn ko sáf maidān karegá, phir tú zamīn par koī ṭīla aur moṛ na dekhégá. (107.) Us dīn sab log be-kajī pukárú ke tábi' hongē aur rahmān ke liye áwāzen past hongī aur tú sirf narm áwáz sunégá. (108.) Us dīn shafá'at kām na áegí, magar jise rahmān ne izn diyá aur bát pasand áí. (109.) Wuh jāntá haiṅ jo ádmīon ke áge aur pīchhe hai aur ádmī Khudá ko 'ilm men nahīṅ gher sakte. (110.) Zīnda, qáim, ḍārīnda ke liye sab munh past ho jāenge aur jis ne zulm krá bojh uṭháyá na murád húa. (111.) Aur jis ne momīn hoke nek 'amál kiye wuh zulm o nuqsān se na daregá. (112.) Aur yūn ham ne tujh par 'Arabī Qurān utará hai aur us men wá'id kī gardān kī hai, sháyad wuh ḍaren yá Qurān un ke andar fīkr paidá kare. (113.) Alláh sachchá bādsháh buland hai, aur Qurān parhne men (ai Muḥammad) tú jaldī na kiýá kar, jab tak us ká ilhām púrā na ho jāe, aur kah, ai Rabb; mujhe 'ilm ziyáda de. (114.) Aur pahle ham ne Ádam se 'ahd kiýá thá wuh bhúl gayá, aur ham ne us men kuchh himmat na páí.

(115.) Aur jab ham ne firishton se kahá, ki Ádam ko sijda karo sab
 7 'a ne sijda kiýá magar Iblīs ne inkār kiýá, phir ham ne kahá ai Ádam yih Iblīs terá aur terí zauja ká dusman hai, na ho, ki tum donon ko jannat se nikalwá de, phir tú taklīf men pare. (116.) Jannat men tere liye yih hai, ki na bhúká ho, na nangá. (117.) Aur, ki wahān na tú piyása ho na dhúp kháwe. (118.) Phir shaitān ne Ádam ke dīl men waswasa ḍálá: bolá ai Ádam kyá main tujhe sadá jīne ká darakht aur wuh saltanat jo kohna na ho batáúṅ. (119.) Phir us men se donon ne kháýá, phir donon kī sharmgáhen donon ko ma'lúm ho gaīṅ, aur donon apne úpar bág ke patte tánkne lage aur Ádam ne apne Rabb kī náfarmānī kī so gumráh ho gayá. (120.) Phir Rabb ne use barguzīda kiýá aur us par mutawajjih húa aur hidáyat kī. (121.) Farmáyá tum donon yahān se ikatṭhe utro, ek dūsre ká dushman hoke, merí taraf se tum pás hidáyat áegí. (122.) Jo merí hidáyat ke tábi' hogá na bahkegá na dukh uṭháegá. (123.) Aur jo merí yád se munh moṛegá us kī ma'ishat tang hogí. (124.) Aur qiyámat ke dīn ham use andhá uṭháenge. (125.) Kahegá ai Rabb mujhe andhá kyūn uṭháýá main to bīná thá. (126.) Kahegá isí tarah hamárá áyāt tere pás áīṅ tú ne unhen bhuláýá

usī tarah āj tū bhulāyā gayā. (127.) Aur isī tarah jo hamārī āyatōṃ par imān na lāyā aur hadd se barhā ham jazā diyā karte haiṃ, aur be-shakk ākhirat kā 'azāb saḡht o pāedār hai. (128.) Kyā is bāt se unheṃ hidāyat na hūī, ki un se pahle bahut ummatōṃ ko ham ne halāk kiyā jo apne gharōṃ meṃ chalte phirte the, is fikr meṃ sāhibān 'aql ke liye nishān haiṃ.

(129.) Aur agar tere Rabb se waqt i muqafara aur niklī hūī bāt (taq
8 'a dīrī) na hotī to 'azāb fauran ā chimāṭṭā. (130.) Ab jo kahte haiṃ us par sabr kar aur sūraj nikalne aur ḡūbne se pahle ba-hamd Rabb tasbīh kiyā kar aur rāt ki ba'z gharīōṃ meṃ aur dīn kī atrāf meṃ tasbīh kar shāyad tū rāzī ho jāegā. (131.) Aur hayāt i dunyā kī raunaq ke liye un meṃ se ba'z ko, jo tarah tarah ke fawāid ham ne diye haiṃ tū un kī taraf āṅkheṃ na pasār, kī us meṃ un kī āzmāish hai aur tere Rabb kā rizq bihtar aur pāedār hai. (132.) Aur tū apne gharwālōṃ ko namāz kā hukm de aur kḡud namāz par qāim rah. ham tujh se rozī nahīn māṅgte balki tujhe rozī dete haiṃ aur ākḡir muttaqīōṃ kā bhalā hai. (133.) Aur wuh kahte haiṃ, kī Muhammad apne Rabb se hamāre sāmhne koī mu'jiza kyūṃ nahīn lātā; kyā un ke pās wuh dalīl nahīn āī jo pahlī kitābōṃ meṃ hai (ya'ne paigambarōṃ ke qisse aur mu'jize nahīn sunāe gaye, phir mu'jiza kyūṃ māṅgte haiṃ, un ke mu'jize sunke hazrat par imān lāweṃ.) (134.) Aur agar ham is se pahle unheṃ ba-'azāb halāk kar dete wuh kahte aī Rabb hamāre pās koī rasūl kyūṃ na bhejā, kī ham zillat aur kḡhwārī se pahle terī āyāt ke tābī' ho jāte. (135.) Tū kah har koī muntazir hai, pas tum muntazir raho tum jānoge, kī rāh rāst ke ahl kaun the: aur kis ne rāh pāī.

(21) SURA AMBIYA' MAKKI HAI.

Āyāt 112, Rukū' 7.

Allāh rahmān rahīm ke nām se shurū' kartā hūṃ.

(—SATRAHWAN SIPARA.—)

(1.) Mardum ān (Makka) ke hisāb kā waqt qarīb ā gayā, aur wuh gāfiat meṃ muḡh moḡe haiṃ. (2.) Jo naī nasihat un ke Rabb se Qurān meṃ un ke liye ātī hai sunke ṡatṡthe mārte haiṃ. (3.) In ke dil kḡhelte haiṃ aur wuh kḡhufiya maslahat bhī karte, zālīm (kahte haiṃ) yih Muham-mad tumhārī mānind insān hai kyā tum us kā sihr (fareb) mānte ho aur hāl yih hai, ki tum āṅkheṃ se dekh rahe ho (ki kyā hāl hai.) (4.) Kābā merā Rabb har bāt jo āsmān o zamīn meṃ hai jāntā hai wuh dānā o ḡhanwā hai. (5.) Balki wuh kahte haiṃ, ki Qurān kḡhwābōṃ ke tar o kḡhushk ḡhās kā muṡṡhā hai balki us ne jḡṡṡh bāṅdhā hai balki wuh shā'ir hai (warna) wuh koī mu'jiza dikhlāwe jaise agle rasūlōṃ ne dikh-

lâe haiñ. (6.) In se pahle koí bastí jise ham ne halák kiya, kyá ímán láí thí pas kyá yih ímán láenge. (7.) Aur tujh se pahle jo ham ne bheje wuh bhí ádmí the ham ne unhen ilhám diyá thá, agar tum nahín jánte to ahl í kitáb se púchh lo. (8.) Aur ham ne un ke aise badan bhí na banáe the, kí kháná na kháen aur wuh hamesha rahnewále na the. (9.) Phir un ke haqq men ham ne wa'da ('azáb) sach kar diyá aur unhen aur jise cháhá bachá liyá aur musrifon ko halák kiya. (10.) Aur ham ne tumbhári taraf (ai Quresh) kitáb názil kí us men tumhárá zikr hai (ya'ne námwarí ká shuhrá) kyá tum (is bhed ko) nahín samajhte.

(11.) Aur ham ne bahut zálím bastíán tor mári haiñ aur un ke ba'd dúsre log paidá kiye haiñ. (12.) Jab unhon ne hamáre 'azáb 2 'a kí áhat suní wahán se daurñe lage. (13.) Mat ðaro udhar hí apne gharon kí taraf jahán tum ne árám páyá thá, jáo sháyad gam kḥwári kiye jáo. (14.) Bole afsos ham zálím the. (15.) Yún hí bolte rahe jab tak, kí ham ne unhen kaṭe bujhe kar diyá (16.) Aur ham ne ásmán aur zamín aur jo un men hai bataur khel nahín banáyá. (17.) Agar ham khílauná banáná cháhte, to ham apní liyáqat ke muwáfíq banáte, agar hamen manzúr hotá. (18.) Balki ham to bátíl ke úpar haqq dálte haiñ, kí us ká sir tore, kí wuh nábud ho; aur tum par wáwailá: un báton ke sabab jo banáte ho. (19.) Aur jo koí ásmán o zamín men hai Kḥudá ká hai, aur jo Kḥudá ke pás hai wuh sab us kí 'ibádat se na takabbur karte na sust hote haiñ. (20.) Rát din tasbíl karte aur nahín thakhte. (21.) Kyá inhon ne zamín kí chízon men se Alláh banáe haiñ, kí wuh inhen khará karenge. (22.) Agar zamín ásmán men Alláh ke siwá káí Alláh hote to zamín ásmán tabáh ho játe, Alláh, málik 'arsh in kí báton se pák hai. (23.) Jo wuh kartá hai púchhá nahín játa aur yih log púchhe játe haiñ. (24.) Kyá unhon ne us se alag káí Kḥudá thahráe haiñ, tú kah apní dalíl láo. yih bayán mere sáthion ká hai, aur un ká bhí jo mujh se pahle the, balki aksar log haqq ko na ján ke munh moṭte haiñ (25.) Jo koí rasúl, ham ne tujh se pahle bhejá us ko ham ne yihí ilhám diyá, kí koí Alláh nahín magar main hún mujhe pújo. (26.) Aur wuh kahte haiñ, kí rahmán ne beṭá liyá hai, pák hai, wuh. balki 'izzat dár bande haiñ. (27.) Us se barḥke nahín bolte aur us ke hukm se kám karte haiñ. (28.) Wuh jántá hai jo un ke áge aur píchhe hai; wuh shafá'at nahín karte. (29.) Magar us ke liye jis se Alláh rází huá aur wuh kḥud Alláh ke kḥauf se kámpte haiñ. (30.) Aur jo koí un men se kahe, kí main Alláh ke siwá ek Kḥudá hún aise ko ham dozaḥ kí sazá denge isí tarah ham zálímon ko sazá diyá karte haiñ.

(31.) Kyá in káfiron ne na dekhá, kí ásmán aur zamín rataḥ the 3 'a (ya'ne shai wahíd) phir ham ne unheḡ fataḥ kar diyá (ya'ne judá judá) aur har shai ko ham ne pání se zinda kiya, kiya wuh nahín mánte. (32.) Aur ham ne zamín men pahár banáe, kí zamín

ádmíon ko leke hil na jáe aur us men kusháda saṛken banáin, ki wuh ráh páwen. (33.) Aur ham ne ásmán ko bacháo kí chhat baná diyá aur wuh ásmání nishánon ko dhyán men nahín láte. (34.) Usí ne rát aur din aur súraj o chánd banáyá yih sab falak men shináwáří karte hain. (35.) (Ai Muhamád) tujh se pahle ham ne kisi ko hamesha jíná 'atá nahín kiyá, pas agar tú mar jáegá, to kyá wuh hnmesha jiwenge. (36.) Harnaḥs maut ko chakhegá aur ham tumhen burái o bhalái men ba tariq imtihán ázmáte hain aur tum hamáří taraf áoge. (37.) Aur káfirán (Makka) jab tujhe dekhte thathhá hí karte hain, ki wuh yibí (shakhs) hai jo hamáre khudáon ká zikr (ba-ihánat) kartá hai aur wuh log rahmání ko nahín mánte (yih lafz un ke sámhne ajnabí thá.) (38.) Admí jaldí se baná hai (ya'ne us ke mizáj men jaldí hai) main tumhen apne mu'jize dikháúngá jaldí na karo jahád ká waqt átá hai mat ghabráo. (39.) Aur kahte hain, ki wa'da kab áegá agar tum sachche ho. (40.) Kásh! kí káfir jánte jab wuh ág ko apne munhon aur kamron se na hatá sakege, aur na madad páwenge (41) Balki wa'da achának áegá, phir un ke hosh kho degá yih use hatá na sakege na muhlat páenge. (42.) Tujh se pahle bahut rasúlon ke sáth thatthe ho chuke hain; un men se thatthá-bázon ko un ke thatthá kí chíz ne pakrá hai.

(43) Tú kah rát men aur din men rahmán se kaun tumháří hifázat kartá hai magar wuh zikr Rabb se munh more hain. (44.) Kyá
 4 'a hamáre siwá un ke aur bhí Alláh hain, ki unhen bacháte hain; wuh apní jánon kí madad nahín kar sakte, aur na wuh hamáre raḥiq hain. (45.) Balki ham ne inhen aur in ke ábá ko fáida pahuncháyá hai yahán tak, ki un kí 'umr daráz húi (chunánchi buddhe but-parast Makka men maujúd hain) kyá wuh nahín dekhte, ki ham atráf se zamín ghaṭá-te chale áte hain (kí atráf 'Arab men Islám kí fath mujáhidín se ho rahí hai) ab kyá wuh (Quresh) gálib hongé. (46.) Tú kah main to tumhen ba ilhám ḍarátá hún, bahre jab ḍarée játe hain áwáz nahín sante. (47.) Agar tere Rabb ke 'azáb kí bú bhí unhen pahunchegí to bolenge, ki afsos ham zálím the. (48.) Aur ham qiyámat ke din insáf kí tarázú-en rakhenge kisi par kuchh zulm na hogá; Aur agar ráí ke dáne kí barábar bhí hogá, ham use láenge, aur ham káfi muhásib hain. (49.) Aur ham ne Músá o Hárún ko Furqán (Tauret) diyá thá roshní o nasíhat ahl i khauf ke liye. (50.) Jo ná-dída Rabb se ḍarte aur us ghaṛí se kánpthe hain. (51.) Aur yih zikr (Qurán) mubáarak hai; ham ne utará, kyá tum us ke munkir ho.

(52.) Aur ham ne pahle Ibráhím ko us kí ráhyábí 'ináyat kí, aur
 5 'a ham use jánte the. (53.) Jab us ne apne báp aur apní qaum se kahá, ki yih taswírat kyá hain jin ke tum mujáwir ho. (54.) -Bole ham ne apne ábá ko inhen pújte páyá hai. (55.) Bolá tum aur tumháre ábá saríh gumráhí men ho. (56.) Bole kyá tú sach kahtá hai

yá khilárfon men se hai. (57.) Bolá ásmán o zamín ká málík tumbhárá Rabb hai jis ne unhen paidá kiyá aur main isí bát ke qailon men hún. (58.) Aur mujhe Alláh kí qasam jab tum chale jáoge main tumbháre buton se fareb karúngá. (59.) Phir us ne unhen chaknáchúr kar dálá magar bare but kona torá, ki wuh us kí taraf áenge. (60.) Bole kis ne hamáre khudáon se yih kiyá wuh sitangáron men hai. (61.) Bole ham ne ek jawán Ibráhím námi kí nisbat suná hai, ki wuh in buton ká zikr kartá hai. (62.) Bole use logon ke sámhne láo sháyad wuh gawáhí den. (63.) Bole ai Ibráhím kyá tú ne hamáre khudáon se aisá kiyá. (64.) Bolá nahín balki bare but ne yih kiyá tum in buton se púchh lo: agar wuh bohen. (65.) Wuh apne dilon men soch ke bole, tum áp hí zálím ho. (66.) Phir sarnígún húa, tú jántá hai, ki wuh nahín bolte. (67.) Kahá kyá tum Alláh ke síwá aison ko pújte ho jo tumará nafa' nuqsán nahín kar sakte. tuff hai tum par aur Alláh ke síwá tumbháre ma'búdon par kyá tumhen 'aql nahín (68) Wuh bole Ibráhím ko ág men jaláo aur apne ma'búdon kí madad karo agar karná cháhte ho. (69.) Ham ne kahá ai ág Ibráhím par thandak aur salámatí ho já. (70.) Unhon ne us ke sáth fareb ká iráda kiyá ham ne unhín, ko ziyánkár kar diyá. (71.) Aur ham ne Ibráhím o Lút ko wahán se bacháke us sar-zamín kí taraf bhejá jis men ham ne sáre jahán ke liye barakat rakhí hai (ya'ne kná'an men). (72) Aur ham ne Ibráhím ko Izháq o Ya'qúb bataur in'ám baqshsh diyá aur sab ko ham ne nek-baqht kiyá. (73.) Aur unhen ham ne Imám banáyá, ki hámáre hukm se hidáyat karen aur ham ne un kí taraf nekián karne ká aur namáz parhne aur zakát dene ká ilhám bhejá aur wuh hamáre 'ábid the. (74.) Aur ham ne Lút ko 'ilm aur hukm diyá aur us bastí se jo bad kám karte the use bachá nikálá, wuh bad log gunahgár the. (75.) Aur ham ne use apní rahmat men dákhil kiyá wuh nek-baqhton men hai.

(76.) Aur Núh, jab wuh pahle pukará ham ne us kí du'á qubúl kí phir use aur us ke ahl ko barí saqhtí se bacháyá. (77.) Aur ham ne use us qaum par fath dí jinhon ne hamáre áyát ko jhuthláyá wuh bad log the ham ne un sab ko qubáyá. (78.) Aur Dáúd o Sulaimán jab donon khet ká jhagrá faisal karte the, jab Qaum kí bakrián khet char gaín thin aur ham un ká faisala dekh rahe the. (79.) Phir ham ne Sulaimán ko faisala samjhá diyá thá: aur donon ko ham ne hukm aur 'ilm diyá thá aur ham ne pahár aur parinde Dáúd ke tábi' kardiye the, ki wuh us ke sáth tasbíh karte, aur karnewále ham the. (80.) Aur ham ne Dáúd ko tumbhárá pahnáwá banáne kí san'at sikhlái thí, ki tumhen larái men mahfúz rakhe ya'ne, zirah) so kyá tum shukr karte ho. (81.) Aur ham ne saqht hawá Sulaimán ke qábú men kí thí, ki wuh us ke hukm se us zamín men chaltí thí jis men ham ne barakat dí hai (ya'ne kná'an men) aur hameñ har chíz kí khabar hai. (82.) Aur

shaitánon men se Sulaimán ke tábi' wuh shayátín kiye the) jo us ke liye daryá men gota lagáte (ki jawáhirát níkálen) aur us ke siwá aur kám bhí karte the aur ham un ke muháfiz the (ki sharárat na karen). (83.) Aur Aiyúb thá jis ne apne Rabb ko pukará, ki mujhe dukh pahunchá hai aur tú mihrbánon men bará mihrbáu hai. (84.) Ham ne us kí sun lí aur us ká dukh dúr kiyá aur us ke log (jo mar gae the jílá ke) use de diye aur un ke sáth aur bhí unhín kí mánind use diye, apní taraf se rahmat karke aur is liye ki 'ábidín ko nasíhat ho. (85.) Aur Ismá'íl o Idres aur Zulkifil yih sab sábir the. (86.) Ham ne unhen apní rahmat men dákhil kiyá wuh nek-bakhton men the. (87.) Aur machhlí-wálá (Yúnas) jab gussa karke chalá gayá samjhá, ki ham use pakar na sakege; phir táríkion men pukará, ki koí Alláh nahín magar tú pák hai, main zálimon men hún. (88.) Ham ne us kí suní aur gam se bachá liyá yún ham momínin ko naját dete hai. (89.) Aur Zakaríyá jab apne Rabb ko pukará, ki aí Rabb mujhe akelá na chhor tú wárison men achchhá hai (90.) Ham ne us kí suní aur use Yahyááh bakhsh diyá aur us kí 'aurat ko changá kar yá yih log nekion men daurte aur hamen ba-ragbat o khauf pukárte aur ham se dibe rahte the (91.) Aur wuh 'aurat (Mariyam) jis ne apní sharm-gáh kí hifázat kí phir ham ne us men apní rúh phúnk dí aur ham ne us 'aurat ko aur us ke bete ko tamám jahán ke liye ek mu'jiza thahráyá (92.) Yih tumhárí ummat hai, ek hí ummat aur main tumhárá Rabb hún merí bandagí karo. (93.) Aur unhon ne apná mu'ámala ápis men tukre tukre kar liyá wuh sab hamárí taraf áenge

(94.) Jo koí momín hoke nekí kare us kí koshish ná-maqbúl na hogí aur ham us ke kátib hongé (95.) Aur jis basí ko ham ne ^{7 a} halák kiyá unhen phir dunyá men áná harám hai. (96.) Jab tak Yájúj Májúj chhore jáen, aur wuh har bulandí se daurte áenge. (97.) Aur sachchá wa'da nazdík ájáegá, phir nágáh kátron kí ánkhen úpar tákengi; wáwailá ham is hál se gátíl the balki ham zálím the. (98.) Tum log aur Alláh ke siwá tumháre ma'búd dozakh ká bálar ho jáoge, tum us men dákhil hoge. (99.) Agar yih tumháre ma'búd Alláh hote dozakh men dákhil na hote aur wuh sab is men hamesha rahenge. (100.) Unhen wahán ba-áwáz í khar chilláná hai aur wuh us men kuchh na sunenge. (101.) Jin ke liye hamárí taraf se auwalan khúbí muqarrar ho gáí hai wuh us se dúr rahenge. (102.) Wuh dozakh kí áhat bhí na suneng, aur jo un ká jí cháhegá wuh hamesha us men rahenge. (103.) Wuh bará dar unhen na daráegá; aur firishte un ká istiqbál karenge, yih tumhárá wuh dín hai jis ká tum se wa'da húa thá. (104.) Jis dín ham ásmán ko lapetenge jaise nawishton ko túmár lapetá hai, jaise ham ne pahlí paidáish shurú' kí thí ham use duhráenge. wa'da hamáre zimma hai: hamen karná hai. (105.) Aur ham ne ba'd nasíhat

Zabúr men likh diyá, ki mere nek bande zamín ke wáris hongē. (106.) Is wa'de men 'ábidon ke liye matlab-rasí kí súrat hai. (107.) Aur ham ne tujhe (ai Muhammad) jahán ke liye ba-taur rahmat bhejá hai. (108.) Tú bol, ki mujhe ilhám hotá hai, ki tumhárá ma'búd ek Alláh hai pas kyá tum Musalmán ho (yá nahín.) (109) Agar munh moren tú kah main tumhen bataur barábarí khabar de chuká (ab jang hogí) aur main nahín jántá, ki jo wa'da detá hún nazdík hai yá dúr. (110.) Wuh khulí bát ko (jo main ne 'alániya kahí) jántá hai aur tumhárí poshida báten bhí jántá hai. (111.) Aur main nahín jántá sháyad yih wa'da tumhárí ázmáish ho yá ek waqt tak tumhárí bahra-mandí ho. (112) Tú kah, ai Rabb, ba-rástí hukm kar; aur hamárá Rabb rahmán hai, tumhárí bátón par us se madad mángí játí hai (ki jahád ho aur fath ho jáe).

(22) SURA HAJJ MADANI HAI.

Ayát 78, Rukú' 10.

Alláh rahmán rahím ke nám se shurú' kartá hún.

(1.) Ai logo, apne Rabb se dāro us gharí ká zalzala barí bát hai.
 (2) Jis dīn use dekhoge dúdh piláí apne dúdh piláe ko bhúl jáegí, aur hāmila apná hamal girá degí aur tujhe sab ádmí nashe men ma'lúm hongē aur wuh nashe men nahín magar Alláh ká 'azáb saḡht hai. 3.) Ba'z ádmí be 'ilm Alláh men jhagrá karte aur har shaitán sarkash ke pairau hai. (4.) Shaitán kí qismat men likhá gayá hai, ki jo koi us ká dost bane (yá jis ká wuh dost bane) use gumráh karegá aur 'azáb i dozalḡh kí ráh batáegá (5.) Ai logo agar jī uṡhne ke báre men tumhen shakk hai to ham ne tumhen miṡṡí se paidá kiyá hai, phir nutfe se phir phuṡkí se, phir musauwira wg. musauwira boṡí se, táki ham tumháre liye bayán karen, aur riḡmon men jo ham cháhen waqt muqarrara tak ṡḡhbrá rakhte hai phir ham tumhen bachcha banáke níkalte, phir tum apní jawání ko pahunchte ho: aur ba'z tum men se mar játe aur ba'z ná-kára 'umr tak pahuncháe játe, táki bad 'ilm kuchh na jánen aur tú zamín ko kḡushk dekhṡá hai, jab ham. us par pání nāzil karte hiltí phúltí aur qism qism kí nafis chízen ugátí hai. (6.) Yih is liye, ki Alláh wuh hí haqq hai wuh murdon ko jilátá aur wuh har shai par qádir hai. (7.) Aur wuh gharí áegí us men kuchh shakk nahín, aur Kḡudá unhen jo qabron men hai uṡháegá. (8.) Aur ádmíon men koi hai, ki Alláh ke báre men be-'ilm aur be-hidáyat aur be-raushan kitáb jhagrá kartá hai (9.) Magrúrí se, táki Kḡudá kí ráh se bahkawe: us ke liye dunyá men ruswái hai aur ham use qiyámat ke dīn jaltá 'azáb chakháenge. (10.) Yih, tere a'amái ká badlá hai; aur Alláh ban. don par, zálím nahín.

(11.) Aur ádmíon men koí hai, ki Alláh kí 'ibádat harf par kartá hai, agar use bhaláí pahunche us se tasallí pátá aur jo ázmáish 2 'a áwe apne munh par palat jatá dunyá aur ákhirat ginwáí saríh nuqsán yih hí hai. (12) Alláh ke siwá use pukártá hai jo us ká nafa' nuqsán na kar sake; yihí ba'id gumráhí hai. (13.) Use pukártá hai jis se nafa' kí nisbat nuqsán ziyáda nazdík hai burá áqá aur burá rafíq. (14.) Jo ímán láe aur nek kám kiye Alláh unhen bágon men dákhil karegá jin ke níche nahren bahtí hain, Alláh jo cháhe so kare (15) Jo koí khiyáí kartá hai, ki Alláh use (ya'ne, Muhammad ko yá usí shakhs ko) dunyá aur ákhirat men hargíz madad na degá, cháhiye, ki wuh ásmán kí taraf ek rassí latkáwe phir kát dále, phir dekhe, ki us kí yih tadbír gussa khotí hai yá nahín (murád, ánkí apní chhut men phánsí le ke mar jáe) (16) Aur yún ham ne yih Qurán khulí áyatón men utará hai aur be-shakk Alláh jise cháhe hidáyat kare (17) Jo Musalmán húe, aur jo Yahúd húe, aur Sayebín o Nasára aur Majúsí aur jo mushrik ('Arab) hain Alláh qiyámat ke din in men faisla karegá, Alláh har shai par házir hai. (18) Kyá tú ne na dekhá, ki jo koí ásmán o zamín men hai aur súraj o chánd aur sitáre, pihár aur darakht aur chár-páo aur ádmíon men se bahut log Alláh ko síjda karte hain aur bahut hain jin par 'azáb qáim ho gayá. (19) Aur jo koí Alláh ko zalíl kare use koí 'izzat na degá Alláh jo cháhe so kare (20) Yih do (Mómma o káfir) mudda'í hain apne Rabb men jhagrá karte hain, wuh jo káfir hain un ke liye ág ke kapre qata' ho chuke hain, un ke siron par káultí pání dálá jáegá. (21.) Usí pání se un ká chamrá aur jo un ke pet men hai galáyá jáegá: aur lohe ke hataure un ke (pítne) ke liye maujúd hain (22) Jab doza'kh se nikalne ká iráda karenge, ki gam se bachen; phir usí men, lautáe jáenge: aur chakho jalan ká 'azáb.

(23.) Jo ímán láe aur nek kám kiye Alláh unhen bágon men dákhil 3 'a karegá jin ke níche nahren bahtí hain aur wahán unhen gahná pahnáyá jáegá sone ke kare aur motí aur un kí poshák wahán resham kí hogí. (24.) Unhen achchhí bát kí hidáyat húi thí, aur sitáda kí ráh dikháí gai thí. (25.) Jo káfir hain aur Alláh kí ráh aur Maj-jid Harám se rokthe hain, jo ham ne sab logon ke liye banáí hai, us men mutawattin aur báhar ká shakhs barábar hain.

(26) Aur jo koí ba-sitam us men kajrawí karná cháhtá hai use 4 'a dukh ká 'azáb ham chakháenge (27) Aur jab ham ne Ibráhím ke liye K'nána-Ka'ba ká thikáná durust kar diyá, ki mere sáth kisi ko sharík na kar aur mere ghar ko ahl-i-tawáf o qiyám o rukú' o sujúd ke liye pák kar. (28.) Aur logon men hajj ke liye pukár de, ki tere pás paidal áen, aur har lágar shutar par sawár hoke har ek dúr kí ráh se chale áen. (29.) Ki apne (tijáratí o díní) fáidon ke liye házir hon, aur aiyám ma'lúma men maweshí chaupáon kí qurbání par jo us

ne diye haiñ Alláh ká nám yád karen; us men se kháo aur bhúkhe faqír ko khiláo. (30.) Phir chábiye, ki apná badaní mail dúr karen (hajámat wagaira se) aur apní mannaten adá karen aur puráne ghar ke girdágird phiren. (31.) Yih bát aur jo koí hurmát i Khudá kí ta'zím kare us kel liye Rabb ke nazdík, wuh bihtar hai, aur tumháre liye maweshí halál haiñ magar jo tumhen batáe gae pas tum buton kí ná-pákí se aur jhúth bolne se bache raho. (32.) Alláh ke liye ek-tarfa hoke, na us ke mushrik hoke; jis ne Alláh ke sáth sharík thahráyá goyá wuh ásmán se gir pará phir use parindon ne uchak liyá yá use hawá ne kisi aur jagah men patak diyá (33) Yih bát hai, aur jis ne nishánát Khudá kí ta'zím kí, so yih ta'zím dilí parhezgári se hai. (34.) Aur un chárpaon men tumháre liye waqt muqarrara tak bahut fáide haiñ phir unhen puráne ghar tak jáná hai: (ki wahán zabh hongé.)

(35.) Aur ham ne har ummat ke liye qurbání ká tariqa muqarrar
 5 'a kiyá hai táki wuh maweshí chárpaon ke zabh par jo us ne unhen diye Alláh ká nám yád karen, pas tumhárá Alláh, ek hí Alláh hai us ke farmánbardár ho aur tú un farotanon ko bashárat de. (36.) Jin ke dil ba-waqt zikr Iláhí dar játe haiñ, jo masáib par sábir haiñ aur namáz parhá karte aur hamáre diye men se kharch karte haiñ. (37.) Aur budne (qurbání ke únt) ham ne tumháre liye Alláh ke nishán muqarrar kiye haiñ un men tumháre liye khair hai, jab wuh qatár bándhe khare hon un par Alláh ká nám parho (ya'ne, takbír zabh parhkar khare húon ko káto na girá ke) jab wuh apní karwaon par gir paron un men se kháo aur be suwál o ba-suwál faqír ko khiláo yún ham ne wuh tumháre qábú men kiye sháyad tum shukr karo. (38.) Un ká gosht aur khún Alláh ko nahín pahchántá lekin tumhárá taqáwí pahunchtá hai, yún ham ne unhen tumháre bas men kiyá, táki tum is bát par, ki us ne tumhen hidáyat kí Alláh kí takbír bolo aur nekon ko bashárat de. (39.) Be-shakk Alláhi mominon se (un ke gunáh) dafa' kartá hai Alláh ko koí dagábáz ná-shukr pasand nahín átá.

(40.) (Jahád ká) hukm un Musalmánon ko diyá gayá jin se (ahl
 6 'a Makka) larhe haiñ ba-ín sabab, ki un par zulm húá hai aur Alláh un kí madað par qádir hai. (41.) Yih wuh haiñ jo ná-haqq apne gharon se nikále gae, is liye ki wuh Alláh ko apná Rabb batáte the, aur agar Alláh ba'z ádmíon ko ba-wasíla ba'z dafa' na kare to (Masíhí faqíron ke) takiye aur girje aur (Yahúd) ke 'ibádat-kháne aur Musalmánon kí masjidén jahán Alláh ká bahut nám liyá játá hai zurúr dháí jáengí, aur Alláh use madað degá jo Alláh ko madað detá hai: Alláh qawí o gálib hai. (42.) Wuh log jinhen agar ham zamín men maqdúr den namáz parhen zakát den aur bhalái ká hukm karen aur burí bát se mana' karen aur sab mu'ámalát ká anjám Alláh ke háth hai. (43.) Aur jo wuh tujhe jhuthláen to tujh se pahle qaum Núh o Ád o Sa-

múd ne jhuthláyá hai aur qaum Ibráhím o qaum Lút ne; aur ahl Madiyan ne, aur Músá bhí jhuthláyá gayá thá; phir main ne káfiron ko muhlat dí phir unhen pakrá thá: phir mere inkár ká kyá anjám húa. (44.) Bahut bastían hai jo zálím thin ham ne unhen halák kiyá ab wuh apní chhaton par giri parí hai aur bahut chúne gach mahal aur kúen be-kár hai. (45.) Kyá (ahl Makka) zamín kí sair nahín karte, ki inhen sa-majhdár dí yá shunwá kár hásil hon, ánkhen to andhí nahín hotín lekin dí jo sínon men hai andhe hote hai. (46.) Aur wuh tujhse jald 'azáb mángte hai aur Khudá apná wa'da-khiláf na karegá, aur ek dí Alláh ke nazdík tumháre shumár se hazár baras ke barábar hai. (47.) Aur bahut sí zálím bastíon ko main ne muhlat deke pakrá hai aur hamárí taraf áná hai.

(48.) Tú kah, ai logo main tumháre liye sarf daráú hún. (49.) Jo 7'a ímán láe aur nek kám kiyé un ke liye magfirat o 'izzat ká rizq hai. (50.) Aur jinhon ne hamárí áyát ke haráne men koshish kí wuhí dozañhí hai. (51.) Aur koí rasúl o nabí nahín hai, jo tujh se pahle ham ne bhejá, kí jab wuh kuchh khyál bándhne lagá shaitán ne us ke khyál men kuchh na kuchh dál díyá hai (isí tarah Hazrat ke mun men us ne buton kí ta'ríf dál dí thí — kí wuh but 'Alam í bálá kí khyúbsúrat 'auraten hai, un kí shifá'at ummed kí játí hai, jab kí Hazrat súra í Najm par rahe the) pas Alláh shaitán kí dálí húi bát mansúkh kartá, aur apní áyát ko pakká kartá hai aur Alláh dáná hakím hai. (52.) Aur yí (shaitání 'ilqá ba-khyál rasúl) is liye hotá hai, kí sañht dí logon ká aur munáfiqon ká imtíhán ho jae aur be-shakk zálím mukhálifat ba'idá men hai. (53.) Aur yí (shaitání ilqá) is liye hotá hai, kí ahl 'ilm ko ma'lúm ho, kí wuh (ya'ne Qurán) tere Rabb se sach hai, phir wuh us par ímán láen aur un ke dí us ke liye 'ájiz hon, aur Alláh ímán-dáron ká ráh-rást kí taraf hádí hai. (54.) Aur kuffár (Makka) is bát se (kí buton kí ta'ríf Qurán men láke phir níkalí hai) hamesha shakk men rahenge, yahán tak kí un par nágáh gharí á jae yá un par manhús dí ká 'azáb á pare (Mujáhidín ke qabza men áwen.) (55.) Us dí Alláh ká mulk ho jáwegá (ya'ne, saltanat Islámiya) wuh un men hukm karegá aur jo ímán láe aur nek kám kiyé ní'mat ke bágon men hongé. (56.) Aur jo káfir rahe aur hamárí áyát ko jhuthláyá unhen ruswái ká 'azáb hogá.

(57.) Aur jinhon ne Alláh kí ráh men hijrat kí phir máre gae yá mar 8'a gae unhen Alláh achchhá rizq degá, aur Alláh ráziqon men achchhá hai. (58.) Wuh unhen aísí jagah le jáegá jis se wuh rází hongé aur Alláh dáná burdbár hai. (59.) Yí bát hai: aur jis ne aísá badlá díyá jisá us ke sáth kiyá gayá thá, phir us par ziyádatí kí gaf use Alláh madad degá Alláh bañshinda mu'áfí-dihinda hai. (60.) Yí madad is liye hai, kí Alláh rát ko dí men aur dí ko rát men

dākhil kiyā kartā hai, aur Allāh suntā dekhtā hai. (61.) Aur yih madad is liye hai, ki Allāh wuhī sachchā hai aur us ke siwā jise wuh pukārte hai; bātil hai aur Allāh barā buland hai. (62.) Kyā tū ne na dekhā, ki Allāh ne āsmān se pānī utārā phir zamīn sabz ho gaī Allāh bārīk dānā hai. (63.) Jo āsmān o zamīn men hai us kā hai, aur Allāh be-niyāz sitūda hai.

(64.) Kyā tū ne na dekhā jo kuchh zamīn men hai aur kishtīān, ki ^{9 'a} us ke hukm se daryā men chaltī hai, tumhāre tābī' hai aur us ne āsmān ko thām rakhā hai, ki zamīn par gir na pāre magar us ke hukm se, Allāh ādmīon par ba-shafaqat mihrbān hai. (65.) Us ne tumhen zinda kiyā phir tumhen māregā, phir tumhen jilāegā be-shakk ādmī nā-shukrā hai. (66.) Har ummat ke liye ham ne ek sharī'at muqarrar kī hai jis par wuh 'amal karte hai, pas chāhiye, ki wuh log dīnī mu'āmala men tere sāth kuchh jhagrā na karen; aur tū unhen apne Rabb kī taraf pukār kyūnki tū rāh rāst par hai. (67.) Aur jo wuh tujh se jhagren tū kah Khudā khūb jāntā hai jo tum karte ho. (68.) Jis mu'āmala men tum iḡhtilāf kar rahe ho Allāh qiyāmat ke dīn tumhāre darmiyan faisala karegā. (69.) Kyā tū nahīn jāntā ki jo kuchh āsmān o zamīn men hai Allāh ko ma'lūm hai. Yih to kitāb men likhā hai. Yih Allāh par āsān hai. (70.) Allāh ke siwā us ko pūjte hai jis ke liye Allāh ne sanad nāzil nahīn kī aur jis kā unhen 'ilm nahīn; aur zālīmon kā koī madadgār na hogā (71.) Aur jab hamārī khulī āyāt un ke sāmhnē parhī jāti hai tab to kāfiron ke munhon par nā-ḡhushī pahchānegā; qarīb hote hai ki hamārī āyāt parhnewālon par hamla karen, tū kah main tumhen (apnī āyaton se) ziyāda burī chiz batāūn āg hai kāfiron ke liye, us kā wa'da Allāh ne diyā: aur burā thikānā hai.

(72.) Ai logo ek kahāwat kahīgāi tum use suno. Jinhen tum Allāh ^{10 'a} ke siwā pukārte ho wuh ek makkhī paidā nahīn kar sakte agar. chi wuh sab us ke liye jama' hon aur agar makkhī un se kuchh chhīn le jāe, us se chhurā nahīn sakte; 'ājiz hai 'ābid o ma'būd. (73.) Allāh kī jaisī qadr thī unhon ne na jānā; Allāh tawānā gālīb hai. (74.) Allāh ādmīon aur firishton men se rasūl chun liyā kartā hai: Allāh suntā dekhtā hai. (75.) Jo un ke āge aur pīchhe hai wuh jāntā hai aur Allāh kī taraf sab mu'āmale jāte hai. (76.) Aīmāndāro rukū' karo aur sijda karo aur apne Rabb ko pūjo aur nekī karo shāyad tum murād ko pahuncho. (77.) Aur Allāh men jahād karo jaise us ke jahād kā haqq hai us ne tumhen chun liyā aur tum par dīn men kuchh tangī nahīn kī; Tumhāre bāp Ibrāhīm kā dīn hai, us ne tumhārā nām Musalmān rakhā hai. (78.) Pahle se aur is kitāb (Qurān) men bhī, tāki rasūl (Muhammad) tum par gawāh ho aur tum (aur) logon par gawāh ho. Pas namāz parho aur zakāt do aur Allāh ko mazbūt pakro wuh tumhārā āqā hai; phir achchhā āqā aur achchhā madadgār hai,

(23.) SURA MOMINUN MAKKE HAI.

Ayát 118, Rukú' 6.

Alláh ra hmán rahím ke nám se shurú' kartá hún.

(—ATHARAHWAN SIPARA.—)

(1.) Imándár kámyáb húe. (2.) Jo apní namáz men ájizí karte. (3.) Aur behúda bát se munh moṛte. (4.) Aur zakát adá kiyá karte. (5.) Aur apní sharm-gáhon kí hifazat karte haiṁ. (6.) Magar apní 'auraton aur bándíon par nahín wuh be-malámat haiṁ. (7.) Phir jis ne siwá in 'auraton ke kuchh aur cháhá wuhí náfarmán haiṁ. (8.) Wuh jo apní amánaton aur apne 'ahd kí ri'áyat karte. (9.) Aur apní namázon se khabardár rahte. (10.) Wuhí wáris haiṁ. (11.) Firdaus ke wáris hongé us men hamesha rahenge. (12.) Aur ham ne insán ko saní húi miṭṭí se banáyá hai. (13.) Phir use qarárgáh ustuwár men nutfa banáyá. (14.) Phir nutfa ko lahú kí phuṭkí banáyá phir phuṭkí ko boṭí banáyá phir ham ne boṭí ko haḍḍíán banáyá phir haḍḍíon ko gosht pahnáyá. Phir ham use ek aur súrat men láe so Alláh mubáarak paidá karnewálon men achchhá hai. (15.) Phir tum is ke ba'd maroge. (16.) Phir tum qiyámat ke din uṭháe jáoge. (17.) Phir ham ne tumháre úpar sát ráh banáe (ya'ne, sát ásmán) aur ham kḥlqat se gáfíl nahín. (18.) Aur ham ne ásmán se bá-andázá pání utará aur us ko zamín men ṭhahráyá. Aur ham us pání ke dúr karne par qádir haiṁ. (19.) Phir ham ne us pání se tumháre liye khajúren aur angúron ke bág paidá kiye un men tumháre liye bahut mewe hote haiṁ aur un men se tum kháte ho. (20.) Aur Túr Síná (pahár) men ham ne ek daraḳht paidá kiyá (zaitún) jis se chiknái aur roṭí khánewálon ke liye shorba níkalá hai. (21.) Aur chárpaon men tumháre liye 'ibrat hai jo un ke peṭon men hai (dúdh) wuh ham tumhen piláte haiṁ aur un men tumháre liye baṛe nafa' haiṁ aur ba'z ko tum kháte ho. (22.) Aur un par aur kishṭíon men tum sawár kiye játe ho.

(23.) Aur Núh ko ham ne us kí qaum kí taraf bhejá, us ne kahá,
 2 'a ai qaum, Alláh kí 'ibádat karo us ke siwá tumhárá koí Alláh nahín, kyá tum nahín ḍarte. (24.) Phir us kí qaum ke káfir sardáron ne kahá; Núh to hamárá mánind sirf ek ádmí hai, tum par ri-yásat ká tálib hai aur agar Alláh cháhtá to zurúr firishte utártá ham ne aisí bát apne pahle ábá men nahín suní. (25.) Yih ek ádmí hai ise jin chumṭá hai, pas ek waqt tak use muhlat do. (26.) Wuh bolá, ai Rabb, in ke jhuṭhláne par merí madad kar. (27.) Phir ham ne us kí taraf yún ilhám bhejá, ki hamárá ankḥon ke sámhne bamújib hamáre ilhám ke ek kishṭí baná phir jab hamárá hukm áwe aur tanúr josh máre. (28.) Tú

us kishṭí meṇ har jins ká dohrá joṛá sawár kar aur apne ahl ko lá na us shaḵhs ko jis par un meṇ se bát qáim ho gaí hai (ya'ne zauja Núh aur us ká beṭá Kinán taqdíren káfir hain) aur zálimon ke báre meṇ mujh se na bol; wuh garq hongē. (29.) Phir, jab ki tú aur tere sáthí kishṭí meṇ chaṛh chukē, tú bol, ki Alláh kí hamd ho jis ne hamē zálimon se naját dí. (30.) Aur bol, ai Rabb, tú mujhe mubáarak manzil meṇ utár aur tú achchhá utárnewálá hai. (31.) Is bayán meṇ káí nisháníán hain aur beshakk ham mumtáhin hain. (32.) Phir un ke ba'd ham ne ek aur qarn ke log paidá kiye. (33.) Phir ham ne un meṇ unḥín ke qabáil meṇ se rasúl bhejá, ki Alláh kí 'ibádat karo tumháre liye us ke siwá koí Alláh nahín kyá tum nahín darte.

(34.) Aur us kí qaum ke sharíf káfiroṇ aur áḵhírat ke munkíroṇ ne jinheṇ ham ne hayáti dunyá meṇ ásúda kiyá thá, kahá, yih rasúl to tumhári mánind sirfek bashar hai, jo tum kháte ho khátá hai. (35.) Aur jo tum píte ho pítá hai. (36.) Agar, tum áp jaise ádmí kí itá'at karoge, be-shakk ziyánkár hoge. (37.) Ayá wuh wa'da kartá hai, ki jab tum mar mite aur haddíán ho gae tum níkále jáoge. (38.) Nahín ho saktá nahín ho saktá jo tumheṇ wa'da diyá játa hai. (39.) Aur kuchh nahín yihí hamárá dunyá ká jíná hai ham marte aur jíte hain aur ham uṭháe na jáenge. (40.) Yih rasúl wuh ádmí hai jis ne Ḳhudá par jhúṭh bándhá ham to is par ímán na láenge. (41.) Wuh bolá, ai Rabb, in kí takzíb par mujhe madad de. (42.) Farmáyá thoṛe dinon ba'd pachhtáenge. (43.) Phir unheṇ hasab wa'da haqq chingháṛ ne pakrá aur ham ne unheṇ ḵháshák kar diyá, ki sitamgár log dúr hon. (44.) Phir ham ne aur ummatē paidá kí. (45.) Koí ummat apne waqt se taqaddum o takhur nahín kartí. (46.) Phir ham ne pai dar pai apne rasúl bheje jab kíśí 'ummat ke pás us ká rasúl áyá unhoṇ ne us ko jhúṭhláyá. Phir ham bhí ba'z ke píchhe ba'z ko halák karte chale gae aur un ko ham ne hadíseṇ (ya'ne, kaháníán) baná diyá: dúrí ho be-ímánoṇ ke liye. (47.) Phir ham ne Músá aur us ke bhái Hárún ko apne mu'jize aur sarfíh dáfí deke bhejá. (48.) Fíra'ún aur us ke sardároṇ kí taraf; phir unhoṇ ne takabbur kiyá aur wuh sarkash the. (49.) Bole, kyá ham apní mánind ke do ádmíon par ímán láen aur un kí qaum hamári gulámí meṇ hai. (50.) Unheṇ jhúṭhláyá aur halák shudon meṇ ho gae. (51.) Aur ham ne Músá ko kitáb dí, ki sháyad wuh hidáyat páen. (52.) Aur ham ne Mariyam ke beṭe ko aur us kí má ko ek mu'jiza banáyá, aur un donoṇ ko ek ṭíle par jahán paṛáo aur chashma thá jagah dí.

(53.) Ai sab rasúloṇ, suthrí chízeṇ kháo aur nek 'amal karo jo tum karte ho main jántá hún. (54.) Aur yih tumhári ummat ek hí ummat hai aur main tumhárá Rabb hún mujh se ḍaro. (55.) Ummatoṇ ne apná mu'ámala apne darmiyán ṭukṛe ṭukṛe karke

mutafarriq kar liyá, har guroh un khiyálon par jo un ke pás hain k̄hush hai. (56.) Tú unhen un kí gāfiat men ek waqt tak chhor de. (57.) Kyá wuh samajhte hain, ki ham jo amwál o aulád men un kí madad karte hain. (58.) Ayá un kí bhaláí men koshish karte hain, hargiz nahín wuh nahín samajhte. (59.) Jo log apne Rabb ke k̄hauf se thartharáte (60.) Aur jo apne Rabb kí áyát ko mánte. (61.) Aur jo apne Rabb ke sáth sharik nahín thahráte. (62.) Aur wuh jo dete hain, jo ki dete hain aur un ke dil darté hain, ki unhen Rabb kí taraf jáná hai. (63.) Yih log nekion men sa'í karte aur áge barhte hain (64.) Aur ham kisi shakhs ko us kí táqat se ziyáda taklíf nahín dete aur hamáre pás ek kitáb (a'amál-náma) hai jo sach boltí hai aur un par sitam na hogá. (65.) Magar un ke dil is bát se gāfil hain aur wuh aur kámon men lage hain in kámon ke siwá (66.) Yahan tak, kí jab ham un ke áśúda logon ko 'azáb men pakrenge wuh nágáh faryád karenge. (67.) Faryád na karo áj tum ham se madad na páoge. (68.) Hamári áyá^t tumháre sámhne parhí játí thín aur tum ulte bhágte the. (69.) Qurán se takabbur karke aur afsána-goí kahke chhoré the. (70.) Kyá unhon ne is bát men fikr na kí thí yá un ke pás koí aisí bát áí thí, jo un ke ábá auwalín ke pás na á chuxí thí (ya'ne, qadím se ahl kitáb sunáte rahe.) (71.) Yá apne rasúl (Muhammad) ko nahín pahchánte, ki us ke ná-áshná hain (wuh gair mulk ká ajnabí nahín.) (72.) Kyá wuh kahte hain, ki use jinn chimtá hai; balki wuh un pás haqq bát láyá, lekin in men aksar log haqq ko pasand nahín karte. (73.) Aur agar haqq, un kí k̄hwáhishon ká mutí' ho jae to ásmán aur zamín aur jo un men hai bigar jae, lekin ham (Qurán men) Quresh ká zikr láe hain wuh apne zikr se munh moré hain (is men un kí shurat o sharáfat thí.) (74.) Kyá tú in se mazdúrí mángtá hai, tere Rabb kí mazdúrí achchhí hai aur wuh ráziqon men bihtar hai. (75.) Aur tú unhen ráh rást par bulátá hai (76.) Aur jo ákhirat ke munkir hain wuh us ráh se terhe hue játe hain. (77.) Aur agar ham un par rahin karen aur un par se saht hañawen to wuh bahke hue apní gumráhí me hamesha pare rahenge. (78.) Ham ne unhen 'azáb men pakrá hai, taubhí unhon ne Rabb ke sámhne farotání aur 'ájuzí nahín kí. (79.) Yahan tak, kí jab ham un par saht 'azáb ká darwáza kholenge tab fauran un kí ás tūtegi, (ya'ne jahád se.)

(80.) Aur us ne tumháre kán aur ánkhen aur dil paidá kiye hain tum bahut kam shukrguzár ho. (81.) Aur us ne tumhen zamín^{5 a} men phailáyá aur tum us kí taraf jama' hoge. (82.) Wuhí jilátá aur mártá hai aur wuhí rát o din men tabdíl kartá hai, kyá tum 'aql nahín rakhte. (83.) Wuhí bát bolte hain jo pahle log bol gae hain. (84.) Kahte hain, ki jab ham mar miñe aur haqqíán ho gáin, kyá ham phir utháe jenge. (85.) Yihí wa'da hamen aur ha máre ábá ko pahle diyá gayá thá

yih to aglon kí kaháníán hai. (86.) Tú kah zamín aur jo us men hai kis ká hai; batáo agar jánte ho. (87.) Kahenge Alláh ká hai, tú kah phir tum nasíhat pazír kyúñ nahín hote. (88.) Tú púchh sát ásmánon ká aur 'arsh 'azím ká Rabb kaun hai. (89.) Kahenge Alláh, tú kah phir tum kyúñ nahín ðarte. (90.) Tú púchh har shai kí bádsháhibí kis ke háth hai aur wuh bachátá aur us se koí bachá nahín saktá agar jánte ho: batáo. (91.) Kahenge, Alláh, tú kah phir kahán se fareb kháte ho. (92.) Balki ham ne unhen haqq bát pahuncháí hai aur wuh be-shakk jhúthe hai. (93.) K̤hudá ne koí beṭá nahín liyá; aur us ke sáth koí Alláh nahín, agar ho to har Alláh apná maḡhlúq judá le baiṭhegá, aur ba'z K̤hudá ba'z K̤hudáon par chaḡháí karenge, tumhári taqríron se Alláh pák hai. (94.) Wuh gaib aur áshkárá ká 'alím hai tumháre shirk se buland hai

(95.) Tú kah jis chíz se tum daráe játe ho (ya'ne, áfat jahád) agar merá Rabb mujhe wuh dikhláwe (96.) To, ai Rabb, mujhe zálimon men shámil na kíjiyo. (97.) Aur ham wuh wa'id tujhe dikhláne par qádir hai. (98.) Badí ko us se jo nekí hai dafa' kar ham jánte hai jo wuh bayán karte hai. (99.) Aur tú kah ai Rabb, main shaitánon ke dagdagon se terí panáh mángtá hún. (100.) Aur ai Rabb, main is bát se terí panáh mángtá hún, ki wuh (Quresh) mere pás házir hon, (kyúñki báton men taklíf dete the.) (101.) Yahan tak, ki jab un men kisi kí maut áti hai, kahtá hai ai Rabb mujhe phir dunyá men bhej de. (102.) Sháyad main dunyá men jáke nek 'amal karún, har-giz nahín yih ek bát hai jo wuh kahtá hai, aur un ke áge barzakh (ek parda) hai, jabtak, ki murdon men se uṭháe jáen. (103.) Jab narsingá phúnká jáegá un ke darmiyan se us din sab hasab-nasab ur jáenge aur ek dúsre ko na púchhegá. (104.) Jis kí taul bhári hún wuh sab kám-yáb hongé. (105.) Aur jis kí taul halkí hún wuhí hai jinhon ne apní jánon ká nuqsán kiyá, jahannam men hamesha rahenge. (106.) Ág un ke munh jhulas degí aur wahán wuh tursh-rú hongé. (107.) Kyá merí áyaten tumháre sá'nhne parhí na játi thín phir tum unhen jhuthláte the. (108.) Kahenge ai hamáre Rabb hamári bad-bakhtí ham par gálib áí aur ham gumráh log the. (109.) Ai hamáre Rabb, hamen is jahannam se níkal phir agar ham káfir hon to ham pakke zálím hongé. (110.) Farmáwegá, isí men phitkáre húe pare raho aur mujh se kalám na karo. (111.) Mere bandon men ek firqa thá wuh kahte the, ai hamáre Rabb, ham imán láe hamen baḡhsh de aur ham par rahm kar aur tú mihrbánon men bará mihrbán hai (112.) Aur tum ne unhen mask̤hará banárahá thá yahan tak ki is tamask̤hur ne merí vád tumhen bhuláí aur tum un par haṡte hí rahe. (113.) Main un ke sabr ká áj unhen badlá dúngá aur wuhí murád ko pahunchenge. (114.) Farmáwegá tum ba-hisáb shumár i sál kitní muddat zamín men rahe the. (115.) Kahenge ek

din yá din ká koí hissa rahe honge tú ádin (maláika muháсібín) se púchh le. (116) Farmáwegá tum dunyá men thorá hí rahe ho agar tum jánte. (117) Tum kyá samjhte the kyá ham ne tumhen be-fáida paidá kiyá, aur ki tum hamári taraf phir na áoge K̲hudá sachchá bádsháh buland hai, koí Alláh nahín magar wuh 'arsh karím ká málík, aur jo koí Alláh ki sáth दूसrá Alláh pukáre us ke liye is bát par koí burhán nahín hai; us ká hisáb us ke Rabb ke pás hai be-shakk káfiron ká bhalá na hogá (118). Aur bol ai Rabb, baḡhsh de, aur rahm kar tú mihrbánon men achchhá hai.

(24) SUPRA NŪR MADANT HAI

Áyāt 64, Rukú' 9.

Alláh rahmán rahím ke nám se shurú' kartá hún

(1.) Yih sūrat ham ne utári aur use ham ne farz kar diyá aur sáf báten ham ne us men názil kí sháyad tum nasíbat máno. (2.) Zinákár 'aurat aur zinákár mard, har ek ke sau durre máro (durra wuh korá hai jis se chamrá ur jáe) aur cháhiye, ki tumhen un par Alláh ká hukm járí karne men rahm na áwe agar tum Alláh par aur áḡhirí din par imán rakhte ho, aur cháhiye ki jab unhen már pare Musalmán dekhne ko áwen. (3.) Zinákár mard zinákár 'aurat se yá mushrika se nikáh kartá hai aur zinákár 'aurat zání o mushrik mard se nikáh kartí hai aur yih bát momínun par harám hai. (4.) Aur jo log parhezgár 'auraton ko tuhmat lagáen phir wuh chár gawáh na láen to un ke assí (80) durre máro aur kabhí un kí gawáhi qubúl na karo wuhí fásiq hain. (5.) Magar jo us ke ba'd tauba karke durust ho gae Alláh baḡhshinda mihrbán hai. (6.) Aur jo log apní 'auraton ko tuhmat lagáen aur un ke pás siwá apní jánon ke aur gawáh na hon to un men ek kí gawáhi chár daf'a Alláh kí qasam se yún ho, ki wuh sachchon men hai. (7.) Aur páñchwen daf'a kahe Alláh kí la'nat ho us par agar wuh jhúṭhon men ho. (8.) Aur 'aurat ká 'azáb yún dúr hotá hai, ki wuh chár daf'a Alláh kí qasam se kahe, ki us ká shauhar jhúṭhon men hai. (9.) Aur páñchwen daf'a kahe agar us ká shauhar sachchon men ho to us 'aurat par K̲hudá ká gazab áwe. (10.) Agar Alláh ká fazl o rahm tum par na hotá aur Alláh baḡhshinda hakím hai.

(11.) Wuhlog jo ('Áisha par Gazwa baní Mustalaq men) tuhmat láehain tumhín Musalmánon men se ek jamá'at hai (Abdulláh bin Ubbai 2 'a o Zaid bin i Rafá'a o Hissán bin i Sábit o Musatt'ah bin i Asásah o Hamna binti Hajjash wg.) hain is tuhmat ko tum apne haqq men burá na samjho balki yih tumbhare liye bihtar hai, un men se har ádmí ke liye us ká kamáyá húá gunáh hai aur jis ne un men se is tuhmat ko ach' chhá saranjám diyá us ke liye 'azáb e 'azím hai (12.) Jab tum ne is ko

suná thá to momin mardon aur momina 'auraton ne apnelogon men nek gumán kyún na kiyá, aur kyún na kahá ki yih saríh jhúth hai. (13.) Kyún us tuhmat par chár gawáh na láe phir jab wuh gawáh na láe to Kḥudá ke nazdík wuhí jhúthe hai. (14.) Aur agar dunyá o ákhirat men Kḥudá ká fazl o rahm tum par na hotá to is charche men tum par 'azáb 'azím á játá. jab is tuhmat ko tum ne apní zubánon par liyá aur apne munhon se wuh bát bole jis ká 'ilm tumhen na thá, aur use úsán bát samjhe aur wuh Kḥudá ke nazdík burí bát thí. (15.) Jab tum ne suná thá, kyún na kahá, kí hamen aísí bát bolná láiq nahín : ai Alláh, tú pák hai aur yih bará buhtán hai. (16.) Tumhen Alláh nasíhat detá hai, kí phir aísí bát kabhí na karo agar momin ho. (17.) Aur Alláh tumháre liye áyaten bayán kartá hai aur Alláh dáná hakím hai. (18.) Jo log pasand karte hai, kí be-bhayá kí bát ímándáron men fáš ho jae unhen dukh ká 'azáb hogá. (19.) Dunyá o ákhirat men aur Alláh jántá aur tum nahín jánte ho. (20.) Aur agar Alláh ká rahm o fazl tum par na hotá aur Alláh shafíq mihrbán hai.

(21.) Ai ímándáro shaitán ke qadamon kí pairaui na karo aur jo
 3 'a kóí shaitán ke qadamon kí pairaui karegá, wuh behayáí aur bad bát ká hukm detá hai, aur agar Alláh ká fazl o rahm tum par na hotá to tum men se kóí kabhí pák na hotá, lekin Alláh jise cháhe pák kartá aur Alláh dáná o shunwá hai. (22.) Aur cháhiye kí sáhib fazl o sáhib was'at log jo tum men hai, qasam na kháen (Abúbakr wálid 'Aisha ne jo daulatmand thá qasam kháí, thí, kiab se main musattáh apne kḥálázád bhái kí madad na karúngá, kí wuh 'Aisha par buhtán men kyún sharík huá hai) kí rishtedáron aur muhtájon ko aur Alláh kí ráh men muhájirín ko kuchh na denge, cháhiye kí mu'áf karen aur darguzar farmáwen kyá tum nahín cháhte kí Alláh tumhen baḥshshe, aur Alláh baḥshhinda mihrbán hai. (23.) Jo log parhezgar be-kḥabar momin 'auraton ko tuhmat lagáthe hai, dunyá aur ákhirat men mala'ún hai aur unhen bará 'azáb hogá. (24.) Jab un kí zubánon aur un ke háth, aur un ke pair un par gawáhi denge, jo wuh karte the; (25.) Jis din Alláh un kí sazá jo cháhe púrí degá aur jánenge kí Alláh sachchá záhir kuninda hai. (26.) Gandí 'auraten gande mardon ke liye hai aur gande mard gandí 'auraton ke liye hai : aur suthrí 'auraten suthre mardon ke liye hai aur suthre mard suthrí 'auraton ke liye hai, wuh (donon ya'ne, 'Aisha o Safwán) in báton se barí hai jo wuh kahte hai, un ke liye magfírat aur 'izzat kí rozí hai.

(27.) Ai ímándáro (logon ke) gharon men ghus na áyá karo siwáe
 4 'a apne gharon ke, jab tak; kí izn lo aur us gharwálon ko salám kiyá karo yih tumháre haqq men bihtar hai sháyad nasíhat pakro. (28.) Agar us ghar men kóí ádmí na páo to andar na jao jab tak izn mile aur jo tumhen kahá jae, kí wápas chale jao, to chale jayá karo yih

tumháre liye ziyáda pák hai, aur Alláh tumháre kám jáutá hai. (29.) Aur gair ábád gharon men jahán tumhárá asbáb rakhá ho agar tum dákhil ho to gunáh nahín Alláh jántá hai jo tum záhír karoge aur chhípaoge. (30.) Imándáron se kah, kí apní ánkhen níchí rakhen aur apní sharmgáhon ko thámté rahen, yíh tumháre liye ziyáda pák hai, Alláh wáqíf hai jo tum karte ho. (31.) Aur imándár 'auraton se kah apní ánkhen níchí rakho aur apní sharmgáhon ko thámtí raho aur apná singár záhír na karo, magar jtná záhír hai rahe (ya'ne, munh, háth o pair) aur cháhiye, kí apní orhaniyá apne girabánon par dále rakhen aur apní áráish sirf apne shauharon ko dikhlaen, yá apne bápon ko yá shauharon ke bápon ko yá apne beton ko yá apne shauharon ke beton ko yá apne bháíon ko yá apne bhatíjon ko yá apne bhánjon ko yá apní 'auraton ko (jo rishte kí hai) yá laundí o gulám ko yá mardon men se un tábí'in ko jo sáhib i shahwat na hon yá un larkon ko jo 'auraton kí chhípí báton se wáqíf nahín húe; aur apní poshída zínat záhír karne ko zamín par pair mártí na chalen; aur aí imándáro tum sab Khudá kí taraf tauba karo, sháyad kí tum naját páo (ya'ne us muqaddama tuhmat se.) (32.) Aur apní rándon ke aur nek gulámon aur laundíon ke níkáh parhwá do agar wuh muhtáj hon, Alláh apne fazl se unhen tawangar kar degá aur Alláh kusháda dáná hai. (33.) Aur cháhiye, kí wuh log jo níkáh ká maqdúr nahín rakhte parhezgár rahen yahán tak, kí Alláh apne fazl se unhen tawangar kare, aur wuh jo apne gulám bándí ko mukátab karná cháhte hai agar un men kuchh neki ma'lúm karen to unhen mukátab kar den, (ya'ne likh den, kí is qadr mál de doge tab ázád ho jáoge aur Alláh ke mál men se jo us ne tumhen diyá mukátibon ko do, aur apní bándíon par agar wuh parhezgárá cháhen, to ziná karáne ke liye jabr na karo, kí tumháre háth hayát i duniyá ká asbáb á jáwe, aur jo koí un par jabr karegá un ke jabr ke ba'd Alláh baqshshinda mihrbán hai. (34.) Aur ham ne tumhárá taraf roshan áyát názil kí aur aglon ke qisse aur nasíhat ahl khauf ke liye.

(35.) Alláh ásmán aur zamín ká núr hai, us ke Núr kí misál aisí hai
 5 'a jaise chirágdán jis men chirág ho aur chirág shíshe men ho
 aur shísha chamakte sitára kí inánind ho wuh chirág us mubáarak daraqht zaitún se jaláyá jáe jo na sharqí hai na garbí (balki ásmání hai) qaríb hai kí us ká tel roshni de, agarchi use ág ne nahín chúá roshní par roshní hai, jise cháhe Alláh apne núr kí ráh batáwe, aur Alláh ádmíon ke liye misálen sunátá hai aur Alláh hai shai ko jántá hai. (36.) Wuh chirág un gharon men hai, jin kí ta'zím ká hukm Khudá ne diyá hai, aur yíh; kí wahán us ká nám liyá jáe, Khudá ke liye un gharon men subh o shám tasbíh karte hai. (37.) Wuh log jinhen tijárat aur bai' Alláh ke zikr se aur namáz o zakát se maní' nahín; wuh us dín se darte hai jis men dil aur ánkhen ulať jáengi; (38.) Kí Alláh unhen un ke

bihtarīn kāmōn kā badlá degá aur apne fazl se ziyáda degá aur Alláh jise chāhe be-hisáb rizq de. (39.) Káfirōn ke a'amál maidání dhoke kí mánind hain jise piyásá ádmí pání samjhe, jab pás áwe use kuchh na páwe; Kḥudá ko us dhoke ke pás páegá phir wuh us ko púrā hisáb degá aur Alláh zúḍ hisáb hai. (40.) Yá a'amál kuffár misl un táríkion ke hain jo gahre daryá men hotí hain us káfir par mauj par mauj charbḥ átí hai aur us ke úpar bádál hai táríkían hain, ek par ek, jab apná háth nikáltá use dekh nahín saktá aur jise Alláh ne (taqḍíran) roshní na dí us ke liye kuchh roshní nahín.

(41.) Kyá tú ne na dekhá, ki jo koí ásmán o zamín men hai, aur
 6 'a kusháda par urte jánwar Alláh kí tasbíh karte hain, sab kí tas
 bíh aur namáz Alláh jántá hai, aur Alláh jántá hai jo wuh karte
 hain. (42.) Aur ásmán aur zamín kí saltanat Alláh kí hai aur us kí taraf
 jáná hai. (43.) Kyá tú ne na dekhá, ki Alláh bádál háńk látá hai phir unhen
 ikatṭhe kartá phir tah par tah kartá phir tú dekhegá, un bádalon ke dar-
 miyán se qatra bárán nikáltá hai; aur wuh ásmán se un paháron se jo
 ásmán men hain ole girátá hai jis par chāhe dálá aur jis se chāhe rok
 letá, qaríb hai, kí us kí bijlí kí chamak áńkhen lejae. ' (44.) Alláh rát aur
 din ko phirátá rahtá hai, is men ahl i dánísh ke liye 'ibrat hai, Alláh ne
 har jánwar pání se paidá kiyá un men ba'z pet ke bhal chalte aur ba'z
 do pairon par chalte aur ba'z char pairon par chalte hain Alláh jo chāhe
 paidá kare Alláh har shai par qádir hai. (45.) Ham ne khulí áyát názil
 kíñ aur Alláh jise chāhe sídhí ráh batáe. (46.) Aur wuh kahte hain, ki
 ham Alláh aur rasúl par ímán láe aur farmánbardár hūe phir is iqrár
 ke ba'd un ká ek firqa ímán se phir játá aur wuh ímán lánewále
 nahín. (47.) Aur jab Alláh o rasúl kí taraf buláe játe hain, ki wuh un
 ká faisala kare fauran ek firqa un men se munḥ mořtá hai. (48.) Aur
 agar un ká haqq ho to us kí taraf mu'í' hoke áte hain. (49.) Kyá un ke
 dilon men marz hai yá (nabúwat men) shakk karte hain yá us se ḍarte
 hain, ki Alláh aur us ká rasúl un ke muqaddame men un par sitam
 karegá yihí log zálím hain.

(50.) Imándáron kí bát yih hai, ki jab Alláh aur rasúl kí taraf
 7 'a faisale ke liye buláe gae, wuh kahte, ki ham ne suná aur máná
 aur aise hí naját páte hain. (51.) Jo koí Alláh aur rasúl ká far-
 mánbardár húa aur Alláh se ḍará aur us se bachke rahá wuhí log
 murád ko pahunchenge. (52.) Aur wuh Alláh kí tákídí qasmen kháte
 hain, ki ai Muhammad, agar tú kahe to wuh watan chhoṛke nikal jaen,
 tú kah qasmen na kháo pasandída farmánbardári chāhiye, Alláh
 wáqif hai jo karte hain. (53.) Tú kah Alláh aur rasúl kí tábi'dári karo,
 agar munḥ mořen to rasúl ká wuhí zimma hai jo us par ládá gayá aur
 tumhárá wuh zimma hai jo tum par ládá gayá aur jo us kí farmánbar-
 dári karen to hidáyat pái aur rasúl ká zimma sirf kholke pahuncháná

hai (54.) Jo tum men se imān lāe aur nek 'amal kiye Allāh ne un se wa'da kiyā hai, ki wuh unhen zamīn men khalīfe banāegā, jaise in se pahle log khalīfe banāe the, aur un kā dīn jo us ne un ke liye pasand kiyā un ke wāste muhkam kar egā aur un ke khauf ke ba'd unhen aman badal degā, wuh merī 'ibādat karenge aur mere sāth kisī ko sharīk na ṭhabrāenge, aur jo koī is ke ba'd kāfir hogā wuhī fāsiq haiṅ (yib mazmūn kḥulafa ke liye hai.) (55.) Namāz parḥo zakāt do rasūl kī itā'at karo shāyad tum par rahm ho. (56.) Aur tū gumān na kar, ki kāfir log zamīn ('Arab) men thakāenge un kā ṭhikānā āg hai aur burī jagah.

(57.) Ai imāndāro, chāhiye, ki tumhārī bāndī gulām aur tumhāre nā-bālig larke tīn waqt tum se ijāzat leke ghar men āyā karen 8 'a namāz fajr se pahle, aur jab tum do-pahar ko kapre utārte ho, aur ba'd namāz i 'ishā: yih tīn waqt tumhāre parda ke haiṅ, ba'd in waqt-on ke un par aur tum par kuchh gunāh nahīṅ, ki wuh tum pās phirā hī karte haiṅ; yūṅ Allāh tumhāre liye āyāt bayān kartā hai aur Allāh dānā ba-ḥikmat hai. (58.) Aur jab tumhāre larke bālig ho jāen chāhiye ki izn māngēṅ jaise un se agle log lete rahe haiṅ, yūṅ Allāh tumhāre liye āyāt bayān kartā hai aur Allāh dānā ba-ḥikmat hai. (59.) Aur 'auraton men se buḍḍhī 'auraten jo nikāh kī ummed nahīṅ rakhtīṅ unhen apne kapre utār rakhnā gunāh nahīṅ jab ki wuh zīnat dikhāne-wālī nahīṅ aur jo is se bhī bachēṅ to un ke liye bihtar hai aur Allāh suntā jāntā hai. (60.) Andhe aur langre aur bīmār par aur tumhārī jānon par bhī kuchh gunāh nahīṅ, ki tum apne gharon se khāo yā apne bāpon ke gharon se yā apnī māon ke gharon se yā apne bhāion ke gharon se yā apnī bahion ke gharon se yā apne chachāon ke gharon se yā apnī phuphion ke gharon se yā apne māmūon ke gharon se yā kḥalāon ke gharon se yā us ke ghar se jis kī kunjion ke tum mālīk ho yā apne dost ke ghar se, tum par gunāh nahīṅ, ki ikatṭhe hoke khāo yā alag alag baiṭhke. (61.) Phir jab tum gharon men jāo apne logon par Kḥudā kī taraf se bataur du'ā mubārak pākīza salām karo: yūṅ Allāh tumhāre liye āyāt bayān kartā hai, shāyad tum samjho.

(62.) Momin wuhī haiṅ jo Allāh aur us ke rasūl par imān lāe aur 9 'a jab kisī jama' hone ke kām men us ke sāth hon to be-ijāzat na chale jāyā karen; jo tujh se ijāzat leke jāte haiṅ wuhī Allāh aur rasūl par imān lāe haiṅ, phir jab wuh apne kisī kām ke liye tujh se ijāzat mānge to un men jise chāhe ijāzat de, aur Allāh se un ke liye mu'āfi māng Allāh baḥshinda mihrbān hai. (63.) Rasūl kā bulānā aisā na ṭhabrāo jaise tum āpas men ek dūsre ko bulāte ho, Allāh unhen jāntā hai jo tum men se nazr bachāke khisak jāte haiṅ so jo log amr rasūl kī barkḥilāfī karte haiṅ chāhiye ki ḍaren, ki un par koī āfat na ā jāe yā unhen dukh kā 'azāb pahunche. (64.) Suntā hai jo kuchh āsmān aur zamīn men hai Allāh kā hai, wuh jāntā hai jis hāl men tum ho (nifāq

yá imán men) aur jis dín us kí taraf phir jáenge wuh un ke a'amál se unhen muttíla' karegá aur Alláh har shai ko jántá hai.

(25.) SURA FURQAN MAKKI HAI.

Áyát 77, Rukú' 6.

Alláh rahmán rahím ke nám se shurú' kartá hún.

(1.) Wuh mubárákhai jis ne apne bande par Furqán názil kiyá, kiah! jahán ke liye ek qaráwá rahe (2.) Ásmán aur zamín kí saltanat us kí hai aur us ne koí be'tá nahín rakhá saltanat men koí us ká sharík nahín aur us ne har shai ko paidá kiyá phir us ká thík andáza thahráyá. (3.) Aur unhon ne bajuz us ke káí Alláh thahráe hain, kí kuchh paidá nahín karte, aur ap paidá shuda hain. (4.) Aur apní jánon ke liye nafa' nuqsán ke málík nahín, na maut o hayát aur na uthne ke málík hain. (5.) Aur káfiroñ ne kahá, kí yih Qurán sirf ek jhúth bát hai jo Muhammad ne banáí hai, aur is men aur logon ne us kí madad kí hai, (ya'ne Jabr o Yasár o Adás Rúmí wg. ne) pas wuh (ya'ne Muhammad aur us ke mu'áwin) yih Qurán zulm aur darog baná láe hain. (6.) Aur unhon ne kahá, kí yih aglon kí kaháníñ hain jo Muhammad ne likh lín hain, wuh kaháníñ Muhammad ke sámhne subh o shám (unashkhas se) barábar parhí jatí hain. (7.) Tú kah wuh jo ásmán aur zamín ke bhed jántá hai yih Qurán us ne utará hai wuh baqshinda mihrbán hai. (8.) Aur wuh log (bataur hansí) kahte hain, kí is rasúl ká kyá hál hai, kháná kháta hai aur bázaron men phirtá hai, (kharíd o farokht ke liye) us kí taraf koí úrishta kyún na bhejá gayá, kí logon ke qaráne ke liye us ke sáth rahtá. (9.) Yá ásmán se us kí taraf kuchh kházána dálá játá (kí bázár men kharíd o farokht kí hájat na rahtí) yá us ke pás koí bág hotá jis men se wuh khátá, aur zálimon ne kahá kí tum (Musalmán) sirf ek shakhs mashhúr (díwáne) kí pairaui karte ho. (10.) Dekh tere haqq men kaisí báten sunáte hain gumráh ho gae ab ráh nahín pá sakte.

(11.) Wuh pák hai agar cháhe is se ziyáda tujhe de aise bág jin ke niche nahren bahtí hain aur tere liye mahl baná de. (12.) Balki unhon ne us gharí ká inkár kiyá aur jo koí us gharí ko jhuthláe ham ne us ke liye dozaqñ tayár kiyá hai. (13.) Jab dozaqñ in logon ko (apní taraf áte) dúr se dekhegá, tab yih log us ká gusse se gurráná aur gadhe kí tarah chilláná sunenge. (14.) Aur jab dozaqñ ke kisi tang makán men ba zanjír jakre hús dále jáenge tab wahán maut ko pukárenge. (15.) Aj tum ek maut ko na pukáro balki tum bahut sí mauton ko pukáro. (16.) Tú kah yih dozaqñ bihtar hai yá hamesha ká bág jis ká wa'da mutaqqion ke liye hai, kí un ká badlá wuh thikáná hogá, (17.) Aur jocháhen un ke liye wahán hai: hamesha rahenge, yih un ká mán-gá hús wa'da tere Rabb par lázim á gayá hai. (18.) Aur jis dín wuh un

ko aur Allāh ke siwā un ke m'abūdōn ko jama'karegā; pūchhegā kyā tum ne mere in bandōn ko bahkāyā thā yā wuh āp hī gumrāh ho gae the. (19.) Un ke ma'būd kahenge tū pāk hai hamēn lāiq na thā, ki tere siwā ham dūsre auliyā ṭhahraēn, lekin tū ne in ko aur in ke ābā ko bahra-mand (āsūda) kar diyā thā, yahān tak, ki wuh terī yād bhūl gae aur yih to (azlī) halāk shuda log haiṅ. (20.) Tumhāre ma'būd tumhāre aqwāl meṅ tumheṅ jhūṭhlā chuke, ab tum na madad pā sakte na 'azāb haṭā sakte ho. (21.) Aur tum meṅ se jis ne zulm kiyā ham use baṛā 'azāb chakhāenge. (22.) Aur rasūlōn meṅ se junheṅ ham ne tujh se pahlē bhejā hai sab khānā khāte aur bāzārōn meṅ phirte the; aur ham ne tum meṅ ba'z ko ba'z ke liye fitna banāyā hai, ki tum sābit rahte ho (yā nahīn) aur terā Rabb bīnā hai.

(—UNNISWAN SĪPARA —)

(23.) Aur jo ham se milne kī tawaqqu' nahīn rakhte, unhoṅ ne kahā, kī ham par firishte kyūn nahīn utāre jāte yāham apne Rabb ko dekhte, unhoṅ ne apne dilōn meṅ takabbur kiyā aur baṛī sarkashī kī. (24.) Jis dīn firishton ko dekheṅge us dīn mujrimōn ko kuchh ḡhushī na hogī aur kahenge ki koī 'ār ho jāe. (25.) Aur ham un ke a'amāl kī taraf mutawajjuh hongē, ki kyā 'amal kiye the, phir ham un ke a'amāl ko urī hūī ḡhāk kar ḡālenge. (26.) Us dīn biḡishtī log ṭhikāne meṅ achche aur jāe qailūla meṅ biḡtar hongē (27.) Aur jis dīn āsmān Alagmām ke wasīle se phaṭ jāegā (yih Algamām ek ḡhāss qism kā sufed bādāl hai sāton āsmānōn ke ūpar rahtā aur us meṅ hoke Ḥudā Ta'ālā zamīn par utregā bamūjb Baqar 206 ke dekho taisīr Husainī) aur batadrīj firishte utāre jāenge. (28.) Haqq bādshāhī us dīn Rahmān kī hogī aur wuh dīn kāfiron par dushwār hogā. (29.) Aur jis dīn zālīm shakhs apne hāth kātke kahegā kāsh' kī main rasūl ke sāth rāh pakartā. (30.) Wāwailā, kāsh! kī main fulān shakhs ko dost na banātā. (31.) Us ne mujhe nasīhat se jo mujh tak ā chukī thī gumrāh kiyā aur shaitān insān ko mihnat meṅ chhornewālā hai. (32.) Aur rasūl ne kahā, ki ai Rabb, merī qaum (Quresh) ne is Qurān ko matrūk kiyā hai. (33.) Aur isī tarah ham ne har nabī ke liye mujrimōn meṅ se dushman banāe aur terā Rabb rahnumā aur madadgār kāfī hai. (34.) Aur kāfiron ne kahā, ki Muhammad par Qurān ikatṭhū kyūn na utrā (ṭukre ṭukre kyūn utre) ham ne isī tarah utārā, tākī ham terā dil us se ustuwār karen aur ham ne use ba-tadrīj parhā hai. (35.) Aur jo misāl wuh tere pās (bā Ibtal i nabūwat) lāte haiṅ ham us kā durust jawāb aur achchhā bayān tujhe dete rahte haiṅ. (36.) Jo log aundhe muḡh jahannam kī taraf ikatṭhe kiye jāenge unhīn kā burā darja aur wuhī aḡhut gumrāh haiṅ.

(37.) Ham ne Músá ko kitáb dí aur us ke bháí Hárún ko us ke sáth wazír banáyá. (38.) Aur kahá, ki tum donon us qaum
 4 'a kí taraf jáo jinhon ne hamáří áyát jhuthláín, phir ham ne us qaum ko halák kiyá. (39.) Aur Núh kí qaum thí jis ne rasúlon ko jhuthláyá unhen ham ne garq kiyá aur logon ke liye ek nishán thah-ráyá, aur ham ne zálimon ke liye dukh ká 'azáb taiyár kiyá hai. (40.) Ad o Samúd aur ahl Rasá aur bahut tabqe in ke darmiyán ho guzre hain. (41.) Aur har ek kí misál ham ne bayán kí aur har ek ko ham ne halák kiyá. (42.) Aur wuh (ahl Makka) us bastí par ho áe hain jis par ham ne burá menh barsáyá thá (Sadúm o Gamúra par) kyá use unhon ne dekhá, balki wuh jí uthne kí ummed hí nahín rakhte. (43.) Aur jab (ai Muhammad) tujhe dekhte hain sirf thaṭṭhá hí karte hain, ki áyá yihí shakhs hai jise Alláh ne rasúl banáyá (44.) Qaríb thá, ki wuh hamáre ma'búdon se hamen gumráh kartá agar ham un par sábit-qadam na rahte, aur albatta jab wuh 'azáb dekhenge ma'lúm karenge, ki kaun bará gumráh hai. (45.) Bhalá, dekh to, jis ne apní kḥwáhish ko apná Alláh banáyá kyá tú us ká wakíl ho saktá hai? (46.) Tú kyá samajhtá hai kyá in men bahut log sunte hain yá samajhte hain wuh to charpáyon kí mánind hain balki ziyáda gumráh.

(47.) Kyá tú ne apne Rabb kí taraf na dekhá, ki kyúñkar us ne
 5 'a sáya ko phailáyá hai aur agar wuh cháhtá use thahrá rakhtá: (ya'ne hamesha sáya qám rakhtá) phir ham ne súraj ko sáya par dalíl thahráyá. (48.) Phir ham ne sáya ko apní taraf áhista áhis-ta khínch liyá. (49.) Wuhí hai jis ne tumbáre liye rát ko misl libás aur nínd ko árám banáyá aur din ko muntashar hone ká waqt muqar-rar kiyá. (50.) Wuhí hai jo apní rahmat ke áge hawáon ko bataur bashárat bhejá kartá hai; aur ham ne ásmán se pák pání utará. (51.) Táki ham us se murda shahr ko zinda karen, aur apní maḥlúqát men se bahut charpáon aur ádmíon ko pání piláwen. (52.) Aur ham ne un men is (Qurán) k' gardán kí hai, táki wuh dhiyán rakhen; lekin aksar ádmíon ne ná-shukrí hí kí. (53.) Aur agar ham cháhte har bastí men ek qaráú bhejte. (54.) Pus tú káfiron ká kahná na mán aur un ke sáth ba-mújib Qurán bará jahád kar. (55.) Aur wuhí hai jis ne do daryá milá diye (Bahr Rúm o Bahr Fáris) yih shírfn dáfa' tishnagí hai aur yih bad-mazá khárf hai; aur un ke darmiyán ár aur mazbút band baná diyá hai (wuh maidán jo un ke mábain hai.) (56.) Wuhí hai jis ne pání (nutfa) se ádmí banáyá, phir us ke liye nasb ábái o nasb susrá-lí muqarrar kiyá aur terá Rabb qádir hai. (57.) Aur wuh 'Alláh ke siwá un ko pújte hain jo unhen nafa' nuqsán nahín pahunchá sakte: aur káfir apne Rabb kí taraf pusht kar rahá hai. (58.) Aur ham ne tujhe sirf kḥushí sínáú aur qaráú banáke bhejá hai. (59.) Tú kah main tum

se tablig Qurán par kuchh mazdúrí nahín mángtá; magar jo koí cháhé apne Rabb kí taraf ráh pakre. (60.) Aur tú usí zinda par jo nahín martá bharosá kar aur us kí sitáish men tasbíb kar aur wuh apne bandon ke gunáhon se káfi khabardár hai: jis ne ásmán aur zamín aur jo un men hai chha din men banáyá phir takht par qáim ho gayá, wuh rahmán hai; phir tú rahmán ká hál kisé (ahl i kitáb) khabardár se púchh le. (61.) Aur jab ahl i Makka se kahá játá hai kí rahmán ko sijda karo kahte hain rahmán kyá hotá hai, kyá ham use sijda karen jis ke liye tú hukm detá hai aur un kí nafrat barhtí hai.

(62.) Mubáarak hai wuh jis ne ásmán men burj banáe (ya'ne, 12 burj) aur us men ek chirág aur ek roshan chánd rakhá. (63.)
 6 'a Aur wuhí hai jis ne rát aur din ko ek दूसरे ká já-nashín muqarrar kiyá, us ádmí ke fáida ke liye jo dhuyán karná aur shukrguzár honá cháhtá hai. (64) Aur rahmán ke bande wuh hain jo zamín par dabe pánw chalte aur jab un se jáhil log náten karte wuh kahte hain salám. (65) Jo apne Rabb ke liye sijda aur qiyám men rát kátte hain. (66) Aur jo kahte hain, ai hamáre Rabb jahannam ká 'azáb ham se hatá; be-shakk 'azáb jahannam ek chattí hai: dozakh burí qarár-gáh aur burá maqám hai. (67.) Aur wuh ba-waqt i kharach na isráf karte aur na tangí karte is ke darmiyán sídhí guzrán karte hain. (68.) Aur wuh jo Alláh ke sáth दूसरे khudáon ko nahín pukárte; aur jis ká marná Khudá ne harám kiyá use nahín máрте magar ba-haqq máрте hain, aur ziná bhí nahín karte Aur jo koí yih kám kare bure wabál se muláqát karegá (69.) Qayámat ke din us ke liye 'azáb do-chand hogá aur us men ba-ruswái hamesha rahegá. (70.) Magar jis ne tauba kí aur ímán láyá aur nek kám kiye Alláh us kí badíán nekíon se badlegá aur Alláh bakhshinda mihrbán hai. (71.) Aur jis ne tauba kí aur nek kám kiye so wuh Alláh kí taraf phir áne kí jagah men phir á gayá hai. (72.) Aur wuh jo jhúthí gawáhi nahín dete, aur jab behúda (shakhs yá kám) ke pás se guzarte ba-sífat i buzurgána chale játe hain. (73) Aur wuh jo ba-waqt yád-dihí áyát i Rabb bahre andhe hoke sijda nahín karte (ya'ne, samajhke namáz parhte na be-samjhe.) (74.) Aur wuh jo kahte hain, kiai, hamáre Rabb hamáरी auraton aur aulád kí taraf se hamen ánkhon kí thandak bakhsh de (kí wuh nekokár hon) aur hamen muttaqíon ká peshwá baná (75.) Aison ko badle men gurfa milegá (bihishtí mahal ká jharoká) is liye, kí unhon ne sabr kiyá. Us gurfa men unhen du'á salám pahuncháyá jáegá. (76.) Wahín hamesha rahenge wuh thabráo aur maqám kí khúb jagah hai. (77.) Tú kah agar tum du'á na karo to merá Rabb kuchh tumháरी parwáh nahín rakhtá; tum to Qurán ko jhúthlá chuke ab qaríb hai kí áfat chimtégí (ya'ne jahád.)

(26) SU'RA SHU'ARA' MAKKE HAI.

Ā'yāt 228, Rukū' 11.

Allāh rahmān rahīm ke nām se shurū' kartā hūn.

- (1.) T. S. M. Yih khulī kitāb kī ā'yāt haiṅ. (2.) Shāyad tú apnī jān is liye ghūntke maregā, ki ahl Makka Musalmān nahīn hote. (3.) Agar ham chāheṅ āsmān se koī nishān un par nāzil karenṅ, phir to un ki gardanenṅ us nishān ke sāmhnē nīchī hongī. (4.) Aur jo naī nasīhat rahmān se un ke pās ātī hai us se munh mōrte haiṅ. (5.) Yih log to jhūṭhlā chuke ab us ke wabāl jis par ṭhaṭṭhe karte the in par āenge. (6.) Kyā unhoṅ ne zamīn kī taraf na dekhā, ki us meṅ ham ne kis qadr har jns kī nafīs chīzēn ugāī haiṅ. (7.) Is meṅ mu'jiza hai aur aksar un meṅ mānnewāle nahīn. (8.) Aur terā Rabb gālīb mihrbān hai.
- (9.) Aur jab tere Rabb ne Mūsā ko pukārā, ki sitamgar logon ke pās jā (10.) Jo Fira'ūn kī qaum hai: kyā wuh nahīn ḍarte. (11.) Bolā, ai Rabb, mainṅ ḍartā hūn, ki wuh mujhe jhūṭhlāenge. (12.) Aur merā dil tang hogā, aur merī zubān nahīn chaltī tú Hārūn kī taraf (ilhām) bheide. (13.) Aur mujh par un kā ek gunāh bhī sābit hai (ki Misrī mārā thā) mainṅ dartā hūn, ki wuh mujhe qatl karenge. (14.) Farmāyā hargiz nahīn tum donoṅ hamāre nishān leke jāo aur ham shunwā hoke tumhāre sāth haiṅ. (15.) Wuh dono Fira'ūn pās āe aur bole ham Parwardīgār jahān ke rasūl haiṅ. (16.) Ki tú hamāre sāth banī Isrāel ko bhej de. (17.) Bolā kyā ham ne tujhe apne ghar meṅ ba-hālat tiflī nahīn-pālā thā aur tú ham meṅ apnī 'umr ke kitne barson tak rahā. (18.) Aur tú apnā wuh kām kar gayā jo tú kar gayā aur tú kāfiron meṅ hai. (19.) Bolā, wuh kām mainṅ ne us waqt kiyā jab mainṅ gumrahon meṅ thā. (20.) Phir jab mainṅ tum se ḍarā bhāg gayā phir mere Rabb ne mujhe hukm diyā aur rasūlon meṅ dākhil kiyā. (21.) Aur kyā yilī ihsān hai jo tú mujh par rakhtā hai, ki tú ne banī Isrāel ko gulām banā rakhā hai. (22.) Fira'ūn ne kahā Rabb ul 'Alīmīn kaun hai. (23.) Kahā āsmān aur zamīn aur jo un meṅ hai un kā mālīk hai; agar tum yaqīn karo. (24.) Fira'ūn ne apne ham-nashīnon se kahā kyā tum nahīn sunte ho (ki suwāl ke muwāfiq Mūsā ne jawāb nahīn diyā.) (25.) Mūsā bolā, tumhārā Rabb aur tumhāre pahle ābā kā Rabb hai. (26.) Fira'ūn ne kahā tumhārā rasūl jo tum pās bhejā gayā pāgal hai. (27.) Mūsā bolā, mashriq aur magrib kā aur jo un meṅ hai un kā Rabb hai agar tum 'aql rakhte ho. (28.) Kahā agar tú ne mere siwā kis' aur ko Allāh ṭhahrāyā hai to mainṅ tujhe qaidion meṅ bhejūngā. (29.) Bolā agar shai roshan tujhe dikhāūn. (30.) Kahā, dikhā agar sachchā hai. (31.) Tab us ne apnā 'asā dāl diyā aur wuh sarīh azhdahā ban gayā. (32.) Aur apnā hāth nikālā wuh nāzirīn ke liye fauran chittā ho gayā.

(33.) Apne gird ke sardāron se kahá yih dāná jádúgar hai. (34.)

3 'a Tumhen tumhári zamín se ba-wasíle apne jádú ke nikálná
cháhtá hai, pas kyá farmáte ho. (35.) Bole, use aur us ke bhái
ko muhlat de aur shahron men naqíb bhej. (36.) Ki har dāná jádúgar
ko tere pás láen. (37.) Phir ek muqarrar din ke wa'de par jádúgar jama'
kiye gae. (38.) Aur logon se kahá gayá, ki tum bhí áoge. (39.) Sháyad
ham ba-shart galba jádúgaron kí pairaui karen. (40.) Jab jádúgar áe
Fira'ún se bole agar ham gálib áenge kyá hamen kuchh in'am milegá.
(41.) Kahá hán aur tum us waqt muqarrar bhí hoge (42.) Músá ne
unhen kahá jo tum dálte ho dáló. (43.) Unhon ne apní láthián aur
rassián dālín aur bole Fira'ún ke iqbal kí qasam ham gálib hain (44.)
Phir Músá ne apná 'asá dálá wuh sauran un ke jhúth ko nigalne lagá
(45.) Phir jádúgar sijda men gir pare. (46.) Bole ham Rabb ul 'Álamín
par inán láe (47.) Jo Músá o Hárún ka Rabb hai. (48.) Kahá mere
hukm se pahle tum imán láe Músá tumhára buzurg hai jis ne tumhen
jádú síkhláyá hai so ab tumhen ma'lúm ho jáegá. (49.) Main tumháre
muqábala ke háth o pánw kátúngá aur tum sab ko súlí par charháúngá.
(50.) Bole kuchh nuqsán nahín ham apne Rabb kí taraf chale jáenge.
(51.) Hamári yihí tama' hai, kí hamará Rabb hamáre gunáh balhsh de;
is liye, kí ham pahle momín húe hain

(52.) Aur ham ne Músá ko ilhám diyá, kí mere bandon ko ba-
waqt shab le nikal tumhára ta'aqqub kiyá jáegá. (53.) Phir
4 'a Fira'ún ne shahron men fauj jama' karnewále bheje. (54.) Ki
yih Isráelí thore se log hain. (55.) Aur hamen gussa men láe hain. (56.)
Aur ham ba hathyár jamá'at hain. (57.) Phir ham ne (in Mísrión ko)
bágon aur chashmon se. (58.) Aur khazánon aur 'umda maqám se báhar
nikálá. (59.) Bāt isí tarah hai aur ham ne wuh (Mísrión ke bág o
chashme o khazáne o muqámát) baní Isráel ko mírás men diye. (60.)
Phir unhon ne in ká súraj níkalte waqt ta'aqqub kiyá. (61.) Phir jab
donon faujon ne ek dúsre ko dekhá Músá ke asháb bole ham zurúr
pakre gae. (62.) Us ne kahá hargíz nahín, mere sáth Rabb hai wuh
ráh díkháegá. (63.) Phir ham ne Músá ko ilhám diyá, kí apní láthí se
samundar ko már phir samundar phat gayá. pání ká har tukrá bare
pahár kí mánind khará ho gáyá. (64.) Aur ham ne us jagah Fira'únon
ko nazdík kar diyá. (65.) Aur ham ne Músá aur us ke sab sáthíon ko
naját dí. (66.) Phir dúsron ko garq kar diyá (67.) Yahán mu'jiza hai
aur un Mísrión men ziyáda momín na the (68.) Aur terá Rabb gálib
mihrbán hai.

(69.) Aur tú ahl Makka ko Ibráhím kí khabar suná. (70.) Jab us
ne apne báp aur apní qaum se kahá, kí tum kyá pújte ho. (71.)
5 'a Bole ham but pújte hain aur un par itikáf karte hain. (72.)
Kahá jab tum pukárte ho kyá wuh tumhári áwáz sunte hain. (73.) Yá

nafa' nuqsān kuchh tumhen pahunchāte hai. (74.) Bole ham ne apne ābā ko isī tarah karte pāyā hai. (75.) Kahā, bhalā dekho to jinhen tum pūjte ho. (76.) Tum aur tumhāre pahle ābā pūjte the. (77.) Wuh to mere dushman haiṁ magar jahān kā Rabb (dost hai.) (78.) Jis ne mujhe paidā kiya wuh mujhe rāh dikhāegā. (79.) Wuh jo mujhe khilātā pilātā hai. (80.) Aur jab main bīmār hūṁ wuh mujhe changā kartā hai. (81.) Wuh mujhe māregā phir jilāegā. (82.) Aur jis se mujhe insāf ke din nagfirat gunāh kī tawaqqu' hai. (83.) Ai Rabb mujhe hukm de aur nekon men milā (84.) Aur picchlon men merā zikr khair zāhir kar. (85.) Aur mujhe bihishtī ni'amat ke wārison men shāmil kar. (86.) Aur mere bāp ko baḥsh de wuh gumrahon men thā (87.) Aur jis din murde uthen mujhe ruswā na kar. (88.) Jis din amwāl o farzand mufid na honge. (89.) Magar jo Allāh ke pās be-'aib dil leke āegā. (90.) Aur jannat muttaqion ke pās lāī jāegī. (91.) Aur gumrahon ke hie dozaḥ kholā jāegā (92.) Aur kahā jāegā jinhen tum pūjte the wuh kahān haiṁ (93.) Khudā ke siwā; kyā wuh tumhārī madad kar sakte yā badlā le sakte haiṁ. (94.) Phir wuh (in ke ma'būd) aur gumrah log sab aundhe munh dozaḥ men girāe jāenge. (95.) Aur Iblīs kā tamām lashkar bhī. (96.) Wuh wahān āpas men jhagarte hūe yūn kahenge (97.) Allāh kī qasam ham sarīh gumrahī men the. (98.) Jab ki ham ne tum (ma'būd) ko jahān ke Rabb kī barābar ṭhahrāyā thā. (99.) Aur hamen sirf mujrimon ne gumrah kiya thā (100.) Ab hamāre hie koī shaff' nahīn. (101.) Aur na koī himāyatī dost hai. (102.) Agar ham phir dunyā men jāen to momin honge (103.) Is bayān men un'jiza hai aur aksar un men mānnewālā nahīn. (104.) Aur terā Rabb gālib mihrbān hai.

(105.) Qaum Nūh ne rasūlon ko jhūṭhlāyā (106.) Jab un ke bhāī Nūh ne kahā kyā tum nahīn darte. (107.) Main tumhāre hie 6 'a amānatdār rasūl hūṁ. (108.) Allāh se ḍaro aur merā kahā māno. (109.) Aur is paigām par main tum se kuchh ujrāt nahīn māngtā merā ajr sirf jahān ke Rabb par hai. (110.) Allāh se ḍaro aur merā kahā māno. (111.) Bole, kyā ham tujhe mānen hālānki kamīne log tere tābi' haiṁ. (112.) Bolā, main nahīn jāntā jo wuh karte haiṁ. (113.) Un kā hisāb sirf Allāh par hai agar tum samjho. (114.) Aur main momin ko hānk nahīn saktā. (115.) Main to aur kuchh nahīn sirf ḍarāū hūṁ. (116.) Bole, ai Nūh agar tū ba'z na āyā to pattharon se mārā jāegā (117.) Bolā ai Rabb merī qaum ne mujhe jhūṭhlāyā. (118.) Tū un men aur mujh men faisalā de aur mujhe aur mere momin sāthion ko najāt de. (119.) Phir ham ne use aur jo us ke sāth bharpūr zishtī men thā bachāyā. (120.) Aur phir un bāqion ko ḍubāyā. (121.) Is bayān men un'jiza hai aur bahut log nahīn mānte. (122.) Aur terā Rabb gālib mihrbān

(123.) 'Ad ne rasūlon ko jhuthlāyā. (124.) Jab un ke bhāī Hūd ne kahā kyā tum nahīn ḍarte. (125.) Main tumhāre liye amānat. 7 'a dār rasūl hūn. (126.) Allāh se ḍaro aur merā kahā māno. (127.) Aur main is par tum se ajr nahīn māngtā, merā ajr sirf jahān ke Rabb par hai. (128.) Kyā tum har ṭile par khelne ko ek 'imārat banā lete ho. (129.) Aur tum aise ustuwār mahall banāte ho goyā hamesha rahoge. (130.) Aur jab hāth ḍālte ho ba-zulm panja mārte ho. (131.) Allāh se ḍaro aur merā kahā māno. (132.) Aur us se ḍaro jis ne tumhāre 'ilm men tumhen madad dī. (133.) Charpāon aur beṭon men. (134.) Chashmon aur bāgon men. (135.) Main tumhārī nishat bare din ke 'azāb se ḍartā hūn. (136.) Bole, hamāre liye barābar hai khwāh tū nasihat de khwāh wā'izon men na ho. (137.) Yih nasihat denā aglon kī 'adat hai. (138.) Aur hamen hargiz 'azāb na hogā. (139.) Pas unhon ne use jhuthlāyā: aur ham ne unhen halāk kiyā, is bayān men mu'jiza hai aur bahut log nahīn mānte. (140.) Aur terā Rabb gālīb mihrbān hai.

(141.) Samūd ne rasūlon ko jhuthlāyā. (142.) Jab un ke bhāī 8 'a Sālīh ne unhen kahā kyā tum nahīn ḍarte. (143.) Main tumhāre liye amānatdār rasūl hūn. (144.) Allāh se ḍaro aur merā kahā māno. (145.) Aur main is par tum se ajr nahīn māngtā merā ajr sirf jahān ke Rabb par hai. (146.) Kyā tum us men jo yahān hai amn-yāfta chhoṛe jāoge. (147.) Bāgon aur chashmon men. (148.) Aur kheton aur khajūron men jin ke shigūfe nāzūk hai. (149.) Aur tum pahāron men takalluf ke ghar tarāshṭe ho. (150.) Allāh se ḍaro aur merā kahā māno. (151.) Aur nā-farmānon kā kahā na māno. (152.) Jo zamīn men fāsād karte hai na islāh. (153.) Bole tū to mashhūr (dīwāna) hai. (154.) Aur sirf hamārī mānind ek ādmī: koī mu'jiza dikhā agar sachchā hai. (155.) Kyā yih ūṭnī hai is ko ek daf'a pānī pīnā hai aur tumhāre liye ek muqarrar din pīne kā hai. (156.) Aur us ko dukh na pahunchānā warna bure din kā 'azāb tumhen pakregā. (157.) Unhon ne use kātā, aur sharminḍa hūe. (158.) So unhen 'azāb ne pakrā, is bayān men mu'jiza hai aur aksar wuh nahīn mānte. (159.) Aur terā Rabb gālīb mihrbān hai.

(160.) Qaum Lūt ne rasūlon ko jhuthlāyā. (161.) Jab un ke bhāī 9 'a Lūt ne kahā kyā tum nahīn ḍarte. (162.) Main tumhāre liye amānatdār rasūl hūn. (163.) Allāh se ḍaro aur merā kahā māno. (164.) Aur main is par tum se ajr nahīn māngtā, merā ajr sirf jahān ke Rabb par hai. (165.) Kyā tum dunyā ke mardon par ḍarte ho. (166.) Aur Allāh ne jo tumhāre liye 'auraten paidā kīn unhen chhoṛ dete ho, balki tum sarkash qaum ho. (167.) Bole ai Lūt agar tū bāz na āyā jilāwaton men hogā. (168.) Kahā main tumhāre af'āl ke dushmanon men hūn. (169.) Ai Rabb mujhe aur mere ahl ko in ke fi'lon se bachā. (170.) Phir ham ne use aur us ke sab ahl ko najāt dī.

(171.) Magar ek burhiyā bāqion men thī. (172.) Phir ham ne auron ko halāk kiyā. (173.) Phir ham ne un par menh barsāyā: un ḍarāe hūon kā burā menh thā. (174.) Is bayān men mu'jiza hai aur wuh aksar nahin mānto. (175.) Aur terā Rabb gālib mihrbān hai.

(176.) Ashāb Ikā ne rasūlon ko jhuthlāyā. (177.) Jab unhen 10 'a Shu'aib ne kahā kyā tum nahin darte. (178.) Main tumhāre liye amānatdār rasūl hūn. (179.) Allāh se ḍaro aur merī māno. (180.) Aur main is par tum se ajr nahin māngtā merā ajr sirf jahān ke Rabb par hai. (181.) Paimāna pūrā bharo aur nuqsān-dihinda na ho. (182.) Aur sīdhī tarāzū se taulo (183.) Aur logon ko un kī chizon men kam na do aur zamin men fasād karte na phiro. (184.) Aur us se ḍaro jis ne tumhen aur aglon ko paidā kiyā. (185.) Bole tū jādū-zadon men hai (186.) Aur tū to sirf hamāre mānind ek ādmī hai aur ham tujhe jhūthon men samajhte hain. (187.) Ham par āsmān kā ek ṭukrā girā de agar tū sachchā hai. (188.) Bolā merā Rabb tumhāre kām jāntā hai. (189.) Unhon ne use jhuthlāyā tab sāya ke din ke 'azāb ne unhen pakrā, wuhī yaum 'azīm kā 'azāb thā. (190.) Is bayān men mu'jiza hai aur aksar wuh nahin mānte. (191.) Aur terā Rabb gālib mihrbān hai.

(192.) Aur yih Qurān jahān ke Rabb kā utārā hūā hai. (193.) Use Rūh ul Amīn ne utārā hai. (194.) Tere dil par, tākī 11 'a tū ḍarānewālon men ho jāe. (195.) Sāf 'Arabī zubān men. (196.) Aur yih Qurān agle paigambaron kī kitābon ke andar mazkūr hai. (197.) Kyā in (ahl i Makka) ke liye yih mu'jiza nahin, ki is Qurān ko 'ulamā-i banī Isrāel jānte hain. (198.) Aur agar ham is Qurān ko kisī 'ajamī shakhs par nāzil karte. (199.) Phir wuh is ko in ('Arabion) ke sāmhnē parhtā to yih us par imān nalāte. (200.) Isī tarah kā i'tirāz ham ne mujrimon ke dilon men rawān kar diyā hai. (201.) Wuh Qurān ko na mānenge yahān tak, kī dukh kā 'azāb dekhē. (202.) Aur wuh 'azāb un par nāgāh ā jāegā aur unhen khabar bhī na hogī (203.) Phir kahenge kyā hamen muhlat mil saktī hai. (204.) Kyā wuh hamārā 'azāb jald chāhte hain. (205.) Bhalā dekh to agar aur chand baras ham unhen bahramand rakhen. (206.) Phir bhī un ke pās wuh (āfat jahād) āegī jis se ham unhen ḍarāte hain. (207.) Wuh (chand baras kī) bahra-mandī un ke kuchh kām na āegī. (208.) Aur ham kisī bastī ko nahin mārte jab tak ḍarānewāle wahān na pahunchen. (209.) Nasīhat hai aur ham zālim nahin. (210.) Aur is Qurān ko shaitānon ne nahin utārā. (211.) Aur unhen laīq nahin, (kī Qurān utāren aur wuh aisā utārne kī) qudrat nahin rakhte. (212.) Aur wuh (Qurān) sunne se ma'zūl hain. (213.) Pas tū (ai Muhammad) Allāh ke sāth dūsra Allāh na pukār warna tū bhī 'azāb men parēgā. (214.) Aur apne nazdikī rishtedaron ko ḍarā. (215.) Aur jo koi mo-

minín men se tere tábi' hai us ke liye apne bázú niche rakh narmí kar. (216.) Agar wuh terí ná farmání karen tú kah main tumháre kámon se be ta'alluq hún. (217.) Aur us gálib milirbán par bharosá rakh. (218.) Jo tujhe uthte waqt dekhtá hai. (219.) Aur namázion men terá phirná dekhtá hai. (220.) Wuhí shinwá dáná hai. (221.) Kyá main tumhen batáún kí shayátin kis shakhs par utrá karte hain. (222.) Wuh har jhúthe gunahgár par utrá karte hain. (223.) Suní húi bát lá dálte hain aur wuh aksar jhúthe hain. (224.) Aur wuh jo shá'ir hain (un par shayátin utarte hain) gunaráh log un (shá'iron) kí pairaui karte hain. (225.) Kyá tú ne na dekhá wuh (shá'ir) har maidán i (mazámín) men surgardán hain. (226.) Aur wuh hátén bolte hain jo nahín karte. (227.) Magar wuh shá'ir jo ímán láe aur nek kám kiye aur Alláh ko búhut yád kiyá. (228.) Aur br'd zulm utháne ke badlá liyá aur zálum un ko mu'lám ho jáe gá, kí wuh kis karwat par ulatte hain.

(27) SURA NAMAL MAKKY HAI.

Áyát 95, Rukú' 7.

Alláh rahmán rahím ke nám se shurú' kartá hún.

(1.) T. S. Yih áyát Qurán aur khulí kitáb kí hain. (2.) Hidáyat aur khushkhabarí mominín ke liye. (3.) Jo namáz parhte aur zakát dete aur ákhirat par yaqín rakhte hain. (4.) Aur wuh jo ákhirat par ímán nahín rakhte un ke a'mál ham ne muzaiyan kiye hain is liye wuh surgardán hain. (5.) Wuhí hain jin ke liye 'azáb kí sakhtí hai aur wuh ákhirat men ziyánkár-tar hain. (6.) Aur tú dáná hakím se Qurán síkhtá hai. (7.) Jab Músá ne apne ahl se kahá, kí main ne ág dekhí hai, main wahán se tum pás koí khabar yá jaltí temí láúngá, kí tum senko. (8.) Jab wahán áyá to áwáz dí gá, kí jo shakhs ág men hai aur jo ág ke girda gird hai mubáarak hai, aur Alláh jahán ká Rabb pák zát hai. (9.) Aí Músá be-shakk main gálib hakím Alláh hún. (10.) Aur tú apná 'asá dál, jab dálá wuh phunphunáne lagá gbyá wuh jinn thá (ya'ne sánp) Músá píth pherke bhágá aur píchhe na dekhá, aí Músá mat dar main hún, rasúl log mere pás nahín darte. (11.) Magár jis ne sitam kiyá phir ba'd badí, neki kí to main bakhshinda mihrbán hún. (12.) Aur tú apná háth apne girabán men dál bagair burái sufed hiklegá, nau mu'jize hain Fira'un aur us kí qaum kí taraf, kí wuh fásiq log hain. (13.) Jab un pás hamáre bisárat-dihinda mu'jizát áe bóle yih saríh jádú hai. (14.) In ke dilon men to un mu'jizát ká yaqín ho gayá thá magar zulm aur takabbur se unhon ne un ká inkár kiyá pás pafsidon ká anjám kyá húa.

(15.) Aur ham ne Dáúd o Sulaimán ko ek 'ilm diyá thá, aur donon
 2 'a ne kahá Alláh kí sitáish ho, jis ne hamen apne bahut mominín
 bandon par fazílat bakhsí. (16.) Aur Sulaimán Dáúd ká
 wáris húa aur bolá ai logon hamen (ya'ne mujh ko aur mere báp Dáúd
 ko) parindon kí bolí síkhlái gáí hai aur hamen har shái dí gáí hai, yih
 saríh fazl hai. (17.) Aur Sulaimán ke liye us ke lashkar jinnon aur
 ádmíon aur parindon men se jama' kiye gae the, un kí qatár-bandí hotí
 thí. (18.) Yahan tak, kí jab chúnťion ke maidán men áe the, ek chúnťi
 bol uťhí ai sab chúnťion apne apne gharon men ghús jáo kí Sulaimán aur
 us ká lashkar nádánista tumhen kuchal na dále (aur tín míl se Sulai.
 mán ne yih bát chúnťí kí suní thí.) (19.) Tab Sulaimán us chúnťí kí
 bát se muskuráke hansá aur kahá ai Rabb mujhe taufíq de, kí terí ni'-
 mat ká shukr karún jo tú ne mujhe aur mere wálidain ko dí hai,
 aur, kí main nek kám karún jis se tú rází ho aur tú mujhe ba-rahmat
 khud apne nek bandon men shámil kar. (20.) Aur us ne parindon
 kí házrí lí phir bolá mujhe kyá húa, kí main hud hud ko nahín dekhtá
 yá wuh gáir-házir hai. (21.) Main use sakht sazá dúngá yá zabh kar
 dálúngá yá wuh koí sáf dalíl (gáir-házirí kí) láwe. (22.) Thorí der
 guzrí (hud hud á gayá) aur kahá, kí mujhe ek bát ma'lúm húi jo tujhe
 ma'lúm nahín aur main mulk Saba se tere pás ek yaqíní khabar láyá
 hún (yih mulk 'Arab men ba-simt Yaman hai.) (23.) Main ne ek 'au-
 rat páí jo un par bádsháhí kar rahí hai aur us ko har shái milí hai aur
 us ke pás ek bará takht hai (24.) Aur main ne ma'lúm kiyá, kí wuh
 aur us ke log Alláh ke siwá súraj ko síjda karte hain, aur un ke a'amál
 un ke liye shaitán ne muzaiyan kiye hain aur unheg ráh se roká hai
 wuh hidáyat nahín páte. (25.) Alláh ko kyún na síjda karen jo ásmán
 o zamín kí chhipí chíz nikáltá aur jo wuh chhipáte aur záhir karte hain
 wuh jántá hai. (26.) Alláh hai, koí Alláh nahín, magar wuh 'arsh i
 'azím ká Rabb hai. (27.) Sulaimán bolá ab dekhenge, kí tú sachchá
 hai yá jhúthá. (28.) Merá yih khatt leke chalá já aur un pás dál de
 phir un pás se tú chalá á phir dekh, kí wuh kyá jawáb dete hain. (29.)
 Wuh bolí ai darbárfio mere pás ek 'izzat ká khatt dálá gayá. (30.)
 Wuh Sulaimán se hai, aur yún hai Bismilláh ul rahmán ul rahím. (31.)
 Tum log mujh se únche na bano aur mere pás Musalmán hoke chale
 áo.

(32.) Bolí ai darbárfio mere mu'amala men mashwara do, main
 3 'a kisi amr ká faisala nahín kartí jab tak tum házir ho. (33.) Wuh
 bole ham zoráwar aur sakht jang-áwar hain aur hukm tere
 ikhtiyár men hai, tú dekh, kí kyá hukm detí hai. (34.) Bolí, jab kisi
 bastí men bádsháh log dálkhil hote use kharáb karte aur wahán ke
 'izzatdaron ko be-'izzat karte hain isi tarah yih bhí karenge. (35.)
 Main un kí taraf hadiya bhejtí hún, phir dekhtí hún, kí qásid kyá jawáb

lāte haiṁ. (36.) Jāṭ qāsid Sulaimān pās āyā us ne kahā tum mujhe māl se madad dete ho, jo kuchh Allāh ne mujhe diyā us se bihtar hai jo tumhen milā hai; balki tum apne hadiya se āp hī khush raho. (37.) Un kī taraf phir jā, ab ham un par aisī faujen bhejenge jin kā muqābala wuh na kar sakeṅge, aur ham un kī bastī se unhen zalīl karke nikālenge, aisā, ki wuh khwār hoṅge. (38.) Phir kahā ai darbārīo tum men koī hai, kī us 'aurat kā taḡht mere pās uṭhā lāwe; is se pahle, ki wuh Musalmān hoke hāzir ho. (39.) Jinnon men se ek deo, bolā, wuh taḡht main tere pās lāūṅgā, is se pahle, kī tū apnī jagah se uṭhe aur main us ke uṭhā lāne par amānatdār zorāwar hūṁ. (40.) Wuh ādmī jise kitāb (Tauret) kā 'ilm thā (Asaf bin Barkhiyā wazīr) yūṁ bolā; main use tujh pās āṅkh kī palak mārne se pahle lāūṅgā (is ne Tauret men se ism a'azam yād kar rakhā thā) phir jab Sulaimān ne wuh taḡht apne pās rakhā hūā dekhā, kahā yih mere Rabb ke faẓl se hai (ya'ne, Allāh se mu'jiza hūā) tāki wuh mujhe āzmāe, kī main shākīr hūṁ yā nā-sipās aur jo shukr kartā apnī jān ke liye shukar kartā aur jo nā-shukrī kartā merā Rabb beparwāh saḡhī hai. (41.) Sulaimān ne kahā us ke taḡht kī shakl badal dālo ham dekhēn wuh pahchāntī hai yā un men hotī hai jo rāh nahīṁ pāte. (42.) Jab wuh āī use kahā gayā, aisā hī terā taḡht hai; bolī, goyā wuhī hai, aur hamen to is muqaddama se pahle hī ma'lūm ho gayā thā, aur ham Musal mān ho gae haiṁ. (43.) Aur Sulaimān ne us 'aurat ko Allāh ke siwā jise pūṭī thī us se rokā, kyūṁkī wuh-kāfiron men thī. (44.) Use kahā gayā mahl men dākhīl ho; jab us ne mahl dekhā; samjhī, kī pānī kā hauz hai, apnī donon pindlīon ko kholā (shāyad lahaṅgā ūṅchā kiyā, kī pānī se guzarke mahl men pahunche) Sulaimān ne kahā, yih to mahl hai, is men shīshe jare hūe haiṁ. (45.) Bolī ai Rabb main ne apnī jān par zuīm kiyā (kī shams-parastī kī) aur ab main Sulaimān ke sāth Allāh jahān ke Rabb ke wāste Musalmān ho gāī hūṁ.

(46.) Aur ham ne Samūd kī taraf un kā bhāī Sālih bhejā thā, kī

4'a Allāh kī bandagī karo, phir wuh do farīq (momin kāfir), hoke jhagre the. (47.) Sālih ne kahā, ai qaum bhalāī se pahle

kyūṁ jald burāī māṅgte ho, kyūṁ Allāh se magfirat nahīṁ māṅgte shāyad tum par rahm ho. (48.) Bole, ham ne tujhe aur tere sāthīon ko manhūs dekhā (jab se tū nabī hūā musibatēn par rahī haiṁ) kahā tumhārī bad shugūnī Khudā ke pās hai (tumhāre a'amāl yā qismat) balki tum āzmāish men dāle hūe log ho. (49.) Aur shāhr men nau ādmī the jo fasād karte aur islāh na karte the. (50.) Wuh bole, kī bāham Allāh kī qasam khāo, kī ham Sālih aur us ke ahl par shab-khūn māreṅge, phir ham us ke wāris se kahenge ki ham us ke gharāne kī halākat ke waqt hāzir na the be-shakk ham sachche haiṁ. (51.) Unhon ne makr kiyā aur ham ne aur ek makr kiyā aur unhen khabar bhī na hūī. (52.) Dekh un ke ma'ar kā anjām kyā hūā ham ne unhen

aur un kī sab qaum ko halāk kar diyā. (53.) Yih un ke ghar ujār parē haiṁ un ke zulm se is men ahl 'ilm ke liye nishān hai. (54.) Aur ham ne imāndāron ko jo darte the bachā liyā. (55.) Aur Lūt ko bhejā jab us ne apnī qaum se kahā tum be-hayāī karte ho aur tum dekhte ho. (56.) Tum 'auraton ke sīwā mardon par shahwat se darte ho, balki tum jāhil log ho. (57.) Us kī qaum kā jawāb sirf yihī thā, ki apnī bastī se Lūt ke gharāne ko nikālo yih log suthre rahnā chāhte haiṁ. (58.) Phir ham ne use aur us ke ahl ko bachā liyā magar us kī 'aurat ham 'ne bāqī rashnewālon men us kī taqdir thahrāī thī. (59.) Aur ham ne un par menh barsāyā aur un darāe hūn kā menh burā thā.

(—BISWAN SIPARA.—)

(60.) Tú bol Allāh kī hamd ho aur us ke barguzida bandon par
 5 'a salām, kyā Allāh achchhā hai yā un ke sharīk achchhe haiṁ. (61.)
 Bhalā kis ne āsmān aur zamīn ko banāyā, aur tumhāre liye āsmān
 se pānī utārā phir ham ne us se raunaqdār bāg ugāe, tumhārī tāqat na
 thī, ki un bāgon ke darakht ugā lete, kyā Allāh ke sāth koī aur bhī Allāh
 hai balki wuh-kajrau log haiṁ. (62.) Bhalā kis ne zamīn ko thahrāyā aur us
 men nahreṁ banāīṁ aur us ke liye pahār paidā kiye, aur do samun-
 daron men hijāb rakhā kyā Allāh ke sāth aur bhī Allāh haiṁ, balki
 aksar wuh nahīṁ jānte. (63.) Bhalā kaun be-qarār kī du'ā qubūl kartā
 hai jab wuh pukāre aur kaun burāī ko dafa' kartā hai aur kaun
 hai ki tum ko aglon kā khalīfa zamīn par banātā hai kyā Allāh ke sāth
 aur bhī Allāh haiṁ tum bahut kam fikr karte ho. (64.) Bhalā kaun
 jangal aur daryā kī tārīkion men tumhen hīdāyat kartā hai aur kaun
 apnī rahmat se pahle bataur bashārat hawā bhejtā hai, kyā Allāh ke
 sāth aur bhī Allāh haiṁ Allāh un ke shirk se buland hai. (65.) Bhalā
 kaun nau-paidāish detā phir use duhrātā, aur kaun tumhen āsmān aur
 zamīn se rizq detā hai kyā Allāh ke sāth aur Allāh haiṁ, tú kah apnī dalīl
 lāo agar sachche ho. (66.) Tú kah jo koī āsmān aur zamīn men hai gaib
 kī bāt nahīṁ jāntā magar Allāh jāntā hai aur wuh nahīṁ jānte. (67.) Ki
 kis waqt uthāe jāenge. (68.) Balki darbāra ākhirat un ke 'ilm men
 iḥtilāf hai, balki wuh ākhirat kī nisbat shubha men haiṁ balki wuh us
 se andhe haiṁ.

(69.) Aur kāfiron ne kahā kyā ham aur hamāre ābā jab mitṭī ho
 6 'a gae, kyā ham phir nikāle jāenge. (70.) Yih wa'da hamen aur
 hamāre ābā ko pahle se diyā gayā hai yih kuchh nahīṁ, magar
 aglon kī kahānīṁ haiṁ. (71.) Tú kah tum zamīn men sair karo, dekho
 mujrimon kā anjām kyā hūā hai (72.) Tú un par gam na kar aur un ke
 mākṛse dil-tang na ho. (73.) Aur kalte haiṁ, ki yih ('azāb kā) wa'da kab
 ōwegā agar tum sachche ho. (74.) Tú kah shāyad tumhārī kamar ke

pichhe, kuchh us men se chintā atā ho jis kī tum jaldī karte ho. (75.) Aur terā Rabb ādmīon par sāhib ī fazl hai, magar wuh aksar shukr nahīn karte. (76.) Aur terā Rabb un kī khufiya aur zāhirī bāton ko jāntā hai (77.) Aur koī bāt āsmān zamīn men aīsī poshida nahīn jo kitāb mubīn men likhī na ho. (78.) Yih Qurān banī Isrāel ke sāmhnē aksar wuh bāten jn men wuh ikhtilāf karte bayān kartā hai. (79.) Aur wuh mominīn ke liye hidāyat aur rahmat hai. (80.) Terā Rabb in men ba-hukm khud faisala karegā, aur wuh gāho dānā hai. (81.) Phir tū Allāh par bharosa rakh, be-shakk tū zāhir haqq par hai. (82.) Tū murdon ko sunā nahīn saktā aur na bahron ko āwāz sunā saktā hai jab wuh pīth pher ke bhāgen. (83.) Aur tū andhon kā un kī gumrahī se hādī nahīn hai, tū sirf usī ko sunātā hai, jo hamārī āyaton par imān lātā hai, phir wuhī Musalmān hain (84.) Aur jab un par bāt pakkī ho jāwegī tab ham un ke liye ek dābbah (ya'ne, chārpāyā haiwān) zamīn se nikālengē (yih chha hāth lambā haiwān bhūre rang kā do bāzūwālā Ka'ba ke andar se yā Jiād ke tīle se qiyāmat se pahle niklegā aur mu'jiza dikhāegā) wuh un se (ba-himāyat Qurān) kalām karegā, is bāra men, kī log hamārī āyaton par yaqīn kyūn nahīn karte the.

(85.) Aur jis dīn ham har firqe men se un logon kī jo hamārī āyat ko jhuthlāte the ek'ek fauj jama' karenge phir un ke pare bāndhe jāenge. (86.) Yāhān tak, kī jab we ikutthe hongē; Khudā kahegā kyā tum ne merī āyaton ko jhuthlāyā thā aur tum unhen samajh bhī nachuke the, tum yih kyā karte the (87.) Aur un ke zulm ke sabab un par ilzām wāqī' hogā, phir wuh kachh na bolenge. (88.) Kyā unhon ne na dekhā, kī ham ne rāt banāī, tākī us men āram karen aur dīn banāyā, kī dikhāwe is bayān men mominīn ke liye mu'jize hain. (89.) Aur jis dīn narsingā phūnkā jāegā, aur jo koī āsmān o zamīn men hai kānp uthegā, magar wuh jise Allāh chāhe aur sab us pās ba-zillat āenge. (90.) Aur tū pahāron ko dekhegā, unhen jame hūe samjhegā aur wuh bādalon kī tarah rawān ho jāenge Allāh kī san'at hai, jis ne har shai ko ustuwār kiya jo tum karte ho wuh us se khabardār hai. (91.) Jis ne nekī kī us kī khair us nekī se hai aur us dīn wuh khauf se aman men hongē. (92.) Aur jis ne badī kī un ke munh āg men dāle jāenge wuhī badlā pāoge, jo tum karte the. (93.) Mujhe hukm hūā, kī is shahr Makka ke Rabb ko pūjūn, jise us ne hurmat dī hai, aur har shai us kī hai, aur mujhe hukm hūā, kī main Musalmānon men hūn. (94.) Aur yih, kī Qurān parhūn, phir jis ne hidāyat pāī apne nafs ke liye hai, aur jo gumrah hūe tū kah de, kī main qarānawālon men hūn. (95.) Aur bol, kī Allāh kī sitāish ho; qarīb hai, kī wuh tum ko apne mu'jize dikhāegā, aur tum un mu'jzon ko pahchānoge (ya'ne, futūhāt jahād mu'jiza hongē) aur Rabb tumbāre kāmōn se gāfil nakīn hai.

(28) SURA QASAS MAKKI HAI.

Áyát 68, Rukú' 9.

Alláh rahmán rahím ke nám se shurú' kartá hún

(1.) T. S. M. Yih khulí kitáb kí áyát hain. (2) Músá aur Fíra'ún kí khabar ba-rástí ímándáron ke liye ham teresámhne parhte hain. (3.) Fíra'ún ne zamín men takabbur kiyá aur wahán ke logon ko firqa firqa baná ke un men se ek firqa ko za'íf samjhá un ke larkon ko zibha kartá, aur larkíon ko zinda rakhtá thá be-shakk mufsidon men thá. (4.) Aur hamará iráda thá, kí jo mulk men za'íf samjhe gae hain, un par íhsán karen, aur unhen ímám banáen, aur wáris tharáen. (5.) Aur unhen zamín men qudrat den, aur Fíra'ún o Hámán aur un ke lashkaron ko Isráelíon kí taraf se wuhí bát dikhláen jis se we darte the, (kí Isráelí gálib na ho jáen.) (6.) Aur ham ne Músá kí má ko ilhám diyá, kí use dúdh piláwe; jab tujhe us ká ñar ho to use daryá men dál de aur tú na ñar na gam kar; ham use phir terí taraf láenge aur use rasúlon men banáenge. (7.) Phir use Fíra'ún ke logon ne uthá liyá táki un ke liye ek dushman aur bá'is gam ho jáe, be-shakk Fíra'ún o Hámán aur un ká lashkar khatákár the. (8.) Aur Fíra'ún kí 'aurat ne kahá (yih larhá) tere aur mere liye áñkhon kí thandak hogá, use qatl na karo, sháyad hamen nafa' de yá ham use betá banáen, aur wuh na jánte the) (9.) Aur Músá kí má ká díl be-qarár ho gayá, qaríb thá, kí wuh záhir kare, (kí main us kí má hún) ham ne us ke díl ko sabr diyá, táki wuh momín men rahe. (10.) Us ne Músá kí bahín se kahá tú us ke píchhe chalí já, wuh use ajnabí hoke dekhtí rahí, aur unhen ma'lúm bhí na húa. (11.) Aur ham ne to pahle hí sab dúdh piláíán Músá par harám kar dí thín. 'Phir bahín ne kahá main tumhen ek ahl k'hána batláún, kí tumbá-re liye larke ko pálen, aur wuh us ke liye bhí násih rahenge. (12.) Phir ham ne Músá ko us kí wáliba kí taraf bhejá, táki us kí áñkh thandí ho aur gam na kháe, aur táki use ma'lúm ho, kí Alláh ká wa'da sachchá hai; lekin bahut log nahín jánte.

(13) Aur jab wuh jawán aur mazbút húa ham ne use hukm aur 'ilm diyá, aur yún ham nekon ko jazá dete hain. (14.) Aur 2 'a wuh shahr men áyá, jab wahán ke log be-khabar the, wahán do ádmí larhe páe, ek us kí qaum ká aur ek us ke dushman ká thá. Us kí qaum ke ne dushman wále par faryád cháhí, tab Músá ne us ke muk-ká mará aur use már hí ñalá, phir kahá, kí yih shaitání kám húa, wuh be-shak gumráh kunindáh saríh dushman hai. (15.) Kahá, ai Rabb, main ne apní ján par sitam kiyá mujhe baqshsh de so us ne use baqshsh diyá, kyúñki wuhí baqshshinda mihrbán hai. (16.) Kahá, ai Rabb, jaisá tú ne mujh par fazl kiyá, main mujrimon ká hargiz madadgár na húngá

(17.) Phir shahr men ḍarte hūe ba-intizār (anjām) fajr hūī, nāgāh wuh jis ne kal madad chāhī thī, phir us ko madad ke liye pukār rahā hai: Mūsā ne use kahā tū sarīh gumrah hai. (18.) Phir jab us ne un donon ke dushman par pakarne ko hāth barhāyā mustagīs bolā, ai Mūsā kyā tū mujhe qatl kiyā c hāhtā hai, jaise kal tū ne ek shaḥs ko qatl kiyā thā tū zamīn men sitamgār honā chāhtā hai, aur tū sulhkāron men honā nahīn chāhtā. (19.) Aur shahr ke parle sire se ek shaḥs daurtā āyā, kahā, ai Mūsā darbārī tere qatl kī salāh karte hai, main tere khair-khwāhon men hūn tū shahr se nikal jā. (20.) Tab wuh ḍartā aur rāh tāktā huā shahr se niklā Bolā, ai Rabb sitamgāron se mujhe bachā.

(21.) Aur jab ba-simt Madiyan mutawajjuh hūā, bolā, ummed hai, kī merā Rabb mujhe rāh-rāst dikhlaegā. (22.) Aur jab Madiyan 3 'a ke pānī pās āyā, dekhā kī log pānī pilā rahe hai. (23.) Un se ware do 'auraten pāin, kī (apnī bakriān) roke kharī thin, bolā, tumharā kyā hāl hai bolīn ham nahīn pilātīn jibtak kī charwāhe na le jāen, aur hamārā bāp buddhā hai. (24.) Tab Mūsā ne un do ke liye pilāyā, phir chhāon kī taraf laut āyā, aur bolā, ai Rabb jo bhalāī tū ne merī taraf nāzil kīus ke sabab se main faqīr ho gayā ('auraton ko sunātā thā, kī main bhūkā hūn.) (25.) Phir un do men se ek 'aurat ba-sharm chaltī hūī us pās āī, aur kahā, merā bāp tujhe bulātā hai. tākī tujhe pānī pilā. ne kā badlā de, jab us pās āyā aur sab qissa sunāyā, wuh bolā, mat dar tū ne sitamgāron se najāt pāī. (26.) Un do men se ek bolī, ai bāp, ise mazdūrī par rakh le, bihtar mazdūr jo tū chāhe, yih qawī amānatdār shaḥs hai. (27.) Kahā, main chāhtā hūn, kī apnī in do betīon men se ek tere nikāh men dūn is shart par, kī tū āth baras merī mazdūrī kare, aur jo tū das baras pūre kar de, to terī taraf se mīhrbānī hai, aur main tujh par mashaqqat nahīn dāltā, agar Allāh ne chāhā tū mujhe nekon men pāegā. (28.) Bolā, mere tere darmiyān yihī iqrār rahā, do muddaton men se koī muddat main pūrī karūn, mujh par kuchh ziyādatī na hogī, aur Allāh hamāre qaul kā wakīl hai.

(29.) Jab Mūsā ne muddat pūrī kī aur apnī zauja ko le chalā Koh 4 'a Tūr kī taraf āg dekhī, apne ahl se kahā, thahro, main ne āg dekhī hai, main wahān se kuchh khabar yā āg kā angārā lāūngā, tākī tum senko. (30.) Jab wahān āyā maidān ke dahne kināre jo mu-bārak qata' hai, wahān ke ek daraḥt se yūn āwāz āī, ai Mūsā, main, Allāh Rabb ul 'Alamīn hūn. (31.) Aur kī tū apnā 'asā dāl; jab dekhā, kī wuh phunphunāyā, 'goyā ek jinn (sānp) hai, to pīth pherke bhāgā, aur pīchhe na dekhā, ai Mūsā, āge ā, mat dar, tū aman-yāfton men hai (32.) Aur apnā hāth garebān men dāl, be-burāī sufed niklegā aur khauf ke sabab apnā bāzū apnī taraf milā (ya'ne, sīna par rakh) Fira, un aur us ke darbārion kī taraf, yih tere Rabb se do dalīlen hai, .

ki wuh badkár log haiṁ. (33) Bolá, ai Rabb, main ne un men ek ádmimáráthá, dartá hún, ki mujhe márenge. (34.) Aur, merá bhái Hárún mujhi se ziyáda zubán men fasih hai use mere sáth madad ke liye bhej de, ki wuh meri tasdiq kare, main dartá hún, ki wuh mujhe jhuth-láenge. (35.) Farmáyá, ham tere bhái se tere bázú ko zor denge, aur tum donon ko galba, bakhshenge. Hamáre mu'jizon ke sabab wuh tum tak na pahunchenge, tum donon aur tumháre tábi'in gálib rahenge. (36.) Jab Músá un pás hamári khulí nisháníán leke áyá, bole, yih to iftirá kiyá húa jádú hai, aur ham ne aisá apne ábá i auwalín men nahín suná. (37.) Aur Músá ne kahá, merá Rabb jántá hai, ki kaun us kí taraf se hidáyat láyá, aur kaun hai jo khána-'aqabat páegá: be-shakk zálimon ká bhalá na hogá. (38) Aur Fira'un ne kahá, ai darbárió, main apne siwá tumhárá koí Alláh nahín jántá, pas tú ai Hámán mere wáste mittí ko ág de (ya'ne khíst pukhta baná) aur ek mahl tayár kar sháyad main (us mahl par chahke) Músá ke Alláh ko dekhún, aur main khyál kartá hún, ki wuh jhuthá hai. (39) Firá'un aur us ke lashkar ne zamín men ná-haqq takabbur kiyá, wuh samjhe; ki hamári taraf na áenge. (40) Phir ham ne use aur us kí fauj ko pakrá aur daryá men dál diyá dekh zálimon ká anjám kyá húa. (41.) Aur ham ne unhen aise imám banáyá jo ág kí taraf buláthe the, aur qayámat ke dín un ko madad na milegí. (42.) Aur is dunyá men ham ne un ke píchhe la'nat lagáí, aur qayámat ke dín wuh bure logon men hongé.

(43.) Aur aglí ummaton ko halák karke ham ne Músá ko kitáb dí
 5 'a ki logon ke liye basíraton aur hidáyat o rahmat ho, sháyad wuh nasíhat pakren. (44.) Aur Koh Túr ke garb men tú (ai Muhammad) maujúd na thá, jab ham ne Musá kí taraf hukm bhejá thá, aur tú házirín men na thá. (45) Aur ham ne aisi ummaten paidá ki thin jin kí 'umren barí hún, aur tú ahl Madiyan men na rahtá thá, ki un ke sámhne ha'nári áyát parhtá, lekin ham rasúl bhejte rahe. (46.) Aur tú Koh Túr ke kanára házir na thá jab ham ne Músá ko pukará. Lekin tere Rabb kí rahmat se hai, ki tú in (ahl Makka) ko daráwe jin ke pás koí daráú tujh se pahle nahín áyá sháyad wuh nasíhat pakren. (47.) Aur agar yih na hotá, ki un ke kámon ke sabab un par koí musíbat áti wuh kahte, ki ai hamáre Rabb, tú ne hamári taraf koí rasúl kyún na bhejá, ki ham teri áyát ko mánte aur momin ho játe. (48.) Phir jab hamári taraf se un pás haqq áyá, to ab yún kahne lage, ki Muhammad ko wuh chíz kyún na milí, jo Músá ko milí thí (ya'ne mu'jizát) áyá, kyá wuh log us chíz ke jo pahle Músá ko milí thí munkir na húe the; unhon ne kahá thá, ki yih (Músá o Hárún) báham madadgar do jádugar haiṁ, aur kahá, ki ham donon ko nahín mánte. (49) Tú kah, Alláh kí taraf se koí aisi kitáb láo jo un donon (paigambaron) se ziyáda hádf ho, ki main us par chalún, agar tum sachche ho. (50.) Phir agar wuh teri

bát na máne, to ján le, ki wuh sirf apní k̄hwáhishon ke pairau hai. aur us se ziyáda gumráh kaun hai, jo bagair hidáyat Iláhi ke apní k̄hwáhishi ká mutí' hai: Alláh zálimon ko ráh nahín dikhlátá.

(51.) Aur ham ne un ke liye pai dar pai bát miláí hai, ki sháyad nasihat pakren. (52.) Jin logon ko ham ne is (Qurán) se pahle 6 'a kitáb díhai, wuh is Qurán par ímán láte hai (53.) Aur jab un ke sámhne Qurán parhá játá hai, kahte hai, ham us par ímán láe, wuh hamáre Rabb ki taraf se haqq hai, aur ham to Qurán názil hone se pahle hí Musalmán the (54.) Inhín ko dúná badlá milegá (pahle ímán ká, aur hál ke ímán ká) is liye, ki sabr kiyá, aur badí ko nekí se dafa' karte, aur hamará diyá húá mál k̄harch karte hai. (55.) Aur jab behúda bát sunte us se munh mor-te aur kahte, ki hamáre a'amál hamáre liye aur tumháre a'amál tumháre liye hai salám ho tum par ham jáhilon ko pasand nahín karte. (56.) Aí (Muhammad) jise tú cháhe hidáyat nahín kar saktá, lekin Alláh jise cháhe hidáyat kare, aur wuh ráh yáfton ko k̄hub jántá hai. (57.) (Aur kahte hai ki agar ham tere sáth hidáyat ke pairau hon, apní zamin se julá-watan kiye jáenge kyá ham ne unhen haram ba-aman (Makka) men jagah nádí hai jáhán har jins ke mewe khinche chale áte hai, hamári taraf se rozí hai magar wuh aksar nahín jánte. (58.) Aur ham ne aisí bahut bastíán halák kí hai jo apní maishat men itrátí thín, yih un ke ghar pare hai un ke ba'd koí un men nábasá mágar thore: aur ham wáris hai. (59.) Aur terá Rabb bastíon ko halák nahín kartá jab tak, ki un ke bare shahr men ek rasúl na bheje, ki un ke sámhne hamári áyát parhe, aur ham bastíon ko halák nahín karte jab tak wahán ke log zálím na hon. (60.) Aur jo kuchh tumhen milá hai hayát i duniyá ká fáida o zínat hai, aur jo Alláh ke pás hai, wuh bihtar aur báqí hai, kyá tum 'aql nahín rakhte.

(61.) Bhalá, kyá wuh shakhs jis se ham ne achchhá wa'da kiyá hai, aur be-shakk wuh use páue pur hu, us shakhs ki mánind ho 7 'a jáegá, jise ham ne hayát duniyá men bahramand kiyá, phir wuh qiyámat ke din pakre húon men áegá. (62.) Aur jis din Alláh unhen áwáz deke kahegá, ki mere sharík jin ká tum da'wá karte the kahán hai. (63.) (Shayátín) jin par sazá ká fatwá húá yún kahenge, ai hamáre Rabb, yih log hai jinhen ham ne bahkáyá thá, jaise ham gumráh the, waise ham ne unhen gumráh kiyá thá, ham tere áge in ki taraf se be-ta'alluq hote hai wuh fil-haqqát ham ko na pújte the (bal-ki apní k̄hwáhishon ko.) (64.) Aur kahá jáegá tum apne sharíkon ko buláo, jab wuh buláe jáenge, wuh jawáb na denge, aur 'azáb dekhege, aur tamanná karenge, ki ham ráh-yáfta hote. (65.) Aur jis din Alláh in ko áwáz deke kahegá, ki tum ne rasúlon ko kyá jawáb diyá thá. (66.) Phir sab k̄habaren us din un par andhí ho jáengi, aur wuh ápas

men bhí púchh-páchh na karenge. (67.) So jis ne tauba kí aur imán láyá aur nek kám kiyá ummed hai; ki naját-yáfton men ho. (68.) Aur, terá Rabb, jo cháhe paidá kare, aur pasand kare, in ká ikhtiyár nahín hai, Alláh pák hai, aur in ke shirk se buland. (69.) Aur terá Rabb jántá hai jo wuh apne dilon men chhipáte aur záhír karte hain. (70.) Aur wuh Alláh hai: nahín hai koí Alláh, magar wuh Us ke liye dunyá aur ákhirat men sitáish hai, aur usí ká hukm hai, aur usí kíta raf jáenge. (71.) Tú kah, bhalá dekho to, agar Alláh qayámat ke din tak hamesha tum par rát rakhe, to Alláh ke siwá wuh kaunsá Alláh hai, ki tum par roshní láwe, phir kyá tum nahín sante. (72.) Tú kah bhalá dekho to, agar Alláh qayámat ke din tak hamesha tum par din rakhe, Alláh ke siwá wuh kaunsá Alláh hai, ki tum par rát láwe, jis men tum árám páo phir kyá tum nahín dekhte (73) Aur us kí rahmat se hai, ki tumhá-re liye rát o din paidá kiyá, táki us men árám páo, aur us ká fazl (roz-gár) talásh karo aur sháyad ki tum shukr karo. (74.) Aur jis din wuh pukárke kahegá. mere sharík kahán hain, jin ká tum da'wá karte the (75.) Aur ham har ummat men se ek gawáh khínch nikálenge, phir ham kahenge, apní dalíl láo; tab jánenge, ki haqq ba-jánib Alláh hai, aur jo báten banáthe the un se gum ho jáenge!

(76.) Qárún (Qurah) Músá kí qaum men se thá us ne un se bagáwat
 8 'a kí, aur ham ne use itne k̄hazáne diye the, ki ek zor-áwar jamá-
 'at us kí kunjían utháne se thak játi thí, us kí qaum ne use
 kahá k̄hushí na kar, Alláh ko k̄hushí karnewále pasand nahín áte. (77.)
 Aur jo Alláh ne tujhe diyá hai us men k̄hána i ákhirat kí talásh kar aur
 apná hissa dunyá men na bhól, aur nekí kar, jaise Alláh ne tujh par
 nekí kí, aur zamín men fasád na dháñdh; Alláh mufsidon ko pasand
 nahín kartá. (78.) Kahá, yih mál us 'ilm se mujhe milá hai jo main
 jántá hún, kyá us ne na jáná, ki us se pahle Qamon men Alláh ne ún
 logon ko jo qúwat aur jama'iyat men us se tawáná aur ziyáda the halák
 kiyá hai, aur kyá mujrimon se un ke gunáh púchhe na jáenge. (79.)
 Phir wuh apní áráish men apní qaum ke sámhne niklá, jo log hayát
 dunyá ke tálib the, yún bole kásh! kí jo Qárún ko milá, ham ko bhí
 mile; be-shakk us kí barí qismat hai. (80) Aur jinhen 'ilm milá thá
 yún bole tum par afsos! are jo koí imán láyá, aur nek kám kiyá, us ke
 liye Alláh ká sawáb bihtar hai, aur yih bát sirf sábiiron ko sikhlái játi
 hai. (81.) Phir ham ne Qárún ko aur us ke ghar ko zamín men dhasá
 diyá, Allah ke siwá koí jamá'at na thí, ki us kí madad kartí aur wuh
 intiqám-gíron men na ho saká. (82.) Aur jo log kal us ke rutba kí árzú
 karte the, fajr ko uthke bole, are, apne bandon men jis ke liye cháhe
 Alláh roñi kusháda aur tang kartá hai, aur agar Alláh ham par ihsán
 na kartá, to hamen bhí dhasá detá, are, káfiiron ká bhalá nahín
 hotá.

(83.) Yih ákhirat ká ghar ham ne un hí ke liye muqarrar kiyá hai, jo zamín men fasád aur takabbur nahín cháhte, aur nek anjám 9 'a muttaqion ká hai. (84.) Jis ne neki kí us ke liye, us neki se bihtarí hai, aur jis ne badí kí, so badkár wuhí badlá páenge jo karte the. (85.) Jis ne, ai Muhammad tujh par Qurán farz kiyá, wuh tujhe phir thikáne par lautá le jánewálá hai, tú kah, merá Rabb jántá hai, ki kaun hidáyat láyá, aur kaun saríh gumráhí men hai. (86.) Aur tujhe kyá ummed thí, kí terí taraf kitáb dālí jáegí, magar tere Rabb kí rahmat se dālí gal, pas tú káfiyon ká madadgár na ho. (87.) Aur na ho, kí Alláh kí áyatön se is ke ba'd, kí wuh terí taraf názil ho chukín, káfir tujhe roken, aur apne Rabb kí tarat bulátá rah, aur mushrikön men hargiz na ho. (88.) Aar tú Alláh ke sáthi dúsrá Alláh na pukár, koí Alláh nahín, magar wuh: har shai fání hai, lekin us ká chihra (báqí hai) usí ká hukm hai aur usí kí taraf tum jáoge.

(29.) SURA 'ANKABUT MAKKE HAI.

'Ayát 69, Rukú' 7.

Alláh Rahmán rahím ke nám se shurú' kartá hún.

(1.) Alif. lám. mím. Log kyá samajhte hain, ki sirf ámanná kahke chhút jáenge, aur wuh ázmáish men na dále jáenge. (2.) Jo log un se pahle the, ham ne unhen bhí ázmáyá thá, pas cháhiye; kí Alláh ko sacheche log ma'lúm ho jáen, aur jhúthe bhí ma'lúm ho jáen. (3.) Wuh jo buráíán karte hain, kyá samjhe hain, kí ham se áge bap jáenge burá faisala karte hain. (4.) Jo koí Khudá kí muláqát ká ummedwár hai, so be-shakk Alláh ká waqt áyanda hai, aur wuh suntá jántá hai. (5.) Aur jo koí jahád kartá hai apne nafa' ke liye kartá hai, Alláh ko jahán ke logön kí parwá nahín hai. (6.) Aur jo ímán láe aur nek 'amál kiye, ham un kí badíön ká kafára denge aur jo wuh karte the us se bihtar badlá ham unhen denge. (7.) Aur ham ne ádmí ko wálidain se neki karne ká hukm diyá hai, aur agar wálidain tujh se jhagren, kí tú us chíz ko jis ká tujhe 'ilm nahín merá sharík mán, pas tú wálidain kí itá'at na kar, tum ko merí taraf áná hai, main tumhen batáúngá, jo tum karte the. (8.) Aur jo ímán láe aur nek kám kiye, unhen ham nekon men dákhil karenge. (9.) Aur ádmíön men koí hai jo kahtá hai, kí main Alláh par ímán láyá phir jab Alláh kí ráh men dukh miltá hai, to logön ke dukh ko Alláh ke 'azáb ke barábar thahrátá hai, aur jo tere Rabb semadad áwe, kahte hain, ham tumháre sáth the, áyá kiyá Khudá ziyáda nahín jántá jo ahl jahán ke dilön men hai. (10.) Aur Alláh zurúr ahl ímán ko ma'lúmkaregá, aur munáfiqön ko bhí jánegá. (11.) Aur káfiyon ne ímándáron se kahá, kí tum hamárá ráh ke pairau ho, aur ham tumháre gunáhon ko uṭhá lenge, aur wuh un ke gunáhon men se kuchh bhí na uṭháenge, wuh jhúthe hain. (12.) Aur albatta wuh apne bojh uṭháenge, aur apne bojh ke sáth aur bojh bhí uṭháenge, aur qiyámat ke din iftiráí báton kí pursish hogí.

(13.) Aur ham ne us kí qauun kí taraf Núh ko bhejá thá wuh un men pachás kam hazár baras rahá, phir unhen tufán ne pakrá, ki wuh zálím the. (14.) Phir ham ne use aur sab kishtíwálon ko bachá líyá, aur ham ne kishtí ko ahl jahán ke liye ek nishán thahráyá. (15.) Aur ham ne Ibráhím ko bhejá, jab us ne apní qaum se kahá, ki Alláh kí 'ibádat karo aur us se dāro yih tumháre liye bihtar hai agar tum samajhdár ho (16.) Tum to Alláh ke siwá but pújte aur jhúth banáte ho, Alláh ke siwá jinhen tum pújte ho wuh tumhen rizq nahín desukte, Alláh se rizq talab karo aur us ko pújo aur us ká shukr karo, us kí taraf tum jáoge. (17.) Aur, (ai ahl Makka) agar tum jhuthláte ho to tum se pahle bahut ummaton ne jhuthláyá hai, aur rasúl ká zimma sirf khol ke kahná hai. (18.) Kyá nahín dekhte, ki Alláh paidáish ká shurú' kyúnkar kartá hai, phir use duhráegá, yih Alláh par úsán hai. (19.) Tú kah, tum zamín men sair karo phir dekho, ki kyúnkar Alláh ne paidáish ko shurú' kiyá, phir Alláh pichhlá uṭhán uṭháegá, Alláh har shai par qádir hai. (20.) Jise cháhe 'azáb kare aur jise cháhe rahm kare, tum usí kí taraf phiroge. (21.) Aur tum zamín men aur ásmán men Alláh ko 'ájiz na kar sakoge, aur siwáe Alláh ke tumhárá koí dost o madadgár na hogá.

(22.) Aur jo Alláh kí áyát o muláqát ke munkir hue, wuhí merí rahmat se ná-ummed hain aur unhín ko dukh ká 'azáb hai.

(23.) Phir us (Ibráhím kí) qaum ká yihí jawáb thá, ki use qatl karo yá jaláo, phir use Kḥudá ne ág se bacháyá, imándáron ke liye is bayán men mu'jza hai. (24.) Aur kahá tum ne hayát dunyá men báham dostí karke Alláh ke siwá yih but ikhtiyár kiye hain, phir qiyámat ke din ek ká ek munkir hogá, aur ek dústre par la'nat karegá, aur tumhárá thikáná ág hai aur koí tumhárá madadgár na hogá (25.) So Lút, Ibráhím par imán láyá, aur kahá main apne Rabb kí taraf hijrat kartá hún, wuh gálib hakím hai. (26.) Aur ham ne use Izháq aur Ya'qúb bakhsh diyá, aur us kí aulád men nabúwat aur kitáb muqarrar kí, aur ham ne us ká ajr use dunyá men diyá, aur ákhirat men wuh nekon ke darmiyán hai. (27.) Aur Lút ko (bhejá) jab us ne apní qaum se kahá, ki tum be-hayáí karte ho dunyá ke darmiyán kisi ne is badí men tum se sabaqat hásil nahín kí. (28.) Kyá tum mardon pás áte ho aur qata' taríq karte ho, aur apní majlis men bure kám karte ho; us kí qaum ká yihí jawáb thá: Alláh ká 'azáb le á; agar tú sachchá hai. (29.) Kahá, ai Rabb, mufsidon par mujhe madad de.

(30.) Aur jab hamáre rasúl Ibráhím pás bashárat dene áe, to kahá,

ham is bastí ko halák karenge, is ke báshinde zálím hain. (31.) Bo'á, wahán Lút rahtá hai, bole, ham jánte hain jo us men rahtá hai, ham us ko aur us ke ahl ko naját denge magar us kí 'aurat báqion men hai. (32.) Aur jab hamáre rasúl Lút pás áe, wuh un se ná-khush

húá aur dil'men tang húá, aur rasúl bole mat ñar aur gam na kbá ham tujhe aur tere ahl ko naját denge, magar terí 'aurat báqíon men hai. (33.) Un kí badkáríon ke sabab hamen is bastíwálon par ásmán se 'azáb názil karná hai. (34.) Aur ham ne us bastí ká ek záhírí mshán ahl 'aql ke liye chhoṛ rakhá hai. (35.) Aur Madiyan kí taraf un ká bhái Shu'aib (bhejá) bolá, ai qaum Alláh kí 'ibádat karo aur ákhirí ñin kí ummed rakho aur zamín men fasád karte na phiro. (36.) Phir unhon ne use jhuthláyá, phir un ko bhaunchál ne pakrá subh ko apne gharon men aundhe paṛe rah gae. (37.) Aur Ád o Samúd ko (halák kiyá) aur tum ahl Makka par un ke ba'z ghar záhír haiñ aur un ke a'amál Shaitán ne un ke liye muzaiyan kiye the, phir unhen ráh se roká thá, aur wuh sab dá-nishmand log the. (38.) Aur Qárún o Fira'ún o Hámán ko (halák kiyá) Músá un ke pás khule mu'jize le áyá thá aur wuh zamín men ghamand karne lage the aur jít lene wále na the. (39.) Phir har ek ko ham ne us ke g'náhlí men pakrá, phir in men ba'z par ham ne sangbár hawá bhejí thí, aur kisi ko chinghár ne liyá thá aur kisi ko ham ne zamín men dhasá diyá thá, aur kisi ko ham ne garq kiyá, aur Khudá un par zálím na thá, magar wuh apní jáuon par zálím the. (40.) Un kí misál jinhon ne Alláh ke siwá auliyá pakṛe haiñ aisi hai jaise makṛí jis ne ghar banáyá, aur gharon men ziyáda kamzor ghar makṛí ká hotá hai, agar wuh jáneñ. (41.) Khudá ke siwá jis chíz ko wuh pukárte haiñ Alláh jántá hai aur wuh gálib hakím hai. (42.) Yih misálen ham ádmí-on ke liye bayán karte haiñ aur un ko sirf 'álim log samajhte haiñ. (48.) Alláh ne ásmán o zamín ko ba-rá-tí paidá kiyá hai aur is men mominín ke liye mu'jiza hai.

(—IKISWAN SIPARA.—)

(44.) Ai Muhammad, jo kuchh kitáb men se tujhe ilhám diyá játá hai, use parhaur namáz parhákar, namáz be hayái aurná-pasand 5'a bát se roktí hai, aur Alláh kíyádgári baríbat hai, aur Khudá jántá hai, jo tum karte ho. (45.) Aur tum (Musalmán) ahl kitábke sáth jhagrá na karo, magar aise taur se jo bihtar hai, hán, un se jinhon ne tum par sitam kiyá (tum jhagrá karo) aur bolo, ki jo hamárá taraf utrá hai, aur jo tumhárá taraf utrá hai, ham use mánte haiñ, aur hamará Alláh aur tumhárá Alláh ek hai, aur ham us ke liye Musalmán haiñ. (46.) Aur isi taur se ham ne terí taraf Qurán názil kiyá hai. Phir wuh jo ahl kitáb haiñ, Qurán par ímán lá rahe haiñ aur in Makkawálon men se bhí ba'z ímán láte haiñ, aur hamárá áyát ká inkár sirf káfir log hí karte haiñ. (47.) Aur nazúl Qurán se pahle tú koí aisi (ilhámí) kitáb parhá na kartá thá aur na apne háth se likhtá thá, agar aisé kartá hotá to albatta yih bátíl shahránewále log shubhá kar sakte the, (ki wahán se intikhab hai.)

(48.) Balki yih (Qurān) to khulī áyát haiñ un ke sínōñ men̄ jinhen̄ 'ilm diyá gayá, aur hamárí áyát ko sirf zálīm jhúthláte haiñ. (49.) Aur wuh kahte haiñ, ki us ke Rabb se us par mu'jize kyúñ na názil húe, tú kah mu'jize Alláh ke pás haiñ, aur main to záhíran ḍarānewálá hún. (50.) Kyá un ko itnī bát káfi nahín, ki ham ne tujh par kitáb názil kí, jo un ke sámhne parhí játi hai, us men̄ be shakk rahmat o nashhat hai, un ke liye jo ímán láte haiñ.

(51.) Tú kah mere aur tumháre darmiyán Kḥudá gawáh káfi hai.

6 'a (52.) Jo kuchh ásmán o zamín men̄ hai wuh jántá hai, aur wuh jo bátíl par ímán láte haiñ (but-parast log) aur Alláh ká inkár karte haiñ wuhí ziyánkár haiñ. (53.) Aur tujh se jald 'azáb mángte haiñ agar mí'ád muqarrar na hotí to 'azáb bhí á játá aur Alláh ká 'azáb un pás nágáh áegá, aur unhen̄ khabar bhí na hogí. (54.) Tujh se jald 'azáb mángte haiñ aur dozaḥ ne káfíron ko gher rakhá hai. (55.) Jis din unhen̄ 'azáb ḍhāñpegá úpar se aur pairon̄ ke níche se, aur Alláh kahe-gá, jo kuchh tum karte the chakho. (56.) Ai mere ímāndár bando merí zamín farákh hai so tum merí hí 'ibádat karo. (57.) Har nafs maut ko chakhegá, phir tum merí taraf áoge. (58.) Aur jo ímán láe nek kám kiye, ham unhen̄ bihisht kí khirkiñ men̄ jagah denge, us ke níche nahren̄ bahtí haiñ us men̄ hamesha rahenge 'ámilon̄ ke liye achchhá ajr hai. (59.) Jinhon̄ ne sabr kiyá aur apne Rabb par bharosa rakhá. (60.) Aur bahut jánwar haiñ jo apná rizq útháe nahín phirte, Alláh unhen̄ aur tumhen̄ rizq detá hai, aur wuh suntá o jántá hai. (61.) Aur jo tú un (ahl Makka) se púchhe, kí ásmán o zamín kis ne paidá kiyá, aur súra o chāñd ko kis ne musaḥkhkar kiyá kahenge Alláh ne phir kahāñ se ulaṭte haiñ. (62.) Alláh apne bandon̄ men̄ jis ká cháhe rizq farákh o tang kare, Alláh har shai ko jántá hai. (63.) Aur jo tú un se púchhe, kí ásmán se pání kis ne názil kiyá, phir us se ba'd maut zamín ko jiláyá, kahenge, Alláh ne, tú kah Alláh kí hamd ho: balki wuhaksar nahín samjhate.

(64.) Aur yih dunyá kí zindagí mahz khel o tamášha hai, aur ákhi-

7 'a rat ká ghar, wuhí zindagí hai agar wuh jánen̄. (65.) Aur jab kishtí men̄ sawár hote haiñ Alláh ko kḥális dín se pukárte haiñ, phir jab wuh unhen̄ khushkí kí taraf naját detá hai, usí waqt shirk karte haiñ. (66.) Táki jo ham ne unhen̄ diyá us kí ná-shukrí karen̄ aur fáide úthāen̄ so wuh jánenge. (67.) Kyá unhon̄ ne na dekhá, ki ham ne Harm Makka ko amangáh banáyá hai aur log us ke girdá-gird uchak liye játe (qaid yá qatal hote yá lúte játe haiñ,) kyá wuh bátíl par ímán láte aur Alláh ke íhsán kí ná-shukrí karte haiñ. (68.) Aur us se ziyáda zálīm kaun hai jis ne Kḥudá par jhúth bāñdhá yá haqq ko jab us pás áyá jhúthláyá, kyá dozaḥ káfíron ká ṭhikáná nahín. (69.) Aur jinhon̄ ne hamárí ráh men̄ jahád kiyá ham unhen̄ apní ráhen̄ dikhlāenge aur Alláh nekon̄ ke sáth hai.

(30) SURĀ RUM MAKKĪ HAI.

Āyāt 60, Rukū' 6.

Allāh rahmān rahīm ke nām se sharū' kartā hūn.

(1.) A-L-M.-Rūmī log maglūb ho gae hain. (2.) Qarīb-tar zamīn men
 1 'a (ya'ne, 'Arao ke nazdīk kisī jazīra men yā 'Irāq men Rūmī,
 Fārsion ke maglūb ho gae hain) aur wuh ba'd maglūb hone ke
 phir gālib ā jāenge. (3.) Chand barson men: pahlā o pichhlā kām Allāh
 ke qabze men hai (usī ne maglūb karāyā wuhī gālib karegā) aur us din
 imāndār khush honge. (4.) Allāh kī madad se jis ko wuh chāhe fath
 bakhshē, wuh gālib mihrbān hai. (5.) Allāh kā wa'da hai, Allāh apnā
 wa'da khilāf na karegā (yih ishāra hai us wa'de kī taraf jo Masīhion ko
 qiyāmat tak galba kā wa'da hai. Al Imrān 48 āyāt) lekin aksar ādmī
 nahīn jānte. (6.) Aur wuh hayāt dunyā kā zāhirī hāl jānte hain, aur
 wuh ākhirat se gāfil hain. (7.) Kyā wuh apne dilon men fikr nahīn
 karte, kī āsmān aur zamīn men aur jo un men hai Allāh ne ba-rāstī aur
 ba-tā'iyun waqt paidā kiya hai, aur bahut log apne Rabb kī mulāqāt se
 munkir hain. (8.) Kyā wuh zamīn men sair nahīn karte, kī wuh apne
 pahlon kā anjām dekhen, wuh in se quwat men saḡht the, aur in se
 ziyāda unhon ne zamīn ko jotā aur ābād kiya thā aur un ke rasūl un
 ke pās ba-mu'jizāt āe the, aur Allāh un ke haqq men zālim na thā, lekin
 wuh apnī jānon par āp zulm karte the. (9.) Phir ākhir ko buron kā
 burā hūā, is liye kī unhon ne Allāh kī āyāt ko jhūṭhlāyā aur un par
 ṭhaṭṭhā mārte the.

(10.) Allāh pahlī bār paidā kartā phir duhrāegā phir tum us kī
 2 'a taraf jāoge. (11.) Aur jis din wuh gharī-qāim hogī, mujrim
 shashdar rah jāenge. (12.) Aur un ke sharikon men se koī un
 kā shafī na hogā, aur wuh āp apne sharikon ke munkir honge. (13.)
 Aur jis din wuh gharī qāim hogī, us din wuh mutafarriq ho jāenge. (14.)
 Jo imān lāe aur nek kām kiye un kā bāg men singār kiya jāegā.
 (15.) Aur jo kāfir hūe, aur hamārī āyāt o ākhirī mulāqāt ko jhūṭhlāyā,
 wuh 'azāb men pakre āenge. (16.) Pas Allāh pāk hai jab tum subh
 karte aur shām karte ho. (17.) Aur āsmān o zamīn men us ke liye hamd
 hai, aur tīsre pahar ko, aur jab tum do-pahar karte ho. (18.) Wuh murde
 men se zinda aur zinda men se murda nikāltā hai, aur ba'd maut
 zamīn ko zinda kartā hai, aur isī tarah tum nikāle jāoge.

(19.) Aur us ke mu'jizāt men se yih hai, kī tumhen mitṭī men se
 3 'a paidā kiya, phir tum bashar hoke phail pāre ho. (20.) Aur us
 ke mu'jizāt men se yih hai, kī us ne tumhāre darmiyān se
 'auraten paidā kīn kī tum un ke pās ārām hāsīl karo, aur tum men
 muhabbat aur mihrbānī dālī, is mu'āmale men ahl-fikr ke liye mu'jizāt

haiṇ. (21.) Aur us ke mu'jizāt meṇ se āsmān aur zamīn kī paidāish hai, aur tumhārī bolīon aur rangon meṇ iktilāf hai; is meṇ 'ālimon ke liye mu'jizāt haiṇ. (22.) Aur us ke mu'jizāt meṇ se tumhārā rāt o dīn kā sonā aur us kā fazl (rozgār) talāsh karnā hai, is meṇ un ke liye jo sunte haiṇ mu'jizāt haiṇ. (23.) Aur us ke mu'jizāt meṇ se hai, ki wuh tumhen barāe khauf o tama' bijlī dikhlatā hai, aur āsmān se pānī utartā, phir us se ba'd maut zamīn ko zinda kartā hai. Is meṇ ahl 'aql ke liye mu'jizāt haiṇ. (24.) Aur us ke mu'jizāt meṇ se yih hai, ki āsmān aur zamīn us ke hukm se qāim haiṇ, phir jab wuh tumhen pukāregā, tum fauran zamīn meṇ se nikal āoge. (25.) Aur jo koī āsmān aur zamīn meṇ hai, us kā hai; sab us ke tābi' haiṇ. (26.) Wuhī pahlī bār paidā kartā, phir use duhrāegā, aur yih us par āsān hai, aur us kī kahāwat āsmān o zamīn meṇ buland hai aur wuh gālīb hakīm hai.

(27.) Allāh ne (ai ahl Makka) tumhāre hī andar se tumhāre liye ek masal sunāī hai, ki jo ham ne tumhen rizq diyā hai kyā us meṇ 4 'a tumhāre bāndī gulām sharīk haiṇ? aisā; ki tum us rizq meṇ barābar ho? kyā tum un se aise darte ho jaise āpas meṇ, yūṇ ham 'aql-mandon ke liye āyat kholte haiṇ. (28.) Balki zālīm be-'ilm apnī kḥwāb-ishon ke tābi' haiṇ, iise Allāh ne gumrah kiyā use kaun rāh batāwe, aur un kā koī madadgār na hogā. (29.) Pas tū (ai Muhammad) ek tarfa hoke apnā muḥh dīn ke liye sīdhā kar Allāh kī fitrat wuhī hai, jis par us ne ādmīon ko tarāshā hai, Allāh kī paidāish meṇ tabdīl nahīṇ ho saktī, yih sīdhā dīn hai, lekin aksar ādmī nahīṇ jānte. (30.) Sab us kī taraf rujū' hoke aur tum sab us se dāro aur namāz parho aur mushrikon meṇ na ho. (31.) Jinhon ne apnā dīn tukre tukre kar diyā aur guroh guroh ho gae, har firqa jo us ke pās hai us par kḥush hai. (32.) Jab ādmīon par saḥtī āwe apne Rabb ko us kī taraf rujū' karke pukārte haiṇ phir jab wuh apnī taraf se unhen rahmat chakhātā hai fauran un meṇ se ek farīq apne Rabb kā sharīk ṭhahrātā hai. (33.) Tāki jo ham ne unhen diyā us kī nā-shukrī karen, fāide uṭhā lo phir ma'lūm karoge. (34.) Kyā ham ne un (ahl-Makka) par koī sanad nāzil kī hai, ki wuh sanad in ke sharīkon meṇ boltī hai. (35.) Aur jab ham ādmīon ko rahmat chakhāte haiṇ wuh kḥush hote, aur jab un ke kām meṇ se sabab, koī burāī ātī hai fauran nā ummed ho jāte haiṇ. (36.) Kyā unhon ne na dekhā, ki Allāh jis ke liye chāhe rizq phailātā aur tang kartā hai, is meṇ imāndār logon ke liye mu'jizāt haiṇ. (37.) So tū rishtedār kā aur muhtāj kā aur musāfir kā haqq adā kar, un ke liye jo Allāh kī razāmandī chāhte yih bihtar hai, aur wuhī murād-yāfta haiṇ. (38.) Aur jo kuchh tum sūd par dete ho, ki logon ke māl meṇ baḥtā rahe, wuh Kḥudā ke pās nahīṇ baḥtā, aur jo zakāt ba-talab razāmandī Kḥudā tum dete ho wuhī haiṇ jin ke dūne ho gae. (39.) Wuhī Allāh hai jis ne tumhen paidā kiyā phir tumhen rōī

dī, phir tumhen māregā, phir tumhen jīlāegā; tumhare sharīkon men koī hai; ki in kāmon men se kuchh kar sake: Allāh tumhare shirk se pāk aur buland hai.

(40) K̄hushkī aur tarī men ādmīon ke a'amāl ke sabab fasād (qaht) zāhir hūā hai; tāki unhen un ke ba'z a'amāl kā (mazā) chakhāyā 5 'a jāe; shāyad wuh tauba karen. (41.) Tū kah tum zamīn men sair karo, tāki phalon kā anjām dekho, wuh aksar mushrik the (42) Tū apnā munh sīdhe dīn ke liye sīdhā'rakh, us dīn ke āne se pahle jis kā phir jānā Allāh se nahīn hai us dīn wuh mutafarriq honge. (43.) Jo kāfir hai us kā kufr usī par hai, aur jis ne nek kām kiyā wuh apne liye āramgāh durust karte hai. (44.) Tāki wuh imāndāron nek-kirdāron ko apne fazl se badlā de, wuh kāfiron ko pasand nahīn kartā. (45.) Aur us ke mu'jizāt men se yih hai, ki wuh bashārat dīhinda hawāen bhejtā hai, aur tāki apnī rahmat men se kuchh tumhen chakhāwe, aur tāki apne hukm se kishtī jāri kare aur tāki us ke fazl (rozgār) kī talāsh karo aur shāyad tum shukrguzār ho. (46.) Aur ham ne tujh se pahle kaī rasūl un kī qaumon kī taraf bheje the, phir wuh un ke pās mu'jizāt lāe, phir mujrimon se ham ne badlā liyā thā, aur momīnīn kī madad ham par lāzim thī. (47.) Allāh wuh hai jo hawāen bhejtā hai phir wuh hawāen bādāl uṭhātī hai, phir bādalon ko āsmān men phailātā hai jaise chāhe aur use parā parā kartā hai, phir tū dekhegā qatre bādalon men se girte hai: phir jab wuh apne bandon men se jis par chāhe bādāl pahunchātā hai to fauran wuh k̄hush ho jāte hai. (48) Aur agarchi wuh bārīsh āne se pahle nā-ummed the. (49.) Dekh Allāh kī rahmat ke āsār kyūnkar zamīn ko ba'd maut zinda kartā hai, be-shakk wuh murde jīlāne-wālā hai. aur wuh har shai par qādir. (50.) Aur agar ham aisī hawā bhejen, ki wuh us (khet) ko zard dekhne, to is ke ba'd wuh kāfir hote hai. (51.) Tū murdon ko nahīn sunā saktā aur na bahron ko āwāz sunā saktā hai, jab wuh pīṭh pherke bhāgen. (52.) Aur tū andhon kā un kī gumrahī se rah-numā nahīn hai, tū to usī ko sunā saktā jo hamārī āyāt ko mān letā hai pas wuhī Musalmān hai.

(53.) Allāh wuh hai jis ne tumhen kamzorī se paidā kiyā, phir ba'd 6 'a kamzorī quwat dī, phir ba'd quwat kamzorī aur burhāpā diyā, jo chāhtā paidā kartā, wuh dānā tawānā hai. (54.) Aur jis dīn wuh gharī qāim hogī mujrim qasmen khāenge. (55) Kī ham to ek hī gharī (dunyā men) rahe the yūn ulte phirāe jāenge. (56) Aur jinhen 'ilm o imān milā hai; kahenge, tum Allāh kī kitāb ke muwāfiq qiyāmat, tak rahe the, yih hai qiyāmat kā dīn lekin tum ne na jānā thā. (57.) So āj zālīmon ko un kā 'uzr nafa' na degā aur na un se rujū' talab hogā (58.) Aur ham ne is Qurān men ādmīon ke liye har tarah kī misāl bayān kī hai, aur (ai Muhammad) agar tū un pās koī mu'jiza bhī lāwe, to kāfir kahenge, ki tmu behūda-go ho. (59.) Yūn Allāh ne lā-'ilm

logon ke dilon par muhr kí hai. (60.) Pas sabr kar Alláh ká wa'da sachchá hai, aur wuh jo yaqín nahín karte, tujhe khaffif na karen (tú un se hoshiyár rah.)

(81.) SÚRA LUQMAN MAKKÍ HAI

Ayát 34, Rukú' 4.

Alláh rahmán rahím ke nám se shurú' kartá hún.

(1.) Alm. Yih hikmat-wálí kitáb kí áyát hain. (2.) Nekon ke liye hidáyat o rahmat. (3.) Jo namáz parhte aur zakát dete, aur wuh ákhirat ká yaqín rakhte hain. (4.) Wuh apne Rabb se hidáyat par hain, aur wuhí murád yáfta hain. (5.) Aur ádmíon men koí hai, ki khel kí bát kharíd kartá hai, táki Khudá kí ráh se be-samjhe gumráh kare, aur use thaṭhá men uráwe: aison ko zillat ká 'azáb hogá, (Nasr Bin Háris, Makka se ba-mulk Fáras tijárat ke liye gayá thá, wahán se Rustam o Isfandiyár ká qissa kharíd láyá, aur ahl i Makka se kahtá thá, ki Muhammad ke qissa Samúd o Ád wagaira se jo Qurán men hain yih qissa jo main láyá hún bihtar hain.) (6.) Aur jab us ke sámhne hamárá áyát parhí játi hain gurúr se chal detá hai, goyá un ko suná hí nahín, goyá us ke donon kán bhárá hain pas tú use dukh ke 'azáb kí khush-khabrí suná. (7.) Jo ímán láe aur nek kám kiye un ke liye ni'mat ke bág hain; (8.) Us men hamesha rahenge, Alláh ká sachchá wa'dá hai aur wuh gálib hakím hai. (9.) Ásmánon ko bagair sutúnon ke paida kiyá tum unhen dekh rahe ho, (ki bagair sutún ásmán kharé hain) aur zamín men pahár dál diye, ki wuh zamín tumhen leke jhuk na jáe, aur har tarah ke jánwar us men phailáe, aur ásmán se pání utará, aur ham ne us men har jorá nafis ugáyá. (10.) Yih Alláh kí paidáish hai, pas tum mujhe dikháo, kí Alláh ke siwá unhon ne (ya'ne, gair- ma'búdon ne) kyá paidá kiyá hai, balki zálím saríh gumráhí men hain.

(11.) Ham ne Luqmán ko hikmat dí thí (yih Luqmán koí Habshí gulám thá, jis ke mukhtalíf qisse aur nasb-náme mazkúr hain) kí Alláh ká shukr kare, aur jo shukr kartá apne liye shukr kartá hai, aur jo kufr kartá, Alláh be-parwá sitúda hai. (12.) Aur jab Luqmán ne ba-waqt nasíhat apne beté se kahá, ki ai beté Alláh ke sáth shirk na kíjyo; shirk bará zulm hai. (13.) Aur ham ne insán ko us ke wálidain ke haqq men nasíhat dí hai, us kí wálda ne use peṭ men thak thakke rakhá hai, aur us ká dúdh chhuráná do baras men hai, merá aur apne wálidain ká shukr kar: merí taraf áná hai. (14.) Aur agar wálidain tujhe mere sáth us chíz ke shirk ká hukm den, jis ká tujhe 'ilm nahín to un ká hukm na mán, aur dunyá men un ke sáth achchhí tarah rah: Aur jo merí taraf rujú' hai us

kí pairaui kar, phir tum merí taraf áoge main tumhen batáungá jo tum karte the. (15.) Aí beṭe, agar koí chíz ráí ke dáne ke barábar pat-thar men yá ásmán men yá zamín men ho, use bhí Alláh láegá Alláh bárík khabardár hai. (16.) Aí beṭe, namáz parhá kar, aur bhalái ká hukm de, aur burái se mana' kar, aur jo tujh par paṛe us par sabr kar, yih himmat ke kámon men se hai. (17.) Aur logon ke liye apne gál na phulá (takabbur na kar) aur zamín par mataktá na chal. Alláh kí matkú ghamandí ko pasand nahín kartá. (18.) Aur darmiyáná chál chal, aur apní áwáz níchí rakh, be shakk sab se burí áwáz gadhon kí áwáz hai.

(19.) Kyá tum ne na dekhá, kí jo kuchh ásmán aur zamín men hai, Alláh ne tumháre fáida ke liye musakḥkhar kiyá hai, aur us ^{3'a} ne apní ni'maten záhiran aur bátinan tum par púrí kí hain, aur ádmion men koí hai, kí bagair 'ilm aur bagair hidáyat aur bagair roshan kitáb Kḥudá ke báre men jhagartá hai (20.) Aur jab unhen kabá jáe, kí jo Kḥudá ne názil kiyá us ke pairau ho, kahte hain, kí jis bát par ham ne apne ábá ko páyá ham usí ke pairau hongé. Ayá, kyá agar unhen shaitán dozakh kí taraf bulátá ho tau bhí. (21.) Aur jis ne apná munh Alláh kí taraf mutawajjuh kiyá, aur wuh nek hai, us ne pukhta dastáwez pakrí hai, aur har kám ká anjám Kḥudá kí taraf hai. (22.) Aur jo káfir húa, us ká kufr tujhe gamgín na kare unhen hamáří taraf áná hai, jo karte the ham unhen batáenge, jo dilon men hai Alláh jántá hai. (23.) Ham unhen thorá sá fáida denge, phir sakht 'azáb kí taraf ham unhen pakar buláenge. (24.) Aur jo tú un se púchhe, kí kis ne ásmán o zamín ko banáyá, kahenge, Alláh ne, tú kah Alláh kí hamd ho, balki aksar wuh nahín jánte. (25.) Jo ásmán o zamín men hai Alláh ká hai, Alláh be-parwá sitúda hai. (26.) Jis qadar zamín men daraḥt hain, agar sab qalam ban jáen, aur samundar (siyáhi ho) us ke ba'd sá samundar aur (us kí madad karen, kí áth samundar siyáhi ke ho jáen) Alláh kí báten tamám na hongí Alláh gálib hakím hai. (27.) Tum sab kí paidáish, aur sab ká jí uthná aisá hai jaise ek tan (ká paidá karná aur utháná) Alláh suntá dekhtá hai. (28.) Kyá tú ne na dekhá, kí Alláh din men rát, aur rát men din dáḥl kartá hai, aur Súraj o Chánd ko musakḥkhar kiyá, sab ek waqt i mu'aiyan tak chal rahe hain, aur Alláh tumháre kám jántá hai. (29.) Yih is liye hai, kí Alláh haqq hai, aur us ke síwá jo tum pukárte ho bátíl hain, aur Alláh bará buland hai.

(30.) Kyá tú ne na dekhá, kí kishtí samundar men ba-fazl Kḥudá chaltí hai, kí wuh tumhen kuchh apní qudrat dikháwe, ismen ^{4'a} har sábir shákir ke liye ma'jize hain. (31.) Jab kí un ko misl sayábanon ke mauj dhánpí hai, wuh use ba-ḥulús i dín pukárte hain, phir jab wuh unhen kḥushkí par naját detá hai, to koí un men miyá-na-rau hotá hai, aur hamáří áyát ká inkár sirf 'áhd-shikan ná-shukr kartá

hai. (32.) Ai logo, apne Rabb se daro, aur us din se daro, ki bāp beṭe ke kām na āegā, na beṭā bāp ke kuchh kām āegā. (33.) Allāh kā wa'da haqq hai, tumhen dunyā kī zindagi fareb na de, aur Khudā ke bāre men tumhen wuh farebī, fareb na de. (34.) Us gharī kā 'ilm Khudā ko hai, aur wuh bārish nāzil kartā hai, aur jo rihmon men hai wuh jāntā hai, aur koī nahīn jāntā, ki kal wuh kyā kamāwegā, aur koī nahīn jāntā, ki wuh kis zamīn men maregā Allāh dānā khabardār hai.

(32.) SURA SIJDA MAKKI HAI.

Ayāt 30, Rukū' 3.

Allāh rahmān rahīm ke nām se shurū' kartā hūn.

(1) Alm. Is kitāb kā utārā jis men kuchh shakk nahīn jāhān ke Rabb se hai. (2) Kyā wuh kahte hai, ki yih (Muhammad) kā iftarā hai, balki wuh to tere Rabb se sach hai, tāki tū us qaum ('Arab) ko jin ke pās tujh se pahle koī darāū nahīn āyā tū qarawe shāyad wuh rāh pāen. (3.) Allāh wuh hai jis ne āsmān aur zamīn aur jo un men hai chha din men paidā kiya, phir taḡht par sīdhā ho gayā, us ke siwā tumhāre liye koī walī aur shāfi' nahīn hai; kiya tum nasihat-pazīr nahīn hote. (4.) Āsmān se zamīn tak kā intizām wuh kartā hai, phir wuh kām us kī taraf ek din men chaḡh jātā hai, aur us din kī miqdār, tumhāre hisāb se hazār baras kī hai. (5.) Yihī 'azīz Rahīm gāib o āshkārā kā 'ālim hai. (6.) Jis ne har shai khūb banāī, aur paidāish, insān kā shurū' miṭṭī se kiya. (7.) Phir us kī nasl be-qadr nochire hūe pānī (nutfa) se banāī. (8.) Phir use sīdhā kiya aur apnī rūh men se us men phūnkā aur tumhāre liye kān o āṅkhen aur dil paidā kiye: tum thorā shukr karte ho. (9.) Aur unhon ne kahā, ki kyā jab ham zamīn men khoe gaye, kyā ham naī paidāish men hongē (10.) Balki wuh apne Rabb kī mulāqāt ke munkir hai. (11.) Tū kah malk-ul-maut jo tum par muqarrar hai, tumhen māregā, phir tum apne Rabb kī taraf jāoge.

(12.) Aur agar tū dekhe, jab mujrim apne Rabb ke sāmne sir niche kiye hongē, ai hamāre Rabb ham ne dekh liyā aur sun liyā, ab phir hamen dunyā men bhej, kī ham neki karen, ab hamen yaqīn ā gayā. (13.) Aur agar ham chāhte to har shakhs ko us kī hidāyat pahunchāte lekin merī yih bāt qāim ho gayī hai, kī main zurūr dozaḡh ko ba'z jinn aur ādmī jama' karke bhar dūngā. (14.) Pas chakho; is liye, ki tum apne is din kī mulāqāt ko bhūl gaye the, ham bhī tumhen bhūl gaye hai: apne kāmōn ke sabal dāimī 'azāb chakho. (15.) Hamārī āyāt par wuhī imān lāte hai, jinhen jab kabhī hamārī āyāt se nasihat dī jāe, wuh faura sijda men girte, aur ba-hamd Rabb Subhān Allāh

kahte aur takabbur nahīn karte. (16.) Un kī karwaṭeṅ bichhaunon se alag rahtī haiṅ, khauf o tama' se Rabb ko pukārte, aur jo kuchh ham ne diyā us meṅ se kḥarch karte haiṅ. (17.) Pas koī nahīn jāntā, ki un ke liye āṅkhon kī ṭhandak se kyā kuchh un ke a'amāl ke badle meṅ poṣhida rakhā gayā hai. (18.) Kyā momin aur fāsiq barābar haiṅ: har-giz barābar nahīn. (19.) Jo imān lāe aur nek kām kiye un ke liye ba-muqābala a'amāl mihmānī meṅ jāe sukūnat bihisht haiṅ. (20.) Aur jo fāsiq haiṅ un kā ṭhikānā āg hai, jab wahān se nikalne kā irāda karenge, phir usī meṅ lautāe jāenge, aur kahā jāegā āg kā 'azāb chakho, jise tum jhuthlāte the. (21.) Aur bare 'azāb kī is taraf (ya'ne, dunyā meṅ) ham zurūr unheṅ chhoṭā 'azāb (jahād meṅ qatl o qaid kā) chakhā denge shāyad wuh phireṅ. (22.) Aur us se ziyāda zālīm kaun hai, ki wuh Rabb kī āyāt se nasīhat diyā gayā phir un se muṅh morā, ham in mujrimon se badlā lenewāle haiṅ. (23.) Aur ham ne Mūsā ko kitāb dī thī pas tú (ai Muhammad) kitāb (Qurān) ke milne se shakk meṅ na rah. Aur ham ne use Banī Isrāel ke liye hidāyat ṭaharāyā thā. (24.) Aur ham ne banī Isrāel meṅ imām uṭhāe the, kī hamāre hukm se hidāyat karte the, jab kī wuh sābit-qadam rahe the aur wuh hamārī āyāt par yaqīn rakhte the. (25.) Terā Rabb un meṅ qiyāmat ke din, darmiyān un kī iḳhtilāfī bāton ke faislā karegā. (26.) Kyā us ne unheṅ hidāyat na kī thī, kī kis qadar ummaten ham ne in se pahle halāk kīṅ haiṅ, jo apne gharon meṅ chalte phirte the; is meṅ nishān hai, kyā wuh nahīn sunte. (27.) Kyā unhon ne na dekhā, kī ham banjar zamīn kī taraf pānī rawān karte aur us se zirā'at nikālte haiṅ us se wuh aur un ke chaupāe khāte haiṅ, kyā wuh nahīn dekhte. (28.) Aur kahte haiṅ, kī yih fath kab hogī, agar tum sachche ho. (29.) Tú kah fath ke din, kafāron ko un kā imān nafa' na degā aur na unheṅ muhlat milegī. (30.) Un se muṅh mor aur muntazir rah; wuh bhī muntazir haiṅ.

(33.) SURA AHZAB MADANI HAI.

Āyāt 78, Rukū' 9.

Allāh rahmān rahīm ke nām se shurū' kartā hūn.

- (1.) Ai nabī Allāh se ḍar aur kāfiron o munāfiqon kī na mān (jang i
 1 'a Uhad ke ba'd ba'z ahl i Makka o Madīna milke bachand shart
 sulh kā 'ahd bāham karnā chāhte the) Allāh dānā bakīm hai.
 (2.) Aur jo tujhe tere Rabb se ilhām hotā hai, usī kī pairauf kar, Allāh
 tumhāre kāmōn se kḥabardār hai. (3.) Allāh par tawakkul rakh, aur
 Allāh wakīl kāfī hai. (4.) Allāh ne kisī ādmī ke peṭ meṅ do dil paidā
 nahīn kiye, na tumhārī un 'auraton ko jinheṅ tum mā kah baithe ho,
 tumhārī sachche mā banāyā na tumhāre muṅh bole beṭon ko haqīqī

betā ṭahráyá, yih to tumháre munḥ kí báten hain, aur Alláh sach boltá aur ráh dikhlatá hai. (5.) Un (munḥ bole beton) ko un ke haqíqí ábá kí taraf mansúb karke pukáro, yih Alláh ke nazdík durust-tar hai, phir agar tum un ke ábá ko na jánte ho, to wuh tumháre díní bháí yá muálí (ázád gulám hain,) aur is báre men jo bhúl tum se ho jáe tum par gunáh nahín, lekin tumhárí dílí 'amdí báton men gunáh hotá hai, aur Alláh baḥshinda mihrbán hai. (6.) Mominín men un kí jánon se nabí ziyáda muqaddam hai, aur nabí kí 'auraten mominín kí máen hain, aur ba'z qarábati ba'z kí nisbat Alláh kí kitáb men tamám mominín aur muhájirín se ziyáda nazdík hain, magar yih, kí tum apne doston kí taraf kuchh ihsán karo: yih kitáb men likhá hai. (7.) Aur jab ham ne sab nabíon se aur tujh se, (aí Muhammad) aur Núḥ o Ibráhím o Músá o 'Isá bin í Mariyam se íqrár liyá thá aur un se pukhta 'ahd bándha thá. (8.) Táki wuh sádíqon se un ke sídq kí bábat suwál kare; aur káfiron ke liye dukh ká 'azáb tayyár kiyá hai.

(9.) Ai ímándáro, apne úpar Alláh ká ihsán yád karo, jab tum par 2 'a (ḡhandaq ke dín) faujen áín, tab ham ne hawá aur aisá lashkar bhejá jise tum ne na dekhá: aur Alláh tumháre kám dekhtá hai. (10.) Jab wuh tumháre úpar aur niche (ya'ne. wadí Madíne ke nasheb o faráz) se áe the, aur jab ánkhen ḡagmagá gáín thín, aur díl halaq men ágae the, aur tum Alláh kí nisbat tarah tarah ke ḡhiyál karne lage the: (11.) Wahán mominín ká ímtihán húá, aur wuh ḡhúb hí hiláe gae. (12.) Aur jab munáfiqín aur wuh jin ke dílon men marz hai, yún bolte the, kí hamen Alláh aur us ke rasúl ne fareb hí ká wa'da díyá thá. (13.) Aur jab un men seek guroh ne kahá thá, kí aíahl Madína tumháre liye maqám nahín, apne gharon ko chale jáo, aur un men se ek faríq ne nabí se ruḡhsat mángí thí: kahte the, kí hamáre gharkhule parehain aur wuh hargiz khule na pare the un ká íráda sírf bhágne ká thá. (14.) Aur agar wuh (muḡhálífn) shahr men atráf se ghús áte, aur un se fitna (ḡhána-jangí yá irtidád) talab karte toyih log mán hí lete aur thorí hí der karte. (15.) Hálánki pahle Alláh se íqrár kar chuke hain, kí píṭh na pherenge: aur Alláh ká 'ahd-púchhá jáegá. (16.) Tú kah bhágná kám na áegá agar tum maut se yá qatl se bhágoge to (dunyá men) thorá hí fáida uṭháoge. (17.) Púchh kaun tumhen Alláh se bacháegá, agar wuh tumháre sáth burái ká íráda kare, yá bhalái ká íráda kare, aur wuh Alláh ke síwá apne liye koí walí aur madadgár na páenge. (18.) Alláh tum men se roknewálon ko jántá hai, aur un ko jo apne bháíon se kahte hain kí hamárá taraṭ chale áo, aur larái men kam házir hote hain. (19.) Tum Musalmánon kí nisbat buḡhl karke, phir jab ḡar ká waqt átá hai, to tú dekhegá, kí terí taraf tákte hain; un kí ánkhen aisí phirtí hain goyá maut se be-hosh húe hain, phir jab ḡhauf chalá játá hai, to tum par tez zubánon se zabán-darází karte hain, mál ḡanímát par baḡhlí karte

húe: wuhí haiṅ jo ímán nabíṅ lée, phir Alláh ne un ke kám nákára kar diye aur yih Alláh par ásán hai. (20.) Wuh gumán karte haiṅ, ki faujeṅ ab tak nahíṅ gáíṅ, aur agar wuh faujeṅ phir á jáeṅ, yih in kí tamanná hai, kásh! ki faujeṅ ganwáron ke darmiyán jangal meṅ hoṅ, un kí khabaren púchhte haiṅ, aur agar yih log tum meṅ hote haiṅ bahut hí kam larṭe haiṅ.

(21.) Tumháre liye rasúl Alláh meṅ (qayám dar jang kí bábat) ach-
 3 'a chhá namúna hai, us ke liye jo Alláh oákhirí dín kí ummed rakh-
 tá aur Alláh ko bahut yád kartá hai (22.) Aur jab ímándáron ne Ahzáb (jamá'at-háe mukhálifín) ko dekhá, kahá yihí hai jis ká ham se Alláh aur us ke rasúl ne wa'da kiyá thá, aur Alláh aur us ke rasúl ne sach kahá thá, aur un ká ímán o Islám hí baṛhá. (23.) Ímándáron meṅ aise mard bhí haiṅ, kí jis bát par Alláh se 'ahd bāṇdhá thá púra kar dikhláyá, ba'z ne apná kám púra kiyá (kí shahíd húe) aur ba'z ne intizárí kí aur kuchh tabdíl na kí. (24.) Táki Alláh sachchon ko un ke sach ká badlá de, aur munáfiqon ko 'azáb kare, agar cháhe, yá un par mutawaj-
 jih ho, Alláh baṅghshinda mihrbán hai. (25.) Aur Alláh ne káfíron ko un ke gussa meṅ lautá diyá, unhon ne kuchh nafa' na páyá (ya'ne, hamen náhíṅ lúṭá) aur jang ke báre meṅ ímándáron ko Alláh ne kifáyat kí Alláh tawáná gálib hai. (26.) Aur ahl í kitáb meṅ se Alláh ne un ko pasí kar diyá jo apní garhíon meṅ se un (ahl Ahzáb) ke madadgár húe the aur un ke dílon meṅ khauf dálá ki tum ba'z ko qatl aur ba'z ko qaid kar rahe ho (hazrat ke hukm se un Yahúdíon ke sab jawán qatl kiye gae the aur sab larke o 'auraten qaid húí thín.) (27.) Aur Alláh ne un kí zamín aur gharon aur amwál ká tumhen wáris kar diyá ais zamín, ki tumháre qadam wahán pahle na gae the, aur Alláh har sha par qádir hai.

(28) Ai nabí tú apní 'auraton se (kí us waqt 9 thín aur 'umda kḥurák
 4 'a o poshák mángtí thín) kah, agar tum hayát dunyá aur us kí ráish cháhte ho, to áo main tumhen fáida pahuncháúṅ, aur tumhen achchhí tarah se rukhsat karúṅ (ya'ne, taláq dúṅ.) (29.) Aur agar tum Alláh aur us ke rasúl ko aur kḥána ákhirat ko cháhte ho to Alláh ne tum meṅ se nekon ke liye ajr 'azím taiyár kiyá hai. (30.) Ai nabí kí 'aurato jo koí tum meṅ se záhíran badkárí karegí, us ke liye dohrá 'azáb do-chand kiyá jáegá, aur yih Alláh par ásán hai.

(—BAISWAN SIPARA —)

(31.) Aur jo koí tum meṅ se Alláh aur us ke rasúl kí itá'at aur nek 'amal karegí ham us ká ajr dúṅ us ko denge, aur 'izzat kí rozí us ke liye ham ne taiyár kí hai. (32.) Ai nabí kí 'aurato tum aur 'auraton kí

manind nahin ho; agar tum daro, pas tum (mardon se) dabke na bolo. ki jis ke dil men nifaq hai wuh lalach kare aur tum pasandida bat kaho, (33.) Aur apne gharon men thahro aur (apna husn dikhati na phiro jaise pahle jahiliyat men dastur tha, namaz parho aur zakat do, aur Allah aur us kerasul kitat karo, ai is gharwalio Allah chahata hai, ki tum senapaki dur kare aur tumhen khub pak kare. (34.) Aur Allah ki ayat aur hikmat men se jo kuchh tumhare gharon men parha jata hai, use yad rakho, Allah latif khabardar hai.

(35.) Musalman mard aur Musalman 'auraten, aur momin o mominat, aur farmanbardar mard o 'auraten, aur sachche aur sachchian, aur sabir o sabirat, aur 'ajiz o 'ajizat aur mukhaiyar aur mukhaiyarat, aur rozadar mard aur 'auraten, aur apni sharmgahon ke muhafiz aur muhafizat, aur wuh mard o 'aurat jo Allah ko bahut yad karte hain, un ke liye Allah ne mu'afi aur ajr 'azim taiyar kiya hai. (36.) Jab Allah aur us ka rasul ko bat muqarrar kare, to kisi imandar mard o 'aurat ko apne kam ka ihtiyar nahin hai (Zainab aur us ke bhai Abdullah ka zikr hai jinhon ne hazrat ki tajwiz ko na-manzur kiya tha, ki Zaid ko manzur na karte the shadi ke liye) aur jis ne Allah aur us ke rasul ki nafarmani ki wuh sarif gumrah hua (yeh sunke Zainab ba-nachari razi hui aur Zaid se nikah kiya.) (37.) Aur jab tu ai Muhammad (Zaid) se jis par Khuda ne aur tu ne fazl kiya kahta tha, ki tu apni 'aurat ko tham rakh aur Khuda se dar, aur tu apne dil men is bat ko chhipata tha (ya'ne, Zainab ke 'ishq ko) aur Allah use zahir kiya chahata tha, aur tu ad non se darti tha, halanki tujhe Allah se ziyada darna chahiye tha (qissa yeh hai, ki jab bamarzi hazrat Zainab se Zaid ka nikah ho gaya, phir kisi waqt wuh gusal karti hui hazrat ko nazar a gai, aur hazrat ne subhan Allah ahsan ul khaliqn kaha; is se Zainab samajh gai, ki hazrat ka dil us par a gaya hai tab us ne apne shauhar Zaid se kaha, aur Zaid usi waqt se yaksu hua, aur talaq ka irada kiya, hazrat ne kaha talaq na de, apni 'aurat ghar men rakh : hazrat ka dil andar se yeh chahata tha; ki talaq dewe to khub bat hai main use le lungi: akhir us ne talaq de di) pas jab Zaid ne apna matlab us se pura kar liya to ham ne ai Muhammad tera nikah us 'aurat se kar diya, takimandaron par apne munh bole befon ki 'auraton men tangi na rahe jab ki wuh apna matlab un se pura karlen aur Allah kakam pahle hi se kiya hua tha. (38.) Jo Allah ne nabi ke liye faraz kar diya us men nabi par kuchh tangi nahin Allah ka dastur hai, jo salaf men jari raha hai, (kinabi par tangi nahin hoti hai) aur Allah ka andaza muqarrar kiya hua hai. (39.) Jo Khuda ke paigam pahunchate aur us se dartte hain, aur kisi se nahin dartte magar Allah se aur Allah muhasib kafi hai. (40.) Tumhare mardon men se Muhammad kisi ka bap nahin hai, lekin Allah ka rasul hai aur sab nabion par muhr hai, aur Allah har shai ko janta hai.

(41.) Ai imándáro Alláh ká bahut zikr karo, aur subh o shám us
 6 'a kí tasbīh karo. (42.) Wuhí hai, kí tum par rahmat bhejtá hai,
 aur us ke firishte bhí; táki tumhen tárikion se roshní men
 láwe, aur wuh imándáron par mīrbán hai. (43.) Jis din us se milenge
 ua kí du'á-i-khai r salám hogá, aur us ne 'izzat ká ajr un ke liye tai-
 yár kiyá hai. (44.) Ai nabí ham ne tujhe gawáh aur bashárat dīhinda
 o qaráú karke bhejtá hai. (45.) Aur Khudá kí taraf us ke hukm se pu-
 kárne wálá aur roshan-chirág. (46.) Aur tú imándáron ko bashárat
 de, kí un ke liye Alláh se bará fazl hai. (47.) Aur tú káfiroñ o muná-
 fiqon ká kahá na mán, aur unhen izá dená chhor de, aur Alláh par bha-
 rosa kar, Alláh kár-sáz káfi hai. (48.) Ai imándáro, jab tum imándár
 'auraton se nikáh karo, phir tum unhen chhúne se pahle taláq de do to
 tumháre liye un par kuchh iddat nahín, kí us ká shumár karo, so tum
 unhen fáida pahuncháo aur achchhí tarah se rukhsat kar do. (49.) Ai
 nabí ham ne terí wuh 'auraton tujh par halál kí jin ká mahar tú de chuká
 hai, aur wuh laundíán jinhen terí taraf Alláh láyá (jo mál ganímat se
 tere hissa men áin) aur tere chachá kí betíán aur terí phuphí kí betíán
 aur tere māmún kí betíán aur terí khála kí betíán jinhon ne tere sáth
 hijrat kí hai, aur wuh momín 'aurat (bhí halál hai) jis ne apná nafs nabí
 ko bakhsh diyá, agar nabí bhí us ke nikáh ká iráda kare, yih hukm
 kháss tere hí liye hai, siwá aur imándáron ke. (50.) Un kí zauját
 aur bándion men jo ham ne un par farz kiyá hai, hamen ma'lúm hai,
 táki tere úpar tangí na rahe, aur Alláh bakhshinda mīrbán hai. (51.)
 Un 'auraton men se jise tú cháhe tákhír men dál aur jise cháhe apní
 taraf jagah de: aur jis 'aurat ko tú ne yaksú kar diyá thá agar tú phir
 bulá bheje, tujh par gunáh nahín, yih qa'ida un kí ánkhen thandhí
 rakhne ke liye ziyáda qaríb hai, kí wuh gam na karen, aur sab rázi
 rahen us par jo tú unhen de, Alláh jántá hai jo tumháre dilon men hai,
 aur Alláh daná burdbár hai. (52.) Is ke ba'd tere liye 'auraton halál
 nahín hain? auri yih bhí halál nahín, kí ab tú ba-'iwaz un ke aur 'auraton
 badle agarchi tujhe un ká husn pasand bhí áwe magar bándíán (aur bhí
 á saktí hain) aur Alláh har shai ká nigahbán hai.

(53.) Ai imándáro nabí ke ghar men dákhil na húa karo, magar jab
 7 'a kí tumhen kháne par buláyá jáe, kháná pakne kí ráh na dekhá
 karo, lekin jab tum buláe jáo tab áo, aur jab khá chuko muta-
 farriq ho jáo báton men dil lagáke na baiṭhe raho, yih tumhári bát nabí
 ko izá pahuncháti hai, phir nabí tum se sharmátá hai, aur Alláh sach
 bát se nahín sharmátá, aur jab tum nabí kí 'auraton se kuchh asbáb
 mángo to parda ke báhar se máng liyá karo is men tumháre aur un
 'auraton ke dilon ke liye ziyáda pákízagi hai, aur tumhen láiq nahín, kí
 rasúl Alláh ko izá pahuncháo (jaise Zainab ke walíma ke waqt ba'z ne
 izá pahunchái thí) aur na yih láiq hai kí tum nabí kí 'auraton se us ke

píchhe kabhí nikáh karē, yih Alláh ke nazdík gunáh i 'azím hai. (54.) Koí bát tum kholo yá chhipáo Alláh har bát jántá hai. (55.) 'Auraton par kuchh gunáh nahín, kí apne bápon o beṭon aur bhálon aur bhatíjon aur bhánjon aur apní ham-jns 'auraton aur oáнді gulámon ke (sámhne áwen,) aur Alláh se ḍaro, aur Alláh har shai par gawáh hai. (56.) Alláh aur us ke firishte nabí par darúd bhejte hain, ai imándáro tum bhí us par darúd o salám bhejo. (57.) Jo log Alláh aur us ke rasúl ko ízá pahuncháte hain, Alláh ne dunyá aur ákhirat men un par la'nat kí hai, aur un ke liye ruswái ká 'azáb taiyár kiyá hai. (58.) Aur wuh jo imándár mardon aur 'auraton ko be-qusúr ízá dete hain, unhon ne buhtán aur saríh gunáh ká bojh uṭháyá hai.

(59.) Ai nabí apní 'auraton aur beṭon aur mominín kí 'auraton se
 8 'a kalí de, kí apní chádaren apne úpar ḍálen, yih tariqá qaríb-tar hai, kí wuh pahchání jáen, phir ízá na páen (Madína men barahna-rú 'aurat ko sharír log chheṛte the) aur Alláh baḁhshinda mihrbán hai. (60.) Agar munáfiqn aur wuh jun ke dilon men marz hai, aur jo Madína men bad-ḁhabaren uráte hain báz na áenge (Ai Muham-mad) tujhe ham un ke píchhe lagáenge, phir Madína men wuh log thore dinon tere nazdík rahne páenge (qatl hongē yá jiláwatan). (61.) La'natí log jahán kahín milen pakre jáen aur ḁhúb qatl kiye jáen (62.) Alláh ká tariqa hai guzashtagán men, aur tú Alláh ke tariqe men tabdíl na páegá. (63.) Tujh se log us gharí kí bábat púchhte hain, tú kah is ká 'ilm ḁhudá ko hai, aur tú kyá jáne sháyad wuh gharí qaríb ho. (64.) Alláh ne káfiyon par la'nat kí aur un ke liye dozaḁh taiyár kiyá hai. (65.) Us men hamesha rahenge, koí wálí aur madadgár na páenge. (66.) Jis din un ke munh ág men pulṭián kháenge, kahenge kásh! kí ham Alláh aur rasúl kí mánte. (67.) Aur kahenge, ai hamáre Rabb, ham ne apne saiyádon aur buzurgon kí mání thí, unhon ne hamen ráh es bahkáyá. (68.) Ai hamáre Rabb unhen dúná 'azáb de aur un par barí la'nat bhej.

(69.) Ai imándáro tum un jaise na ho, jinhon ne Músá ko dukh diyá
 9 'a thá, Alláh ne un kí báton se Músá ko pák sábit kiyá, aur wuh ḁhudá ke nazdík 'izzatdár thá (70.) Ai imándáro Alláh se ḍaro aur puḁhta bát bolo. (71.) Wuh tumháre a'amál tumháre liye durust koregá, aur tumháre gunáh baḁhshegá, aur jis ne Alláh aur us ke rasúl kí mání us ne barí murád pái. (72.) Ham ne wuh amánat ásmánon aur zamínon aur paháron ke sámhne pesh kí thí, unhon ne us ke uṭháne se inkár kiyá aur us se ḍar gae, aur insán ne use uṭhá liyá, wuh bará zálím aur bará jáhil thá. (73.) Táki Alláh munáfiq mardon aur 'auraton ko aur mushrik mardon aur 'auraton ko 'azáb kare aur kí momin mardon o 'auraton par rahmat farmáwe aur Alláh baḁhshinda mihrbán hai.

(34.) SURA SABA' MAKKI HAI.

Ayát 54, Rukú' 6.

Alláh rahmán rahím ke nám se shurú' kartá hún.

(1.) Alláh kí hamd ho, jo kuchh ásmán o zamín men hai us ká hai, aur ákhirat men us kí hamd hai, wuh hakím khabardár hai. 1 'a (2.) Jo kuchh zamín men dákhil hotá aur us se nikaltá hai, aur jo ásmán se utartá aur us men charhtá hai, wuh jántá hai : wuh mihrbán bakhshinda hai. (3.) Aur káfiyon ne kahá, ham par wuh gharí na áegí, tú kah, hán, Rabb kí qasam, zurúr tum par áegí. Dáninda i gaib: ásmán o zamín men koi bát zarra ke barábar us se poshída nahín: zarra se chhotí yá barí koi bát nahín, kí kitáb mubín men na ho. (4.) Táki Alláh imándáron nek-kirdáron ko badlá' de unhín ke liye bakhshish o 'izzat kí rozí ha'. (5.) Aur jinhon ne hamárá áyát (Qurání) ke haráne men koshish kí, unhín ke liye dukh kí 'aqúbat ká 'azáb hai. (6.) Aur jinhen 'ilm diyá gayá, wuh jánte hain, kí jo terí taraf tere Rabb se utr á hai haqq hai, aur, kí 'azíz hamíd kí ráh dikhlatá hai. (7.) Aur káfiyon ne ápas men kahá, kí ham tumhen ek ádmí batáwen (Muhammad hai) jo tumhen khabar detá hai, kí jab tum bilkull pára pára ho jáoge tum naí paidáish men hoge. (8.) Alláh par kaisá jhúth bándhá hai yá us ko janún hai, balki wuh jo ákhirat ko nahín mánte 'azáb men aur dúr kí gumráhí men hain. (9.) Kyá unhon ne na dekhá, kí jo kuchh un ke áge aur pichhe hai, ásmán aur zamín se Agar ham cháhen unhen zamín men dhasá den yá un par ásmán ká ek tukrá girá den: is men táib banda ke liye nishán hai.

(10.) Aur ham ne apní taraf se Dáúd ko fazl bakhshá thá. Ai 2 'a paháro us ke sáth rujú' karo aur parinde bhí; aur us ke liye ham ne lohe ko narm kar diyá thá; kí zírah-háe kusháda baná aur andáze se karián jor, aur tum nek kám karo, jo tum karte ho main dekhtá hún. (11.) Aur Sulaimán ke liye hawá (qábú kí gai thí) subh kí sair us kí ek mahíne kí ráh aur shám kí sair us kí ek mahíne kí ráh thí, aur Sulaimán ke liye ham ne gale hús tambe ká ek chashma járfí kar diyá thá, aur jinnát men se wuh jinn (is ke tábí' the) jo us ke sámhne ba-izn i Rabb kám karte the, aur un jinnon men se jo koi hamáre hukm se kajrawí kare, ham use dozakh ká 'azáb chakháwen. (12.) Aur wuh jinnát us ke liye jo wuh cháhtá banáte the, qil'e aur taswíren aur piyále, jaise táláb aur degen ek jagah rakhí hún (kí jinnon ne banáke chúlhon par rakh dín phir uth nahín saktín) ai ál Dáúd shukrguzárfí karo, aur mere bandon men thore shukrguzár hain. (13.) Aur jab ham ne us par maut bhejí, jinnon ko us kí maut kí khabar kisi pená dí, magar zamín ke ek kíre ne (dímak ne) kí us kí láthí ko jis ke

sahāre Sulaimán kí lāsh ek baras kharí rahí) dímak khátí thí, jab wuh gir pará, aur jinnoṇ 'ko ma'lúm húa, (kí wuh murda hai.) Agar jinnáṭ gaib kí bát jánte to zillat ke 'azáb meṇ na rahte (ya'ne, dhoke meṇ kám na karte.) (14.) Qaum sabá ke liye un kí bastí meṇ ek nishán hai, do bág the, dahne báen, apne Rabb ká rizq kháo aur us ká shukr karo, suthrá shahr aur baḡhshinda Rabb. (15.) Unhoṇ ne muḡh moṛá ham ne un par zor ká nálá chhoṛ diyá aur un ke do bágoṇ ke 'iwaz ham ne aur do bág badal diye jin ká mewa kasíla aur jháú aur kuchh thoṛe se ber the. (16.) Yih unke kufr ká badlá ham ne un ko diyá aur burí sazá, siwáe ná-shukr ke aur kisí ko ham nahín diyá karte. (17.) Aur ham ne un (ahl Sabá) meṇ aur un dihát ke darmiyán jin meṇ ham ne barakat dí hai (ya'ne, mulk Qanán meṇ) muttasil muttasil bastíáṇ banáíṇ aur un meṇ sardeṇ muqarrar kí thín, kí rátoṇ aur dinon meṇ un ke darmiyán ba amn sair karo. (18.) Phir ahl Sabá ne kahá ai hamáre Rabb hamáre safaron meṇ dúrí dāl de, aur apní jánoṇ par zulm kiyá, phir ham ne unheṇ afsáni baná diyá, aur bilkull ṭukṛe ṭukṛe kar diyá, is mu'ámale meṇ bar sábir shákir ke liye nishán haiṇ. (19.) Aur Iblis ká gumán un ke haqq meṇ sach ho gayá unhoṇ ne us kí pairaui kí, magar mominín meṇ se ek firqa ne na kí. (20.) Aur shaitán ká un par kuchh galba na thá, magar; (yih is liye húa) kí ham use jo ákhirat par ímán látá hai us se jo ákhirat ke báre meṇ shakkí hai judá karke ma'lúm karen: aur terá Rabb har shai par nigahbán hai.

(21.) Tú kah Khudá ke siwá jinheṇ tum gumán karte ho pukáro, 3 'a ásmán o zamín meṇ wuh zarra ke barábar kisí chíz ke málík nahín, na un meṇ un kí kuchh shirkat hai, aur koí un meṇ se Kḡudá ká madadgár nahín. (22.) Aur Kḡudá ke nazdik shafá'at mufid nahín hotí magar us ke liye jis ke wáste Alláh izn de, yahán tak, kí jab un ke dilon se ghabráhaṭ dúr hogí kahenge tumháre Rabb ne (dar bára shafá'at) kyá farmáyá, (phir áp hí) kahenge sach bát farmái hai wuh bará buland hai. (23.) Tú kah ásmán o zamín meṇ se tumheṇ rizq kaun detá hai, tú kah Alláh, aur main yá tum hidáyat par haiṇ yá sarfḡ gumráhí meṇ. (24.) Tú kah hamáre gunáhoṇ kí púchh tum se na hogí, na tumháre a'amál kí báz pursí ham se hogí. (25.) Tú kah hamárá Rabb ham sab ko jama' karegá, phir ba-insáf ham meṇ faisla degá, aur wuhí dáná munsif hai. (26.) Tú kah tum mujhe wuh ashḡhás dikháó jinheṇ tum ne sharík ṭahará ke Kḡudá meṇ milá diyá, hai nahín balki wuh Alláh gálib hakím hai (27.) Aur ham ne tujhe sab logon ke liye bashárat-dih aur ḡaráu banáke bhejá hai lekin aksar ádmí nahín jánte. (28.) Aur púchhte haiṇ, kiyih wa'da kab ágegá agar sachche ho. (29.) Tú kah tumháre liye us din ká wa'da hai jis se tum ek sá'at tákhír o taqdim na karoge.

(30.) Aur káfiroṇ ne kahá, ki ham na is Qurán par imán láenge, nauskítáb par jois se pahle hai (ya'ne, Baibalpar) aur kásh ki tú
 4 'a dekhe jab zálím apne Rabbke pás khaṛe hongē, ek dúsre par bát
 dálegá, jo za'if samjhe gae the, mutakabbiron se kahenge, agar
 tum na hote ham zurúr imándár hote. (31.) Mutakabbir log za'ifon se
 kahenge, kyá ham ne tumhen hiyádat se roká thá jab wuh tum pás
 áí thí, nahín; tum kḥud mujrim the. (32.) Aur za'if log mutakabbiron
 se kahenge, nahín rát dín ke fareb ne hamen gumráh kiyá, jab, ki
 tum hamen hukm dete the, ki ham Alláh ká inkár karen aur us ke
 liye hamata thahráen, aur jab 'azáb dekhenge nadámat kochhipáenge,
 aur ham káfiroṇ kí gardanon men tauq dálenge, apne hí a'amál ká badlá
 pá lenge. (33.) Aur ham ne jis bastí men daráú bhejá hai waháñ ke
 daulatmandon ne kahá, ki jo kuchh tum láe ho ham us ke munkir hain.
 (34.) Aur kahá, ki ham amwál aur aulád men baṛh ke hain aur ham
 par áfat nahín áti. (35.) Tú kah merá Rabb jis ke liye cháhe rózi
 kusháda yá tang kare lekin aksar log nahín jánte.

(36.) Aur tumháre mál o aulád aise nahín, ki hamáre pás tumhárá
 5 'a darja qaríb karen magar jo imán láyá aur nek kám kiyá unhín
 ke liye ba muqábala 'amal do chand badlá hai, aur wuh únchí
 khiṛkion men aman-yáfta hain (37.) Aur jo log hamárá (Qurání) áyát
 ke 'ájiz karne men sa'í karte hain wuh 'azáb men házir kiye jáenge.
 (38.) Tú kah merá Rabb apne bandon men se jis ke liye cháhe rizq
 kusháda o tang kare, aur jo chíz tum kḥarch karte ho, wuh us ká badlá
 detá hai: aur wuh ráziqon men bihtár hai. (39.) Aur jis dín wuh un sab
 ko uṭháegá, phir firishton ko kahégá, ki kyá yih log tum ko pújte the.
 (40.) Kahenge tú pák hai, tú in ke siwá hamárá kársáz hai, nahín balki
 yih to jinnon ko pújte the aksar un men jinnon ke momin hain. (41.)
 Aj tum ek dúsre kí bhalái o burái ká iḳhtiyár nahín rakhte, aur ham
 sitamgáron se kahenge, jis ág ko tum jhuthláte the us ká 'azáb chakho.
 (42.) Aur jab hamárá roshan áyát un ke sámhne parhí játi hain, kahte
 hain, ki yih (Muhammad) ek ádmí hai, is ká iráda hai, ki jin kí 'ibádat
 tumháre ábá karte the tumhen un se roke, aur kahte hain, ki yih jhúṭṭ
 bāndhá húa hai, aur káfiroṇ ne haqq kí nisbat jab un pás áyá yún kahá,
 ki yih aur kuchh nahín magar sarf fareb hai. (43.) Aur ham ne un
 (ahl 'Arab) ko kitáben nahín dín, ki unhen parhte aur tujh se pahle un
 kí taraf ham ne koí daráú bhí nahín bhejá. (44.) Aur un se aglon ne bh
 huṭhláyá thá; aur jo kuchh ham ne aglon ko diyá thá, us ke daswen
 hissa ko bhí yih nahín pahúnche; phir unhon ne hamáre rasúlon koí
 jhuthláyá: phir kaisá thá hamárá inkár.

(45.) Tú kah main tumhen ek hí nasíhat detá hún, yih ki tum do do
 6 'a ek ek Alláh ke liye uṭho phir fikr karo, ki tumhárá sáhab (Mu-
 hammad) díwána nahín hai wuh to 'azáb shádíd se pahle tum-

háre liye ek qaráú hai. (46.) Tú kah main tum se (apní risálat ke kám par) mazdúrí nahín mángtá, merá ajr Alláh par hai aur wuh har shai par házir hai. (47.) Tú kah merá Rabb sachái phenktá hai: khufiyá báton ká 'álim. (48.) Tú kah haqq áyá hai bátíl (ma'búd) na pahlí bár paidá kartá na dúsri bár. (49.) Tú kah agar main gumráh húa to apní ján par gumráh húa, aur jo main ne hidáyat pái tú is ilhám ke sabab se hai jo merá Rabb merí taraf kartá hai wuh shanwá nazdík hai. (50.) Aur jo tú dekhe, jab wuh ghabráenge, phir bhág na sakege, qaríb jagah se pakren jáenge. (51.) Aur kahenge, ham Qurán par ímán láe, aur dúr jagah se ab wuh un ke háth kahán átá hai. (52.) Pahlé us ke munkir húa the, aur bin dekhe dúr jagah se phenkte rahe the. (53.) Aur un men aur un kí khwáhish men atkáo par jáegá. (54.) Jaise pahlé un ke peshwáon se kiyá gayá, ki wuh qawí shakk men the.

(35.) SURÁ FÁTIR MAKKÍ HAI.

Ayát 45, Rukú' 5.

Alláh rahmán rahím ke nám se shurú' kartá hún.

(1.) Ásmán o zamín ke kháliq Alláh kí hamd ho jo firishton ko rasúl banátá aur wuh bázúwále hain do do o tín tín o chár chár, paidáish men jo wuh cháhtá bar'átá hai: Alláh har shai par qádir hai. 2.) Jo kuchh wuh rahnat se un par khol de us ká koi band kuninda nahín, aur jo wuh band kare, is ke ba'd koi us ká kholnewálá nahín: aur wuh gálib hakím hai. (3.) Ai logon Alláh kí ní'mat jo tum par hai yád karo: Alláh ke siwá koi kháliq hai, ásmán o zamín men se tumhen rizq detá hai, koi Alláh nahín magar wuh; phir kahán ulte játe ho. (4.) Agar tujhê jhuþhláen; tujh se pahlé rasúl jhuþhláe gae, aur sab kám Alláh kí taraf phirte hain. (5.) Ai logo Alláh ká wa'da haqq hai pas tumhen hayát i dunyá fareb na de aur Khudá kí nisbat tumhen wuh farebífareb na de. (6.) Shaitán tumhárá dushman hai so tum use dushman samjho, wuh apní jamá'at ko isí liye bulátá hai, ki dozakhí hon. (7.) Káfiron ke liye saķht 'azáb hai. (8.) Aur jo ímán láe aur nek kám kiye un ke liye magfirat aur bará badlá hai.

(9.) Kyá wuh shakhs jis ká bad 'amal us ke liye árasta kiyá gayá jise us ne achchhá samjhá Alláh jise cháhe gumráh kare aur jise cháhe hidáyat kare pas terí ján un par pachhtá pachhtá ke játí na rahe Alláh jántá hai jo wuh karte hain. (10.) Alláh hai jis ne hawáen bhejin, phir wuh bádal uþhátín hain, phir ham ne murda shahr kí taraf is bádal ko hánká, phir us se ham ne ba'd maut zamín ko jiláyá isí tarah murdon ká uþháná hai. (11.) Jo koi 'izzat ká tálib hai, so Alláh ke pás sári 'izzat hai, sabachchí báten Alláh kí taraf eharh játí hain, aur nek 'amál ko Alláh uþhá letá hai, aur jo log buráton kí fikr

men rahte haiṇ un ke liye saḡht 'azāb hai, aur un kā makr wuhī balāk hogā. (12.) Allāh ne tumhen miṭṭī se paidā kiya, phir nutfa se, phir tumhen joṛe banāya, aur jo kuchh 'aurat hamal men rakhtī aur jantī hai, us ke 'ilm se hai, aur jo koī darāz 'umr shaḡhs 'umr pātā hai aur jo us kī 'umr se kam hotā hai sab kuchh kitāb men hai, yih Allāh par āsān hai. (13.) Aur do samundar barābar nahīṇ yih mīthā, dafa'ī tishnagī pīne men ḡhush gawār hai, aur yih khārī karwā hai, aur tum har samundar se tāza gosht khāte aur zewar nikālte ho, ki pahino, aur tū kishtī-on ko dekhegā, daryā men pānī chīrte chale jāte haiṇ, tāki tum us ke fazl (rozgār) kī talāsh karo aur shāyad tum shukr karo (14.) Din ke andar rāt ko dāḡhil kar detā aur rāt ke andar dīn ko dāḡhil kartā hai aur sūraj o chānd ko qābū kar rakhā hai, har ek waqt muqarrar tak chaltā hai, yih Allāh tumhārā Rabb hai, usī kī saltanat hai, aur us ke siwā jinhen tum pukārte ho wuh ek post ḡhurma ke mālīk nahīṇ. (15.) Agar tum unhen pukāro tumhārī du'ā nahīṇ sunte, aur jo sunen tumhārī du'ā qubūl nahīṇ kar sakte, aur qiyāmat ke dīn tumhāre shīrk kā wuh inkār karenge aur ḡhabardār kī mānīnd tujhe koī ḡhabar na degā.

(16.) Ai logo tum Allāh kī taraf muhtāj ho aur Allāh ganī satūdā

3 'a hai. (17.) Agar wuh chāhe tumhen le jāe aur naī ḡhilqat le āwe.

(18.) Aur yih kām Allāh par mushkīl nahīṇ. (19.) Aur koī bojhī; kisī kā bojh na uṭhāegā, aur agar koī bhārī bojhwālā kisī ko apne bojh kī taraf bulāe us kī taraf se uṭhāyā na jāegā agarchi qarābatī kyūṇ na ho, (ai Muhammad) to sirf unhīṇ ko qarātā hai, jo apne nādīda Rabb se ḡarte aur namāz paṛhte haiṇ, aur jo koī pāk hotā apnī jān ke liye pāk hotā hai, aur Allāh kī taraf ṭhīkānā hai. (20.) Aur nābīnā o bīnā barābar nahīṇ na tārfīkiyāṇ o roshnī na sāyā aur dhūp. (21.) Aur zinde o murde barābar nahīṇ. Ḳhudā jise chāhe sunwātā aur tū unhen jo qabron men haiṇ sunānewālā nahīṇ, tū to sirf ḡarāo hai. (22.) Ham ne tujhe ba-rāstī ḡhushī o ḡar sunāū banāke bhejā hai, aur koī ummat nahīṇ hai kī un men ek ḡarāū ho guzrā hai. (23.) Aur jo wuh tujhe jhūṭhlāen to in se pahlon ne bhī jhūṭhlāyā hai, un ke rasūl wāzīh dalāl (mu'jizāt) aur chhoṭe sahyāf aur roshan kitāb un pās lāe the. (24.) Phir main ne kāfīron ko pakṛa, phir merā inkār kaisā hūā.

(25.) Kyā tū ne na dekhā Allāh ne āsmān se pānī utārā, phir ham

4 'a ne us se rang ba rang ke mukhtalīf mewa nikālā, aur pahāron men ḡhātīāṇ haiṇ sufed o lāl aur kālī siyāh, un ke rang mukhtalīf haiṇ aur ādmīon o kīron aur chaupāon men mukhtalīf rang ke haiṇ; isī tarah us ke bandon men se sirf 'ālim log hī Ḳhudā se ḡarte haiṇ: Allāh ḡalīb baḡhshīnda hai. (26.) Jo log Allāh kī kitāb paṛhte aur namāz ādā karte aur jo ham ne unhen diyā us men se ḡhufīya o 'alāniya ḡharch karte haiṇ us tijārat kī ummed rakhte haiṇ jo barbād na hogī. (27.) Tāki wuhunhen un kā pūrā badlā dewe, aur apne fazi se kuchh

unhen ziyáda de: wuh baq̄hshinda qadrán hai. (28.) Aur jo-ham ne teri taraf kitáb men se ilhám bhejá hai wuh haqq hai, jo us se pahle hai (Baibal) us ká wuh musaddiq hai, Alláh apne bandon se k̄habardár o bíná hai. (29.) Phir ham ne kitáb (Qurán) ká apne bandon (Musalmánon) men se unhen wáris kiyá hai, jinhen ham ne chun liyá hai, phir un men se koí apní ján ke liye sitamgár hai aur koí miyána-rau hai, aur koí un men ba-hukm K̄hudá nekion men barh gayá hai yih bará fazl hai. (30.) 'Adan ke bág hai jin men dákhil honge, wahán unhen gahná pahnáyá jáegá, sone ke kare aur motí, aur wahán un ká libás reshmí hogá. (31.) Aur kahenge Alláh kí hamd ho jis ne ham se gam ko dúr kiyá: hamará Rabb baq̄hshinda qadrán hai. (32.) Jis ne hamen apne fazl se qiyám ke ghar men utará aur wahán hamen koí ranj na pahunchegá, aur na wahán koí thakán ham par áegi. (33.) Jo káfir hai un ke liye jahannam kí ág hai, na un par taqdíri fatwá átá hai, ki mar jáen na un se dozakh ká 'azáb halká hotá hai har ná-shukr ko ham yún jazá diyá karte hai. (34.) Wuh dozakh men chíkhēn márenge, ai hamáre Rabb hamen nikál, ki jo kuchh ham karte the us ke k̄hiláf nek 'amal karenge kyá ham ne tumhen aisi 'umr na dí thí, ki is men jo koí sochná cháhēsoch le, aur tumháre pás qaráú á chuká thá. (35.) Pas chakho, zálimon ká koí madadgár nahín.

(36.) Alláh ásmán o zamín kí poshída bát jántá hai, wuh jántá hai jo dilon ke andar hai. (37.) Wuhí hai jis ne tumhen zamín men k̄a k̄halífa banáyá, jo káfir húa us ká kufr us par hai, aur káfiroṅ ká kufr Alláh ke pás gussa hí barhátá hai, aur káfiroṅ ká kufr nuqsán hí barhátá hai. (38.) Tú kah bhalá dekho to tumháre sharík jinhen tum Alláh ke siwá pukárte ho mujhe dikhláo, ki unhen ne zamín men kyá paidá kiyá, yá un ká kuchh ásmánon men hissa hai, yá ham ne unhen koí kitáb dí hai, ki wuh us kitáb se hujjat par hai: nahín balki ba'z sitamgár ba'z ko fareb hí kí ká wa'da dete hai. (39.) Alláh ne ásmán o zamín ko thám rakhá hai, ki tal na jáen, aur agar yih donon talen to Alláh ke ba'd koí nahín, ki un donon ko thám sake: wuh burdbár baq̄hshinda hai. (40.) Aur (ahl Makka ne hazrat ke da'wá nabúwat se pahle) apní tákídi qasmen ba-K̄hudá k̄hēn thēn, ki agar un pás koí qaráú áwe to wuh har ek ummat (Yahúd o Nasára) se ziyádatar hidáyat-yáfta honge, phir jab un pás qaráú áyá un kí nafrat hí barhí. (41.) Zamín men takabbur karke aur burái ká dáo lagáke, aur burái ká dáo us ke ahl par ultá kartá hai, ab wuh aglon ke dastúr hí kí ráh dekhte hai aur tú K̄hudá ke dastúr men tabdíl na páegá. (42.) Aur tú K̄hudá ke dastúr men tabwíl na páegá. (43.) Kyá unhen ne zamín kí sair nahín kí, ki wuh aglon ke anjám dekhen, wuh in se qúwat men saq̄ht the aur Alláh is láiq nahín, kí ásmán o zamín men koí use thakáwe, wuh dānā-qádir hai. (44.) Aur

agar Alláh ádmíon ko un ke a'amál men pakre to zamín kí pusht par kisi chalnewále ko na chhoregá (ya'ne, ek bhí be-qusúr na niklegá) magar wuh ek muqarrar waqt tak unhen muhlat de rahá hai. (45.) Jab un ká waqt áegá to Alláh apne bandon ko dekhtá hai.

(36.) SÚRA YA'SÍN MAKKÍ HAI.

Áyát 83, Ruk'í 5.

Alláh rahmán rahím ke nám se shurú' kartá hún.

(1.) Yásín ; pukhta Qurán kí qasam. (2.) Kí tú rasúlon men hai. (3.) Sídhí ráh par. (4.) Gálíb muhrbán kí taraf se (Qurán) utrá hai. (5.) Táki tú us qaum ('Arab) ko daráwe jin ke ábá daráe nahín gae, pas wuh gáfil hain. (6.) Un ke aksaron par bát (wa'da 'azáb) qáim ho gáí hai, pas wuh ímán nahín láte. (7.) Ham ne un kí gardanon men tho'ron tak tauq dále hain so wuh sir olál rahe hain. (8.) Aur ham ne un ke sámhne ek díwár aur un ke píchhe ek díwár banáí hai, phir ham ne unhen dhánp liyá so wuh nahín dekhte. (9.) Aur barábar hai, kí tú unhen daráwe, yá na daráwe wuh ímán na láenge. (10.) Tú usí ko darátá hai jo nasíhat ko máne aur nádida rahmán se dare, aise ko buzurg ajr aur magírat kí bashárat de. (11.) Ham murde júláte hain aur jo unhon ne áge bhejá aur un ke naqsh qadam bhí likhte hain, aur har shai imám i mubbín men ham ne shumár kar rakhí hai (ya'ne 'ilm huzúrí men.)

(12.) Aur tú ai Muhammad unhen (Antákiya bastí wálon ká bayán
2 a suná, jab un pás rasúl (Masíh ke hawárí) áe the. (13.) Jab ham ne un kí taraf do rasúl cheje the un ko un bastíwálon ne jhuth-láyá, phir ham ne tísra bhej ke un kí madad kí (yih tísra Sham'ún Pat-ras thá)jin sab ne kahá, kí ham tumhári taraf rasúl hain. (14.) Bole tum hamári mánind ádmí ho, aur K̲hudá ne koí shai názil nahín kí tum jhuth bolte ho. (15.) Bole hamará Rabb jántá hai, kí ham tumhári taraf bheje gae hain. (16.) Aur hamará zimma sírf sáf sunáná hai. (17.) Bole ham ne tumhen ná mubáarak páyá, agar tum báz na áoge, ham tumhen sangsár karenge, aur ham se tumhen dukh ká 'azáb pahunchegá. (18.) Hawárí bole tumhári ná-mubáarakí tumháre sáth hai, kyá is se, kí tumhen nasíhat dí gáí, nahín, balki tum ná-farmán log ho. (19.) Aur shahr ke parle síre se ek ádmí (Habíb najjár nám Antákiya ká báshinda jo wahán pahle 'Isáf húa aur usí waqt but-paraston se mará gayá aur bihisht men dákhil húa) dau'rtá áyá, bolá ai logo in rasúlon ke tábi' ho jáo. (20.) Un ke tábi' ho jáo jo tum se mazdúrí nahín mángte aur hidáyat-yáfta hain.

(—TEISWAN SIPARA.—)

(21.) Aur mujhe kvá húa, ki main us kí 'ibádat na karún jis ne mujhe paidá kiyá aur tum us kí taraf jáoge (22) Kyá main us ke siwá aur aise Alláh thahráún, ki agar rahmán mujh par dukh bhejná cháhe, to in kí shafá'at mere kuchh kám na áwe, aur wuh na chhurá saken. (23.) Baín súrat main saríh gumráhí men húa. (24.) Ai hawárfó main tumháre Rabb par ímán láyá, tum sun lo (yih kahke mára gayá.) (25.) Hukm húa ki bihíshet men chala já, bolá, káshki merí qaum ko ma'lúm ho. (26) Ki mujhe mere Rabb ne bakhsh diyá aur mujhe 'izzatdaron men kar liyá (27.) Aur ham ne usshakhs (Habíb) ke ba'd us kí qaum par ásmán se kuchh fauj názil nahín kí (ki Habíb ke khún ká badlá len) aur ham faujen nahín utará karte. (28.) Sirf ek chinghár thí, ki wuh fauran bujhe rah gae. (29.) Bandon par afsos, jab koí rasúl un pás áyá unhon ne thatthe hí kiye. (30) Kyá unhon ne na dekhá, ki kis qadr ummaten un se pahle ham ne balák kí hai. (31.) Wuh in kí taraf kabhí na áengi. (32) Aur un sab men koí tabqa nahín, ki wuh sab jama' hoke hamáre pás pakre na áen.

(33.) Aur murda zamín un ke liye ek nishán hai; ki ham ne us ko zinda kiyá aur us se dáná nikálá, phir us men se wuh kháte hai. (34.) Aur ham ne un ke liye zamín men khajúr o angúr ke bág lagáe, aur un men chashme járí kiye. (35.) Ki wuh us ke phal men se aur wuh chíz kháen jo un ke háthon ne nahín banáí, phir kiyá shukr nahín karte (36) Wuh pák hai jis ne sab chizon ke jo zamín ugáti hai, aur tumháre nafson men bhí aur un chizon men jinhen jum nahín jánte ho jore paidá kiye (37.) Aur rát un ke liye ek mu'iza hai ham us rát se misl chamre ke, din khinchte hai, phir nághah wuh táríki men á játe hai. (38.) Aur súraj apní qarárgáh par chala játa hai: yih gálib dáná kí taqdír hai. (39.) Aur chánd kí ham ne manzilen muqarrar kí, yabún tak, ki súkhí shákh khajúr kí mánind ho játa hai. (40.) Súraj ko láiq nahín, ki chánd ko pakre, na rát din ke áge barh saktí hai, aur sab falak men phirte hai. (41.) Aur un ke liye ek nishán yih hai, ki ham ne bharí húí kishtí (Núh) men un kí zurriyat ko uthá liyá thá. (42.) Aur us kishtí kí mánind ham ne un ke liye wuh chíz paidá kí, jis par sawár hote hai (únt wagaira) (43.) Aur agar ham cháhén inhen garq kar den koí in ká faryád-ras na hogá, aur wuh chhuráe na jáenge. (44.) Magar hamárá rahmat se aur ek waqt tak fáida ke liye) (45.) Aur jab unhen kahá jáe, ki us ('azáb) se daro jo tumháre sámhne aur pusht par hai sháyad tum par rahm ho. (46.) Aur jo áyat (Qurání. un ke Rabb kí áyat se un pás átí hai us se munh marte hai. (47.) Aur jab unhen kahá jáe, ki jo tumhen Alláh ne rizq diyá hai us men se kharch karo, to káfir ímándaron se kahte hai, kyá aise shakhs ko ham

khilāen, agar Allāh chāhtā use khulātā tum sarīh gumrahī men ho. (48.) Aur kahte hai, ki yih wa'da kab hogā; agar tum sachche ho. (49) Wuh to ek chinghār hī ki intizārī men hai, ki unhen jhagarte hūon ko pakre. (50.) Phir na wasiyat kar sakege, na apne ahl ki taraf jāenge.

(51.) Aur narsingā phūnkā jāegā, pas fauran qabron se apne Rabb ki taraf daurenge. (52) Kahenge kharābī hamārī, kis ne hamen qabron se uthā diyā, yih wuh hai, jo rahmān ne wa'da kiya thā aur rasūlon ne sach kahā thā. (53) Yih ek chinghār hogī, phir fauran wuh sab hamāre pās pakre āenge. (54.) Phir āj kisī nafs par kuchh zulm na hogā, aur wuhī badlā pāenge, jo karte the (55.) Ahl-jannat āj ke dīn shugāl men bāten karte hai (56) Wuh aur un ki 'auraten sālon ke takhton par takiye lagāe baitho honge. (57) Un ke liye wahān mowe aur jo kuchh wuh māngē (58) Rabb rahīm se salām kahā jāegā. (59) Aur aī mujimon āj tum alag ho jāo. (60.) Aī banī Ādam kyā main ne tum se 'ahd na kiya thā, ki tum shartān ko na pūjo, wuh tumhārā sarīh dushman hai (61) Aur yih ki mujhī ko pūjo yih sīdhā rāh hai. (62.) Aur us ne tum men se bahut khlīqat ko bahkāyā, kyā tum na samjhe the (63) Yih jahannam hai jis kā tum se wa'da hūā. (64) Āj us men dākhil honge apne kufr ke subab. (65) Āj ham un ke munhon par muhr lagāenge, (ki na bolē) aur un ke hāth ham se bolenge, aur un ke pair un ki kamāī par gawāhī denge. (66.) Aur agar ham chāhen un ki ānkhen met den, phir rāh leno ko dauren phir kyūnkar dekhenge. (67) Aur agar ham chāhen un ke makān men unhen maskh kar den (maskan, ādmī kuttā yā gadhā wagāra ban jāe) phir chal na sake aur na ulte phiren.

(68.) Aur jise ham barī 'umr dete hai, use khalq men nigūn-sār karte hai; kyā tum 'aql nahīn rakhte. (69.) Aur ham ne use (ya'ne, Muhammad ko) shī'r kahā nahīn sikhlayā aur use lāiq nahīn, wuh to nasīhat aur sāf Qurān hai (70.) Tā ki wuh zinda shakhs ko darāwe aur kāfiron par bāt qāim kare. (71) Kyā unhon ne na dekhā, ki ham ne apne hāthon ke kām se un ke liye char pāe paidā kiye phir wuh un ke mālīk hai. (72) Aur un ke sāmne unhen 'ājiz kar diyā, phir un men se ba'z un ki sawārī hai, aur ba'z ko wuh khāte hai. (73) Aur un men un ke liye bahut fāida aur pīne ke ghāt hai; kyā wuh shukr nahīn karte (74) Aur Allāh ke sīwā unhon ne aur Allāh thahrāe hai ki shāyad un ki madad karen. (75.) Wuh un ki madad na kar sakege, aur yih log un ki fauj hoke pakre āenge (76.) Pas un kā qaul (ki tū nabī nahīn hai) tujhe gamgīn na kare, ham jānte hai jo wuh chhipāte aur zāhir karte hai. (77.) Kyā insān ne na dekhā ki ham ne use nutfā se paidā kiya, phir wuh sarīh jaghrālū ho gayā. (78.) Aur hamārī nisbat misāl lātā hai aur apnī paidāish ko bhūl gayā, kahtā

hai, ki kaun galī hūī haḍḍiōṇ ko jilāegā. (79.) Tū kah jis ne use pahī bār paidā kiyā thā wuh jilāegā, aur wuh har tarah kī paidāish jantā hai. (80.) Jis ne tumhāre fāida ke liye sabz darakht meṇ āg paidā kī hai, pas tum us se āg jalāte ho ('Arab meṇ Markh o' Afār do darakht haiṇ un kī lakrī ragarne se āg nikaltī hai jaise Hindustān meṇ bāns se nikaltī hai). (81.) Kyā jis ne āsmān aur zamīn ko paidā kiyā qādir nahīṇ, ki un admīōṇ kī mānind paidā kar sake, hāṇ, hai; aur wuh dānā Kḥāliq hai. (82.) Us kā hukm yahī hai, ki jab kisī shai kā irāda kare use kahe ho jā wuh ho jātā hai. (83.) Wuh pāk hai jis ke hāth meṇ har shai kī saltanat hai aur tum us kī taraf phir jāoge.

(37.) SUR A SAFFAT MAKKĪ HAI.

Āyāt 182, Rukū' 5.

Allāh rahmān rahīm ke nām se shurū' kartā hūṇ.

(1.) Qatār karke saff bā ṇdhnewālīōṇ kī qasam. (2.) Phir dānt-
ne ko jhīraknewālīōṇ kī qasam. (3.) Phir zikr parḥnewālīōṇ
1 'a kī qasam. (4.) Be-shakk tumhārā Allāh ek hai. (5.) Ās-
mānōṇ aur zamīnōṇ kā aur jo un meṇ hai, aur sab mashrikon kā wuh Rabb hai. (6.) Ham ne dunyā ke āsmān ko sitārōṇ kī zīnat se raunaq dī. (7.) Aur har sarkash shaitān se āsmān kī hifāzat kī. (8.) Upar-wālī majlis tak shayātīn nahīṇ sun sakte, aur har taraf se angāre mārē jāte haiṇ. (9.) Bhagāne ko, aur un ke liye abḍī 'azāb hai. (10.) Ma-gar jo koī (shaitān koī khabar) jhapak ke uchak lāyā, us ke pīchhe chamaktā angāra lagtā hai. (11.) Ab tū (ahl Makka se) pūchh, kyā wuh paidāish meṇ saḥt haiṇ, yā wuh jise ham ne paidā kiyā (yā'ne, shayātīn) ham ne un ko chipaktī mittī se paidā kiyā. (12.) Balki tū ne (ai Muhammad) ta'ajjub kiyā aur wuh thātthā karte haiṇ. (13.) Aur jab samjhāe jāte nahīṇ samajhte. (14.) Aur jab koī āyat (Qurānī) dekhte tamaskhur katre haiṇ. (15.) Aur kahte haiṇ, ki yih aur kuchh nahīṇ magar sarīh fareb hai. (16.) Āyā kyā jab ham mar gae, aur mittī aur haḍḍiāṇ ho gae, kyā ham uṭhāe jāenge. (17.) Āyā hamāre pahle ābā bhī uṭhenge. (18.) Tū kah hāṇ; aur tum zalīl hoge. (19.) Yih uṭhnā to ek hī jhīrkī hai, phir fauran dekḥne lagenge. (20.) Aur kahenge ham par afsos yih insāf kā dīn hai. (21.) Yih faisla kā dīn hai, jise tum jhūṭhlāte the.

(22.) Zālīmōṇ ko aur un kī jorūōṇ ko aur un ke ma'būdōṇ ko
ikaṭṭhā karo. (23.) Allāh ke siwā phir unheṇ dozakh kī rāh
2 'a dikhāo. (24.) Aur unheṇ kharā rakho, ki un se suwāl hogā.
(25.) Tumheṇ kyā hūā, ki āpas meṇ madad nahīṇ karte. (26.) Balki āj wuh mustasallim bane haiṇ (ba nāchārī mutī' hūe.) (27.) Aur bā-ham mutawajjih hoke pūchhenge. (28.) Āyā tumhīṇ, dahnī taraf se ham pās āyā karte the (bahkāne ko). (29.) Kahenge nahīṇ, balki tum

khud imán na láte the; aur hamárá tum par kuchh zor na thá, tum áp
 sarkash the. (30.) So hamáre Rabb ká qaul ham par qáim ho gayá, hamen
 zurúr chakhná hai. (31.) Ham ne tumhen gumráh kiyá, ham áp
 gumráh the. (32.) Phir wuh áj ke din 'azáb men sharík hongé. (33.)
 Ham mujrimon ke sáth aisá kiyá karte hai. (34.) Jab un se kahá játá
 thá, kí koí Alláh nahín magar Alláh tab wuh takabbur karte the. (35.)
 Aur kahte the, kí kyá ham ek majnún shá'ir ke liye apne khudáon ke
 chhoṛ den. (36.) Nahín wuh haqq bát láyá, aur sab rasúlon kí tasdíc
 kartá hai. (37.) Be-shakk tum dukh ká 'azáb chakhnewále ho. (38.)
 Aur wuhí badlá páoge jo karte the. (39.) Magar hamáre khális bande.
 (40.) Un ke liye rizq ma'lúm hai. (41.) Tarah tarah ke mewe; aur un
 kí 'izzat hogí. (42.) Ni'mat ke bágon men. (43.) Amne sámne
 takhton par. (44.) Nithrí húi sharáb ká piyála un par ghumáyá
 jáegá. (45.) Sufed, pínewále ke liye mazadár. (46.) Us sharáb
 men sir nahín ghúmtá, na us ke píne se bakte hai. (47.) Aur un
 ke pás farákh-chasm níchí nigaliwáli 'auraton hongí, jo goríán hai
 jaise shutur-murg ke chhipe ande. (48.) Phir ápas men ek (momin)
 दूसरे par mutawajjh ho ke púchhenge. (49.) Un men se koí bolne-
 wálá bolegá, kí (dunyá men) merá ek dost thá. (50.) Mujhe kahtá
 thá kyá tú bhí musaddiqn men ho gayá hai. (51.) Ayá jab ham marke
 mittí aur haddíán húe, kyá ham badlá páenge. (52.) Phir kahegá kyá
 tum (use dozaḥ men) jhánkkar dekhoge. (53.) Phir wuh áp hí
 jhánkegá, aur use dozaḥ ke bícho bích dekhegá. (54.) Kahegá, Alláh
 kí qasam qaríb thá, kí tú mujhe garhe men dále. (55.) Aur agar mere
 Rabb ká fazl na hotá, to main bhí un men hotá jo pakṛe áe hai. (56.)
 Ab ham marnewále nahín. (57.) Magar pahlí bár mar chuke, aur
 hamen 'azáb na hogá. (58.) Be-shakkyihí baṛí murádyábí hai. (59.)
 Aisí ni'mat keliye cháhiye, kí 'ámil 'amal karen. (60.) Kyá yih
 mihmání bihtar hai yá Zakúm ká daraḥt. (61.) Ham ne wuh daraḥt
 zálimon ke liye fitna banáyá hai. (62.) Wuh ek daraḥt hai dozaḥ
 kí jaṛ se nikaltá hai. (63.) Us ke shigúfe goyá shaitánon ke sir hai.
 (64.) Wuh us men se khaenge, aur us se pet bharenge. (65.) Phir un
 ke liye us par khaulte pání kí milauní hai. (66.) Phir un ká jáná dozaḥ
 kí taraf hai. (67.) Unhon ne apne ábá ko gumráh páyá. (68.) Phir
 wuh un ke naqsh qadam par daurte hai. (69.) Aur un se áge aksar
 pahle log gumráh ho chuke hai. (70.) Aur ham ne un men dāráú
 bheje the. (71.) Phir dekh dāráe hūon ká anjám kaisá húa. (72.) Magar
 Alláh ke chune hūe bande.

(77.) Ahl-jahān men Nūh par salām. (78.) Ham nekon ko yūn jazā dete hai. (79.) Wuh hamāre momin bandon men thā. (80.) Phir ham ne dūsron ko dubā diyā. (81.) Aur Ibrāhīm usī Nūh ke tābi'in men se hai. (82.) Jab wuh apne Rabb pās sāhm dil lāyā. (83.) Jab apne bāp aur apnī qaum se kahā, tum kyā pūjte ho. (84.) Khudā ke siwā dīgar ma'būd jlūth banāke chāhte ho. (85.) Jahān ke Rabb kī nisbat tumhārā kyā gumān hai. (86.) Phir tāron men ek nigāh kī. (87.) Phir kahā main bīmār hūn. (88.) Wuh us pās se pīth pherke ulte daure. (89.) Phir wuh un ke ma'būdōn men jā ghusā aur un se kabā kyā tum kuchh nahīn khāte. (90.) Tumhen kvā hūā kyūn nahīn bolte. (91.) Phir dāhinehāth se unhen mārne ko ghusā. (92.) Log us kī taraf daurte āe. (93.) Bolā, kyā tum unhen pūjte ho jnhen tum ne āp tarāshā hai. (94.) Aur Allāh ne tumhen aur tumhāre kāmōn ko paidā kiyā. (95.) Wuh āpas men bole, kī Ibrāhīm ke hye ek 'imārat banāo (ya'ne, lakrion kī chitā chuno) phir us ko dozakh men phenk do. (96.) Phir us kī nisbat makr kī fikr men hue, phir ham ne unhīn ko nīche kar diyā. (97.) Aur bolā main apne Rabb kī taraf jātā hūn wuh mujhe hidāyat karegā. (98.) Aī Rabb mujhe nekon men se dede (ya'ne ek beṭā). (99.) Phir ham ne use halīm larke kī bashārat dī. (100.) Jab wuh us ke sāth daurne lagā. (101.) Bolā, aī bete main khwāb men dekhā hū, kī main tujhe zabh kar rahā hūn phir dekh terī kyā rāe hai. (102.) Kahā, aī bāp jo tujhe hukm kiyā jātā hai tū kar inshā-Allāh tū mujhe sābirīn men pāegā. (103.) Jab donon mutī' farmān hue, aur us ko māthe ke bhal girāyā. (104.) Aur ham ne use pukārā kī aī Ibrāhīm. (105.) Tū ne khwāb sach kar dikhāyā yūn ham nekon ko badlā dete hai. (106.) Be-shakk yih sarīh āzmāish thī. (107.) Aur ek barī qurbānī ke sāth ham ne us kā fidya diyā. (108.) Aur picchlon men ham ne Ibrāhīm par chhorā. (109.) Ibrāhīm par salām. (110.) Yūn ham nekon ko badlā dete hai. (111.) Wuh hamāre momin bandon men thā. (112.) Aur ham ne use Izhāq kī bashārat dī thī jo nek-bakhton men ek nabī thā. (113.) Aur ham ne Ibrāhīm aur Izhāq ko barakat dī aur un kī aulād men koī nek aur koī sarīh zālūm hai apnī jān ke liye.

(114.) Aur ham ne Mūsā aur Hārūn par ihsān kiyā. (115.) Aur unhen aur un kī qaum ko barī sakhtī se najāt dī. (116.) Aur ham ne un kī madad kī, phir wuhīgālib hue. (117.) Aur ham ne un donon ko wāzih kitāb dī. (118.) Aur donon ko sīdhī rāh dikhāī. (119.) Aur picchlon men donon par ham ne chhorā. (120.) Salām ho Mūsā aur Hārūn par. (121.) Ham yūn nekon ko badlā dete hai. (122.) Wuh donon hamāre momin bandon men the. (123.) Aur Iliyās be-shakk rasūlon men hai. (124.) Jab apnī qaum se kahā, kyā tum nahīn darte. (125.) Kyā tum Ba'al ko pukārte aur bihtar Khāliq ko chhortē ho. (126.) Allāh tumhārā Rabb hai, aur tumhāre ābā auwalīn kā Rabb. (127.)

Phir unhon ne use jhuthláyá so wuh bhí pakre áenge. (128) Magar Alláh ke khális bande (129) Aur pichhlon men Ilvás par ham ne chhorá (130) Salám ho Ilyás par. (131.) Ham yún nekon ko badlá dete hain (132) Wuh hamáre momin bandon men thá. (133.) Aur Lút be-shakk rasúlon men thá. (134.) Jab ham ne use aur us ke ahl ko naját dí. (135.) Magar ek burhiyá báqion men thí. (136.) Phir auron ko ham ne halák kar diyá. (137.) Aur tum (ai ahl Makka ba waqt safar shám) subh ko un par guzarte ho

(138) Aur rát ko bhí kyá tum nahín samajhte. (139.) Aur Yúnas be-shakk rasúlon men hai (140.) Jab us bharí húi kishítí kí taraf bhárá. (141.) Phir qura' dalwáyá phir dhakele húon men ho gayá. (142) Phir use machhlí ne luqma kar liyá, aur wuh malámatí húa. (143) Phir agar wuh tasbíb-kunindon men se na hotá. (144.) To us din tak, kí munde uthenge machhlí ke pet men rahiá (145) Phir ham ne use sáf maidán men phenk diyá, aur wuh bimar thá (146) Phir ham ne us par ek darakht az qism kaddú ugáyá (147) Aur ham ne use ek lákh yá ziyáda (ádunon) kí taraf bhejá (148) Phir wuh imán láe phir ham ne unhen ek waqt tak bahramand kiyá. (149) Pas tú un (kuffár Makka) se púchh kí kyá tere Rabb ke liye betián aur un ke liye bete hain. (150) Yá ham ne frishton ko 'auraten banáyá aur wuh dekhte the (151) Suntá hai, wuh apná banáyá húa jhúth bolte hain. (152) Kí Alláh ne jáná hai aur be-shakk wuh jhúthe hain (153) Beton par heton ko pasand kiyá hai (154) Tumhen kyá húa kaisá insáf karte ho (155.) Kyá tum dhriyán nahín karte. (156) Kyá tum pás koí khulí hujat hai (157) Apní kitáb láo agar sachche ho. (158.) Aur unhon ne Alláh men aur junát men nasíb rishta thahráyá hai aur junon ko ma'lúm hai, kí wuh pakre áenge (159.) Un báton se jo wuh kahte hain Alláh pák hai (160) Magar Alláh ke chune húa bande hain. (161) So tum aur jin ko tum puje ho (162) Tum Alláh ke khiláf bahkáne-wále nahín. (163.) Magar us ko jo dozakh men jánawálá hai (164.) Aur jo koí ham men hai us ká ek muqám ma'lúm hai (165) Aur ham (frishte) sáffún hain na sáffát (ya'ne, saff bándhewále na saff bándhne-wálán.) (166.) Aur ham tasbíb kuninda hain. (167.) Aur wuh (ahl Makka) yih to kahte the. (168) Kí agar hamáre pás aglon ká zikr áwe. (169) To ham Alláh ke chune húa bande hongé. (170.) (Phir jab zikr áyá ya'ne da'wá ilhám húa) us ke munkir ho gae so jald ma'lúm karenge. (171.) Aur hamáre bande rasúlon ke haqq men hamará hukm sábiqan sádír ho chuká hai. (172.) Kí be-shakk wuhí log madad-yáfta hote hain. (173.) Aur hamará hí lashkar gálib rahá kartá hai. (174.) Phir tú (ai Muhammad) ek waqt tak un se munh mor le. (175) Aur unhen dekhtá rah qaríb hai, kí wuh bhí dekhenge. (176.) Kyá hamará 'azáb jald mángte hain. (177.) Jab un ke maidán men wuh 'azáb

utregá (ya'ne, Makka ke báhar maidán men fauj mujáhidín á parēgi) dāráe hūon kí subh burí hogí. (178.) Aur tú un se ek waqt tak munh moṛ le. (179.) Aur dekhtá rah, qaríb hai ki wuh dekhenge. (180.) Terá Rabb 'izzat ká Rabb un kí báton se pák hai. (181.) Aur us ke rasúlon par salán ho. (182.) Aur Alláh jahán ke Rabb kí hamd ho.

(38.) SURA SUAD MAKKE HAI.

Āyāt 88, Rukú' 5.

Alláh rahmán rahím ke nám se shurú' kartá hún.

(1.) Suād, — Qurán zikrwále kí qasam: kuffár (Quresh) sarkashí aur mukhálifat men hain. (2.) In se pahle ham ne bahut ummaton ko halák kiyá, phir wuh pukárte the, aur waqt maḡhlasí na rahá thá. (3.) Aur yih log is par ta' ajjub karne lage, kí unhín men se ek dāráú un pás á gayá, aur káfiron ne kahá yih farebí jhúthá hai. (4.) Kyá us ne sab ḡhudáon ko ek ḡhudá kar diyá, be-shakk yih 'ajíb shai hai. (5.) Aur un men ke sardár log yih kahte hūe chal paṛe, kí chalo aur apne ḡhudáon par sábit qadam raho, yihí ek shai maḡsúd hai. (6.) Ham ne aisí bát picḡhlí mulat men nahín suní, yih banáwaṭ hai. (7.) Kyá hamáre darmiyán aise shaḡhs par zikr Qurán názil húa, balki wuh mere zikr kí nisbat shakk men hain abhí unhon ne merá 'azáb nahín chakhá. (8.) Kyá un pás tere Rabo ḡalib baḡhshinda kí rahmat ke ḡhazáne hain. (9.) Yá un ke liye ásmán o zamín kí aur jo un men hai saltanat hai to cháhiye, kí rassíon par (ásmán ko) chaṛḡ jāen. (10.) Tamám lashkaron men se yih qaum bhí is jagah ek shikast ḡhurda lashkar hai. (11.) In se pahle qaum Núh o Ád aur Fíra'ún meḡhonwále ne jhúthláyá thá. (12.) Aur Samúd o qaum Lút aur sáknán Eka ne bhí, yihí faujeḡ hain. (13.) Yih jitne the sab ne rasúlon ko jhúthláyá pas 'azáb qaím ho gayá.

(14.) Yih Quresh bhí sirf ek chinghár kí ráh dekhte hain, unhen ḡhlí na milegi. (15.) Unhon ne kahá, ai hamáre Rabb roz hisáb se pahle hamará chitṭhá jald hamen de. (16.) Jo kahte hain us par sabr kar aur hamáre sáhib i quwat bande Dáúd ko yád kar wuh táib thá. (17.) Ham ne paháṛ tábí' kar diye the, kí us ke sáth subh o shám tasbíḡ karte the. (18.) Aur parinde bhí ikatṭhe kiye hūe, sab us ke áge rujá' rahte the. (19.) Aur ham ne us kí saltanat ko ustuwár kiyá aur use hikmat o faisala kí bát 'ináyat kí thí. (20.) Aur ai Muḡammad kyá tere pás jhagaṛnewálon kí ḡhabar áí hai, jab díwár kúd ke mihráb men á gae. (21.) Jab Dáúd pás áe' wuh un se dārá, bole, matḡar ham do jhagrálú hain ba'z ne bá'z par sitam kiyá hai tú ham men ba-haqq faisala kar aur bát ḡo dúr na ḡál aur hamen ráhrást kí

taraf hidāyat kar. (22.) Yih merá bháif hai us ke pás ninánawe bheren hai aur mere pás ek bher hai is ne mujh se kahá, ki wuh bher bhí mujhe saunp de, aur mujh se bát men saḡhtí kī hai (23.) Dáúd ne kahá us ne terí bher mángke apníbheron men miláne kī bábat tujh par zulm kiyá hai, aur aksar sharíf logon men ou'z ba'z parsitam karto hai, magar jo ímán láe aur nek kám kiye; aur wuh thore hai, aur Dáúd samajh gayá, (ki zauja U'riyáh kī nisbat mujhe ilzám hai) ham ne use ázmáyá. Phir apne Rabb se maghrat mángí, aur jhukke girá, aur tauba kī. (24.) Phir ham ne use wuh gunáh baḡhsk diyá aur be-shakk us ke hye hamáre pás martaba aur achchhá ṭhikáná hai. (25.) Ai Dáúd ham ne tujhe zamín men khalífa banáyá tú ba rástí ádmion men hukm kar, aur ḡhwáhish nats kī pairaui na kar ki yih pairaui tujhe Alláh kī ráh se gumráh karegí, jo log Alláh kī ráh se gumráh hote hai un ke liye is sabab, ki hisáb ká dun bhúl gae saḡht 'azáb hai.

(26.) Aur ham ne ásmán aur zamín aur jo un men hai bataur but
 3 'a lán paidá nahín kiyá, yih kátiyon ká gumán hai, kátiyon ke hye
 ág ke sabab afsos. (27.) Kyá ham ímándáron nek-kirdáron ko zamín men fasádion ke barábar kar denge yá hain muttaqion ke bad-káron ke barábar karenge. (28.) Yih Qurán ek mubáarak kitáb hai jise ham ne terí taraf názil kiyá, táki us kī áyát men tkr karen aur 'aqlwále samjhen. (29.) Aur ham ne Dáúd ko Sulaimán baḡhsh diyá, achchhá banda thá, wuh táib thá. (30.) Jab shám ke waqt us ke sámhne tez rau ghore pesh kiye gae (un ke muláhiẓa men namáz 'asar ká waqt chalá gayá). (31.) Pas Sulaimán ne kahá, ki apne Rabb kī yádgári se mál kī muhabbat main ne ziyáda kī yahán tak, ki (Súraj) oī men chhip gayá. (32.) Un ghoron ko mere pás lautá láo, phir pindion aur gardanon par háth pherná shurú' kiyá (ya'ne, talwat se un kī gardanon aur ṭangon káṭín.) (33.) Aur ham ne Sulaimán ko ázmáyá aur us kī kursí par ek jism (ya'ne, murda lásh) ko dál diyá phir Sulaimán ne tauba kī. (34.) Bolá, ai Rabb mujhe baḡhsh de, aur aisí saltanat mujhe de ki mere ba'd koī us ke láiq na ho tú baḡhshuda hai. (35.) Phir ham ne hawá us ke qábú men kar dí thí usí ke hukm se hawá áhista áhista chaltí thí jahán wuh cháhítá thá. (36.) Aur shayátín bhí (tábi' kar diye the) 'imáraton banánewále aur gota-zan. (37.) Aur dígar (shayátín bhí the) zanjíron men jakre húc. (38.) Yih hamári baḡhshish hai, ab tú íhsán kar yá baḡhílí kar bagair hisáb (ya'ne tujhe khtiyár hai.) (39.) Be-shakk Sulaimán ká hamáre pás martaba aur achchhá ṭhikáná hai. (40.) Aur ai Muhammad tú hamáre banda Aiyúb ko yád kar, jab wuh apne Rabb ko pukará, ki shaitán
 4 'a ne mujhe ba-ranj o'azáb chhúá hai. (41.) Apná pair már, yih ṭhānde gusal kī aur píne kī jagah hai. (42.) Aur ham ne us ke ahl use baḡhsh diye, aur un ke sáth utne hí, aur apní rahmat se, aur 'aqlmand-

on ke liye yádgárí. (43.) Aur apne háth men jhárú le aur us se (apní 'aurat ko már) aur qasam men jhúthá na ho. Ham ne Aiyúb ko sábir páyá. (44.) Achchhá bandathá wuh táib thá. (45.) Aur tú hamáre bande Ibráhím o Izháq aur Ya'qúb ko yád kar, háthon aur ánkhoñ-wále the (ya'ne, ba-qúwat o dánáí.) (46.) Ham ne unhen khalís zikr khalána ákhirat ke liye intikháb kar liyá thá. (47.) Aur wuh hamáre pás barguzída nekon men hain. (48.) Aur Ismá'íl aur Ilísá' o Zu-l-kifl ko yád kar, har ek nekon men hai. (49.) Yih zikar hai aur be-shakk mutaqqion ká achchhá thikáná hai. (50.) 'Adan ke bág hain un ke liye darwáze khule hain. (51.) Takíye lagáe us men baithe hain, aur wahán bahut mewe aur sharáb mangwáte hain. (52.) Aur un ke pás níchí nigáh wálíán ham-'umr 'auraten hain. (53.) Yih hai jis ká tum hisáb ke din wa'da diye játe ho. (54.) Be-shakk yih hamará rizq hai jis ko zawál nahín. (55.) Yih bát hai, mushrikon ká burá thikáná hai. (56.) Dozañh jis men dákhil hongé burí áramgáh hai. (57.) Yih 'azáb hai use chakho khaultá pání aur píp. (58.) Aur isí tarah ke aur mukhtalíf 'azáb hain. (59.) Yih ahl dozañh kí, ek fauj hai, ki tumháre sáth ghusí áti hai, inhen khusí nasíb na ho! wuh ág men jánewále hain. (60.) Báham bole, tumhín to ho, tumhen khusí nasíb na ho, tumhín to yih balá hamáre pesh láe, burá maqám hai. (61.) Bole, ai hamáre Rabb jo koí yih balá hamáre pesh láyá ág men us ká do-chand 'azáb barhá de. (62.) Aur kahenge hamen kyá húá, ki wuh ádmí nazar nahín áte jinhen ham ne sharír shumár kiyá thá. (63.) Ham ne unhen maskhará thah-ráyá, yá un kí taraf se ánkhen terhí ho gaín thín. (64.) Yih dozañhion ká jhagrá bilkull haqq bát hai.

(65.) Tú kah main to sirf qaráú hún aur koí Alláh nahín, magar
 5 'a Alláh wáhid gálib. (66.) Ásmán o zamín ká aur jo un men hai
 Rabb gálib bañshinda hai. (67.) Tú kah yih barí khabar hai. (68.) Tum us se munh moré ho. (69.) Mujhe úparwáli ábádí kí kuchh khabar na thí, jab wuh jhagarte the. (70.) Merí taraf yihí ilhám áta hai, ki main sirf ek záhiri qaráú hún. (71.) Jab tere Rabb ne firishton se kahá, ki main mitthí se ek bashar paidá karnewálá hún. (72.) Jab main use durust kar lún aur us men apní rúh phúnk dún tum us ke liye sijda men gir parío. (73.) Phir sab firishton ne ikatthe hoke use sijda kiyá. (74.) Magar Iblís (ne na kiyá) takabbur kiyá aur káfiyon men thá. (75.) Farmáyá ai Iblís jise main ne apne donon háthon se paidá kiyá use sijda karne se tujhe kis ne roká. (76.) Kyá tú ne takabbur kiyá yá tú únche logon men se hai. (77.) Bolá, main ádam se bihtar hún, mujhe tú ne ág se aur use mitthí se banáyá hai. (78.) Farmáyá bihisht se nikal tú mardúd hai. (79.) Aur insáf ke din tak tujh par la'nat hai. (80.) Bolá, ai Rabb qiyámat tak mujhe muhlat de. (81.) Farmáyá tujhe muhlat milí. (82.) Us waqt ke din tak jo ma'lúm hai. (83.) Phir bolá

terí 'izzat kí qasam main in sab ko gumráh karúngá. (84.) Magar un men se tere barguzídon ko nahín. (85.) Farmáyá thík bát yih hai aur main haqq kahtá hún; ki yaqínan main tujh se aur jo koí un men se tere tábi' ho un sab se dozañh ko bhar dúngá. (86.) Tú kah, main is (Qurán sunáue) par tum se mazdúrí nahín mángtá aui main mutakalafín (búnáo-tíon) men se nahín hún. (87.) Magar yih to ahl jahán ke liye ek nasíha^t hai. (88.) Aur is kí khabar ba'd ek waqt ke tum ma'lúm karoge.

(39.) SURA ZUMAR MAKKY HAI.

Áyát 75, Rukú' 8.

Alláh rahmán rahím ke nám se shurú' kartá hún.

(1.) Alláh gálib hakím kí taraf se is kitáb ká nazúl húa hai. (2.)

¹ 'a Ham ne terí taraf ba-rástí kitáb názil kí hai, pas tú ba-khulús dín Alláh kí 'ibádat kar. (3.) Suntá hai, khalís dín Alláh ke liye hai. (4.) Aur jinhon ne is ke síwá auhyá pakre hain; ki ham unhen is liye pújte hain, kí wuh hamará darja Alláh ke nazdík karen. Alláh un ke jhagre ká un men faisala karegá. (5.) Alláh kisi jhúthe náshukr ko hidáyat nahín kartá (6.) Agar Alláh chahtá, kí koí be'tá le to apní paidáwár men se jis chíz ko cháhtá chun letá: wuh pák hai, wuh Alláh wáhid gálib hai (7.) Asmán o zamín ko ba-rástí paidá kiyá, din ke úpar rát ko lapet detá hai aur rát ke úpar dín ko lapettá hai, aur súrajo chánd ko musakhkhar kiyá hai, har ek waqt muqarrara tak chaltá hai; suntá hai, wuhí hai. gálib bakhshinda. (8.) Tumhen ek shakhs se paidá kiyá phir us se us kí zauja paidá kí, aur tumháre liye char páon men se áth jore názil kiye tumhári máon ke peton men tumhen paidá kartá hai, paidáish ke ba'd paidáish, tén táríkfion men. yihí tumhárá Alláh tumhárá Rabb hai, saltanat us kí hai, koí Alláh nahín magar wuh, pas tum kahán se phire játe ho. (9.) Agar tum munkir ho jáo, Alláh tumhári parwáh nahín rakhtá, aur apne bandon ke liye kufr ko pasand nahín kartá, aur jo tum shukr karo wuh tumháre fáida ke liye us shukr se rází hogá, aur koí bojhí kisi dúsre ká bojh nahín uñhátá, phir tumhárá marja' tumháre Rabb kí taraf hai, pas wuh tumhen batáegá jo tum karte the. (10.) Wuh dilí báton se wáqif hai. (11.) Aur jab ádmí ko ranj pahunche to apne Rabb ko us kí taraf rujú' hoke pukártá hai, phir jab wuh use apní taraf se ni'mat detá hai to jis matlab kí taraf use pahle pukártá thá bhúl játá hai aur Alláh ke liye hamtá thahrátá hai, táki us kí ráh se bahkáwe, tú kah, apne kufr ke sáth kuchh fáida uñhá le tú to dozañhí hai. (12.) Bhalá, kyá wuh, jo rát kí gharion men 'ibádat kartá hai, sijda o qiyám kartá húa ákhi-rat se dartá aur apne Rabb kí rahmat ká ummedwár hai, tú kah kyá 'álim o jáhil barábar hote hain, wuhí sochte hain jinhen 'aql hai.

(13.) Tú kah, ai mere ímándár bando apne Rabb se ðaro, jo is
 2 'a dunyá men neki karte un ke liye neki hai, aur Alláh kí zamín
 chaurí hai sábit qadmon ko un ká ajr be-hisáb miltá hai. (14.)
 Tú kah mujhe hukm milá, kí ba khulús dín Alláh kí 'ibádat karún, aur
 mujhe hukm milá, kí main pahlá Musalmán banún. (15.) Tú kah main
 roz 'azím ke 'azáb se dartí hún agar apne Rabb kí náfarmá ní karún-
 (16.) Tú kah, main apná dín us ke liye kháls karke Alláh kí 'ibáda.
 kartá hún (17.) Tum Khudá ke síwá jise cháhte ho pújo, tú kah, ziyánt
 kúr wuh hain jinhon ne apní jánon ko aur apne ahl ko qiyámat ke dín
 ziyán men dálá. Suntá hai, yihí to záhírí ziyán hai. (18.) Un ke úpar
 ág ke sácbán aur un ke níche bhí sácbán hongé, yih bát jis se Alláh
 apne bandon ko darátá hai, ai mere bandon tum ðaro. (19.) Jo log Táágút
 (buton) se bache, kí un kí 'ibádat karen aur Alláh kí taraf phire unhen
 bashárat hai, tú mere bandon ko bashárat de, jo bát ko sunte phir us ke
 bahtar kí parauí karte wuhí hain unhen Alláh ne hidáyat kí aur wuhí
 sáhibán 'aql hain (20.) Bhalá, jis par 'azáb ká hukm qáim ho gayá, so kyá
 tú use chhurá láegá, jo ág men hai (21.) Lekin jo apne Rabb se ðarte un
 ke liye khirkíon par khirkíán baní hain, un ke níche nahren bahtí hain
 Alláh ká wa'da hai Alláh wa'da khiláf nahín kartá. (22.) Kyá tú ne na
 dekhá, kí Alláh ne ásmán se pání utará, phir zamín ke chashmon men wuh
 pání bahá diyá, phir us se mukhtalíf rangon kí khetí nikáltá hai, phir
 úpar ko zor kartá hai, phir tú us khet ko zard dekhegá phir use chúr
 chár kar dáltá is muqaddama men 'aqlmandon ke liye nasíhat hai.

(23.) Bhalá, jis ká sína Alláh ne Islám ke liye khol diyá phir wuh
 3 'a apne Rabb se roshní men hai, jin ke dil Alláh kí yád se saǵht
 hain un par afsos wuh saríh gumráhí men hain. (24.) Alláh
 ne achchhí hadís utárá (ya'ne, Qurán) ek kitáb hai Mutáshábih duhráí
 húi jo apne Rabb se ðarte, un ke chamron par is kitáb se bál khare ho
 játe hain phir un ke chamre aur dil narm hote hain, Alláh kí yád par,
 yih Alláh kí hidáyat hai jise cháhe is se hidáyat kartá hai, aur jise Alláh
 ne gumrah kiyá us ká koí hadís nahín. (25.) Ayá koí hai, kí yaum
 qayámat ke bure 'azáb se apne munh ko bachátá hai, aur zálimon ko
 kahá jáegá chakho jo kamáte the. (26.) In se pahlon ne jhuthláyá thá,
 phir un par aisí taraf se 'azáb áyá, kí wuh na jánte the. (27.) Dunyá
 kí zindagí men Alláh ne unhen ruswái chakhái aur ákhirat ká 'azáb bará
 hai; agar jánte. (28.) Aur ham ne is Qurán men ádmíon ke liye har
 misál bayán kí hai, sháyad wuh nasíhat pakren. (29.) 'Arabí Qurán
 hai be-kají sháyad wuh ðaren. (30.) Alláh ne ek masal sunái ek ádmí hai
 (gulám) us men mukhtalíf log sharík hain, aur ek ádmí hai púra ek shakhs
 ká (gulám) kyá yih donon barábar hain, masalan, Alláh kí hamd ho balki
 wuh aksar nahín jánte. (31.) Ai Muhammad tú maregá aur wuh bhí
 marenge. (32.) Phir tum qayámat ke dín apne Rabb pás jhagoge.

(—CHAUBISWAN SIPARA.)

(33.) Us se ziyáda zálím kaun hai jis ne Alláh par jhúth bándhá, aur sach ko jab us pás áyá jhuthláyá, kyá dozaḡh men káfiroṇ
 4 'a ká ṭhikáná nahín hai. (34.) Aur jo koí sach bát láyá aur jis ne sach kí tasdíq kí wuhí muttaqí haiṇ. (35.) Jo wuh cháhte haiṇ un ke liye Rabb ke pás hai, yih nekon ká badlá hai. (36.) Tá ki Alláh un kí taraf se bad tarín a'amál ká kafára de, aur un ke nek tarín a'amál ká unhen ajr de (37.) Áyá Alláh apne bande ko káfi nahín, tujhe gair ḡhudá ma'búdon se daráte haiṇ, aur jise Alláh gumráh kare us ke liye koí hádf nahín. (38.) Aur jise Alláh hidáyat kare use koí gumráh kuninda nahín kyá Alláh ḡalib sáhib i intiḡám nahín hai. (39.) Aur jo tú un se púchhe, kí kis ne ásmán o zamín ko paidá kiyá, kahenge Alláh ne, tú kah bhalá dekho to, jin ko tum Alláh ke síwá pújte ho agar Alláh merí nisbat buráí ká irád kare kyá wuh us kí buráí dafa' kar sakte haiṇ yá merí nisbat rahmát ká iráda kare kyá wuh us kí rahmat ko rok sakte haiṇ, tú kah mujhe Alláh káfi hai, ahl i tawakkul usí par bharosá rakhte haiṇ. (40.) Tú kah ai qaum upní waza' par kám kiyé jáo main bhí kartá hún so tumhon ma'lúm ho jáegá (41.) Kí kis par 'azáb átá hai, kí use ruswá kare aur kis par dáimí 'azáb utregá. (42.) Ham ne tujh par ádmíon ke liye ba-rástí kitáb názil kí phir jis ne hidáyat páf apne liye hai aur jo gumráh húa apne zarar ke liye gumráh húa, aur tú un par wakíl nahín.

(43.) Ba-waqt maut Ailáh jánon ko nikáltá hai, aur jo rúh nahín
 5 'a marí us kí nínd men use qabz kar letá hai, jin par maut ká hukm diyá unhen rakh chhortá hai aur dúsríon ko waqt mu'ai-yan tak bhej detá hai, is mu'ámala men ahl i fikr ke liye nishán haiṇ. (44.) Kyá unhon ne Alláh ke síwá aur shafí' thahráe haiṇ, tú kah áyá, agarchi wuh na kisi shai ke málik hon aur na samajh rakhte hon, tau bhí. (45.) Tú kah, sárfi shafá'at Alláh ke háth hai, ásmán o zamín kí bádsháhí us kí hai phir tum us kí taraf lautáe jáoge. (46.) Aur jab akele Alláh ká zikr átá hai munkirín qayámat ke dil mutanaffir hote haiṇ, aur jab un ká zikr átá hai jo Alláh ke síwá haiṇ tab ḡkush ho játe haiṇ. (47.) Tú kah, ai ḡhudá zamín ásmán ke ḡhálíq, záhir o batin ke dáná tú apne bandon kí iḡhtiláfi báton men hukm karegá. (48.) Aur agar jo kuchh zamín men hai wuh sab aur usí kí mápind aur us ke sáth zálimon ke pás ho, kí qayámat ke dín bure 'azáb se us ke sáth fidiya den, aur Alláh kí taraf se wuh bát záhir hogí jo gumán na karte the. (49.) Aur jo kamáte the us kí buráíán un par záhir hongín, aur jis shai par ṭhatṭhá karte the wuh unhen gheregí. (50.) Jab ádmí par dukh átá hai hamen pukártá hai, phir jab ham apní taraf se use ni'mat dete haiṇ, kahtá hai yih jo mujhe milá áge se ma'lúm thá, hargiz nahín yih ázmáish hai lekin aksar wuh nahín jánte. (51.) Aísí bát in se agle

kah chuke hain, phir jo wuh kamáte the un ke kám ná áyá. (52.) Jo kamáyá thá us kí buráí unhen pahunchí, aur un logon men se jo sitamgar hain un kí kamáí kí badí unhen milegí, aur wuh thaká na sakenge. (53.) Kyá nahin jante, ki Alláh jis ke liye cháhe rizq kusháda o tang kare ímándáron ke liye is mu'ámala men nishán hain.

(54.) Tú kah, ai mere bando jinhon ne apní jánon par ziyádatí kí

6 'a Alláh kí rahmat se ná-ummed na ho jáo, Alláh sáre gunáh baḵsh detá hai wuh baḵshinda mihrbán hai. (55.) Aur tum apne Rabb kí taraf phiro aur us ke liye Musalmán ho raho, is se pahle, ki tum par 'azáb áwe phir tum madad ná diye jáoge. (56.) Aur is se pahle, ki tum par nagáh be-ḵhabarí men 'azáb áwe jo tumháre Rabb se tumhári taraf názil ho chuká hai, us bihtar shai kí pairaúf karo. (57.) Koí shaḵhs kahegá, ki afsos main ne Khudá ke muqábala men qusúr kiyá aur main thaththá karne wálon men thá. (58.) Yá kahegá, agar mujhe Alláh hidáyat kartá main muttaqíon men hotá. (59.) Yá kahe. gá, jab, ki 'azáb dekhagá kásh ki phir kisi tarah dunyá men jáún to nekon men ho jáún. (60.) Hán tere pás merí áyát áí thin unhen tú ne jhuthláyá aur takabbur kiyá, aur tú káfiron men thá. (61.) Aur tú qayámat ke din unhen dekhe, jo Alláh par jhúth bolte the un ke munh siyáh hongé, kyá dozaḵh men mutakabbiron ká thikáná nahin hai. (62.) Muttaqíon ko un kí kámyábi ke sáth Alláh naját degá, unhen buráí na chhúegí, na wuh gangín hongé. (63.) Alláh har shai ká Ḳháliq hai aur wuh har shai par wakíl hai, ásmán aur zamín kí kunjiyán us ke pás hain aur jo Alláh kí áyát ke munkir hain wuhí ziyánkár hain.

(64.) Tú kah, ai jáhilo kyá tum mujhe gair Ḳhudá kí parastish ká

7 'a hukm dete ho. (65.) Aur terí taraf aur tujh se aglon kí taraf ilhám ho chuká hai, ki agar tú ne shirk kiyá tere 'amál akárat hongé aur tú ziyánkáron men hogá. (66.) Balki Alláh hí kí 'ibádat kar aur shukrguzáron men ho. (67.) Aur unhon ne Alláh kí qadr na kí jaise us kí qadr thí aur sárf zamín qayámat ke din us kí mutṭhí men hogí aur sab ásmán lapete hue us ke dáhine háth men hongé, in ke shirk se wuh pák aur buland hai. (68.) Aur narsingá phúnká jáegá aur jo koí ásmánon aur zamínon men hai be-hosh ho jáegá, magar jise Alláh cháhe, phir do-bára narsingá phúnká jáegá pas wuh dekhte hue ḵare ho jáenge. (69.) Aur zamín apne Rabb ke núr se chamak uthégí, aur kitáben rakhi jáengi, aur nabí log aur gawáh házir hongé aur un men ba-haqq faisala hogá aur un par sitam na hogá. (70.) Aur har nafs ko jo us ne kiyá púra badlá milegá, aur wuh un ke kám ḵhúb jántá hai.

(71.) Aur káfir jahannam kí taraf giroh giroh hoke rawána kiye

8 'a jáenge, 'jal us ke pás áenge, us ke darwáze khulenge, aur dozaḵh ke dároga in se kahenge kyá tum pás tumháre darmi-án se rasúl na áe the tumháre Rabb kí áyát tumháre sámhne parhte

aur is din kī muláqāt se tumhen daráthe the, bolenge, hān lekin 'azáb ká hukm káfirōn par qáim ho gayá hai. (72.) Kahá jáegá, dozaḡh ke dar wázon men dáḡhil ho jáo hamesha wahān raho, mutakabbirōn ká burá bistará hai. (73.) Aur jo Rabb se dartē the wuh jannat kī taraf giroh giroh hoke hānke jáenge, yahān tak, ki jab us pás áenge aur us ke dar-wáze khulenge, aur wahān kedároga bolenge, salám 'aláikum tum ḡhush hál ho is men dáḡhil ho ham esha ke liye. (74.) Aur kahenge, Alláh kī hamd ho jis ne ham se apná wa'da sach kiyá aur hamen zamín ká wáris kiyá jahān ham cháhen jannat men rahen 'amal karnewálon ká achchhá badlá hai. (75.) Aur tú dekhagá ki 'arsh ke gird firishte ḡhire hain apne Rabb kī hamd karte, aur in men ba-haqq faisala hotá hai aur kahá jáegá Alláh jahān ke Rabb kī hamd ho.

(40.) SURA MOMIN MAKKĪ HAI.

Áyāt 85, Rukú' 9.

Alláh rahmán rahím ke nám se shurú' kartá hūn.

(1.) H. M.—Alláh gálib dáná se is kitáb ká nazúl hai. (2.) Gunáh baḡhshinda tauba-pazírinda saḡht 'azáb dīhinda. (3.) Sáhīb ínám, koí Alláh nahín magar wuh, us kī taraf jáná hai. (4.) Alláh kī áyatōn men siwáe káfirōn ke aur koí nahín jhagartá, so un ká shahron men phirná tujhe fareb na de. (5.) In se pahle qaum Núh ne aur un ke ba'd dígar aqwám ne jhuthláyá hai, aur har ummat ne apne rasúl ke pakarne ká iráda kiyá hai aur bátíl bát se jhagarte rahe, táki us se haqq bát ko lagzish den, phir main ne unhen púkrá phir kaisá 'azáb thá. (6.) Isí tarah tere Rabb kī bát káfirōn par sábit húi, ki wuh dozaḡhí hain. (7.) Wuh firishte jo 'arsh ko utháe hūe hain aur wuh jo 'arsh ke gird hain apne Rabb kī hamd karte aur us par ímán láte aur ímándáron ke gunáh baḡhshwáte hain, ai hamáre Rabb rahmat o 'ilm se tú ne har shai ko ḡher liyá, jinhon ne tauba kī aur terí ráh ke tábi' hūe unhen baḡhsh de aur unhen 'azáb dozaḡhse bachá. (8.) Ai hamáre Rabb 'Adan ke un bágon men unhen dáḡhil kar jin ká tú ne un se wa'da kiyá aur un keábá o zauját o aulád men se us ko bhí jo durust húa: tú gálib hakím hai. (9.) Aur unhen badíon se bachá, aur jise tú ne us din badíon se bacháyá us par tú ne rahm kiyá aur yihí barí murád-yábi hai.

(10) Káfirōn ko pukár kar kahá jáegá, ki Alláh kī bezárí tumhári nafs i be-zárí se barí hai jab ki tum ímán kī taraf buláe játe
2 'a aur munkir hote the. (11.) Kahenge, ai hamáre Rabb tú hamen do bár már chuká aur do bár hamen jilá chuká pas ham ne apne gunáh-on ká iqrár kiyá phir ab koí ráh nikalne kī hai yá nahín. (12.) Yih is liye ki jab Alláh akelá pukará játá thá tum munkir hote the aur jo us ke sáth shirk kiyá játá thá tum mán lete the so ab Alláh buland bare ká hukm

hai. (13.) Wuhí hai jo tumhen apní nisháníán dikhlatá aur tumháre liye ásmán se rizq názil kartá thá wuhí sochtá hai jo rujú' látá hai. (14.) Pas Alláh ko ba-khulús dín pukáro agarchi káfir burá mánen. (15.) 'Arshwálá únche darjon ká ba-hukm khud apne bandon men se jis par cháhe al-rúh ko dáltá hai, ki muláqát ke dín se daráwe. (16.) Jis dín wuh nikal khare honge Alláh par koí shai poshída na hogí, us dín kis kí bádsháhí hogí, Alláh wáhid qahár kí. (17.) Aj har shakhs apní kamái ká badlá pásegá, áj zulm nahín Alláh zú'd hisáb hai. (18.) Yaum qaríb se unhen qará kyúnki gam ke sabab dil halq ke pás á jáenge. (19.) Zálimon ká koí himáyatí aur shafí' na hogá, jis kí mání jáe. (20.) Alláh ákhon kí chorí aur jo dilon men chhipá hai jántá hai. (21.) Alláh haqq hukm degá, aur jinhen us ke siwá pukárte ho kisí bát ká hukm na denge; Alláh shunwá bíná hai.

(22.) Kyá unhon ne zamín men sair nahín kí, ki jo un se pahle the un ká anjám dekhte wuh zamín men ba-qúwat o ásar in se 3ª sa³ht-tar the, Alláh ne unhen gunáhon men pakrá aur un ke liye Alláh se koí panáh dihindá na thá. (23.) Yih is liye húa, ki un ke rasúl ba-daláil un pás áe aur unhon ne na máná, phir Khudá ne unhen pakrá, wuh tawáná sa³ht dukh dihindá hai. (24.) Aur ham ne apne nishán aur záhiri hujjat deke Músá ko bhejá thá. (25.) Fira'ún aur Hámán aur Qárme kí taraf, wuh bole jhúthá farebí hai. (26.) Phir jab hamáre pás se haqq bát leke (Músá) un pás pahunchá, bole jo log Músá ke sáth ímán láe hain un ke larkon ko qatl karo aur larkion ko jítá rakho, aur káti³on ká makr sirf gumráhí men hotá hai. (27.) Aur Fira'ún ne kahá mujhe chhor do, ki main Músá ko qatl karún aur cháhiye, ki wuh apne Rabb ko pukáre main qartá hún, ki wuh tumhárá dín badlegá yá zamín men fasád záhir karegá.

(28.) Músá ne kahá, ki main har mutakabbir se jo hisáb ke dín ko nahín mántá apne Rabb aur tumháre Rabb pás panáh letá 4ª hún. (29.) Aur ál Fira'ún men se ek momin shakhs ne jo apná dín chhipá rahá thá yún kahá kyá tum aise shakhs ko már dáloge jo kahtá hai, ki merá Rabb Alláh hai aur tumháre pás apne Rabb se duláil láyá agar wuh jhúthá hai us ká jhúth us par hogá aur jo wuh sachchá hai to tum par kuchh wa'da jo wuh detá hai áegá, Alláh kisí jhúthe náfarmán ko hidáyat nahín kartá. (30.) Ai qaum áj tumhári saltanat zamín men gálib hai agar Khudá ká 'azáb áwe to kaun hamári madad karegá, Fira'ún ne kahá, ki jo merí ráe hai main tumhen dikhátá hún aur tumhen wuhí ráh batátá hún jis men bhalái hai. (31.) Imándár bolá, ai qaum main tumhári nisbat qartá hún, ki tum par (guzashta) firqon ká sá dín na á jáe. (32.) Jaise qaum Núh o Ad o Samúd the. (33.) Aur un ke ba'd wálon kí súrat húi, aur Alláh bandon par sitam ká iráda nahín kartá. (34.) Aur ai qaum main tumhári

nisbat munádí ke dín se darta hún. (35.) Jis dín pusht deko bhágoe, koí Alláh se tumhen na bacháegá, aur jise Alláh ne gumráh kiyá us ke liye koí hádí nahín. (36.) Aur tum pás is se pahle ba-daláil Yúsuf á chuká hai phir tum hamesha shakk men rahe, us se jo wuh tum pás láyá, yahán tak, ki jab wuh mar gayá tum ne kahá; ki is ke ba'd Alláh koí rasúl-na bhejgá, isí tarah Alláh us ko jo náfarmán shakkí hai gumráh kiyá kartá hai. (37.) Jo log Alláh kí áyát men ba-gair rasída dalíl jhagarte hain Alláh ke aur momín ke nazdík barí ná-pasand bát hai, yún Alláh har mutkabbir sarkash ke dil par muhr kartá hai. (38.) Aur Fira'ún ne kahá ai Hámán meri liye ek mahi baná, ki main ráston par pahunchún. (39.) Ásmán ke ráston par, ki main Músá ke Khudá ko jhánk ke dekhún aur main to use jhúthá samajhtá hún. (40.) Aur Fira'ún ká burá 'amal yún us ke liye árásta kiyá gayá aur wuh ráh se roká gayá, aur Fira'ún ká makr sirf halákat men thá.

(41.) Imándár bolá, ai qaum meri parrauí karo, main tumhen bhaláí
 7 'a kí ráh dikháúngá. (42.) Ai qaum yih dunyá kí zindagí thorá fáida hai aur ákhirat hí dár ul qarár hai. (43.) Jis ne badí kí us kí mánind jazá páegá, aur jis ne nekí kí marð ho yá 'aurat aur wuh momin hai wuhí jannat men jáenge, wahán be-hisáb rizq páenge. (44.) Aur ai qaum mujhe kyá húá, ki main tumhen naját kí taraf aur tum mujhe ág kí taraf pukarte ho. (45.) Tum mujhe buláte ho, ki Alláh ká káfir ho jáún aur us ká sharík use thahráún jis ká mujhe 'ilm nahín, aur main tumhen gálib bakhshinda kí taraf bulátá hún. (46.) Biláshakk tum mujhe us kí taraf buláte ho jo dunyá aur ákhirat men du'á nahín suntá aur yaqínan hamen Alláh kí taraf jánú hai aur náfarmán hí doza-khí hain. (47.) Pas jo main tumhen kabhtá hún áyanda ko yád karoge, aur main to apná kám Alláh par dáltá hún, Alláh bandon ko dekhtá hai. (48.) Phir Músá ko Alláh ne un ke makr kí badíon se bachá liyá aur Fira'ún ke logon ko bure 'azáb ne gher liyá. (49.) Subh o shám Fira'ún ke log ág ke sámhne pesh kiye játe hain aur jis dín wuh gharí qáim hogí sakht 'azáb men dákhil kiye jáenge. (50.) Aur jab ág men jhagrá karenge, to ná-tawán log sar-kashon se kahenge ham tumháre tábi' the phir kyá tum ham se kuchh hissaág ká rafa kar sakte ho. (51.) Mutakabbir kahenge, ham sab usi men hain Alláh ne bandon men faisala kar diyá hai, (52.) Aur wuh jo ág men hain doza-kh ke dárogon se kahenge, apne Rabb se du'á karo, ki ek dín ham se 'azáb men takhíf ho. (53.) Kahenge, kyá tumháre rasúl ba daláil tum pás na áte the kahenge, hán. kahenge, phir tumhín du'á karo aur káfiyon kí du'á sirf gumráhí men hai.

(54.) Ham apne rasúlon ko aur momín ko hayát dunyá men
 6 'a aur jis dín gawáh uthenge, madad dete hain. (55.) Jis dín zálimon ko un ká 'uzr, nafa' na degá, aur un ke liye la'nat hai aur un ke liye burá ghar hai. (56.) Aur ham ne Músá ko hidáyat dí aur ham

ne Baní Isráel ko kitáb ká wáris kiyá hidáyat o nasíhat 'aqlmandon ke liye. (57.) Ai Muhammad tú sábit-qadam rah, Alláh ká wa'da sach-chá hai aur apne gunáh kí mu'áfi máng aur subh o shám ba-hamd Rabb tasbíh kar. (58.) Jo log Alláh kí áyát men ba-gair rasída hujjat jhagrá karte hain un ke dilon men takabbur hí hai aur wuh is takabbur ko na pahunchenge, so tú Alláh se panáh máng; wuh suntá dekhtá hai. (59.) Logon kí paidáish kí nisbat ásmánon aur zamínon kí paidáish barí bát hai lekin aksar ádmí nahín jánte. (60.) Aur ná-bíná o bíná barábar nahín aur ná ímándár nek kirdár o badkár: tum tho'í nasíhat pakarte ho. (61.) Wuh gharí ánewálí hai us men shakk nahín lekin aksar log ímán nahín láte. (62.) Aur tumháre Rabb ne kahá hai mujh se du'á karo main tumháre liye qabúl karúngá, jo log merí 'ibádat se takabbur karte hain zalíl hoke dozakh men dákhil honge.

(63.) Alláh hai jis ne tumháre liye rát banáí, ki us men árám páo, aur din banáyá jo díkhátá hai, Alláh ádmíon par sáhib fazl ha
7 'a lekin aksar ádmí shukr nahín karte. (64.) Yihí Alláh tumhárá Rabb har shai ká Kháliq hai koí Alláh nahín magar wuh, phir kahán ulte játe ho (65) Jo Alláh kí áyaton ke munkir hain isí tarah phere játe hain. (66) Alláh hai jis ne tumháre liye zamín qarárgáh aur ásmán 'imárat banáe, aur tumhen súrat dí aur tumhen achchhí súrat dí, aur suthrí chízon men se tumhen rizq diyá, yih Alláh hai tumhárá Rabb pas mubá-rak hai Alláh jahán ká Rabb. (67.) Wuh zinda hai koí Alláh nahín magar wuh, ba-khulús dín use pukáro Alláh jahán ke Rabb kí hamd ho. (68.) Tú kah mujhe mana' húa hai, kí main Alláh ke síwá unhen pújún jinhen tum pukarte ho, jab kí mere Rabb se mere pás khulí (áyát Qurání) á gáin, aur mujhe hukm húa, kí main jahán ke Rabb ke liye Musalmán banún. (69) Wuhí hai jis ne tumhen mití se paidá kiyá phir nutfá se phir phutkí se phir tumhen bachcha nikáltá hai, phir tum apní jawání ko pahunchte ho, phir táki tum buddhe ho jáo, aur tum men koí is se pable mar játá hai aur táki tum muddat í mu'aiyana ko pahuncho aur sháyad tum samjho (70.) Wuhí jilátá aur mártá hai jab kisi kám ko muqarrar kartá hai use káhtá hai, kí hojá wuh ho játá hai.

(71.) Kyá tú ne un kí taraf na dekhá jo Alláh kí áyát men jhagrá
8 'a karte hain: kahán se phire játe hain. (72) Jinhon ne is kitáb kí takzíb kí aur jo ham ne apne rasúlon ko deke bhejá thá (us kí bhí) wuh ákhir ko ma'lúm karenge. (73.) Jab tauq un kí gardanon men honge, aur zanjíren, ghasíte jáenge, khaulte pání men phir ág men jhoke jáenge. (74.) Phir unhen kahá jáegá wuh kahán gae jinhen tum Alláh ke síwá sharík karte the, bolenge hamáre pás se wuh gum ho gae, balki ham to kisi ko pahle pukarte hí na the yún Khudá káfiroñ ko gumráh kartá hai. (75.) Yih (us ká badlá hai) kí tum zamín men náhaqq khush hote the aur (is ká badlá hai) kí tum itráte the. (76.) Dozakh ke

darwázon men dākhil ho wahān hamesha rahne ko magrúron ká burá thikáná hai. (77.) Pas ai Muhammad ṭhahrá rah Alláh ká wa'da sach-chá hai so yá to ham apne wa'da men se kuchh tujhe dikhláwenge, yá terí maut bhej denge, phir wuh hamáritaraf áenge. (78.) Aur tujh se pahle ham ne kitne rasúl bheje un men se ham ne tujhe kisi rasúl ká qissa suná diyá hai aur kisi ká qissa tujhe nahín sunáyá, aur kisi rasúl ká iḡhtiyár na thá ki koí mu'jiza láwe magar Alláh ke hukm se so jab Ḳhudá ká hukm áyá insáf se faisala húa aur us waqt behúda-goíon ne nuqsán uṭháyá.

(79.) Wuh Alláh hai jis ne tumháre liye chaupáe paidá kiye, táki tum ba'z parsawári karo aur ba'z ko un men se kháo. (80.)
 9 'a Aur un men tumháre liye bahut fáide hain aur táki tum un par charhke kisi hájat ko pahuncho jo tumháre dilon men hai aur tum un par aur kishtíon par lade phirte ho. (81.) Aur Alláh tumhen apne nishán dikhlátá hai, phir tum Alláh ke nishánát men se kaun se nishán ká inkár karte ho. (82.) Kyá unhon ne zamín kí sair nahín kí, ki apne pahlon ká anjám dekhte wuh un se qúwat aur 'arzí ásár men ziyáda the phir un kí kamáí un ke kám na áí. (83.) Jab un ke rasúl un pás ba daláíl áe jo un ke pás 'ilm thá us se wuh ḵhush húa. Aur jis chíz par ṭhaṭṭhá máрте the wuhí un par ulaṭ parí. (84.) Aur jab unhon ne hamárá 'azáb dekhá, bole, akele Alláh par ham ímán láte hain aur jo ham ne sharík ṭhahráe the un ká ham inkár karte hain. (85.) Jab hamárá 'azáb dekh líyá tab un ke ímán ne unhen kuchh fáida na diyá, yih Alláh ká wuh dastúr hai jo us ke bandon men jarí hai aur káfir yahán ziyánkár hote hain.

(41.) SU'RA HÁMIM SIJDA MAKKÍ HAI.

Áyát 54, Rukú' 6.

Alláh rahmáu rahím ke nám se shurú' kartá hún.

(1.) Hámim - Rahmán rahím kí taraf se nazúl hai. (2.) Yih kitáb hai jis kí áyát mufassal hain 'Arabí Qurán samajhdáron ke liye.
 1 'a (3.) Bashír o nazír hoke phir bahuton ne munḡ morá wuh nahín sunte. (4.) Aur kahá ki jis chíz kí taraf tum hamen buláte ho us se hamáre dil pardon men hain aur hamáre kán bhárí hain aur ham men aur tujh men perda hai tú kám kar ham bhí karte hain. (5.) Tú kah main tumhári mánind bashar hún merí taraf ilhám hotá hai, ki tumhárá Ḳhudá ek hí hai so us kí taraf sídhe raho aur us se mu'áfí mángo aur mushrikon par afsos hai. (6.) Jo zakát nahín dete aur áḵhírat ke mun. kír hain. (7.) Be-shakk jo ímán láe aur nek a'amál kiye un ká ajr beniháyat hai.

(8.) Tú kah kyá tum us ke munkir ho jis ne zamín ko do din men
 2 'a paidá kiyá, aur us ke liye hamta thahráte ho, yih jahán ká Rabb
 hai. (9) Us ne zamín men pahár banáe aur barakat dí aur us
 men us kí khúráken chár din men thahráin barábar sáilín ke liye.
 (10.) Phir ásmán kí taraf sídhá ho gayá aur wuh dhuwán thá phir
 ásmán aur zamín ko kahá tum donon áo ba khushí yá náchári se, donon
 bole ham khushí se áe. (11.) Phir us ne unhen do din men sát ásmán
 baná diye aur apná hukm har ásmán men názil kiyá, aur dunyá ke
 ásmán ko ham ne chirágon se árásta kiyá aur mahfúz rakhá, yih tadqir
 gálib dána ki hai. (12.) Phir agar (ahl Makka) munh moren to kah,
 main ne tumhen bijlí se daráyá hai jaise Ad o Samúd kí bijlí thí. (13.)
 Jab un ke rasúl un ke áge píchhe se áe, kíkisi kí 'ibádat na karo magar
 Alláh kí, bole, agar hamará Rabb cháhtá to firishte bhejtá phir jo kuchh
 tum láe ho ham us ke munkir hain. (14.) Ad ne to ná-haqq zamín men
 takabbur kiyá aur bole ham se ziyáda qúwat men kaun hai, kyá unhon
 ne na dekhá, kí Alláh jis ne unhen paidá kiyá un se qúwat men saht hai
 aur hamári áyát ká inkár karte rahe. (15.) Phir ham ne un par manhús
 dinon men saht hawá chalái, táki hayát dunyá men ham unhen rus-
 wáí ká 'azáb chakháen aur ákhirat ká 'azáb barí ruswáí ká hai aur
 unhen madad na milegi. (16.) Aur wuh jo Samúd thá ham ne unhen
 hidáyat kí unhon ne hidáyat par andhá rahná pasand kiyá unhen zillat
 ke 'azáb kí kúrak ne pakrá un ke kámon ke sabab. (17.) Aur ham ne
 imándár muttaqion ko naját dí.

(18.) Jis din Alláh ke dushman ág kí taraf utháe jáenge un kí
 3 'a guroh guroh judá hogí. (19.) Yahán tak ki jab dozaikh ke naz-
 dik áenge, un ke kán o ánkhen aur chamre un par gawáhi den-
 ge, jo wuh karte the. (20.) Wuh apne chamron se kahenge, tum ne ham
 par kyúñ gawáhi dí wuh chamre kahenge, hamen Alláh ne bulwáyá
 jis ne har shai ko goyái dí, us ne tumhen pahlí bár paidá kiyá aur tum
 us kí taraf jáoge. (21) Aur tum to is bát se parda na karte the, ki tum
 par tumháre kán ánkhi chamre gawáhi na den, lekin tum samajhte the
 kí tumháre bahut 'amál Khudá ko ma'lúm nahín hain. (22.) Tumháre
 isi gumán ne jo tum ne apne Rabb kí nisbat kiyá thá tumhen halák
 kiyá hai, so tum ziyáñkaron men húe. (23.) Phir agar wuh sabr karen,
 to ág un ká thíkáná hai aur jo tauba karen tauba qubúl na hogí. (24.)
 Aur ham ne un ke ham nashín (shayátín) muqarrar kiye hain so jo un
 ke áge píchhe hai wuh un ke liye zínnat dete hain aur un par ('azáb) kí
 bát qáim ho gai hai (ba-shumúl) umam sábiqa, kí junnát aur ádmion men
 so thín be-shakk wuh ziyáñkár the.

(25.) Aur káfiyon ne kahá, ki yih Qurán na suno us men bak-bak
 4 'a karosháyad tum gálib áo. (26) Ham káfiyon ko saht 'azáb
 chakháenge. (27.) Aur burá badlá ham un ke kámon ká unhen

denge. (28.) Yih Alláh ke dushmanon ká badlá hai, ág hai us men un ká dáimí ghar hai is ká badlá, ki hamárá áyát ká inkár karte the. (29.) Aur káfir kahenge, ai hamáre Rabb hamen wuh do shakhs dikhlá jo jinnon aur ádmíon men se hain, jinhon ne hamen gumráh kiyá (shaitán o jhúthá mua'linn ki ham un donon ko apne pairon ke niche giráen, ki wuh niche rahen. (30.) Jinhon ne kahá, ki hamárá Rabb Alláh hai aur qáim rahe, un par firishte utrenge, ki na daro na gam karo aur us jannat se khush ho jis ká tumhen wa'da milá. (31.) Ham dunyá aur ákhirat kí hayát men tumháre dost hain wahán tumháre liye jo tumhárá jí cháhé aur jo tum mángo maujúd hai. (32.) Bakhshinda mihrbán kí mihmání hai.

(33.) Aur us se bihtar kis kí bát hai jis ne Alláh kí taraf buláýá
 '5 'a aur nek kám kiyá aur kahá, ki main Musalmánon men hún.
 (34.) Aur nekí o badí barábar nahín, achchhí bát se bad bát ko dafa' kar phir tú us shakhs ko, ki tujh men aur us men 'adáwat thí pukhta dost dekhegá. (35.) Yih ta'lím sábiron ko hotí hai aur us ko jo bare nasíbwálá hai. (36.) Aur agar koi shaitání waswasa tujhe bahkáwe to Alláh se panáh máng wuh dáná shinwá hai. (37.) Aur us kí nisháníon men se rát aur din aur súraj o chánd hain, súraj aur chánd ko sijda na karo us Alláh ko sijda karo jis ne unhen paidá kiyá agar tum us ke parastár ho. (38.) Phir agar wuh takabbur karen (to khair) phir wuh jo (firishte) tere Rabb pás hain us ke liye rát din tasbíh karte aur nahít thakte. (39.) Aur us ke nishánon men se hai, ki tú zamín ko dabí híf dekhtá hai phir jab ham us par pání názil karte hain hiltí aur phúltí hai, jis ne use jiláýá wuh murdon ko jilá ne wálá hai wuh har shai par qádir hai (40.) Jo log hamárá áyát (Qurání) men kajrawí karte hain ham se chhipe. nahín kyá wuh jo ág men dálá jáe bihtar hai yá wuh jo qiyámat ke din aman-yáfta áegá, jaise cháhó 'amal karo wuh tumháre kám dekhtá hai. (41.) Jo log zikr (Qurán) ke jab wuh un pás áyá munkir húe (ham unhen badlá denge) wuh to nádír kitáb hai. (42.) Us men jhúth ká dakh nahín na áge na píchhe wuh sitúda hakím se utárá gáí. (43.) Ai Muhammad tujh se wuhí kahá játá hai jo tujh se pable rasúlon se kahá gayá, terá Rabb sáhib magfírat aur dard-nák 'azáb dihindá hai. (44.) Aur agar ham 'Ajamí zubán men Qurán banáte (to ahl 'Arab) kahte, ki us kí áyát kholí kyún na gáín kitáb 'Ajamí hai aur nabí 'Arabí hai, Tú kah Qurán un ke liye hai jo ímán láe aur hidáyat aur sihat aur jo ímán nahín láte un ke kánon men girání hai aur yih Qurán un par andhlápá hai wuh dúr ke makán se pukáre játe hain.

(45.) Aur ham ne Músá ko kitáb dí thí us men ikhtiláf kiyá gayá,
 6 'a aur agar wuh bát na hotí, jo tere Rabb se pable ukal chukí to un men faisala kiyá játá aur wuh log us se (Qurán se) qawí shakk men hain. (46.) Jis ne nek kám kiyá apne liye hai, aur jis ne burá kiyá us par hai, aur terá Rabb bandon ke liye sitamgár nahín hai.

(—PACHCHISWAN SIPARA.—)

(47.) Us gharī kā 'ilm K̄hudā kī taraf pherā jāta hai, aur jo mewe apne gilāfon men se nikalte aur jo 'aurat hāmila hotī aur jantī usī ke 'ilm se hai, aur jis din Allāh unhen pukāregā, ki tumhāre sharīk kahān hai kahenge, ham ne tujhe sunā diyā hai, ki ham men se koī un kā gawāh nahīn hai. (48.) Jinhen pahle pukārtē the wuh in se gum hūe aur gumān karenge, ki un ke liye maḡhlasi nahīn. (49.) Admī bhalāī māngne se nahīn thaktā, aur jo use burāī chhūwe to māyūs nā-ummed hai. (50.) Aur jo pahunchī hūī musibat ke ba'd ham apnī taraf se use rahmat chakhāen, kahtā hai, yih mere liye hai, aur main gumān nahīn kartā, ki wuh gharī qāim ho; aur agar mere Rabb kī taraf mujhe lautā-yā jāegā, mere liye us pās k̄hūbī hogī, ham zarūr kāfiron ko un ke a'amāl kī k̄habar denge, aur unhen galīz 'azāb chakhāenge. (51.) Aur jab ham iusān 'par nī'mat bhejte haiñ ṭālā jāta hai aur karwaṭ moṛ letā hai, aur jab use burāī chhūwe to chauṛī du'ā kā saheb hai. (52.) Tū kah bhalā dekho to agar (yih Qurān) Allāh kī taraf se hūā, phir tum us ke munkir hūe to us se ziyāda gumrah kaun hai jo muḡhālifat ba'id men hai. (53.) Qarīb hai, ki ham un (Quresh) ko atrāf ('Arab) men aur un kī jānon men bhī apne mu'jize dikhlāenge, (ba-jahād o qatl) yahān tak ki unhen ma'lūm ho jāegā, ki wuh (Qurān) haqq hai kyā tere Rabb ko yih kāfī nahīn, ki wuh har shai par gawāh hai. (54.) Suntā hai, wuh apne Rabb kī mulāqāt se shakk men haiñ: suntā hai, ki wuh har shai ko gher rahā hai.

(42) SŪRA SHORA MAKKĪ HAI.

Āyāt 58, Rukū' 5.

Allāh rahmān rahīm ke nām se shurū' kartā hūn.

(1.) Hām. Mīm. 'Ain. Sīn. Qāf. Allāh gālīb hakīm terī taraf aur tujh se aglon kī taraf isī tarah ilhām bhejtā hai. (2.) Jo kuchh 1 'a āsmān o zamīn men hai us kā hai' aur wuhī buland o barā hai. (3.) Qarīb hai, ki āsmān apne ūpar se phaṭ pareñ, aur firishte bahamd Rabb tasbīh karte, aur zamīnwālon ke gunāh baḡhshwāte haiñ: suntā hai Allāh baḡhshinda mihrbān hai. (4.) Allāh ke siwā jinhon ne auliyaṭ pakre haiñ wuh Allāh ko yād haiñ (sazā degā) aur tū ai Muḡammad un kā wakīl nahīn. (5.) Yūn ham ne terī taraf 'Arabī Qurān ilhām kiya, ki tū bastion kī māñ (Makka) ko aur un ko jo us ke gird haiñ ḡarāwe, aur tū jama' ke din se ḡarāwe jis men kuchh shakk nahīn hai ek farīq bihišt men aur ek farīq dozakh men hogā. (6.) Aur agar Allāh chāhtā unhen ek hī ummat banā detā, lekin jise chāhe wuh apnī rahmat men dāḡhil kare aur zālimon kā koī walī aur madadgār na hogā. (7.) Kyā Allāh ke siwā unhon ne auliyaṭ pakre haiñ, so Allāh jo hai wuhī walī hai wuh murde jīlātā aur wuh har shai par qādir hai.

(8.) Aur jis kisi chíz men tum iḡhtiláf karo us ká hukm Alláh kí taraf hai, yih Alláh merá Rabb hai, main ne us par tawakkul kiyá aur main us kí taraf rujú' kartá hún. (9.) Ásmán o zamín ká Kháliq, tum men se tumhári 'auraten paidá kín, aur chárpayon men se jore jore: wuh tumhen is (tazwíj) men phailátá hai us kí mánind koí chíz nahín wuh shinwá biná hai. (10.) Ásmán o zamín kí kunján us kí hain jis ke liye cháhe rizq kusháda kare yá tang wuh har shai ká dáná hai. (11.) Us ne hamáre liye dín kí wuh báten muqarrar kín, jis ká us ne Núh ko hukm diyá thá aur jo ham ne aī Muhammad terí taraf ilhám bhejá, aur jo ham ne Ibráhím o Músá o 'Tsá ko hukm diyá thá, yih kí dín ko qá-im rakho aur us men tafraga na dálo, mushrikon par wuh bát bhári hai. (12.) Jis kí taraf tú unhen bulátá hai, Alláh jise cháhe apní taraf chun le aur us ko apní taraf ráh dikhátá hai jo rujú' hotá hai. (13.) Aur unhon ne 'ilm áne ke ba'd tafríq dáli hai darmiyání hasad ke sabab, aur agar wuh bát na hotí, jo tere Rabb se nikal chukí hai muqarrara waqt tak to un men faisala ho játá, aur wuh jo ba'd un ke wáris i kitáb húa, is (Qurán kí nisbat) qawí shakk men hain. (14.) Phir tú is ke hí liye pukár aur qáim rah jaise tujhe hukm milá, aur un kí khwáhishon ká pairau na ho, aur bol, ki main har kitáb par jo Alláh ne názil kí imán látá hún aur mujhe hukm milá, ki tum men insáf karún. Alláh hamará aur tumhárá Rabb hai, hamáre a'amál hamáre liye aur tumháre a'amál tumháre liye hain, ham men aur tum men kuchh jhagrá nahín, Alláh ham sab ko jama' karegá, aur usí kí taraf jáná hai. (15.) Aur wuh jo Alláh par jhagrá karte hain is ke ba'd, ki wuh maqbúl ho chuká hai un kí huj-jat Rabb ke nazdik bátil hai aur un par gazab hai, aur un ke liye saḡht 'azáb hai. (16.) Alláh wuh hai jis ne kitáb aur tarázú ba-rástí názil kí, aur tú kyá jáne sháyad wuh gharí qaríb ho. (17.) Jo qayámat ko nahín mánte wuh use jald mángte hain aur jo use mánte wuh us se kánpṭe hain aur jánte hain, kí wuh haqq hai; suntá hai jo us gharí men jhagrá karte dár kí gumráhi men hain. (18.) Alláh apne bandon par mihrbán hai, jise cháhtá rizq detá: aur wuh qawí gálib hai.

(19.) Jo koí áḡhírat kí khetí cháhtá ham us kí khetí men use ziyá-
 3 'a da denge, aur jo koí dunyá kí khetí cháhtá ham use us men se kuchh denge, aur áḡhírat men us ká hissa na hogá. (20.) Kyá un (ahl Makka) ke sharík hain jinhon ne un ke liye dín men kuchh muqarrar kiyá hai jis ká izn Alláh ne nahín diyá aur agar faisala kí bát (qayámat) par na hotí to un men (abhi) faisala ho játá, aur zálimon ke liye dukh ká 'azáb hai. (21.) Tú in zálimon ko apní kamái ke mu'áwa-za se kánpṭe dekhegá, aur wuh badlá in par girnewálá hai, aur jo imán láe aur nek 'ám kiye bihiṡtkí kiyárfon men hongé, jo cháhen un ke liye Rabb ke pás hogá yihí to bará fazl hai. (22.) Yih wuh badlá hai jis kí bashárat Alláh apne momin ba-'amal bandon ko detá hai, tú kah main tum se is

(Qurán) par mazdúrí nahín mángtá magar rishtedárfi men dostí kí bát hai, aur jo neki kamáegá ham us ke liye is neki men khúbí barháenge, Alláh baqshinda qadrán hai. (23.) Kyá wuh kahte hain, kí Muham-mad ne Alláh par jhúth bándhá hai, so agar Alláh cháhe tere dil par muhr lagáe, (ki tú jhúth na bándh sake) hálán kí Alláh jhúth ko mitátá aur haqq ko ba-kalamát khud sábit kartá hai wuh dilon kí bát jántá hai. (24.) Wuhí hai jo apne bandon kí tauta qabúl kartá aur buráíán mu'áf kartá, aur jo karte ho jántá hai. (25.) Wuh imándár nek-kirdár-on kí du'á qabúl kartá apná fazl unhen ziyáda detá hai, aur káfiyon ke liye saqht 'azáb hai. (26.) Aur agar Alláh apne bandon ká rizq kusháda kar detá to wuh zamín men sarkashí karte lekin ba-andáza rizq utártá hai jitná cháhe, wuh apne bandon ká dáná bíná hai. (27.) Wuhí hai jo ba'd ná-urmedí bārish názil kartá aur apní rahmat ko phailátá hai, aur wuh sitúda walí hai. (28.) Aur us ke nishánát men se ásmán o zamín kí paidáish hai aur jis qadar un ke darmiyán jánwar phailáe hain aur wuh jab cháhe unhen jama' karne par qádir hai.

(29.) Aur jo musíbat tum par átf hai, tumháre háthon kí kamáí ká badlá hai, aur bahut báton se wuh darguzartá hai. (30.) Aur tum zamín men 'ájiz-kuninda nahín ho, aur Alláh ke siwá tumháre liye koí walí aur madadgár nahín hai. (31.) Aur us kí nisháníon men se samundar men jaház hain jaise pahár, agar wuh cháhe hawá ko thahráwe, pas jaház samundar kí pusht par khare rah jáen, is mu'áma-la men sábir shákir ke liye nishánát hain (32.) Yá un ko tabáh kar de, ur kí kamáí ke sabab aur bahut taqsíren mu'áf kartá hai. (33.) Aur cháhiye, kí hamárfi áyát men jhagrá karnewálon ko ma'lúm ho jáe, kí un ke liye bhágne kí jagah nahín hai. (34.) So jo tamhen kuchh shai milí hai hayát i dunyá kí bahra-mandí hai aur jo Alláh ke pás hai, imándáron aur un ke liye jo apne Rabb par bharosa rakhte hain bihtar aur páedár hai. (35.) Aur un ke liye jo kabíra gunáh aur be-hayáí ke kámon se bachte hain, aur jab gussa áwe mu'áf karte hain. (36.) Aur jin-hon ne apne Rabb ká (farmán) mán liyá aur namáz parhí, aur un ká kám un ke darmiyán mashwarat se hotá hai aur jo ham ne unhen diyá us men se kharch karte hain. (37.) Aur wuh, kí jab unhen ta'addí pahunché badlá lete hain. (38.) Aur badí ká badlá usí kí mánind badí hai, phir jis ne mu'áf kiyá aur sulh kí, us ká ajr Alláh par hai wuh zá limon ko pasand nahín kartá. (39.) Aur jo koí apní nisbat zulm ke ba'd badlá le aison ke úpar koí ráh (malámat) nahín hai. (40.) Ráh (malámat) un par hai jo logon par zulm karte aur zamín me úná-haqq sarkashí karte hain unhín ko dukh ká 'azáb hai. (41.) Aur jis ne sabr kiyá aur baqshsh diyá aur yih bát to himmat ke kámon men se hai,

(42.) Aur jise Allāh ne gumrah kiyā, us ke liye Allāh ke ba'd koī walī nahīn, aur tú zālimon ko dekhegā. (43.) Kī wuh 'azāb ko dekhke bolenge, phir jāne kī bhī koī rah hai? (44.) Aur tú unheñ dekhegā, kī dozaḥ par zillat se 'āzī kartē hūe pesh hongē, chhipī nigāh se dekhte hūe; aur imāndār kahenge, ziyānkār wuh haiñ junhon ne qiyāmat ke dīn āp ko aur apne logon ko nuqsān men dālā: suntā hai zālim dāimī 'azāb men hongē. (45.) Aur un ke auliyā bhī na hongē, kī Allāh ke siwā un kī madad karen, aur jise Allāh ne gumrah kiyā us ke liye koī rah nahīn. (46.) Apne Rabb kā hukm mān lo is se pahle, kī wuh dīn āwe jis kā phernewālā Allāh se koī nahīn, us dīn tumhāre liye na koī jāepanāh hogī na inkār. (47.) Phir agar wuh munh moreñ, to ham ne tujhe un par nigāhbān nahīn bhejā terā zīmma pahunchānā thā, aur jab ham apnī taraf se ādmī ko rahmat chakhāte haiñ, us se ḡhush hotā hai. Aur jo un ke kāmon ke badle men un par musibat ātī hai to ādmī nā-shukr hotā hai. (48.) Āsmān o zamīn kī bādshāhī Allāh kī hai jo chāhe paidā kare jise chāhe betīān baḡhshe aur jise chāhe betē de. (49.) Yā unheñ jore de betē aur betīān aur jise chāhe bāñjh kare: wuh dānā qādir hai. (50.) Aur kisī ādmī ko lāīq nahīn, kī Allāh us se bāten kare magar ilhām se yā parde ke pīchhe se. (51.) Yā koī rasūl (firishta) bheje phir wuh (firishta) mursal-'alāh ko Allāh ke hukm se jo Allāh chāhe ilhām de wuh buland ḡakīm hai. (52.) Aur isī tarāh ham ne terī taraf ek rūh ko ba-hukm-i-ḡhud ishāra diyā hai (us ne tujhe Qurān sikhāyā) tú na jāntā thā, kī kitāb aur imān kyā hotā hai, lekin ham ne us kitāb ko nūr banāyā apne bandon men se jise ham chāheñ us kitāb ke wasīla hīdāyat karen, aur tú albatta rah-i-rāst kī hīdāyat kartā hai. (53.) Us Allāh kī rah jo āsmān aur zamīn kī sab chīzon kā mālīk hai, suntā hai. Allāh kī taraf sab kām phirte haiñ.

(43) SURĀ ZUKHRAF MAKKĪ HAI.

Āyāt 89, Rukū' 7.

Allāh rahmān rahīm ke nām se shurū' kartā hūñ.

(1.) He. Mīm. Wāzih kitāb kī qasam. (2.) Ham ne use 'Arabī Qurān banāyā, tākī tum (ahl 'Arab) samjho. (3.) Aur wuh aslī kitāb men hamāre pās buland o ba-hikmat hai. (4.) Kyā ham tum se is zikr ko ḡaṭā lenge? is liye, kī tum nā-farmān ho. (5.) Aur ham ne pahlon men bahut nabī bheje the. (6.) Aur jo nabī un pās āyā unhon ne us se ṭhaṭṭhā hī kiyā. (7.) Phir ham ne in (Quresh) se saḡht tar ko girāft karke ḡalāk kiyā aur aglon kī kahāwat jāī hūī. (8.) Aur jo tú un se pūchhe, kī āsmān aur zamīn kis ne paidā kiyā? kahenge, un ko ḡalīb dānā ne paidā kiyā hai. (9.) Wuhī hai jis ne tumhāre liye zamīn

ko bichhauná banáyá, aur us men tumháre liye ráh banáí, táki tum ráh páo. (10.) Aur jis ne ásmán se ba-andáza pání utará phir ham ne us se murda shahr ko ubhárá isí tarah tum níkále jáoge. (11.) Aur jis ne kull chizon ke jore banáe aur kishitíon o chárpáeon men se tumháre liye wuh chíz banáí jis par sawár hote ho (12.) Táki us kí pusht par sídhe baitho, phir apne Rabb kí m'imat ko yád karo jab us par sídhe baitho aur kaho wuh pák hai jis ne use hamáre qábú men kiyá, aur ham us par tawáná na the. (13.) Aur ham apne Rabb kí taraf lautenge. (14.) Aur unhon ne Alláh ke liye us ke bandon men se ek juz qarár diyá hai. Admí saríh náshukr hai.

(15.) Kyá us ne maḥlúqát men se áp betián lín? aur tumhen beṭe dene ko chun liyá. (16.)^{2 a} Aur jab un men kisi kous kí bashárat milí jo rahmán ke liye kaháwat ṭahráí hai us ká munḥ siyáh ho játá hai, aur wuh gam ko ghoṭṭ rahá hai. (17.) Kyá jo shaḥs, kí zewar men pálá jáe, aur wuh jhagre men bát na bol sake (ya'ne laṭkí.) (18.) Aur unhon ne firishton ko jo rahmán ke bande hain 'auraten ṭahráyá hai, kyá wuh un kí padáish dekhte the? un kí yih gawáhi likhi jáegi, aur un se púchh hogí. (19.) Aur kahte hain kí agar rahmán cháhtá to ham in firishton ko na pújte, unhen is bát ká kuchh 'ilm nahín sirf un kí qarog-goí hai. (20.) Kyá ham ne is (Qurán) se pahle unhen koi kítáb dí hai? kí wuh use pakar rāhe hain. (21.) Balki, kahte hain, kí ham ne apne ábá ko ek dín par páyá aur ham un ke naqsh-í qadam par ráh yáfta hain. (22.) Aur isí tarah tujh se pahle jo daráú ham ne kisi bastí men bhejá wahán ke ásudáḥ logon ne yihí kahá, kí ham ne apne ábá ko ek dín par páyá, aur ham un ke naqsh-í qadam ká muqtadí hain. (23.) Wuh bolá jis par tum ne apne ábá ko páyá agar main us se ḥúbtar hí-dáyat láyá hún (tū bhi na mánoge) bole, jo tum láe ho ham us ke munkir hain (24.) Phir ham ne un se badlá liyá phir dekh jhuṭhláne-wálon ká anjám kyá húa.

(25.) Aur jab Ibráhím ne apne báp aur apní qaum se kahá, main un kí 'ibádat se jinhen tum pújte ho bezár hún. (26.)^{3 a} Magar jis ne mujhe paidá kiyá wuh mujhe ráh dikháegá. (27.) Aur Ibráhím yihí bát apní aulád men píchhe chhoṭ gayá, sháyad wuh rujú' láeg. (28.) Balki, ham ne in (Quresh) ko aur un ke ábá ko bahra-mand kiya, yahán tak, kí un ke pás laqq aur khulá rasúl áyá. (29.) Aur jab un pás laqq (Qurán) áyá, bole, yih fareb hai aur ham us ke munkir hain. (30.) Aur bole yih Qurán do bastíon (Makka o Táef) ke kisi bu-zurg shaḥs par názil kyún na húa (Muhammad par kyún utrú Makka men Walíd bin Mugaira o 'Atba bin Rabbia o Akhnas bin Sharíf wg. the, aur Táef men Urwah Wusqa o Habíb bin Umr o Kanana Abadiyá lael wg. bu-zurg o ásudá the.) (31.) Kyá wuh log tere Rabb kí rahmat ko taqsim karte hain, ham ne un ke darmiyán hayát-i-dunyá men un kí

maishat taqsim kar di hai, aur ham ne un men ba'z ke ba'z par darje buland kiye hain taaki ba'z ba'z ko mahkum karen aur tere Rabb ki rahmat us se bihtar hai jo wuh log (mal) jama' karte hain. (32) Aur agar yih khauf na hota, ki log ek hi ummat ho jaenge, to ham munkirin rahman ke gharon ki chhat aur sirhian jin par wuh charhte hain chand ki bana dete. (33.) Aur un ke gharon ke darwaze aur takht bhi jin par wuh takiya lagake baithe hain chandi ke kar dete (34) Aur Zukhruf (ya'ne sona) bhi dete, aur yih sab hayat dunya ki thori bahramandi hai aur akhirat tere Rabb ke pas muttafon ke liye hai.

(35.) Aur jo ko rahman ke zikr se ankhi churaga, ham us par ek

4 'a

shaitan muqarrar karenge, wuh us ka ham-nashin ban jaega. (36) Aur shayatin admon ko rah se rokne hain, aur admi samajhte hain, ki ham rah yafra hain (37.) Yahin tak, ki jab admi hamare pas ata hai (shaitan se) kahta hai kash' ki tujh men aur mujh men magrib o mashriq ki duri hoti, tu oura sahi hai. (38.) Aur aj tumhen (yih nadamat) mufid na hogi jab ki tum sitam kar chuke, tum 'azab men bhi sharik raho (39.) Ai Muhammad ky tu bahron ko sunaga, ya andhon ko rah dikhaga, aur us ko jo sarhi gumrahi men hai (40) Phir agar ham tujhe (dunya se) le jain taubhi hamen in se badla lena hai (41.) Ya ham tujhe dikhl denge, jo ham ne un se wa'da kiya hai (ki wa'da 'azab se murad dunyawii dukh tha) ham un par qadir hain (42) Jo teri taraf ilham hua hai use mazbut pakar be-shakk tu sidhi rah par hai. (43.) Aur yih nasihat hai tere aur teri qaum ke liye, aur ayanda ko tum se puchh hogi. (44.) Jo rasul ham ne tujh se pahle bheje ai Muhammad tu un se puchh (ya'ne, un ki kitabon se daryaft kar) ki ky ham ne rahman ke siwa aur bahut se Allah thahrae hain? ki puje jain.

(45.) Aur ham ne Musa ko apni nishanon ke saath Fira'un aur us

5 'a

ke sharifon ki taraf bheja tha, kaha, main jahan ke Rabb ka rasul hun. (46.) Jab wuh hamare nishan leke un pas aya wuh un nishanon par hansne lage. (47.) Aur jo mu'jiza ham unhen dikhate the wuh upni bahin (ya'ne dusre mu'jize) se barf tha aur ham ne unhen 'azab men pakra shayad ruj' laen. (48.) Aur bole ai jadugar hamare liye apne Rabb ko pukar jaisa us ne tujh se 'ahd kar rakh hai, ham be-shakk rah par aenge. (49.) Jab ham ne un se 'azab hataya fauran 'ahd shikan hue. (50.) Aur Fira'un ne apni qaum men pukara, kaha, ai qaum ky Misr ki badshahi meri nahin aur yih nahen jo mere niche bahti hain ky tum nahin dekhte? (51.) Ya main is zalil admi se bihtar nahin hun. (52.) Wuh to saf nahin bolti. (53.) Us par sone ke kare kyun na dale gae? ya us ke saath para bandh ke firishte ate. (54.) Us ne apni qaum ko be-'aql kar diya, phir unhen ne usi ki mani; wuh fasiq log the. (55.) Phir jab wuh hamen gusse men lae, ham ne un se badla liya; phir ham ne un sab ko duba diya. (56.) Phir ham ne unhen pichh-

lon ke liye guzashta-gán aur kaháwat baná diyá. (57.) Aur jab ibn-i-Mariyam (Masih) kí misál Zaba'arí but parast se, sunáí gáí (us ne kahá thá, ki agar ham aur hamáre ma'búd jo firishte wg. hain, tumháre kahne ke muwáfiq dozakh men jáenge ba-mújib Súra Ambiyá áyát 98 ke to 'Tsá nabí bhí jo tumháre qaul ke muwáfiq gair Khudá aur Nasára ká ma'búd hai dozakh men jáegá, is bát se Muhammad sáhib chup rah gae the) nágáh terí qaum Quresh ne tálián bajáín (ki Zaba'arí ne Muhammad ko lá-jawáb kar diyá.) (58.) Aur unhon ne kahá (ki tere khiyál men) hamáre ma'búd bihtar hain yá wuh ('Tsá) 'Tsá kí misál, unhon ne tere liye mahz jhagarne ko sunáí hai yih jhagrálú qaum hai. (59.) Nahín hai wuh 'Tsá magar ek banda ham ne us par fazl kiyá aur ham ne use haní Isráíl ke liye ek masl (ya'ne, namúna) thahráyá hai. (60.) Aur agar ham cháhen tum (Quresh) men se firishte nikál den, ki wuh zamín men já-nashín hon (61) Aur wuh 'Tsá to us gharí (qiyá-mat) ká jhandá hai, so tum qiyámat men shakk na karo aur mere tábi' ho jáo yih sídhí ráh hai. (62) Aur tumhen shaitán na roke wuh tum-hará saríh dushman hai. (63) Aur jab 'Tsá roshan daláíl leke áyá, kahá, ki main tum pás pakkí bát láyá hún aur táki tumhári wuh bát bayán karún jis men tum íkhtiláf kar rahe ho, Alláh se ñaro aur mere tábi' ho jáo. (64.) Alláh merá aur tumhárá Rabb hai, us kí 'ibádat karo yih sídhí ráh hai. (65) Phir jamá'aton ne apne darmiyán íkhtiláf dál liyá, dukhwále din ke 'azáb se zálimon ke liye afsos hai. (66.) Wuh kis bát ke muntazir hain, magar us gharí ke, ki un par nágáh áwe aur wuh be-khabar hon. (67.) Jitne báham dost hain us din ba'z ba'z ke dushman hongé magar muttaqí.

(68.) Ai mere bando áj na tum par kuchh khauf hai na tum gam-gín hoge. (69.) Jo hamáí áyát par ímán láe aur Musalmán húa. (70.) Jannat men dákhil ho jáo; tum aur tumhári 'auraten, ki tumhárá singár kiyá jáegá. (71.) Un par sone ke tabáq bare plate aur ábkhore (glass) ghumáe jáenge, aur un men wuh chíz hogí, jo un ke nafs cháhen aur ánkhen lazzat len, aur tum us men hamesha rahoge. (72.) Aur yih wuhí bihisht hai jis ke tum ba-muqábala á'amál khud wáris thahre ho. (73.) Wahán tumháre liye bahut mewe hongé un men se tum khaoge. (74.) Mujrim dozakh ke 'azáb men hamesha rahenge. (75.) Un se 'azáb halká na kiyá jáegá aur wuh us men ná-ummed rahenge. (76.) Aur ham ne un par zulm nahín kiyá lekin wuh áp zálím the. (77.) Aur pukárenge, ki ai málik (dozakh ke dároga) cháhiye, ki terá Rabb ham par fatwá (maut) bhejde, wuh kahegá, tum hamesha rahnewále ho. (78) Ham tumháre pás haqq bát láe hain, lekin tum men bahut hain ki haqq ko makrúh jánte hain. (79.) Kyá unhon ne ek pukhta bát tajwíz kar lí hai (ki wuh ízá denge) phir ham bhí pukhta íráda karnewále hain (ki dozakh men dālenge.) (80.)

Wuh kyá khiyál karte hai_n ki ham un ká bhed aur mashwara nahín sunte, hán_n, hamáre rasúl un ke pás likhte hai_n. (81.) Tú kah agar Rahmán ká koí betá ho to main us ká pahlá 'ábid húngá. (82.) Ásmán o zamín ká Rabb jo 'arsh ká Rabb hai un ke bayán se pák hai. (83.) Tú unhen_n chhor, ki khauz karen_n aur khelen_n yahán tak, ki apne us din se jiská wa'da diye játe hai_n muláqát karen_n. (84.) Wuhí hai jo ásmán men_n Khudá hai aur zamín men_n Khudá hai, wuh hakím dáná hai. (85.) Jis kí bádsháhí ásmán aur zamín aur ashyá i darmiyání men_n hai wuh mubá-rak hai aur us gharí ká 'ilm usí ko hai aur tum sab us kí taraf jáoge. (86.) Aur jin ko (ahl 'Arab) Alláh ke siwá pukárte hai_n wuh shafá'at ká ikhti yár nahín rakhte magar jis ne ba-haqq gawáhi dí, aur wuh jánte hai_n. (87.) Aur jo tú un se púchhe, ki unhen_n kis ne paidá kiyá, kahenge, Alláh ne, phir kahán se ulte játe hai_n. (88.) Aur us (Muhammad) ke yún kahne kí qasam, ki ai Rabb yih log ímán nahín láte. (89.) Un se munh mor le aur kah salám ákhir ko ma'lúm karoge.

(44.) SU'RA DUKHĀN MAKKĪ HAI.

Āyāt 59, Ruqú' 3.

Alláh rahmán rahím ke nám se shurú' kartá hún.

(1.) He. Mím—Wazih kitáb kí qasam (2.) Ham ne is Qurán ko mu-báarak rát men_n utará thá (wuh shab-barát thí) ham đaráne wále
 1 'a the (3.) Usí mubáarak rát men_n har pukhta amr faisala húa kartá hai. (4.) Hamáre pás se hukm hoke. ham bhejnewále hai_n. (5.) Tere Rabb kí mihir se, wuh shunwá dáná hai. (6.) Ásmán aur zamín aur ashyá i darmiyání ká Rabb, agar tum yaqín kuninda ho. (7.) Koí Alláh nahín, magar wuh jilátá aur mártá hai tumbhárá aur tumbháre ábá i-auwalín ká Rabb hai. (8.) Nahín, balki wuh shakk men_n khelte hai_n. (9.) So tú us din ká, ki ásmán saríh dhuwán láegá intizár kar. (10.) Logon ko dhánp legá, yih dukh ká 'azáb hai. (11.) Ai hamáre Rabb ham par se 'azáb haťá, ham ímándár hai_n. (12.) Wuh kyúnkar nasíhat pakren_n, aur un ke pás saríh rasúl á chuká hai. (13.) Phir unhon_n ne us se munh, morá, aur kahá, ki yih mu'allam díwána hai (ya'ne, sikhlayá húa díwána). (14.) Ham thore dinon 'azáb haťáenge, tum phir wuhí karnewále ho. (15.) Jis din ham barí pakar men_n pakrenge, ham badlá lenewále hai_n. (16.) Aur un se pahle ham qaum Fíra'un ko ázmá chuke hai_n aur un pás buzurg rasúl áyá thá. (17.) Ki Alláh ke bandon ko mere hawále karo, main_n tumbháre liye rasúl amánatđár hún. (18.) Aur yih ki Alláh ke úpar na charhe jáo, main_n saríh hujjat tum pás láyá hún. (19.) Aur main_n apne aur tumbháre Rabb se panáh le chuká hún, ki tum mujhe sangsár karo. (20.) Aur agar tum mujh par

imān nahīn lāte to mujh se yaksú ho jāo. (21.) Phir apne Rabb ko pukárá ki yih log mujrim hain. (22.) Phir Mere bandon ko ba-waqt-i-shab le nikal, wuh tumhárá ta'aqqub karenge. (23.) Aur samundar ko khushk chhor de, wuh lashkar garq hogá. (24.) Bahut bág aur chashme chhoré gae. (25.) Aur khet aur nafís ghar. (26.) Aur ni'mat jis men mahzúz the. (27.) Yún húa, aur ham ne qaum dígar ko wáris kar diyá. (28.) Phir un par ásmán o zamín ne girya na kiyá aur na unhen muhlat milí.

(29.) Aur ham ne Baní Isráíl ko zillat ke 'azáb se naját dí. (30.)

2 'a Fira'ún se, wuh náfarmánon men sarkash thá. (31.) Aur dá-nista ham ne Baní Isráíl ko jahán ke úpar barguzída kiyá thá. (32.) Aur ham ne un ko mu pzát men se wuh kuchh diyá thá jis men saríh ázmáish thí. (33.) Yih log kahte hain. (34.) Hamáří sirf yihí pahlí maut hai, aur hamen phir uthná nahīn. (35.) Tum hamáre ábá ko le áo agar sachche ho. (36.) Kyá yih Quresh bihtar hain yá qaum-i-Tubba'. (37.) Aur un se pable log bihtar the unhen ham ne halák kiyá; wuh mujrim the. (38.) Aur ham ne ásmán o zamín aur jo un men hai khelte húa nahīn paidá kiyá. (39.) Magar ba tadbír durust unhen paidá kiyá lekin aksar wuh nahīn jánte. (40.) In sab ká wa'da-gáh judái ká din hai. (41.) Jis dín koí dost kisé dost ke kuchh kám na áwegá, aur na unhen madad milegí. (42.) Magar jis par Alláh ne rahm kiyá; wuh gálib mihrbán hai

(43.) Zaqum ká darakhht. (44.) Gunahgár ká kháná hai. (45.)

3 'a Gale húa tánbe kí tarah peton men josh mártá hai. (46.) Jaise khaultá pání. (47.) Pakro us (ádmí) ko dhakelte húa dozaḥ ke bíchon bích le jāo. (48.) Phir us ke sir par khaulte pání ká 'azáb dāl do. (49.) Mazá chakh, tú 'izzat-dár buzurg thá. (50.) Yihí wuh hai jis men tum shakk karte the. (51.) Muttaqí chain ke ḡharon men hongé. (52.) Bágon aur chashmon men. (53.) Bárík aur gáphe resham kí poshák pahinenge. (54.) Yihí hogá, aur goríán barí ánkhon wálíán, ham un se biyáh denge. (55.) Har tareh ká mewa khátir jama'í se wuhán mangwá lenge. (56.) Wahán maut na chakhenge, magar pahlí maut (ho chukí) aur unhen 'azáb jahannam se Alláh ne bachá liyá. (57.) Tere Rabb ke fazl se, yihí barí murád-yabí hai. (58.) Ham ne yih Qurán terí zubán par ásán kar diyá sháyad wuh nasíhat pazír hon. (59.) Tú ráh dekh wuh bhí ráh dekhte hain.

(45) SURĀ JASIYAH MAKKĪ HAI.

Āyāt 36, Rukū' 4.

Alláh rahmán rahím ke nám se shurú' kartá hún.

(1.) He. Mím—Alláh gálib hakím se kitáb ká utará húa hai. (2.) Ásmán o zamín men mominín ke liye nishánát hain. (3.) Aur tumháří paidáish men, aur jitne jánwar wuh bakhertá hai un men ba-yaqín

logon ke liyenishánát hai. (4.) Aur rát din ke badalne men. aur jo Alláh ne ásmán se rizq utará, phir us se ba'd maut zamín ko jiláyá, us men aur hawáon kí gardán men 'aqlmandon ke liye nishán hai. (5.) Yih Alláh kí áyát hai, jinhen ham ba-rástí tujhe parh sunáte hai, phir yih log kaun sí hadís par Alláh aur us kí in áyát ke ba'd imán láenge. (6.) Har jhúthe gunahgár ke liye afsos. (7.) Kí Alláh kí áyát, suntá hai, us ke sámhne parhí játí hai phir takabbur se (kufr par) ará rahtá hai goyá us ne na suná thá, tú use dukh ke 'azáb kí khushkhabrí suná. (8.) Aur jab hamárá áyát (Qurání) men se koí bát ma'lúm kartá use thátthe men urátá hai aison ke liye khwárá ká 'azáb hai. (9.) Aur un ke pare jahannam hai, aur jo unhon ne kamáyá hai un ke kuchh kám na áegá, aur na wuh kám áenge jo Alláh ke síwá unhon ne auliyá thahráe the, aur un ke liye bará 'azáb hai. (10.) Yih hidáyat hai aur jo log apne Rabb kí áyát ke munkir húe un ke liye 'áqúbat ko dukh ká 'azáb hai.

(11.) Alláh wuh hai jis ne daryá ko tumháre liye qábú men kiyá hai, us ke hukm se us men kishtíán chalín, aur táki tum
2 'a rozgár talásh karo aur sháyad tum shukr karo. (12.) Aur jo kuchh ásmán o zamín men hai tumháre liye qábú kiyá hai, sab kuchh apní taraf se, is men ahl fikron ke liye nishán hai. (13.) Tú imándáron ko kah, kí jo log Alláh ke dínon kí ummed nahín rakhte un ko muáf karen, táki Alláh ek qaum ko un kí kamáí ke muwáfíq jazá de. (14.) Jis ne nek kám kiyá apne liye hai aur jis ne badí kí us par hai, phir tum apne Rabb kí taraf lautoge. (15.) Aur ham ne Baní Isráíl ko kitáb o hikmat aur nabúwat dí aur achchhí chízen kháne ko dí, aur tamám jahán par unhen fazílat bakhsí. (16.) Aur dín ko báre men unhen raushan dalául diye, phir (Muhammad kí nisbat) 'ilm áne ke ba'd unhon ne phút dáli, apne darmiyán, sarkashí ke sabab. terá Rabb un men qiyámat ke dín faisala karegá, jis báre men wuh íkhtiláf karte the. (17.) Phir ham ne dín ke bára men tujhe ek sharí'at par kar diyá, tú usí sharí'at ká tábí' rah, aur jo nahín jánte un kí khwáhishon par na chal. (18.) Wuh Alláh ke sámhne tere kuchh kám na áenge, aur zálím log to báham dost hai aur Alláh muttáqíon ká dost hai. (19.) Yih báten logon ke liye samajh kí hai, aur hidáyat o rahmat hai un ke liye jo yaqín karen. (20.) Wuh jo badí kamáte hai kyá aisá samajhte hai, kí ham unhen marne o jíne men imándáron nek-kirdáron kí barábar kar denge, burá da'wa karte hai.

(21.) Khudá ne ásmán o zamín ko ba-rástí paidá kiyá, aur táki har
3 'a shaḡhs ba-hasb kamáí badlá páwe aur un par sitam na hogá. (22.) Bhalá dekh to, jis ne apní khwáhish ko apná Alláh thahráyá, aur bá wujúd 'ilm ke Alláh ne use gumráh kiyá aur us ke kán aur díl par muhr lagáí, aur us kí ánkḡ par parda dálá pas Alláh ke ba'd

kaun hai, ki use hidáyat kare, kyá tum nahín sochte. (23.) Aur wuh kahte hain yihí hayát i dunyá hamárí hai, ham marte aur jíte hain aur hamen zamána mártá hai, aur unhen is ká 'ilm nahín, magar gumán karte hain. (24.) Aur jab un ke sámhne hamárí khulí áyát parhí játí hain un kí aur kuchh hujjat nahín magar yih, ki hamáre ábá ko (jo mar gae hain) le áo agar sachche ho. (25.) Tú kah Alláh tumhen jilátá hai phir tumhen mártá hai phir tumhen ba-roz i qiyámat jis men shubha nahín jama' karegá, lekin aksar ádmí nahín jánte.

(26.) Ásmán o zamín kí bádsháhí Alláh kí hai, aur jis din wuh gharí qáim hogí, us din jhúthe kharáb honge. (27.) Aur tú har ummat ko Jasiyáh (ba-zánú nashishta) dekhégá, har ummat apní kitáb kí taraf bulái jáégí jaise tum karte the áj badlá páoge. (28.) Yih hamárí kitáb hai, tum par ba-rástí boltí hai, jo tum karte the, ham likhte the. (29.) Jo ímán láe aur nek kám kiye unhen un ká Rabb apní rahmat men dákhil karegá, yih saríh murád-yábí hai. (30.) Aur jo munkir húe, áyá hamárí áyát tumháre sámhne parhí na játí thín, tum ne takabbur kiyá aur tum mujrim log ho. (31.) Aur jab kahá gayá, ki Alláh ká wa'da sach hai, aur us gharí men shakk nahín, tum ne kahá ham nahín jánte, ki wuh gharí kyá hotí hai, ham ek za'íf sá gumán kar sakte hain aur hamen yaqín nahín átá. (32.) Aur jo kiyá thá us kí badíán záhir hongí, aur jis par thátthá karte the wuh unhen gher legí. (33.) Aur kahá jáégá áj ham tumhen bhúlenge, jaise tum hamáre is din kí muláqát ko bhúle the, aur tumbáरी jagah ág hai aur tumhárá koí madadgár nahín. (34.) Yih is liye, ki tum ne Alláh kí áyát ko thátthá thahráyá aur dunyá kí zindagí ne tumhen fareb diyá. So áj wuh do-zakh se nikále na jáenge aur na un se tauba talab hogí. (35.) Pas Alláh kí hamd ho, jo ásmán ká Rabb, aur zamín ká Rabb, aur sáre jahán ká Rabb hai. (36.) Aur zamín ásmán men usí kí barái hai, aur wuh gálib hakím hai.

(46) SURA AHQAF MAKKI HAI.

Áyát 35, Rukí' 4.

Alláh rahmán rahím ke nám se shurú' kartá hún.

(—CHHABTSWAN SÍPARA.—)

(1.) He. Mím.—Alláh gálib hakím se kitáb ká nuzúl hai. (2.) Ham ne ásmán o zamín aur jo un men hai ba-rástí aur ba-mi'ád muqarrara hanáyá hai, aur jo káfir hain jis chíz se qaráe játe munh moré hain. (3.) Tú kah bhalá dekho to Alláh ke siwá jinhen tum pukárte ho unhon ne zamín men kyá paidá kiyá, yá un ká kuchh ásmán men hissa hai,

mere pás is Qurán se pahle kí koí kitáb le áo yá 'ilm men se koí hadís láo agar tum sachche ho. (4.) Aur us se ziyáda gumráh kaun hai jo Alláh ke siwá us shakhs ko pukáre jo qiyámat ke din tak use jawáb na degá aur wuh un kí du'á se gáhl hai. (5.) Aur jab ádmí jama' kiye jáenge, wuh (ma'búd) unke dushman honge, aur un kí 'ibádat ká inkár karenge. (6.) Aur jab hamárí wázih áyát un ke sámhne parhí játí hai káfir sachchí bát ko jo un pás áí kahte hai, ki yih saríh fareb hai. (7.) Kyá yih kahte hai, ki us ne jhúth bándh liyá, tú kah agar main ne wuh jhúth bándh liyá to tum merá Alláh ke sámhne kuchh bhalá nahín kar sakte, jo tum Qurán ke báre men bolte ho Alláh khúb jántá hai, mere tumháre darmiyan wuh gawáh káfi hai, aur wuh bakhshinda mihrbán hai. (8.) Tú kah main rasúlon men kuchh nayá nahín hún, aur main nahín jántá, kí mere sáth kyá hogá, aur, (nahín jántá) kí tumháre sáth kyá hogá, main to usí ke tábí' hún, jo mujhe ilhán hotá hai aur main to saríh dárású hún. (9.) Tú kah bhalá dekho to agar yih (Qurán) Alláh se húa aur tum us ke munkir ho hálánki baní Isráíl men se ek gawáh lafz mislá hí par gawáhi de chuká hai, phir wuh Alláh par ímán láyá aur tum ne takabbur kiyá (yih gawáh Abdulláh bin Salám to nahín ho saktá kyúñki yih súra makki hai aur Abdulláh ba'd hijrat Madíne men Musalmán húa thá) Alláh sitam-gáron ko hidáyat nahín kartá.

(10.) Aur káfiyon ne ímándáron ke haqq men kahá agar yih (Islám) bihtar hotá to us kí taraf wuh ham se pahle na daurte, aur jab 2 'a unhon ne Qurán se hidáyat na páí to phir wuh kahenge, ki yih qadími darog hai. (11.) Aur us se pahle Músá kí kitáb hai peshwá aur rahmat aur yih kitáb (Qurán) ba zubán 'Arabí musaddiq hai, táki zálím dáráe jáen aur nekon ke liye bashárat ho. (12.) Jinhon ne kahá hamará Rabb Alláh hai phir qáim ho gae, unhen na kuchh khauf hai na gamgín honge. (13.) Wuh ahl í bihisht hai us men hamesha rahenge. un ke a'amál ká badlá hai. (14.) Aur ham ne ádmí ko wálidain ke sáth neki ká hukm diyá hai, mán ne use taklíf se pet men rakhá aur taklíf se jaá, aur us ká hamal aur dúdh chhuṛaná tis mahíne hai yahán tak, ki jab apní jawání ko pahunchá aur chális baras kí 'umr húi, to kahá ai Rabb mujhe taufiq de, ki terí us rahmat ká shukr karún jo tú ne mujhe aur mere wálidain ko dí, aur, kí main nek 'amal karún jis se tú rází ho aur merí aulád men mere liye saláhiyat de, main ne terí taraf rujú' kiyá aur main Musalmánon men hún. (15.) Aíson hí ke ham nek-tarín a'amal qubúl karte aur un kí buráíon se darguzar karte hai wuh jannat ke logon men hai, us sachche wa'de ke muwáfíq jo unhen diyá gayá thá. (16.) Aur jis ne apne wálidain se kahá, uf ho tumháre liye, kyá tum mujhe wa'da dete ho, kí main qabr se niklúngá, aur mujh se pahle bahut ummaten guzar gáin, aur us ke wálidain Alláh se faryád karte hai, hae, terí kharábí, ímán lá, Alláh ká wa'da

sachchá hai, phir kahtá hai, ki yih sab aglon kí kaháníñ haiñ. (17.) Aise hí log haiñ jin par ádmíñ aur jinñon kí guzashta ummaton ke shumúl meñ wa'da 'azáb sábit húa hai, wuh ziyáñkár haiñ. (18.) Har kisi ke liye ba-hasb a'amál darje haiñ aur un ke a'amál ká púrá badlá unhen milegá aur un par zulm na hogá. (19.) Aur jis din káfir ág ke sámhne pesh kiye jáenge, dunyá kí zindagí meñ tum ne achchhí chízen záyá' kíñ aur un se tum fáida uṭhá chuke, zamín meñ tumbhári bejá takabbur aur badkárí kesabab áj tumhen zillat ke 'azáb se badlá diyá jáegá.

(20.) Aur tú 'Ád ke bhái (Húd) ko yád kar, jab us ne ahqáf meñ (ki) 3 'a mulk Yaman meñ ek maidán hai) apní qaum ko ḍaráyá thá, aur Húd ke pahle aur píchhe bahut ḍaráu guzar chuke haiñ, yih, ki Alláh ke siwá kisi kí 'ibádat na karo, main bare din ke 'azáb se tumhári nisbat ḍartá hún. (21.) Bole, kyá tú hamáre ḵhudáon se hamen rokne áyá hai, jis ('azáb) ká tú wa'da kartá hai, ham par le á; agar tú sachchon meñ hai. (22.) Bolá, wuh ḵháss 'ilm (ki 'azáb kab áegá) Alláh ko hai, aur jo kuchh main leke áyá hún, wuh tumhen pahunchátá hún; lekin main dekhtá hún, ki tum log nádání karte ho. (23.) Jab unhon ne wuh 'azáb dekhá, kí ek bádal un ke maidánon kí taraf se áta hai, kahá, kí yih ek bádal hai, ham par barsegá, nahín, balki wuh chíz hai, jise tum jald mángte the, ek hawá hai, jis meñ dukh ká 'azáb hai. (24.) Apne Rabb ke hukm se har shai ko ukhár ḍáltí hai. Phir aise ho gae, kí koí nazar na áta thá, magar un ke makán; mujrimon ko ham yún sazá diyá, karte haiñ. (25.) Aur ham ne unhen wuh maq-ḍúr diyá thá jo tumhen nahín diyá, aur ham ne unhen kán aur áñkhen aur dil diye the, phir un ke kán o áñkhen o dil kuchh kám na áe, is liye, kí Alláh kí áyát ká inkár karte the, aur jis par ṭhaṭṭhá karte the usí ne unhen gher liyá.

(26.) Aur ham tumháre gird kí ba'z bastíñ halák kar chuke haiñ, 4 'a aur ham ne áyaton kí gardán kí hai, sháyad wuh rujú' láen. (27.) Phir un ḵhudáon ne, jo unhon ne, ba-murád qurbat iḵhti-yár kiye the, un kí madad kyún na kí: balki, un se gum ho gae, aur, yih un ká jhúṭh thá jo wuh iftrá karte the. (28.) Aur ai Muhammad jab ham ne jinñon meñ se terí taraf ká shakhs ghumá diye the, kí Qurán sunen, jab wuh Muhammad pás házir húa ápas meñ bole, chup raho (Qurán sunne ko) jab parhná tamám húa, apne qaum kí taraf ḍaráu hoke gae. (29.) Bole, ai hamári qaum ham ne ek kitáb suní hai jo Músá ke ba'd názil húi, aglí kitábon kí musaddiq hai, aur ráh rást kí taraf hi-dáyat kartí hai. (30.) Ai hamári qaum, Alláh kí taraf pukárnewále kí bát mán lo aur us par ímán láo, tumháre gunáh bakhshégá, aur dukh ke 'azáb se tumhen panáh degá. (31.) Aur jo koí Alláh kí taraf pukárnewále ko na mánegá, wuh zamín meñ ṭhaká na sakegá, aur us

ke siwá us ke liye auliyá na honge, wuhí log saríh gumráhí men hain. (32.) Kyá inhon ne na dekhá, ki Alláh ne ásmán o zamín ko paidá kiyá, aur un ke paidá karne se na thaká, wuh is bát par qádir hai, ki murde jiláe, hán, wuh har shai par qádir hai. (33.) Aur jis din káfir ág ke sámhne pesh hongé, kyá yih (dozakh) haqq nahín hai. Kahenge, hán, hamen apne Rabb kí qasam haqq hai, kahégá, apne kufr ke sabab 'azáb chakho. (34.) Jaise 'álí himmat rasúlon ne sabr kiyá, waiso, (ai Muhammad) tú bhí sabr kar aur un ke liye jaldí na kar, jis din wuh log wa'da kí bát ko dekhenge. (35.) Aise hongé, goyá din kí ek gharí dunyá men rahe the, pahuncháná hai, badkár hí halák hongé.

(47.) SÚRA MUHAMMAD MADANI HAI.

A'ýát 40, Rukú' 4.

Alláh rahmán rahím ke nám se shurú' kartá hún.

(1.) Jo káfir húa aur dogon ko Alláh kí ráh se roká, Alláh ne un ke a'amál kho diye hain. (2.) Aur jo imán láe aur nek kám kiye, 1'a aur jo Muhammad par utrá hai use mán liyá, aur wuh to bar-haqq hai un ke Rabb se, us ne un kí badíon ká kafára diyá, aur un ká hál durust kiyá hai. (3.) Yih is liye, ki káfir bátíl ke pairau húa aur imándár apne Rabb kí taraf se haqq ke pairao húa, Alláh ádmíon ke liye un ke dástán, yún sunátá hai. (4.) Jab tum káfiroñ se muláqát karo (ba-waqt jang) to un kí gardanen káto, yahán tak, ki jab tum unhen kát chuke phir saht qad karo. (5.) Is ke ba'd yá to (chhorne men) íhsán hai yá fidya lená hai, yahán tak, ki laráí apne hathyár rakh de, yihí hukm hai, aur agar Alláh cháhtá (be-jihád) un se badlá letá, lekin (hukm jihád) is liye húa, ki tum men se ba'z ko ba'z se ázmáwe, jo log Alláh kí ráh men máregae wuh un ke a'amál na khoegá. (6.) Unhen hidáyat karegá, aur un ká hál durust karegá. (7.) Aur unhen bihisht men dákhil karegá, jis ká bayán us ne un ke liye kar diyá hai. (8.) Ai imándáro agar tum Alláh kí madad karo, Alláh tumhári madad karegá, aur tumháre qadam sábit rakhegá. (9.) Jo káfir húa, un kí maut áwe aur Alláh ne un ke a'amál kho diye. (10.) Yih is liye, ki jo Alláh ne názil kiyá unhon ne makrúh jáná, phir Alláh ne un ke a'amál kho diye. (11.) Kyá unhon ne zamín men sair nahín kí, ki pahlon ká anjám dekhte, Alláh ne unhen ukhár dálá, aur káfiroñ ke liye aisá hí hotá rahtá hai. (12.) Yih is liye, ki Alláh imándáron ká rafiq hai, aur káfiroñ ká koí rafiq nahín.

(13.) Alláh imándáron, nek-kirdáron ko bágon men jin ke niche 2'a nahren bahtí hain dákhil karegá, káfir (dunyá men) fáida utháte aur kháte hain, jaise chárpáe kháte hain: aur ág un kí jagah hai. (14.) Aur bahut bastíon hain, jo terí bastí (Makka) se jis

ne tujhe jiláwatan kiyá qúwat men saḡht thín, ham ne unhen halák kiyá phir koí un ká madadgár na húa. (15.) Kyá jo shaḡhs apne Rabb se dalíl par ho kyá us kí mánind ho jáegá, jis ká bad 'amal árasta kiyá gayá, aur wuh apní ḡhwáhishon ke pairau hain. (16.) Us bihisht ká bayán jis ká muttaqíon se wa'da húa hai, yih hai, wahán us pání kí nahren hain jo bú nahín kar gayá, aur dúdh kí nahren hain jis ká mazá nahín badlá, mazedár sharáb kí nahren hain pínewále ke liye. (17.) Aur sáf shahd kí nahren hain, aur un ke liye, wahán har qism ká mewa hai aur un ke Rabb se mu'áfí, kyá us kí mánind jo hamesha ág men rahegá. aur khaultá pání piláe jáenge, phir wuh un kí atariyán kát dáleagá. (18.) Aur koí un men hai jo terí taraf kán lagátá hai (Qurán sunne ko) yahán tak, ki jab tere pás se nikalte hain, to un asháb se púchhte hain jinhen 'ilm milá hai (ya'ne, ibn Masaúd o ibn 'Abbás o Abutdarda wg. se) ki abhí is (Muhammad) ne yih kyá kahtá thá (tamaskhur karte hain goyá wuh nahín samjhe) aison hí ke dilon par Alláh ne muhr lagái hai, aur wuh apní ḡhwáhishon ke pairau hain. (19.) Aur jinhon ne hidáyat pái wuh un kí hidáyat baḡhátá hai, aur unhen un ká taqwá baḡhshtá hai. (20.) Us gharí qiyámat hí kí ráh dekhte hain, ki un par nágáh áwe, us kí sharten to á gáí hain, phir jab wuh áegí un kí nasíhat-pizírí kahán hogí. (21.) Tú ján le, ki koí Alláh nahín magar Alláh hai, aur apne gunáh ke liye magfirat máng, aur ímándár mardon aur 'auraton ke liye bhí aur Alláh tumháre phirne kí jagah aur ṡhikáná jántá hai

(22.) Aur ímándár kahte the, ki (jahád ke báre men) koí súrat kyún názil na kí gáí, phir jab sáf ma'ní súrat názil kí gáí, aur us men

3 'a

qítál ká zikr áyá tú ne unhen dekhá jin ke dilon men marz hai, ki terí taraf yún takte rah gae, jaise wuh taktá hai, jise maut kí behoshí áti hai, so ḡharábí hai un kí, tá'at o nek suḡhan (un ká záhírí hál hai.) (23.) Jab hukm jahád musammam ho gayá, agar wuh Alláh se sach boley, un ke liye bihtar hai. (24.) Aur tum se yih bhí ba'íd nahín, ki agar tum mutawallí kiye jáo to zamín men fasád karoge, aur apne rishte kátoge. (25.) Aison hí par Alláh ne la'nat kí hai aur unhen bahrá kar diyá aur un kí áṅkhon ko andhá kar diyá hai. (26.) Kyá wuh Qurán men dhiyán nahín karte yá dilon par quí lage hain. (27.) Jo log apne liye hidáyat záhír hone ke ba'd apní pusht par laut gae (ya'ne. murtadd hús) shaitán ne un ke liye bát banáí, aur unhen muhlat dí hai. (28.) Aur yih is liye, ki un logon ne un se jo ba-názil karda i Ḳhudá naráz hain, yún kahá thá, ki ba'z amúr men ham tumhári itá'at karenge, aur Alláh un kí ḡhufiya bát jántá hai. (29.) Phir kyá hogá, jab firishte un kí jánen nikálenge, un kí kamren aur munḡ pítenge. (30.) Yih is liye, ki unhon ne us chíz kí pairaui kí jis ne Alláh ko gussa diláyá, aur ḡhud us kí ḡhushuúdí ko ná-pasand kiyá, pas un ke kám Alláh ne akárat kar diye.

(31.) Jin ke dilon men marz hai, kyá wuh gumán karte hain, ki Alláh un kí dílí dushmaníán zahir na karegá. (32.) Aur agar ham cháhen (ai Muhammad) wuh ashkhas tujhedikhla den, phir tú un kí peshání se (ba-qiya) to pahchán hí chuká hai, aur áyanda ko tú un kí bát kí waza' se pahchánegá, Alláh tumháre kám jántá hai. (33.) Aur ham tumhen ázmáenge, yahán tak, ki ham tum men se mujáhidín o sábirín ko ma'lúm karen, aur tumhári khabron ko ázmáenge. (34.) Jo káfir húa aur Alláh kí ráh se logon ko roká aur apne liye hidáyat zahir hone ke ba'd rasúl kí mukhálifat kí wuh Alláh ká kuchh na bigárengé, aur wuh un ke a'amál akárat kar degá. (35.) Ai ímán. dáro Alláh kí aur rasúl kí itá'at karo aur apne a'amál bátíl na karo. (36.) Jo káfir húa aur Alláh kí ráh se roká, phir káfir hí mar gae, Alláh unhen hargiz na baqshsegá. (37.) So tum sustí na karo aur sulh kí taraf pukáro aur tum hí gálib rahoge, aur Khudá tumháre sáth hai, aur tumháre a'amál záya' na karegá. (38.) Dunyá kí zindagí khel tamásha hai aur jo tum ímán láo aur dáro, wuh tumhárá badlá tumhen degá, aur tumháre mál tum se na mángegá. (39.) Agar wuh tumháre mál tum se mánge aur suwál men mubáliga kare to tum baqhlí karoge, aur wuh tumhári dílí dushmaní (jo Islám kí nisbat hai) zahir kar degá. (40.) Ai logo jo Alláh kí ráh men kharch karne ke liye pukáre játe ho, tum men koí hai jo bukhl kartá hai, aur jo bukhl kartá apní ján se bukhl kartá hai, Alláh ganí hai aur tum muhtáj ho, aur jo tum munh moṛo wuh tumháre siwá aur qaum badal láegá, phir wuh tumhári mánind na hongé.

(48.) SURĀ FATH MADANI HAI.

Áyát 29, Rukú' 4.

Alláh rahmán rahím ke nám 'se shurú' kartá hún.

(1.) Ham ne tere liye sáf saríh faisala kar diyá. (2.) Táki Alláh terá gunáh pahlá aur pichhlá baqsh de, aur apní ní'mat tujh par 1 a tamám kare, aur tujhe ráh rást dikhlaवे. (3.) Aur tujhe qawí madad de. (4.) Us ne mominín ke dilon men taskín názil kí táki wuh ímán men apne ímán (sábiqa) ke sáth barh jáen, aur ásmán o zamín ke lashkar Alláh ke hain aur Alláh dáná hakim hai. (5.) Táki wuh mominín o momnát ko un bágon men dákhil kare, jin ke niche nahren bahtí hain wuh wahán hamesha rahenge, aur wuh un kí taraf se un kí badíon ká káfará karegá aur yih Alláh ke nazdik barí murád-yabí hai. (6.) Aur táki munáfiqín o munáfaqát aur mushrikín aur mushrikát ko 'azáb kare, jo Kḥudá kí nisbat bad gumán hain, un par badí ká gherá pará hai, aur un par Alláh ká gussa húa, aur us ne un par la'nat kí, aur un ke liye dozakh taiyár kiya aur wuh burí jagah hai. (7.) Ásmán o zamín ke

lashkar Allāh ke haiṇ, aur Allāh-gālib hakīm hai. (8.) Ai Muhammad ham ne tujhe gawāh aur khushī sunāū aur ḍarāū banāke bhejā hai. (9.) Tūki tum Allāh aur us ke rasūl par imān lāo, aur us ko qūwat do aur us kī ta'zīm karo, aur subh o shām us kī tasbīh karo. (10.) Jo log ai Muhammad tujh se bai'at karte haiṇ wuh Khudā se bai'at karte haiṇ, un ke hāthoṇ par Khudā kā hāth hai, phir jis ne (qaul) torā apnī jān par torā, aur jis ne purā kiya us bāt ko jis par Allāh se 'ahd kiya thā wuh use ajr 'azīm degā.

(11.) Muḥallif diḥatī (jo Hudeiba ke safar meṇ na gae the) tujhe kahenge, ki hamāre amwāl aur gharwālōṇ ne hamen (mauqa' safar na diyā) kām meṇ lagā rakhā so tū Allāh se hamāre liye magfirat māṅg apnī zubānoṇ se wuh oāteṇ kahte haiṇ jo un ke dilon meṇ nahīṇ, tū kah agar Allāh tumhāre sāth zarar yā nafa' kā irāda kare to kaun tumhārā Allāh se mālīk hogā, balki Allāh tumhāre kāmōṇ se khabardār hai. (12.) Balki tum ne gumān kiya thā (ki Hudeiba se) rasūl aur mominīn hargiz apne gharoṇ kī taraf na laṭenge (wahān zarūr māre jāenge) aur yih bāt tumhāre dilon meṇ ārāsta kī gai thī, aur tum ne bad-gumānī kī thī, aur tum halāk shuda log ho. (13.) Aur jo koī Allāh aur us ke rasūl par imān na lāwe; ham ne kāfiroṇ ke liye dozaḥ taiyār kiya hai. (14.) Aur āsmān o zamīn kī bādshāhī Allāh kī hai jise chāhe baḥshshe, jise chāhe 'azāb kare, aur Allāh baḥshhinda mihrbān hai. (15.) Aur jab tum (Khaibar) ke lūṭ ke māl lene ko jāoge, muḥallifīn kahenge, hamen bhī ijāzat do, ki tumhāre pīchhe chalen; Allāh kā kalām badalnā chāhte haiṇ, tū kah, tum hamāre pīchhe na chaloge, Allāh ne pahle se, yūn hī kah diyā hai; phir wuh kahenge, nahīṇ, balki tum ham se hasad karte ho; nahīṇ, wuh kam samajhte haiṇ. (16.) Tū diḥatī muḥallifīn se kah, ki tum saḥt jaṅg-āwar logon kī taraf (laṛāī karne ko) bulāe jāoge, tum un se laṛo yā wuh Musalmān ho jāen, pas agar tum itā'at karoge, Allāh tumhen achchhā ajr degā, aur jo tum palāṭ gae, jaise pahle palṭe the, Allāh tumhen ḍukh kā 'azāb degā. (17.) Andhe aur langre aur bīmār par gunāh nahīṇ (ki jihād chhoṛe) aur jo koī Allāh aur us ke rasūl kī itā'at kare, wuh use bāgoṇ meṇ dākhil karegā, jin ke nīche nahren bahtī haiṇ, aur jo palṭā use ḍukh kā 'azāb degā.

(18.) Allāh un mominīn se rāzī ho gayā, jo (Hūdeiba meṇ) daraḥt ke nīche tujh se bai'at karte the (wuh 1300 shaḥhs the) Allāh ne jān liya jo un ke dilon meṇ hai, phir us ne un par taskīn nāzīl kī aur fath qarīb un ko in'ām meṇ dī. (19.) Aur bahut lūṭ un ke hāth ā gai, aur Allāh gālib hakīm hai. (20.) Aur tum se Allāh ne bahut lūṭ dene kā wa'da kiya thā, ki tum use loge, phir us ne yih lūṭ tumhen jald dī, aur ādmīoṇ ke hāth tumhārī taraf se roke, aur tāki yih lūṭ imāndāroṇ ke liye ek mu'jiza ho, aur wuh tumhen rāḥ rāst dikhā

hai. (21.) Aur दूसरा wa'da lūt kā hai jis par tum abhī qādir nahīn hūe, Khudā ne us lūt kā ihāta kar rakhā hai, aur Allāh har shai par qādir hai. (22.) Aur agar kāfir tum se larṭe to bhāg jāte phir koī dost o madadgār na pāte. (23.) Allāh kī 'adat hai, jo chālī ātī hai, aur tū Allāh kī 'adat men tabdīl na pāegā. (24.) Wuhī hai jis ne tumhārī taraf se un ke hāth roke hai, aur tumhāre hāth un se sar hadd Makka men roke the, is ke ba'd, ki tumhen un par galba diyā thā, aur Allāh tumhāre kām dekhtā hai. (25.) Jo kāfir hūe, aur tumhen Masjid Harām se rokā aur qurbānī ko mauqūf rakhā, ki apnī jagah na pahunchē, aur agar imāndār mard o 'auraten (Makka men) maujūd na hotīn, jinhen tum nahīn jānte, agar tum unhen pīs dālṭe to tumhen un se nā-dānista gunāh pahunchtā, (is hīe Allāh ne fath ko muwaḥḥkar kar diyā) tāki Allāh jise chāhe apnī rahmat men shāmil kare, agar wuh (momin o kāfir Makka) mutafarriq hote, to ham un men se kāfiron ko dukh kā 'azāb pahunchāte. (26.) Jab ki kāfiron ne apne dilon men hamiyat rakhī jāhiliyat kī hamiyat, to Allāh ne apne rasūl aur mominīn par apnī taskīn nāzil kī aur taqawwī kī bāt un par lāzim kar dī aur wuh us ke haqqdār aur ahl the aur Allāh har shai kā dānā hai.

(27.) Allāh ne apne rasūl ko wāqī' kḥwāb sach kar dikhāyā, ki tum Masjid Harām men inshā Allāh chain se apne sir mund-
 4 'a wāe aur bāl katarwāe hūe dāḥhil hoge, be-kḥaṭf ke, phir us ne jānā jo tum nahīn jānte, phir us ne us ke ware fath qarīb ṭhahrā dī. (28.) Wuhī hai jis ne apnā rasūl ba hīdayat aur dīn i haqq bhejā, tāki wuh use har dīn par galba de aur Allāh gawāh hone ko kāfī hai. (29.) Muhammad Allāh kā rasūl aur wuh log jo us ke sāth hai kāfiron par bahut saḥt hai aur āpas men rahīm hai, tu unhen rukū' o sijda karte dekhegā, Allāh se faẓl o kḥushnūdī talab karte hai, sijda ke asar se un ke munhon par nishān hai aīsī sifat un kī Tauret o Injīl men likhī hai, jaise khet jis ne apnā kḥosha nikālā phir use qawī kiyā, phir motā hūā, phir apnī sāq par qāim ho gayā, kīsān ko achchhā, ma'lūm hotā hai, tāki un se kāfiron ko gussa āwe, jo imān lāe aur nek kām kiye un se Allāh ne magfirat o ajr 'azīm kā wa'da kiya hai.

(49.) SURĀ' HUJRAT MADANI HAI.

Āyāt 18, Ruqū' 2.

Allāh rahmān rahīm ke nām se shurū' kartā hūn.

(1.) Ai imāndāro, Allāh aur us ke rasūl ke āge na barho, aur Allāh se daro Allāh shinawā dānā hai. (2.) Ai imāndāro, apnī
 1 'a āwāzen nabī kī āwāz ke ūpar buland na karo, aur us ke liye bāt ba-āwāz buland na bolo, jaise tum āpas men pukarte ho,

aisá na ho, ki tumháre a'amál ná-búd ho jáen, aur tumhen ma'lúm bhí na ho. (3.) Jo log apní áwázen rasúl Alláh ke pás past karte hain wuhí hain jin ke dil Alláh ne taqawwí ke liye ázmáe hain; un ke liye magfírat aur ajr 'azím hai. (4.) 'Jo log hujarát (kothríon) ke báhar se tujhe pukárte hain, aksar ná samajh hain. (5.) Agar wuh sabr karte, yahán tak, ki tú un kí taraf níkal átá un ke liye bihtar hotá, aur Alláh baḡhshinda mihrbán hai. (6.) Ai imándáro, agar koí fásiq ádmí tum pás koí ḡhabar láwe, tum use tahqíq karo, na ho, ki tum kisí qaum par ba-nádání já paṛo, phir apne kiye par nádím honá paṛe. (7.) Aur jáno ki tum men rasúl Alláh hai, agar, wuh aksar báton men tumhári mána' kare to tum par mushkíl paṛegí, lekin Alláh ne tumháre dil men imán kí muhabbat dālí, aur tumháre dilon men use árásta kiyá hai : ~~aur~~ kutr o físq o 'ísyán tumháre sámhne makrúh kiyá, aise hí log ráh-yáita hain. (8.) Alláh ke fazl o ihsán se; aur Alláh dáná hakím hai. (9) Aur jo do jamá'aten momínín kí báham jang karen un ke darmiyán sulh karo, agar ek jamá'at dúsre par ta'addí kare, to jo ta'addí kartí hai us se laṛo, yahán tak, ki wuh Ḳhudá ke hukm kí taraf rujú' kare, phir agar rujú' kiyá to un men ba-'adl sulh karo aur insáf karo, Ḳhudá munsifon ko pasand kartá hai. (10.) Momin log, ápas men bháíhain, tum apne bháíon men sulh rakho, aur Alláh se ḡaro, sháyad tum par rahm ho.

(11.) Ai imándáro, ek qaum dúsrí qaum se ṭhaṭṭhá na kare, shá-yad wuh un se bihtar hon, aur 'auraten 'auraton se (ṭhaṭṭhá 2 'a na karen) sháyad wuh un se bihtar hon, aur ápas men 'aib na lagáo, aur na bure alqáb se badnám karo, burá nám imán ke ba'd badkárí hai, aur jis ne tauba na kí wuhí zálim hain. (12.) Ai imándáro, aksar gumánon se bacho ba'z gumán gunáh hain, aur jásusí na karo aur na koí kisí kí ḡibat kare, kyá koí tum men se apne murda bháí ká gosht kháná pasand kartá hai, pas is se nafrat karo, aur Alláh se ḡaro, Alláh tauba pazírinda mihrbán hai. (13) Ai logo, ham ne tumhen ek mard aur ek 'aurat se paidá kiyá, aur tumháre qabíle aur kunbe banáe, táki tum ápas men pahchán rakho, tum men, buzurg-tar Alláhke nazdík wuh hai, jo tum men ziyáda muttaqí hai, Alláh dáná ḡhabardár hai. (14.) Dihátí bole, ki ham imán láe hain, tú kah, tum imán nahín láe, lekin tum kaho, ki ham Musalmán húe hain, (ya'ne, ba-ḡhauf ján o mál tábí'dár húe) aur abhí tumháre dilon men imán dáḡhil nahín húa, aur, agar tum Alláh aur us ke rasúl kí itá'at karoge, wuh tumháre a'amál ká badlá kuchh kam na karegá, Alláh baḡhshinda mihrbán hai. (15.) Momin wuh hain, jo Alláh aur us ke rasúl par imán láe, phir shubha na kiyá aur Alláh kí ráh men apne málon aur apní jánon se jahád kiyá, wuhí sach-che hain. (16.) Tú kah kyá tum Alláh ko apná dín jatáte ho aur jo kuchh ásmán o zamín men hai Alláh jántá hai, aur Alláh har shai ko

jántá hai. (17.) Ai Muhammad, tujh par ihsán rakhte haiñ ki ham Musalmán hús haiñ, tú kah, apne Islám ká mujh par ihsán na rakho, balki Alláh tum par ihsán rakhtá hai, ki us ne tumheñ imán kí hidáyat kí agar tum sachche ho (18.) Alláh ásmán aur zamín ke bhed jántá hai, aur Alláh tumháre kám jo karte ho dekhtá hai.

(50.) SURA QAF MAKKI HAI.

Áyat 45, Rukú' 3

Alláh rahmán rahím ke nám se shurú' kartá hún.

(1.) Qáf.—Qurán Majíd kí qasam (2.) Balki unheñ ta'ajjub húa ki un men se un pás ek daráú áyá, pas, káfiron ne kaliá, ki yih 1 'a 'ajíb shai hai. (3.) Kyá jab ham mai gae, aur mittí hús, yih phir áná ba'id bát hai. (4.) In ádmíon men se jo kuchh zamín ghaṭáṭí hai hamen ma'lúm hai, aur hamáre pás ek háfiz kitáb maujúd hai. (5.) Balki unheñ ne haqq ko jab un pás áyá jhuthláyá hai, pas wuh amr (nabúwat Muhammadíá ke) báre men ulhe hús haiñ, (ká wuh haqq hai yá nahín.) (6.) Kyá unheñ ne apne úpar ásmán kí taraf na dekhá, kyúnkar ham ne use banáyá aur zínat dí, aur us men koi súrakh nahín hai. (7.) Aur zamín ko ham ne pahláyá aur us men pahár dál diye aur us men har nau kí khusi áyanda shai ugáí. (8.) Har táib bande ke liye tabsarah aur nasíhat (9.) Aur ham ne ásmán se ba-barakat pání utará aur us se bág aur káṭne ke anáj ugáe (10.) Aur khaṭúr ke lambe darakht jo ke khosha tah bar tah (11.) Bandon ke hie rizq, aur us pání se ham ne murda shahr ko plává, isí tarah nikalni, hai (12.) In se pahle qaum Núh aur ahl Rassa o Samúd ne jhuthláyá thá. (13.) Aur 'Ad ne aur Fira ún ne aur Lút ke bháíon ne, aur ahl Iká ne aur qaum Tubba ne, sab ne rasúlon ko jhuthláyá, pas 'azáb qaím ho gayá. (14.) Áyá kyá ham pahlí bár paidá kai ke thak gae haiñ, nahín, unheñ jadíd paidáish men shaik hai.

(15.) Aur ham ne ádmí ko paidá kiyá, aur hamen ma'lúm haiñ jo 2 'a báten us ke jí men guzartí haiñ, aur ham us kí taraf shah rag se ziyáda qaríb haiñ. (16.) Jab ki do lenewále dahne báen baiṭhe leṭe rahte haiñ (do firishte likhte rahte haiñ). (17.) Jo bát ádmí boltá hai us ke pás nigahán maujúd hai (18.) Aur maut kí behoshí ba-rástí áí, yih wuh hai jis se tú ek-sú thá. (19.) Aur narsingá phúnká gayá, yih wa'id-ká dín hai. (20.) Aur har shaṭhs áyá us ke sáth ek háñknewálá aur ek gawáh hogá. (21.) Tú is se gaffat men thá, ab ham ne tujh se terá parda baṭá diyá áj terí nigáh tez hai. (22.) Aur us ká ham-nashín (firishta) bolá, jo kuchh mere pás thá yih házir hai (á'amái-náma). (23.) Ai donon firishto, har káfir dushman ko dozakh

men dál do. (24.) Máni' khair ná-farmán shakkí ko. (25.) Jis ne Alláh ke sáth dúsre Alláh ṭhahráe the, tum donoṃ use saḡht 'azáb men dál do. (26.) Us ká qarín (shaitán) kahegá, ai Rabb, main ne use gum-ráh nahín kiyá, wuh kḥud dúr kí gumráhí men thá. (27.) Alláh kahe gá, mere pás tum jhagrá na karo, main tum pás pahle wa'da 'azáb pahunchá chuká thá. (28.) Mere pás bát nahín badaltí aur main band-on par sitam-gár nahín hún.

(29.) Jis din ham dozakh se kahenge, kyá tú bhar gayá, aur wuh
 3 'a káhegá, kiyá kuchh aur bhí hai. (30.) Aur muttaqion ke pás bihisht láyá jáegá nazdík. (31.) Yih wuh hai jis ká tumhen wa'da milá thá, har tá'ib nigahdár ke lyc. (32.) Jo ná-dída rahmán se ḍará aur táib dil leke áyá. (33.) Ba-salámatí us men dákhil ho, yih hameshagí ká din hai. (34.) Un ke liye jo cháhen wahán hai, aur hamáre pás ziyáda hai. (35.) Aur ham ne un se pahle bahut ummaten halák kíñ, kí wuh girift men in se saḡht the, phir unhon ne shahron men taftísh kí, kí kahín bhágne ká thikáná hai. (36.) Is men us shakhs ke liye nasíhat hai jo dil rakhtá yá kán lagátá, aur wuh muta-wajjih hai. (37.) Aur ham ne ásmán o zamín aur jo un men hai chha din men banáyá, aur hamen kuchh mándagi na áí. (38.) Jo kahte hain tú us par sabr kar aur tú tulú' i shams aur gurúb se pahle ba-hamd Rabb tasbíh kar. (39.) Aur kuchh rát men us kí tasbíh kar aur sijda ke píchhe bhí. (40.) Aur sun le, kí jis din áwáz dahinda jáe qaríb (ya'ne, mulk Kan'án) se pukáregá. (41.) Jis din ba-rástí wuh log ek chinghár sunenge, yihí qabron se nikalne ká din hai. (42.) Ham máрте aur jiláte hain aur hamárí taraf áná hai. (43.) Jis din un kí taraf se zamín phategí wuh daurenge yih hashar ham par ásan hai. (44.) Ham jánte hain jo wuh kahte hain, aur tú un par jabr kuninda nahín hai. (45.) Tú use jo wa'id se ḍartá hai ba-Qurán nasíhat de.

(51.) SURÁ ZARYAT MAKKÍ HAI.

Áyát 60, Rukú' 3.

Alláh rahmán rahím ke nám se shurú' kartá hún.

(1.) Uṛá ke bakhernewálíon kí qasam. (2.) Phir bojh uṭhánewálíon
 1 'a kí qasam. (3.) Phir narmí se chalnewálíon kí qasam. (4.) Phir ba hukm taqsím karnewálíon kí qasam. (5.) Be-shakk jo wa'da tumhen milá sach hai. (6.) Aur be-shakk insáf honewálá hai. (7.) Ásmán jálidár kí qasam. (8.) Kí tum jhagre kí bát men pare ho. (9.) Jo pherá gayá, wuhí us se phir játá hai. (10.) Aṭkal dauránewále máre jáen. (11.) Jo gáfat men bhúl rahe hain. (12.) Tujh se púchhte hain insáf ká.

din kab hogá. (13.) Jis din wuh ág par fitne men parenge. (14.) Apn aharárat chakho, yihí wuh hai jise jald mángte the. (15.) Muttaqi log bágon aur chashmon men honge. (16.) Jo unhen Rabb ne diyá use thám ke yih log is se pahle nekokár the. ((17.) Rát ko wuh kam sote the. (18.) Aur subh ke waqton men mu'áfi mángte the. (19.) Aur un ke amwál men sáil aur gair sáil ká haqq thá. (20.) Aur zamín men yaqín kunindon ke liye nishán hain. (21.) Aur tumháre nafson men bhí, kyá tum nahín dekhte. (22.) Aur ásmán men tumhárá rizq hai aur jo wa'da húa. (23.) Ásmán o zamín ke Rabb kí qasam ki wuh haqq hai jaisá ki tum bolte ho.

(24.) Kyá tere pás Ibráhím ke 'izzatdár mihmánon kí hadís pahunchí hai yá nahín. (25.) Jab us pás áe bole salám, bolá salám tum 2 'a ajnabí log ho. (26.) Phir apne ahl kí taraf daurá aur ek bachhrá ghí men talá húa le áyá. (27.) Phir un ke pás use rak diyá, kahá, kyá tum nahín kháte. (28.) Phir dil men un se dará, bole mat dar aur use nhon ne ek dáná larke kí bashárat dí (29.) Phir us kí 'aurat chillátí sámhne áí, aur apná munh pít lýá aur bolí (kyá) burhí yá bánjh (janegi) (30.) Bole, isi tarah tere Rabb ne kahá hai, wuh. dáuá hakím hai.

(—SATTATSWAN SIPARA.—)

(31.) Ibráhím ne kahá, ai rasúlo, tumhárá matlab kyá hai. (32.) Bole ham mujrim logon kí taraf bheje gae hain. (33.) Ki un par mití ke patthar barsáen. (34.) Náfarmáno ke liye nishándár (nám ba nám) kiye húe tere Rabb se. (35.) Phir ham ne wahán se jo ímándár thá nikál liyá. (36.) Phir ham ne wahán ek hí Musalmán ká ghar páyá (Lút ká). (37.) Aur ham ne wahán nishán chhor diyá un ke liye jo dukh ke 'azáb se darte hain. (38.) Aur Músá men (nishán hai) jab ham ne use Fira'un kí taraf ba-dalíl wázih bhejá. (39.) Phir us ne apne zor ke sáth munh morá aur kahá, farebí hai yá díwána (40.) Phir ham ne use aur us kí fauj ko pakrá, phir ham ne use daryá men dál diyá, aur wuh malámatí thá. (41.) Aur 'Ad men (nishán hai) jab ham ne un par be-nafa' hawá bhejí. (42.) Wuh kisi chíz ko na chhortí jis par átí bosída haddí kar detí thí. (43.) Aur Samúd men (nishán hai) jab unhen kahá gayá, ki ek waqt tak fáida uthá lo. (44.) Phir wuh apne Rabb ke amr se sarkash húe unhen karak ne pakrá, aur wuh dekhte ráh gae. (45.) Wuh na uth sake na badlá le sake. (46.) Aur pable Núh kí qaum thí wuh log badkár the.

(47.) Aur ham ne ásmánon ko háthon se banáyá, aur ham maqdúr wále hain. (48.) Aur zamín ko ham ne farsh kar diyá so ham 3 'a kyá khúb bichhánewále hain. (49.) Aur ham ne har shai kí -do qism banáin, sháyad tum shukr karo. (50.) Pas tum Alláh kí taraf bhágo main tumháre liye us kí taraf se saríh daráú hún. (51.) Aur

Allāh ke sáth tum dúsre a llāh na ṭhahráo main us kí taraf se tumháre liye saríh ḍaráú hún. (52.) Isí tarah aglon ke pás jo rasúl áyá unhon ne kahá, farebí hai yá díwána. (53.) Kyá yih log báham wasíyat karte áe, hain nahín balki sarkash log hain. (54.) Tú un se munh moṛ le, phir tú malámatí na hogá (55.) Aur nasíhat de, kí nasíhat dená mominín ko muḥíd hai. (56.) Aur main ne jinnon ko aur ádmíon ko isí liye paidá kiyá, kí 'ibádat karen. (57.) Main un se kuchh rizq nahín mángtá, na yih cháhntá hún, kí mujhe kháná khiláen. (58.) Allāh zoráwar tawáná ráziq hai. (59) Záhmon ká charsá bhará húá hai, jaise un ke sáthíon ke charse bhare húe the pas cháhiye, kí jaldí na karen. (60.) Káfiroṅ ke liye un ke us din se jis ká wa'da diyá gayá afsos.

(52.) SURA TŪR MAKKĪ HAI.

Āyāt 49, Rukū' 2.

Allāh rahmán rahím ke nám se shurú' kartá hún.

(1.) Koh Tūr kí qasam. (2.) Aur likhí húi kitáb kí qasam. (3.)

Kusháda warq men. (4.) Aur•bait-ul-ma'múr kí qasam. (5.)

1ª Aur únchí chhat kí qasam. (6.) Aur charhe húe daryá kí qa-

sam. (7.) Be-shakk tere Rabb ká 'azáb ánewálá hai. (8.) Us ká dáfa' koí nahín. (9.) Jis din ásmán kapkapá ke larzegá. (10.) Aur pahár-chalne ko rawán hongé. (11.) Us din jhuthlánewálon ke liye afsos. (12.) Jo kí ḵhauz men khelte hain (13.) Jis din dozaḵh kí ág kí taraf dhakke milenge. (14.) Yihí wuh ág hai jise tum jhuthláte the. (15.) Kyá yih jádú hai yá tumhen sújhtá nahín. (16.) Is men ghuso sabr karo yá sabr na karo tum par barábar hai, tumhen wuhí badlá milegá, jo karte the (17.) Muttaqí log bágon men aur ni'maton men hongé. (18.) Jo unhen un ke Rabb ne diyá, us par ḵhushiyán karte, aur un ke Rabb ne unhen dozaḵh ke 'azáb se bachá liyá. (19.) Ḵhush gawár kháo pío apne kámon ká badlá hai. (20.) Saff basta takhton par takiya lagáke baithe hain, aur ham ne unhen goriyán barí ánkhoṅ-wálán biyáh dí hain. (21.) Aur jo log ímán láe aur un kí aulád ímán men un ke píchhe chalí un kí aulád ko ham un se milá denge; aur un ke a'amál men se kuchh bhí ham, na ghatáenge, har ádmí apní kamáí men phansá húá hai. (22.) Aur unhen ham pai-dar-pai mewe aur gosht denge, jis chíz ká wuh cháhén. (23.) Wahán wuh ápas men piyále (sharáb ke) jhapat lete hain, be-húda-goí aur gunáh wahán nahín. (24.) Aur un ke ás pás un ke jawán launde phirte hain, goyá wuh chhipe húe motí hain. (25.) Aur ba'z ba'z kí taraf mutawajjih hoke púchhte hain. (26.) Kahte hain, ham apne ahl men ḍarte rahte the. (27.) So Allāh ne ham par íhsán kiyá, aur hamen garm 'azáb se bacháyá. (28.) Ham to pahle hí use pukárte the, wuh nek mihrbán hai,

(29.) Pas Tú nasíhat de, tú ba fazl i Rabb káhin (jádúgar) aur
 2 'a majnún nahín hai (30.) Kyá wuh kahte hain, ki shá'ir hai,
 ham us kí nisbat hawádís zamána ke muntazir hain. (31)
 Tú kah tum muntazir raho main bhí tumháre sáth muntazir hún. (32.)
 Kyá un kí 'aqlen unhen aisá hukm detí hain yá wuh sarkash log hain.
 (33.) Kyá wuh kahte hain, ki us ne Qurán baná liyá hai, balki wuh
 imán nahín láte. (34.) Cháhiye kí koí hadís is Qurán kí mánind le
 áwen agar wuh sachche hain. (35.) Kyá wuh bagair kisi shai ke ban
 gae hain, yá wuh khud khláhiq hain. (36) Kyá unhon ne ásmán o
 zamín ko padá kiyá hai, balki wuh yaqín nahín karte. (37.) Yá tere
 Rabb ke khazáne un ke pás hain, yá wuh dárogagán hain. (38.) Yá un ke
 pás koí sírhí hai, ki us men (charh ke) sun lete hain, pas un ká sunne
 wálá, dalíl saríh láwe. (39) Kyá Khudá ke liye betián aur tumháre
 liye bete hain. (40.) Kyá tú un se mzdúrí mángtá hai, aur wuh chaṭṭí
 se bojhal hain. (41.) Kyá un ke pás ilm gaib hai, phir wuh likh lete
 hain. (42.) Yá kuchh makr kiyá cháhte hain, wuh jo káfir hain, wuhí
 makr khurda hain (43.) Kyá un pás Alláh ke siwá aur khudá hain,
 Alláh un ke slirk kí chíz se pák hai. (44.) Agar ásmán se ek tukrá
 girtá dekhte hain, kahte hain, ki jama' húa bádal hai. (45.) Unhen chhoṛ,
 yahán tak, kí wuh apne us dín kí muláqát karen jis men un par bijlí ká
 karáká paregá. (46.) Jis dín un ká fareb un ke kuchh kám na áegá, aur
 na unhen madad pahunchegí. (47) Zálimon ke liye us ('azáb qayámat)
 se ware ek aur 'azáb hai (jahád) lekin wuh aksar nahín jánte. (48.) Aur
 tú apne Rabb ke hukm ká muntazir rah, kí tú hamári ánkhon ke
 sámhne hai, aur apne Rabb kí hamd men tasbíh kar jab tú uṭhe.
 (49.) Aur kuchh rát gae us kí tasbíh kar, aur jab sitáre píth pheren.

(53.) SURA NAJAM MAKKI HAI

Ayát 62, Rukú' 3.

Alláh rahmán rahím ke nám se shurú' kartá hún.

(1.) Tére kí qasam jab gír pare. (2.) Tumhárá rafíq Muhammad
 1 'a na gumráh húa, na be-ráh chalá (3) Aur wuh khwáhish se
 nahín boltá. (4.) Magar wuh Qurán ilhám hai, jo use hotá hai.
 (5.) Sakht qúwaton wále ne use síkhláyá hai. (6.) Jo zumírre hai
 (sáhib talkhí) wuh sídhá khará ho gayá thá. (7.) Aur wuh buland ufq
 men thá. (8.) Phir wuh nazdík húa, aur qaríb á gayá. (9.) Phir do
 kamán kí barábar yá us se kam rah gayá. (10.) Phir us ne apne bande
 (Muhammad) ko ilhám diyá jo diyá. (11.) Dil ne na jhuṭhláyá jo dekhá.
 (12.) Ab kyá tum us se jhagroge, us bát par jo us ne dekhí (yih mu'áma-
 la ba-maqám Makka Jiad nám ṭíle par un dinon men húa, kí da'we nabú-

wat kā shurú' thá.) (13.) Hálánki us ne use dúsre utāre men bhí de-
khá thá (mi'rāj ke khwáb men.) (14.) Parí hadd kí berí ke pás. (15.)
Us berí ke pás bihisht hai árámgáh. (16.) Jab chhá rahá thá berí par
jo chhá rahá thá. (17.) Nigáh na bahkí na hadd se barhí. (18.) Be-shakk
us ne apne Rabb kí nishánton men se barí nishání dekhí. (19.) Bhalá,
tum dekho to, Lát o 'Uzzá. (20.) Aur Manát, tísrá pichhlá (yih kyá
chíz hain.) (21.) Kyá tumháre liye larke aur Alláh ke liye lar kíán hain.
(22.) Yih taqásim is waqt be-insáfi kí hai. (23.) Yih but kuchh nahín
magar sirf chand nám hain, ki tum ne aur tumháre ábá ne muqarrar
kar liye hain, Alláh ne un ke báre men koí hujjat názil nahín kí, wuh
log sirf gumán ke aur khwáhish nafs ke pairau hain, hálánki un ke
Rabb se un ke pás hidáyat á chukí hai. (24.) Kyá insán jis bát kí ta-
manná kare pá saktá hai. (25.) Yih jahán aur wuh jahán Alláh ke háth
men hain.

(26.) Aur ásmán men bahut firishte hain, ke un kí shafá'at kuchh
kám nahín á saktí. (27.) Magar is ke ba'd, ki Alláh jis ke
2 'a liye cháhe aur rází hoke ijázat de. (28.) Aur wuh jo ákhirat
par ímán nahín rakhte firishton ko, 'auraton ke se nám dete hain. (29.)
Aur un ko us ká 'ilm nahín, sirf gumán ke pairau hain aur thík bát men
gumán kuchh kám nahín átá (30.) Us se jo hamáre zikr se munh
more aur sirf hayát i dunyá cháhe, tú bhí, ai Muhammad, munh mor.
(31.) Un kí gáyat 'ilm men yihí hai, terá Rabb khúb jántá hai use jo
us kí ráh se bahká aur wuh ráh yáfta se bhí khúb wáqif hai. (32.)
Aur jo ásmán o zamín men hai, Alláh ká hai, tá ki badkáron ko un ke
a'amál ká badlá de aur nek-kirdáron ko achchhá badlá de. (33.) Jo
log kabírah gunáhon aur be-hayái ke kámon se, siwá sagíra gunáhon ke
parhez karte hain, terá Rabb kusháda baqshish-wálá hai, aur wuh
tumhen khúb jántá hai, jab tumhen zamín se paidá kiyá aur jab tum
apní máon ke peton men jenin the (bachche rihm men) so tum apne
nafson ko pák na thahráo wuh parhezgáron ko khúb jántá hai.

(34.) Kyá tú ne us ko dekhá jo phir gayá. (35.) Aur thorá mál de
3 'a diyá, aur saqht dil ho gayá (walíd bin Mugaira máldár shakhs
thá kisí ne use kahá, Musalmán na ho, main terá 'azáb qiyámat
uthá lúngá mujhe kuchh mál de de, so use mál deke wuh Islám se hat
gayá thá.) (36.) Kyá us pás 'ilm gaib hai, ki wuh dekhtá hai. (37.) Kyá
use wuh bát nahín batái gai jo Músá ke sahifon men likhí hai. (38.)
Aur Ibráhím ke jo wafádár thá. (39.) Yih, ki koí bojhí kisí dúsre ká bojh
na utháegá. (40.) Aur yih, ki insán ke liye wuhí hai jo us ne koshish kí.
(41.) Aur yih, ki us kí koshish use dikhái jáegí. (42.) Phir use púra bad-
lá milegá. (43.) Aur yih, ki tere Rabb kí taraf phir jáná hai. (44.) Aur
yih, ki usí ne hapsáyá aur ruláyá. (45.) Aur yih, ki usí ne mára aur
jíláyá. (46.) Aur yih, ke us ne muzakkar o muannas ká jozá paidá kiyá.

(47.) Nutfa se jab tapkáyá gayá. (48.) Aur yih, ki दूसरा uthán us ke zimme hai. (49.) Aur yih, ki usí ne ganí kiyá aur púnjí dí. (50.) Aur yih, ke wuh hí She'arú sitáre ká Rabb hai. (51.) Aur yih, ki usí ne pahle Ád ko halák kiyá. (52.) Aur Samúd ko phir báqí na chhorá. (53.) Aur pahle qaum Núh ko, ki wuh bare zálím aur sarkásh the. (54.) Aur Mutifakka bastí ko girá diyá. (55.) Phir use dhánpá jis ne dhánpá. (56.) Phir tú apne Rabb kí kis ni'mat men shubha karegá. (57.) Yih (Muhammad) ek qaráú hai pahle qaránewálon men se. (58.) Qaríb ánewáli qaríb á gai hai (ya'ne, qiyámat) siwáe Alláh ke us ká kholnewálá koí nahín hai. (59.) Kyá wuh is hadís se ta'ajjub karte hain. (60.) Aur harste hain aur nahín rote. (61.) Aur tum gafiat men ho. (62.) Pas Alláh ko sijda karo aur pújo.

(54.) SURA QAMAR MAKKI HAI.

Á'yát 55, Rukú' 3.

Alláh rahmán rahím ke nám se shurú' kartá hún.

(1.) Wuh gharí qiyámat kí nazdík áí aur chand phatá (ya'ne, jab wuh 'ain gharí áegi chánd phatégá.) (2.) Aur hál yih hai, ki jab
1 'a koí á'yát (Qurání) dekhte hain munh moṛte aur kahte hain, ki yih to qadímí fareb hai (jo mu'allim dete áe hain.) (3.) Aur unhon ne jhuṭhláyá aur apní kḥwáhishon ke pairau húe, aur har kám qarár páne wálá hai. (4.) Aur un ke pás kḥabron men se is qadar á chuká hai jis men jhirkí hai. (5.) Púrí hikmat, so qaráná kifáyat nahín kartá. (6.) Tú un se munh moṛ le, jis dín buláne wálá ná-kḥush shai (hisáb) kí taraf buláegá. (7.) Níchí nazaren kiye húe qabron se niklenge, goyá paráganda ṭiddíán hain. (8.) Bulánewále kí taraf daurenge, káfir kahenge, yih mushkil dín hai. (9.) In se pahle qaum Núh ne jhuṭhláyá thá, phir hamáre bande ko jhúṭhá kahá aur díwána batáyá aur dhamkáyá thá. (10.) Us ne apne Rabb ko pukará, ki main 'ájiz hún, tú badlá le. (11.) Phir ham ne rezinda pání ke sáth ásmán ke darwáze khol diye. (12.) Aur zamín se chashme rawán kiye, phir pání ek matlab muqaddar par jama' ho gayá. (13.) Aur ham ne Núh ko takhton aur mekḥonwáli (kishtí) par charháyá. (14.) Wuh hamárá ánkhon ke sámhne chaltí thí, us ke liye badlá jis ká inkár húa thá. (15.) Aur ham ne is kishtí ko ek nishán rahne diyá, pas, koí nasíhat gerindá hai? (16.) Phir merá 'azáb aur qaráná kaisá húa. (17.) Aur ham ne samajhne ke liye Qurán ko ásán kar-diyá hai pas koí nasíhat gerinda hai? (18.) Ád ne jhuṭhláyá phir merá 'azáb aur qaráná kaisá húa. (19.) Ham ne un par ek niháyat manhús dín men sannáṭe kí hawá bhejí thí. (20.) Ádmíon ko aisá ukháṛtí thí, goyá wuh khajúr kí ukháṛí parí jareṅ hain. (21.) Phir merá 'azáb o dauráná kaisá húa. (22.) Aur ham ne samajhne ke liye Qurán ko ásán

kar diyá pas koí nasíhat gerinda hai? (23) Samúd ne daráú logon ko jhuthláyá. (24.) Phir kahá, kyá apne darmiyán se ek bashar ke tábi' ho jáen, is súrát men ham gumrábí aur díwánagí men húa. (25.) Kyá hamáre darmiyán sirf usí par zikr ká ilqá húa, nahín, balki wuh jhúthá itráú hai. (26.) Kal ma'lúm karenge, kí kaun jhúthá itráú hai. (27.) Ham un kí ázmáish ke liye unñí bhejte hai, pas tú unhen dekhtá rah aur sabr kar. (28.) Aur unhen khabar de, kí páni un men batá húa hai, har koí bári par pahunchegá. (29.) Phir nnhon ne apne yár ko pukará, phir us nedast darázi kí aur kátá. (30) Phir merá 'azáb aur darána kaisá húa. (31.) Ham ne un par ek chinghár bhejí, wuh aise ho gae, jaise kánton kí raundi húi bárh. (32.) Aur ham ne samajhne ke liye Qurán ko ásán kiyá, pas koí nasíhat gerinda hai? (33.) Qaum Lút ne daráú logon ko jhuthláyá. (34.) Ham ne un par sangbár hawá bhejí, magar Lút ke logon ko ham ne ba waqt subh naját dí (35) Ba-ráh fazl apní taraf se yún ham shákír ko jazá dete hai. (36) Aur Lút unhen hamá-ri girift se dará chuká thá phir wuh daráú logon se jhagarne lage the. (37.) Aur wuh us ko us ke mihmánon kí nisbat phusláte the, phir ham ne un kí ánkhen met dí, ab mere 'azáb ká aur daráne ko mazá chakho. (38.) Aur'al-as-sabáh un par thahrá húa 'azáb á pará. (39.) Ab merá 'azáb o daurána chakho. (40.) Aur ham ne samajhne ke liye Qurán ko ásán kiyá hai, phir koí nasíhat gerinda hai?

(41.) Aur Fira'un ke logon pás daráú áe the. (42.) Unhon ne hamári sab nishánián jhuthláin, phir ham ne un ká ^{3'a} aisá muwáklaza kiyá, jise qawí gálib ká muwákhiza hotá hai. (43.) Ai Quresh, kyá tumháre káfir un guzashta káfiyon se bihtar hai, kyá tumháre liye aglí kitábon men koí chitthí hai. (44.) Kyá wuh kahte hai, kí ham sab ikatthe hai, badlá lenge. (45.) Yih jathá shukast kuáegá, aur píth pher ke bháenge. (46.) Nahín, balki un ká wa'dagáh wuh (qiyámat kí) gharí hai, aur wuh gharí burí balá aur karwí hai. (47.) Mujrim log gumráhí aur díwánagí men hai. (48.) Jis dín ág men munh ke bhal ghasíte jáenge dozakh ke chhúne ká mazá chakho. (49.) Ham ne har shai ba-andáza paidá kí. (50.) Aur hamárá hukm sirf ek bát hai, jaise ánk ki jhapak (51.) Aur ham tumháre ham-mazhabon ko halák kar chuke hai, koí nasíhat gerinda hai? (52.) Aur har shai jo unhon ne kí hai kitábon men likhí hai. (53.) Aur chhotá o bará kám likhá húa hai. (54.) Muttaqí, bágon aur nahron men hongé. (55.) 'awána bádsháh ke pás sachchí baihak men baiþenge.

(55.) SURÁ RAHMÁN MAKKÍ HAI.

Áyat 78, Ruqú' 3.

Alláh rahmán rahím ke nám se shurú' kartá hún.

(1.) Rahmán hai jis ne Qurán sikhláyá. (2.) Us ne ádmí ko paidá kiyá. (3.) Use bolná sikhláyá. (4.) Súraj o chánd ba hisáb muqarrára

haiṇ. (5.) Aur táre o daraḡht sijda karte haiṇ. (6.) Aur ásmán ko buland kiyá aur tarázú rakhí. (7.) Tá ki tum tarázú meṇ ziyádatí na karo. (8.) Aur wazn ba-insáf sídhá rakho aur tarázú meṇ kam na taulo. (9.) Aur zamín ko ḡhilqat ke liye paidá kiyá. (10.) Is meṇ mewe aur ḡhosha-dár daraḡht i khajúr haiṇ. (11.) Aur dáná hai bhus-wálá aur gul i ḡhushbú haiṇ. (12.) Phir tum donon (ya'ne, jinn aur ádmí) apne Rabb kí kaun sí ní'mat ko jhuthláoge. (13.) Ádmí ko thíkri jaise ḡhushk miṡṡi se paidá kiyá. (14.) Aur jinnon ko ág ke shu'la se paidá kiyá. (15.) Phir tum donon apne Rabb kí kaun sí ní'mat ko jhuthláoge. (16.) Do mashriqon ká Rabb. (17.) Aur do magribon ká Rabb. (18.) Phir tum donon apne Rabb kí kaun sí ní'mat ko jhuthláoge. (19.) Do daryá cháláe (goyá) donon mil jáenge. (20.) Un ke darmiyán parda hai aur wuh donon ziyádatí nahín karte. (21.) Phir tum donon apne Rabb kí kaun sí ní'mat ko jhuthláoge. (22.) Un donon meṇ se motí aur múṅge, níkáltá hai. (23.) Phir tum donon apne Rabb kí kaun sí ní'mat ko jhuthláoge. (24.) Aur us hí ke jaház daryá meṇ khare haiṇ jaise pahár. (25.) Phir tum donon apne Rabb kí kaun sí ní'mat ko jhuthláoge.

(26.) Jo kuchh zamín par hai fání hai. (27.) Aur tere Rabb 2'a sáhib jalál o sáhib 'azmat hí ká chihra báqí rahegá. (28.) Phir tum donon apne Rabb kí kaun sí ní'mat ko jhuthláoge. (29.) Jo koí ásmán o zamín meṇ hai, us se suwál kartá hai Alláh har roz ek shán meṇ hai. (30.) Phir tum donon apne Rabb kí kaun sí ní'mat ko jhuthláoge. (31.) Ai ádmíon aur jinnon qarib hai, ki ham tumhari misbat (hisáb lena se) jald táng hon. (32.) Phir tum donon apne Rabb kí kaun sí ní'mat ko jhuthláoge. (33.) Ai jinnon aur ádmíon ki qaum, agar tum ásmán o zamín kí atráf meṇ bhág sakte ho to bhágo aur tum bhág nahín sakte magar ba-galba (aur wuh nahín hai.) (34.) Phir tum donon apne Rabb kí kaun sí ní'mat ko jhuthláoge. (35.) Tum donon par ág ke shu'la aur dhuwán bhejá játá hai, aur tum donon kuchh badiá nahín le sakte. (36.) Phir tum donon apne Rabb kí kaun sí ní'mat ko jhuthláoge. (37.) Phir jab ásmán phat jáegá, to guláb ká phul ho jáegá, jaise surḡh narí. (38.) Phir tum donon apne Rabb kí kaun sí ní'mat ko jhuthláoge. (39.) Phir us dín ádmí aur jinn se us ke gnaḡh kí bábat suwál hogá. (40.) Phir tum donon apne Rabb kí kaun sí ní'mat ko jhuthláoge. (41.) Mujrim apní peshání se pahcháne jáenge, phir qadamon se aur múe peshání se pakrá jáegá. (42.) Phir tum donon apne Rabb kí kaun sí ní'mat ko jhuthláoge. (43.) Yih wuh dozakh hai jise mujrim jhuthláte the. (44.) Dozakh ke aur khaulte pání ke darmiyán phireṅge. (45.) Phir tum donon apne Rabb kí kaun sí ní'mat ko jhuthláoge.

(46.) Aur us shakhs ke liye jo apne Rabb ke sámhne khare hone
 3 'a se qará do bág hai. (47.) Phir tum donon apne Rabb kí
 kaun sí ni'mat ko jhuthláoge. (48.) Un donon men bahut sí
 shákhen hai. (49.) Phir tum donon apne Rabb kí kaun sí ni'mat ko
 jhuthláoge. (50.) Un donon bágon men do nahren jári hai. (51.)
 Phir tum donon apne Rabb kí kaun sí ni'mat ko jhuthláoge. (52.) Un
 donon men har mewe kí do qismen hai. (53.) Phir tum donon apne
 Rabb kí kaun sí ni'mat ko jhuthláoge. (54.) Aise bichhaunon par taki-
 ya lagá kar baithenge jin ke astar mote resham ke hai, aur donon
 bágon ká mewa jukh rahá hai. (55.) Phir tum donon apne Rabb kí
 kaun sí ni'mat ko jhuthláoge. (56.) Un bágon men nichíngáhlwáli 'auraten
 hai, in bihishtion se pahle, koí ádmí aur jinn, un se ham-bistar nahín
 húa hai. (57.) Phir tum donon apne Rabb kí kaun sí ni'mat ko jhuthlá-
 ge. (58.) Wuh aisi hai jaise yáqút aur múngá (badaní safái men)
 (59.) Phir tum donon apne Rabb kí kaun sí ni'mat ko jhuthláoge. (60.)
 Nekí ká badlá kyá hai magar nekí. (61.) Phir tum donon apne Rabb
 kí kaun sí ni'mat ko jhuthláoge. (62.) Aur un do bágon ke siwá aur
 bhí do bág hai. (63.) Phir tum donon apne Rabb kí kaun sí ni'mat
 ko jhuthláoge. (64.) Donon bág niháyat sabz. (65.) Phir tum donon
 apne Rabb kí kaun sí ni'mat ko jhuthláoge. (66.) Un bágon men do
 chashme hai fauwára chalte. (67.) Phir tum donon apne Rabb kí
 kaun sí ni'mat ko jhuthláoge. (68.) Un donon men mewe aur khayúr-
 en aur anár hai. (69.) Phir tum donon apne Rabb kí kaun sí ni'mat ko
 jhuthláoge. (70.) Un bágon men khúbsúrat nek 'auraten hai. (71.)
 Phir tum donon apne Rabb kí kaun sí ni'mat ko jhuthláoge. (72.)
 Goriyán khaimon men rukí baithí hai. (73.) Phir tum donon apne
 Rabb kí kaun sí ni'mat ko jhuthláoge. (74.) In se pahle koí ádmí aur
 jinn, un se ham-bistar nahín húa. (75.) Phir tum donon apne Rabb kí
 kaun sí ni'mat ko jhuthláoge. (76.) Achehlí chhínt aur sabz chándní-
 on par takiya lagáe baithé hai. (77.) Phir tum donon apne Rabb kí
 kaun sí ni'mat ko jhuthláoge. (78.) Tere Rabb sáhib jalál o 'azmat ká
 nám mubáarak hai.

(56.) SÚRA WAQ'IA MAKKÍ HAI

Áyát 96, Rukú' 3.

Alláh rahmán rahím ke nám se shurú' kartá hún.

(1.) Jab ho jáe hone wáli. (2.) Us ke hone men kuchh jhúth
 1 'a nahín. (3.) Wuh past aur buland karnewáli hai. (4.) Jab
 zamín khúb hiláí jáe. (5.) Aur pahár tukre tukre kiye jáen. (6.)
 ir wuh paráganda gubár ho jáen. (7.) Aur tum ádmí tín qism ke

ho jáo. (8.) Phir dahiní taraf wále, kyá hain dahiní taraf wále. (9.) Aur báin taraf wále aur kyá hain báin taraf wále. (10.) Aur sábiqín sábiqín. (11.) Wuhí muqarrab hain. (12.) Ni'mat ke Lāgon men. (13.) Pahlon men se ek jamá'at hai. (14.) Aur thore hain pichhlon men se. (15.) Jaráú takhton ke úpar. (16.) Amne sámhne takiya lagáe baithe (17.) Un ke pás launde sadá rahnewále phirte. (18.) Abkho^{*} re aur lote leke aur nithrí sharáb ke piyále. (19.) Us sharáb se na dard sir ho na bakwás lage (20.) Aur mewe jaise wuh pasand karen. (21.) Aur parindon ká gosht jaise cháhen. (22.) Aur gorían barí ánkhoñwálían jaise chhipe húe motí. (23.) Un ke a'amál ká badlá hai. (24.) Wahán bakná aur gunáh kí bát na sunonge. (25.) Magar salám salám kí áwáz. (26.) Aur dahiní taraf wále, kyá hain dahiní taraf wále (27.) Be khár beríon men. (28.) Aur tah bar tah kelon men. (29.) Aur lambe sáe men (30.) Aur bahte pání men. (31.) Aur bahut mewon men. (32.) Jo na kabhí tamám hon, aur na roke jáen (33.) Aur únche bichhauke (34.) Ham ne un 'auraton ko ek nau' se paidá kiya (35.) Phir ham ne un ko kunwárian rakhá. (36.) Piyár dilánewálían ham 'umr banáya. (37.) Dahiní taraf wálon ke liye. (38.) Ek jamá'at hai pahlon men se. (39.) Aur ek jamá'at hai pichhlon men se (40.) Aur báin taraf wále, aur kyá hain báin taraf wále (41.) Garm hawá aur khaulte pání men. (42.) Aur dhuen ke sáye men (43.) Jo na thandá hai aur na achchhá. (44.) Yih log is se pahle ásúla the (45.) Aur gunáh 'azím par mudáomat karte the (46.) Aur kahte the. (47.) Áyá jab ham mar gae aur mittí o haqdíán ho gaye kyá phir utháe jáenge. (48.) Kyá hamáre pahle ábá bhí. (49.) Tú kah agle aur pichhle sab. (50.) Mí'ad yaum ma'lúm men ikatthe hongé. (51.) Phir tum ai jhuthláne-wále gumráh ho. (52.) Daraht zaqúm se kháoge. (53.) Phir us se pet bharoge. (54.) Phir us par khaultá pání píoge. (55.) Aise píoge jaise piyáse unt píte hain (56.) Insáfi ke dín yih un kí mihmání hai. (57.) Ham ne tumhen paidá kiya, phir tum tasdíq kyun nahin karte. (58.) Bhalá dekho to jo tum tapkáte ho (ya'ne, maní dar rihm zan). (59.) Kyá tum us se paidá karte ho, yá ham us ke kháliq hain. (60.) Ham ne tum men maut ko muqaddar kyá aur ham is bát se 'ájjiz nahin rah gae. (61.) Kí tumhári mánind aur qaum badal laen, aur tumhen us jahán men uthá khará karen jise tum nahin jánte. (62.) Aur tum pahlí paidá-ish ján chuke ho, phir kyun nasíhat pazír nahin hote. (63.) Bhalá dekho to jo tum bote ho. (64.) Use tum ugáte ho, yá ham ugánewále hain. (65.) Agar ham cháhen use raundí húi ghás kar den, phir tum báten karte rah jáo. (66.) Kí ham par táwán par gayá, balki ham benasíb ho gae. (67.) Bhalá dekho to jo pání tum píte ho. (68.) Kyá

tum ne use bádal men se utará hai yá ham utárnewále hai. (69.) Agar ham cháheñ use karwá karden, phir tum kyún shukr nahín karte. (70.) Bhalá dekho to ág jo tum sulgáte ho. (71.) Kyá us ká darakht tum ne paidá kiyá, yá ham paidá kuninda hai. (72.) Ham ne us darakht átish ko tazkira thahráráyá aur musáfirón ke liye fáda. (73.) Phir tú ai Muhammad apne 'Azím Rab̄b ke nám kí tasbīh kar.

(74.) Táron ke girne kí qasam. (75.) Aur yih barí qasam hai agar tum jáno. (76.) Beshakk yih 'izzatwálá Qurán hai. (77.) Poshída kitáb men likhá húa hai. (78.) Use wuhí chhúte hai jo tahárat kiye gae hai. (79.) Jahán ke Rab̄b se bhejá gayá hai. (80.) Kyá isí hadís se tum sustí karte ho. (81.) Aur tum apná yih nasīb thahráte ho, kí use jhuthláte ho. (82.) Phir kyún na ho, kí jab (ján) halq men áwegí (83.) Aur tum us waqt tákte rah jáoge. (84.) Aur ham tumháí nisbat us kí taraf bahut nazdíq hai lekin tum nahín dekhte. (85.) Phir agar tum gar majbúr ho to kyún nahín. (86.) Us ráh ko phir láte agar sachche ho. (87.) Phir agar wuh muqarrabon men hai. (88.) To ráhat o khushbú hai aur ni'mat ke bag. (89.) Aur agar wuh dáhiñí taraf wálon men se hai. (90.) To dáhiñí taraf wálon kí taraf se tere liye salám hai. (91.) Aur jo wuh jhuthlánewále. (92.) Gumráhon men se hai. (93.) To khaulte pání se muhmání hai. (94.) Aur dozakh men dákhil honá hai. (95.) Beshakk yih bát durust sach hai. (96.) Phir tú ai Muhammad apne buzurg Rab̄b ke nám kí tasbīh kar.

(57.) SURĀ HADĪD MADANĪHAI

Āyāt 29, Ru

Alláh rahmán rahím ke nám se shurú' kartá hún.

(1.) Jo kuchh ásmán o zamín men hai Alláh kí tasbīh kartá hai, aur wuh azíz hakím hai. (2.) Bádsháhí ásmán o zamín kí us 1 'a kí hai, mártá hai aur jlátá hai, aur wuh har shai par qádir hai. (3.) Wuh auwal hai aur ákhir hai aur záhír hai aur bátín hai aur wuh har shai ko jántá hai. (4.) Usí ne chha din men ásmánon aur zamínon ko banáyá, phir takht par sídhá ho gayá, jo kuchh zamín men dákhil hotá aur jo us se nikaltá hai aur jo ásmán se názil hotá aur jo ásmán men charhtá wuh jántá hai, jahán kahín tum ho, wuh tumháre sáth hai, aur jo tum karte ho Alláh dekhtá hai. (5.) Ásmán aur zamín kí bádsháhí us kí hai; aur Alláh kí taraf sab kám phere játe hai. (6.) Rát ko din men aur din ko rát men dákhil kar detá hai aur wuh dilon ko jántá hai. (7.) Alláh par aur us ke rasúl par imán láo, aur us mál men se, jis men Alláh ne tumhen náib kiyá kharch karo, phir jo tum men se imán láe aur kharch kiyá un ke

liye bará ajr hai. (8.) Aur tumhen kyá húa, ki Alláh par imán nahín láte, aur rasúl tumhen pukár rahá hai, ki tum apne Rabb par imán láo, aur wuh tum se 'ahd le chuká hai agar tum momin ho. (9.) Wuhí apne bande par wázil áyát (Qurání) názil kartá hai, tá ki tumhen andhere se ujále men láwe, aur Alláh tum par shaffiq mihrbán hai. (10.) Aur tumhen kyá húa, ki Alláh kí ráh men kharch nahín karte halánki ásmán o zamín kí mírás Alláh kí hai, tum men se jis ne qabl az fath (Makka) mál kharch kiyá aur la'ráí kí wuh log darje men buland hain un kí nisbat jinhen ne ba'd fath kharch kiyá aur lare aur sab se Alláh ne achchhá wa'da kiyá hai, aur jo tum 'amal karte ho Alláh wáqif hai.

(11.) Káun hai jo Alláh ko qarz hasua de, phir wuh us ko us ke liye dúná kar de aur us ke liye 'izzat ká ajr hai (12.) Jis dín tú 2 'a momin mardon aur 'auraton ko dekhegá, ki un ká nur un ke sámlne aur dáline, daurtá hai, áj tumhen bashárat ho bág hain jin ke niche nahren bahtí wahán hamesha rahoge, yihí wuh barí murádyábí hai. (13.) Jis dín munáfiq mard o munáfiq 'auraten imándáron se kahenge, hamari taraf dekho, ham bhí tumháre núr men se battí toshan kar len, kulá jáegá, apne pícbhe mur jáo aur núr talásh kar lo, phir un ke darimiyán ek diwár khari kí jáegí, jis ká ek darwáza hogá us men rahmat hogí, aur diwár ke báhar kí taraf 'azáb hai, wuh (munáfiqin) imándáron ko pukárenge. kyá ham tumháre sáth na the, kahenge, hán the magar tum ne ap ko fitna men dálá aur tum (hamári nisbat badí ke) muntazir the aur (Islám kí nisbat) shakk men the, aur tum ko árzuon ne fareb diyá thá, yahan tak, ki Alláh ká amr áyá (maut) aur tumhen shaitán ne Alláh ke báre men fareb diyá. (14.) Pas áj tum se fidya qubúl na hogá aur na káfiyon se, tumhárá thikáná ág hai wuhí ág tumhárá rafiq hai aur burí jagah. (15.) Kyá imándáron ke liye waqt nahín áyá, ki un ke dil Alláh kí yád se aur uski yád se jo haqq se názil húa, 'ájizí hásil karen, aur un kí mánind na hon jinhen pahle kitáb milí phir un par muddat daráz hogai, phir un ke dil sakht ho gae, aur bahut un men badkár hain (16.) Jáno, ki Alláh ba'd maut zamín ko jilátá hai, ham ne tumháre liye áyát (Qurán) bayán kí, sháyad tum samjho. (17.) Khairát dihindá mard o 'auraten aur jinhen ne Alláh ko qarz hasna diyá unhen dúná milegá aur unhen 'izzat ká ajr milná hai. (18.) Jo Alláh par aur us ke rasúlon par imán láe wuhí apne Rabb pás sídiq aur shahíd hain, un ká badlá aur núr un ke liye hai aur jo káfir húa aur hamári áyát ko jhuthláyá wuhí dozakhí hain.

(19.) Jáno, ki hayát dunyá khel o tamásha hai, aur ápas men zinaat 3 'a o tafákhur aur amwálo aulád men ziyádatí talab karná hai, jaise wuh bárish jis ká sabza ugáná kisanon ko pasand áta hai, phir khushk hotá, phir tú zard húa dekhegá, phir pámal ho játá ha

aur ákhirat men saḡht 'azáb hai. (20.) Aur Alláh se magfirat o razá-mandí hai, aur hayát dunyá sirf fareb kí púnjí hai. (21.) Tum apne Rabb kí magfirat aur jannat kí taraf dauro us jannat ká 'arz ásmán aur zamín ke 'arz ke barábar hai, jo Alláh aur us ke rasúlon par ímán láe, un ke liye tayyár kí gaí hai, yih Alláh ká fazl hai jise cháhe de, aur Alláh fazl 'azím ká sáhib hai. (22.) Koí musíbat nahín hai jo zamín men áwe yá tumháre nafson men, kí wuh kitáb men marqúm na ho, us se pahle, kí ham ne use paidá kiyá, yih Alláh par ásan hai. (23.) Táki tum us chiz par jo tumháre háth na áí afsos na karo aur jo us ne tumhen diyá us par ḡhush na ho, Alláh kisí matáú ḡhamandí ko pasand nahín kartá. (24.) Jo bukhí karte aur ádmíon ko bukhí síkháte, aur jis ne munḡ morá Alláh be-parwá sitúda hai. (25.) Ham ne apne sab rasúl daláíl wázih ke sáth bheje the aur un ke sáth ham ne kitáb aur tarázú názil kí thí, táki log ba-insáf sídhe rahen aur ham ne hadíd (lohá) názil kiyá, kí us men saḡht laráí aur mardum ke liye fawáid hain, aur táki Alláh ma'lúm kare, kí us ke aur us ke rasúlon kí ḡáibána kaun madad kartá hai, Alláh tawánuá ḡálib hai.

(26.) Aur ham ne Núḡ o Ibráhím ko bhejá thá, aur ham ne un kí aulád men nabúwat aur kitáb ḡáim kí, phir koí un men ráh yáfta hai aur aksar un men badkár hain (27.) Phir ham un ke píchhe un ke naḡsh-qadam par apne rasúlon ko láe, aur rasúlon ke píchhe ham 'Ísá bin Maryam ko láe aur ham ne use Injíl dí, aur jo log 'Ísá ke táoi' húo ham ne un ke dílon men shafaḡat aur rahmat dālí aur rúḡ ba-níat (darweshí tajarrud) un kí bid'at thí ham ne un par farz nahín kí magar unḡon ne batalásh marzí Khudá aisá kiyá, phir use aisá na nibáhá, jaisá nibáhná munásib thá, phir jo un men ímándár the ham ne un ká ajr unḡen diyá aur un men bahut badkár hain (28.) Aí ímándáro Khudá se daro aur us ke rasúl par ímán láo wuh apní rahmat men se tumhen do hissa degá aur tumháre liye ek núr muḡarrar karegá, jis ke zarí'a se tum chaloge, aur tumhen baḡhsheḡá, aur Alláh baḡhsḡhuda mihrbán hai. (29.) Táki ahl kitábo ma'lúm karen, kí wuh Alláh ká kuchh fazl pá nahín sakte, aur, kí fazl Khudá ke háth men hai jise cháhe de, aur Alláh bare fazl ká sáhib hai.

(58.) SURA MUJÁDLÁ MADANI HAI

Áyát 22, Rukú' 3.

(—ATHAISWAN SÍPARA.—)

Alláh rahmán rahím ke nám se shurú' kartá hún.

(1.) Alláh ne us 'aurat kí bát sun lí jo tujh se apne shauhar ke báre men jhagrá kar rahí thí, aur Alláh kí taraf shikáyat kartí thí, aur Alláh tum donon kí báten suntá thá. Alláh suntá dekhtá hai (Khola bint

Sáliba ká zikr hai jis ke shauhar Os bin Sámīt ne us ko mán kah diyá thá.) (2) Jo log tum men se apní 'auraton ke sáth zihár karte hain (ya'ne, mán bahin wg. kah dete hain) wuh un kí máen nahín ho játín un kí máen wuhí hain jinhon ne un ko juná, aur wuh ek-nápasand bát aur jhúth bol dete hain. (3.) Aur Alláh baḥshinda mu'áfí dīhinda hai. (4.) Jo log apní 'auraton se zihár karte hain, phir jo kahá thá, us se phir játe hain so háth lagáne se pahle ek gulám ázád karen, tumhen yih nasíhat dí játí hai aur Alláh tumháre kámon se wáqif hai. (5.) Phir jo na páwo wuh do mahíne pai dar pai roza rakhe báham chhúne se pahle, phir jo yih na kar sake to sáth faqíron ko kháná khláwe yih is hýe, kí tum Alláh aur us ke rasúl par ínán láo, aur yih Alláh kí hadden hain aur káfíron ke hýe dukh ká 'azáb hai. (6) Jo log Alláh aur us ke rasúl kí mukhá-lífat karte hain wuh khwár húc jaise in se pahle log khwár húc the, aur ham ne sáf áyát (Qurání) názil kíñ aur kahíron ke hýe khwárá ká 'azáb hai. (7.) Jis dīn Alláh un sab ko íkatthe utháegá phir un ke kámon kí unhen khabar degá Alláh ne un ko shumár kar rakhá hai aur yih use bhúl gae hain aur Alláh har shai par sháhid hai.

(8) Kyá tú ne ná dekhá, kí jo kuchh zamín o ásmán men hai Alláh jántá hai, tīn milke mashwara karte hain, to wuh un men chauthá hai, aur páñch hain to wuh chhatá hai aur is se kam o besh nahín, kí wuh un ke sáth na ho jahán kabín hon, phir qiyámat ke dīn unhen un ke a'amál kí khabar degá Alláh ko har shai ma'lúm hai. (9.) Tú ne un kí taraf na dekhá jo maslahat karne se mana' kíye gae the phir wuhí karte hain jo mana' húa thá aur maslahat karte hain gunáh aur ta'addí aur náfarmání rasúl kí bábat, aur jab tere pás áte aísí du'á dete hain, kí Alláh ne tujhe waisí du'á nahín dí (yih usí 'illáqa ke Yahúdí the bajáe salám 'alaikum sám 'alaikum kahte the, kí tum par maui ho aur apne dílon men kahte hain, kí jo ham bolte hain is par Alláh hamen 'azáb kyún nahín detá unhen jahannam káfi hai, us men dákhil honge; burí jagah hai. (10) Ai ímándáro jab tum maslahat karo gunáh aur ta'addí aur rasúl kí náfarmání ke bára men maslahat na karo, bhuláí aur taqauwí ke báre men maslahat karo aur us Alláh se daro jis kí taraf jama' hoge. (11.) Waisí maslahat shaitán se hai, kí momínínko gamgín kare aur un ko wuh kuchh zarar nahín pahunchá saktá magar Alláh ke hukm se aur ímándáron ko Khudá par bharosá cháhíye. (12.) Ai ímándáro jab tumhen kahá jae, kí majlison men khulke baitho to tum jae kusháda karo, kí Alláh tumhen kushádagí degá, aur jab kahá jae, kí uth khare ho to uth khare húa karo, tum men se ímándáron ke aur un ke jinhen 'ilm milá hai, Alláh darje buland karegá; aur jo tum karte ho Alláh jántá hai. (13.) Ai ímándáro jab tum rasúl se máslahat karne áo to maslahat se pahle kuchh kḥairát rakhiyá karo, yih tumháre liye achchhá aur ziyáda pák hai aur jo tum na páo to Alláh baḥshinda

mihrbān hai. (14.) Kyā tum us se dar gae, ki maslahat se pahle k̄hairāt rakho, Phir jab tum ne yih na kiyā to Allāh ne tumhen mu'āf kar diyā so tum namāz parho aur zakāt do aur Allāh o rasūl kī itā'at karo, aur Allāh tumhāre kāmōn se k̄habardār hai.

(15.) Kyā tū ne un kī taraf na dekhā, jinhon ne un logon se jin par Allāh kā gazab hai dostī kī hai (ki ba'z munāfiqīn 3 'a Yahūd ke dost hūe hain) yih log na tum men se hain na un men se aur dānista jhūthī qasmen khāte hain (16.) Un ke liye Allāh ne sak̄h 'azāb taiyār kiyā hai, jo karte hain burā hai. (17.) Unhon ne apnī qasmon ko dhāl banāyā hai phir Allāh kī rāh se rokā phir un ke liye k̄hwārī kā 'azāb hai. (18.) Un ke amwāl aur un kī aulād Allāh se un ke kuchh kām na āenge, wuh dozak̄hī hain us men hamesha rahenge. (19.) Jis dīn un sab ko Allāh uṭhāegā, wuh Allāh ke sām̄ne bhī qasmen khāenge, jaise tumhāre sām̄ne khāte hain, aur gumān karte hain, ki wuh ek shai par qām hain, suntā hai wuhī jhūṭhe hain. (20.) Un par shaitān gālīb āyā unhen Allāh kī yād bhulāī, wuh shaitān kī jamā'at hain, suntā hai jo shaitān kī jamā'at hain wuhī ziyānkār hain. (21.) Jo Allāh aur us ke rasūl kī muk̄hālīfat karte hain wuhī zālīlon men hain, Allāh likh chukā hai, ki main aur mere rasūl hī gālīb rahenge; Allāh tawānā gālīb hai. (22.) Tū koī aīsī qaum na pāegā, jo Allāh aur ākhīrī dīn par imān rakhe, phir aison se dostī kare jo Allāh aur us ke rasūl kī muk̄hālīfat karte hain, agarchi un ke bāp aur bete aur bhāī aur gharānewāle kyūn na hon Un ke dilon men Allāh ne imān likh diyā hai, aur apnī rūh se un kī mudad kī hai, aur wuh unhen bāgon men dākhil karegā, jin ke niche nahren bahtī hain, wahān hamesha rahenge, Allāh un se rāzī hogā, aur wuh Allāh se rāzī honge, wuh Allāh ke log hain; suntā hai, Allāh hī ke log murād ko pahunchenge.

(59) SURĀ HASHR MADANI HAI.

Āyāt 24, 'ukū' 3.

Allāh rahmān rahīm ke nām se shurū' kartā hūn

(1.) Jo kuchh āsmānon aur zamīnon men hai Allāh kī tasbīh kartā hai, aur wuh gālīb hakīm hai. (2.) Wuhī Allāh hai jis ne ahl 1 'a kitāb men ke kāfiron (Banī Nuzair Yahūd) ko un ke gharon se (jo Madīna men muddat darāz se baste the) nikāl diyā pahle hashr ke liye (ya'ne, yih pahlā hashr hūā, ki wuh ba hukm hazrat Madīna se jilā-watan hoke Shām kī taraf gae) tumhen gumān bhī na thā, ki wuh niklenge, aur wuh gumān karte the, ki un ke qīl'e (jo unhon ne wahān banā rakhe the) unhen Allāh se bachāenge, phir Allāh un par aīsī jagah se āyā, ki wuh na jānte the aur un ke dilon men r'ub dālā phir apne ghar apne hāthon aur momīn ke hāthon se k̄harāb karne lage, ai ānk̄honwālo

'Eṣṣe pakṣo. (3.) Aur agar Allāh un kī nisbat jilā-watanī na likhtā to unheg dunyā men 'azāb detā (qatl o qaid. hote) aur un ke liye althirat men āg kā 'azāb hai. (4.) Yih is liye, ki unhon nē Allāh aur us ke rasūl kī muḥālifāt kī thī aur jo koī Allāh kī muḥālifāt karegā, Allāh saḥt 'azāb dihandā hai. (5.) Jo tum ne darāḥt kā koī tanā kātā yā apnī jaṛon par use kharā rahne diyā so Allāh ke hukm se hai (Yahūd ke bāgāt barbād kar diye the) aur tākī fāsiqīn ruswā kiye jāen. (6.) Aur jo kuchh Allāh ne un ke amwāl men se apne rasūl ko dilwāyā tum ne us par ghoṛe aur ūṇṭ nahīn ḍaurāe, lekin Allāh apne rasūlon ko jis par chāhe galba detā hai, aur Allāh har shai par qādir hai. (7.) Aur bāshindagān bastion ke amwāl men se jo Allāh ne apne rasūl ko dilwāyā, wuh māl Allāh kā aur rasūl kā aur rasūl ke rishtedāron kā aur yatimon aur miskīnon aur musāfiron kā hai, tākī tum men se āsūda shaḥson ke darmiyān wuh māl daulat na ho jāe, aur jo kuchh tumhen rasūl dewe, use le lo, aur jis se mana' kare bāz āo aur Allāh se ḍaro, Allāh saḥt 'azāb kurinda hai. (8.) Wuh māl muhtāj muhājarīn ke liye hai jo apne gharon aur amwāl men se nikāle gae, Allāh se rozī o razāmandī ke tālib hain, aur Allāh ko aur us ke rasūl ko madad dete hain, wuhī sachche log-hain. (9.) Aur wuh māl un ke liye hai, jinhon ne is ghar (ya'ne, Madī na men) aur imān men jagah pakar rakhī hai, muhājarīn se pahle (wuh ansār hain jo hazrat ko Makka se lāe the) jo shaḥs un kī taraf muhājir hoke āwe, us se muhabbat karte, aur jo māl muhājarīn ko milā hai, us se apne dilon men dagdagā nahīn pāte, aur un ko apnī jānon par muquddam rakhte hain, agarchi āp tangī men hain, aur jo koī apne nafs kī hirs se bachāyā gayā wuhī murād-yāfta hain. (10.) Aur wuh māl un ke liye hai jo in (muhājarīn o ansār) ke ba'd āe hain, kahte hain, ai Rabb, hamen baḥsh de, aur hamāre un bhāion ko jo imān men ham se āge baḥh gae, aur hamāre dilon men imāndāron kī nisbat kuchh khoṭ na rahne de, ai Rabb, tū shaffiq mīhrbān hai.

(11.) Kyā tū ne un kī taraf na dekhā jo munāfiq hain, ahl kitāb men se apne kāfir bhāion ko kahte hain, ki agar tum (Madīnase) nikāle gae, ham bhi tumhāre sāth niklenge, aur tumhāre haqq men ham kabhī kisī kā kahnā na mānenge, aur jo tum qatl kiye gae, to ham tumhārī madad karenge, aur Allāh gawāhī detā hai, ki wuh jhūṭhe hain. (12.) Agar wuh nikāle jāen yih un ke sāth na niklenge, aur agar wuh māre jāen yih unhen madad na denge, aur jo madad denge, to pīṭh de ke bhāgenge, phir kahīn madad na pāenge. (13.) Tumhārā khauf (ai musalmāno) un ke dilon men Allāh ke khauf se ziyāda hai, yih is liye, ki wuh log samajh nahīn rakhte. (14.) Tum se ikatṭhe ho hote na laṛenge, magar hasār wāle bastion men yā dīwāron ke pīchhe se, un kī lapāt apne hī darmiyān saḥt ho rahī hai, tū unhen ikatṭhe sam-jhoge aur un ke dil arutafarriq hain, yih is liye, ki wuh 'aql nahīn rakhte.

(15.) Un kí mánind hai jo in se pahle qarib hí the (ahl Badar) unhon ne apne kám ká wabál chakhá aur un ke liye dukh ká 'azáb hai. (16.) Shaitán kí mánind hai jab us ne insán se kahá, ki káfir ho, jab wuh káfir húa, bolá, main tujh se bezár hún, main jahán ke Rabb, Alláh se darta hún. (17.) Phir aujám un donon (shaitán o insán) ká yih húa, ki wuh donon ág men hai, us men hamesha rahenge, aur zálimon ká yihí badlá hai.

(18.) Ai imándáro Alláh se daro aur cháliye ki har nafs fikr kare, ki kal ke liye kyá áge bhejá hai, aur Alláh se daro, Alláh tumháre a'amál se khabardár hai. (19.) Aur un kí mánind na ho jo Alláh ko bhúl gae, phir Alláh ne un ke nafs unhen bhulá diye wuhí fásiq hai. (20.) Dozakhí aur bihishtí barábar nahín, bihishtí murád-yáfta hai. (21.) Agar ham yih Qurán pahár ke úpar utarte tú use Alláh ke khauf se dabá phatá dekhtá aur yih misálen hai jo ham logon ke liye sunáte hai sháyad wuh fikr karen. (22.) Alláh wuh hai, ki koí Alláh nahín hai magar wuh dánínda záhir o bátín, wuh mihrbán rahím hai. (23.) Wuh Alláh aísá hai, ki koí 'Alláh nahín magar wuh pák zát bádsháh changá, amn dihindá, nighabán, gálib, zabardast takabburwálá Alláh us se jo wuh sharik thahráte hai, pák hai. (24.) Wuh Alláh khláhq o bárfi o musauwir hai, sab achchhe nám us ke hai, jo chíz ásmán o zamín men hai us kí tasbíh kartí hai, wuh gálib hakím hai.

(60.) SURAH MUMTAHAINA MAKKI HAI

Áyát 13, Rukú 2.

Alláh rahmán rahím ke nám se shurú' kartá hún.

(1.) Ai imándáro, mere aur apne dushmanon ko (jo ahl Makka hai) dost na banáo, tum un kí taraf ba-muhabbat paigám bhejte ho (Hatíb bin Baltah ne Makka-wálon ko ba-muhabbat khatt likhá thá, wuh khatt pakrá gayá, aur hazrat ke sámhne muqaddama áyá) aur jo haqq tumháre pás áyá hai wuh us ke munkir hai, unhon ne rasúl ko aur tumhen is liye jiláwatan kiya hai, ki tum apne Rabb, Alláh par kyún imán láe ho, agar tum meri ráh men jahád karne ko aur meri marzi kí talásh men (apne watanon se) nikle ho to phir kyún un kí taraf ba-muhabbat poshída paigám bhejte ho, aur main jántá hún jo tum chhipáte ho, aur jo záhir karte ho, aur jo koí tum men yih kám kare, wuh ráh rást se gumráh ho chuká. (2.) Agar wuh tumhen páen tumháre dushman honge, aur tumhári taraf apne háth chaláenge, aur burái ke sáth apní zubánon bhí aur cháhenge, ki tum bhí káfir ho jáo. (3.) Qayámat ke din tumháre rishtedár aur furzand kuchh kám na áenge, wuh tum men faisla karegá aur jo tum karte ho Alláh dekhtá hai. (4.) Ibráhím aur us ke sáthíon men tumháre liye nek namúna hai jab unhon ne apní qaum

se kahā, ki ham tum se aur Allāh ke siwā jin ko tum pūjte ho un se alag haiṁ. ham tumhāre kāfir hūe aur ham men aur tum men hamoshia ko 'adāwat aur bugz zāhir hūā, yahān tak, ki tum akele Allāh par imān lāo, magar Ibrāhīm kā qaul bāp ke liye, (yih thā) ki main tere liye magfirat māngūngā aur main Allāh se tere live kisī shai par ikhtiyār nahīn rakhtā, ai hamāre Rabb ham ne tujh par tawakkul kiyā aur ham terī taraf rujū' lāe, aur terī taraf phir ānā hai (5.) Ai hamāre Rabb hamen kāfiron ke liye fitna na kar aur hamen bakhsh de, tū gālib hakīm hai. (6.) Tumhāre liye un logon men nek namūna hai us ke liye jo Allāh kī aur ākhīrī dīn kī ummed rakhtā hai, aur jis ne munh morā Allāh ke parwā sitūda hai.

(7.) Nazdīk hai, ki Allāh tum men aur tumhāre dushmanon men dostī kar de aur Allāh qādir hai, aur Allāh bakhshinda mihr-bān hai. (8.) Jo log tum se dīn men nahīn lare na unhon ne tum ko tumhāre gharon se nikālā, un se (milne men) Khudā tumhen mana' nahīn kartā, yih, ki tum un se nekī karo aur un kī taraf salūk karo Allāh insāfion ko chāhtā hai (9.) Allāh tumhen un kī dostī se mana' kartā hai, jo dīn men tum se lare haiṁ, aur tumhen tumhāre gharon se nikālā hai, aur tumhāre nikālne par dūsron kī madad kī hai; aur jo koī aison se dostī rakhe wuhī zālim haiṁ. (10.) Ai imāndāro, jab tum pās imāndār 'auraten hujrat karke ā jāen to un kā imtihān liyā karo, Khudā un ke imān ko khūb jāntā hai, agar tumhen ma'lūm ho, ki wuh imāndār haiṁ to unhen kāfiron kī taraf na haṭhāo, wuh kāfiron ko halāl nahīn aur na kāfir unhen halāl haiṁ, aur jo un kāfiron ne k̄harch kiyā hai un ko de do aur tum par gunāh nahīn, ki un 'auraton se nikālī karo, jab ki tum un ko un ke mihr de do, aur tum kāfir 'auraton kā nikāh na thām rakho, jo k̄harch kiyā hai, māng lo, aur chāhiye, ki wuh kāfir bhī apnā k̄harch jo kiyā hai, māng len, yih Allāh kā hukm hai, tumhāre darmiyān faisala kartā hai, aur Allāh dānā hakīm hai. (11.) Aur agar tumhārī 'auraton men se kāfiron kī taraf koī 'aurat nikal jāe, phir tum kāfiron ko khapā māro (ya'ne, laṛāī karke lūto tau lūt ke māl men se) un ko jin kī 'auraten jāṭī rahīn utnā māl de do, jtnā unhon ne k̄harch kiyā thā, aur Allāh se ḍaro jis par imān lāe ho (12.) Ai nabī, jab imāndār 'auraten tujh se bai'at karne ko āen, is par, ki Allāh ke sāth kisī shai ko sharīk na ṭhahraenge, aur na chorī karenge, aur na zinā karenge, aur apnī aulād ko na mār dālengi aur iftirā karke bhutān na bāndhengī, apne hāthon aur pairon ke darmiyān (jahān bachcha jan ke dāltī haiṁ) aur kār nek men ai Muhammad terī nāfarmānī na karenge, pas tū un se bai'at le aur Allāh se un ke liye magfirat māng Allāh bakhshinda mihr-bān hai. (13.) Ai imāndāro us qaum se dostī na rakho jin par Allāh gussa hūā hai (Yahūd) yih log ākhīrat kī taraf se nā-ummed haiṁ, jaise, ki sab kāfir ahl Qabur kī taraf se nā-ummed haiṁ.

(61.) SUBA SAFF MADANFHAL.

Āyāt 14, Rukū' 2.

Allāh rahmān rahīm ke nām se shurū' kartā hūn.

(1.) Jo kuchh āsmān o zamīn men hai Allāh kī tasbīh kartā hai, aur wuh gālib hakīm hai. (2.) Ai imāndāro (darbāra jahād) wuh bāt kyūn bolte ho jo tum nahīn karte. (3.) Allāh ke nazdik is bāt se barā gussa hai, ki tum wuh bolo jo tum nahīn karte. (4.) Allāh unhen piyār kartā hai, jo us kī rāh men sāff bāndh ke muqātilā karte hain, goyā ek 'imārat khārī hai sīsa pilāī hūī. (5.) Aur jab Mūsā ne kahā ai qaum mujhe kyūn satāte ho aur tum jānte ho, ki main Allāh kā rasūl hūn, tumhārī taraf, phir jab wuh terhe hūe, Allāh ne un ke dil terhe kar diye, aur Allāh fāsiqon ko hidāyat nahīn kartā. (6.) Aur jab 'Isā ibn Maryam ne kahā, ai Banī Isrāīl main tumhārī taraf Allāh kā rasūl hūn, mujh se āge jo Tāuret hai main us kā musaddiq hūn, aur ek rasūl kī bashārat detā hūn, jo mere ba'd āegā us kā nām Ahmad hogā, phir jab (wuh Ahmad) khulī āyāt (Qurānī) leke un pās āyā, bole, yih to sarīk fareb hai. (7.) Aur us se barhke zālīm kaun hai, jis ne Allāh par jhūṭh bāndhā (Nasar bin Hārīs ne kahā thā, ki Lāt o 'Uzzā but qayāmat ko merī shafā'at karenge) hālānki wuh (Nasar) Islām kī taraf bulāyā jātā hai, aur Allāh zālīm qaum ko hidāyat nahīn kartā. (8.) Chāhte hain, ki Allāh kā nūr apne munhon se bujhā den, aur Allāh apne nūr ko pūrā karnewālā hai, agarchi kāfir nā-pasand karen. (9.) Wuhī hai, jis ne apnā rasūl hidāyat aur dīn haqq ke sāth bhejā, tāki use sab dīnon par gālib kare, aur agarchi mushrik nā-pasand karen.

(10.) Ai imāndāro main tumhen ek saudāgarī batāūn, ki tumhen dukh ke 'azāb se bachāwe. (11.) Allāh par aur us ke rasūl par 2 'a imān lāo, aur Allāh kī rāh men apne amwāl aur jānon se jahād karo, yih tumhāre liye bihtar hai, agar tum jāno. (12.) Tumhāre gunāh bakhsh degā, aur tumhen bāgon men dākhil karegā, jin ke niche nahren bahtī hain, aur 'umda ghar hain 'Adan ke bāgon men yih barī murād-yābī hai. (13.) Aur dūsarī (chīz bhī milegī) jis ko tum chāhte ho (ya'ne) Allāh kī madad aur fath qarīb aur momīn ko khūshkhabarī sunā. (14.) Ai imāndāro tum Allāh ke Ansār (madadgār) ho jāo, jaise 'Isā ibn Maryam ne hawārion ko kahā thā, Allāh kī taraf kaun merā madadgār hai, hawārī bole the, ham Allāh ke madadgār hain: phir banī Isrāīl men se ek jamā'at imān lāī, aur ek jamā'at kāfir rahī, phir ham ne imāndāron ko un ke dushmanon par madad dī, phir wuh gālib raho.

(62.) SURA JUM'A MADANI HAI.

Ayāt 11, Rukū' 2.

Allāh ramān rahīm ke nām se shurū' kartā hūn

(1.) Jo kuchh āsmān o zamīn men hai, Allāh kī tasbīh kartā hai, wuh pāk zāt bādshāh gālīb hakīm hai. (2.) Jis ne Ummiyyon ('Arabon) men unhīn ke darmiyān se, ek rasūl bhejā, wuh un ke sāmhne us kī āyāt parhtā, aur unhen durust kartā aur unhen kitāb o hikmat sikhlātā hai, aur agarchi wuh pahle sarīh gumrahī men the. (3.) Aur dūsron men (ya'ne ahl 'Ajam men un ke darmiyān se ya'ne yih rasūl ahl 'Ajam men se bhī hai) jo abhī un 'Arabīon men nahīn mile, aur wuh gālīb hakīm hai. (4.) Yih Allāh kā fazl hai jise chāhe de, aur Allāh bare faizwālā hai. (5.) Un kī misāl jin par Tauret lādī gai, phir unhon ne use na uṭhāyā gadhe kī misāl hai, jo kitāben uṭhātā hai, is qaum kī misāl jin hon ne Allāh kī āyāt ko jhuthlāyā burī misāl hai, aur Allāh zālīm togon ko hidāyat nahīn kartā. (6.) Tū kah, ai Yahūdīo agar tum gumān rakhte ho, ki sab ādmīon ke siwā sirf tumhīn Allāh ke auliyā ho, to tum maut kī tamannā karo, agar sachche ho. (7.) Aur wuh bargiz kabhī maut kī tamannā na karenge, ba-sabab un a'amāl ke jo un ke hāthon ne āge pahunchāe hain, aur Allāh zālīmon ko jāntā hai. (8.) Tū kah maut jis se tum bhāgte ho, wuh tum se mukāfāt karnewālī hai, phir tum dāninda khufiyā o āshkārā kī taraf lautāe jāoge, phir wuh tum ko tumhāre kāmōn kī khabar degā.

(9.) Ai imāndāro jab Jum'a ke din namāz ke liye āzān dī jāe, Allāh ke zikr kī taraf dauro aur bechnā chhor do, yih tumhāre liye 2^a bihtar hai agar tum jānte ho. (10.) Phir jab namāz tamām kī jāe zamīn men mutafarriq ho jāo, aur Allāh kā fazl (rizq) talāsh karo, aur Allāh ko bahut yād karo shāyad tum chhut jāo. (11.) Aur hāl yih hai, ki jab koī tijārat yā tamāsha wuh (ahl Madīna) dekhte hain, us kī taraf dāur jāte hain, aur tujhe (ai Muhammad mimbar par) kharrā hūā chhor dete hain, tū kah, jo Allāh ke pās hai wuh tamāshe aur tijārat se achchhā hai, aur Allāh rāziqon men achchhā rāziq hai.

(63.) SURA MUNAFIQUN MADANI HAI.

Ayāt 11, Rukū' 2.

Allāh rahmān rahīm ke nām se shurū' kartā hūn.

(1.) Jab munāfiq tere pās āte, kahte hain, ki ham gawāhī dete hain, 1^a ki tū Allāh kā rasūl hai, aur Allāh jāntā hai, ki tū us kā rasūl hai, aur Allāh gawāhī detā hai, ki munāfiq jhūṭhe hain. (2.) Unhon ne apnī qasmon ko dhāl banāyā hai (jān o māl kī hifāzat ke liye)

phir unhon ne logon ko Allāh kī rāh se rokā, burā hai, jo wuh karte hain. (3.) Yih is liye, ki wuh imān lāe the, phir kāfir ho gae hain, phir un ke dilon par muhr kī gaf, ab wuh na samjhenge. (4.) Aur jab tū unhen dekhe to un ke jism tujhe khush āenge, (ki qaddāwar o hasin hain) aur jo bolen tū un kī bāt sune goyā dīwār se lagī kharī sūkhī lakrī hain, har āwāz ko apne ūpar samajhte hain, wuh dushman hain, tū un se dar, Allāh unhen māre, kahān se phire jāte hain. (5.) Aur jab unhen kahā jāe, ki āo, tumhāre liye rasūl Allāh mu'āfi mānge, to apne sir matkāte hain, aur tū dekhegā, ki rukte aur takabbur karte hain. (6.) Barābar hai un ke liye, magfirat māng yā na māng Allāh unhen na baḥshegā, Allāh fāsiq logon ko hidāyat nahīn kartā. (7.) Wuhī hain jo (Ansār ko) kahte hain, ki (apnā māl) un logon par jo rasūl Allāh ke pās hain, kharch na karo, yahān tak, ki wuh bhāg jāen, aur āsmān o zamīn ke khizāne Allāh ke hain, lekin munāfiq nahīn samajhte. (8.) Kahte hain, ki agar ham (ḡizwā banī Mustallaq se) laut ke Madīna men gae to 'izzatdār log be-'izzaton ko Madīna se nikālenge (āp ko iz-zatdār aur mominon ke be-'izzat kahte hain) aur 'izzat Allāh aur us ke rasūl o mominīn ke liye hai, lekin munāfiq nahīn jānte.

(9.) Ai imāndāro tumhāre māl aur tumhārī aulād tum ko Allāh k yād se gāfil na karen, aur jis ne yih kiya wuhī ziyānkār hain.

2^a (10.) Aur jo ham ne tumhen diyā us men se kharch karo us se pahle, ki tum men kisī ko maut āwe, phir kabegā, ai Rabb, ek waqt qarīb tak tū ne mujhe muhlat kyūn na dī, ki main khairāt detā aur nekon men ho jātā. (11.) Aur jab ajal ātī hai, to Allāh kisī ko muhlat nahīn detā, aur Allāh tumhāre kāmōn se khabardār hai.

(64.) SŪRA TAGĀBUN MADANT HAI.

Āyāt 18, Rukū' 2.

Allāh rahmān rahīm ke nām se shurū' kartā hūn.

(1.) Jo kuchh āsmān, zamīn men hai, Allāh kī tasbīh kartā hai, us kī saltanat hai, us kī hamd hai, wuh har shai par qādir hai. (2.) Usī ne tumhen paidā kiya, phir tum men koī kāfir hai, koī momin aur jo tum karte ho Allāh dekhtā hai. (3.) Āsmān o zamīn ko ba rāstī paidā kiya, aur tumhen sūraten dīn, phir achchhī sūraten tumhen dīn aur usī kī taraf phir jānā hai. (4.) Jo kuchh āsmān o zamīn men hai, wuh jāntā hai, aur jo tum chhipāte o zāhir karte ho use mā'lūm hai, aur Allāh dilī bāton ko jāntā hai. (5.) Wuh jo pahle kāfir the kyā un kī khabar tumhen nahīn āī, unhon ne apne kām kā wabāl chakhā, aur un ke liye dukh kā 'azāb hai. (6.) Yih is liye ki un ke rasūl un pās ba dalāil wāzihā āte the, phir wuh bole, kyā ādmī hamen rāh dikhāenge, so kāfir ho gae, aur munh morā aur Allāh ne be-parwāī kī, aur Allāh be-parwā sitūda hai. (7.) Kāfiron ne gumān kiya, ki wuh upāde

na jáenge, tú kah, hān: mujhe apne Rabb kī qasam tum uṭhāe jāoge phir tumhen jatáyá jāegá, jo tum karte the, aur 'yih Allāh par ásan hai. (8.) So tum Allāh aur us ke rasúl par ímán láo, aur us núr par jo ham ne nāzilkiyá, aur jo tum karte ho Allāh khabardár hai. (9.) Ikaṭṭhá karne ko din, jis din wuh tumhen ikaṭṭhá karegá, wuh din tagá bun ká hai (kī ba'z ádmi ba'z ká mál gaban karenge) aur jo koi Allāh par ímán láyá, aur nek 'amal kiyá, us ke gunáh us se kafará diyo jáenge, aur use bágon men dákhil karegá, jin ke niche nahren bahtí hain, us men wuh hamesha rahenge, yih ba'í murádyábí hai. (10.) Aur jo káfir hūe aur hamárá áyát ko jhuthláyá, wuh dozaḳhí hain, us men hamesha rahenge, aur wuh burí jagah hai.

(11.) Koi musibat nahín atí magar Allāh ke hukm se aur jo Allāh par ímán láyá, Allāh us ke dīl ko ráh dikhátá hai, aur Allāh ko har shai ma'lúm hai. (12.) Aur tum Allāh aur rasúl kī itá'at karo, phir agar tum munh moṛo, to hamáre rasúl par sirf pahuncháná thá. (13.) Allāh hai, koi Allāh nahín magar wuh, aur cháhíye, kī momin Allāh par bharosa karen. (14.) Aí ímándáro ba'z tumhári 'auraten aur aulád tumhári dushman hain, un se ḍaro aur jo mu'áf karo aur darguz. ro aur baḳhsh do to Allāh baḳhshinda mīhrbán hai. (15.) Tumháre mál aur tumhári aulád fitna hain, aur ajr 'azím Allāh ke pás hai. (16.) Jahān tak tum se ho sake Allāh se ḍaro, aur suno, aur máno, aur kḥarch karo, tumháre liye achchhá hai; aur jo koi apne nās ke buḳhl se bacháyá gayá, wuhí murád rasída hain. (17.) Agar tum Allāh ko qarz hasna do, wuh do-chand kardegá, tumháre liye, aur tumhen mu'áf karegá, Allāh qaḍrdán burdbár hai. (18.) Poshída aur zálím ká alim gálib hakin.

(65.) SÚRA 'TALAQ' MADAṆF HAI.

Áyát 12, Rukú' 2.

Allāh rahmán rahím ke nám se shurú' kartá hūn.

(1.) Aí nabí, jab tum 'auraton ko taláq do, to unhen 'iddat men taláq diyá karo ba-hálat tuhr) aur 'iddat ginte raho, aur Allāh apne Rabb se ḍaro, unhen un ke gharon se na níkálo, aur wuh khud na níkle, magar jab wuh saríh be-hayái ká kám karen, yih Allāh ke hudúd hain, aur jo koi Allāh ke hudúd se burhá, us ne ap par zulm kiyá, kaun jáne, kī sháyad Allāh ba'd taláq koi naí bát níkále. (2.) Phir jab wuh apne waqt ko pahunchen phir unhen achchhí tarah rakh lo, yá achchhí tarah judá kar do, aur do mu'tabar apne men se gawáb kar lo, aur Allāh ke liye sídhí gawáhlí do jo koi ákhirí dīn aur Khudá par ímán rakhtá hai, us ko ba in hukm nasíhat hotí hai, aur jo Allāh se ḍará wuh us ke liye níkále kī ráh banáegá, aur use aísí jagah se rizq degá, kī

wuh gumān na kartá ho. (3.) Aur jis ne Alláh par bharosa kiya wuh use káfi hai, Alláh apnā kām purá kar letá hai, Alláh ne har shai ká andāza rakhá hai. (4.) Aur tumhári 'auraton men se, wuh 'auraton, kí haiz se ná-ummed ho gain, agar tum shakk karo, to un kí 'iddat-tin-mahine hai; aur (aise hí, wuh jinhen haiz nahin áyá, aur hamalwálí-yán un kí 'iddat ká waqt yih hai, kí peṭ ká bachcha janen, aur jo koí Alláh se ḍartá rahegá, wuh us ke kām men ásaní karegá. (5.) Yih Alláh ká hukm hai us ne tumhári taraf utará, aur jo koí Alláh se ḍartá rahegá, wuh us kí badíon ká us kí taraf se kafára karegá, aur use bará ajr degá. (6.) Jahán tum sukúnat rakhte ho wahán un mutallaqa 'auraton ko apne maqdúr ke muwáfiq makán do, aur unhen tang karne ke liye zarar na pahuncháo, agar hamal wáhiyán hon, un par khaich karo, jab tak wáza' hamal karen, agar wuh tumháre liye dúdh piláen, to un ko un kí mazdúrí do, aur ápas men achchhi tarah kár rawái karo, aur jo ápas men tangi karo, to dúsrí 'aurat mard ke kahne se dúdh piláegi. (7.) Cháhiye, kí sáhib was'at apní was'at se kharach kare, aur jo us par us ká rizq tang húa hai, to jitná Alláh ne use diyá kharach kare, Alláh kisi ko ṭaklíf nahin detá, magar jitná us ne use diyá, Alláh tangi ke ba'd ásaní kar degá.

(8.) Aur bahut bastián hai, kí apne Rabb ke hukm aur apne rasúlon ke hukm se sarkash-húin, phir ham ne un ko saḡht² hisáb men pakrá, aur ná-dída 'azáb se ham ne unhen dukh pahuncháiyá. (9.) Phir unhon ne apne kām ká wabál chakhá, aur un ke kām ká aujám khisára thá. (10.) Alláh ne un ke liye saḡht² 'azáb taiyár kiyá, pas ai 'aqlmādo Alláh se ḍaro. (11.) Aur ai imándáro Alláh ne tumhári taraf zikr (Qurán) názil kiyá hai, (rasúl bhejá) kí tumháre sámhne wázih áyát parhtá hai, táki unhen jo imán láe, aur nek kām kiye, táríkion se, roshní kí taraf nikále, aur jo Alláh par imán láwe, aur nek kām kare, wuh use bágon men dákhil karegá, jin ke niche nahr en bahtí hai, wuh wahán hamesha rahenge, Alláh ne use achchhi rozí di. (12.) Alláh wuh hai jis ne sāt ásmán banáe aur itní hí zamínen banáin us ká hukm un ke darmiyán názil hotá hai, táki tum jánon, kí Alláh har shai par qádir hai, aur, kí Alláh ne har shai ká ba-'ilm ihátá kiyá hai.

(66.) SURA TAHRIM MADANI HAI.

Áyāt 12 Rukú' 2.

Alláh rahmán rahím ke nám se shurú' kartá hún.

(1.) Ai nabí jo chis Alláh ne tujhe halál kar di hai, tú use kyon¹ harám kartá hai (ek roz Hazrat bibí Háfa ke ghar men the, aur bibí kahin bahar gai thi, Máriya, Misri bándí á gai, aur hasrat us ke sáth Háfa ke palang par ham-bistar ho gae, Háfa ne

aur saḡht nārāz hūī, tab Hāzrat ne kahā, ai Hāfsa is bāt ká kisi par tú izhār na karnā main āj se Māriya ko apne ūpar harām kartā hūn, magar Hāfsa ne, Ayesha ko batā diyā, aur Ayesha ne hazrat ko diqq kiyā, tab āyāt balā nāzil hūī hai) tú apnī 'auraton kī ḡhushnūdí talāsh kartā hai, aur Allāh baḡhshinda mihrbān hai. (2.) Ḳhudā ne tumhāre liye tumhārī qasamon ká khol dālnā muqarrar kar diyā hai, (ki kafāra deke qasam se nikal sakte ho so Māriya ko phir halāl kar lo) aur Allāh tumhārā kār sáz hai, wuh dānā hakīm hai. (3.) Aur jab nabī ne apnī azwāj meṅ se, ek ko kof bāt chhipā ke kahī thī, phir jab us ne us bāt kī (Ayesha ko) ḡhabar kar dī, aur Allāh ne us bāt ko nabī par zāhir kiyā (ki Hāfsa ne Ayesha ko batlāī hai) aur nabī ne Hāfsa ko kuchh batā diyā aur kuchh tál diyā, aur jab nabī ne Hāfsa ko jatāyā, kī túne Ayesha se kyún kahā to bolī tujhe kis ne batāyā (ki main ne Ayesha se kahā hai) tú kah kī mujhe dānā wāqif ne ḡhabar dī hai. (4.) Agar tum donon (Hāfsa o Ayesha) Allāh kī taraf tauba karo, (to bihtar hai,) kī tum donon ke dil ṭeṛhe ho gae hain, aur jo tum donon nabī par chaḡhāī karoge (ranj dene ke liye) to Allāh us ká kársáz hai, aur Jabráīl aur sab nek mominīn aur firishte us ke ba'd madadḡar hain. (5.) Agar nabī tumhen talāq dewe to qarīb hai, kī us ká Rabb tum se bihtar 'auraton use badal degá, Musalmān imāndār du'ā kuninda, taubakār, 'ābidā, rozadār shauhar dīda aur kuwāriān hongī. (6.) Ai imāndāro, apne aur apne gharwālon, ko us āg se bachāo, jis ká indhan ādmī aur patthar hain, us āg par sang-dil zorāwar firishte muwakkal hain, jo Allāh hukm kare, wuh nāfarmānī nahīn karte aur jo kukm páte hain karte hain. (7.) Ai káfiro āj ke din kuchh 'uzr na karo wuhī badlá páoge jo tum karte ho.

(8.) Ai imāndāro Allāh kī taraf ḡhālis tauba karo shāyad tumhārā

Rabb tumhārī badīon ká tumhārī taraf se kafāra de, aur tum-
 2 'a hen bāgon meṅ dāḡlul kare, jun ke niche nahren bahtī hain, jis
 din Allāh nabī ko ruswā na karegá, aur na un ko jo us ke sáth imān lāe
 hain, un kī roshnī un ke āge aur dahne dāuṛegí, kahenge, ai hamāre
 Rabb hamārī roshnī purī kar de, aur hamen baḡhsh de tú har shai par
 qádir hai. (9.) Ai nabī káfiron aur munāfiqon se jahid kar aur un par
 saḡht ho aur un ká ṭhikānā jahannam hai, aur burī jagah hai. (10.) Allāh
 ne káfiron ke liye ek misāl sunāī, Núh kī 'aurat aur Lút kī 'aurat donon
 hamāre nek bandon meṅ se, do bandon ke zer nikāh thīn, un ke sáth
 unhon ne ḡhiyānat kī, pas wuh donon bande un 'auraton se Ḳhudā
 ká kuchh 'azáb na haṭá sake, aur kahā gayā, kī āg meṅ chali jāo
 dāḡhilu ke sáth. (11.) Aur Allāh ne imāndāron ke liye ek misāl sunāī
 zan Fira'ún, jab us ne kahā, ai Rabb mere liye apne pás bihisht meṅ
 ek gharbanā, aur mujhe Fira'ún aur us ke 'amal se najāt de aur mujhe
 zālīm logon se najāt de. (12.) Aur Mariyam bint Imrán jis ne apnī

sharamgáh kí hifázat kí, phir ham ne us men apní Rúh men se phúnk diyá aur Mariyam ne apne Rabb kí báton aur kitábon kí tasdíq kí, aur wuh farmánbardáron men se thí.

(—UNTI SWAN SÍPARA.—)

(67.) SURÁ MULK MAKKÍ HAI.

Áyát 30, Rukú' 2.

Alláh rahmán rahím ke nám se shurú' kartá hún.

(1.) Mubáarak hai, wuh jis ke háth men bádsháhí hai, aur wuh har shai par qádir hai. (2.) Jis ne maut o hayát ko paidá kiyá, táki tumhen azmáwe, ki tum men ba-'amal kaun bihtar hai. aur wuh gálib baqshinda hai. (3.) Jis ne úpar tale sát ásmán paidá kiye tú rahmán kí paidáish men kuchh tafáwat nahín dekhtá, phir nazar phirá kahín kuchh fatúr (darár) tú dekhtá hai. (4.) Phir ánkhi do-bára ghumá terí taraf ánkhi khwár ho ke áwegí, thakí húi. (5.) Ham ne dunyá ke ásmán ko chirágon se zínat dí, aur un chirágon ko ham ne shayátín ke liye rujúm (phenkne ke patthar) banáyá hai, aur un ke liye ham ne dozaqhi ká 'azáb taiyár kiyá hai. (6.) Aur un ke liye jo apne Rabb ke munkir húe jahannam ká 'azáb hai aur burí jagah hai. (7.) Jab us men dále jáenge to us kí gadhewálí áwáz sunenge, aur wuh josh mártá hogá. (8.) Qaríb hai, ki gussa se phat jáe, jab us men koí fauj dáll jáegí us ke nigahbán in se púchhenge, kyá tumháre pás koí qaráu nahín áyá thá. (9.) Kahenge, hán; hamáre pás qaráu to áyá thá phir ham ne use jhuthláyá aur kahá, ki Alláh ne koí shai názil nahín kí, tum ba'í gumráhí men ho. (10.) Aur kahenge, agar ham sunte yá samajhte to ham dozaqhíon men na hote. (11.) So unhon ne apne gunáhon ká iqrár kiyá, ab la'nat ho dozaqhíon par. (12.) Jo log apne Rabb se gaibána darté un ke liye magfirat aur bará'ajr hai. (13.) Aur apní bát chhipáo yá zahir karo, wuh dilon kí jántá hai. (14.) Kyá wuh na jánegá jis ne paidá kiyá, aur bárík khabardár hai.

(15.) Wuhí hai, jis ne tumháre liye zamín ko past kiyá us kí nawá-hí men phiro aur us ke rizq men se kháo, aur us kí taraf uthá ná hai. (16.) Kyá tum amn-yáfta ho us se jo ásmán men hai, ki tumhen zamín men dhasá de, phir nágáh wuh phat jáe. (17.) Yá tum amn-yáfta ho us se jo ásmán men hai, ki tum par pattharon ká menh barsáwe, phir tum jánoge, ki qaráu kaisá hotá hai. (18.) Aur un se pahlon ne jhuthláyá thá, phir merá inkár kaisá húa. (19.) Kyá wuh apne úpar parindon ko nahín dekhte, kusháda bázu wábasta bázu unhen rahmán thám rakhtá hai, wuh har shai ko dekhtá hai. (20.)

Kaun hai, ki rahmān ke siwā tumhen madad dene ko tumhārī fauj ho jāe, kāfir mahz gurūr men hain. (21.) Agar Allāh apnā rizq rok le, to wuh kaun hai, ki tumhen rizq de, nahīn, balki sarkashī o nafrat men are hūe hain. (22.) Bhalā wuh jo apne munh par aundhā chaltā hai, rāh yāfta ziyāda hai, yā wuh jo rāh rāst par sīdhā chaltā hai. (23.) Tū kah wuhī hai, jis ne tum ko paidā kiya, aur tumhāre liye kān o ānkh aur dīl banāe, tum thorā shukr karte ho. (24.) Tū kah, wuhī hai, jis ne tumhen zamīn men phailāyā, aur us kī taraf ikatthe kiye jāoge. (25.) Aur kahte hain, ki yih wa'da kab hogā, agar tum sachche ho. (26.) Tū kah, Khudā hī ko 'ilm hai, aur main to sarīh darāū hūn. (27.) Jab dekhenge, ki wuh wa'da nazdīk āyā kāfiron ke munh bure ho jāenge, aur kahā jāegā, yihī wuh hai, jis kā tumhen wa'da diya gayā thā (28.) Tū kah, bhalā dekho to, agar mujhe aur mere sāthīon ko Allāh halāk kare, yā ham par rahm kare, phir wuh kaun hai jo Allāh ke 'azāb se, kāfiron ko bachāegā. (29.) Tū kah, wuhī hai rahmān, us par ham īmān lāe, aur ham ne us par tawakkal kiya, so tumhen ma'lūm ho jāegā, ki kaun sarīh gumrahī men hai. (30.) Tū kah. bhalā dekho to, agar subh ko tumhārā pānī khushk ho jāe, to tumhen jāī pānī kaun lā degā.

(68.) SURĀ QALAM MAKKĪ HAI.

Āyāt 52, Rukū' 2.

Allāh rahmān rahīm ke nām se shurū' kartā hūn.

(1.) Nūn aur qalam kī qasam, aur jo kuchh likhte hain us kī qasam. (2.) Ki tū ai Muḥammad ba-faḍl Rabb dīwāna nahīn hai. (3.) Aur tere liye ajr be-nihāyat hai. (4.) Aur tū barā khāliq hai. (5.) So ab tū dekhegā, aur wuh dekhenge. (6.) Ki tum men kaun fitna men hai. (7.) Terā Rabb use khūb jāntā hai, jo us kī rāh se gumrah hai, aur wuh hidāyat yāfton ko bhī khūb jāntā hai. (8.) So tū jhuth-lānewālon kā kahā na mān. (9.) Wuh chāhte hain, ki tū dhīlā ho, to wuh bhī dhīle hon. (10.) Aur kisī qasamen khāne wāle zalīl kā kahā na mān. (11.) Ta'ne detā, chuglī kartā phirtā hai. (12.) Bhalāī kā ma'nī, mutajāwaz gunahgār. (13.) Badkhū is ke ba'd badnām. (14.) Is liye, ki māl aur beṭonwālā hai. (15.) Jab hamārī āyāt us ke sāmhnē parhī jāī hain, kahtā hai, ki aglon kī kahānīān hain. (16.) Ham us kī sūnd (nāk), par dāg denge, (yih sab Walīd bin Magaira Qureshī kā zikr hai). (17.) Ham ne unhen azmāyā jaise ham ne bāgwālon ko azmāyā thā, jab unhon ne qasam khāī, ki subh hote ham mewa tor lenge (ki faqīron ko kuchh denā na pāre). (18.) Aur inshā Allāh nahīn kahā thā. (19.) Phir tere Rabb kī taraf se ek ghūmnawālā us' bāg par ghūm gayā, aur wuh so rahe the. (20.) Phir wuh bāg kāṭī khet

ho gayá. (21.) Subh ko bole. (22.) Khet men subh hí chalo, agar tum káñnewále ho. (23.) So wuh gaye, aur chupke chupke bolte the. (24.) Ki áj bág men tum pás koí faqír na á jáe. (25.) Aur 'al-as-sabáh bukhí par qádir ho ke gae. (26.) Jab use dekhá bole, kyá ham ráh bhúl gae. (27.) Nahín, balki ham mahrúm hús. (28.) Un ká bichlá bolá, kyá main ne tum ko na kahá thá, ki tum tasbíh kyún nahín karte. (29.) Bole, hamará Rabb pák hai, ham zálím hain. (30.) Phir baham malámat karne lage. (31.) Bole, ham par afsos ham sarkash the. (32.) Sháyad hamará Rabb us bág se bíhtar bág hamen badal de, ham apne Rabb se árzú-mand hain. (33.) Yún 'azáb átá hai, aur ákhirat ká 'azáb bará hai, agar wuh jánen.

(34.) Muttaqíon ke liye un ke Rabb pás ni'mat ke bág hain. (35.)

² 'a Kyá ham Musalmánon ko gunahgáron kí barábar kar denge.

(36.) Tumhen kyá ho gayá, kyúnkar hukm karte ho. (37.) Kyá tum pás koí kitáb hai, jis men tum parhte ho. (38.) Ki wabán tumháre liye, wuhí hai, jo tum íhtiyár karo. (39.) Kyá tum ne ham se qasamen lí hain, jo qayámat tak pahunchengí, ki tumháre liye wuhí hogá, jo tum thahráoge. (40.) Un se púchh, kaun tum men is ká zimmewár hai. (41.) Kyá un ke sharík hain, so apne sharíkon ko láen agar sachche hain. (42.) Jis dín pindlí kholí jáegí (murád sañht musíbat). (43.) Aur síjda kí taraf buláe jáenge, aur na kar sakege, níchí nigáh kiye zillat-zada honge, aur jab bhale change the síjda ke liye buláe játe the. (44.) Ab mujhe aur is hadís (ya'ne Qurán) ke jhuth-lánewále ko chhor (ki main use samjhún) ham unhen darja ba darja níche utárenge, aísá kí yih na jánen. (45.) Aur main unhen muhlat detá hún aur merá makr ustuwár hai. (46.) Kyá tú un se kuchh mazdúrí mángtá hai, ki wuh chattí se girán-bár hain. (47.) Kyá un ke pás 'ilm gaib hai, ki wuh likhte hain. (48.) Apne Rabb ke hukm ke liye thahrá rah, aur machhlíwále (Yúnus) kí tarah na ho, jis ne gussa men du'á kí. (49.) Agar use tere Rabb ká fazl na thámtá to, wuh sáf maidán men phenká játá aur bad hál hotá. (50.) Phir us ke Rabb ne, use barguzí-da kiyá, aur nekon men kar diyá. (51.) Aur qaríb hai, kí káfir (apní tund) nazaron se ai Muhammad tujhe digáwen, jab, ki wuh Qurán sunte aur kahte hain, kí wuh to díwána hai. (52.) Aur yih to jáhán ke liye sírf nasíhat hai.

(69.) SURA HAQQA MAKKI HAI.

Áyat 52, Rukí' 2.

Alláh rahmán rahím ke nám se shurú' kartá hún.

(1.) Wuh Háqqá (pakí balá). (2.) Kyá hai wuh Háqqá? (3.) Aur tú ne kyá samjhá kyá hai, wuh Háqqa. (4.) Samúd aur Ád ne us thoknew lí

ko jhuthláyá. (5.) Phir Samúd to josh mārnewálí se halák kiye gae. (6.) Aur wuh jo Ad the ba-wasíla tund hawá nikalnewálí ke halák hūe. (7.) Us ne us hawá ko sāt rāt aur áth manhús din tak Ad par lagá rakhá thá, phir, tú us qaum ko, zamín par gire dekhtá, goyá wuh khajúr ke khokhle tund the. (8.) Phir tujhe un ká koí bachá húa nazr átá hai. (9.) Aur Fira'ún ne aur jo us se pahle the, aur ahl Mufakát ne gunáh kiye. (10.) Phir apne Rabb ke rasúl kí náfarmání kí, phir Kḥudá ne, unhen bare muwákhza men pakrá. (11.) Jab pání ne tугyání kí, ham ne tumhen kishtí men sawár kiyá. (12.) Tá ki ham us kishtí ko tumháre liye ek yádgár banáen, ki use yád rakhnewále kán thám rakhen. (13.) So jab narsinge men ek phúnk phúnkí jáegí. (14.) Aur zamín o pahár uṭhāe jáenge, phir wuh ek hí koft se kúṭe jáenge. (15.) Phir us din honewálí ho jáegí. (16.) Aur ásmán phat jáegá, aur us din wuh sust par jáegá. (17.) Aur firishte ásmán ke ákhirí kináron par hongē, aur us din áṭh firishte tere Rabb ká takht apne úpar uṭhāe hongē. (18.) Us din tum pesh kiye jáoge koí bhed tum se chhipá na rahegá. (19.) So jis kí kitáb us ke dahine háth men dí gai, wuh kahegá, lo, parho, merá a'amál-náma. (20.) Main jántá thá, ki merá hisáb mujhe milná hai. (21.) Phir wuh pasandída zindagí men hogá. (22.) Buland bihisht ke darmiyán. (23.) Us ká mewa jhuk rahá. (24.) Ba-khush-gawári kḥáo pío, us ká badlá jo tum ne aiyám guzashta men kiyá thá. (25.) Aur jis ko us kí kitáb báen háth men millí, kahegá, kásh ki mujhe merá a'amál-náma na miltá. (26.) Aur main na jántá, ki merá kyá hisáb hai. (27.) Kásh ki maut nest kuninda hotí. (28.) Merá mál mere kuchh kám na áyá. (29.) Merí saltanat mujh se játi rahí. (30.) Use pahro, phir tauq pahináo. (31.) Phir dozaḥ men dákhil kar do. (32.) Phir us zanjír men jo sattar gaz lambí hai, use jakro. (33.) Ki wuh Alláh 'azím par ímán na látá thá. (34.) Aur faqír ko kháná dene par ragbat na detá thá. (35.) So áj us ká yihán koí himáyatí nahín. (36.) Aur na kuchh kháná hai, magar píp. (37.) Use koí nahín khátá, magar gunahgár.

(38.) Jo kuchh tum dekhte ho, main us kí qasam khátá hún. (39.)

2 'a Aur jo tum nahín dekhte, (us kí bhí qasam). (40.) Ki yih

Qurán ek buzurg rasúl ká qaul hai. (41.) Aur yih kisí shá'ir ká qaul nahín, tum thorá ímán láte ho. (42.) Aur na yih, kisí káhin ká qaul hai, tum kam dhiyán karte ho. (43.) Yih jahán ke Rabb ká utará húa hai. (44.) Aur agar Muhammad ham par ba'z aqwál az-khud baná látá. (45.) To ham us ká dahiná Láth (jis se likhá karte hain) pakar lete. (46.) Aur ham us kí gardan kát dálte. (47.) Phir tum men koí na thá, ki us se is 'azáb ko roktá. (48.) Yih Qurán to muttaqíon ke liye nasihat hai. (49.) Aur hamen ma'lúm hai, ki tum

men is ke jhuthlānewāle hai. (50.) Aur, ki wuh Qurān kāfiron par ek hasrat hai. (51.) Aur, ki wuh qābil yaqīn hai. (52.) So, tú apne 'azīm Rabb ke nām kí tasbīh kar.

(70.) SURA MUARIJ MAKKI HAI.

Āyāt 44, Rukú' 2.

Allāh rahmān rahīm ke nām se shurú' kartá hūn.

(1.) Ek sáil ne (ki Nazar bin Hāris thá) aiyanda 'azāb māngá. (2.)
 1 'a Wuh kāfiron ke liye hai, us ká dáff'koí nahīn. (3.) Allāh se hai, jo sírhionwálá hai. (4.) Firishte aur alrúh us kí taraf chaṛhte hai, us dīn men jis kí miqdār pachás hazár baras kí hai. (5.) Pas, tú achchhí tarah sabr kar. (6.) Wuh use dūr dekhte hai. (7.) Aur ham use qarīb dekhte hai. (8.) Jis dīn ásmān pighle tánbe kí mánind ho jáe. (9.) Aur pahār jaise rangí hūí ún. (10.) Aur koí dost kisí dost ko na púchhe (11.) Ki wuh sab unhen dikhláe jáenge, mujrim árzú karegá, ki us dīn ke 'azāb se apne beṭe fidiya men de. (12.) Aur apní zauja ko aur apne bhái ko. (13.) Aur apne gharáne ko jis men rahtá thá. (14.) Aur zamín men se sab kuchh, phir yih fidiya use chhuráwe. (15.) Hargiz na chhutegá, wuh taptí ág hai. (16.) Muñh kí khál khínchnewálí. (17.) Wuh ág us ádmí ko jis ne píṭh pherí aur muñh morá pukártí hai, (ki á, á). (18.) Aur jis ne mál jama' karke bartan men rakhá. (19.) Admí be sabr paidá kiyá gayá hai. (20.) Jab us par burái áwe iztiráb kartá hai. (21.) Aur jab bhaláí áwe baḥhíl bantá hai. (22.) Magar namází log. (23.) Jo apní namáz par qáim hai. (24.) Aur wuh jin ke málon men hissa muqarrar hai. (25.) Sáil aur gair sáil ke liye. (26.) Aur jo insáf ke dīn kí tasdīq karte hai. (27.) Aur jo apne Rabb ke 'azāb se ḍarte. (28.) Ki un ke Rabb ká 'azāb be aman hai. (29.) Aur jo apní sharm-gáhon ke muháfiz hai. (30.) Magar apní 'auraton aur bándíon par nahīn; ki wuh be-malámat hai. (31.) Phir jo koí us ke siwá ḍhúndhe wuhí mutjáwiz hai. (32.) Aur jo apní amánaton aur 'ahd ke ráí hai. (33.) Aur jo apní gawáhíon par qáim hai. (34.) Aur wuh jo apní namázon se khabardár hai. (35.) Wuhí bágon men ba-'izzat hai.

(36.) Káfiron ko kyá ho gayá, ki tere sámhne daurte áte hai.
 2 'a (37.) Dáhine aur báen se guroh guroh ho ke. (38.) Kyá har shaḥs in men se cháhtá hai, ki ní'mat ke bág men dákhil ho. (39.) Hargiz nahīn, ham ne unhen us chíz se paidá kiyá jo wuh jánte hai (Nutfá). (40.) Mashriqon aur magribon ke Rabb kí main qasam khátá hūn, ki ham qádir hai. (41.) Is bát par, ki un se bihtar log ham ḥadal láen aur ham 'ájiz nahīn. (42.) So tú unhen chho, ki khaus

kareṇ aur khelen, yahāṇ tak, ki apnī us din se milēṇ jis kā wa'da diye gae haiṇ. (43.) Jis din qabron se daurte niklenge, goyā nishānon kī taraf daurte haiṇ. (44.) Zillat ke māre, nīchī nazar kiye hongē, yih wuh din hai jis kā wa'da hūá thá.

(71.) SURĀ NUḤ MAKKI HAI

Āyāt 29, Rukū' 2.

Allāh rahmān rahīm ke nám se shurū' kartá hūṇ.

(1.) Ham ne Núh ko us kī qaum kī taraf bhejá ki dukh kā 'azáb āne se pahle apnī qaum ko ḍarā. (2.) Kahá, Ai qaum, main
1 'a tumháre liye sarīh ḍarāú hūṇ. (3.) Allāh kī 'ibádat karo, us se ḍaro, aur mere tábi' ho jáo. (4.) Wuh tumháre gunáh baḥshshegá aur waqt muqarrara tak tumhen muhlat degá, Allāh kā waqt jab átá hai, to ḍhl diyá nahīn játá, agar tum samjho. (5.) Kahá, Ai Rabb main ne apnī qaum ko rát din pukará, magar merī pukár ne un men gurez hí barháí. (6.) Aur jab main ne un ko pukará, ki tú unhen baḥshshe, unhon ne apne kánon men unglián dálín aur apne kapre lapete aur zidd kī, aur bará takabbur dīkhláyá (7.) Phir main ne un ko ba áwáz buland pukará. (8.) Phir main ne unhen 'alániya kahá aur chhip ke bhí kahá. (9.) Phir main ne kahá, ki apne Rabb se gunáh baḥshshwáo, hi wuh baḥshshinda hai. (10.) Ásmán se tum par jharí lagá ke barsáegá. (11.) Aur amwál o farzandon men tumhári madad karegá, aur tumháre liye bág o nahren banáegá. (12.) Tumhen kyá hūá, ki tum Allāh se buzurgí kī ummed nahīn rakhte, (13.) Us ne tum ko tarah tarah kā banáyá. (14.) Kyá tum ne na dekhá, ki kyúnkar Allāh ne úpar tale sāt ásmán banáe. (15.) Aur un ásmánon men cháud ko núr, aur súraj ko chirág banáyá. (16.) Aur Kḥudá ne tumhen zamín se ek qism kā ugáná ugáyá. (17.) Phir tumhen zamín men le jáegá, aur tum ko ek taur se nikálegá. (18.) Aur Allāh ne tumháre liye zamín ko bichhauná banáyá. (19.) Ki tum us men kusháda ráhon se chalo.

(20.) Núh ne kahá, ai Rabb, unhon ne merī náfarmání kī, aur us ke
2 'a tábi' hūe jis ne málo aulád nahīn, magar nuqsán hí ziyáda kiyá. (21.) Aur unhon ne baráhi makr kiyá. (22.) Aur bole, ki apne kḥudáon ko na chhoro aur Wúd o Suah. (23.) Aur Yá. gús o Yáuq o Nasar ko hargiz tark na karo (yih 'Arab ke but Núh ke, waqt bhí púje játe the). (24.) Aur unhon ne bahúton ko gumráh kiyá zálimon men sirf gumráhi barhi. (25.) Apne gunáhon ke sabab ḍubáe gae, phir ág men dákhil hūe. (26.) Phir Allāh ke siwá koí madadgár apne liye na páyá. (27.) Aur Núh ne kahá, Ai Rabb, zamín par káfiron kā koí ghar na chhor. (28.) Agar tú unhen chhoregá,

tere bandon ko gumráh karenge, aur wuh sirf fájir o káfir hí jánenge. (29.) Ai Rabb, mujhe baḡsh, aur mere wálidain ko, aur jo mere ghar men momin ho ke áwe, aur momin mardon aur 'auraton ko baḡsh aur zálimon kí nisbat sirf maut hí baḡhá.

(72) SURA JINN MAKKÍ HAI.

Áyát 28, Rukú' 2.

Alláh rahmán rahám ke nám se shurú' kartá hún.

(1.) Tú kah mujhe ilhám húá hai, ki chand nafar jinn (Qurán) sun gae hain, so unhon ne kahá hai, ki ham ne 'ajíb Qurán suná. (2.) Bhalái kí taraf ráh dikhátá hai, so ham us par ímán láe, aur ham apne Rabb ká koí sharík na ṭhahráenge. (3.) Aur hamáre Rabb kí 'izzat buland hai, us ne koí jorú rakhí na beṭá. (4.) Aur yih, ki ham men be-waqúf jinn Alláh kí nisbat (jorú o beṭe ká zikr) jhúṭh kahá karte the. (5.) Aur hamen yih khiyal thá, ki ádmí aur jinn Alláh par jhúṭh na bolenge, (magar unhon ne bolá). (6.) Aur insánon men se kaí mard the, ki chand nafar jinnon se panáh mángá karte the, so un logon ne jinnon ká takabbur baḡháya. (7.) Aur jaise tum ádmí khiyál karte ho, waise jinnát bhí khiyál karte the, ki Alláh kisí ko na uṭháegá (ya'ne, ab koí nabí na uṭhegá). (8.) Aur ham ne ásmán ko ṭaṭolá to use saḡht chaukidáron aur shahábon se bhará páya. (9.) Aur ham pahle ásmán ke ba'z thikánon men bát sunne ko baith jáya karte the, phir ab jo koí sunná cháhe, apne líye ág ká angará taiyár páegá. (10.) Aur ham nahín jánte, ki báshindagán zamín ke sáth áya burá iráda kiyá gayá ya un ke Rabb ne un ke sáth bhalái ká iráda kiyá hai. (11.) Aur, ki ba'z ham men nek hain, aur ba'z is ke siwá hain: ham mukhtalif ráhon par hain. (12.) Aur ham ne yih jáná. ki ham Alláh ko zamín men thaká na sakenge, aur na bhág ke ''ájis kar sakenge. (13.) Aur ham ne jab hidáyat Qurán suní tab ham us par ímán láe, phir jo koí apne Rabb par ímán láwe wuh kisí nuqsán aur sitam se na ḍaregá. (14.) Aur hamáre darmiyán ba'z jinn Musalmán hain, aur ba'z zálim hain, phir jo koí Musalmán húá, wuhí hain, jinhon ne nekí ká qasd kiyá hai. (15.) Aur wuh jo zálim hain jahannam kí lakṛián hongé. (16.) Aur yih (ilhám áya) ki agar (ahl Makka) tariqa par qáim rahte to ham unhen bahut pání piláte (bárish hotí). (17.) Táki ham unhen us pání men ázmáen (ki shákir hain yá nahín) aur jo koí apne Rabb kíyád se munḥ more use wuh chaṛhte 'azáb men shámil karegá. (18.) Aur yih ki masjiden Alláh kí hain tum Alláh ke sáth kisí ko na pukáro. (19.) Aur yih, ki jab Alláh ká banda (Muhammad) khará húá, ki Alláh ko pukáre to wuh log (yá jinn) us par gire parte the.

(20.) Tú kah, main to apne Rabb hí ko pukártá hún aur kisi ko us ká sharík nahín kartá. (21.) Tú kah main tumháre hye burái aur hidáyat ká iḡhtiyár nahín rakhtá. (22.) Tú kah mujhe Alláh ke háth se koí na bacháegá (23.) Aur main us ke siwá koí rahne kí jagah nahín pátá. (24.) Magar Alláh kí taraf se paigám rasání o risálat hai, aur jis ne Alláh aur us ke rasúl kí náfarmání kí, us ke liye dozakh kí ág hai, us men wuh hamesha rahenge (25.) Yuhán tak, ki jab use dekhenge, jis ká wa'da húa hai, tab jánenge, ki kaun madadgár kí taraf se kamzor aur kaun shumár men kamtar hai. (26.) Tú kah, main nahín jántá ki jis chiz ká tum se wa'da húa, wuh qarib hai, yá merá Rabb us ke hye muddat karegá, wuh gaub dán hai, apne gaub par kisi ko muttala' nahín kartá (27.) Magar jis rasúl ko pasand kar liyá us ke áge aur píchle chaukidár chalátá hai (28.) Tá ki wuh jáne, ki in rasúlon ne apne Rabb ke paigám pahuncháe hai, aur jo un ke pás hai qábú men rakhá hai, aur har shai kí shumár gin rakhi hai.

(73.) SURA MUZAMMIL MAKKE HAI

Áyat 20, Rukú' 2.

Alláh rahmán rahím ke nám se shurú' kartá hún

(1) Ai kámbal posh (Muhammed) (2) Rát ko uth magar thorá (3) A'lbí rát yá thorá us se kam kar. (4) Yá us par ziyáda kar aur Qurán ko sáf parh. (5.) Ab ham tere úpar bhári bát dálenge (6) Rát ká uthná sakht raundná aur durust tar bolná hai (7) Din men tujhe lambá shagl rahtá hai. (8.) Apne Rabb ká nám yád kar aur us kí taraf khúsb muta-wajjuh ho. (9.) Mashriq aur Magrib ká Rabb hai, koí Aláh nahín magar, wuh, us ko kár-sáz baná. (10) Aur jo kalhte hai, us par sabr kar aur unhen achchhi tarah chhor de. (11) Mujhe aur jhuthlánewálon ko jo sáhibán ni'mat hai chhor aur unhen thorí muhlat de (12) Hamáre pás berfán aur ág ká dher hai. (13) Aur galáutko kháná aur dukh ká 'azáb. (14.) Jis din zamín aur paliár káppen aur paliár, bhurbhure tñle ho jáen. (15) Ham ne tumhári taraf rasúl bhejá hai, tum par gawáh baná ke, jaise ham ne Fira'un kí taraf rasúl bhejá thá (16) So Fira'un ne rasúl kí náfarmání kí, phir ham ne use sakht pakar men pakrá (17) Phir us din se, ki laḡkon ko búrhá kar detá hai, tum icyúnkar bachoge agar káfir rahe. (18.) Us din ásmán phat jáegá Khudá ká wa'da ho jé gá. (19.) Yih nasíhat hai, phir jo koí cháhe apne Rabb kí taraf ráh le.

(20.) Terá Rabb jántá hai, ki tú qarib do tihái rát ke aur ádhí rát aur tihái rát uthá hai, aur un men se jo tere sáth hai, ek jamá'at uthí hai, aur Alláh rát o din ká andáza kartá hai, Alláh ne ma'lúm kar liyá, ki tum is (qiyám lail) ko nibáh na sakoge, pas tum par mihrbán húa, ab Qurán men se jis qadar ásan ho parho Khudá ko

ma'lúm ho gayá, ki tum men bímár hongē, aur ba'z ba talásh rozgár zamín men phirengē, aur ba'z Alláh kí ráh men muqátala karenge, pas jis qadar ásán ho Qurán men se paṛho, aur namáz paṛho aur zakát do, aur Alláh ko qarz hasna do aur jo bhalái tum apne liye áge bhejoge, us ko Alláh ke pás páoge, wuh bihtar aur baṛá hai, aur Alláh se magfírat mángo, Alláh bakhsinda mihrbán hai.

(74.) SU'RA MUDDASSIR MAKKÍ HAI.

Ayát 55, Rukú' 2.

Alláh rahmán rahím ke nám se shurú' kartá hún.

(1.) Ai liháf posh (Muhammad.) (2.) Uth aur dará. (3.) Aur apne Rabb kí barái bol. (4.) Aur apne kapṛe pák kar. (5.) Aur paledí dúr kar (6.) Aur bahut lene ke liye ihsán na kar. (7.) Aur apne Rabb ká munta-zir rah. (8.) Jab wuh khokhará kharḁkharáyá jáegá (ya'ne narsingá.) (9.) Yihí wuh din saḁht dín hai. (10.) Káfíron par ásán nahín. (11.) Mujhe aur us saḁhs (Walíd bin Mugáiyaira) ko jise main ne íklautá paidá kiyá chhoṛ de. (12.) Main ne use bahut mál diyá. (13.) Aur beṛe diye házir honewále. (14.) Aur main ne us ke liye achchhí taiyárí kí. (15.) Phir lálach kartá hai, ki aur bhí dún. (16.) Hargíz nahín wuh hamárfáyaton ká dushman hai. (17.) Main use burí chaṛháí chaṛháún-gá. (18.) Us ne (Qurán kí nisbat) sochá aur andázá kiyá, (kí kaisá kalám hai.) (19.) Maut liye ne kaisá andáza kiyá. (20.) Phir maut liye ne kaisá andáza kiyá, (kí asátir batláyá.) (21.) Phir nazar kí. (22.) Phir náḁ chaṛháí aur munḁ banáyá. (23.) Phir píṭh pherí aur ghamand kiyá (24.) Phir kahá yih to fareb hai, jo chalá átá hai. (25.) Yih to ádmí ká qaul hai. (26.) Main use saqar men dálúngá. (27.) Aur tú kyá samjhá, kí saqar kyá hai. (28.) Ág hai, na báqí rakhe na chhoṛe. (29.) Chamrá jhulasnewálá (30.) Us par unnís shakhs nigahbán hai. (31.) Aur wuh nigahbán ág ke tirishte hai aur un kí shumár (unnís) káfíron ke jánchne ke liye hai, táḁ, wuh log yaqín karenḁ junḁn kitáb milí hai (un kí kitáb men unnís ká zikr hai) aur ímándáron ká ímán baṛhe. (32.) Aur ahl kitáb o Musalmán shakk na karenḁ. (33.) Aur munáfiqn o káfírn kahenḁ, kí is misál se Alláh ne kyá íráda kiyá hai. (34.) Yún Alláh jise cháhe gumráh kare aur jise cháhe hidáyat farmáwe, aur tere Rabb kí fauj ko koi nahín jántá magar wuh áp, aur wuh saqar to sirf ek nasíhat hai ádmí ke liye.

(35.) Nahín nahín cháñd kí qasam. (36.) Rát kí qasam jab wuh píṭh phere. (37.) Subh kí qasam jab roshan ho. (38.) Be-shakk wuh saqar baṛí chízon men se ek hai. (39.) Ádmí ke liye ḁaráwá hai. (40.) Us ke liye jo tum men se áge baṛhná yá píchhe rahná cháhe. (41.) Har shakhs apne kiye húe men phans rahá hai, magar dahní tarafwále.

(42.) Bágon men báham mujrimon ká hál púchhte hai. (43.) Tumhen kaun chíz saqar men láí. (44.) Kahenge, ham namázion men na the. (45.) Aur ham faqír ko kháná na dete the. (46.) Aur bahs kunindon ke sáth bahs karte the. (47.) Aur ham yaum insáf ko jhuthláte the. (48.) Yá-hán, tak ki hamen yaqín ágayá. (49.) So shafá'at kunindon kí shafá'at un ke kám na áegí. (50.) Unhen kyá húá, ki nasihat se munh mor-te hai. (51.) Goyá bidke húe gadhe hai sher se bháge. (52.) Nahín, balki un men har ádmí yih cháhtá hai, ki use khule sahífe diyeú jáen (ya'ne har kisi ke nám ásmán se khulá-khatt áwe, ki ai fulán t) Muhammad par ímán lá.) (53.) Nahín wuh ákhirat se nahín darte. (54.) Nahín, nahín yih Qurán nasihat hai, jo cháhe use yád kare (55.) Aur jab tak K̤hudá na cháhe wuh hargiz yád na karenge, wuh dar ke láiq aur baḡhshue ke láiq hai.

(75.) SURÁ QAYÁMAT MAKKE HÁL.

Áyát 40, Rukú' 2.

Alláh rahmán rahím ke nám se shurú' kartá hún.

(1.) Main qiyámat ke dín kí qasam khátá hún (2.) Aur main ma-lámat kuninda nafs kí qasam khátá hún (3.) Kyá ádmí k̤hiyál kartá hai ki ham us kí haddíán jama' na karenge. (4.) Hán; ham qádir hai is par, ki us kí unglión kí puriyán thík karen. (5.) Balki ádmí cháhtá hai, ki us ke sámhne gunáh kare. (6.) Púchhtá hai, ki qayámat ká dín kab hai. (7.) Jab áñkh pathrá jáe. (8.) Aur chánd gah jáe. (9.) Aur súraj o chánd ikatṭhe ho jáen. (10.) Us dín ádmí kahegá, kahán hai, bhágne kí jagah. (11.) Hargiz nahín, kahín panáh-gáh nahín. (12.) Aj ke dín tere Rabb kí taraf qarárgáh hai. (13.) Aj ke dín ádmí ko ba-táyá jáegá, jo áge bhejá aur píchhe chhorá. (14.) Balki ádmí apní ján par áp dalíl hai. (15.) Aur agarchi wuh apne bahut 'uzr láwe. (16.) Aur ai Muhammad Qurán parḥne men apní zubán na chulá, ki us ke sáth shitábí kare (17.) Us ká jama' karná aur parḥná hamáre zimma hai. (18.) Phir jab ham use parḥen to hamáre píchhe píchhe parḥ. (19.) Phir us ká bayán hamáre zimma hai. (20.) Hargiz nahín, tum dunyá ko dost rakhte ho. (21.) Aur ákhirat ko chhor-te ho. (22.) Us dín kitne munh táze hongé. (23.) Apne Rabb kí taraf nazar karte. (24.) Aur kitne munh us dín udás hongé. (25.) K̤hiyál karenge, ki un ke sáth kamar torne ká mu'ámala hai. (26.) Hargiz nahín, jab ján halqúm men áwe. (27.) Aur kahá jáe kaun hai mantar parḥnewálá. (28.) Aur wuh jáne yih judái hai. (29.) Aur pindlí pindlí se lipaṭ jáe. (30.) Aj tere Rabb kí taraf rawánagi hai.

(31.) Na yaqín láyá na namáz parḥí, (32.) Magar jhuthláyá aur munh morá. (33.) Phir apne ahl kí taraf mataktá chalá gayá.

2 'a (34.) K̤harábí terí k̤harábí. (35.) Phir k̤harábí terí k̤harábí.

(36.) Ádmí kyá k̤hiyál kartá hai, ki wuh (dunyá men) be-qaid (shara')

chhorá jáegá. (37.) Kyá wuh maní kí ek búnd na thá jo tapkí. (38.) Phir phuṭkí huá, phir us ne banáyá aur ṭhík kiyá. (39.) Phir us maní se nar o máda ká joṛá banáyá. (40.) Kyá aisá shaḡhs murde juláne par qádir nahín.

(76.) SURĀ DAHAR MAKKĪ HAI.

A'yāt 31, Rukū' 2.

Alláh rahmán rahím ke nám se shurú' kartá hún.

(1.) Zamána men se insán par ek aisá waqt á chuká hai, ki wuh kuchh shai mazkúr na thá. (2.) Ham ne insán ko nutfa ámekhta (mard o zan) se banáyá ham use ázmáte hain, phir ham ne use suntá dekhtá kar diyá. (3.) Ham ne use ráh dikhlaí khwáh shákir ho khwáh ná-shukr. (4.) Ham ne káfiron ke liye zanjíren o tauq aur dahaktí ág taiyár kí hai. (5.) Nek log us sharáb ke piyálon men se píenge, jis kí miláuní káfúr hai. (6.) Ek chashma hai, jis se Alláh ke bande píte hain, us kí nálián (apne deron men) le játe hain. (7.) Apní nazren púrí karte hain, aur us dín se darte hain, jis kí burái muntashar hogí. (8.) Aur báwajúd ihtiyáj faqír o yatím aur qaidí ko kháná khiláte hain. (9.) Ham ba-talab razá Iláhí tumhen khiláte hain, tum se badlá aur shukr nahín cháhte. (10.) Ham apne Rabb se darte hain, us udás dín kí saḡhtí se. (11.) Phir Khudá ne bhí unhen us dín kí burái so bachá liyá aur tázagí o khush-hálí unhen pahuncháí. (12.) Aur bá-muqábalá sabr ke bág o reshmi poshák un ko badlá diyá. (13.) Wahán takiye lagáke takhton par baihenge, wahán na súraaj ko dekhenge, na saḡht sardí ko. (14.) Aur un par sáe jhuk rahe aur guchchhe nazdík laṭak rahe hain. (15.) Aur un par chándí ke bartan aur shísha ke áb-ḡhore ghumáe játe hain. (16.) Yih shíshe chándí ke hain (na káñch ke) unhon ne un ká andáza kar rakhá hai (jis qadar píná cháhiye utní sharáb ká gílás hai). (17.) Aur wahán aise piyále bhí piláe jáenge, jin kí sharáb men sonṭh kí ámezish hai. (18.) Wahán ek chashma hai, Salsabíl nám. (19.) Aur un ke gírd hamesha rahnewále naujawán larke phirte hain, jab tú unhen dekhe bikhre húe motí samjhegá. (20.) Aur jab tú dekhe, wahán to dekhe, to baṛí ni'mat, aur baṛí bádsbáhi dekhegá. (21.) Un ke úpar bárík sabz resham aur gáṛhe resham ke kapṛe hain, aur chándí ke kare pahine húe hain, aur un ká Rabb unhen pák sharáb piláegá. (22.) Yih tumhárá badlá hai, aur tumhárá sa'í shukr kí gaí hai.

(23.) Ham ne tujh par áhista áhista Qurán názil kiyá. (24.) Tú

2ª apne Rabb ke hukm kí ráh dekh, aur un men se, kisí gu-

nahgár ná-shukr kí na mán. (25.) Aur apne Rabb ká nám subh o shám yád kar. (26.) Aur kuchh rát men use sijda kar, aur baṛí rát tak us kí tasbíh kar. (27.) Yih log dunyá cháhte hain, aur us

bhárfi din ko pase pusht chhortē hai. (28.) Ham ne unhen paidá kiya aur un ke a'zá ko sakht kiya, aur jab ham cháhen un kí mánind aur log badal len. (29.) Yih nasíhat hai pas jo koí cháhe apne Rabb kí taraf ráh le. (30.) Aur tum na cháhogē, magar yih, kí Alláh cháhe, Alláh dáná hakím hai. (31.) Jise cháhe apní rahmat men dákhil kare, aur us ne zálimon ke liye dukh ká 'azáb tayyár kiya hai.

(77.) SU'RA MURSALLAT MAKKI HAI

Ayát 50, Rukú' 2.

Alláh rahmán rahím ke nám se shurú' kartá hún.

(1.) Nekí se bhejé hún kí qasam. (2.) Phir ba shiddat zor karne-wálon kí qasam. (3.) Phir phailáne ko, ubhárnēwálon kí qasam. (4.) Phir judá karne ko farq dálnēwálon kí qasam. (5.) Phir zikr dálnēwálon kí qasam. (6.) Daf'a ilzám ke liye yá daráne ke liye (7) Jo tum se wa'da húa, wuh honēwálá hai. (8) So jab sitáre mitáe jáen. (9.) Aur jab ásmán men súrakh kiye jáen. (10.) Aur jab pahár uráe jáen. (11.) Aur jab sab rasúl waqt par láe jáen. (12.) Kaun se din ke liye, rasúl log wa'da diye gae hai. (13) Judái ke din ke liye. (14) Aur tú ne kyá samjhá judái ká din kyá hai. (15) Us din jhuthlánēwálon kí kharábí hai. (16.) Kyá ham ne pahlon ko halák nahín kiya. (17.) Phir un ke píchhe ham píchlon ko lagáte hai. (18.) Mujrimon se ham yún sulúk karte hai. (19) Us din jhuthlánēwálon kí kharábí hai. (20.) Kyá ham ne tumhen haqír pání se paidá nahín kiya. (21.) Phir ham ne us pání ko ustuwár jagah men rakh diya (22.) Andáza ma'lúm tak. (23.) Phir ham ne andáza kiya, phir kyá khúb qudrat-wále ham hai. (24) Us din jhuthlánēwálon kí kharábí hai. (25.) Kyá ham ne zamín ko sa'netú nahín banáya. (26.) Zindon aur murdon ke liye. (27.) Aur ham ne us men buland pahár paidá kar diye, aur ham ne tumhen míthá pání piláya. (28) Us din jhuthlánēwálon kí kharábí hai. (29.) Chalo us kí taraf jise tum jhuthláte the. (30.) Chalo tén shákhone-wále sáya kí taraf (yih Dozakh ke dhúwen ká sáya hai). (31.) Na ghin kí chháon hai, na tapish se bacháo hai. (32.) Wuh ág aisi chingárian phenktí hai, jaise mahl. (33.) Goyá wuh zard únt hai. (34.) Us din jhuthlánēwálon kí kharábí hai. (35.) Yih wuh din hai, kí na bolē. (36.) Aur na unhen ijázat hogí, kí 'uzr karen. (37.) Us din jhuthlánēwálon kí kharábí hai. (38.) Yih faisala ká din hai, tumhen aur pahlon ko ham ne jama' kiya. (39.) Pas agar koí makr hai, to chalá lo. (40.) Us din jhuthlánēwálon kí kharábí hai.

(41.) Muttaqí log chháon men aur chashmon men hai. (42.) Aur mewe hai jis tarah ke cháhen. (43.) Maze se káo pío, tum-háre a'amál ká badlá hai. (44.) Ham yún nekon ko jazá dete hai. (45.) Us din jhuthlánēwálon kí kharábí hai. (46.) (Dunya men)

kháo aur kuchh fáida uṭháó, be-shakk tum mujrim ho. (47.) Us din jhuṭhlánewálon kí ḵharábí hai. (48.) Jab unheṅ kahá jáe, kí rukú' karo, rukú' nahín karte. (49.) Us din jhuṭhlánewálon kí ḵharábí hai (50.) Phir wuh Qurán ke ba'd kaun sí hadís par ímán láenge.

(—TISWAN SIPARA.—)

(78.) SURA NABA MAKKĪ HAI.

Áyát 41, Rukú' 2.

Alláh rahmán rahím ke nám se shurú' kartá hún.

(1.) Wuh (Quresh) kyá púchh páchh karte haiṅ. (2.) Baṛí ḵhabar
1 'a kí bábat. (3.) Jis meṅ wuh ikhtiláf kar rahe haiṅ. (4.) Nahín,
unheṅ ma'lúm ho jáegá. (5.) Phir nahín, unheṅ ma'lúm ho
jáegá. (6.) Kyá ham ne zamín ko bichhauná nahín banáyá, aur pahár-
on ko meḵheṅ. (8.) Aur ham ne tumheṅ jorá jorá banáyá. (9.) Aur
tumháří nínḍ ko dáfa' mándagí kiyá (10.) Aur rát ko libás ṭhahráyá.
(11.) Aur din ko ham ne waqt rozgár kiyá (12.) Aur ham ne tumháre
úpar sát saḵht ásmán banáe. (13.) Aur ham ne ek chamaktá chirág
banáyá (14.) Aur ham ne nichornewálon meṅ se girtá pání názil kiyá.
(15.) Táki ham us se dána aur sabza nikáleṅ. (16.) Aur pechída bág.
(17.) Be-shakk faisala ká din muqarrar hai. (18.) Jis din narsingá
phúnká jáe, tum guroh guroh chale áoge. (19.) Aur ásmán kholá jáe
phir darwáze ho jáeṅ. (20.) Aur pahár rawán kiye jáeṅ, phir ret ho
jáe. (21.) Dozaḵh ták meṅ hai (22.) Sarkashon ká ṭhikáná. (23.)
Wahán wuh qarnon rahenge. (24.) Wahán na thandak chakhenge, na
kuchh píná. (25.) Magar khaultá pání aur píp. (26.) Púrá badlá hai.
(27.) Wuh hisáb kí ummed na rakhte the. (28.) Aur hamáří áyát
(Qurání) ko ḵhúb jhuṭhláyá thá (29.) Aur ham ne har shai likhke zabt
kar rakhí hai. (30.) Ab chakho ham tum par kuchh na baṛháenge,
magar 'azáb.

(31.) Muttaqíon kí murádyábí hai. (32.) Bág o angúr. (33.) Nau-
jawán ham 'umr 'aurateṅ. (34.) Aur labrez piyále. (35.)
2 'a Wahán behúdagí aur jhúṭh na sunenge. (36.) Tere Rabb se
ba-hisáb diyá húa badlá hai. (37.) Ásmán o zamín aur jo un meṅ hai,
un ká Rabb rahmán hai koí us se bol na sakegá. (38.) Jis din Al rúh
ḵhará hogá aur sab firishte saff basta, koí na bolegá magar jise rahmán
hukm de aur ṭhík bole. (39.) Yih haqq ká din hai, so jo cháhe apne
Rabb kí taraf ṭhikáná baná rakhe. (40.) Ham tumheṅ 'azáb qaríb se
ḍará chuke. (41.) Jis din ádmí dekhegá, jo us ke háthon ne bhejá aur
káfir kahegá, kásh kí main miṭṭí hotá.

(79.) SURA NAZEAT MAKKI HAI.

Ā'yāt 46, Rukū' 2.

Allāh rahmān rahīm ke nām se shurū' kartā hūn.

(1.) Dub ke ghasīt lānewālīon kī qasam. (2.) Ba k̄hushī bāhar
 1 'a karnewālīon kī qasam. (3.) Khūb tairnewālīon kī qasam. (4.)
 Daur ke āge barhnewālīon kī qasam. (5.) Phir hukm kī tad.
 bīr karnewālīon kī qasam. (6.) Jis dīn kānpnewālī kānppe. (7.) Pī-
 chhe ānewālī us ke pīchhe āwen. (8.) Us dīn bahut dīl dharkenge.
 (9.) Un kī ānkhen nīchī hongī. (10.) Wuh kalte haiṅ kyā ham ulte
 lautāe jāenge. (11.) Kyā jab ham galī haddīān howen. (12.) Kahte haiṅ
 yih to us waqt k̄hisāra kī bāt hai. (13.) Wuh to ek jhūrkī hai. (14.)
 Ki nāgāh wuh sab Sāhira men ā jāwenge, (Sāhira Yarfīhū ke pās koī
 maidān hai, jahān Allāh 'adālat karegā). (15.) Kyā tere pās Mūsā kī
 hadīs āī hai. (16.) Jab us ke Rabb ne use wādī muqaddas Tū'a men
 pukārā thā. (17.) Kī Fīrā'ūn kī taraf jā wuh sarkash ho gayā hai.
 (18.) Use kah kyā terā jī pāk hone ko chāhtā hai. (19.) Main tujhe
 tere Rabb kī taraf rāh dikhāūn, kī tū dare. (20.) Phir us ne wuh barā
 mu'jiza Fīrā'ūn ko dikhāyā. (21.) Phir us ne jhūthlāyā aur nā-farmānī
 kī. (22.) Phir pīth morke daurā. (23.) Phir jama' kiyā phir pukārā.
 (24.) Phir bolā, main tumhārā Rabb sab se barā hūn. (25.) Phir Allāh
 ne use dunyā o āk̄hirat ke 'azāb men pakrā. (26.) Is men us ke liye jo
 dare 'ibrat hai.

(27.) Kyā paidāish men tum saḡht tar ho yā āsmān jo us ne banāe.

2 'a (28.) Phir us kī chhat ūnchī kī, phir use durust kiyā. (29.)
 Aur us kī rāt ko andherā kiyā, aur us kī dhūp nikālī. (30.)
 Aur is ke ba'd zamīn ko bichhā diyā. (31.) Aur us men se pānī aur
 chāra nikālā. (32.) Aur pahāron ko gār diyā. (33.) Tumhāre aur
 tumhāre chārpāyon ke fāida ke liye. (34.) Phir jab wuh baṛī āfat āegī.
 (35.) Jis dīn ādmī apnī sa'ī ko yād karegā. (36.) Aur dozaḡh zāhir
 kiyā jāegā us ke liye jo dekhnā chāhe. (37.) Phir jis ne sarkashī kī.
 (38.) Aur hayāt dunyā ko ik̄htiyār kiyā. (39.) So us kā ṭhikānā do-
 zaḡh hai. (40.) Aur jo apne Rabb ke sām̄hne khare hone se ḡarā aur
 nafs ko k̄hwāhish se rokā. (41.) Us kā ṭhikānā jannat hai. (42.) Tujh
 se us ḡharī kī bābat pūchhte haiṅ, kī us ke qiyām kā waqt kab hai.
 (43.) Us ke 'ilm kī nisbat ai Muhammad tū kis rutba men hai. (44.)
 Us ke 'ilm kī intihā tere Rabb ke pās hai. (45.) Tū to ḡdarāū hai, jo us
 se ḡdare. (46.) Jis dīn use dekhenge aise hongē, goyā dunyā men ek
 shām yā ek subh rahe the.

(80.) SŪRA 'ABBĀS MAKKĪ HAI.

Ā'yāt 42.

Allāh rahmān rahīm ke nām se shurū' kartā hūn

(1.) Nāk charḥāī aur munḥ moṛā (Muhammad .sāhib ne.) (2.) Jab us ke pās andhā āyā (3.) Aur tujhe kyā ma'lūm shāyad wuh pāk ho āe. (4.) Yā nasīhat sune, aur nasīhat use mufid ho. (5.) Wuh jo ta-wangar hai. (6.) Tū us kī fikr men hai (7.) Aur agar wuh pāk na ho tujh par gunāh nahīn. (8.) Aur jo torī taraf dauṛtā āyā. (9.) Aur wuh ḍartā hai. (10.) Tū ne us se gaflat kī. (11.) Hargiz nahīn, yih ek tazkira hai. (12.) Jo chāhe use yād kare (13.) Aur yih buzurg saḥifon men likhā hai. (14.) Jo buland qadar muqaddas (kitāben) hai. (15.) Aur wuh saḥife buzurg kitābon ke hāth men hai (us 'ahd men chhāpā na thā aksar buzurg Yahūdī o Masīhī kutub muqaddasa ko ba-dast likhte aur hadiya karte the) (16.) Mārā jāe ādmī kaisā nā-shukr hai. (17.) Kḥudā ne use kis chīz se paidā kiya. (18.) Nutfe se. (19.) Use paidā kiya phir andāza rakhā. (20.) Phir us ke liye rāh āsān kī. (21.) Phir use murda kiya, phir use qabr men rakhwāyā. (22.) Phir jab chāhe use uthāegā. (23.) Nahīn, jo use hukm milā use pūrā na kiya. (24.) Chāhiye, kī insān apne khāne kī taraf dekhe. (25.) Ham ne kḥub pānī ḍālā (26.) Phir ham ne zamīn ko chīrā. (27.) Phir ham ne us men ḍāna ugāyā. (28.) Aur angūr oseb. (29.) Aur zaitūn o khajūren (30.) Aur ghane bāg. (31.) Aur mewe aur ghās. (32.) Tumhāre aur tumhāre chārpāon ke faīde ke liye. (33.) Phir jab chīkh mārne wālī āwegī (34.) Jab ādmī apne bhāī se bhāge-gā (35.) Aur apnī mān aur apne bāp se. (36.) Aur apnī 'aurat aur apne beṭe se. (37.) Us dīn har ādmī ek hāl men mashgūl hogā (38.) Bahut munḥ us dīn roshan hongē. (39.) Hanste kḥushī karte. (40.) Aur bahut munḥ us dīn aise hongē, jin par gubār parā hogā. (41.) Siyāhī charḥī ātī hogī. (42.) Wuhī to badkār kāfir hai.

(81.) SŪRA TAKWĪR MAKKĪ HAI.

Ā'yāt 29.

Allāh rahmān rahīm ke nām se shurū' kartā hūn.

(1.) Jab sūraj lapetā jāegā. (2.) Aur jab tāre gadle hongē. (3.) Aur jab pahār rawān kiye jāenge. (4.) Aur jab Ish'ar (das mahīne kī hāmīla ūṭnī) chhuṭī phiregī. (5.) Aur jab wahshī jama' kiye jāenge. (6.) Aur jab daryā afroḳhta hongē. (7.) Aur jab rūhen (badanon se) joṛī jāengī. (8.) Aur jab us laṛkī se jo zinda gārī gāī thī, suwāl hogā. (9.) Kī wuh kis gunāh par māṛī gāī thī. (10.) Aur jab saḥife khole

jāenge. (11.) Aur jab āsmān kī khāl utārī jāegī. (12.) Aur jab dozaḳh dahkāyā jāegā. (13.) Aur jab bihisht nazdīk lāyā jāegā. (14.) Har shakhs ko ma'lūm hogā, jo us ne hāzir kiya. (15.) Main phir jānewāl-on kī qasam khātā hūn. (16.) Jo sair karne aur maḳhfi honewāle hai. (17.) Aur rāt kī qasam, jab ki wuh jāne lage. (18.) Aur subh kī qasam jab ki wuh sāns le. (19.) Be-shakk yih Qurān buzurg rasūl kā qaul hai. (20.) Wuh rasūl sāhib qúwat hai, 'arshwāle ke pás 'izzatdār hai. (21.) Sab kā mánā hūā hai, wahān amānatdār hai. (22.) Aur tumhárāt sāhib Muhammad dīwāna nahīn hai. (23.) Us ne us rasūl ko ufq men sáf dekhā hai. (24.) Aur wuh poshida bát par bakhīl nahīn hai. (25.) Aur yih Qurān shaitān mardūd kā qaul nahīn hai. (26.) Phir tum kidhar jāte ho. (27.) Yih to jahān ke liye nasihat hai. (28.) Us ke liye jo tum men sídhā honā chāhe. (29.) Aur tum na chāhoge, magar yih kī Allāh jahān kā Rabb chāhe.

(82.) SURA INFITAR MAKKI HAI

Ayāt 19.

Allāh rahmān rahīm ke nám se shurú' kartā hūn.

(1.) Jab āsmān phat jāe. (2.) Aur jab sitāre gir jāen. (3.) Aur jab daryā ba-shiddat rawān hon. (4.) Aur jab qabren uthāī jāen. (5.) Har nafs ma'lūm karegā, jo áge bhejā, aur jo píchhe chhorā. (6.) Ai insān kis chiz ne tujhe tere Rabb karīm kī nisbat fareb diya. (7.) Jis ne tujhe paidā kiya phir durust kiya phir barābar kiya. (8.) Jis sūrat men chāhā tujhe murakkab kiya. (9.) Nahīn, balki tum insáf qiyāmat ko jhuthlāte ho. (10.) Hálānkī tum par nigahbān muqarrar hai. (11.) Buzurg kátib hai. (12.) Wuh jānte hai, jo tum karte ho. (13.) Be-shakk nek log ni'mat men hongē. (14.) Aur badkār dozaḳh men. (15.) Insáf ke din us men dāḳhil hongē. (16.) Aur kabhī us dozaḳh se gāib na hongē. (17.) Aur tú kyā jāne, kyā hai, insáf kā din. (18.) Phir tú kyā jāne, kyā hai insáf kā din. (19.) Jis din koī kisī ke liye kuchh na kar sakegā, aur us din hukm Allāh hī kā hogā.

(83.) SURA TATFIF MAKKI HAI.

Ayāt 36.

Allāh rahmān rahīm ke nám se shurú' kartā hūn.

(1.) Kam taulnewāle kī ḳharābī hai. (2.) Jab logon se nāp len purā bharen. (3.) Aur jab unhen nāp ke yā wazn karke den, kam kar dete hai. (4.) Kyā wuh ḳhiyāl nahīn karte, ki uthāe jāenge. (5.) Buzurg din men. (6.) Jab ādmī jahān ke Rabb pás ḳhare hongē. (7.) Hargiz nahīn, badkārōn kī kitāb Sajjīn (bare qaid-ḳhāna) men hai. (8.) Aur tú kyā jāne Sajjīn kyā hai. (9.) Ek likhī hūī kitāb hai. (10.) Us din

jhuṭhlānewālon kī kharābī hai. (11.) Jo insāf kā din jhuṭhlāte. (12.) Aur us din ko koi nahīn jhuṭhlātā, magar sarkash gunahgār. (13.) Jab us ke sāmhnē hamārī āyāt parhī jāen, kahtā hai, aglon kī kahānīān hai. (14.) Hargiz nahīn, balki un ke dilon par un kī kamāī ne zang lagāyā hai. (15.) Hargiz nahīn, wuh us din apne Rabb se mahjūb hongē. (16.) Phir dozaḥ meṅ jāenge. (17.) Phir kahā jāegā yih wuh hai, jis ko tum jhuṭhlāte the. (18.) Hargiz nahīn, be-shakk nekon kī kitāb Illīn meṅ hogī. (19.) Aur tū kyā samjhā Illīn kyā hai. (20.) Kitāb hai, likhī hūī. (21.) Use muqarrab dekhenge. (22.) Be-shakk nek log ni'mat meṅ hai. (23.) Takhton par baiṭhe dekhte hai. (24.) Tū un kī munhon par ni'mat kī tāzagī pahchānegā. (25.) Kḥālīs sharāb sar ba-muhr pilāe jāenge. (26.) Us kī muhr mushk se hai, aur us sharāb meṅ chāhiye, ki ahl ragbat ragbat karen. (27.) Aur us kī āmezish Tasnīm se hai. (28.) Aur Tasnīm ek chashma hai, jis se muqarrab pite hai. (29.) Mujrim log imāndāron par hanste the. (30.) Aur jab un pās se guzarte, ānkhen maṭkāte the. (31.) Aur jab apne ahl kī taraf laṭte shādmān laṭte the. (32.) Aur jab unhen dekhte kahte the, yih gumrah hai. (33.) Aur wuh imāndāron par muḥāfiz banāke nahīn bheje gae. (34.) Ajmomin kāfiron par hasenge. (35.) Takhton par baiṭhe dekhenge. (36.) Ki āyā kāfiron ko un ke a'amāl kā badlā milā (yā nahīn.)

(84.) SŪRA INSHIQAQ MAKKA HAI.

Āyāt 25

Allāh rahmān rahīm ke nām se shurū' kartā hū.

(1.) Jab āsmān phat jāe. (2.) Aur apne Rabb kī sune, aur use lāiq hai. (3.) Aur jab zamīn phailāī jāe. (4.) Aur jo us meṅ hai, nikāle aur kḥālī ho. (5.) Aur apne Rabb kī suue, aur use lāiq hai. (6.) Ai insān tujhe apne Rabb kī taraf achchhī ta rah mihnātī rahnā hai, phir tū us se milēgā. (7.) So jise us kī kitāb dahne hāth meṅ milī. (8.) Us kā hisāb ba-āsānī hogā. (9.) Aur apne ahl kī taraf shādmān āegā. (10.) Aur jise us kī kitāb pīṭh pīchhe se dīgāī. (11.) Wuh maut ko pukāregā. (12.) Aur dozaḥ meṅ jāegā. (13.) Wuh apne ahl meṅ khush thā. (14.) Wuh samjhā thā, ki phir na jāegā. (15.) Hān us kā Rabb use dekhtā thā. (16.) Main shafaq kī qasam khātā hū. (17.) Aur rāt kī qasam khātā hū, aur jo us ne jama' kiyā. (18.) Aur chānd kī qasam, jab purā ho. (19.) Zurūr tum ek hāl se dūsre hāl meṅ āoge. (20.) Unhen kyā hūā ki wuh imān nahīn lāte. (21.) Aur jab un ke sāmhnē Qurān parhā jāe sijda nahīn karte. (22.) Balki kāfir to jhuṭhlāte hai. (23.) Allāh jāntā hai, jo wuh dilon meṅ rakhte hai. (24.) Tū unhen dukh ke 'azāb kī bashārat de. (25.) Magar jo imān lāe aur nek kām kiye, un ke liye be-nihāyat ajr hai.

(85.) SURA BURUJ MAKKT HAI

Ayát 22.

Alláh rahmán rahím ke nám se shurú' kartá hún.

(1.) Burjon wále ásmán kí qasam. (2.) Aur wa'da ke din kí qasam. (3.) Aur gawáh kí aur jis bát par gawáhi dí gai us bát kí qasam. (4.) Kháifwále máre gae. (5.) Indhanwáli ág thí. (6.) Jab wuh us pás baiṭhe the. (7.) Aur wuh jo (Masíhi) imándáron se karte the dekh rahe the. (8.) Aur unhon ne imándáron men yih 'aib pakrá thá, ki wuh Alláh gálib sitúda par imán láe the (yih qissa us waqt ká hai, jab ízá-rasání ke dinon men Masíhi log ág men jaláe gae the.) (9.) Jis kí bádsháhi ásmán o zamín kí hai, aur Alláh har shai par házir hai. (10.) Jo log imándár mardon o 'auraton ko ízá dete haiñ, phir tauba nahín karte un ke liye dozaḥ ká 'azáb aur jalan ká 'azáb hai. (11.) Aur jo imán láe aur nek kám kiye un ke liye bág haiñ, jin ke niche nahren bahtí haiñ, ki yih bafi murádyábi hai. (12.) Tere Rabb kí girift saḡht hai. (13.) Wuh shurú' kartá aur dohrátá hai. (14.) Wuh baḡhshinda dost hai. (15.) Buzurg 'arsh ká sáhib. (16.) Jo cháhtá so kartá. (17.) Tere pás a Muhammad faujon kí hadís áí hai, yá nahín. (18.) Fira'ún aur Samúd kí. (19.) Balki káfir jhuṭhláne men masrúf haiñ. (20.) Aur píchhe unhen Alláh ne gher rakhá hai. (21.) Balki yih to Qurán buzurg hai. (22.) Mahfúz taḡhtí par likhá hai.

(86.) SURA TARIQ MAKKT HAI.

Ayát 17.

Alláh rahmán rahím ke nám se shurú' kartá hún.

(1.) Ásmán kí qasam aur táriq kí qasam. (2.) Aur tú kyá jáne Táriq kyá hai. (3.) Chamaktá sitára hai. (4.) Be-shakk har shaḡhs par ek ni-ḡahbán hai, (firishta.) (5.) Cháhiye ki insán dekhe, ki wuh kis shai se baná hai. (6.) Uchhalte pání se banáyá gayá. (7.) Jo báp kí pusht aur máñ kí chhátion se nakaltá hai. (8.) Be-shakk wuh use pher láne par qádir hai. (9.) Jis din bhed ázmáe jáenge. (10.) So us ke liye na táqat hogí na madadgár. (11.) Ásmán bárishwále kí qasam. (12.) Aur zamín phúṭnewáli kí qasam. (13.) Yih Qurán qaul faisal hai. (14.) Aur wuh be- húdagi nahín. (15.) Log fareb bándhte haiñ. (16.) Aur main bhí fareb bándhtá hún. (17.) Tú káfiyon ko muhlat de, unhen thore dinon muhlat de.

(87.) SURA ALLA MAKKT HAI.

Ayát 19.

Alláh rahmán rahím ke nám se shurú' kartá hún.

(1.) Apne únche Rabb ke nám kí tasbíh kar. (2.) Jis ne 'paidá kiyá, phir durúst kiyá. (3.) Jis ne andáza kiyá, phir ráh díkháiyá. (4.) Aur

jis ne chára ugáyá. (5.) Phir use kálá kúrā kar diyá. (6.) Ai Muham-mad ham tujhe parháenge, phir tú na bhúlegá, magar jitná Alláh cháhe (utná bhúlegá) wuh záhir ko aur khufiya ko jántá hai. (8.) Aur ásaní ko ham tere liye ásan karenge. (9.) So tú nasihat de, agar terí nasihat se nafa' ho. (10.) Jo darta hai, nasihat pizír hogá. (11.) Aur bad-bakht us se yaksú ho jáegá. (12.) Jo barí ág men dákhil hogá. (13.) Phir us men na maregá, na jíwegá. (14.) Jo pák húa us ne murád pái. (15.) Aur apne Rabb ká nám liyá, phir namáz parhí. (16.) Balki tum hayát dunyá ko ikhtiyár karte ho. (17.) Aur ákhirat bihtar o páinda hai. (18.) Yih Qurán agle sahífon men hai (19.) Jo Ibráhím o Músá ke sahífe hain.

(88.) SÚRA ĠASHIYA MAKKT HAI.

Ayát 26.

Alláh rahmán rahím ke nám se shurú' kartá hún.

(1.) Kyá tere pás dhánpnewái kí hadís áí hai, (yá nahín.) (2.) Us din bahut munh zalíl honge. (3.) Mihnatí jafákash. (4.) Jaltí ág men dákhil honge. (5.) Khaulte chashma se piláe jáenge. (6.) Un ke pás kháná nahín, magar zirí (kánton ká ek darakht hai.) (7.) Na motá kare na bhúk khowe. (8.) Kitne chihre us din táza honge. (9.) Apní kamái se rází. (10.) Unche bág men. (11.) Wahán bakwás nahín sunte. (12.) Us men chashma járí hai. (13.) Wahán buland takht hain. (14.) Aur ábkhore rakhe hain. (15.) Aur takiye saff basta. (16.) Aur maḡhmal ke bichaune bichhe húa. (17.) Kyá tum únṭon ko nahín dekhte, kyúnkar paidá húa. (18.) Aur ásmán kyúnkar únche kiye gae. (19.) Aur pahár kyúnkar khaṛe kiye gae. (20.) Aur zamín xyúnkar bichháí gai. (21.) Ai Muham-mad tú nasihat de, ki tú násih hai. (22.) Tú un ká dároga nahín. (23.) Magar jis ne munh moṛá aur káfir húa. (24.) So Alláh use bará 'azáb karegá. (25.) Unhe hamárí taraf áná hai. (26.) Aur un ká hisáb hamár zimma hai.

(89.) SÚRA FAJR MAKKT HAI.

Ayát 30.

Alláh rahmán rahím ke nám se shurú' kartá hún.

(1.) Fajr kí qasam, aur das ráton kí qasam. (2.) Juft aur táq kí qasam. (3.) Aur rát kí qasam jab wuh chale. (4.) Kyá is bára men 'aql-mand keliye koí qasam hai (5.) Kyá tú ne na dekhá, tere Rabb ne Ad se kyá kiyá. (6.) Yih Ad bin Iram the sáhibán Situnba. (7.) Un kí má-nind shahron men paidá nahín húa. (8.) Aur Samúd se (kyá kiyá) jinhon ne wádí men patthar taráshe. (9.) Aur Fira'un menkhonwále se kyá

kiyá. (10.) Jo ki shahron men sarkash hue. (11.) Phir un men bahut fasád kiyá. (12.) Phir tere Rabb ne un par 'azáb ká korá chaláyá. (13.) Terá Rabb ghát men hai. (14.) Insán ko jab us ká Rabb ázmátá aur 'izzat o 'ni'mat detá hai. (15.) Pas wuh kahtá hai, ki mere Rabb ne mujhe buzurgí dí. (16.) Aur jab wuh use ázmáe to us ká rizq us partang kartá hai. (17.) Tab wuh kahtá hai, ki mere Rabb ne mujhe zalíl kiyá. (18.) Hargiz nahín, balki tum yatím kí 'izzat nahín karte. (19.) Aur faqír ko kháná diláne ke liye nahín ubhárte. (20.) Aur tum murde ká sára mál samet ke khá játe ho. (21.) Aur mál se barí muhabbat rakhte ho. (22.) Hargiz nahín, jab zamín reza reza karke torí jáegí. (23.) Aur terá Rabb áwegá, aur firishte saff ba saff hongé. (Naba 38.) (24.) Aur us din dozakh bhílayá jáegá us din ádmí yád karegá, aur kahán hai, use yádgári ká mauqa'. (25.) Kahegá, kásh ki main apní zindagí ke liye kuchh áge bhej tá, us din Alláh ke 'azáb ke barábar koí 'azáb na karegá. (26.) Aur jaisá wuh zanjíren bándhe koí na bándhegá. (27.) Ai rúh itmínán-yáfta. (28.) Apne Rabb kí taraf já, tú us se rází wuhtujh se rází. (29.) Mere bandon men dákhil ho. (30.) Aur mere bihist men dákhil ho.

(90.) SURA BALAD MAKKA HAI

Áyát 20.

Alláh rahmán rahím ke nám se shurú' kartá hún.

(1.) Main is shahr (Makka) kí qasam khátá hún. (2.) Aur tú is shahr men utrá húa hai. (3.) Aur main jánnewále kí aur us kí jis se janá (ya'ne báp aur beṭe kí) qasam khátá hún. (4.) Ham ne insán ko masahqqat men paidá kiyá. (5.) Kyá wuh gumán kartá hai, ki us par koí qádir na hogá. (Abí ashad bin Kalda Qureshí amír o pahalwán ká zikr hai). (6.) Kahtá hai, ki main ne ba-kasrat mál kharch kiyá (Muham-mad kí mukhálifat men.) (7.) Wuh kyá samajhtá hai, ki use koí nahín dekhtá (Khudá to dekhtá hai.) (8.) Kyá ham ne use do ánkhen nahín dín. (9.) Aur ek zubán aur do honṭh. (10.) Aur ham ne use donon gháṭí-án dikhláín. (11.) Phir wuh 'uqbá gháte se kyún na guzra. (12.) Aur tú kiyá samjhá, kyá hai 'uqbá. (13.) Wuh gardan chhoráná hai, (gulám ázád karná.) (14.) Yá bhúk ke din kháná khiláná. (15.) Qarábatí yatím ko. (16.) Yákháksár faqír ko. (17.) Phir ímándáron men honá, jo báham sabr o rahm ke liye wasiyat karte hai. (18.) Wuhí dahne tarafwále hai. (19.) Aur jinhon ne hamárfi áyát jhuṭhláín, wuhí báen tarafwále hai. (20.) Un ke úpar munḥband ág hai.

(91.) SURA SHAMS MAKKA HAI

Áyát 15.

Alláh rahmán rahím ke nám se shurú' kartá hún.

(1.) Súraj kí qasam aur us kí roshní kí qasam. (2.) Aur chánd kí qasam jab súraj ke niche áwe. (3.) Aur din kí qasam jab súraj ko roshan

kare. (4.) Aur rāt kī qasam jab sūraj ko dhānp le. (5.) Aur āsmān kī qasam aur us chīz kī jis ne āsmān banāyā. (6.) Aur zamīn kī qasam aur us chīz kī jis ne use phailāyā. (7.) Aur nafs kī qasam, aur jis ne use durust kiyā. (8.) Phir us kī badī aur taqwe kā use ilhām diyā. (9.) Jis ne nafs ko pāk kiyā murād ko pahūnchā. (10.) Aur jis ne nafs ko gar diyā, nā-murād rahā. (11.) Samūd ne ba-sarkashī khud jhuthlāyā thā. (12.) Jab un men kā barā bad-bakht uṭhā (Qidār bin Sālīf nām.) (13.) Phir unhen rasūl Allāh ne kahā, ki Allāh kī ūṭnī hai, aur us ke pīne kī bārī hai. (14.) Unhon ne use jhuthlāyā aur ūṭnī ke pānw kāṭe phir un ke Rabb neun ke gunāhon ke sabab halākat dālī, aur unhen barābar kar diyā. (15.) Aur Khudā un ke anjām se nahīn darta.

(92.) SŪRA LAIL MAKKI HAI.

Ayāt 21.

Allāh rahmān rahīm ke nām se shurū' kartā hūn.

(1.) Rāt kī qasam jab chhipā le. (2.) Din kī qasam jab zāhir ho. (3.) Aur us chīz kī qasam jis ne mard o 'aurat ko paidā kiyā. (4.) Tum-hārī koshish mukhtalif hai. (5.) Jis ne diyā aur qarā. (6.) Aur ach-chhī bāt ko mánā. (7.) So ham āsānī ko us ke liye āsān karenge. (8.) Aur jis ne buḡhl kiyā aur be-parwāī kī. (9.) Aur achchhī bāt ko jhuthlāyā. (10.) Ham dushwārī ko us ke liye āsān karenge. (11.) Aur jab wuh nīche giregā, us kā māl us ke kām na āegā. (12.) Hidāyat kar-nā hamārā zimma hai. (13.) Aur pahlā o dūsra jahān hamāre hāth men hai. (14.) So main ne tumhen shu'la-zan āg se darāyā. (15.) Us men koī na jāegā, magar barā bad-bakht. (16.) Jis ne jhuthlāyā aur munh morā. (17.) Aur barā muttaqī us se yaksū kiyā jāegā. (18.) Jo apnā māl detā hai, ki pāk ho jāe. (19.) Aur kisī ke pās koī aisī ni'mat nahīn hai, jis se wuh badlā diyā jāe. (20.) Magar apne buland Rabb ke chihra kī talāsh. (21.) Aur zurūr wuh rāzī hogā.

(93.) SŪRA ZŌHA MAKKI HAI.

Ayāt 11.

Allāh rahmān rahīm ke nām se shurū' kartā hūn.

(1.) Dhūp charhte waqt kī qasam. (2.) Rāt kī qasam jab chhā jāe. (3.) Tere Rabb ne na tujhe chhorā na bezār hūā. (4.) Terī picchhī hālat terī pahlī hālat se bihtar hai. (5.) Aur terā Rabb tujhe degā, phir tū rāzī hogā. (6.) Kyā us ne tujhe yatīm na pāyā, phir jagah dī, (Abūtalīb chachā ke ghar men). (7.) Aur tujhe gumrah pāyā (ki sab ke sāth but-parast thā) phir hidāyat kī (Islām kī). (8.) Aur tujhe muhtāj pāyā (jab Khudajā se shādī na hūī thī). Phir tawangar kar diyā (māl i Khudajā se). (9.) Pas tū yatīm par sitam na kar. (10.) Aur sāl ko na jhirak. (11.) Aur apne Rabb kī ni'mat kā bayān kar,

(94.) SURA INSHRAH MAKKI HAI.

Āyāt 8.

Allāh rahmān rahīm ke nām se shurū' kartā hūn.

(1.) Kyā ham ne terā sīna nahīn khol diyā. (2.) Aur ham ne tujh par se terā bojh utār diyā. (3.) Jis ne terī kamar toṛī thī. (4.) Aur terā āwāz ham ne buland kar diyā. (5.) Be-shakk saḡhtī ke sāth āsānī hai. (6.) Be-shakk saḡhtī ke sāth āsānī hai. (7.) So jab tū fārig ho, jafākā-shī kar. (8.) Aur apne Rabb kī taraf dil lagā.

(95.) SURA TIN MAKKI HAI.

Āyāt 8.

Allāh rahmān rahīm ke nām se shurū' kartā hūn.

(1.) Anjīr aur zaitūn kī qasam. (2.) Aur Tūr i Sīna pahār kī qasam. (3.) Aur is ba-amn shahr (Makka) kī qasam. (4.) Ham ne ādmī ko bahut achchhī tarkīb meṅ banāyā. (5.) Phir ham ne use nīche ke nīche (dozaḡh) meṅ dālā. (6.) Magar jo īmān lāe, aur nek kām kiye unke liye be-nihāyatajr hai. (7.) Phir us ke ba'd kaun chīz hai, kī saza o jazā kī takzīb tujh se karātī hai. (8.) Kyā Allāh hākimon meṅ bihtar hākim nahīn.

(96.) SURA ALAQ MAKKI HAI.

Āyāt 19.

Allāh rahmān rahīm ke nām se shurū' kartā hūn.

(1.) Tū apne us Rabb kā nām bol, jis ne paidā kiyā. (2.) Insān ko phūṭkī se banāyā. (3.) Tū paṛh aur terā Rabb bahut buzurg hai. (4.) Jis ne ba-madaḡ qalam 'ilm diyā. (5.) Ādmī ko wuh kuchh sikhlayā jo wuh na jāntā thā. (6.) Hargiz nahīn, ādmī sarkashī kartā hai. (7.) Jab āp ko tawangar dekhe. (8.) Be-shakk tere Rabb kī taraf jānā hai. (9.) Kyā tū ne us (Abū Jahal) ko dekhā jo mana' kartā hai. (10.) Banda (Muhammad) ko jab namāz paṛhe. (11.) Bhalā dekh, to agar hidāyat par hotā. (12.) Yā parhezgarī kā hukm detā. (13.) Bhalā dekh to agar us ne (Qurān ko) jhūṭhlāyā aur munh morā. (14.) Kyā us ne yih na jānā, kī Allāh dekhtā hai. (15.) Hargiz nahīn, agar wuh bāzā ayā, ham us kī choṭī pakarke khīnchenge. (16.) Jhūṭhī khatā kar choṭī. (17.) Chāhiye kī apnī majlis ko pukāre. (18.) Ham bhī dozaḡh ke piyāḡon ko bulāenge. (19.) Hargiz nahīn, tū us kī na mān, sijda kar aur qarīb ho.

(97.) SURA QADAR MAKKI HAI.

Ayat 5.

Alláh rahmán rahím ke nám se shurú' kartá hún.

(1.) Ham ne yih (Qurán) qadar kí rát men utará thá. (2.) Aur tú ne kyá samjhá qadar kí rát kyá hai. (3.) Qadar kí rát hazár mahíne se bihtar hai. (4.) Firishte aur al rúh us rát men ba-izn Rabb har kám ke liye utarte hain. (5.) Wuh salámatí hai, tulú' fajr tak.

(98.) SURA BAR-YA-NA MADANI HAI.

Ayat 8.

Alláh rahmán rahím ke nám sá shurú' kartá hún.

(1.) Kuffár ahl i kitáb aur mushrikín ('Arab) us waqt alag húe, ki jab un pás dalíl roshan ágaí. (2.) Aur wuh dalíl roshan rasúl hai, jo Alláh se áyá, wuh muqaddas kitáben parhtá hai, un kutub men mazbút ahkám hain. (3.) Aur ahl kitáb ne khulí dalíl áne ke ba'd tafaqa dálá hai. (4.) Aur un ko yihí hukm thá, ki ba-khulús dín Alláh kí 'ibádat karen ek tarfa jhukke aur namaz parhen aur zakát den aur yihí mazbút dín hai. (5.) Wuh jo ahl kitáb men se káfir húe, aur mushrikín ('Arab) jahannam kí ág men jáenge us men hamesha rahenge, wuhí sárf khilqat men badtar hain. (6.) Jo imán láe aur nek kám kiye, wuh hí sárf khilqat men achchhe hain. (7.) Un ká badlá un ke Rabb ke pás 'Adan ke bág hain, un ke niche nahren bahtí hain, wahán hamesha rahenge. (8.) Wuh Alláh se rází aur Alláh un se rází, yih us ke liye hai jo apne Rabb se qará.

(99.) SURA ZALZAL MADANI HAI YA' MAKKI.

Ayat 8.

Alláh rahmán rahím ke nám se shurú' kartá hún.

(1.) Jab zamín apne bhaunchál se hiláí jáwe. (2.) Aur zamín apne bojh nikál dále. (3.) Aur insán kahe ise kyá ho gayá. (4.) Us din zamín apní khabaren sunáegi. (5.) Is liye ki terá Rabb use ilhám degá. (6.) Us din (mauqa' 'adálatgáh se) log mutafarriq hoke lautenge, táki unhen un ke a'amál dikháe jáen. (7.) So jis ne zarra ke barábar neki kí hai, use dekhega. (8.) Aur jis ne zarra ke barábar badí kí use dekhega.

(100.) SURA ADYAT MAKKI HAI YA' MADANI.

Ayat 11.

Alláh rahmán rahím ke nám se shurú' kartá hún.

(1.) Hánpke daurnewálíon kí qasám. (2.) Patthar jhárke ág nikálne wálíon kí qasam. (3.) Subh hote gárat karnewálíon kí qasam. (4.) Phir us waqt men gubár uráti hain. (5.) Phir us waqt fauj men baithí hain.

(6.) Be-shakk insán apne Rabb ká ná-shukr hai. (7.) Aur wuh is se khabardár hai. (8.) Aur wuh mál kí muhabbat men saḡht hai (9.) Kyá wuh nahín jántá, kí jo kuchh qabrón men hai, jab uṭháyá jáegá. (10.) Aur jo dilon men hai, záhir kiyá jáegá (11.) Un ká Rabb un se us din khabardár hai.

(101.) SURA Q'AREAH MAKKE HAI

Ayát 8.

Alláh rahmán rahím ke nám se shurú' kartá hún.

(1.) Thúknawálí. ---Kyá hai thúknawálí. (2.) Aur tú kyá samjhá, kyá hai thúkhnewálí. (3.) Jis din ádmí bikhre hue patangon kí mánind, hongé (4.) Aur pahār dhuní húi rangín ún kí mánind. (5.) Jis kí taul bhárfí húi, wuh pasandída zindagí men hogá. (6.) Aur jis kí taul halk húi, us kí mán Háwiya hogí (7.) Aur tú kyá samjhá kyá hai wuh Há-wiya (8.) Dahaktí ág hai.

(102.) SURA 'TAKASUR MAKKE HAI

Ayát 8.

Alláh rahmán rahím ke nám se shurú' kartá hún.

(1.) Takasur (bahutáyat) ne tumhen halák kiyá. (2.) Yahán tak, kí tum qabristán men pahunche (3.) Nahín, nahín tum jánoge. (4.) Phir nahín nahín tum jánoge (5.) Nahín nahín agar tum ba-'ilm yaqín jánte (6.) Tum zurúr dozakh ko dekhoge. (7.) Phir zarúr use tum ba-chasam yaqín dekhoge (8.) Phir us din tum se zurúr ni'mat kí haqíqat púchhí jáegí.

(103.) SURA 'ASAR MAKKE HAI

Ayát 3

Alláh rahmán rahím ke nám se shurú' kartá hún

(1.) 'Asar kí qasam (2.) Insán kḡisára men hai. (3.) Magar jo in kí lée, aur nek kám kiyé, aur ápas men ba-haqq wasíyat kí, aur ápas men ba-sabr wasíyat kí

(104.) SURA HOMZA MAKKE HAI

Ayát 9

Alláh rahmán rahím ke nám se shurú' kartá hún.

(1.) Har ta'na-zan gíbat kuninda kí kḡarábí hai. (2.) Jis ne mál jama' kiyá aur use gin gin ke rakhá. (3.) Samajhtá hai, kí us ká mál use hamesha jítá rakhegá, hargiz nahín. (4.) Wuh to Hátma men phen-ká jáegá. (5.) Aur tú kyá samjhá, kyá hai Hátma. (6.) Alláh kí sul-gái húi ág hai. (7.) Wuh ág dilon ko jhánktí hai. (8.) Wuh un kḡ upar muqarrar hai. (9.) Lambé sutúnon men.

(105.) SÚRA FİL MAKKI HAI.

Áyát 5.

Alláh rahmán rahím ke nám se shurú' kartá hún.

(1.) Kyá tú ne na dekhá tere Rabb ne háthíwálon se kyá kiyá. (2.) Kyá us ne un ká fareb gumráhí men na dálá. (3.) Aur un par parinde abábíl bheje. (4.) jo khangar ke patthar un par phenkte the. (5.) Phir unhen aisá kar diyá jaise kháyá húa bhúsa.

(106.) SÚRA QURESH MAKKI HAI.

Áyát 4.

Alláh rahmán rahím ke nám se shurú' kartá hún.

(1.) Quresh ko ulfat diláne ke liye. (2.) Járe aur garmí ke safar men unhen ulfat diláne ke liye (3.) Cháhiye, ki tum sab is ghar (Ka'ba) ke Rabb kí 'ibádat karo jis ne unhen bhúk men khiláyá. (4.) Aur khauf se unhen amn baqshá.

(107.) SÚRA MÁ'UN MAKKI HAI YÁ MADANI.

Áyát 7.

Alláh rahmán rahím ke nám se shurú' kartá hún.

(1.) Kyá tú ne use dekhá jo insáf qayámat ko jhuthlátá hai. (2.) Yihí wuh hai, jo yatím ko dhakke detá hai. (3.) Aur faqír ko khána dene par ragbat nahín dilátá. (4.) Un namázion kí kharábí hai. (5.) Jo apní namázon se be-khabar hain. (6.) Wuh dikháwá karte hain. (7.) Aur baratne kí chíz mángí nahín dete.

(108.) SÚRA KAUSAR MAKKI HAI.

Áyát 3.

Alláh rahmán rahím ke nám se shurú' kartá hún.

(1.) Ai Muhammad ham ne tujhe kausar dí (ya'ne, bahutáyat se sab ashyá). (2.) So apne Rabb ke liye namáz parh aur qurbání de. (3.) Terá dushman wuhí be-nasl ho. (Ks bin Wáel ne kahá thá, ki Muhammad ke koí larhá nahín be-nasl shaqsh hai).

(109) SÚRA KAFIRON MAKKI HAI.

Áyát 6.

Alláh rahmán rahím ke nám se shurú' kartá hún.

(1.) Tú kah, ai káfiro. (2.) Jo tum pújte ho main nahín pújtá. (3.) Aur jo main pújtá hún, tum pújnewále nahín. (4.) Aur na main pújnewálá hún, jise tum púj rahe ho. (5.) Aur na tum pújnewále ho, jo main pújtá hún. (6.) Tumháre liye, tumhárá dín aur mere liye merá dín hai.

(110.) SURA NASR MADANIY HAI

Ayát 3.

Alláh rahmán rahím ke nám se shurú' kartá hún.

(1.) Jab Alláh kí madad aur fath á gai. (2.) Aur tú dektá hai, kí ádmí Alláh ke dín men fauj fauj dákhil hote hain. (3.) So tú apne Rabb kí hamd men tasbîh kar aur us se magfirat máng, wuh bará mihrbán hai.

(111.) SURA LAHAB YA' TABBAT MAKKI HAI.

Ayát 5.

Alláh rahmán rahím ke nám se shurú' kartá hún.

(1.) Abú Lahab (chachá) ke donon háth tút gae, aur wuh ap bhi tút gayá (yih bad du'á hai, us ne hazrat ke márne ko patthar uṭháya thá) (2) Us ká mál aur us kí kamáí us ke kuchh kám na áí. (3.) Shu'la-zan ág men dákhil hogá. (4.) Aur us kí 'aurat bhi, jo sir par indhan uṭhá láti hai. (5) Us kí gardan men khajúr kí rassí hai.

(112.) SURA IKHLAS MAKKI HAI YA' MADANI HAI

Ayát 4.

Alláh rahmán rahím ke nám se shurú' kartá hún.

(1.) Tú kah Alláh ek hai. (2.) Alláh be-niyáz hai. (3.) Us ne koi nahín janá aur na wuh khud janá gayá. (4.) Aur us ká hamsar koi nahín.

(113.) SURA FALAQ MADANI HAI YA' MAKKI HAI.

Ayát 5.

Alláh rahmán rahím ke nám se shurú' kartá hún.

(1.) Tú kah, main pau phárne ke Rabb se panáh mángtá hún. (2) Us chíz kí buráí se jo us ne paidá kí. (3.) Aur andherí rát kí buráí se jab wuh tárík ho jáe. (4.) Aur jádúgarníon kí buráí se jab gánṭhon men phúnk mártí hain (ganda banáti hain). (5.) Aur hásid kí buráí se jab wuh hasad kare.

(114.) SURA NAS MADANIYA' MAKKI HAI.

Ayát 6.

Alláh rahmán rahím ke nám se shurú' kartá hún.

(1.) Tú kah main ádmíon ke Rabb se panáh mángtá hún. (2.) Ádmíon ke bádsháh se. (3.) Ádmíon ke ma'búd se. (4.) Waswasa kuninda kí badí se jo píchhe haṭ játá hai. (5.) Jo logon ke dilon men waswasa dálá hai. (6.) Jinnon men se aur ádmíon men se.

